MİNBERDEN ÖĞÜTLER

- III -

DİB YAYINLARI

بسم الله الرحمن الرحيم

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI - 1549

MESLEKİ ESERLER - 173

Yayın Yönetmeni : Dr. Fatih KURT
Yayın Koordinatörü : Dr. Faruk GÖRGÜLÜ

Tashih : Alişan BAŞGÖNÜL

Grafik & Tasarım : İsa YÜCEL
Ali YÜCEER

Baskı : Çağlayan Matbaacılık
Sarnıç yolu, No:7 - 35410 Gaziemir - İzmir
(0232) 274 22 15

Eser İnceleme Komisyonu Kararı : 03.09.2018/55
Sertifika No : 12930
: ISBN 978-605-7519-14-6
: 2019-35-Y-0003-1549

1. Baskı, İzmir • 2019

İletişim:
© Diyanet İşleri Başkanlığı
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı
Tel.: (0312) 295 72 93-94
Faks: (0312) 284 72 88
e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr
Dağıtım ve Satış:
Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü
Tel: (0312) 295 71 53 - 295 71 56
Fax: (0312) 285 18 54
e-posta: dosim@diyanet.gov.tr

MİNBERDEN ÖĞÜTLER

- III -

DİB YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

TAKDİM 9
1. KELİME-İ ŞEHÂDET 11
2. EN ÖNEMLİ NİMET: İMAN 14
3. YARATAN, YAŞATAN, HİDAYET VEREN ALLAH'TIR (ŞUARA 78-82.AYETLER) 17
4. EN GÜZEL İSİMLER O'NUNDUR 19
5. HERŞEY RABBİMİZİ HATIRLATIYOR! 21
6. ALLAH'I UNUTANLAR, UNUTULURLAR 23
7. GERÇEK ÖZGÜRLÜK: ALLAH'A KULLUK 26
8. KULLUK SADECE ALLAH'A ÖZGÜDÜR 28
9. ÂYETÜ'L-KÜRSÎ'DEN ÖĞRENDİĞİMİZ HAKİKATLER 31
10. ALLAH KATINDA DİN İSLAM'DIR 34
11. DÎN-İ MÜBÎN-İ İSLAM 37
12. HAYAT VEREN DİN: İSLÂM 40
13. HER HAYRIN ANAHTARI: BESMELE 43
14. ÜMMÜ'L-KİTAP: FATİHA 45
15. HZ. PEYGAMBER, TEVHİD VE VAHDET 48
16. TEVHİD VE VAHDET MEDENİYETİ 51
17. PEYGAMBERLER ALLAH'IN KUTLU ELÇİLERİDİR 54
18. PEYGAMBERE İMAN TEVHİDİN BİR GEREĞİDİR 56
19. SÜNNET: NEBEVÎ KILAVUZ 59
20. KİTAPLARA İMAN 62
21. ÂHİRETE İMAN 64
22. O BÜYÜK GÜNE HAZIR MIYIZ? 67
23. ÖLÜM EN ETKİLİ NASİHATTİR 70
24. DIŞTAN İÇE TEMİZLİK: ABDEST 72
25. NAMAZI MİRAÇ KILABİLMEK 75
26. NAMAZ ARINMADIR 78
27. NAMAZI ZAYİ ETMEK 81
28. CAMİ, ŞEHİR VE MEDENİYET 84
29. CAMİ-ÇOCUK BULUŞMASI 87
30. CAMİ VE KİTAP MEDENİYETİ 89
31. ORUCUN AÇLIĞI, AÇGÖZLÜLÜĞÜ TEDAVİ EDER 91

32. BEN ORUÇLUYUM DİYEBİLMEK....93
33. ÖMRÜMÜZÜ RAMAZAN KILABİLMEK....95
34. HAYATIMIZI İBADET KILABİLMEK....98
35. KUR'AN AYI RAMAZAN....101
36. KUR'ÂN, RAMAZAN VE ÇOCUK....104
37. KUR'AN AYINDA KUR'AN'LA BULUŞALIM....107
38. KUR'AN EĞİTİMİ....109
39. ALLAH'IM! İLİMLE YÜCELT BİZİ!....112
40. BİLENLERLE BİLMEYENLER BİR OLUR MU?....115
41. HİKMET YÜKLÜ ÖĞÜTLER (LOKMAN 13-19. AYETLER)....118
42. ALLAH'A SIĞINMANIN EN GÜZEL İFADESİ: MUAVVİZETEYN SURESİ....120
43. ASR SURESİ'NİN ÖĞRETTİĞİ HAKİKATLER....123
44. ARINMA VESİLESİ: ZEKAT VE İNFAK....126
45. ZEKAT KAZANCI ARTIRIR, FAİZ YOK EDER....129
46. İNFAK ve YARDIMLAŞMA AHLÂKI....132
47. EVRENSEL YOLCULUK: HAC....135
48. ALLAH'A YAKIN OLMA ARAYIŞI: KURBAN....137
49. KULLUK VE SAMİMİYET BEYANI: KURBAN....140
50. MÜMİNCE YAKARIŞIN ADI: DUA....143
51. ZİKİR VE GÖNÜL HUZURU....146
52. ŞÜKREDEN BİR KUL OLABİLMEK....148
53. NEDAMET VE ÜMİDİN ADI: TÖVBE....151
54. SIRÂT-I MÜSTAKÎM....154
55. RABBİMİZ! BİZİ DOSDOĞRU YOLA İLET!....157
56. KALBİN GIDASI MUHABBETULLAHTIR....160
57. KULLUK BİLİNCİ: TAKVA....162
58. ALLAH'IN SEVDİĞİ BİR KUL OLABİLMEK....164
59. ALLAH'A VERDİĞİ SÖZE SADIK KİMSE: MÜMİN....166
60. ÖRNEK İNSAN: MÜMİN....169
61. RAHMÂN'IN MÜMİN KULLARI....172
62. RAHMÂN'A HAS KUL OLABİLMEK....175
63. ALLAH'IN YARDIMI MÜMİNLERLE BERABERDİR....178
64. FİRDEVS CENNETİNE MİRASÇI OLMAK (MÜ'MİNÛN 1-10.AYETLER)....181
65. CENNET YOLCUSU OLABİLMEK....183
66. HELAKE GÖTÜREN HASLET: KİBİR....185
67. EDEP VE HAYÂ....187
68. ZÜLEYHA KARŞISINDA YUSUF OLABİLMEK (İFFET VE HAYÂ)....190
69. SADÂKAT....192
70. ALLAH İÇİN SEVMEK....194
71. SEVGİ İLE YAŞAMAK!....196
72. METÂNET SAHİBİ OLMAK....198
73. KORKU VE ÜMİT ARASINDA YAŞAMAK....200

74. SAMİMİYETSİZLİĞİN ADI: RİYA....202
75. ACELE İŞİN SONU PİŞMANLIKTIR....205
76. MÜMİNCE BİR DURUŞ: TEVEKKÜL....207
77. TÜKENMEYEN ZENGİNLİK: KANAAT....210
78. SÖZ AHLAKI....212
79. KARDEŞLİĞE SAPLANAN HANÇER: GIYBET....215
80. ÖFKE BALDAN TATLI MI?....217
81. ÖFKEYE HÂKİM OLABİLMEK....219
82. AFFEDİLMENİN YOLU AFFETMEKTİR....222
83. AKIL VE RUH SAĞLIĞIMIZI KORUMAK....224
84. HAYATIN GAYESİ....226
85. HAK VE HAKİKAT....229
86. TEVHİD VE VAHDETİN ÖNCÜSÜ MÜMİNLER....232
87. ÖRNEK ÜMMET OLABİLMEK....235
88. MÜMİN VE EMANET BİLİNCİ....238
89. HZ. PEYGAMBER VE GÜVEN TOPLUMU....241
90. MÜMİN GÜVENEN VE GÜVENİLEN İNSANDIR....244
91. GÜVEN VE MUHABBET KÖPRÜSÜ: SELAM....247
92. SORUMLU VE DUYARLI BİR VARLIK OLARAK İNSAN....250
93. İMTİHANIN ADI: FİTNE....252
94. GÜN, MİLLETÇE KENETLENME VE GELECEĞİMİZİ İNŞA ETME GÜNÜDÜR....255
95. GÜN, TERÖRE KARŞI YEKVÜCUT OLMA GÜNÜDÜR....258
96. EN BÜYÜK BOZGUNCULUK, DİNİN MUAZZEZ DEĞERLERİNİ İSTİSMAR ETMEKTİR....261
97. HER ZORLUKLA BERABER BİR KOLAYLIK VARDIR....264
98. ZULÜM EBEDÎ DEĞİLDİR....266
99. PEYGAMBERİMİZ VE MERHAMET....269
100. GELİN GÖNÜLLER YAPALIM....272
101. CÖMERTLİĞİN ZİRVESİ: İSÂR....275
102. YETİMLERİ HİMAYE EDELİM....277
103. ŞİMDİ YARALARI SARMA ZAMANI!....280
104. HAYRA ANAHTAR OLABİLMEK....283
105. DÜNYAYI İYİLİK DEĞİŞTİRİR....286
106. ÜZERİMİZDE HER CANIN HAKKI VARDIR....289
107. KÖTÜLÜĞE ENGEL OLABİLMENİN YOLU İYİLİKTİR....292
108. İMANIMIZ VE İNSANLIĞIMIZIN İMTİHANI: MÜLTECİLER....295
109. HALEP'TE İNSANLIK ÖLMESİN!....298
110. MAZLUMUN YANINDA YER ALMAK....301
111. KOMŞULUK ATEŞİNİ YAKMAK....304
112. RABBİMİZE YAKINLAŞMA VESİLESİ: SILA-İ RAHİM....306
113. ALLAH'IN SIKI TUTULMASINI EMRETTİĞİ BAĞ: SILA-İ RAHİM....309

114. HASTA ZİYARETİ, RABBİN RIZASINA ULAŞTIRIR....311
115. BİR CAN DA SİZ OLUN!… (ORGAN BAĞIŞI)....313
116. ENGELLİLER-OTİZM....316
117. ÖMÜR NİMETİ....318
118. ÖMÜR SERMAYESİ: GENÇLİK....321
119. EŞSİZ SERMAYEMİZ: ÖMÜR....323
120. AİLE BİLİNCİ....326
121. HUZUR VE MUHABBET OCAĞI: AİLEMİZ....329
122. AHİT, AKİT VE MİSAK OLARAK NİKÂH....332
123. YERYÜZÜNÜN KÜÇÜK VE ONURLU HALİFESİ: ÇOCUK....335
124. MAHREMİYETİ YİTİRMEK MAHRUMİYETTİR....337
125. HAYATA EMEKLE DOKUNMAK....340
126. İŞ VE TİCARET HAYATI (AHİLİK ÖRNEĞİ)....342
127. TİCARET AHLAKI....344
128. İMAN VE İSLAM'IN TEZAHÜRÜ: FAYDASIZ ŞEYLERDEN UZAK DURMAK....347
129. HELAL HARAM DUYARLILIĞI....350
130. KAPANMAYAN YARAMIZ: KUDÜS....353
131. TÜKENMEYEN HÜZNÜMÜZ: KUDÜS VE MESCİD-İ AKSÂ....356
132. FETİH ŞUURU....359
133. AZİZ ŞEHİTLERİMİZE…....362
134. ÇANAKKALE VE BİRLİK RUHU....365
135. ŞEHADETİN DESTANLAŞTIĞI YER: ÇANAKKALE....368
136. SALÂLARIN ŞAHİT OLDUĞU DİRENİŞ: 15 TEMMUZ....371
137. GÜNEŞİN DOĞDUĞU EN HAYIRLI GÜN: CUMA....374
138. MUHARREMİN HATIRLATTIKLARI....377
139. HİCRET: KUTLU BİR YOLCULUK....379
140. YÜREKLERİMİZİ SAHRÂ-I KERBELÂ'YA DÖNÜŞTÜRMEYELİM....382
141. KUTLU DOĞUM (PEYGAMBERMİZ'İN GÜZEL AHLAKINDAN BİR DEMET)....385
142. MEVLİD-İ NEBİ....388
143. ÜÇ AYLAR VE REGAİB KANDİLİ....391
144. RAĞBETİMİZ, RABBİMİZE OLSUN! (REGAİB KANDİLİ)....393
145. MİRAÇ KANDİLİ....396
146. BERAATE EREBİLMEK (BERAT KANDİLİ)....399
147. KADRİMİZİ YÜCELTEN GECE: KADİR GECESİ....401
148. EBEDİ BAYRAMLARA BİRLİKTE YOL ALABİLMEK....404
149. RAMAZAN BAYRAMI....407
150. RAMAZAN BAYRAMI....410
151. BAYRAM VE HZ. İBRAHİM....412
152. KURBAN BAYRAMI....415
153. KURBAN BAYRAMI....418

TAKDİM

بسم الله الرحمن الرحيم

Kur'an-ı Kerim'in hayat veren mesajlarının, Peygamberimiz (s.a.s.)'in eşsiz örneklik ve rehberliğinin müminlere anlatılmasında hutbe önemli bir yer tutar. Hutbe, bir yönüyle yüzlerce yıllık nice tefekkür, tezekkür ve ilmin ürünü olan kadim geleneğimizin/medeniyetimizin güne aktarılmasını, bir yönüyle de toplumun bugünü ve yarınlarına dair sahih din anlayışının takdimini ihtiva eder.

Hutbe hizmetleri, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın toplumu din konusunda aydınlatma misyonunun en önemli araçlarından biridir. Zira hutbe, cemaatin tamamının hazır bulunduğu, dikkatle takip edilen ve dinleyenler üzerinde önemli izler bırakabilecek bir etkinliktir. Bu etkinliğe ülkemizde her cuma yaklaşık yirmi milyon insanın katıldığı tahmin edilmektedir. Bu sayı, bayram hutbelerinde daha da artmaktadır. Bu yüzden Başkanlığımız, geçmişten günümüze söz konusu hizmetlerin etkinlik ve verimliliğini artırmaya yönelik önemli çalışmalar gerçekleştirmiştir.

Kuşkusuz bu çalışmalar arasında en başta zikredilmesi gerekenler, bugüne değin yayınlanmış olan hutbe kitaplarıdır. Bu bağlamda, Başkanlığımızca ilk hutbe kitabı 1927 yılında yayınlanan ve 51 hutbeyi içeren ***Türkçe Hutbe*** isimli eserdir. Daha sonra, 1936-37 yıllarında Üçüncü Diyanet İşleri Başkanı Merhum Ahmed Hamdi Akseki tarafından kaleme alınan, iki ciltten ve toplamda 151 hutbeden oluşan ***Yeni Hutbelerim*** isimli kitap yayınlanmıştır. 1956 yılında yayınlanan ***Hacı Bayram Minberinden Hutbelerim***, 1960 yılına ait ***Hutbe Mecmuası***, 1973 ve 1981 yıllarında basılan ***Hutbeler***, 2008 yılına ait ***Minberden Öğütler*** ve son olarak 2016 yılında yayınlanan ***Minberden Öğütler II*** isimli kitaplar, Başkanlığımızın diğer hutbe kitaplarıdır.

Elinizde bulunan MİNBERDEN ÖĞÜTLER III isimli bu eser ise, 2011-2013 yıllarında Genel Müdürlüğümüzce hazırlanan/redaktesi yapılan ve Ankara ilinde okunan 44 adet hutbe ile 2016-2017 yıllarında ülkemiz genelinde okunan 109 adet Başkanlık hutbesinden oluşmaktadır. Söz konusu hutbelerin özelliklerini şu şekilde özetlemek mümkündür: Kur'an ve Sünnet referanslı dini bilgiyi dinleyecinin/okuyucunun zihninde ve gönlünde kalıcı izler bırakacak şekilde özlü olarak sunması; konuları, günümüz insanının anlayabileceği

şekilde güncel bir dille, hikmetli bir üslupla ve gündelik hayata dair kesitlere yer vererek ele alması; bu bağlamda, duygu boyutunu göz önünde bulundurarak "gönül" diline, kuşatıcı olması gerektiğinden hareketle "biz" diline sahip olması; yeri geldiğinde özelde biz Müslümanları, genelde ise bütün insanlığı özeleştiriye davet etmesi; başta İslam dünyası olmak üzere insanlığın içinde bulunduğu problemlere değinmesi ve bunlara dair çözüm önerileri dile getirmesi…

Kitapta yer alan hutbeler, iman konusundan başlamak üzere ibadet, ahlak ve diğer konular şeklinde sistematik olarak sıralanmıştır. Ayrıca, her bir hutbenin tarihi, dipnotta belirtilmiştir.

Bu duygu ve düşüncelerle, eserin başta din görevlilerimiz olmak üzere siz değerli okuyucularımız için hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ederiz. Kitaptaki hutbelerin hazırlanmasında, sunumunda ve bu eserin meydana getirilmesinde emeği geçenlere şükranlarımızı sunarız.

DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KELİME-İ ŞEHÂDET*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا مِنْ اَحَدٍ يَشْهَدُ اَنْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ اِلَّا حَرَّمَهُ اللهُ عَلَى النَّارِ.

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "**İlâhınız bir tek olan Allah'tır. O'ndan başka ilâh yoktur. O Rahmân'dır, Rahîm'dir.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "**Kim samimiyetle Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Elçisi olduğuna şehadet ederse Allah, ona cehennemi haram kılar.**"[2]

Mümin Kardeşlerim!

Bir kelime düşünün; kişiyi mümin ve Müslüman eyleyen. Bir söz düşünün; bizleri kula kul olmaktan kurtarıp sadece Allah'a kul yapan. Bir cümle düşünün; hayatımızın anlamını, yaratılışımızın gayesini ifade eden. Bir söz düşünün ki; insanın âhiretini ve ebedi hayatını kurtaran. İşte bu söz, bu kelime, kelime-i şehadettir. Yani اَشْهَدُ اَنْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ demektir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Kelime-i şehadet, varlık sahnesine çıkışından başlayıp sonsuzluğa uzanan yolda insanın hayatını sürekli aydınlatan bir hakikat beyanıdır.

Kelime-i şehâdet, ömrümüz boyunca mümince bir duruş sergileyeceğimize dair Rabbimize verdiğimiz sağlam bir misaktır.

Kelime-i şehâdet, coğrafyalarımız, dillerimiz, ırklarımız farklı olsa da bizleri aynı inanç, aynı duygu ve aynı ideallerde buluşturan, birbirimize sımsıkı kenetleyen ve Efendimize ümmet kılan bir tevhid ve vahdet beyanıdır.

---

* 11.11.2016 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/163.

2 Buhârî, İlim, 49.

Kardeşlerim!

Bizler, yeni doğan yavrularımıza isim koyarken onun sağ kulağına "şehâdetleri dinin temeli" olan ezanı okuruz, sol kulağına aynı şehâdeti tekrarlayan kâmeti getiririz. İslâm'la müşerref olacak kimseye öncelikle kelime-i şehâdeti öğretiriz. Hayatının son demlerinde olan kardeşlerimize kelime-i şehâdeti telkin ederiz. Aslında bütün bunlar, insan ömrünün, kelime-i şehâdetle başlayıp, kelime-i şehâdetle nihayet bulmasının gereğine dair mesajlar içerir.

Aziz Müminler!

Kelime-i şehâdet, İslam'ın özünü oluşturan iki temel üzerine kurulmuştur. Kelime-i şehadetin,

اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللهُ şeklindeki birinci kısmı, sadece Allah'a kul olunması, kula kulluk edilmemesi, Allah'tan başka kimseye boyun eğilmemesi anlamına gelir. Bu söz öyle bereketli bir anlam içerir ki; her muhtaç, aradığını onda bulur. Bunu bir mazlum söylediğinde, "Zalimin zulmü varsa mazlumun Allah'ı var." demiş olur. Bunu bir yetim, kimsesiz, boynu bükük bir garip söylediğinde, "Dayanağım, sığınağım, ümidim sadece sensin Ya Rabbi!" demiş olur. Bir âlim söylediğinde, "Mutlak bilginin kaynağı sensin Allah'ım. Sen her şeyi hakkıyla bilensin." demiş olur. Bir idareci, bir yönetici dediğinde,

"لَا غَالِبَ اِلَّا اللهُ" yani "Rabbim! Senden başka galip yoktur. Güç ve kuvvetin yegâne sahibi sensin. Ben de senin bir kulunum." demiş olur.

Değerli Kardeşlerim!

Kelime-i şehâdetin وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ şeklindeki ikinci kısmı, İslam Peygamberi Muhammed Mustafa (s.a.s.)'in peygamberliğini kabul ve tasdiktir. Bu söz, "Allah bizleri yarattı ve başıboş bırakmadı. Rızasına uygun bir hayatı nasıl yaşayacağımızı öğretmek için bizlere elçiler gönderdi. Bizi önemsedi. Bizleri son peygamber Muhammed Mustafa (s.a.s.)'e ümmet olmakla şereflendirdi." demektir. "Bizler, Kur'an ile birlikte Peygamberimizin sünnetine ve rehberliğine tabi olacağız." diye söz vermektir.

Kardeşlerim!

Unutulmamalıdır ki, kelime-i şehâdet bir bütündür. Sadece اَشْهَدُ اَنْ لَااِلٰهَ اِلَّا اللهُ deyip وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ kısmını kabul etmeyen kişi iman etmiş olmaz. Zira Allah'a, Peygamberimize ve onun getirdiklerine tereddütsüz bir şekilde inanmadan mümin olunamaz.[3] Bu esas, bidayetinden kıyamet sabahına kadar İslam'ın, asla değişmeyecek olan bir hakikatidir.

3 Nisâ, 4/150-151; A'râf, 7/158.

Aziz Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, bizleri kelime-i şehâdetin bereketinden bir an olsun mahrum bırakmasın. Bizleri onun doğrultusunda bir hayat sürenlerden, her nefesini de son nefesini de kelime-i şehadet ile tüketenlerden eylesin.

EN ÖNEMLİ NİMET: İMAN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَمَنْ يُّؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُّدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خَالِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ۭ قَدْ اَحْسَنَ اللّٰهُ لَهٗ رِزْقًا ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الاِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ اَوْ بِضْعٌ وَسِتُّونَ شُعْبَةً فَاَفْضَلُهَا قَوْلُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَدْنَاهَا اِمَاطَةُ الْاَذٰى عَنِ الطَّرِيقِ.

İman ile müşerref olmuş değerli Kardeşlerim!

Ebu Hureyre'den rivayet edilen bir hadiste Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: "**İman, altmış ya da yetmiş küsur şubeye ayrılır. En üst derecesi lâilâhe illallah sözü, en alt derecesi ise insanlara eziyet veren bir şeyi yoldan kaldırmaktır...**"[1]

Efendimiz, bu sözleriyle imanın öncelikle Allah'ın varlığını ve birliğini tasdik etmekten geçtiğini vurgulamıştır. Aynı zamanda Yüce Mevla'nın rızasının ve insanların faydasının gözetildiği her işin kaynağının iman olduğunu belirtmiştir.

Değerli Kardeşlerim!

İman, kelime-i tevhid ile başlayan, gönle ait bir kabul ve yöneliştir. İman, son peygamber Muhammed Mustafâ (s.a.s.)'in Allah katından bize ulaştırdıklarını şüpheye yer vermeden kabul etmektir. İman edilmesi gereken esaslar dua niyetiyle dilimizden düşürmediğimiz "âmentü" cümlesinde formüle edilmiştir. Biz müminler, âmentüde "Allah'ın varlığına ve birliğine, O'nun meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhirete, kader ve kazaya, yani olup biten herşeyin Allah'ın izni ve dilemesi ile gerçekleştiğine iman ettim" deriz. Ardından kelime-i şehadet ile bu inancımızı ve sözümüze bağlılığımızı teyit ederiz.

Kıymetli Kardeşlerim!

İman, hayatımızı anlamlandıran yüce bir değerdir. İman, insan olma şerefini kul olma bahtiyarlığı ile bütünleştirir. Dünyanın sıkıntıları karşısında ümitvar olmamızı sağlar. İmanımız, karşılaştığımız haksızlık, zulüm ve her türlü

* 22.03.2013 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Müslim, İman, 58; Tirmizî, İman, 6.

olumsuzluk karşısında yegâne sığınağımızdır. Böyle durumlarda Rabbimizin sonsuz adaleti ve merhametini kendimize kalkan yapar, teselli buluruz. Sözün ve gücün tükendiği öyle anlar vardır ki bize yalnız imanımız merhem olur ve bizi rahatlatır. Çünkü imanımız, hayatın dünyadan ibaret olmadığını, birgün mutlaka herşeyin hesabının sorulacağını öğretir.

Kardeşlerim!

Kerim kitabımızda, imanın hayatımıza yön vermesi gerektiğine dair mesajlar vardır. Rabbimiz, iman ve salih ameli yüze yakın ayette bir arada zikretmiştir. Bu itibarla iman, sadece dilin "inandım", kalbin de "tasdik ettim" demesinden ibaret değildir. İman, bütün bir benliği ve varlığı kapsayan, hayatı kuşatan temel bir disiplindir. İmanın en önemli göstergesi ameldir, hayatımızda sergilediğimiz işlerdir. Neticede insan, âhirette yalnız sözlerinden değil, yapıp ettiklerinden de hesaba çekilecektir. İşte bu yüzden inancımızın gereği olan ibadetlerimizi de yerine getirmemiz gerekir. Çünkü iman, güzelliklerin ve kurtuluşun kaynağıdır. İbadetler ise bu kaynağı besleyen en güçlü pınardır.

İnsanlara eziyet veren şeyleri yoldan kaldırmayı iman içerisinde değerlendiren Efendimiz de, imanın davranış boyutuna işaret etmiştir. Esasında bununla sadece insanlara zarar veren bir taşı yahut dikeni yoldan kaldırıp atmak değil; hakka, hakikate doğru giden yoldaki engelleri kaldırmak da kastedilmiştir. Zira Allah'a, Peygambere, doğruya, güzele, hayırlı olana giden yolu açmak en büyük engelleri kaldırmak değil midir? Kulu Rabbinin yolundan alıkoymak, güzellikten, iyilikten uzaklaştırmak, hak ve adaletten mahrum bırakmak, insanlık onurunu ayaklar altına almak, yoldaki taşın vereceği zararla kıyaslanabilir mi? Elbette ki kıyaslanamaz.

Muhterem Kardeşlerim!

Geliniz, Efendimizin, "Allah'ı görüyormuşçasına kulluk yapmak"[2] olarak tanımladığı "ihsan" şuuru ile hareket edelim. Ve hep birlikte kendimize şu can alıcı soruları soralım. Nasıl bir Allah inancına sahibiz? İnandığımız Rabbimizle nasıl bir iletişim içerisindeyiz? Davranışlarımız imanımıza göre mi şekilleniyor? Rabbimiz bize şah damarımızdan daha yakınken[3], biz bu yakınlığı ne kadar hissediyoruz?

Bu sorulara zorlanmadan cevap verebilmemiz Yaradanımızı gerçek anlamda tanıdığımızın, sevdiğimizin göstergesidir. Böylece bizler, imanımızın lezzetine daha iyi varacak ve Rabbimizin şu müjdesine nail olacağız:

2 Buhârî, İman, 36; Müslim, İman, 1.

3 Kâf, 50/16.

"Kim Allah'a inanır, salih ameller işlerse Allah onu, içinden ırmaklar akan, ebedi kalacağı cennetlere sokar. Allah gerçekten ona güzel bir rızık vermiştir."[4]

Yüce Rabbimiz imanımızı sağlam ve sarsılmaz, amellerimizi salih ve makbul eylesin.

4 Talak, 65/11.

YARATAN, YAŞATAN, HİDAYET VEREN ALLAH'TIR (ŞUARA 78-82.AYETLER)*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِی خَلَقَنِی فَهُوَ یَهْدِینِ ۝ وَالَّذِی هُوَ یُطْعِمُنِی وَیَسْقِینِ ۝ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ یَشْفِینِ ۝ وَالَّذِی یُمِیتُنِی ثُمَّ یُحْیِینِ ۝ وَالَّذِی اَطْمَعُ اَنْ یَغْفِرَ لِی خَطِیٓـَٔتِی یَوْمَ الدِّینِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِی کَفَانِی وَاٰوَانِی وَاَطْعَمَنِی وَسَقَانِی وَالَّذِی مَنَّ عَلَیَّ فَاَفْضَلَ وَالَّذِی اَعْطَانِی فَاَجْزَلَ. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰی کُلِّ حَالٍ. اَللّٰهُمَّ! رَبَّ کُلِّ شَیْءٍ وَمَلِیکَه وَاِلٰهَ کُلِّ شَیْءٍ اَعُوذُ بِکَ مِنَ النَّارِ.

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.)'in olanca çabasına rağmen Mekke müşrikleri, batıl inançlarından, insan onur ve haysiyetiyle bağdaşmayan alışkanlıklarından bir türlü vazgeçmemişlerdi. Tevhid inancını, Allah'tan başka ilah olmadığı gerçeğini kabule yanaşmamışlardı. Bir gün Peygamberimize gelerek "Bize Rabbini tanıt!" dediler. Bunun üzerine Yüce Rabbimiz, tevhid inancını özlü bir şekilde anlatan, kendisini insanlığa en güzel şekilde tanıtan ihlas suresini indirdi ve şöyle buyurdu:

قُلْ هُوَ اللهُ اَحَدٌ "De ki: 'O, Allah birdir.' "

اَللهُ الصَّمَدُ "O, hiçbir şeye muhtaç değildir. Her şey O'na muhtaçtır." لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُولَدْ "Onun çocuğu yoktur. O, doğmamıştır." وَلَمْ یَکُنْ لَهُ کُفُوًا اَحَدٌ "Hiçbir şey O'na denk değildir."[1]

Aziz Müminler!

Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim, baştan sona bizlere Rabbimiz Allah'ı tanıtan bir kitaptır. O'na imanı, teslimiyeti, ibadeti öğreten; insanca bir hayatın, huzura ulaşabilmenin yollarını gösteren hidayet rehberidir. İşte bugünkü hutbemizde bizlere Rabbimizi en güzel şekilde tanıtan Şuarâ Sûresi'nin âyetlerini[2] sizlerle paylaşmak istiyorum.

Muhterem Müminler!

* 28.07.2017 tarihli hutbedir.

1 İhlâs, 112/1-4.

2 Şuarâ, 26/78-82.

Yüce Rabbimiz, اَلَّذِی خَلَقَنِی فَهُوَ یَهْدِینِ buyuruyor. Yani Rabbimiz, yaratan ve hidayet verendir. Peygamberleri ve kitapları aracılığıyla bizlere sırat-ı müstakimi, dosdoğru yolu gösterendir. Bizlere düşen, bu yolun yolcusu olmaktır. Kötülüklerden uzak durmak ve gücümüz nispetinde iyiliği yeryüzünde yaymaktır.

Rabbimiz, وَالَّذِی هُوَ یُطْعِمُنِی وَیَسْقِینِ buyuruyor. Yani yediğimiz her bir lokmayı, içtiğimiz her bir damla suyu bizlere lütfeden Allah'tır. Bizlere düşen ise her daim helal rızık peşinde koşmaktır. Her nimetin, her türlü imkânın Rabbimizin birer emaneti olduğunu unutmamaktır. Varlığı da darlığı da imtihan vesilesi olarak görebilmektir. Peygamberimiz (s.a.s.)'in buyurduğu gibi "**Her hâl ve durumda Allah'a hamdolsun**"[3] diyerek şükredebilmektir.

Yüce Rabbimiz, وَاِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ یَشْفِینِ buyuruyor. Yani Allah, hastalıkların şifasını verendir. Dertlerin devasını lütfedendir. Çaresizlere çare, ümitsizlere ümit O'dur. Bizlere düşen, sıkıntılarımız ve çaresizliklerimiz üzerinden inancımızı, duygularımızı, samimiyetimizi istismar etmek isteyenlere asla fırsat vermemektir. Sadece Rabbimizin rahmetine sığınmaktır. Yalnızca O'na dayanıp güvenmektir. Birer imtihan olduğu bilinciyle hastalıklara, musibetlere sabır, metanet ve tevekkülle göğüs germektir.

Aziz Kardeşlerim!

Rabbimiz, وَالَّذِی یُمِیتُنِی ثُمَّ یُحْیِینِ buyuruyor. Yani, hayatın da ölümün de yegâne sahibi Allah'tır. Bu hayatı veren de vakti geldiğinde alacak olan da O'dur. Rabbimiz, ölümümüzden sonra bizleri yeniden diriltecektir. Yapıp ettiklerimizin hesabını soracaktır. Herkese hak ettiğinin karşılığını eksiksiz verecektir. Bizlere düşen, son nefesimize kadar imanımıza sadık kalmaktır. Ömrümüzü salih amellerle bereketli kılmaktır. Ölüme ve hesap vaktine her daim hazır olmaktır.

Allah, وَالَّذِی اَطْمَعُ اَنْ یَغْفِرَ لِی خَطِیئَتِی یَوْمَ الدِّینِ buyurarak daima rahmetini ummamızı istiyor. Zira O, imanına sadık kalanları, kendisine gönülden teslim olanları asla mahcup etmez. Bizlere düşen, günahta, yanlışta ısrar etmemektir. Acziyetimizin itirafı olan tövbelerimizle, nedametimizin tezahürü olan istiğfarlarımızla Rabbimizin et-Tevvâb ismine sığınmaktır. Bizlere ebedî kurtuluş vadedenlere itibar etmemektir. Kurtuluş beratımızın Kur'an'ın rehberliğinde, Peygamberimiz (s.a.s.)'in örnekliğinde geçirilen bir ömür neticesinde sadece Rabbimizin rızasına bağlı olduğunu unutmamaktır.

Kardeşlerim!

Hutbemizi Şuarâ Sûresi'nde Hz. İbrahim'in dilinden bizlere öğretilen şu dua ile bitirmek istiyorum: "Rabbim! Bana hikmet ver ve beni iyiler arasına kat! Arkadan gelecekler içinde iyilikle anılmayı bana nasip eyle! Beni naîm cennetine girenlerden eyle! İnsanların diriltileceği gün ve Allah'a temiz bir kalple gelenler dışında malın da çocukların da fayda vermeyeceği gün beni mahcup etme![4]"

3 Ebû Dâvûd, Edeb, 97, 98.

4 Şuarâ, 26/83-84-85-87-89.

EN GÜZEL İSİMLER O'NUNDUR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ لِلّٰهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا، مِائَةً اِلَّا وَاحِدا، مَنْ اَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "O, yaratan, yoktan var eden, şekil veren Allah'tır. Güzel isimler O'nundur. Göklerdeki ve yerdeki her şey O'nu tesbih eder. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Allah'ın doksan dokuz ismi vardır. Kim bu isimleri öğrenip gereğiyle amel ederse cennete girer."[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Hepimizin müminler olarak Yüce Rabbimize karşı görev ve sorumluluklarımız vardır. Bunların başında O'nu tanımak, O'na inanmak, O'nun varlığını ve birliğini kabul etmek, bir an olsun O'nu akıldan çıkarmamak gelir. Verdiği nimetlere karşı şükrün bir tezahürü olan ibadetlerle O'na yakınlaşmaya vesileler aramak gelir.

Yüce Rabbimiz, kendisinin pek çok güzel isminin olduğunu bildirmiş ve bu isimlerle kendisine dua etmemizi istemiştir.[3] Kerim Kitabımızın pek çok âyetinde bu isimlerle kendisini bize tanıtmıştır. Efendimiz (s.a.s.) de Yüce Allah'ın doksan dokuz ismi olduğunu bildirmiş ve bunları tek tek saymıştır.

---

* 29.01.2016 tarihli hutbedir.

1 Haşr, 59/24.

2 Buhârî, Şürût, 18.

3 A'râf, 7/180.

Kardeşlerim!

Bir mümin için asıl olan, sadece Allah'ın isimlerini ezberleyip okumak değildir. Bu isimlerin anlamlarını öğrenmek ve bu isimlerle Allah'a duada bulunmaktır. Asıl olan, bu ilâhî sıfat ve isimlerin öğrettiği anlamlarla hayatı mâmur etmektir.

Yüce Rabbimiz, Rahmân'dır, Rahim'dir. Çok bağışlayan, çok esirgeyendir. Dünyada bütün canlılara, bütün insanlara, âhirette ise müminlere karşı merhametlidir. O halde, mümin, nefsine uyup haddi aşmış bile olsa, Allah'ın engin rahmetinden umudunu kesmemelidir. Allah'ın, kendisine ortak koşulması dışında bütün günahları bağışladığını bilmelidir.[4] Son nefese kadar tövbe kapısının açık olduğunu ve imtihanın sürdüğünü asla unutmamalıdır. Allah'ın sonsuz merhametini uman mümin, öncelikle kendisine şefkat ve merhameti şiar edinmelidir. Gönlünü kin, nefret, husumet, zulüm gibi kötülüklere esir etmemelidir.

Allah Sabûr'dur, sonsuz sabır sahibidir. Her şeye gücü yettiği halde, kendisine karşı haddi aşanları, nankörlük ve türlü saygısızlık yapanları cezalandırmakta acele etmez. Mümin de Cenâb-ı Hakk'ın Sabûr isminden nasibini alarak sabrı kuşanmalıdır. Türlü sıkıntı ve musibetler karşısında O'na sığınmalı ve O'na güvenip dayanmalıdır.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, Rezzak'tır. İsteyene istediğini verendir. Sonsuz cömertlik sahibidir. Mümin, "Ey ruhumun ve bedenimin gıdasını yaratıp veren Rezzâk!" dediği zaman bilir ve inanır ki, Allah onun rızkına kefildir. Bu rızık vakti gelince kişiyi bulur, bunun kendisine ulaşmasını hiçbir kuvvet engelleyemez. Yeter ki mümin, üzerine düşen sorumluluğu yerine getirsin.

Allah Refîk'tir, Halîm'dir. Nezaketi, kolaylığı, lütuf ve ihsanı sever. Öyleyse mümin de hilm sahibi olmalıdır. Nezaketi, sevgi ve saygıyı elden bırakmamalıdır. Cömertliği kendine şiar edinmelidir.

Kardeşlerim!

Rabbimiz, her daim bizimledir. Bizi, yalnız, yardımsız, desteksiz, sahipsiz bırakmaz. Bize bizden daha yakındır. Gerçekten görmek için bakarsak, her doğrunun, her kemâlin, her cemâlin yanı başında O'nun eserini buluruz. O'nun dosta karşı dostumuz, külfete karşı yardımcımız olduğunu fark ederiz. Bize gösterdiği bu ilgi ve sevgiyi karşılıksız bırakmak, Gerçek Dost'a karşı büyük bir hak bilmezlik ve nankörlük olmaz mı?

Hutbemizi Rabbimizin, kendisini bize tanıttığı şu kutsi hadis ile bitirmek istiyorum: "**Kulum beni zikrederken onunla beraberim. O beni kendi başına zikrederse, ben de onu kendim zikrederim. O beni bir topluluk içinde anarsa, ben onu o topluluktan daha hayırlı bir topluluk içinde anarım.**"[5]

4 Zümer, 39/53.

5 Buhârî, Tevhid, 15.

HERŞEY RABBİMİZİ HATIRLATIYOR!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلٰى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِى خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ : لِمَ تَبْكِى يَا رَسُولَ اللهِ وَقَدْ غُفِرَ لَكَ مَا تَقَدَّمَ وَمَا تَاَخَّرَ ؟ قَالَ : « اَفَلَا اَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا ، لَقَدْ نَزَلَتْ عَلَيَّ اللَّيْلَةَ اٰيَةٌ وَيْلٌ لِمَنْ قَرَاَهَا وَلَمْ يَتَفَكَّرْ فِيهَا

Değerli Kardeşlerim!

Bir gün Hz. Ömer'in oğlu Abdullah, Hz. Aişe annemizden Resulullah'ta gördüğü en hayret verici şeyi anlatmasını ister. Bunun üzerine Hz. Aişe annemiz şu ibretli hadiseyi anlatır: Hz. Aişe'nin evinde geçirdiği gecelerden birinde Efendimiz Rabbine ibadet etmek iştiyakı duyduğunu söyleyerek kendisinden izin ister. Abdest alıp, namaza durur. Ardından Kur'an okumaya başlar Yüce Resûl, hem okur hem ağlar. Öyle ki gözyaşları yeri ıslatır. Nihayet sabah namazını bildirmek üzere Hz. Bilal gelir Mescid-i Nebevi'ye. Allah Resûlünü o halde görünce; "Ey Allah'ın Resûlü, der, Allah senin geçmiş, gelecek günahını affetmiş olduğu halde ağlıyor musun?" Efendimiz gönülleri titreten şu cevabı verir: "Ben şükreden bir kul olmayayım mı? Nasıl ağlamayayım? Allah bu gece bana öyle ayetler indirdi ki bunu okuyup da üzerinde düşünmeyene yazıklar olsun."[1]

Aziz Kardeşlerim!

Acaba, Resulullah'ın uykusunu bölen, şükür secdelerinde gözyaşları döktüren ve okuyup üzerinde düşünmemiz istenen bu ayetlerde ne söylenmekteydi? Geliniz şimdi bu ayetlere kulak verelim: "Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde selim akıl sahipleri için elbette ibretler vardır. Onlar ayaktayken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar. Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler. "Rabbimiz! Bunu boş yere yaratmadın, seni eksikliklerden uzak tutarız. Bizi ateş azabından koru" derler.[2]

* 08.07.2011 tarihli Ankara Hutbesidir.

1 Buharî, Teheccüd, 6.

2 Âl-i İmran, 3/190-191.

Şüphesiz Rabbimizin bize en büyük ikramı akıl yetisini bahşetmesidir. Bir halden diğerine devamlı değişime mesken olan kalp akıl bağı ile Yaratanına bağlanacaktır. İşte bu yüzden insan kendine ve kâinata selim, doğru düşünen bir akıl ile bakacak, her varlıkta Yüce Yaratıcının sonsuz ilim ve kudretini seyreyleyecek, her şeyin yerli yerince olduğunu, boşuna bir şey yaratılmadığını idrak ederek Rabbine yakinen iman eyleyecektir.

Muhterem Kardeşlerim!

Kur'an-ı Kerim her vesile ile işte bu akıl ve gönül sahiplerine seslenmekte, kevni ayetler üzerinde tefekkür etmeye davet etmektedir. Yedi kat gökler, kandil misali yıldızlarla süslenen sema, rahat bir yatak gibi altımıza serilen yer, toprağın bitirdikleri, bulutun indirdikleri, birbiri ardına gelip giden gündüz ve geceler.

Bu güzelliklerin saltanatı altında safa sürerken, bu kâinatın sanatkârını, bu nimetlerin hakiki sahibini aramaya üşenen bir nankörlük ve körlük içinde ömrünü ziyan edenler hakkında ayetler ne müthiş bir ikaz ve irşattır:

"Biz gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları oyun olsun diye yaratmadık. Biz onları, ancak ve ancak gerektiği gibi, gerçek bir sebeple yarattık, ama insanların çoğu bilmezler."[3]

"Allâh'ın gökten bir su indirip de onu bir yoluyla yeryüzündeki menbâlara koyduğunu görmedin mi? Sonra onunla türlü renklerde bir ekin çıkarır, sonra onun olgunlaşıp sarardığını görürsün. Sonra da onu bir çöpe çevirir. Elbette bunda temiz akıllılar için bir ihtar vardır."[4]

Feyizli bir gönül ile kâinata bakanların nazarında üzerlerindeki sema, muhteşem bir billur avize gibi ilahi sırlardan göz kırpan bir derinlik sunar. Ağaçlar ve yapraklar ellerini açarak neşeli ürperişlerle Rabbine yalvarır. Çimenler, sanki Muhammedi bir cemaat için seccadedir. Kudret nişaneleri olan dağlar, ilahi huzurda kıyam halindedir. Bulutlar, seyyar bereket menbaı olarak gökyüzünde dolaşan birer denizdir. Rüzgarlar, ilahi rahmetin habercileri. Şimşekler, korku ve ümit şerâreleri. Gürlemeler ve yıldırımlar, Kahhâr'ın saltanatının fermanları ve gafletten ikaz edici bombardımanlardır. Gündüzler, onun nurunun zuhûru; geceler, sırlar ve hikmetlerin cümbüşüdür.

Hasılı cihan, onun ayetleri ile dolu bir tecelli ve esrar kitabı; adeta sessiz bir Kur'an... Kur'an da, kelama bürünmüş bir cihan. İnsan ise, her ikisinin kavşağında bulunan bir irfan mihrakı ve tecelli abidesi.

Ne mutlu kâinat ve hadiseleri gönül gözü ile seyredebilen hakiki idrak sahibi kullara! "Oku!" emrinden kalplerini nasipdâr eyleyenlere!

3 Duhân, 44/38-39.

4 Zümer, 39/21.

ALLAH'I UNUTANLAR, UNUTULURLAR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللّٰهَ فَأَنْسٰيهُمْ أَنْفُسَهُمْ ۚ أُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

... اِحْفَظِ اللّٰهَ يَحْفَظْكَ، اِحْفَظِ اللّٰهَ تَجِدْهُ تُجَاهَكَ

Aziz Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.), amcasının oğlu Abdullah'la birlikte yolculuğa çıkmıştı. Bir ara ona "**Yavrum! Sana bazı tavsiyelerde bulunacağım. Bunları sakın aklından çıkarma!**" buyurdu. Ardından bu genç sahabîye Rabbi ile arasındaki bağı asla koparmaması gerektiğine dair şu nasihatte bulundu: "**Allah'ın hakkını koru ki, O da seni korusun. Allah'ın hakkını koru ki, O'nu her daim yanında bulasın. Bir şey isteyeceğin zaman Allah'tan iste. Yardım dileyeceğin zaman Allah'tan dile. Bil ki, bütün varlıklar sana yardım etmek üzere bir araya gelseler, Allah'ın dilediğinden başka yardımda bulunamazlar. Sana bir zarar vermek üzere elbirliği etseler, Allah'ın takdir ettiğinden başka bir zarar da veremezler.**'"[1]

Aziz Müminler!

Hepimiz insanız. Hayat meşgalesinde kimi zaman komşumuzu, eşimizi-dostumuzu unutuyoruz. Kimi zaman akrabalarımızı, kardeşlerimizi, yetimleri, muhtaçları unutuyoruz. Kimi zaman kendimizi, çevremizi, sorumluluklarımızı unutuyoruz. Ancak bütün bunların ötesinde bir insan için en kötü olanı, yaratılış gaye ve hikmetini unutmasıdır. Asıl hüsran, kişinin Rabbini unutarak yaşamasıdır. Allah'la olan misakını, kulluk ahdini hiçe saymasıdır. Dünyanın fani olduğu gerçeğini unutarak hesabı, mizanı, âhireti göz ardı etmesidir. İşte Rabbimiz, kendisini unutanlardan olmamamız için bizleri şöyle uyarmıştır:

* 06.10.2017 tarihli hutbedir.

1 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 59.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللهَ فَأَنْسٰيهُمْ أَنْفُسَهُمْ “Allah’ı unutan, bu yüzden Allah’ın da kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın.” أُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ “İşte onlar gerçekten yoldan çıkmış kimselerdir.”[2]

Aziz Kardeşlerim!

Rabbimiz, görev ve sorumluluklarımızı öğretmek için bize Kur’an-ı Kerim’i gönderdi. Yüce Kitabımızın bir adı da Zikr-i Hâkim’dir. O, bize unutmamamız gerekenleri hatırlatan bir kitaptır. Bizim yolumuzu aydınlatan bir kandildir, bir rehberdir. Yeter ki biz ona sımsıkı sarılalım. Yeter ki ona gönlümüzü, zihnimizi, hayatımızı açalım.

Rabbimiz, “Sen ancak bir uyarıcısın”[3] buyurarak müminlere kendisini hatırlatacak, doğru yolu gösterecek en güzel ahlaka sahip bir Peygamber gönderdi. Muhammed Mustafa (s.a.s.)’i lütfetti. O, bize hak ve hakikatin, doğru ile yanlışın, iyi ile kötünün ne olduğunu öğretti. Yeter ki bizler, onun sünnetine tabi olalım. Onun eşsiz örnekliğinden ayrılmayalım. Hayatımızı, onun rahmet yüklü mesajlarıyla bereketli kılalım.

Namazımız, kurbanımız, haccımız, zekâtımız, orucumuz, hâsılı bütün ibadetlerimiz, her daim Rabbimizi hatırlayalım diye emredildi. Yeter ki bizler, ibadetlerimizin bizi Rabbimize yakınlaştırdığını, O’nun katında bizi değerli kıldığını unutmayalım.

Kıymetli Kardeşlerim!

Allah’ı unutarak yaşayanları Allah da hem dünyada hem de âhirette unutacaktır. Bu dünyada kendisine nankörlük edenleri Allah, o büyük günde rahmetinden mahrum bırakacaktır. Dünyanın esiri olanlara, Allah’ın merhametinden başka hiç bir sığınağın olmadığı mahşer gününde şöyle seslenilecektir: “Siz bu günü yaşayacağınızı nasıl unuttuysanız biz de bugün sizi unutuyoruz. Şüphesiz varacağınız yer, ateştir. Size yardım edecek kimse de yoktur.”[4]

Kardeşlerim!

Geliniz! Şu kısacık hayatımızda Rabbimize, ailemize ve çevremize karşı sorumluluklarımızı unutup ihmal etmeyelim. Bize düşenin, Allah’ın rızasına uygun yaşamak olduğunu unutmayalım. Varlık gayemizin, o büyük güne hazırlanmak olduğunu hatırımızdan çıkarmayalım. Rabbimizin nimetlerine karşı şükran ifademiz olan ibadetlerimizi aksatmayalım. O’nun her an bizi gördüğü, her davranışımızı bildiği, her sözümüzü duyduğu bilinciyle yaşayalım. Ebedi huzurun, Allah rızası doğrultusunda geçirilen bir ömre bağlı olduğunu unutmayalım.

2 Haşr, 59/19.

3 Ğâşiye, 88/21.

4 Câsiye, 45/34.

Kardeşlerim!

Hutbemi, Rabbimizin Kuran'ı Kerim'de bizlere öğrettiği şu dualarla bitiriyorum:

"Rabbimiz! Unutur ve hata edersek bizi sorumlu tutma!"[5]

"Rabbimiz! Bizi doğru yola eriştirdikten sonra kalplerimizi saptırma, bize tarafından bir rahmet bağışla! Hiç kuşku yok ki, lütfu bol olan yalnız sensin."[6]

"Rabbimiz! Günahlarımızı affet, kötülüklerimizi ört, ruhumuzu iyilerle beraber al! Rabbimiz! Peygamberlerin aracılığıyla bize vaad ettiklerini ver; kıyamet gününde bizi rezil etme! Sen asla sözünden caymazsın."[7]

5 Bakara, 2/286.

6 Âl-i İmrân, 3/8.

7 Âl-i İmrân, 3/193-194.

GERÇEK ÖZGÜRLÜK: ALLAH'A KULLUK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوْهُ ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيْلٌ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلَاوَةَ الْاِيمَانِ: مَنْ كَانَ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ اَحَبَّ اِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا،

وَاَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ اِلَّا لِلّٰهِ، وَاَنْ يَكْرَهَ اَنْ يَعُودَ فِى الْكُفْرِ بَعْدَ اَنْ اَنْقَذَهُ اللّٰهُ مِنْهُ، كَمَا يَكْرَهُ اَنْ يُقْذَفَ فِى النَّارِ.

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz, şöyle buyuruyor: "**Rabbiniz Allah'tır. O'ndan başka ilâh yoktur. O, her şeyin yaratıcısıdır. Öyle ise O'na kulluk edin. Güvenilip dayanılacak tek varlık O'dur.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Şu üç haslet vardır ki, bunlar kimde bulunursa o kimse imanın tadını alır: Allah ve Resûlü'nü her şeyden çok sevmek. Sevdiği kimseyi yalnızca Allah rızası için sevmek. Allah kendisini küfürden kurtardıktan sonra tekrar ona dönmeyi ateşe atılırcasına korkunç görmek.**"[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Yüce dinimizin en büyük gayesi, bizleri Allah'a imanla yüceltmektir. O'na kullukla, ubudiyetle özgürleştirmektir. Zira inancımıza göre asıl özgürlük, sadece Allah'a kul olmaktır. Asıl hürriyet, kula kul ve esir olmaktan kaçınmaktır. Asıl irade, nefsin hevâ ve heveslerine, istek ve arzularına, şehvet ve tutkularına teslim olmaktan sakınmaktır.

Kardeşlerim!

İman, en büyük özgürlüktür. Mümin, ruhu özgür olan kişidir. Zira mümin, sadece Rabbinin huzurunda boyun eğer. Asla kula kulluk etmez. Bilir ki; Allah'tan başkasına boyun eğmek, kula kulluk etmek köleliktir. Mümin, kendisini fani şahsiyetlere değil, bâkî hakikatlere adar. Hak ve hakikate karşı

* 19.05.2017 tarihli hutbedir.

1 En'âm, 6/102.

2 Müslim, Îmân, 67.

kör, sağır ve dilsiz kesilmez. İyiyi ve doğruyu göremeyecek kadar kalbini ve iradesini köreltmez. Kalbinde hiçbir sevgiyi Allah ve Resûlü'nün sevgisinden daha üstün tutmaz. Bilir ki; başka sevgileri Allah ve Resûlü'nün sevgisine üstün tutmak, bütün kötülüklerin başıdır. Allah'a ortak koşmaktır. Allah'a ortak koşmak ise en büyük zulümdür.[3]

Aziz Müminler!

Mümin, yalnızca Allah'ın hoşnut olacağı işlere yönelmeye gayret eder. Bilir ki; O'nun gazabına neden olacak tercihlerde bulunmak özgürlüğü zedelemektir. Mümin, dünyanın geçici nimetlerine, aldatıcı zevklerine esir olmaz. Bilir ki; heva ve hevesinin esiri olmak, özgürlüğü yitirmektir.

Mümin, varlıkların en şereflisi olarak yaratıldığının farkında olan kişidir. Bilir ki; bu şerefini ebedileştirecek olan imanıdır. Müminin hayat rehberi, doğru ile yanlışın, hak ile batılın, günah ile sevabın ayırt edicisi olan Yüce Kur'an'dır. Müminin yol göstericisi, insanlığın yegâne önderi olan Rahmet Peygamberidir. Allah nezdinde mümini değerli kılan Allah'ı tefekkür eden bir akıldır. Allah'ın sevgi ve rızasını en üstün tutan bir gönüldür. Salih amellerle geçirilmiş bereketli bir ömürdür.

Aziz Kardeşlerim!

Ne yazık ki bugün, maddenin manaya öncelendiği, türlü reklam ve söylemlerle zihinlerin örselendiği bir dünyada yaşıyoruz. Heva ve heveslerin körüklendiği, tahrik edildiği bir zaman diliminden geçiyoruz. Daha çok kazanıp daha çok tüketmenin özendirildiği böylesi bir dünyada şüphesiz ki asıl sermayemiz, imanımızdan kaynaklanan özgürlüğümüzdür. Asıl kazancımız, imanımızdan neşet eden kanaatkârlığımızdır. Asıl servetimiz, imanımızın hayata yansıması olan salih amellerimizdir. Asıl üstünlüğümüz, inancımızın ve değerlerimizin farkında oluşumuzdur.

Hutbemi bir âyet mealiyle bitirmek istiyorum: "(Resûlüm!) De ki: 'Eğer kulluğunuz, ubudiyetiniz olmasa Rabbim size ne diye değer versin' "[4]

3 Bakara, 2/54, 57; A'râf, 7/177; Hûd, 11/101.

4 Furkân, 25/77.

KULLUK SADECE ALLAH'A ÖZGÜDÜR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَمَآ اُمِرُوْٓا اِلَّا لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ حُنَفَآءَ وَيُقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ وَذٰلِكَ دِيْنُ الْقَيِّمَةِ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

...اِنَّ اَصْدَقَ الْحَدِيْثِ كِتَابُ اللهِ، وَاَحْسَنَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ...

Kardeşlerim!

İslâm nurunun Mekke topraklarını yeni aydınlatmaya başladığı günlerdi. Peygamberimiz (s.a.s.), Beytullah'ın yanındaki Safâ tepesine çıktı ve Mekkelilere şöyle seslendi: " **'Şu vadinin arkasında size saldırmak üzere bekleyen bir ordu var.' desem bana inanır mısınız?**" Mekkeliler hep bir ağızdan, "Evet, inanırız. Zira biz senin yalan söylediğini hiç işitmedik." diye karşılık verdiler. Bunun üzerine Rahmet Elçisi, "**Ben sizi elîm bir azaba karşı uyarıyorum.**"[1] diyerek Mekkeliler nezdinde bütün insanlığı Allah'a kul olmaya, tevhid inancını benimsemeye çağırdı.

Kardeşlerim!

Rahmet Peygamberinin bu çağrısı, Hz. Âdem ile başlayan ve insanları Âlemlerin Rabbine kul olmaya davet eden yüce bir çağrıdır. Bu kutlu daveti, Hz. Nuh, İbrahim, Lut, Hud, Salih, Musa, İsa, hâsılı bütün peygamberler dillendirmişlerdir. Ve Hâtemü'n-Nebiyyinin dilinde kemâle eren bu çağrı, kıyamete kadar devam edecek ebedi kurtuluş çağrısıdır.

Bu çağrıda sadece Allah'a iman ve kulluk vardır. Bu çağrıda bir tek Allah'ın huzurunda eğilmek, eğildikçe de yücelmek vardır. Bu çağrıda Allah'tan başkasına kul köle olmayarak gerçek özgürlüğe ulaşmak vardır. Bu çağrıda hak, hakikat ve hakkaniyet vardır. Bu çağrıda şirk ve nifaktan, küfür ve isyandan, fitne ve fesattan, hile ve tuzaktan, yalan ve aldatmadan uzak durmak vardır.

---

* 05.08.2016 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Tefsîr, Şu'arâ, 2; Müslim, Îmân, 355.

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz hutbemizin başında okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyurmaktadır: "**Onlara, dini Allah'a has kılan ve hakka yönelen kimseler olarak sadece O'na kulluk etmeleri, namaz kılmaları ve zekat vermeleri emredilmişti. İşte dosdoğru din budur.**"[2]

Kardeşlerim!

Bu âyet-i kerime, ibadet ve kulluğun sadece Allah'a mahsus olduğunu bizlere öğretmektedir. Nitekim Peygamberimizin vefatına bir türlü inanmak istemeyen bazı sahabilere Hz. Ebu Bekir'in şu uyarısı son derece dikkat çekicidir: "Kim Muhammed'e tapıyorsa bilsin ki Muhammed ölmüştür. Kim Allah'a kulluk ediyorsa bilsin ki Allah diridir, asla ölmez."[3]

Kardeşlerim!

İnsanlık tarihi, nefsini, heva ve heveslerini ilahlaştıran nice zalimlere ibretle şahit olmuştur. Tarih boyunca kula kullukla, fani şahsiyetlere kölelikle tüketilen nice beyhude ömürler vardır. İnsanlık onur ve haysiyetini ayaklar altına alan, hak ve hakikat karşısında kör, sağır ve dilsiz kesilen nice gafil zihinler, taşlaşmış kalpler vardır.

Oysa yüce kitabımız Kur'an'ın mukaddimesi olan Fatiha suresinde din-i mübin-i İslam'ın kulluk anlayışı bizlere açıkça takdim edilmiştir. Bizler bu sureyi her gün beş vakit namazımızda okur ve Rabbimize olan iman ve kulluk ahdimizi tekrarlarız. "**Rabbimiz! Ancak sana kulluk ederiz ve yalnız senden yardım dileriz. Bizi doğru yola ilet.**" diye dua ederiz. Şüphesiz ki bu doğru yol, Kur'an'ın ve Resûlullah'ın yoludur. Peygamberimiz (s.a.s.), "**Sözlerin en doğrusu Allah'ın Kitabıdır. Rehberliğin en güzeli Muhammed'in rehberliğidir.**"[4] hadisiyle bu yolu bizlere beyan etmiştir. Bu yol, insanlığa örnek kılınmış İslam ümmetinin on dört asırdır takip ettiği ana yoldur. Bu yol, insanı aydınlığa ulaştıran yegâne kurtuluş yoludur. Bu yolun yolcularına Rabbimizin ebedi nimetlerine mazhar olma müjdesi vardır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bu bereketli yolun yolcusu olmak, her şeyden önce Müslüman kimliğini ve şahsiyetini doğru bir şekilde inşa etmekten geçer. Bunun için bizler, Kerim Kitabımızın ve Peygamberimizin rehberliğini baş tacı ederiz. Onların hayat veren rahmet yüklü mesajlarıyla gönlümüzü, zihnimizi ve hayatımızı mamur etmek için gayret gösteririz. Rabbimizin, bizlerden istediği insanca bir hayat için, bizlere emanet verdiği nimetlerin değerini de bunları değerlendirmeyi de biliriz. Aklımızı başkalarının aklına, gönlümüzü başkalarının gönlüne,

2 Beyyine, 98/5.

3 Buhârî, Fedâilü ashâbi'n-nebî, 5.

4 Nesâî, Salâtü'l-îdeyn, 22.

vicdanımızı başkalarının vicdanına esir etmeyiz. Ebedi kurtuluş beratımızın sadece Allah'a, Allah'ın rızasına bağlı olduğunu tasdik ederiz. Bizlere kurtuluş beratı vaat edenleri, hakikatin sadece kendi elinde olduğunu iddia edenleri dikkate almayız. Varlığımızı fânî şahsiyetlerin değil, Rabbimizin rızasına; geçici menfaat ve beklentilere değil, bâkî hakikatlere adarız.

Kardeşlerim!

Bu aydınlık yolun neferleri olarak bizler, cehalet, tefrika ve yakılmak istenen fitne-fesat ateşine karşı uyanık davranırız. Kendimizin, değerlerimizin, inancımızın farkında oluruz. Onları yozlaştıracak, anlamsız kılacak tutum ve davranışlardan kaçınırız. Yüce dinimize, Kerim Kitabımıza, Resûl-i Ekrem Efendimize mensubiyetin, her türlü mensubiyetten üstün olduğunu kabul ederiz.

Kıymetli Kardeşlerim!

Geliniz, Kur'ân-ı Kerim'in ve Peygamberimiz (s.a.s.)'in dosdoğru yolunun yolcuları olarak bu mübarek vakitte Rabbimize şöyle niyazda bulunalım:

Allah'ım! Bize imanı sevdir, kalplerimizi imanla süsle! Bizleri sana şükreden, seni zikreden, sana itaat eden, sadece sana kul olan, sana yönelip yakaranlardan eyle!

Allah'ım! Suret-i Haktan görünerek bu milletin arasına fitne ve fesat tohumları ekmek isteyen münafıklara, bozgunculara fırsat verme!

Bizi din ile, iman ile, Kur'an ile, Peygamber ile aldatanlardan ve aldananlardan eyleme Allah'ım!

ÂYETÜ'L-KÜRSÎ'DEN ÖĞRENDİĞİMİZ HAKİKATLER*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اَلْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَاْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِى يَشْفَعُ عِنْدَهُ اِلَّا بِاِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَىْءٍ مِنْ عِلْمِهِ اِلَّا بِمَا شَآءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَلَا يَؤُدُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ قَرَاَ اٰيَةَ الْكُرْسِيِّ فِى دُبُرِ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ كَانَ فِى ذِمَّةِ اللهِ اِلَى الصَّلَاةِ الْاُخْرٰى

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'de Âyetü'l-Kürsî adıyla bildiğimiz muhteşem bir ayet vardır. Bu ayette Rabbimiz kendini bizlere veciz bir şekilde tanıtmıştır. Esma-i Hüsna'sından örnekler vermiştir. Peygamberimiz (s.a.s.) de, "**Namazın ardından Âyete'l-Kürsî'yi okuyan kimse, sonraki namaza kadar Allah'ın himayesi altındadır.**"[1] buyurarak bizlere bu âyeti okumamızı tavsiye etmiştir. Geliniz bugünkü hutbemizde Rabbimizin Âyetü'l-Kürsî'de[2] bizlere öğrettiği hakikatlere hep birlikte kulak verelim.

Aziz Müminler!

Rabbimizin Âyetü'l-Kürsî'de bizlere öğrettiği ilk hakikat اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ Allah'tan başka hiçbir ilah olmadığıdır. Hepimiz, Allah'ın kuluyuz. Hepimiz, O'nun kudreti karşısında aciziz. Hepimiz O'nun yardımına, rahmetine, affına muhtacız. Dünyanın türlü meşakkatleri karşısında el açıp aman dileyebileceğimiz, yegâne sığınağımız, dayanağımız O'dur. Bize düşen, Rabbimize hakkıyla kul olmaktır. Kur'an'ın ve Peygamberimiz (s.a.s.)'in gösterdiği sırat-ı müstakimden, dosdoğru yoldan ayrılmamaktır.

* 11.08.2017 tarihli hutbedir.

1 Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, III, 83.

2 Bakara, 2/255.

Kardeşlerim!

Rabbimiz, اَلْحَیُّ الْقَیُّوْمُ 'dur. O, her daim diridir, bâkidir. Hayatı veren de alan da O'dur. Her şeyin varlığı O'na bağlıdır. Bize düşen, dünyanın fani, hayatın bir emanet olduğu bilinciyle yaşamaktır.

لَا تَاْخُذُهٗ سِنَةٌ وَّلَا نَوْمٌ Allah, yaratılmışlara özgü niteliklerden münezzehtir. O, her anımıza, her davranışımıza hâkimdir. Bize düşen, Rabbimizin bizlere şah damarımızdan daha yakın olduğunu aklımızdan çıkarmamaktır.

لَهٗ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ Kâinatta var olan her şey Allah'a aittir. Mülk O'nundur, Hüküm O'nundur. Nimet O'nundur. Varlık da yokluk da, darlık da bolluk da O'ndandır. Bize düşen, her durumda zikreden bir dile, şükreden bir kalbe, tefekkür eden bir zihne sahip olabilmektir.

مَنْ ذَا الَّذِی یَشْفَعُ عِنْدَهٗٓ اِلَّا بِاِذْنِهٖ Rabbimizin izni olmadan hiç kimsenin bize ne faydası olabilir ne de zararı dokunabilir. Allah katında bizi değerli kılan, O'na olan imanımızdır, teslimiyetimizdir, sadakatimizdir, sâlih amellerimizdir. Bize düşen, Rabbimizle aramızdaki iman misakımızı korumaktır. O'nun rızasına sadece salih amellerimizi, tövbe ve niyazlarımızı vesile kılmaktır.

Aziz Müminler!

Âyete'l-Kürsi'nin bizlere öğrettiği bir hakikat de, یَعْلَمُ مَا بَیْنَ اَیْدِیْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ yani Rabbimize hiçbir şeyin saklı, gizli kalmayacağı gerçeğidir. O, dilimizden dökülen her bir sözü, gönlümüzden geçen her bir duyguyu, zihnimizdeki her bir düşünceyi bilir. Bize düşen, bütün varlığımızla kötülükten sakınmaktır. Elimizi, dilimizi, zihnimizi, gönlümüzü iyiliğin merkezi ve hizmetkârı kılabilmektir.

وَلَا یُحِیْطُوْنَ بِشَیْءٍ مِّنْ عِلْمِهٖٓ اِلَّا بِمَا شَآءَ Rabbimiz, ilmin ve hakikatin yegâne kaynağıdır. O bildirmezse biz bilemeyiz. O duyurmazsa biz duyamayız. O söyletmezse biz söyleyemeyiz. O göstermezse biz göremeyiz. Bize düşen, her daim hakkın yanında yer almaktır. Hakikatin tercümanı olmaktır. Gücümüz nispetinde hak ve hakikatin önündeki engelleri kaldırmaktır. Suret-i haktan görünüp insanları aldatanlara karşı uyanık olmaktır.

وَسِعَ كُرْسِیُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَلَا یَؤُدُهٗ حِفْظُهُمَا Rabbimizin kudreti, yüceliği, azameti ve ilmi, her şeyi kuşatmıştır. O hiçbir zafiyete düşmeden her şeyi yönetendir. Bize düşen, kulluğu ve ibadeti yalnızca Âlemlerin Rabbine has kılmaktır. Kula kulluk etmemektir. Zira,

وَهُوَ الْعَلِیُّ الْعَظِیْمُ her türlü yücelik ve üstünlük Allah'a mahsustur. Bizler bu gerçeği namazlarımızın her rek'atında dile getiririz. Rükûlarımızda سُبْحَانَ رَبِّیَ الْعَظِیْمِ secdelerimizde سُبْحَانَ رَبِّیَ الْاَعْلٰی yani "Şanı yüce olan Rabbim! Her türlü noksanlıktan uzaksın" diyerek Rabbimizi yüceltiriz.

Aziz Kardeşlerim!

Geliniz! Âyetü'l-Kürsî'nin bu derin anlamlarını yeniden tefekkür edelim. Her gün okuduğumuz Âyetü'l-Kürsî, Rabbimizle aramızdaki iman misakımızın sözlü bir ifadesi olsun. Kötülüklere karşı kalkan kıldığımız namazlarımızın akabinde okuduğumuz bu âyet, bizleri kötülerin şerrinden, bela ve musibetlerden korusun. Rabbimiz, bizleri Âyetü'l-Kürsî'nin hakikatlerinden, Yüce Kitabımızın ilkelerinden bir an olsun ayırmasın.

ALLAH KATINDA DİN İSLAM'DIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّ الدِّيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتَابَ اِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا مِنْ اَحَدٍ يَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ اِلَّا حَرَّمَهُ اللّٰهُ عَلَى النَّارِ...

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Resûlullah Efendimiz (s.a.s.)'in hizmetinde çalışan Yahudi bir genç, amansız bir hastalığa tutulmuştu. Vefakârlık örneği Peygamberimiz, ölüm döşeğinde yatan bu genci ziyarete gitti. Gencin, ruhunu bu şekilde teslim etmesine gönlü razı olmayan Rahmet Elçisi, şefkat dolu üslubuyla bir kez daha onu Müslüman olmaya davet etti. Genç, çekingen bir edayla yanında bulunan babasına baktı. Belli ki Müslüman olması durumunda ailesinin tepkisinden korkuyordu. Lakin sonuç korktuğu gibi olmadı ve babası, Allah Resûlü'nün bu nazik davetini kabul etmesini istedi. Genç de kelime-i şehadet getirerek İslam ile müşerref oldu. Bu duruma son derece sevinen Peygamber Efendimiz (s.a.s.), şöyle diyerek şükrünü ifade etti: "**Benim vasıtamla bu genci ateşten kurtaran Allah'a hamdolsun.**"[1]

Aziz Müminler!

Hutbemizin başında okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

اِنَّ الدِّيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ "Şüphesiz Allah katında din İslam'dır."[2]

Peygamberimiz (s.a.s.) de okuduğum hadis-i şerifte şöyle buyurmaktadır: "**Kim kalbiyle tasdik ederek Allah'tan başka ilâh olmadığına ve**

* 17.11.2017 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Cenâiz, 79.

2 Âl-i İmrân, 3/19.

Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şahadet ederse Allah ona cehennemi haram kılar."[3]

Kardeşlerim!

Hz. Âdem'den itibaren bütün peygamberler, insanlığı sadece bir olan Allah'a teslimiyet ve ibadete davet etti. Tevhid inancından uzaklaşıldığı, yaratılış gaye ve hikmetinin unutulmaya yüz tuttuğu dönemlerde Yüce Rabbimiz, peygamberleri vasıtasıyla davetini yineledi. Bu kutlu davanın son elçisi, âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.s.) oldu. O, kendisinden önceki peygamberler gibi sadece Allah'a iman ve ibadete, hak ve hakikate, bilgi ve hikmete, ahlak ve erdeme çağırdı.

اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِى وَرَضِيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِينًا "**Bugün dininizi kemale erdirdim. Nimetlerimin tamamını size bahşettim ve sizin için din olarak İslâm'dan hoşnut oldum.**"[4] âyetinde de belirtildiği üzere İslam, Resûl-i Ekrem Efendimiz ile kemale erdi. O, dünya ve âhiret saadetine ulaşmanın yollarını insanlığa öğretti.

Aziz Kardeşlerim!

Bizler, bütün peygamberlerin Allah'ın kulu ve elçisi olduklarına, onlar aracılığıyla gönderilen kitapların aslına iman ederiz. Yine biliriz ve iman ederiz ki Allah katında kıyamete kadar geçerli olan tek hak din İslam'dır. Bütün insanlığın ebedi kurtuluşu Allah'ın son dini İslam'a teslim olmaktan geçer. Dünya ve âhiret saadeti, Kur'an-ı Kerim'in hayat veren mesajlarına, Resûlullah Efendimizin eşsiz örnekliğine imana bağlıdır.

Gönülden kelime-i şehadet getiren, Allah'ın huzuruna itaatle, salih amelle, hayır ve iyiliklerle çıkan her bir mümin, Rabbimizin rahmetine mazhar olacaktır. Rab olarak Yüce Allah'ı, din olarak İslam'ı, peygamber olarak Muhammed Mustafa (s.a.s.)'i, kitap olarak Kur'an'ı tasdik etmeyenler ise kendilerine yazık edeceklerdir.[5] Onlar hakkında Yüce Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır: وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِى الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ "**Her kim İslam'dan başka bir din ararsa, bu kendisinden asla kabul edilmeyecektir. Ve o, âhirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır.**"[6]

Aziz Müminler!

İslam'ın dalga dalga yeryüzünde yayılmasını ve gönüllerde yankılanmasını hazmedemeyenler, öteden beri dinimizin aleyhine türlü teşebbüslerde bulunmuşlardır. Bütün insanlığın kurtuluş ümidi olan, şefkat ve merhamet, huzur ve güven dini İslam, günümüzde de terör, şiddet gibi bir takım haksız

3 Buhârî, İlim, 49.

4 Mâide, 5/3.

5 Müslim, Îmâre, 116.

6 Âl-i İmrân, 3/85.

ithamlarla karalanmaya çalışılmaktadır. Dünyanın pek çok yerinde Müslümanlar, ötekileştirme, ayrımcılık, baskı, şiddet ve zulüm gibi insaf ve vicdanla bağdaşmayan türlü uygulamalara maruz bırakılmaktadır. Her geçen gün İslamafobi hızla yaygınlık kazanmaktadır.

Kardeşlerim!

Tarih boyunca dinimizi, inancımızı, değerlerimizi zedelemeye ve yok etmeye yönelik girişimler, İslam hakikatine hiçbir zarar verememiştir. Allah'ın izniyle bundan sonra da zarar veremeyecektir. Yeter ki bizler, bütün bu olumsuzluklara rağmen dinimizin kıymetini iyi bilelim. Bu dini bizlere lütfeden Rabbimize çokça şükredelim. Yüce dinimizi, Kur'an ve sünnete dayalı sahih bilgilerle öğrenelim ve gelecek nesillere öğretelim. Yeter ki İslâm'ın iman, ibadet ve ahlâk esaslarını hayatımıza doğru bir şekilde yansıtalım ve insanlığa iyi örnek olalım. İnancımız ve ibadetlerimize, kardeşlik ve muhabbetimize, hâsılı bütün değerlerimize hep birlikte sahip çıkalım.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hutbemi Kur'an-ı Kerim'de bizlere öğretilen şu dualarla bitirmek istiyorum:

"Rabbimiz! Bizi doğru yola eriştirdikten sonra kalplerimizi saptırma, bize tarafından bir rahmet bağışla! Kuşku yok ki lütfu bol olan yalnız sensin"[7]

"Ey Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işlerimizdeki taşkınlıklarımızı bağışla! Ayaklarımızı dinin üzere sabit kıl! Ve kâfirler güruhuna karşı bize yardım et, bize zafer ihsan eyle!"[8]

7 Âl-i İmrân, 3/8.

8 Âl-i İmrân 3/147.

DÎN-İ MÜBÎN-İ İSLAM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلَمْ اَعْهَدْ اِلَيْكُمْ يَا بَنِىٓ اٰدَمَ اَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ ۚ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ۙ وَّاَنِ اعْبُدُوْنِىْ ۭ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تَرَكْتُكُمْ عَلَى الْمَحَجَّةِ الْبَيْضَاءِ ، لَيْلُهَا كَنَهَارِهَا

Cumanız mübarek olsun Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: “Ey İnsanlar! ‘Şeytana tapmayın. O, sizin apaçık düşmanınızdır. Sadece bana kulluk edin. İşte dosdoğru yol budur.’ diyerek sizden söz almadım mı?”[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: “Ben size gecesi gündüz gibi, apaçık bir yol bıraktım.”[2]

Kardeşlerim!

Hz. Ömer anlatıyor: Bir gün Peygamberimiz (s.a.s.)’in yanında oturuyorduk. Bir adam çıkageldi. Elbiseleri bembeyazdı. Saçları simsiyahtı. Üzerinde bir sefer, bir yolculuk izi yoktu. Aramızda onu tanıyanımız da yoktu. Peygamberimiz (s.a.s.)’in huzurunda oturdu. Dizlerini Resûl-i Ekrem (s.a.s.)’in dizlerine yasladı. Ellerini de dizlerinin üzerine koydu. Ve dedi ki: يَا مُحَمَّدُ اَخْبِرْنِى عَنِ الْاِسْلَامِ “Ey Muhammed! Bana İslam’ı anlat.” Resul-i Ekrem (s.a.s.); “**İslam; Allah’tan başka ilah olmadığını Muhammed’in Allah’ın elçisi olduğunu kabul etmen, namazı dosdoğru kılman, zekâtı vermen, Ramazan orucunu tutman ve eğer imkânın varsa haccetmendir.**” buyurdu. Gelen zat, “doğru söyledin” dedi. Hz. Ömer diyor ki: “Adama şaşırdık, hem soru soruyor, hem de tasdik ediyordu”. Sonra o kişi فَاَخْبِرْنِى عَنِ الْاِيْمَانِ “bana imanı anlat” dedi. Allah Resûlü (s.a.s.) “**İman; Allah’a, meleklerine, peygamberlerine, kitaplarına, âhiret gününe, kadere, hayrın ve şerrin Allah’tan olduğuna inanmandır.**” dedi. Bu cevap üzerine adam, yine “doğru söyledin” dedi. Bu sefer فَاَخْبِرْنِى عَنِ الْاِحْسَانِ “Bana ihsanı anlat” dedi. Peygamberimiz (s.a.s.): “**İhsan, Allah’ı görüyormuşçasına**

* 28.10.2016 tarihli hutbedir.

1 Yasin, 36/60-61.

2 İbn Mâce, Mukaddime, 43.

O'na ibadet etmendir. Her ne kadar sen O'nu göremesen de O, seni her an görüyor" karşılığını verdi. Adam yine "doğru söyledin" dedi. O zat, bir soru daha sordu; فَاَخْبِرْنِى عن السَّاعة "Kıyamet ne zaman kopacak" dedi. Resul-i Ekrem (s.a.s.): "**Bu konuda kendisine soru sorulan kimse, soruyu sorandan daha bilgili değildir**" buyurdu. O şahıs aramızdan ayrılıp gidince, Peygamberimiz (s.a.s.): "**Bu soruları soran kimdi biliyor musunuz?**" dedi. "Allah ve Resûlü daha iyi bilir" dedik. Efendimiz (s.a.s.):

"**O Cebrail idi, size dininizi öğretmek için geldi**" buyurdu.[3]

Kardeşlerim!

İslam kaynaklarında Cibril hadisi diye bilinen bu hadis, bize İslam'ın şartlarını, imanın esaslarını, ahlakın ilkelerini açık bir şekilde göstermiştir. Buna göre İslam, açık, net, sade, arı, duru ve berraktır. Bu kadar açık hükümler varken, elde Kur'an gibi bâkî bir hakikat bulunuyorken, Yüce Dinimiz İslam'ı; sır, gizem, rüya, keşif, kerametler ve gelecek tasavvurları üzerine bina etmeye kalkışmak asla kabul edilemez. En büyük keramet daima sırat-ı müstakîm üzere olmaktır.

Önümüzde Peygamberimiz (s.a.s.) gibi büyük bir rehber varken, kurtarıcı beklentileri içerisinde, kıyamet alametleri üzerinden bir din ihdas etmek asla kabul edilemez. Hassaten Kur'an'ın

"اَضْغَاثُ اَحْلَامٍ" diye tarif ettiği "karmakarışık rüyalar" üzerine asla bir din bina edilemez. Allah'ın açık hükümleri dururken, heva ve heves eseri olan rüyalarla amel edilemez. Resûl-i Ekrem (s.a.s.)'in sahih hadisleri dururken rüyalarla iyi kötüye, kötü iyiye dönüştürülemez. Zulüm ve haksızlık rüya üzerine bina edilemez. Zira Peygamberlerin rüyası dışında hiçbir kimsenin rüyası bir bilgi kaynağı olarak kabul edilemez. Rüyalarla insanların vicdanları, gönül dünyaları istismar edilemez.

Aziz Kardeşlerim!

Cebrail (a.s.)'ın kıyamet ne zaman kopacak? sorusuna Peygamberimiz (s.a.s.)'in verdiği cevap çok manidardır; "**Bu konuda kendisine soru sorulan kimse, soruyu sorandan daha bilgili değildir**" buyurmuştur. Buna rağmen gayb âlemine dair, Peygamberimiz (s.a.s.)'in bile "ben bilmiyorum" dediği bilgilerle akılları karıştırmak, zihinleri bulandırmak beyhudedir. Bugün birilerinin gayptan verdiği haberler üzerine hayatımızı bina etmemiz anlamsızdır. Gayb ve melekût âlemine dair kıyamet senaryoları üzerinden dini anlamak, dini okumak kabul edilemez.

3 Buhâri, İman, 37.

Kardeşlerim!

Bize düşen âhirete inanmak ve ona hazırlanmaktır. Bir gün bir sahabi, Allah Resûlü'ne "kıyamet ne zaman kopacak?" diye sorduğunda, Peygamberimiz (s.a.s.), "O gün için ne hazırladın?" diye cevap verdi.[4] Allah Resûlü (s.a.s.), bu cevabı ile bize kıyametin ne zaman kopacağıyla ilgilenmek yerine, ondan sonrası için ne hazırladığımızı sorgulamamızı öğütlemektedir.

Kardeşlerim!

Hutbemi Kur'an-ı Kerim'de bize öğretilen bir dua ile bitiriyorum.

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِن لَدُنكَ رَحْمَةً اِنَّكَ اَنتَ الْوَهَّابُ

"Rabbimiz! Bizi doğru yola eriştirdikten sonra kalplerimizi saptırma, bize tarafından bir rahmet bağışla! Kuşku yok ki lütfu bol olan yalnız sensin"[5]

4 Müslim, Birr, 164, Tirmîzi, Zühd, 50.

5 Âl-i İmrân, 3/8.

HAYAT VEREN DİN: İSLÂM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... وَلَا تَقْتُلُوٓا اَنْفُسَكُمْ ۚ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا . وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا ۚ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرًا ۞

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لِاَنْ يَهْدِيَ اللهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

Aziz Müminler!

Hayber'in fethi esnasında Peygamberimiz (s.a.s.), sancağı Hz. Ali'ye teslim etmişti. Bir ara Hz. Ali'nin ağzından, İslam'ı kabul edinceye dek Hayber halkıyla amansızca savaşacağına dair sözler dökülmüştü.

Bu sözleri işiten Efendimiz: "**Ya Ali! Hayber halkını İslâm'a davet et ve yerine getirmeleri gereken ilâhî yükümlülükleri onlara haber ver! Allah'a yemin olsun ki Allah'ın senin vesilenle bir kişiyi hidayete erdirmesi, senin için dünyadan ve içindekilerden daha hayırlıdır.**"[1] buyurdu.

Kardeşlerim!

Allah'ın isimlerinden biri de Hayy'dır. O, diridir, hayat sahibidir. O, hayat verendir, yaşatandır. Ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkaran O'dur. O, hayatı vazgeçilmez bir hak olarak insana bahşetmiştir. O, öldürmeyi değil yaşatmayı emretmiştir. Ancak Rabbimizin bu emrine rağmen insanlık tarihinde acımasızca, hunharca nice cinayetler işlenmiştir.

Kardeşlerim!

İnsanlığın cana kıyma serüveni, atamız Âdem (a.s.)'ın oğlu Kâbil ile başlamıştır. Kâbil, ilk defa kardeşkanı dökmüştür, cana kıymıştır. O gün bugündür, insanlık nice işgallere, nice savaşlara, nice katliamlara, nice göç ve sürgünlere hüzünle şahit olmuştur. Nice Hâabiller, gözü dönmüş canilerce katledilmiştir. İnsanın en değerli varlığı olan hayat hakkı, tarihte pek çok kez ihlal edilmiştir.

26.08.2016 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Cihâd, 143; İbnü'l-Mübârek, I, 484.

Kardeşlerim!

Modern zamanlarda ise insanlık, yeni bir cinayet ve katliam türüyle tanışmıştır. İnsanın, canlı bomba olarak, intihar saldırısı düzenleyip kendisiyle birlikte yüzlerce masum insanı katletmek gibi bir vahşet türemiştir. Bundan daha vahim ve daha üzücü olanı ise, bu cinayetin yüce dinimiz İslam ile irtibatlandırılmasıdır. Böylesine vahşice bir cinayet, bizim dünyamıza, medeniyetimize ait olamaz. Böyle bir katliam, şehadet, cihat gibi kutsal değerlerle ilişkilendirilemez.

Kardeşlerim!

İslam, bırakın başkalarını katletmeyi, kendimize dahi zarar vermeyi onaylamaz. Dinimize göre insanın kendini öldürmesi, Yaratıcısına isyandır ve bir anlamda Yaratıcısından intikam almaya kalkışmasıdır. Zira Yüce Rabbimiz, Kerim Kitabımızda "**Kendinizi öldürmeyin!**"[2] buyurarak cana kıymayı kesin olarak yasaklamıştır. Bir tek masum canın öldürülmesi de bütün insanların öldürülmesi demektir.[3]

Hayat dini İslam, nasıl olur da insanlık, vicdan, ahlak ve savaş hukukuyla hiçbir ilgisi olmayan katliamlarla irtibatlandırılabilir? İnsanın bir ölüm makinasına dönüşerek masum insanları katletmesi, nasıl olur da İslam'ın rahmet yüklü mesajlarına dayandırılabilir? Unutulmamalıdır ki; bu cinayetlere din görüntüsü altında ima yoluyla dahi cevaz verenler de, tüm masumların katlinden sorumludur.

Kardeşlerim!

Yüce dinimiz İslam, öldüren değil, hayat veren bir dindir. Bu din, kitabını hayat veren kitap olarak takdim eder. Bu kitabın mesajları, öldürmenin değil, hayat vermenin esaslarını ortaya koyar. Bu dinin peygamberi, âlemlere rahmet bir peygamberdir. Bu din, insanın canını, malını, şeref ve haysiyetini saygın ve dokunulmaz kabul eder.[4] Hayat veren bir dini, insanı yücelten bir kitabı, rahmet ve şefkat vesilesi bir peygamberi, cinayet ve ölümlere, katliamlara dayanak yapmak ne büyük bir ihanettir.

Kardeşlerim!

Bilinmelidir ki; kendisiyle birlikte onlarca cana kıyan caniler, ne şehit olabilirler, ne de ölümsüzleşebilirler. Rabbimizin Kerim Kitabımızda haber verdiği şu ibretlik ve hazin son onları beklemektedir: "**Kim bir mümini kasten öldürürse onun cezası, içinde ebedî kalmak üzere gireceği cehennemdir. Allah ona gazap etmiş, onu lânetlemiş ve onun için büyük bir azap hazırlamıştır.**"[5]

2 Nisâ, 4/29.

3 Mâide, 5/32.

4 Buhârî, Hac, 132.

5 Nisâ, 4/93.

Kardeşlerim!

Son olarak meşum terör ve intihar saldırılarıyla pek çok şehrimizde çoğu hayatının baharındaki yavrularımız olmak üzere nice masum kardeşimiz can verdi. İnsanlarımızın düğün günü, ölüm gününe dönüştü. Bu hain saldırılarda hayatını kaybeden bütün kardeşlerimize bir kez daha Yüce Rabbimizden rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabr-ı cemil diliyorum. Yaralı kardeşlerimize acil şifalar niyaz ediyorum.

HER HAYRIN ANAHTARI: BESMELE*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللّٰهِ مَجْرٖيهَا وَمُرْسٰيهَاۜ اِنَّ رَبّٖى لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كُلُّ كَلَامٍ اَوْ اَمْرٍ ذِى بَالٍ لَا يُفْتَحُ بِذِكْرِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ فَهُوَ اَبْتَرُ

Değerli Kardeşlerim!

Hutbemize, Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla başlıyorum! Zirâ; dinimizin en güzel prensiplerinden birisi de her işe besmele ile başlamaktır. Besmele, yani "Bismillâhirrahmanirrahim" ifadesi, "işime, sözüme Rahmân ve Rahim olan Allah'ın adıyla başlıyorum" demektir.

Kardeşlerim!

Yüce kitabımız Kur'ân-ı Kerim, surelere besmele ile başlar. İlk nazil olan ayette "**Yaratan Rabbinin adıyla oku**"[1] buyurulur. Bu da bizim sözlerimize ve işlerimize besmele ile başlamamız gerektiğine işaret eder. Yine Kerim Kitabımızda besmeleye, onun önemine ve taşıdığı anlamlara dair çok güzel örnekler vardır. Nuh Peygamber (a.s.), kendisine iman edenleri, tufandan kurtarmak için, gemiye besmele ile çağırmış ve şöyle demiştir: "**Binin ona. Onun yüzüp gitmesi de durması da Allah'ın adıyladır. Şüphesiz Rabbim çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.**"[2]

Süleyman Peygamber (a.s.), Sebe kraliçesine yazdığı mektubuna besmele ile başlamıştır. Mektubu okuyan kraliçe şöyle demiştir: "**Ey ileri gelenler! Bana çok önemli bir mektup gönderildi. Mektup, Süleyman'dan gelmiştir. O, Bismillâhirrahmânirrahîm diye başlamakta ve içinde, 'Bana karşı büyüklük taslamayın, teslimiyet göstererek bana gelin' denilmektedir.**"[3]

* 01.02.2013 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Alak, 96/1.

2 Hûd, 11/41.

3 Neml, 27/29-30-31.

Kıymetli Kardeşlerim!

Her sözüne ve her işine besmele ile başlamayı kendisine şiar edinmiş olan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) de, "**Besmele ile başlanmayan her söz ya da önemli iş sonuçsuz kalır**"[4] buyurmuştur. O, bu sözüyle besmelenin önemine, bereketine vurgu yapmış ve bizleri besmeleyi çokça söylemeye teşvik etmiştir.

Kardeşlerim!

Besmele, her şeyden önce Allah'ın varlığına ve birliğine imanın samimi ifadesidir. Besmele, Allah'ın bizleri her anımızda ve her işimizde murakabe ettiği bilinci ile yaşamaktır. Besmele, Yüce Rabbimizin bize şah damarımızdan daha yakın olduğunun şuurunda olmaktır. Besmele, Allah'a güvenmenin, teslimiyetin, O'nun engin rahmeti ve merhametine sığınmanın adıdır.

Besmele, kuru bir ağız alışkanlığının ötesinde her ânımız ve her amelimizin özüne giydirdiğimiz ihlas ve samimiyet elbisesidir.

Besmele Allah'a karşı sorumluluk bilinci ile hareket etmenin başlangıcıdır. Besmele, Allah'ı görüyormuşçasına yaşamanın, O'nun rızasını aramanın, Peygamber (s.a.s.)'in yolunda olmanın, iyiyi ve bereketi aramanın sembolüdür. Besmele, günlük hayatın sıkıntılarıyla bunalan gönüllerimize bir teselli, günahlara karşı bir kalkandır. İşte bu yüzdendir ki mümin, bütün işlerine Rahmân ve Rahim olan Allah'ın adıyla başlar. Bu ise bir mü'min için tarifsiz bir huzur ve bereket kaynağıdır.

Kardeşlerim!

O halde geliniz, bizler de otururken, kalkarken, evimize girip çıkarken, aracımıza binip inerken, işimize başlarken, uyurken ve uyanınca, kısacası hayatımızın her anında besmele çekelim. Böylece zihnimizi, gönlümüzü, düşüncemizi ve bütün işlerimizi besmele ile tezyin edelim. Ömrümüzü besmele ile bereketlendirelim.

Efendimiz (s.a.s.), "**Allah'ım! Senin isminle yaşar, senin isminle ölürüm!**"[5] derdi ve besmeleyi dilinden hiç düşürmezdi. Ya Rabbi! Bizleri de Peygamberimiz gibi besmeleyi dilinden düşürmeyen ve besmelenin şuurunda olan bahtiyar kullarından eyle!

4 Ahmed b. Hanbel, II, 360.

5 Müslim, Zikir 59.

ÜMMÜ'L-KİTAP: FATİHA*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَۙ ۝ اَلرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِۙ ۝ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِۜ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُۜ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ.

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'de bir sure vardır ki; onun adı, Ümmü'l-Kitap'tır, yani Kitab'ın anasıdır. Rabbimiz, Kerim Kitabına onunla başlamıştır.[1] Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de, bütün namazlara onunla başlamamızı istemiştir.[2]

Kardeşlerim!

İşte bu sure, hepimizin bildiği Fâtiha'dır. Allah Resûlü, Fâtiha'nın, Rabbimiz ile aramızda bir konuşma, bir diyalog olduğunu haber vermiştir. Bizlere sayısız nimetler bahşettiği ve bizleri muhatap kabul ettiği için Fâtihâ'nın hemen başlangıcında Rabbimize hamd ederiz. "اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَۙ" "**Hamd, övgü, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.**" dediğimizde, Âlemlerin Rabbi, "حَمِدَنِي عَبْدِي" "Kulum bana hamd etti." buyurur.

Bizler, "اَلرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِۙ" "**O, Rahmân ve Rahîmdir.**" dediğimizde, Yüce Allah, "أَثْنَى عَلَيَّ عَبْدِي" "Kulum bana senâ etti. Beni övdü, methetti." buyurur.

Bizler, "مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِۜ" "**O, hesap gününün, âhiret gününün sahibidir.**" dediğimizde, Rabbimiz, "مَجَّدَنِي عَبْدِي" "Kulum beni yüceltti." buyurur ve Fâtiha'nın bu ilk bölümünde bizim kendisine hamd-ü senâ etmemiz vesilesiyle hoşnutluğunu ifade eder.

Fâtiha'nın ikinci bölümünde ise halimizi ve isteklerimizi Rabbimize arz ederiz. "اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُۜ" "**Yalnız sana ibadet eder ve yalnız senden yardım**

* 18.11.2016 tarihli hutbedir.

1 Fâtiha, 1/1-7.

2 Buhârî, Ezân, 95.

dileriz.” dediğimizde, Rabbimiz, “هَذَا بَيْنِى وَبَيْنَ عَبْدِى وَلِعَبْدِى مَا سَاَلَ” “Bu, kulum ile benim aramdadır. Kulumun isteğine icabet edeceğim.” buyurur.

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَۙ . صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْۙ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّٓالِّينَ.

“Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğrayanların ve sapmışların yoluna değil.” dediğimizde, Allah Teâlâ, “هَذَا لِعَبْدِى وَلِعَبْدِى مَا سَاَلَ” “İşte kulumun bu talebi karşılıksız kalmayacaktır. Kulum ne istiyorsa onundur.” buyurur.[3]

Aziz Kardeşlerim!

Fâtiha, Kerim Kitabımızın muhteviyatının, insanlığa gönderiliş amacının özü ve özetidir. Yaratılışımızdaki gaye ve hikmetin bir beyanıdır. Bizler, nazm-ı celili açtığımızda evvela Fâtiha’yı okuruz. Her gün beş vakit namazda Rabbimizin huzuruna Fâtiha’yla çıkarız. Kelime-i şehâdetle Allah’a verdiğimiz kulluk misakımızı, her gün onunla tazeleriz. Mümin olma ve kalma şuurumuzu, Fâtiha ile diri tutarız. Allah’ın yüceliği, adaleti, engin merhameti ve sonsuz kudretini tekrar tekrar onunla idrak ve ikrar ederiz. Rabbimize şükrümüzü, hamdimizi, övgümüzü, minnetimizi her gün onunla dile getiririz. Bir beşer olarak kusurlarımızı, niyazımızı, mağfiret talebimizi her gün Rabbimize onunla arz ederiz.

Gönüllerimize Fâtiha’yla şifa dileriz. Dert ve sıkıntılarımıza onunla deva ararız. Hâsılı yaratılışımızı ve varlığımızı anlamlandıran Fâtiha, kalplerimize dermandır. Akıllarımıza rehberdir. Bitmez tükenmez bereketlere açılan rahmet kapımızdır.

Kardeşlerim!

Namazların her rekâtında Fâtiha’yı okumamızın istenmesi, sadece dilimizle onu terennüm etmek için değildir. Bilakis, onu derinden kavramak ve hayatımıza onun anlamıyla yön vermek içindir. Zira Fâtiha’nın her âyeti, her kelimesi, mümince bir bilinç, mümince bir duruş, mümince bir hayat bahşeder bizlere. Gönüllerimize ferahlık verir. Gözlerimizin ve zihinlerimizin önünde muazzam bir ideal ve ufuk açar.

Fâtiha, her gün bizim için yeni bir canlanışa, yeni bir dirilişe vesile olur. Rabbimize sunduğumuz özlü bir dilekçemizdir o. Besmele ile dilekçeyi sunduğumuz makamı belirtiriz. Hamd ile o makamın sahibini yüceltiriz. “Rahmân” ve “Rahim” isimlerinin verdiği ümit ile “din gününün sahibi” ifadesinin verdiği korku arasında Rabbimizin huzuruna çıkarız. Tüm acizlik ve güçsüzlüğümüzle arzu halimizi Rabbimize sunarız. Biliriz ki; sığınağımız, dayanağımız, tükenmeyen ümidimiz yalnızca O’dur. Kendisine kullukta bulunulacak, el açılıp medet umulacak yegâne güç ve kudret O’dur. Bizi sırât-ı müstakiminde, yani Kur’ân’ın, peygamberlerin, şehitlerin, salihlerin, iyilerin dosdoğru

3 Müslim, Salât, 38.

yolunda sabit kılacak O'dur. Bizi gazap ve azabından koruyacak, bu yolun sonunda ebedi nimetlere ulaştıracak olan da yine yalnızca Yüce Rabbimizdir.

Kardeşlerim!

Hutbemizi şu dua ile bitirmek istiyorum: Rabbimiz! Bizi ve nesillerimizi, Fâtiha'nın hakikatlerinden ayırma! Bizleri Fâtiha'nın bereketinden mahrum bırakma! Ya Rabbi! Fâtiha'yı çokça okuyan, anlayan ve hayatına yansıtanlardan kıl bizleri!

HZ. PEYGAMBER, TEVHİD VE VAHDET*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوْهُ ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيْلٌ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

النَّاسُ كُلُّهُمْ بَنُو اٰدَمَ وَاٰدَمُ خُلِقَ مِنْ تُرَابٍ .

"Lâ İlâhe İllallah" diyerek kelime-i tevhidi samimi bir şekilde gönlüyle tasdik, diliyle ikrar eden ve tevhid inancını benimseyen muvahhid kardeşlerim!

Rab olarak Yüce Allah'ı, din olarak İslam'ı, Peygamber olarak Muhammed Mustafa'yı, Kitap olarak Kur'an-ı Kerim'i kabul eden bahtiyar müminler!

Allah'ın lütfu ile kardeş olan, kardeşliklerini bu mabette yan yana saf tutarak, aynı duygu ve gayeleri paylaşarak pekiştiren kıymetli kardeşlerim! Cumanız mübarek olsun.

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Rabbiniz Allah'tır. O'ndan başka ilâh yoktur. O, her şeyin yaratıcısıdır. Öyle ise O'na kulluk edin. Güvenilip dayanılacak tek varlık O'dur.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**İnsanlar, Âdem'in çocuklarıdır. Âdem de topraktan yaratılmıştır.**"[2]

Kardeşlerim!

Peygamber Efendimizin dünyayı teşriflerinin yıldönümü olan yeni bir Kutlu Doğum Haftasına daha girmiş bulunuyoruz. Bu hafta içerisinde, Peygamberimizi anmak ve onun mesajlarını anlamak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığımız, bu sene yüce dinimizin tevhid inancı ve vahdet anlayışına dikkat çekmek ve bu konuda bir bilinç oluşturmak amacıyla Kutlu Doğum Haftası'nda "**Hz. Peygamber, Tevhid ve Vahdet**" temasını gündeme taşıyacaktır.

---

* 08.04.2016 tarihli hutbedir.

1 En'âm, 6/102.

2 Tirmizî, Menâkıb, 74.

"İnsanlığı diriltmek, insanlığı yaşatmak ve insanlığı yüceltmek için gelin birlik olalım!" çağrısıyla Peygamberimiz (s.a.s.)'in ortaya koyduğu örneklik çerçevesinde, tevhid ve vahdet konusu bütün yönleriyle ele alınacaktır. İnsanlığın topyekûn sıkıntılı süreçlerden geçtiği şu günlerde, parçalanan zihinlerin, yaralanan gönüllerin tamirine katkı sağlanacaktır. Bu vesileyle Kutlu Doğum Haftanızı tebrik ediyorum. Bu haftanın hepimiz için hayırlara vesile olmasını Yüce Rabbimizden diliyorum.

Aziz Müminler!

Tevhid, Yüce Rabbimizin varlığını ve birliğini gönülden tasdik etmek ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamaktır. İnsanın yaratılış gaye ve hikmeti tevhide dayanır. Bütün peygamberler, tevhid inancını yeryüzünde yaymak ve egemen kılmak üzere gönderilmiştir. Onlar bu uğurda çetin mücadeleler vermişler, ağır imtihanlara tabi tutulmuşlardır. Tevhid inancının son elçisi olarak Yüce Rabbimiz, Efendimiz (s.a.s.)'i görevlendirmiştir. Âlemlere rahmet Peygamberimiz, Allah'ın varlığını ve birliğini tüm insanlığa yeniden tebliğ etmiştir. Yalnızca Allah'a kul olmaya ve insanca bir yaşayışa çağırmıştır. Rahmet peygamberi, kısa bir sürede şirk toplumundan bir olan Allah'a iman eden muvahhit bir toplum inşa etmiştir. Onun Mekke'de yaktığı tevhid meşalesi her geçen gün yayılmıştır. Öyle ki bu meşale ile karanlıklar, aydınlığa; zulüm, adalete; kin ve nefret, şefkat ve merhamete dönüşmüştür.

Kardeşlerim!

Efendimiz (s.a.s.), sadece tevhid inancını değil, beraberinde vahdet anlayışını da getirmiştir. Bu anlayış, Ensar ve Muhacir arasında zirveye çıkan kardeş olma, birlik olma, bütün olmaya dair en nadide örnekleri insanlığa takdim etmiştir. Efendimizin vahdet anlayışı ile dilleri, renkleri, ırkları farklı ama inançları, gayeleri, gönülleri aynı "birler" "bin", "binler" "bir" olmuştur.

Aziz Müminler!

Tevhid, sadece bir inanç ve düşünce sistemi değildir, aynı zamanda bir hayat tarzı ve yaşama biçimidir. Tevhid inancının bireysel hayattaki tezahürü, bu inancın gerektirdiği şekilde yaşamaktır. Rabbimize, kendimize, çevremize, kâinata karşı sorumluluğumuzun bilincinde olmaktır.

Tevhid inancının toplumsal hayattaki karşılığı ise vahdettir. Vahdet; kardeşlik, dostluk, sevgi, saygı, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşmadır. Birlikte yaşama şuuruna sahip olmaktır, ortak değerler etrafında kenetlenmektir, ortak ideallere yönelmektir. Vahdet, tevhidin sancağı altında toplanmaktır, Allah yolunda her türlü çıkarı bir kenara bırakmaktır. Varlığımızı, yokluğumuzu, acılarımızı, sevinçlerimizi, dualarımızı ortak kılmaktır vahdet. Müslüman kanının dökülmesini, Müslümanların bölünüp parçalanmasını engellemek için var gücümüzle çalışmaktır.

Vahdet, İslam ümmetinin inşa ettiği mümtaz medeniyetlerin, bu medeniyetlerin ortaya koyduğu büyük tecrübelerin farkında olmaktır. Unutulmamalıdır ki yeryüzündeki bütün muhtaçlara, bütün mazlumlara, bütün insanlığa huzur ve saadet getirecek yegâne çözüm İslam'dadır, imandadır, İslam'ın tevhid ve vahdet anlayışındadır. Ancak bunun için bizim tevhid ve vahdeti iyi ve doğru bir şekilde idrak etmemiz gerekmektedir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Özelde Müslümanların, genelde ise bütün insanlığın tarihin en buhranlı günlerini geçirdiği şu süreçte bizlere büyük görevler düşmektedir. Küfrün karşısında tek ses, zalimin karşısında yekvücut olmak biz Müslümanların en önemli görevlerindendir. Ancak bunu başarabilmemiz, her şeyden önce birbirimizin mezhebini, meşrebini, ırkını, dilini, coğrafyasını ve ideolojisini değil, İslam'ın tevhid ve vahdet anlayışını esas almakla mümkündür. Birliğe, dirliğe ve huzura giden yol da; dostu düşmanı tanımanın yolu da; başkalarının değil, ümmetin yüzünü güldürmenin yolu da buradan geçmektedir.

Kardeşlerim!

Kutlu doğumunu idrak edeceğimiz Peygamberimiz (s.a.s.)'in getirdiği tevhid dininin ve rahmet yüklü evrensel mesajların; başta ülkemiz olmak üzere bütün Müslümanların vahdetine, birliğine, dirliğine ve huzuruna vesile olmasını Yüce Rabbimizden niyaz ediyorum. İnsanlığın, merhamet dini İslam'ın rahmet ve adaletinden hiçbir zaman nasipsiz kalmamasını, Kutlu Doğum Haftasının, toplumumuzda Peygamber Efendimize duyulan sevgi ve bağlılığın perçinleşmesine vesile olmasını diliyorum.

TEVHİD VE VAHDET MEDENİYETİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ هٰذِهٖٓ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً وَاحِدَةً وَاَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اَلَا اِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ وَاِنَّ اَبَاكُمْ وَاحِدٌ... النَّاسُ كُلُّهُمْ بَنُو اٰدَمَ وَاٰدَمُ خُلِقَ مِنْ تُرَابٍ

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "**Doğrusu sizin ümmetiniz, bir tek ümmettir. Ben de sizin Rabbinizim. Öyleyse bana ibadet ediniz.**"[1]

İşte bu âyet Müslümanların tek bir ümmet olduğunu gayet açık bir şekilde bize göstermektedir.

Kardeşlerim!

Müslümanlar, Mekkelilerin baskı ve zulümlerinden dolayı dinlerini yaşayamaz hale gelmişlerdi. Efendimiz (s.a.s.) onların başka bir diyara göç etmelerine izin vermişti. İslam'ın bu ilk muhacirlerinin başında Peygamberimizin amcası Ebu Talib'in oğlu Cafer vardı. Habeş Kralı Necaşi, ülkesine sığınan bu insanları dinlemek istedi ve onları huzuruna kabul etti. Cafer ve arkadaşları, içeri girerken gelenekte olduğu üzere kralın huzurunda secdeye kapanmamışlardı. Necaşi bunun sebebini sorduğunda, Cafer, "Biz Allah'tan başka kimseye secde etmeyiz." şeklinde cevap verdi ve sözlerine şöyle devam etti: "Ey hükümdar! Biz cahiliye zihniyetine sahip bir kavimdik. İnsanlıkla bağdaşmayan bütün kötülükleri işlerdik. Hak ve hukuka riayet etmezdik. Biz bu haldeyken Allah, içimizden asîl, doğru, güvenilir, iffetli bildiğimiz birini peygamber olarak gönderdi. O, bizi bir olan Allah'a imana ve kulluğa davet etti. Doğru söylemeyi, emanete riayeti, akrabalarla iyi geçinmeyi, komşuları gözetmeyi öğretti. Bütün kötülük ve günahları, kan dökmeyi, yalan şahitlik yapmayı, yetim malına el uzatmayı, insan onur ve haysiyetini zedelemeyi yasakladı. Biz de onu tasdik ettik. Onun haram kıldıklarını haram, helal kıldıklarını helal

* 15.04.2016 tarihli hutbedir.

1 Enbiyâ, 21/92.

kabul ettik. Bundan dolayı halkımız bize düşman oldu. Biz de senin ülkene sığındık…"[2]

Kardeşlerim!

Bu konuşma İslam'ın tevhid inancını ve vahdet anlayışını ortaya koyan, İslam medeniyetinin bir tevhid ve vahdet medeniyeti olduğunu vurgulayan bir konuşmadır. Resul-i Ekrem'in hayatını, mesajlarını özetleyen bir hitaptır Cafer-i Tayyar'ın bu konuşması. Bu konuşma Afrika'nın kararmış idrakini aydınlatan, Necaşi'yi kavmiyle birlikte Muhammed Mustafa'ya ümmet kılan bir konuşmadır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Allah'ın varlığına ve birliğine iman olan tevhid, İslam'ın özü ve ruhudur. Tevhit, her şeyin tek ve mutlak yaratıcısı olan Allah'ın yüceliğini ve celalini haykırmaktır. Tevhit, kulluğun Allah'tan başka hiçbir varlığa yapılamayacağının ilanı ve imzasıdır.

Tevhid, insanın amaçsız ve gayesiz yaratılmadığını, yalnız olmadığını, Yaratan'ın ona her şeyden yakın olduğunu bildirir. İnsana insanlığını hatırlatan tevhid, insanla kâinatın, akılla kalbin, ruhla bedenin birliğidir, bütünlüğüdür.

Tevhid, soyut bir inanç değildir, aynı zamanda bir yaşayış biçimidir, bir vahdettir. Aynı Rabbe kul olan müminlerin, aynı inanç, aynı duygu ve aynı gaye etrafında kenetlenmesidir. Tevhid, emândır, emniyettir; barıştır, huzurdur, güvendir.

Kardeşlerim!

İslam medeniyeti, bir tevhid ve vahdet medeniyetidir. Tevhit ve vahdet medeniyeti, kâinatı Batı-Doğu, Kuzey-Güney diye bölmez. Tevhit ve vahdet medeniyeti, insanları dil, renk, coğrafya farklılıklarından dolayı ötekileştirmez.[3] Bu medeniyetin mensupları, bütün insanları ya hilkatte eş[4] ya dinde kardeş olarak kabul ederler. Bütün insanlığa, hatta evrene ve içindekilere şefkat ve merhametle bakarlar; kin, nefret, intikam gibi duygularla yüreklerini karartmazlar.

Bu medeniyet, Rahmân'ın vahdaniyetinde toplumu birbirine bağlar. Şan, şöhret, makam, mevki, zenginlik ve güç, ırk ve mezhep, bu medeniyette asla bir üstünlük ölçüsü değildir. Bu medeniyet, insana bizatihi insan olduğu için değer verir. Onu erdem ve ahlakına, niyetine, sözüne ve fiillerine göre değerlendirir.

2 İbn Hanbel, I, 202.

3 İbn Hanbel, V, 411.

4 Tirmizî, Menâkıb, 74.

Aziz Kardeşlerim!

Bugün şiddetin, kargaşanın gölgesinde ortaya çıkan kimi akımların, İslam'a verdikleri en büyük zarar tevhid ve vahdet medeniyetini yaralamalarıdır. İslam dünyasının yaşadığı en büyük sorun, insanı, tarihi, toplumu, kâinatı, medeniyeti yorumlayan bir ilke olan tevhidin, sadece soyut bir inanca indirgenmesi çabasıdır. Tevhidin, başkasını tekfir eden bir ideoloji, vahdetin ötekileştirme zihniyeti olarak algılanmasıdır. Bu nedenledir ki, bugün İslam coğrafyasında tevhid inancı vahdete, birliğe dönüştürülememektedir. Geçmişte insanlığa örnek olan emân ve güven, selâm ve huzur medeniyeti yeniden inşa edilememektedir.

Kardeşlerim!

Bugün İslâm ümmeti olarak İslâm diyarlarını yeniden ilim, hikmet ve marifet yurduna dönüştürmek için hep birlikte çalışalım. İslâm coğrafyasında barış ve huzuru, merhamet ve şefkati, kardeşlik ve dostluğu, hak ve adaleti, ahlak ve fazileti yeniden egemen kılalım. Bunu başarabilmenin yolunun da Kerim Kitabımızın rahmet yüklü mesajlarına, Efendimizin eşsiz örnekliğine sımsıkı sarılmaktan geçtiğini unutmayalım. İnsanlığı diriltmek için, insanlığı yaşatmak için, insanlığı yüceltmek için gelin birlik olalım.

Hutbemi, her gün namazlarımızda okuduğumuz ve tevhid inancımızı ikrar ettiğimiz Fâtiha suresinin şu âyetlerinin meali ile bitirmek istiyorum: "**Rabbimiz! Yalnız sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz. Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğrayanların ve sapıtanların yoluna değil!**"[5]

5 Fâtiha, 1/5-7.

PEYGAMBERLER ALLAH'IN KUTLU ELÇİLERİDİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُوْلُوْٓا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَمَآ اُنْزِلَ اِلٰٓى اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَآ اُوْتِيَ مُوْسٰى وَعِيْسٰى وَمَآ اُوْتِيَ النَّبِيُّوْنَ مِنْ رَّبِّهِمْ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْهُمْ ۚ وَنَحْنُ لَهٗ مُسْلِمُوْنَ. ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

...وَالْاَنْبِيَاءُ اِخْوَةٌ لِعَلَّاتٍ...

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "'Biz Allah'a ve Allah'ın bize indirdiği kitaba, aynı şekilde İbrâhim, İsmâil, İshak, Yakûb ve torunlarına indirilenlere; Mûsâ ve Îsâ'ya verilenlere ve Rableri tarafından bütün peygamberlere gönderilenlere inandık. Allah'ın peygamberleri arasında ayrım yapmayız; biz Allah'a teslim olmuşuzdur' deyin."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Peygamberler, ataları bir kardeşlerdir."[2]

Kardeşlerim!

Peygamberlerin her biri, Allah'tan aldıkları vahyi insanlara ulaştırmak üzere insanlar arasından seçilmiş kutlu elçilerdir. İman esaslarından biri de hiçbir ayrım gözetmeksizin bu kutlu elçileri kabul ve tasdik etmektir. Bizler, hemen her gün okuduğumuz "Âmenerrasûlü" diye bilinen ayetlerde peygamberlerin tümüne inandığımızı ve aralarında hiçbir ayrım yapmadığımızı dile getiririz.

Aziz Mü'minler!

Yüce Rabbimiz, Kerim kitabımız Kur'an-ı Kerim'de bizlere peygamberlerin hayatlarından örnek alacağımız kesitler sunar. İlk insan olma şerefi yanında, ilk peygamber de olan, insanlığın içinden süzülüp çıkartılmış, özü itibariyle en temiz ve saf olan Hz. Âdem, Safiyyullah olarak örneğimizdir.

---

* 19.02.2016 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/136.

2 2 Buhari, Enbiyâ, 48.Hizmetleri G

Hiçbir taviz ve gevşeklik göstermeden sabırla 950 yıl boyunca tevhid mücadelesini sürdüren Hz. Nuh, Nebiyyullah olarak örneğimizdir.

Tevhid uğrunda dağ gibi ateşe atılan, Allah'a sadakatin ve müstakîm duruşun sembolü Hz. İbrahim, Halilullah olarak örneğimizdir.

Teslimiyetin zirvesine oturan, Allah'ın emrine tereddütsüz "evet" diyen Hz. İsmail, Zebihullah olarak örneğimizdir.

İffet ve hayâ ile özdeşleşen, nefsin gayr-ı meşru istek ve arzularına Allah korkusuyla "hayır" diyen Hz. Yusuf, Sıddîkullah olarak örneğimizdir.

Doğumuyla Firavun'ları telaşlandıran, Firavun'un sarayında ama Allah'ın gözetiminde büyütülen, peygamberlik verilince de firavunun düzenini yerle-yeksan eden, Allah'ın kendisiyle konuşarak yücelttiği Hz. Musa, Kelimullah olarak örneğimizdir.

İsrailoğulları Tevrat'ı, Zebur'u ve peygamberlerinin mirasını, güç ve saltanat adına tahrif edip ifsada başlayınca, iffet abidesi Hz. Meryem'e, Allah Teâlâ'nın kendi ruhundan 'ol' emriyle ilkâ ettiği Hz. İsa, Kelimetullah olarak örneğimizdir.

Aziz kardeşlerim!

Bütün vahiylerin zirvesi olan Kur'an-ı Kerimle gönderilen ve peygamberlerin özü, özeti hatta özlemi olan, kıyamete kadar da ona iman etmeden, onun getirdiğine teslim olmadan, dünya ve âhirette kurtuluşun mümkün olmayacağı Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s.), Habibullah olarak bizim ve bütün insanlığın yegâne örneğidir. Bütün bu özelliklerine rağmen yüksek bir tevazu ile Efendimiz, kendisini Hz. Âdem ile başlayan Peygamberlik binasının eksik bir tuğlası olarak nitelendirmiştir.

Hz. Âdem'den Hâtem'ül-Enbiya Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s.)'ya kadar tüm peygamberlere salat ve selam olsun!

Rabbimiz, bizleri ve neslimizi onların en güzel örnek olan hayatlarından ve kutlu yollarından bir an olsun ayırmasın!

PEYGAMBERE İMAN TEVHİDİN BİR GEREĞİDİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّوْنَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُوْنِى يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَحِيْمٌ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا مِنْ اَحَدٍ يَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ اِلَّا حَرَّمَهُ اللّٰهُ عَلَى النَّارِ.

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "De ki: 'Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.' "[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Gönülden tasdik ederek Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in O'nun resûlü olduğuna inanan kimseye Allah, cehennemi haram kılar."[2]

Kardeşlerim!

İman esasları Allah'ın varlığını, birliğini, eşsiz ve ortaksız olduğunu kabul etmekle başlar. İman esaslarından biri de peygamberleri, ayrım yapmaksızın kabul etmektir. Bizler, Müslüman olmanın bir gereği olarak bütün peygamberlere, nübüvvet zincirinin son halkası Muhammed Mustafa'ya (s.a.s.) ve onun tebliğ ettiklerinin tamamına şeksiz şüphesiz iman ederiz. Bu imanımızı kelime-i şehadetle gönülden tasdik ederiz.

اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ، وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ diyerek tevhide olan bağlılığımızı, Efendimize olan iman ve sadakatimizi dile getiririz.

Aziz Müminler!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Allah'ın aramızdan seçtiği, müjdeleyici ve uyarıcı olarak görevlendirdiği, kitabı ile şereflendirdiği son peygamberdir. O, Rabbimizden aldığı vahyi kusursuz bir şekilde bize ulaştırmış, anlatmış,

* 12.02.2016 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/31.

2 Buhârî, İlim, 49; Müslim, İman, 47.

açıklamış ve yaşamıştır. Bu yüzden ona iman eden, Allah'a iman etmiş; onu inkâr eden de Allah'ı inkâr etmiş olur.[3]

Peygamberimiz, bütün insanlığa gönderilmiş bir rahmet vesilesi ve hidayet rehberidir. O, bizlere varoluşumuzun gayesini haber vermiştir. Allah'a kul olmanın, O'nun rızasını ve cennetini kazanmanın yollarını öğretmiştir. Peygamber Efendimiz, özüyle ve sözüyle, her haliyle bizler için ahlak, iffet, şefkat, merhamet ve adalete dair muhteşem bir örnek olarak yaşamıştır. O, ashabına ve "kardeşlerim" dediği bizlere sadakati, dürüstlüğü, vefayı, fedakârlığı öğütlemiştir. Efendimiz, bizim iki cihanda serverimizdir.

Kardeşlerim!

Hayat kitabımız olan Kur'an-ı Kerim, Peygamberimizin diliyle bizlere ulaşmıştır. Onun örnekliğinde hayat bulmuş, okunmuş, anlaşılmış ve uygulanmıştır. Kur'an'ı yaşanan bir kitaba dönüştüren Peygamberimizdir. Vahyin ağırlığını ilk karşılayan, ilâhî kuralları ilk açıklayan, insanlara Allah'ın muradını duyuran Peygamber Efendimizdir. Yüce Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'de bizlere namaz kılmayı, oruç tutmayı, zekat vermeyi, hac yapmayı emretmiştir. Ancak namazın vakitlerini, rekât sayılarını ve nasıl kılınacağını bize Efendimiz öğretmiştir. Orucun ne şekilde ve nasıl tutulacağını, zekâtın hangi mallardan ve ne kadar verileceğini, haccın menasikini bizlere hep Peygamberimiz göstermiştir. Kısacası ibadet hayatımız, onun örnekliğinde şekillenmiştir.

Kardeşlerim!

"Bize Kur'an yeter" anlayışıyla peygamberimizi, onun siretini ve sünnetini dikkate almadan Müslümanca yaşamaya çalışmak mümkün değildir. Bu duruş, Kur'an'ın bizzat kendisine aykırıdır. Çünkü Yüce Rabbimiz, Kerim Kitabımızda bize, kendisiyle birlikte Resûlüne inanmayı[4] ve tabi olmayı[5] emreder. Peygamberimizin helal kıldığını helal, haram kıldığını haram saymamızı ister.[6] Dolayısıyla Peygamberimize inanmayan, onun siretini ve sünnetini benimsemeyen bir anlayış, İslam anlayışı olamaz. Peygambere iman etmeden, Kur'an ile sünnetin arasına mesafe koyularak ebedi kurtuluşa ulaşılamaz. Resul-i Ekrem'in şerefli sözleri olmadan Kur'an anlaşılamaz ve yaşanamaz. Bizi bu konuda ikaz eden yine bizzat Efendimizdir. O şöyle buyurur: "**Sakın sizden birinizi, emrettiğim veya yasakladığım bir konu kendisine iletildiğinde, köşesine yaslanmış olarak cahilce, 'Biz Allah'ın Kitabı'nda ne bulursak ona uyarız; (hadis tanımayız!)' derken bulmayayım!**"[7]

3 Nisâ, 4/80. Ayrıca bkz. Buhârî, Ahkâm, 1; Müslim, İmâre, 33.

4 Nisâ, 4/136.

5 A'râf, 7/158.

6 Ahzâb, 33/36.

7 İbn Mâce, Sunne, 2; Tirmizî, İlim, 10.

Kardeşlerim!

Tarihin yüce rehberlerine, insanlığın barış ve umut elçilerine, Efendimiz başta olmak üzere bütün peygamberlere sonsuz salat ve selam olsun! Rabbimiz, bizleri tevhidi hakkıyla anlayan, kendisine hakkıyla kul olan, Resûlüne hakkıyla tabi olanlardan eylesin! Peygamberimizin ümmeti olma, onun sancağı altında toplanma ve şefaatine nail olma bahtiyarlığından bizi mahrum bırakmasın! Onun sünnetinden, muhabbetinden, bereketinden bizleri bir an olsun ayırmasın!

SÜNNET: NEBEVÎ KILAVUZ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تَرَكْتُ فِيكُمْ اَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا كِتَابَ اللّٰهِ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ.

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "(Resûlüm!) De ki: 'Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.' "[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Size iki şey bırakıyorum. Onlara sımsıkı sarıldığınız sürece yolunuzu asla şaşırmazsınız: Bunlar, Allah'ın Kitabı ve Peygamberinin sünnetidir."[2]

Değerli Kardeşlerim!

İman edilmesi gereken esaslardan biri de peygamberlere imandır. Müminler olarak bizler, Âdem (a.s.)'dan Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s.)'e kadar gönderilen bütün peygamberleri tasdik ederiz. Peygamberimize ve onun tebliğ ettiği hususların tamamına inanırız. İmanımızın sözlü bir ifadesi olan kelime-i şehadette ve kelime-i tevhitte bu inancımızı gönülden dile getiririz. Biliriz ve iman ederiz ki Peygamberimize iman olmadan tevhit inancı olmaz. Peygamberimizi herkesten ve her şeyden daha çok sevmedikçe kâmil manada mümin olunamaz. Biliriz ve iman ederiz ki onun sahih sünnetine tabi olmadan gerçek anlamda İslam dini yaşanamaz.

Aziz Kardeşlerim!

Bizler, Yüce dinimiz İslam'ı iki ana kaynaktan öğreniriz. Birincisi hidayet rehberimiz olan Kur'an-ı Kerim'dir. İkincisi ise Resûlullah Efendimiz (s.a.s.)'in çağlara ışık tutan sünnet-i seniyyesidir. Nasıl ki peygambere iman olmadan

* 03.11.2017 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/31.

2 Muvatta' , Kader, 3.

Allah'a imanın bir geçerliliği yoksa Peygamberimizin örnek hayatı, sireti, sahih sünneti ve hadisleri olmadan da Kur'an-ı Kerim'i doğru anlamak ve yaşanan bir hayata dönüştürmek mümkün değildir. Zira Kur'an-ı Kerim, Peygamberimize indirilmiş, O'nunla anlaşılmış ve O'nun örnekliğinde hayata yansıtılmıştır.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'de, يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اٰمِنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ "Ey İman edenler! Allah'a ve Resûlüne iman edin…"[3] buyurarak kendisiyle birlikte Resûlüne inanmayı emretmiştir. يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اَطِيعُوا اللهَ وَاَطِيعُوا الرَّسُولَ "Ey İman edenler! Allah'a ve Resûlüne itaat edin…"[4] buyurarak kendisine itaatle birlikte Resûlüne tabi olmayı da emretmiştir. Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'de ifade edildiği üzere Peygamber Efendimize uymak Allah'ı sevmekle doğrudan ilgili ve irtibatlıdır. Bu itibarla, Peygamber Efendimize hürmet göstermeyen bir inanç, kişiyi ne mümin kılar, ne de Müslüman.

Aziz Müminler!

Peygamberimiz, bütün insanlığa gönderilmiş rahmet ve hidayet kaynağıdır. O, bize varoluşumuzun gayesini haber vermiştir. Allah'a, doğru ve hakkıyla ibadet etmenin, O'nun rızasını kazanmanın yolunu öğretmiştir. O, bizleri özüyle ve sözüyle fazilet ve erdeme davet etmiştir.

Şu bir gerçektir ki; dünya ve âhiret saadeti hedefleyen her mümin, Peygamberimiz (s.a.s.)'in sahih sünnetine tabi olmak durumundadır. Gerçek anlamda sünnete tabi olmaksa, öncelikle Kur'an-ı Kerim'i Peygamberimizin tebliğ ettiği şekilde doğru anlayıp hayatımıza yansıtmaktan geçer. Sünnete uymak müminleri engin bir gönle, derin bir ufka, yüce bir ruha, erdemli bir karaktere ulaştırır. Sünnete tabi olmak, cehalet ve tembelliğin, kin ve nefretin, şiddet ve tefrikanın karşısında dimdik durmaktır. Gelecek nesillere daha yaşanılabilir bir dünya bırakmak için her daim yüce ideallerin peşinden koşmaktır. Sünnete tabi olmak, Peygamber Efendimiz gibi feraset ve basireti, sadakat ve güvenilirliği, sabrı ve metaneti, şefkat ve merhameti, saygı ve sevgiyi, dahası ahlakı kuşanmaktır.

Aziz Kardeşlerim!

Resûlullah Efendimiz (s.a.s.)'in örnek hayatını bizlere aktaran sünneti ve hadisleri bütün müminlerin ortak mirasıdır. Peygamberimize gönülden muhabbet besleyen, O'nun örnekliğini benimseyen, yolundan yürüyen her bir mümin, sünnet ehlidir. Hiçbir kimse ya da zümrenin, kendisini sünnetin tek hamisi olarak görmeye hakkı yoktur. Aynı şekilde sünneti itibarsızlaştırmaya ve devre dışı bırakmaya yönelik anlayış ve gayretler de beyhude birer çabadan

3 Nisâ, 4/136.

4 Nisâ, 4/59.

ibarettir. Unutulmamalıdır ki Allah Resûlü (s.a.s.)'in sünnet-i seniyyesi üzerinden ötekileştirici, ayrıştırıcı bir takım söylemler; kardeşliğimizi, muhabbetimizi, birlik ve beraberliğimizi zedeleyecektir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Ne mutlu Allah ve O'nun Peygamberi Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s.)'in yolundan gidenlere! Ne mutlu Allah'ın Kitabına ve O'nun Peygamberinin sünnetine ittiba edenlere!

Salat ve selam senin üzerine olsun Ey Allah'ın Resûlü! Salat ve selam senin üzerine olsun Ey Allah'ın Habibi!

KİTAPLARA İMAN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَاَنْزَلَ التَّوْرٰيةَ وَالْاِنْجِيلَۙ ۝ مِنْ قَبْلُ هُدًى لِلنَّاسِ وَاَنْزَلَ الْفُرْقَانَۜ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ اَصْدَقَ الْحَدِيْثِ كِتَابُ اللهِ وَاَحْسَنَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Allah, sana Kur'an'ı hakk ile ve öncekileri doğrulayıcı olarak indirmiştir; daha önce insanlara doğru yolu göstermek üzere Tevrat ve İncil'i indirmişti; furkanı da indirdi…**"[1]

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, insanı varlıkların en şereflisi olarak yarattı. Onu kendisine muhatap kabul etti. İnsanlığın tarihi, vahiyle, ilâhî kelâmla başladı. Rabbimiz, kelâmını, muradını kitaplarıyla, peygamberleriyle bizlere ulaştırdı. Kâinatı mamur kılmamız için bizi vahiyle, bilgiyle donattı. Bizlere yol gösterdi. Kendini tanımamız, O'na ibadet etmemiz, her iki dünyada huzur ve mutluluğa ermemiz için bizleri vahiyle destekledi. Hayatın ve ölümün, dünyanın ve âhiretin anlamını, doğruyu yanlışı, hakkı batılı, iyiyi kötüyü vahiyle bildirdi. Ahlak ve erdemi, adalet ve hakkaniyeti vahiyle öğretti.

Kardeşlerim!

İnsanlık tarihinde zaman zaman tevhidin, yaratılış hikmet ve gayesinin unutulmaya yüz tuttuğu dönemler yaşanmıştır. Yüce Rabbimiz, peygamberleriyle doğru yolu insanlığa yeniden göstermiştir. Yaşanılması için kitaplar göndermiştir. Allah'ın kitapları, sözlerin en güzeli olan Allah kelâmının harflere, satırlara dökülmüş şeklidir. Mümin olmanın esaslarından biri de Allah'ın kitaplarına imandır. Kitaplara iman, Allah kelâmının hakk olduğunu, doğru olduğunu tasdik etmektir. Kitaplara iman, onların her birinin kendisinden

* 04.03.2016 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/2-4.

öncekini tasdik ettiğini ve son halkasının Kur'an ile taçlandırıldığını kabul etmektir.

Kardeşlerim!

İlâhî kitaplara ayrım gözetmeksizin iman etmemiz emredilir. Bu iman, hiç şüphesiz o kitapların bozulmamış, Allah'tan geldiği şekliyle muhafaza edilmiş hâlleri için söz konusudur. Biz müminler, ilâhî kitapların asıllarına iman ederiz. Onların tahrif edilmemiş hallerinin, Allah kelâmı olduğunu kabul eder, onlara saygıda kusur etmeyiz. Kitabı inkâr etmenin, aslında onun sahibini inkâr etmek anlamına geldiğini biliriz. Kur'an dışındaki mevcut ilâhî kitapların asıllarının, insanlar tarafından değiştirildiğini de kabul ederiz.

Kardeşlerim!

İlâhî rehberler olan kutsal kitapların tahrif edildiği bir dönemde Rabbimiz, peygamber olarak Efendimizi göndermiştir. Bir kez daha vahyi ile insanlığa yol göstermiştir. İlk insan ile başlayan vahiy geleneği, Muhammed Mustafa (s.a.s.) ile nihayete ermiştir. O, Hâtemü'n-Nebiyyindir, son peygamberdir. Onun, bizzat yaşayarak bizlere öğrettiği Kur'an-ı Kerim son ilahi kitaptır. Artık tek rehber, hidayetin kaynağı Kur'an'dır. Dünya ve âhiret saadeti, Kur'an'da ve Resûlullah'ın örnekliğinde bize takdim edilen yüce değerleri yaşamaya bağlıdır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Kur'an-ı Kerim, Efendimizin ümmetine bıraktığı en büyük mirasıdır, yaşayan mucizesidir. "**Şüphesiz Kur'an'ı biz indirdik! Onun koruyucusu da elbette biziz.**"[2] âyetinde bildirildiği gibi o Allah'ın muhafazası altındadır.

Kur'an, bize var oluşumuzun anlamını, hayatımızın gayesini gösterir. Nereden geldiğimizi, nereye gideceğimizi anlatır. Nasıl iyi bir kul, nasıl iyi bir evlat, nasıl iyi bir komşu, hâsılı nasıl iyi bir insan olacağımızı öğretir. Merhameti, adaleti, iyiliği öğütler. Kur'an'ı okumak ibadet, dinlemek ibadet, anlamak ibadettir. Onu yaşamak ise yaratılışımızın gayesidir. Kur'an, kendisine tutunan için koruyucu ve kurtarıcıdır. Şifa kaynağı, hidayet rehberi ve rahmet vesilesidir. Kur'an'ın rehberliğinde, Efendimizin örnekliğinde hayatlarını tanzim edenler, asla yollarını şaşırmayacaklardır;[3] istikametlerini kaybetmeyeceklerdir.

Yüce Rabbimiz, bizleri Kerim Kitabımızın nurundan, rehberliğinden, Efendimiz (s.a.s.)'in örnekliğinden mahrum bırakmasın. Hutbemi Peygamberimizin şu hadisiyle bitirmek istiyorum: "**Sözün en güzeli Allah'ın kelâmı, en güzel yol da Muhammed'in yoludur.**"[4]

2 Hicr, 15/9.

3 Muvattâ, Kader, 1.

4 Nesâî, Sehv, 65.

ÂHİRETE İMAN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۚ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

... اَللّٰهُمَّ اَصْلِحْ لِى اٰخِرَتِى الَّتِى فِيهَا مَعَادِى وَاجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِى فِى كُلِّ خَيْرٍ وَاجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً لِى مِنْ كُلِّ شَرٍّ.

Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz, şöyle buyuruyor: “Ey iman edenler! Allah’a karşı gelmekten sakının ve herkes, yarın için ne göndermiş olduğuna baksın. Allah’a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.”[1]

Kardeşlerim!

Bir cuma günüydü. Peygamberimiz (s.a.s.) minberde iken bir adam mescide girdi ve onun konuşmasını keserek, “Ey Allah’ın Resûlü, kıyamet ne zaman kopacak?” diye sordu. Sahâbe, soruyu soran kişiye susmasını işaret ettiyse de o, aynı soruyu üç kez tekrarladı. Efendimiz, namazı kıldırdıktan sonra, “**Kıyametin ne zaman kopacağını soran kişi nerede?**” dedi. O adam, “Benim, Yâ Resûlallah.” diyerek cevap verdi. Peygamberimiz, “**Kıyamet için ne hazırladın?**” buyurdu. O adam, “Benim çok fazla amelim yok. Ancak ben Allah ve Resûlü’nü gerçekten seviyorum.” dedi. Bunun üzerine Resûlullah Efendimiz, “**Kişi sevdiğiyle beraberdir, sen de sevdiğinle beraber olacaksın.**” buyurdu.[2]

Allah Resûlü (s.a.s.), bu hadisiyle o büyük güne, hesap vaktine daima hazırlıklı olmamız gerektiğini vurguluyordu. Kıyametin ne zaman kopacağından çok daha önemli olan, bizim ona ne kadar hazır olduğumuzdu. Kıyamete hazırlık ise, Rabbimizi ve peygamberimizi gönülden sevmekten, Allah ve Resûlü’nün istediği doğrultuda bir hayat sürmekten geçiyordu.

---

* 26.02.2016 tarihli hutbedir.

1 Haşr, 59/18.

2 Tirmizî, Zühd, 50.

Kardeşlerim!

Öldükten sonra dirilmeye, mahşere, hesaba, âhiret gününe iman etmek, dinimizin temel esaslarından biridir. İnancımıza göre mebde yani her şeyin Allah tarafından yoktan yaratıldığı, meâd yani bâkî olan Allah dışında her şeyin bir gün yok olacağı inancı birbirinden ayrı düşünülemez. Varlığın hakikatini, hayatın anlamını, yaratılışın gayesini bilmeyen, ölümü, ölüm ötesini, yeniden dirilişi, kıyameti, hesabı, âhireti anlayamaz. Âhiretin, bizim ebedî yurdumuz, sonsuz ikamet mahallimiz olduğunu kavrayamaz.

Aziz Müminler!

Rabbimiz, Kerim Kitabımızda, anlamsız ve gayesiz yaratılmadığımızı, başıboş bırakılmadığımızı, ölümle birlikte yepyeni bir hayata doğacağımızı bizlere haber vermektedir. Dünyanın bizler için aldatıcı bir meta olduğunu sıklıkla hatırlatmaktadır. Hayatın dünyadan ibaret olduğu fikrinin, kişiyi inkâra sürükleyeceğini bildirmektedir. Âhireti yok sayan bir dünyanın oyun, eğlence, gösteriş ve övünmeden ibaret olduğunu vurgulamaktadır.

Kardeşlerim!

Fâni olan dünya hayatı, ebedî âhiret hayatına giderken konakladığımız geçici bir menzildir. Bizler, ebedî yurdumuzu, âhiretimizi bu dünyada kazanacağız. Dünya bir imtihan yeriyken, âhiret hesap, sırat, mizan, cennet ve cehennem safahâtıyla hakikatin ve mutlak adaletin zuhur edeceği yerdir. O gün, dünya hayatında yaptığımız her hayrın mükâfatını göreceğimiz gibi, işlemiş olduğumuz her günahın da hesabını vereceğiz. Kimseye zerre miktarı haksızlık yapılmayacaktır.

Bu şuurla hayatını tanzim eden bir kişi, sürekli kendini hesaba çekecektir. Allah'ın huzurunda vereceği hesabı düşünecek, haramdan, günahtan, kötülükten uzak durmaya çalışacaktır. Şerrin kilidi, hayrın anahtarı olmak için çabalayacaktır. Helâl, sevap ve iyilik peşinde bir hayat sürme idealinde olacaktır. Bu inanç ve anlayışın yerleştiği bir toplum da elbette barış, huzur ve güven toplumu olacaktır.

Kardeşlerim!

Mizanda salih ameli ağır basanlar, âhirette kurtuluş ve felaha ereceklerdir. İyilikleri hafif gelenlerse, kendilerine yazık etmiş olduklarını itiraf edeceklerdir. Unutmayalım ki; cennet, tohumunu bu dünyada ektiğimiz bir bahçedir. Cehennem ise, ateşini bu dünyadan götürdüğümüz bir ocaktır.

Hutbemi şu dualarla bitirmek istiyorum:

"Allah'ım! Bize dünyada iyilik ver, âhirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru!"[3]

3 Bakara, 2/201.

"Allah'ım! Ebedî yaşayacağım âhiret hayatımı benim için hayırlı eyle! Hayatı her türlü iyiliği artırmama vesile kıl! Ölümü de her türlü kötülükten kurtuluşuma vesile eyle!"[4]

4 Müslim, Dua, 71.

O BÜYÜK GÜNE HAZIR MIYIZ?*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۝ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

... بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ سَهَا وَلَهَا وَنَسِيَ الْمَقَابِرَ وَالْبِلَى

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz, şöyle buyuruyor: "**Kim zerre miktarı hayır işlerse mutlaka karşılığını görecektir. Kim de zerre miktarı şer işlerse karşılığını görecektir.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Gaflete dalarak ölümü ve ölüm sonrası hayatı unutan kul ne bedbahttır!**"[2]

Kardeşlerim!

Bir gün Resûlullah Efendimiz (s.a.s.)'e sahabeden biri, "Ey Allah'ın Resûlü! Müminlerin en hayırlısı kimdir?" diye sordu. Efendimiz, "**Ahlakı en güzel olandır.**" karşılığını verdi. Aynı sahabi, "Peki müminlerin en duyarlısı ve şuurlusu kimdir?" diye sorunca Peygamberimiz, "**Ölümü en çok hatırlayan ve ölümden sonraki hayatı için en güzel şekilde hazırlanandır.**" buyurdu.[3]

Aziz Kardeşlerim!

Rabbimize hamdü senalar olsun ki, bizleri bir kez daha rahmet, bereket ve mağfiret mevsimi olan üç aylara eriştirdi. Kısa bir süre önce hep birlikte üç aylara yeniden ulaşmanın huzur ve mutluluğunu yaşadık. Regâip kandilini hep birlikte gönülden dualarla, yakarışlarla idrak ettik. Rabbimize olan rağbetimizi ve ahdimizi yeniledik. Miraç kandilinde Rabbimize imanımızı, Peygamberimiz (s.a.s.)'e bağlılığımızı, namaza olan muhabbetimizi bir kez daha tazeledik. Ellerimizi, gönüllerimizi Rabbimize açtık, af ve bağışlanma diledik.

---

* 06.05.2016 tarihli hutbedir.

1 Zilzâl, 99/7-8.

2 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 17.

3 İbn Mâce, Zühd, 31.

Esfel-i sâfiline düşmekten O'na sığındık. Bizleri imanımızla, salih amellerimizle ahsen-i takvim üzere yaşatmasını O'ndan niyaz ettik. Rabbimiz, bu yakarışlarımızı, niyazlarımızı kabul buyursun. Hep birlikte bizleri günahlardan, kötülüklerden arınma ve kurtuluş beratımızı alabilme fırsatı olan Berat kandiline eriştirsin. Bizleri gölgesi üzerimize düşmüş Kur'an ayı Ramazanla ebedi nimetlerine nail olan bahtiyar kullarından eylesin.

Kardeşlerim!

Rabbimizin bize bir emaneti olan ömür sermayemiz hızla tükeniyor. Her bir nefesimiz, her bir saniyemiz, bizi ölüm gerçeğine biraz daha yaklaştırıyor. Herkesin yapıp ettiklerinin karşılığını eksiksiz göreceği hesap gününe doğru ilerliyoruz. Peki müminler için esenlik, selam yurdu, inkârcılar içinse pişmanlık ve hüsran diyarı olan âhirete hazır mıyız? Hesap, mizan, hayatımızın akışı içerisinde ne kadar yer tutuyor? Günah-sevap, hayır-şer konusunda ne kadar nefis muhasebesi yapabiliyoruz? Yoksa akıp giden hayatın günlük meşgalesi, dünyanın türlü hengâmesi bizlere bütün bunları unutturuyor mu?

Kardeşlerim!

Dünyadaki hazlar, tutkular, hırslar, kinler, nefretler, kavgalar, hepsi son nefesi verdiğimizde bitiyor. Dünya imtihanımız, ölümle birlikte sona eriyor. Günahların, isyanların, kırılan gönüllerin hesabını vermek de iyiliklerin mükâfatına ulaşmak da âhirete kalıyor. Hakikat bu iken hayatın gündelik koşuşturmaları içinde ölüm bize bazen yabancı düşüyor. Zaman zaman âhiretle aramıza duvarlar örüyoruz adeta. Oysa dünya fani, geçici; âhiret ise bâkî, ebedi olandır. Âhiret, hesap, mizan, cehennem ve cennet safahâtıyla mutlak adaletin zuhur edeceği yerdir.

Kardeşlerim!

Kerim Kitabımız, sorumlu bir varlık olduğumuzu, başıboş bırakılmadığımızı, öldükten sonra yeniden diriltilip huzur-i ilahiye çıkarılacağımızı bizlere haber veriyor.[4] Rabbimiz, dünyanın geçici zevklerine, aldatmacalarına kanmamamız, daha hayırlı ve kalıcı olan âhiret saadetine erişebilmemiz için bizleri şöyle uyarıyor: "Ey insanlar! Şüphesiz Allah'ın vaadi gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın."[5]

Aziz Müminler!

Elbette müminler olarak âhirete gönülden iman ediyoruz. Zira biliyoruz ki âhirete iman, iman esaslarından biridir. Ve bizler yine biliyoruz ki âhirete iman, sadece dilin ikrarından ibaret de değildir. Allah'a ve âhirete iman eden, Rabbine gönülden itaat eder. Allah'a ve âhirete iman eden, Allah'ın Resûlü'nü kendine örnek alır. Onun öğütlerine kulak verir, sünnetini kendine rehber

4 Mü'minûn, 23/115; Kıyâmet, 75/36, 40.

5 Fâtır, 35/5.

edinir. Allah'a ve âhirete iman eden, haramlardan uzak durur. Şirkten ve günahtan, ateşe düşmekten kaçarcasına kaçınır.

Allah'a ve âhirete iman eden, haksızlık yapmaz, zulmetmez, şiddet uygulamaz. Allah'a ve âhirete iman eden, canı pahasına da olsa doğruluktan ayrılmaz. Hiçbir cana kıyamaz. Hiçbir canlıya bilerek, isteyerek zarar vermez, veremez. Diliyle dahi kardeşini incitemez. Allah'a ve âhirete iman eden, yetime, yoksula, dara düşene kol kanat gerer. Garibin, fakirin, dertlinin halini bilir. Kimsesize kimse, çaresize çare olur.

Kardeşlerim!

Unutmayalım ki; dünya, âhiretin tarlasıdır ve kişinin âhiretteki konumu, dünyada yapıp ettikleriyle belirlenecektir. Öyleyse geliniz, içerisinde bulunduğumuz üç ayları fırsat bilelim. Fâni olan dünya hayatımızı ebedi mutluluk ve huzura dönüştürmeye gayret edelim. Gönlümüzden sevgiyi, merhameti, şefkati, iyiliği eksik etmeyelim. Allah'a iyi bir kul, Peygamberimiz (s.a.s.)'e iyi bir ümmet, birbirimize iyi birer kardeş olalım. Rabbimizin huzuruna, âhiret yurduna hesabını verebileceğimiz bir hayat yaşayarak varalım.

Rabbim bizleri ölümden sonrası için hazırlanan ve hesabını kolay verebilen kullarından eylesin!

ÖLÜM EN ETKİLİ NASİHATTİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَيْنَ مَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِى بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍ وَاِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ
وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ فَمَالِ هٰٓؤُلَآءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَكْثِرُوا ذِكْرَ هَادِمِ اللَّذَّاتِ

Değerli Müminler

Peygamber Efendimiz bir gün ashabıyla otururken yere bir çubuk dikti. Sonra onun yanına ikinci bir çubuk, biraz ilerisine üçüncü bir çubuk daha dikti. Daha sonra onlara dönerek "Bunun ne demek olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu. Onlar "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." diye cevap verdiler. Bunun üzerine kendisini merakla dinleyen ashabına meseleyi şöyle açıkladı: "Bu birinci çubuk insan, ikincisi onun eceli, üçüncüsü de istek ve arzularıdır. İnsan kuruntular peşinde koşup dururken ecel önünü keser ve onu alıp götürür."[1]

Muhterem Kardeşlerim

Efendimizin belirttiği gibi, günlük meşgaleler peşinde, istek ve arzularımızı gerçekleştirmek için koşuşturup dururken bir gün öleceğimiz unutuyoruz. Bu unutkanlık da bizleri, dünyada ebedi yaşayacakmışız, hayatımız hiç sona ermeyecekmiş gibi davranmaya sevmekte. Oysa gerçek tam da bunun tersidir. Çünkü ölüm her nerede olursak olalım bize ulaşacak,[2] "Her nefis ölümü tadacaktır."[3] Her gelecek ise yakındır. O halde hayat yolculuğumuzu, ölümü hatırlayarak, yolculuğumuzun sonunu düşünerek sürdürmemiz gerekmez mi? Böyle bir durumda ölüm bizler için en etkili nasihat olacaktır.

Aziz Kardeşlerim,

---

* 16.09.2011 tarihli Ankara Hutbesidir.

1 Ahmed b. Hanbel, III, 18.

2 Nisa 4/78

3 Ankebut 29/57.

Ölümü hatırlayarak hayatımızı yaşamak, dünyaya başka bir gözle bakmamızı sağlar; unuttuğumuz, görmezden geldiğimiz görmek istemediğimiz şu hakikatleri bizlere hatırlatır:

Dünya fanidir; ellerimizin altından kayıp giden bu geçici hayatta kalıcı olan güzel davranışlara değer vermeli.[4]

Nefeslerimiz sayılıdır; bu nefesleri O'na isyan yolunda zayi etmemeli. Bizi var edip bu dünyaya gönderen ve bir gün tekrar çağıracak olan Allah'ın emirlerine riayet ederek ve yasaklarından sakınarak hayatı yaşamalı.[5]

Hayatın bir sonu vardır; hayatın ne kadar kıymetli olduğunu unutmamalı. Ölüm gelmeden önce hayatın kıymetini bilmeli.[6] Elden çıktığında hayatı telafi etmek asla mümkün değildir. Boş, faydasız, kötü işleri terk etmeli. Güzel işler yapmalı; yaptığımız işler insanlara faydalı, arkamızdan dua ile anılmaya vesile olacak ameller olmalı.

Vakit dardır; sevdiklerimizin kıymetini bilmeli. Ailemiz, anne-baba, akraba ve arkadaşlarımızla olan bağlarımız ölümle kopmadan önce onlara karşı görev ve sorumluluklarımızı yerine getirmeye daha bir önem vermeli.

Zamanımız sınırlıdır, bu sınırlı zamanı hırsımızın esiri olup dünyalık temin etmeyi gaye-i hayat edinerek heder etmemeli. Gurur ve kibire konu olan özelliklerin toprak altında hükmünün olmadığını bilmeli.

Kardeşlerim,

Efendimiz; "**Lezzetleri bıçak gibi kesen ölümü çok hatırlayın.**"[7] buyurmaktadır. Ölümü hatırlayarak yaşamak, görev ve sorumluluklarımızı ihmal etmek olarak anlaşılmamalıdır. Zira yüce dinimiz bizden, dünyamız ile âhiretimiz arasında denge kurmamızı istemektedir. Dünya kötü değildir; kötü olan dünyevi istek ve arzulara boyun eğip Allah'ı unutmaktır. Bunu önlemenin yolu da Efendimizin tavsiyesi üzere ölümü hatırlamaktır.

Hutbemizi Hz. Ömer'in şu tavsiyeleriyle tamamlayalım: "**Hesaba çekilmeden önce nefislerinizi hesaba çekiniz. Kendinizi en büyük buluşma için hazırlayınız. Kıyamet gününde hesap, ancak dünyada kendini sorgulayanlar için kolay olur.**"[8]

4 Kehf 18/46

5 İbrahim 14/31; Münafikun 63/10-11.

6 Buhari, Rikak, 3

7 Tirmizi, Zühd, 4)

8 Tirmîzi, Kıyame, 25.

DIŞTAN İÇE TEMİZLİK: ABDEST*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُؤُسِكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ اِلَى الْكَعْبَيْنِ ۚ وَاِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا ۚ ...

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ تَوَضَّاَ فَاَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ قَالَ اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ فُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ اَبْوَابِ الْجَنَّةِ يَدْخُلُ مِنْ اَيِّهَا شَاءَ.

Muhterem Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) bir gün Baki'[1] kabristanında medfûn dostlarını ziyaret etmekteydi. "Ey müminler yurdu! Size selam olsun. İnşaallah biz de size katılacağız. Kardeşlerimi görmeyi arzu ederdim." diyordu. Yanındakiler merak ederek; "Biz sizin kardeşleriniz değil miyiz? diye sordular. "Siz benim ashabımsınız, kardeşlerimiz ise henüz gelmemiş olanlardır." buyurdu Allah Resûlü. Henüz gelmemiş olan kardeşlerini nasıl tanıyacağı sorulduğunda ise Efendimiz: "Kardeşlerimiz yüz, el ve ayakları abdest nuru ile ışıldayarak geleceklerdir. Ben de onlardan önce gidip havuz başında onları bekleyeceğim."[2] cevabını veriyordu.

Az önce okunan ezan ile yapılan ilahi çağrıya uyarak bu mabedi dolduran Aziz Kardeşlerim!

Abdest, Efendimiz (s.a.s.)'in mirâc olarak nitelendirdiği namaza ön hazırlıktır. Kur'an-ı Kerim'de namaza yönelen kimsenin önce abdest alması istenir.[3] Miraca çıkabilme ve huzuru ilahiye kabul edilme ümidiyle mümin abdestle hazırlanır bu kutsi yolculuğa. Abdest, Rabbimizin en önemli nimetlerinden olan suyun bedenimizle buluşması değildir sadece. Abdest, inananların

* 04.01.2013 tarihli Ankara hutbesidir.

1 البَقِيعُ

2 Müslim, Tahâret, 39.

3 Mâide, 5/6.

manevi kalkanıdır adeta. Hem bedenen, hem ruhen temizlenip arınmaktır abdest. Maddi ve manevi güzelliğe erişebilmektir.

Abdestin bedeni kirlerden, organları günahlardan, kalbi ise bizi Allah'tan alıkoyan, gaflete mahkûm kılan, yaratılışımızın gayesini unutturan her türlü gayr-ı meşru tutumdan alıkoyması gerekir. İşte bütün bunlar içindir vücudu temsilen belli organların yıkanması ve meshedilmesi. Abdestteki sembolik yıkamanın altında pek çok hikmet ve mana bulunmaktadır. Eller yıkanırken elin harama uzanmaması, yüz yıkanırken yüzdeki organlarla günah işlemekten uzak durulması, baş meshedilirken düşüncenin hayırlı ve olumlu işlere yöneltilmesi, ayaklar yıkanırken Allah'ın rızasına uygun yerlere yürümesi, istikamet yolundan ayrılmaması sembolize edilir.

Değerli Kardeşlerim!

Ümit ederiz ki, abdest ayetinde yer alan "**Yüzünüzü yıkayın**" emr-i ilahisine boyun eğerek, "**O gün yüzler ışıl ışıl parlayacak**"[4] iltifatına mazhar olalım. Gözlerimiz, "**Rablerinin cemaline bakarlar**"[5] müjdesine erişsin. Ağzımızdan çıkan her söz, hikmetli ve manidar olsun. Burnumuz, Hz. Yusuf'un kokusunu uzaklardan alan Yakup Peygamber misali cennetin kokularını duysun. Abdestle yıkanan ellerimiz helal kazanç için yorulsun; Ekmeğini, aşını yoksullarla, yoksunlarla paylaşsın. Yetimin başını okşayan, düşeni tutup, kaldıran el olsun. Abdestle meshedilen başımız, bütün kötü düşünce ve olumsuz fikirlerden bağını koparsın da aklımız, akl-ı selim olsun. Abdestle yıkanan ayaklarımız sırattan geçercesine dikkatle yürüsün dünya yolculuğunda, âhirette varacağımız yer cennet olsun.

Kardeşlerim!

Gelin öyle bir abdest alalım ki, Resulullah Efendimiz bizleri abdest organlarımızın pırıltısından tanısın. Aldığımız abdest sadece dışımızı görünen kirlerden temizlemekle kalmasın, gönüllerimizi de öfke, inat, haset, kin ve nefret gibi her türlü nefsani duygulardan arındırsın. Zira Yüce Rabbimiz dış görünüşümüze değil, kalplerimize ve amellerimize itibar ve nazar etmektedir. Nazargah-ı ilahi olan gönül evimiz bedenimizden daha ziyade temiz olmalıdır. Şair ne güzel söylemektedir:

Vâsıl olmaz kimse Hakk'a, cümleden dûr olmadan
Kenz açılmaz şol gönülde, tâ ki pür nûr olmadan

Sür çıkar ağyârı dilden, tâ tecellî ede Hakk
Pâdişâh konmaz saraya, hâne mamûr olmadan.

4 Kıyâme, 75/22.

5 Kıyâme, 75/23.

Kardeşlerim!

Gelin böyle bir abdestin ardından iman ve ihlas ile öyle bir şehadet getirelim ki Efendimizin şu müjdesine erişenlerden olalım: "**Kim güzelce abdest alır, ardından "Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resulüh" derse kendisine sekiz cennet kapısı açılır, dilediği kapıdan cennete girer.**"[6]

6 Nesâî, Tahâret, 109.

NAMAZI MİRAÇ KILABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ. اَلَّذِينَ هُمْ فِى صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَجُعِلَتْ قُرَّةُ عَيْنِى فِي الصَّلَاةِ

Kardeşlerim!

Bugün bir iç hesaplaşma ile başlayalım hutbemize ve soralım kendimize: Rabbimizle yakınlığımızı pekiştiren namaz hayatımızın neresinde ve namaza muhabbetimiz hangi derecede?

Bir yandan bu soruları tefekkür ederken diğer taraftan kulak verelim adalet timsali, peygamber dostu Ömer efendimize;

"Peygamber'e vahiy geldiğinde, yakınlarında arı uğultusu gibi bir ses işitilirdi. Yine bir gün ona vahiy geldi. Bir müddet bekledik. Sonra Efendimiz kıbleye yöneldi ve ellerini açarak:

"Allah'ım! Hayrımızı artır, bizi iyilik yönüyle noksanlaştırma! İkrâm et bize, zillete düşürme! Bize ihsanda bulun, mahrum etme. Bizi tercih et, düşmanlarımızı bize tercih etme! Allah'ım, bizi râzı kıl, bizden de râzı ol!" buyurdular. Sonra da: "Bana on âyet indirildi. Kim bunları tatbik ederse cennete girer" buyurdu ve Mü'minûn sûresinden ilk on âyeti okudu: "Mü'minler gerçekten kurtuluşa ermişlerdir. Onlar ki, namazlarında derin saygı içindedirler…"[1]

Değerli Kardeşlerim!

Mü'min için özlemle beklenen bir buluşma anıdır namaz… Yüce Allah'ın huzuruna O'nun daveti ile çıkmanın ve kabul edilmenin ifadesidir. Namaz miracıdır müminin ve vuslat zamanıdır Rabbine.

* 01.07.2011 tarihli Ankara Hutbesidir.

1 Tirmizî, Tefsir, 23/3173.

Namaz, Resulullah(s.a.s.)'in gözünün aydınlığıdır[2]. Müminin kapısının önünden akıp giden bir nehir gibidir o. Mümin günde beş kez o nehre dalar ve her türlü manevi kirlerden arınarak çıkar.

Teslimiyettir namaz. Yüzünü ve yönünü Mevla'ya dönmek, sırtını Rabbine dayamak ve böylece en sağlam kaleye sığınmaktır namaz. O kaleye sığınan mümin her türlü hayâsızlıktan ve kötülükten korunmuş olur.[3]

Allah'ı anıştır namaz… El, dil, göz, kulak ve gönül bütün uzuvlarla Yaratanı zikirdir. Gönülden eda edilen her namaz, huzur iklimine açılan bir kapıdır. Günün belli vakitlerinde mümin, kendini sadakat ve samimiyetle bu iklimin esintilerine bırakır.

Günde beş defa yenilenen bir samimiyet ifadesidir namaz. Şafakla adeta semayı inleten ilahi çağrıyla yeniden gözlerini açan mümin, sabah namazıyla güne başlar. Yeni bir sabaha kavuşmanın lütuf ve hazzıyla Mevla'sına şükreder. Ve her göz açıp kapamanın, her nefes alıp verişinin Rabbinin ona lütfettiği bir sermaye olduğunu bilir. Bu sermayenin kilidini namaz ile açmak bir başka güzeldir.

Aziz Kardeşlerim!

Nice dünyevî arzu ve yönelişler insanın önünde Rabbine ulaşmada adeta kalın birer duvar gibidir. O duvarı ne kadar aşılmaz kılarsak, boyun büküp secde etmemiz de o derece zor ve imkânsız hale gelir. Nüvesi toprak olan insan benlik duvarını aşmadıkça, yüzünü toprağa koyup secdeye varmadıkça, rahmet pınarından kana kana içmesi mümkün değildir.

Bizlere hayat sunan, varoluşumuzu anlamlandıran rahmet ve hikmet pınarından nasiplenebilmek için kardeşlerim geliniz; namazı miraca dönüştürebilecek bir niyet ve samimiyetle yola koyulalım.

İftitah tekbirimiz, Rabbimizin rızasına ulaşmayı engelleyen her türlü gayri meşru arzu ve istekleri terkin adı olsun…

Kıyamımız, günah ve mâsiyetlere karşı dimdik duruşumuz olsun…

Kıraatimiz, her daim kelâmullah olsun…

Rükûmuz, Allah yolunda hizmete amade oluşumuzun simgesi olsun…

Secdelerimiz, Mevla huzurunda teslimiyetin göstergesi olsun…

Tahiyyatımız, O'nun emir ve yasaklarına kulak verişimiz olsun…

Selamımız, nihai felah ve huzuru yakalayışımız olsun…

Ve diyelim ki;

2 Ahmed, III/128, 199, 285.

3 Ankebut, 29/45

"Allahumme entes-selâmü ve minkesselâmü tebârekte yâ zel-celâli vel-ikrâm."

"Allah'ım! Sen selâmsın. Selamet de sendendir. Ey celâl ve ikrâm sâhibi! Sen münezzehsin, sen yücesin"[4]

4 Müslim, Mesacid, 135; Tirmizi, Salat, 224.

NAMAZ ARINMADIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اُتْلُ مَآ اُوْحِيَ اِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُوْنَ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الصَّلَاةُ الْخَمْسُ، وَالْجُمْعَةُ اِلَى الْجُمْعَةِ، كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ، مَا لَمْ تُغْشَ الْكَبَائِرُ

Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: “Sana vahyedilen Kitabı oku. Namazı da hakkını vererek kıl. Kuşkusuz namaz hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar…”[1]

Kardeşlerim!

Efendimiz (s.a.s.) bir gün ashabıyla sohbet ederken onlara, “Birinizin kapısının önünden bir nehir aksa ve o, günde beş defa bu nehirde yıkansa vücudunda kir kalır mı?” diye sordu.

Ashab, “Kalmaz, Ya Resulallah” diye cevap verdi. Bunun üzerine Kutlu Nebi (s.a.s.) şöyle buyurdu: “İşte bilinç ve şuurla eda edilen beş vakit namaz da bunun gibidir. Kılınan bu namazlarla Allah günahları yok eder.”[2]

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, göz kamaştıran güzelliğiyle kâinatı, insan için yaratmıştır. Biz sahipsizken O, bizi muhafaza etmiştir. Biz yolumuzu bilmezken, O, göndermiş olduğu kitap ve peygamberlerle bize yolumuzu, yönümüzü göstermiştir. O, bize ahlakı, insan olmayı, Âdem olmayı, İbrahim olmayı, İsmail olmayı ve kullukta yücelmeyi öğretmiştir. Yüce Rabbimizin bunca ikramı, biz kullarına nihayetsiz lütfundan bir katredir sadece. Aynı zamanda O’nun insana, insan hayatına vermiş olduğu değerin bir parçasıdır. Bütün bunlar karşısında bizlere düşen, O’na samimiyetle, sadakatle kul olmak ve nimetlerine şükretmektir.

---

* 27.05.2016 tarihli hutbedir.

1 Ankebût, 29/45.

2 Müslim, Mesâcid, 283.

Kardeşlerim!

Bir zikir, bir şükür, bir hamd ifadesi olarak namaz, bizim vazgeçilmezimizdir. Çünkü namaz, arınmadır.[3] Namaz, günde beş kez bedeni temizlerken, kalpleri de kötülük kirinden uzak tutan, suyundan iyiliğin, erdemin, güzel ahlakın aktığı tertemiz bir pınardır.

Namaz, kurtuluştur; "Hayya ala'l felâh/Haydin kurtuluşa" diye semaları saran ezanıyla, insanı sonsuz rahmetin membaına çağıran kutlu bir davettir. Kulun bizzat Rabbine arzuhalidir namaz; Allah'ın huzurunda olduğu bilinciyle mümin gönüllerin titremesidir.

Namaz, nice hikmetle dolu manevi bir yolculuktur. Bu yolculukta niyetimiz, zihnimizi ve kalbimizi hazır kılma, varlığımızı Rahmân'a sunma ifadesidir. Kıblemiz, bir olan Allah'a yönelişimizin, müminler olarak gönüllerimizdeki manevi bağ ve birlikteliğimizin simgesidir. İftitah tekbirimiz, bir yönüyle güzelliklere, ahlaka, erdeme kapı aralayışımızdır; bir yönüyle de Allah'tan ve O'nun rızasından başka her şeyden yüz çevirebileceğimizin sembolüdür. Kıyamımız, her gün bizim için bir istikamet, bir doğruluk dersidir. Kıraatimiz, Cenab-ı Hak ile konuşmamız ve ahitleşmemizdir. Rükûmuz, Allah'tan başkası için eğilmeyeceğimizin göstergesidir. Bize topraktan geldiğimizi ve tevazuu öğreten secdemiz, Rabbimize en yakın olma vaktimizdir. Tahiyyatımız, Rabbimizle ve bütün müminlerle bir esenlik ve barış oturumumuzdur. Selamımız, namazımızda taşıdığımız ruhu, âdâbı, erkânı hayatımıza taşıma irademizdir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Namaz, tanıştıran, yakınlaştıran, kaynaştıran bir nimettir. Namaz, genç ile yaşlıyı, zengin ile fakiri, güçlü ile zayıfı, siyah ile beyazı aynı inanç, aynı amaç, aynı idealde buluşturan muazzam bir birlikteliktir.

Namaz, huzurdur; Rabbimizin sayısız nimetlerine şükretmenin verdiği bir sükunettir; türlü meşgale ve hengâmelerle daralan zihinlerimize, gönüllerimize bir şifadır.

Ve namaz, müjdedir; dünyadaki geçici ihsanların kat be katının, Rabbini terk etmeyen, O'nun sevgisinden vazgeçmeyenler için ebediyen hazırlandığını haber verir.

Kardeşlerim!

İslam'ın beş temel esasından biridir namaz. Unutulmamalıdır ki, dinimizin bizlerden istediği namaz, şekle indirgenmemiş, ruhu yok edilmemiş namazlardır.

Bugün namaz konusunda bize düşen en büyük görev, namazlarımızı samimiyetten mahrum, süresi kısalmış, son ana kadar ertelenmiş, etkisini yitirmiş,

3 Müslim, Tahâret, 14.

solgun namazlara dönüştürmemektir. Namazlarımızın, merhametimizi artırması, bizi örnek bir insan yapması ve ahlakımıza ahlak katması için gayret göstermektir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hutbemi şu dua ile bitirmek istiyorum:

Allahım! Bizi ve aile fertlerimizi namazı hakkıyla eda edenlerden eyle!

Rabbimiz! Bizleri namazlarını ihlas, huşu ve samimiyetle kılanlardan eyle!

Allahım! Namazlarımızı bizler için her türlü süfli arzu ve isteklerimizden arınma ve ebedi kurtuluş vesilesi eyle!

NAMAZI ZAYİ ETMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ اَضَاعُوا الصَّلٰوةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

...مَنْ حَافَظَ عَلَيْهَا كَانَتْ لَهُ نُورًا، وَبُرْهَانًا،وَنَجَاةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ...

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, Meryem Suresi'nde Hz. İdris, Nûh, İbrahim, İsmail, İshak, Yakup, Musa, Harun, Zekeriyya, Yahya ve İsa Peygamberlerin tevhid mücadelesini bir bir zikreder. Ardından bu peygamberlerden sonra gelen topluluğun, içine düştüğü kötülüğü hutbemin başında okuduğum âyet-i kerimede şöyle haber verir: "O peygamberlerden sonra bir nesil geldi. Ve onlar, namazı kaybettiler. Namazı zayi ettiler ve kötü arzularına uydular. Heva ve heveslerine tabi oldular. Onlar bu tutumlarından ötürü elim bir azaba çarptırılacaklardır."[1]

Aziz Müminler!

Bu âyete göre bir müminin yeryüzündeki en büyük kayıplarından biri namazı kaybetmektir; namazı zayi etmektir. Zira namaz, Rabbimize teslimiyet ve kulluğumuzun en özel ve en güzel tezahürlerinden biridir. Namaz, huzura varmaktır. Huzura durmaktır. Huzuru bulmaktır. Mümin için özlemle beklenen bir vuslattır namaz. Günde beş defa Rabbimizle buluşmaktır. Bu buluşmanın başlangıcında Allah'ın büyüklüğünün tasdiki olan "Allahu Ekber" ifadesi, yani iftitah tekbiri vardır. Ellerin kulak hizasına götürülmesi, Allah'ın rızasına mâni olan, dünyaya ait ne varsa arkaya atıldığının ifadesidir. Kıyam, sadece Allah'a yönelişin ve istikamet üzere duruşun simgesidir. Kıraat, kendi âyetleriyle Rabbimize gönülden niyazımızdır. Rükû ve secde, Allah'a kulluğun zirvesine çıkmaktır. Selam, hem kendimiz hem de omuz omuza, gönül gönüle verdiğimiz kardeşlerimiz için esenlik ve huzur dilemektir.

* 27.01.2017 tarihli hutbedir.

1 Meryem 19/59.

Kıymetli Kardeşlerim!

Kerim Kitabımızda namazın sevdalısı olan müminler ne kadar övgüye layık görülmekteyse namazı kaybedenler, namazı zayi edenler de o kadar yerilmektedir. Namazlarının hakkını verip yücelenler ne kadar rahmetle müjdelenmekteyse, kendini bu büyük nimetten mahrum bırakanlar da o kadar uyarılmaktadır. Namazlarıyla övgü, müjde ve rahmete mazhar olanlar, اَلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ yani namazın müdavimi müminlerdir. اَلَّذِينَ هُمْ فِى صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ yani namazın ruhuna, özüne, mesajlarına riayet edenlerdir. Namazlarını Allah'ın bir lütfu görenlerdir. Namazı miraç bilenlerdir. "**Namaz, kendisini kılmaya devam eden kimse için kıyamet gününde nur, delil ve kurtuluş beratı olur.**"[2] hadisinin şuuruna erenlerdir.

Kardeşlerim!

Kur'an-ı Kerim'de bir de namaz kıldığı halde tenkit edilenler vardır. Onlar, اَلَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ اَلَّذِينَ هُمْ يُرَآؤُنَ yani namazlarında gevşeklik gösterenlerdir. Namazlarının, kendilerini kötülükten alıkoymadığı kimselerdir. Namazlarını şuurla, samimiyetle kılmayanlardır. Namazlarına riya ve gösteriş karıştıranlardır.

وَاِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ اِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ Yani huşu içerisinde kılmadıkları için namazın kendilerine zor geldiği kişilerdir. Namazın bir külfet değil, bir nimet olduğu bilincinden yoksun olanlardır.

Kardeşlerim!

Yüce Kitabımız, namazın güzelliklerinden kendisini yoksun bırakanları haber verirken münafıklar ve inkarcılardan söz etmektedir. Onlar, فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلّٰى Yani namazdan yüz çevirenlerdir. وَاِذَا قَامُوا اِلَى الصَّلٰوةِ قَامُوا كُسَالٰى namaz kılmakta tembellik edenlerdir. Hatta onlar, namazı istismar etmekten çekinmeyenlerdir.

وَاِذَا نَادَيْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوًا وَلَعِبًا Yani namaza davet edildiklerinde onunla alay edenlerdir. Dinin sembollerini hafife alanlardır.

Kardeşlerim!

Biz namazı muhafaza ettiğimiz sürece namaz da bizi muhafaza eder. Biz namazı koruduğumuz sürece namaz da bizi korur. Namaz, bizlerden asla cömertliğini esirgemez. Yeter ki bizler kendimizi namazdan esirgemeyelim. Namaz, bizleri yüceltmekten asla geri durmaz. Yeter ki bizler namazımızı samimiyetimizle yüceltelim. Namaz bizlerden asla uzaklaşmaz, bizleri Rabbimize yakınlıktan mahrum bırakmaz. Yeter ki bizler namazdan uzak durmayalım. Bütün bunlara rağmen bugün bizler, hayatın akışına kendimizi öylesine kaptırıyoruz ki; namazlarımızı ya vaktinde eda edemiyoruz ya da terk ediyoruz. Oysa Peygamberimiz (s.a.s.), namazın en faziletlisinin vaktinde kılınan namaz olduğunu belirtiyordu. Güzide müezzinine "**Kalk Ya Bilal! Bizi namazla**

2 İbn Hanbel, II, 169.

ferahlat!"[3] buyurarak hayatın yoğunluğunu namazla hafifletiyordu. Yorgunluğunu namazla gideriyordu. Namazla huzur buluyordu.

Kardeşlerim!

Öyleyse geliniz! Hep birlikte kendimize şu soruları soralım: Biz namazlarımıza, namazlarımız da bize sahip çıkıyor mu? Geciktirdiğimiz, geçiştirdiğimiz namazlarımızın nedameti, yüreğimizi sızlatıyor mu? Namazlarımız, bizi Rabbimize bağlayan vuslat ve muhabbet köprüsü mü? Niyetimiz, bizi Rabbimiz ve insanlar nezdinde yücelten ahlakımızın vazgeçilmez bir misakı mı? Kötülüklere karşı bizleri koruyan bir kalkan mı namazlarımız?

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, bizleri namazlarıyla yücelenlerden eylesin! Bizleri namazlarıyla arınan, rızasına ulaşan, ebedi nimetlerine kavuşanlardan kılsın!

3 Ebû Davud, Edeb, 78.

CAMİ, ŞEHİR VE MEDENİYET*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللّٰهَ فَعَسٰٓى اُولٰٓئِكَ اَنْ يَّكُوْنُوْا مِنَ الْمُهْتَدِيْنَ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

...اَحَبُّ الْبِلَادِ اِلَى اللّٰهِ مَسَاجِدُهَا

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Geliniz! Bugünkü hutbemizin başında yarın idrak edeceğimiz Âşûre gününü ve asırlardır hepimizi hüzne boğan Kerbelâ'yı yâd edelim. Şehitlerin ser çeşmesi, cennet gençlerinin efendisi, Allah Resûlü'nün iki güzide torunundan biri, müminlerin gözbebeği Hz. Hüseyin'i hayırla analım. Bu vesileyle Resûl-i Ekrem Efendimize ve onun ehl-i beytine salât ve selam gönderelim.

Kardeşlerim!

Geliniz! Bugünkü hutbemizde bir de camiyi ve çeyrek asrı aşkın bir süredir kutladığımız Camiler ve Din Görevlileri Haftası'nı hatırlayalım. Camiyi yeniden şehrin kalbine, hayatın merkezine yerleştirmenin, medeniyetin beşiği haline getirmenin yollarını arayalım. Mescidin, mabedin, hayatımızda ne kadar önemli olduğunu bir kez daha düşünelim.

Aziz Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, hutbemizin başında okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: "**Allah'ın mescitlerini ancak Allah'a ve âhiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imar eder. İşte doğru yolda olmaları umulanlar bunlardır.**"[1]

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de hutbemizin başında okuduğum hadis-i şerifte şöyle buyuruyor: "**Şehirlerin Allah'a en sevimli olan mekânları camilerdir.**"[2]

* 29.09.2017 tarihli hutbedir.

1 Tevbe, 9/18.

2 Müslim, Mesâcid, 288.

Aziz Müminler!

Camiler, İslam medeniyetinin kalbidir. Medeniyetimizde hiçbir şehir, camisiz, mabetsiz düşünülemez. Peygamberimiz (s.a.s.), Medine'ye vardığında ashabıyla birlikte Medine'nin kalbine derhal Mescidi Nebevi'yi inşa etmiştir. Mescid-i Nebevi, Medine'nin merkezi, medeniyetin beşiği olmuştur. İlim, irfan, ahlak, adalet, sevgi, saygı, şefkat, merhamet gibi değerler, dünyanın dört bir yanına dalga dalga bu kutlu mekândan yayılmıştır. O günden bugüne İslam beldeleri, camilerin etrafında şekillenmiştir. Hâsılı cami, şehrin ruhu olmuştur.

Kıymetli Kardeşlerim!

Biz müminler için hayattır cami. Zira camide yalnızca Allah'a kul olmanın, sadece O'nun huzurunda eğilmenin hazzını iliklerimize kadar hissederiz. Camiler, bizi hayatın bitmek bilmeyen hengâmesinden çekip alır. Manevi iklimiyle yeni bir şuur kazandırarak tekrar hayata katar. Duygu ve düşüncelerimizi ilmek ilmek dokuyarak bizi eğitir. Bu yönüyle camiler bizim için her daim bilgi ve hikmet, ilim ve ahlak mekânlarıdır. Rabbimizi, Dinimizi, Kitabımızı, Peygamberimizi, kardeşliğimizi ve hayatı öğrendiğimiz mekteplerdir.

Camiler, Rahmân'ın huzurunda kalplerimizi birleştiren yerlerdir. Camiler, omuz omuza saf tutarken, birlikte kıyam ederken, rükû ve secdeye varırken sahip olduğumuz birlik ruhunu toplumumuza taşıyalım diye inşa edilir. Camilerimiz, elinden ve dilinden emin olunan "güvenilir mümin", kendisine gıpta edilen "örnek insan" şuurunu evlerimize, mahallelerimize, ülkemize ve insanlığa taşıyalım diye yapılır.

Muhterem Kardeşlerim!

Camiler, varlığıyla İslam beldelerinin bağımsızlığının göstergesidir. Minaresiyle tevhidin sembolüdür. Ezanlarıyla şehadetin ifadesidir. Salâlarıyla bir milleti dirilten ve ayağa kaldıran merkezlerdir. Minberleriyle ilim, hikmet ve marifetin mekânıdır. Kürsüleriyle hak ve hakikatin sesidir. Mihraplarıyla gönlümüzü esir almaya çalışan günahlara, öfke, kin, nefret gibi her türlü kötülüğe karşı bir mücadele yeridir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız, Camiler ve Din Görevlileri Haftası'nın bu seneki temasını "Cami, Şehir ve Medeniyet" olarak belirlemiştir. Hafta boyunca düzenlenecek çeşitli etkinliklerle caminin bir müminin hayat bulması, bir şehrin ruh kazanması, bir medeniyetin ortaya çıkmasındaki önemine vurgu yapılacaktır. Camiyi asr-ı saadetteki fonksiyonuna kavuşturmanın, müminler olarak hepimizin görevi olduğu yeniden hatırlatılacaktır.

Bu vesileyle Camiler ve Din Görevlileri Haftası'nın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Camilerimize hizmeti geçmiş ve dâr-ı bekâya irtihal etmiş bütün kardeşlerimize Yüce Rabbimizden rahmet, hayatta olanlara sağlık ve

huzur diliyorum. Rabbimiz gönüllerimizi, zihinlerimizi, bedenlerimizi camiden ayırmasın! Şehadetleri dinin temeli olan ezandan bizleri mahrum bırakmasın!

CAMİ-ÇOCUK BULUŞMASI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَاعْلَمُوا اَنَّمَا اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاَنَّ اللّٰهَ عِنْدَهُ اَجْرٌ عَظِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَدًا مِنْ نَحْلٍ اَفْضَلَ مِنْ اَدَبٍ حَسَنٍ

Muhterem Kardeşlerim!

Peygamberimiz(s.a.s.), Amcasının oğlu Abdullah'ı bineğinin arkasına bindirmiş yol alırken, bir yandan onunla sohbet ediyor ve şöyle diyordu: "**Yavrum, sana bak ne öğreteceğim: Allah'ın hakkını koru ki, O da seni korusun. Allah'ın hakkını koru ki, O'nu her daim yanında bulasın. Bir şey isteyeceğin zaman Allah'tan iste; yardım dileyeceğin zaman Allah'tan yardım dile. Şunu bilmelisin ki, bütün varlıklar sana bir konuda yardım etmek üzere bir araya gelseler, Allah'ın senin hakkında karar verdiğinden başka yardımda bulunamazlar. Yine sana bir konuda zarar vermek üzere elbirliği etseler, Allah'ın senin için takdir ettiğinden başka bir zarar veremezler.**"[1] diyordu. Küçük bir çocuğa **ibadetin, kulluğun** özünü böyle anlatıyordu şefkat peygamberi Efendimiz(s.a.s.). Şartlar ne olursa olsun, Rabbi ile arasındaki bağı koparmamayı öğütlüyordu.

Kardeşlerim!

Efendimiz, meclisinde ve mescidinde çocukların bulunmalarına izin vererek onlara kendisini dinleme ve örnek alma fırsatı tanımıştır. Kutlu Nebi, dini öğretmek ve ibadet etmek gibi ciddi işlerle meşgulken bile, çocukların bu ciddiyeti bozması endişesini taşımamış, onları ilim ve ibadet ortamının dışında bırakmamıştır. Onların çocukça davranışlarını hoş görmüş, hataları sebebiyle onları mescidin dışına çıkarmamıştır. Öyle ki, bir gün hutbe okurken torunları Hasan ve Hüseyin'in düşe kalka mescide girdiklerini görünce dayanamamış, minberden inip onları kucağına aldıktan sonra tekrar minbere çıkmış ve şöyle buyurmuştur: "**Allah, 'Mallarınız ve çocuklarınız imtihan vesilesidir'**[2]

* 30.09.2011 tarihli Ankara Hutbesidir.

1 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 59.

2 Enfâl 8/28.

derken ne kadar doğru söylemiş! Şu iki yavrunun düşe kalka yürüyüşünü görünce dayanamadım da, sözümü keserek onları kucağıma aldım."[3]

Değerli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz'in bu tavrı, çocuklar ile kurduğu sevgi ve merhamet dolu ilişkiyi ibadet eğitiminde de benimsediğini göstermektedir. Çocuğun yaklaştığında kovulduğu, sesi çıktığında azarlandığı, soru sorduğunda terslendiği bir mescide tazecik gönlünün ısınması nasıl mümkün olabilir ki? Çocuğun ibadeti sevmesi ve benimsemesi, öncelikle ibadet eden büyüklerle aynı ortamı paylaşması ve orada bulunduğundan dolayı taltif görmesi ile mümkün olacaktır.

Çocuklarımızın Allah'a kulluk bilinci ve ibadet aşkıyla büyümesini istiyorsak geliniz; hem gönüllerimizi hem mescitlerimizi onlara açalım. Onların yüreklerine iman mayası çalalım. Yavrularımızın ruhunu camide doyuralım. Kalplerine Allah'ın ve Resûlü'nün sevgisini koyalım. Kur'an'ı öğretelim, İslam'ı sevdirelim. Cennet çiçeği çocuklarımızı, adeta cennet bahçesi olan camilerimizle buluşturalım. Onları dinî terbiye ile yetiştirelim. Resulullah Efendimiz'in şu öğüdünü hatırımızdan çıkarmayalım: "Hiçbir baba, çocuğuna güzel terbiyeden daha üstün bir hediye vermiş olamaz."[4]

Kardeşlerim!

Peygamberimiz döneminde çocukla cami arasındaki bu sıcak ilişkinin tekrar yoğun bir şekilde yaşanması amacıyla, Başkanlığımız, "Cami-Çocuk Buluşması" adı altında bir kampanya başlatmıştır. Bu kampanya aracılığıyla yavrularımızın camiyi şenlendirmeleri ve bütün ayrıntılarıyla camilerimizi tanımaları sağlanacaktır. Bu noktada tüm görevlilerimizin ve cemaatimizin duyarlılığını beklemekteyiz. Unutmayalım ki; camilerimizin imarı, sahip olduğumuz çocuklarımızın manevi imarıyla gerçekleşebilir.

3 Tirmizî, Menâkıb, 30; Nesâî, Cuma, 30.

4 Tirmizî, "Birr", 33.

CAMİ VE KİTAP MEDENİYETİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللّٰهَ... ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

جُعِلَتْ لِيَ الارْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا،

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz, şöyle buyuruyor: "**Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve âhiret gününe inanan, namazını kılan, zekâtını veren ve Allah'tan başkasından korkmayanlar imar edebilir.**" [1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Yeryüzü, bana mescid kılındı; temiz kılındı.**" [2]

Kardeşlerim!

Geliniz! Bugünkü hutbemizde hep birlikte önce hicreti hatırlayalım. Allah Resûlü'nün Mekke'den Medine'ye hicretini, Yesrib'in Medine'ye dönüşmesini hatırlayalım. İslam davasının büyük miladı olan hicreti yâd edelim. Hz. Ömer'in, hicreti İslam takviminin başlangıcı olarak kabul edişini hatırlayalım. Ve bugün asıl hicretin, Allah ve Resûlü'nün yasakladığı kötülüklerden hicret olduğunu hatırlayalım. Bu vesileyle Pazar günü gireceğimiz yeni hicri yılımızın hayırlara vesile olmasını Yüce Rabbimizden niyaz ediyorum.

Kardeşlerim!

Geliniz! Bugünkü hutbemizde bir de Muharrem ayını hatırlayalım. Muharremü'l-harâmı, hürmete şayan mübarek ayı, âşûrayı, Kerbelâ'yı hüzünle yâd edelim. Şehitlerin ser çeşmesi, cennet gençlerinin efendisi Hz. Hüseyin'i hatırlayalım. Resûl-i Ekrem'e ve ehl-i beyti Mustafâ'ya salât ve selam gönderelim.

---

* 30.09.2016 tarihli hutbedir.

1 Tevbe, 9/18.

2 Buhârî, Salât, 56.

Kardeşlerim!

Geliniz! Bugünkü hutbemizde camiyi ve çeyrek asrı aşkın bir süredir kutladığımız Camiler Haftası'nı da hatırlayalım. Camiyi şehrin kalbine, hayatın merkezine yerleştirmenin yollarını arayalım. Mescidin, mabedin, hayatımızda ne kadar önemli olduğunu hatırlayalım. Bu vesileyle Camiler Haftası'nın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Camilerimize hizmeti geçmiş ve dâr-ı bekâya irtihal etmiş olan bütün mümin kardeşlerimize Yüce Rabbimizden rahmet diliyorum.

Kardeşlerim!

Bugün, ayrıca Camiler Haftası'nın konusunu sizlere hatırlatmak istiyorum: Cami ve Kitap. Geliniz! Camilerimizi yeniden kitapla buluşturalım. Okuyalım! Kerim Kitabımızı, kâinatı ve insanı okuyalım. Zira İslam medeniyeti, bir kitap medeniyetidir. Bu medeniyet, Kerim Kitabımızın "oku!" emriyle hayat bulmuştur.

Bugün İslam dünyası olarak içinden geçtiğimiz, tarihimizin en zorlu sürecinin temelinde bilgisizlik, cehalet ve taassubun olduğu açıktır. Kitapla aralarına mesafe koyanlar, hakikati insanların elinde görmeye başlamakta, şahısları hakikatin yerine ikame etmektedirler.

Oysa bizlere düşen, insan, medeniyet, kâinat ve düşünce merkezli okumalar yapmaktır. Kitaptan doğruyu, adaleti, ahlakı, fazileti öğrenmektir. Kitabın bilgisiyle donanmaktır. Kitap vasıtasıyla var oluşumuzun gaye ve hikmetini kavramaktır.

Aziz Kardeşlerim!

Geliniz! Hep birlikte yeniden yücelmek için Kitaba, Kitabın "oku!" emrine sımsıkı sarılalım. Önce Kitabı, sonra kendisini ve kâinatı okuyan; hak ve hakikatin peşinden koşan nesiller yetiştirelim. Camilerimizi yeniden ilim, irfan merkezlerine çevirelim. Camilerimizde kütüphaneler kuralım, ders halkaları oluşturalım. Zihnimizi, gönlümüzü, ruhumuzu camiyle, kitapla mamur edelim. Hayatımızı cami, camimizi hayat kılalım. Şairin, medeniyetimizdeki kitap-mabet ilişkisini dile getiren şu dizelerine hep birlikte kulak verelim:

"Bizde ayrı sayılmaz bir kitap, bir mihraptan,

Ki uğuldar kubbemiz 'oku!' diyen hitaptan."

Kardeşlerim!

Rabbimiz, üzerimizden bilginin ışığını, ilmin nurunu eksik etmesin! Bizleri kitabın ve ilmin bereketinden mahrum bırakmasın! Bizleri kitapla, ilimle, irfanla yücelenlerden; hak, hakikat, adalet, ahlak ve faziletle donananlardan eylesin! Rabbimiz, bizleri ibadet, ilim ve tefekkürle camileri imar edenlerden eylesin!

ORUCUN AÇLIĞI, AÇGÖZLÜLÜĞÜ TEDAVİ EDER*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْهٰيكُمُ التَّكَاثُرُ ۝ حَتّٰى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۝ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۝ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَقُولُ ابْنُ اٰدَمَ مَالِي مَالِي- قَالَ - وَهَلْ لَكَ يَا ابْنَ اٰدَمَ مِنْ مَالِكَ اِلَّا مَا اَكَلْتَ فَاَفْنَيْتَ اَوْ لَبِسْتَ فَاَبْلَيْتَ اَوْ تَصَدَّقْتَ فَاَمْضَيْتَ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Bizleri müminler olarak bir kez daha Ramazan-ı Şerif'in rahmet ve mağfiret iklimine eriştiren Rabbimize hamd-u senalar olsun. Orucun bir mektep, ruhumuzu tamir eden bir dost olduğunu bizlere öğreten Resûl-i Ekrem Efendimize salat ve selam olsun.

Kardeşlerim!

Cenabı Hak heva ve heveslerine esir olan, hırs ve tamah girdabına sürüklenen insanoğluna can alıcı şu soruyu sormaktadır: فَاَيْنَ تَذْهَبُونَ "Gidişiniz nereye?"[1] "Nereye gidiyorsun ey insan? Gittiğin yolun farkında mısın?"

Şu mübarek Ramazan'da, bu Kur'an ayında bu soruyu bir kere daha kendimize sormalıyız. Bu soruyla silkelenip kendimize gelmeliyiz. Bu sualin cevabı üzerinde derin derin düşünmeliyiz.

Aziz Müminler!

Ramazan, bu soruya vereceğimiz cevapların yaşandığı en güzel zaman dilimlerinden biridir. Zira Ramazan, bize unuttuklarımızı hatırlatmaktadır. Bizi tefekküre davet etmektedir. Oruç, Kur'an, namaz, zikir, tövbe, sadaka ve dua ile Ramazan, ruhumuzu sükûnete erdirmektedir. Oruç, bizi imsakten iftara kadar aç bırakarak bütün kötülüklerin kaynağı olan başka bir açlığımızı, açgözlülüğü tedavi etmektedir. Bu kötülüklerin kaynağının Kur'an'daki karşılığı "tekâsür" dür. Yüce Rabbimiz, Tekâsür sûresinde bizlere bu hakikati şöyle ilan eder:

* 02.06.2017 tarihli hutbedir.

1 Tekvir, 81/26.

اَلْهٰيكُمُ التَّكَاثُرُ حَتّٰى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ “Açgözlülük yarışı, çoklukla övünme yarışı sizi, kabirlere varıncaya kadar oyaladı.” كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ “Hayır! Yakında bileceksiniz. Hayır, hayır! Elbette yakında bileceksiniz.” كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ “Hayır! Kesin olarak bir bilseniz.” لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ “And olsun, (eğer bu açgözlülükten, çoklukla övünme yarışından vazgeçmezseniz) o cehennemi mutlaka göreceksiniz.” ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ “Yine and olsun onu gözünüzle kesin olarak göreceksiniz.” ثُمَّ لَتُسْئَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ “Nihayet o gün size verilen bütün nimetlerden mutlaka sorguya çekileceksiniz.”[2]

Kardeşlerim!

Peygamber (s.a.s.) Efendimiz bu sûreyi okuduğu bir gün, yanında bulunanlara dönüp her birimizin üzerinde düşünmemiz gereken şu soruyu yöneltmiştir: “İnsan, ‘Malım, malım!’ der. Ey âdemoğlu! Yiyip tükettiğinden, giyip eskittiğinden ve sadaka verip (âhirette karşılığını almak üzere) önden gönderdiğinden başkası senin malın mıdır?”[3]

Kardeşlerim!

Tamahkârlık ve açgözlülük, insanın ve insanlığın maruz kaldığı bütün kötülüklerin kaynağıdır. Coğrafyamızda dökülen kanların, yaşanan acıların nedeni küresel güçlerin açgözlülüğü değil midir? Kâinatın dengesinin bozulmasının, tabiatın tahrip edilip çevrenin kirletilmesinin, bitki ve tohumların yapısı değiştirilerek insan neslinin geleceğiyle oynanmasının sebebi bu açgözlülükten başkası mıdır?

Kardeşlerim!

İşte böyle bir atmosferde her sene yüreklerimizi ve beldelerimizi aydınlatmak üzere gelen Ramazan ve oruç her türlü açgözlülüğümüzden, tutku ve tamahlarımızdan kurtulmamız için büyük bir fırsat sunmaktadır. Ramazan ve oruç, sahip olduklarımızın aslında bizim olmadığını, maddi ve manevi nimetlerin bir imtihan sebebi olduğunu bize hatırlatmaktadır. Dünyanın gelip geçici, ebedi ve kalıcı olanın ise âhiret olduğunu fark ettirmektedir. Ramazan bize paylaşmayı, oruç kanaati ve şükretmeyi öğretmektedir. Ramazan bize gerçek zenginliğin mal çokluğu değil, gönül tokluğu olduğunu talim etmektedir. Dünyada saadetin, âhirette kurtuluşun yolunun servet yığmaktan değil, gönül kazanmaktan, dua biriktirmekten geçtiğini duyurmaktadır.

O halde Kıymetli Kardeşlerim! Gelin! Tuttuğumuz oruçların ve diğer ibadetlerimizin bizi açgözlülükten kurtarıp kanaat ve şükür sahibi müminler yapmasına izin verelim. Gelin! Kalplerimizi Ramazana teslim edelim.

2 Tekâsür, 102/1-8.

3 Müslim, Zühd, 3.

BEN ORUÇLUYUM DİYEBİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَۙ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ اَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ

Kardeşlerim!

Ramazan ayının rahmet, bereket, huzur, mağfiret ve duygu yüklü havasını teneffüs etmekteyiz. Hikmet dolu sahurlarıyla, şükür ve paylaşımın zirveye ulaştığı iftar sofralarıyla, ibadetin coşkuya dönüştüğü teravihleriyle hayatımıza ayrı bir derinlik ve zenginlik katmaktadır Ramazan ayı. Bunların içinde orucun, şüphesiz ayrı bir yeri vardır.

Muhterem Müminler!

Kul ile Yaratıcı arasındaki muhabbetin doruğa ulaştığı duygu yüklü bir ibadettir oruç. Kul, oruçta Rabbi ile adeta baş başadır. "**...İnsanoğlunun yaptığı her şey kendisi içindir. Oruç müstesna. O benim içindir ve onun mükâfatını ben vereceğim.**"[1] kudsi hadisi ile orucun manevî karşılığına dikkat çekilmiştir. Yine, "**Kim iman ederek ve sevabını Allah'tan umarak ramazan orucunu tutarsa önceki günahları affedilir.**"[2] sözüyle Efendimiz (s.a.s.), riyadan uzak bir şekilde sadece Allah rızası için tutulan orucun manevî mükafatına işaret etmiştir.

Kardeşlerim!

İnsanı gayri meşru istek ve arzularına esir olmaktan koruyan bir iksirdir oruç. Bizleri maddi zevk ve şehvetler peşinde koşmaktan alıkoyan bir ilaç gibidir. "**Ey iman edenler! Kötülüklerden sakınmanız için oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı.**"[3] âyetiyle, hem orucun farz kılınmış bir ibadet olduğuna hem de onunla gerçekleştirilmek istenen hedefe

* 05.08.2011 tarihli Ankara Hutbesidir.

1 Buhâri , Savm, 2, 9;Müslim, Sıyâm, 30.

2 Buhârî, İmân,28, Savm,6; Müslim, Sıyâm, 203.

3 Bakara, 2/183.

işaret edilmektedir ki bu da kötülük ve günahlardan uzak durmadır. Yüce Resûlümüz de, "**Oruç bir kalkandır. Sizden biriniz oruçlu olduğu bir günde kötü söz söylemesin, kavga etmesin. Ona birisi sataşır veya küfrederse, "Ben oruçluyum" desin.**"[4] buyurmaktadır. Gerçekten şuurlu ve şartlarına riayet edilerek tutulan oruç, kişiyi kötülüklere karşı koruyan bir kalkandır. Oruçlu kimse, kavgalara, çirkinliklere, kötü sözlere, günah ve isyanlara karşı iç âlemini kapamıştır. Onun sadece midesi değil aynı zamanda dili, eli, gönlü bütün uzuvları bu tür olumsuzluklara karşı iftarı olmayan bir oruçtadır. Onun dilinin iftarı, güzel sözdür, gönlünün iftarı, güzel duygulardır, elinin iftarı, hayır işlerde kullanmaktır, gözünün iftarı, güzelliklere bakarak Yüce Rabbinin kudret ve kuvvetini anlamaktır. Aklının iftarı, insanlığa huzur verecek bilgi ve düşünceler üretmektir.

Aziz Kardeşlerim!

Rahmetin sağanak sağanak yağdığı Ramazanda, Peygamberimizin ifadesiyle; "**…cennet kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır, şeytanlar da zincire vurulur.**"[5] Bizler, açılan cennet kapılarını kapatır, kapatılan cehennem kapılarını açar ve zincire vurulan şeytanların bağını çözersek, fert ve toplum olarak bu rahmet ayından gerektiği şekilde istifade edemeyiz. Zira bu rahmet sağanağından istifade edebilmenin yegâne şartı, günahlardan, çirkin davranışlardan uzak durarak, gönül kapımızı hayır ve güzelliklere açmaktır. "**Oruçlu kimse, yalan sözü ve yalanla amel etmeyi terk etmezse, Allah'ın, onun yemesini içmesini terk etmesine ihtiyacı yoktur.**"[6] buyuran Resulullah Efendimiz (s.a.s.); oruçlunun kötülük ve olumsuzlukları terk etmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Kardeşlerim!

Zekâtlar, sadakalar, yardımlaşmalar, ziyaretler, terk edilen kötü alışkanlıklar ve çirkin sözler hepsi cennetin kapısını aralayan türden ibadetler değil midir? Cennetin kapılarını, güzellik, iyilik anahtarları açmaz mı? Çirkinliğe, kötülüğe ve Allah'a isyana karşı oruçlu insan, güzellikler bahçesi cennetin konuğu olmaz mı?

Oruçlarımızın; Efendimizin: "**Bir kimse Allah yolunda bir gün oruç tutarsa, Allah bu tutulan oruç sebebiyle o kimsenin yüzünü cehennem ateşinden yetmiş sene sürecek mesafelik yere uzaklaştırır.**"[7] hadisi şerifiyle müjdelediği oruçlar olmasını Yüce Rabbimizden diliyorum…

4 Buhâri , Savm, 9; Müslim, Sıyâm, 29,30; Tirmizi, İman, 8.

5 Buhâri, Savm, 5;Müslim, Sıyâm, 1.

6 Ebu Davud, Sıyam, 25

7 Müslim, Sıyâm, 31.

ÖMRÜMÜZÜ RAMAZAN KILABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتّٰى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا، وَارْضَ عَنَّا، وَتَقَبَّلْ مِنَّا، وَاَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ، وَنَجِّنَا مِنَ النَّارِ، وَاَصْلِحْ لَنَا شَأْنَنَا كُلَّهُ.

Gönüllerindeki imanla bu güzel mabedi dolduran mümin kardeşlerim! Cumanız mübarek olsun.

Aziz Müminler!

Bugün hem sevinçliyiz, hem de hüzünlüyüz. Sevinçliyiz. Çünkü doya doya Ramazan medeniyetini yaşadık. Ramazan mektebinin talebeleri olarak bayrama yaklaştık. Hüzünlüyüz. Çünkü her sene bize Kur'an'ı yeniden getiren, bizi orucun takvasıyla, iftarın sevinciyle, sahurun bereketiyle buluşturan, unuttuklarımızı hatırlatan Ramazan'ı Şerif'e elveda diyoruz. Şehirlerimizi, sofralarımızı ve gönüllerimizi bir ay boyunca zenginliği ve cömertliği ile donatan rahmet ayı işte gidiyor. Cenab-ı Hak, bizleri Ramazan'ın haklarında en güzel şekilde şahitlik yaptığı kullarından eylesin. Bizleri imanla, ilimle, hikmetle bayrama ve nice Ramazanlara kavuştursun.

Değerli Müminler!

Rahmet ve mağfiretiyle gönüllerimizi Allah'a ulaştıran, fazilet ve bereketiyle ruhlarımızı coşturan bu eşsiz zaman diliminde oruç tuttuk. Uzun yaz günlerinde açlık ve susuzlukla sınandık. Her türlü arzu ve iştaha karşı "Ben oruçluyum" dedik. Sabır imtihanından geçtik. Kötülüklere karşı zihnimize, elimize, dilimize, hâsılı kendimize sahip çıktık. Oruç tuttukça şefkat ve merhameti kuşandık. Yoksulun, muhtacın halini bir kez daha anladık. Az ile yetinmenin değerini daha iyi kavradık. Gönüllere şifa veren, inananları iki dünyada huzura kavuşturan, hidayet rehberimiz Kur'an'ı okuduk; anlamaya ve yaşamaya çalıştık.

Kıymetli Cemaatimiz!

Ramazan'da قَدْ اَفْلَحَ مَنْ تَزَكّٰى وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهٖ فَصَلّٰى "**Arınan ve Rabbinin adını anıp, namaz kılan kimse mutlaka kurtuluşa erer.**"[1] âyeti gereği gece ve gündüz kıyamlara durduk. Acizliğimizin itirafı içerisinde miracımız olan namazlarımızla Rabbimizin huzuruna çıktık. Aynı gaye etrafında toplanarak, aynı şuur ile saf tutarak teravih namazları kıldık. İftar anındaki şükür ve dualarımızla, sahur vaktindeki tövbe ve istiğfarlarımızla günah yüklerinden arınmaya çalıştık.

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتّٰى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّوْنَ "**Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda infak etmedikçe iyiliğe asla erişemezsiniz.**"[2] **âyetinin bilinciyle zekâtımızla**, fitremizle, sadakalarımızla, iftar sofralarımızla yoksul ve muhtaç kardeşlerimize yardım eli uzattık. Komşumuza, yetimlere, kimsesizlere gönüllerimizi açtık. Paylaşmanın, dayanışmanın, Allah rızası için karşılıksız vermenin mutluluğunu yaşadık.

Ramazan, bizler için bir aylık bereketli bir mektep oldu. Bizleri bir maneviyat eğitimine tabi tuttu. Hayatımızı disipline etmeyi öğretti. Kardeşlik, birlik, beraberlik duygularımızı pekiştirdi. Geride bıraktığımız ömrümüzü muhasebe, istikbalimizi tekrar gözden geçirme imkânı sağladı.

Aziz Müminler!

Bugünlerde veda edecek olan rahmet ayı Ramazan, bizlere öğrettiği bütün bu güzelliklere her daim sahip çıkmamızı istiyor. Öyleyse geliniz! Yüce Rabbimizin, "**Ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et**"[3] emri gereğince imtihanın son anına kadar görev ve sorumluluklarımızı yerine getirelim. Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in "**Allah'a en sevimli gelen amel, az da olsa devamlı olandır.**"[4] hadisi gereği Allah'ın rızasını kazanmak için her an gayret edelim. Rabbimize, kendimize ve birbirimize karşı samimiyeti elden bırakmayalım. Ramazanın kazandırdığı güzellikleri yıl boyunca yaşayalım, yaşatalım. Ramazan'ın bizlere sunduğu cömertlik karşısında bizler de ömrümüzü Ramazan kılalım.

Aziz Kardeşlerim!

Hutbemi bitirmeden önemli bir hatırlatmada bulunmak istiyorum. Her yıl yaşadığımız trafik kazaları, bayramların huzur ve sevincini acı ve hüzne dönüştürüyor. Bu kazalarda nice kardeşimiz can veriyor. Nice aileler yok oluyor. Nice anne-babalar, evlatlar, yakınlar, gözü yaşlı, boynu bükük kalıyor. Nice ümitler, nice istikballer sönüyor. Bu noktada bütün kardeşlerimizi trafik kurallarına uymaya, sabırlı ve dikkatli davranmaya, birbirimizin hak ve hukukunu korumaya davet ediyorum. Yüce Rabbimiz, bayram yolculuğuna çıkacak

* 23.06.2017 tarihli hutbedir.

1 Â'la, 87/14-15.

2 Âl-i İmran, 3/92.

3 Hicr, 15/99.

4 Buhâri, Rikâk, 18.

bütün kardeşlerimizin sağ salim gidip yuvalarına dönebilmelerini nasip etsin! Bizleri her türlü kaza, bela ve musibetten muhafaza eylesin!

Hutbemizi Resûlullah Efendimiz (s.a.s.)'in şu duası ile bitirmek istiyorum: "Allah'ım! Bizi bağışla! Bize merhamet et! İbadetlerimizi, hayır ve hasenatımızı, dualarımızı kabul eyle! Bizi cennetine koy, cehennem azabından koru! Bütün işlerimizi ıslah eyle!"[5]

5 İbn Mâce, Dua, 2.

HAYATIMIZI İBADET KILABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتّٰى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

... وَإِنَّ أَحَبَّ الاعْمَالِ إِلَى اللهِ مَا دَامَ وَإِنْ قَلَّ

Kardeşlerim!

Sahabeden üç kişi Peygamberimiz (s.a.s.)'in eşlerine gelerek onun ibadet hayatı hakkında sorular sordular. Efendimizin ibadet hayatı kendilerine anlatılınca ibadetlerini az bulup daha fazla ibadet etmeleri gerektiğine karar verdiler. İçlerinden biri gece boyunca namaz kılacağını, diğeri her gün oruç tutacağını, öteki ise hiç evlenmeyeceğini söyledi. Onların bu konuşmalarını işiten Rahmet Elçisi, kendilerini şu şekilde uyardı: "**Allah'a yemin ederim ki, ben aranızda Allah'tan en çok korkan ve O'na en bağlı olanım. Bazen nafile oruç tutarım bazen tutmam. Hem namazımı kılar hem uyurum; hem de evlenirim. Her kim benim sünnetimden yüz çevirirse, o benden değildir.**"[1]

Aziz Kardeşlerim!

İnsan takatini zorlayan bir anlayışa yönelen bu sahabîleri, bizzat kendi yaşantısını örnek göstererek uyarmıştı Allah Resûlü. O, bir defasında da şöyle buyurmuştu: "**Dinde, insanın gücünü aşacak uygulamalar yoktur. Takatinin üstünde ibadete kalkışan kimse, dini yaşama konusunda âciz kalır. Bunun için aşırıya kaçmayın!**"[2] Bu sözüyle, bizden istenenin dünyadan el ayak çekip kendimizi tamamen ibadete vermek olmadığını belirtmişti. "**Allah katında amellerin en sevimlisi, az da olsa devamlı olanıdır.**"[3] buyurarak da Rabbimize sadakatimizin, şükrümüzün bir tezahürü olan ibadetlerimizi ihmal etmemeyi öğütlemişti.

---

* 15.07.2016 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Nikâh, 1; Müslim, Nikâh, 5.

2 Buhârî, Îmân, 29.

3 Buhârî, Libâs, 43.

Kardeşlerim!

Rahmet, bereket ve bağışlanma mevsimi olan Ramazan ayını bir kez daha geride bıraktık. Manevi duygularımız, kulluk şuurumuz, bu süreçte daha da yoğunluk kazandı. Bu kutlu ayda ibadetlere daha fazla sarıldık. Oruç tuttuk. Namazlarımızı eda etmeye çalıştık. Sahurun bereketini, iftarın sevincini, teravihin heyecanını doyasıya yaşadık. Sabırla, şükürle nefislerimizi terbiye ve tezkiye etmenin yollarını aradık. Kendimiz ve kardeşlerimizin kurtuluşu için, ülkemiz ve İslam âleminin birlik ve huzuru için, insanlığın hidayeti için dua ve niyazlarda bulunduk. Birbirimize sofralarımızla birlikte gönüllerimizi açtık. Zekat ve sadakalarımızla, fitrelerimizle paylaşmanın zirvesine çıktık. Gönül kırıp gönül yıkmaktan kaçındık. Kırılan gönülleri yapmaya, zedelenen onurları onarmaya çalıştık. Kur'an ayında hayat kitabımız Kur'an'ı gönül semalarımıza yeniden indirmek için çabaladık. Bayramla birlikte kardeşliğimizi, bir ve bütün olduğumuzu bir kez daha haykırdık.

Aziz Müminler!

Ramazanın bize veda edişinin ve on bir ay ondan ayrı kalacak olmanın burukluğu var hâlâ yüreğimizde. Lakin bizler biliyoruz ki, Ramazanın bitimiyle elbette görev ve sorumluluklarımız sona ermiyor. Zira fani dünyadaki imtihanımız devam ediyor. Âhirette ebedi bayramlara kavuşabilmemiz için Ramazanda kazandığımız güzellikleri yıl boyunca korumamız gerekiyor. "**Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et.**"[4] âyetinin bilinciyle ibadet ve kulluk şuurumuzu her daim canlı tutmamız gerekiyor.

Öyleyse geliniz! Ramazanda olduğu gibi namazlarımızı aşkla ve huşuyla kılmaya devam edelim. Zihnimiz olumsuz düşüncelere, dilimiz kem sözlere, gönlümüz kötü duygulara karşı iftarı olmayan bir oruçta olsun. Ramazanda arınan, durulan zihinlerimiz, gönüllerimiz her daim pâk olsun. Yalan, gıybet, iftira, dargınlık, kırgınlık, ayrılık-gayrılık, ihtiras, bencillik, israf gibi mümine yakışmayan durumlardan kaçınalım. Rabbimiz katında ve insanların nezdinde değerimizi düşürecek her türlü çirkinliğe karşı kendimizi korumaya devam edelim.

Kardeşlerim!

Geliniz! Ramazanda olduğu gibi gönül kapılarımızı birbirimize ardına kadar açalım. Fakire, yoksula, ihtiyaç sahibine, kimsesize, yetime, öksüze şefkat ve yardım elimizi uzatalım. Ramazan ve bayramla pekişen kardeşliğimizi, birlik ve beraberliğimizi zedeleyecek söz ve davranışlardan uzak duralım. İftar sofralarında, namaz saflarında buluştuğumuz gibi hep birlikte ebedi cennette buluşmanın ve kurtuluşa ulaşmanın gayretinde olalım.

4 Hicr, 15/99.

Geliniz! hayatımızı Ramazan kılalım, ibadet kılalım. Unutmayalım ki; bizi Rabbimizin rızasına götürecek olan teslimiyetimizdir, taatimizdir, samimiyetle yapacağımız ibadetlerimizdir, hayır ve iyiliklerimizdir. Ve bilelim ki, biz Rabbimize yöneldiğimiz müddetçe Rabbimiz bize merhametiyle muamele edecektir. Bizler O'na yürüyerek gidersek O bizlere koşarak gelecektir.[5]

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, hepimizi sorumluluğunun bilincinde olanlardan eylesin! Hutbemizi Efendimiz (s.a.s.)'in öğrettiği şu dua ile bitirmek istiyorum: "**Allah'ım, seni zikretmek, sana şükretmek ve sana güzelce ibadet etmek için bana yardım et!**"[6]

5 Buhârî, Tevhîd, 50.

6 Ebû Dâvûd, Tefrîu ebvâbi'l-vitr, 26.

KUR'AN AYI RAMAZAN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ۚ

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

... إِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللهِ وَأَحْسَنَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ...

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır. "**Ramazan öyle bir aydır ki insanlar için hidayet rehberi olan, bu rehberliğin apaçık belgelerini taşıyan ve hakkı batıldan ayıran Kur'an işte bu ayda indirilmiştir.**"[1]

Kardeşlerim!

Bir gün Peygamberimiz (s.a.s.), Abdullah b. Mes'ûd'u çağırdı ve ona: "Ey **Abdullah! Kur'an oku. Senden Kur'an dinlemek istiyorum**" dedi. Abdullah: "Yâ Resûlallah, Kur'an senin kalbine vahyolundu ben sana nasıl okuyayım?" diyerek cevap verdi. Allah Resûlü: "**Ben Kur'anı bir başkasından dinlemekten büyük bir haz duyuyorum. Hele senden dinlemeyi çok istiyorum**" buyurdu. Bunun üzerine Abdullah, Nisa Suresi'ni okumaya başladı. Yetimlerin anlatıldığı ayetleri okudu. Nihayet, "**Her ümmetten bir şahit getirdiğimiz ve seni de onların üzerine bir şahit kıldığımız zaman bakalım onların hali nice olacak.**"[2] ayetini okuyunca Rahmet Elçisinin gözlerinden yaşlar süzülmeye başladı. Ve Efendimiz; "**Abdullah yeter!**" dedi.[3]

Kardeşlerim!

İşte okunduğu zaman mümin yürekleri iliklerine kadar etkileyen rahmet kitabımız Kur'an-ı Kerim, Ramazanı şerifin bizlere yüce bir hediyesidir. Bir Ramazan günü Hira'da "Oku!" emriyle inmeye başlayan Kerim Kitabımız, insanları doğru yola ileten bir hidayet rehberi ve rahmet vesilesidir. Hayatı anlamlı kılan bugünümüze ve yarınlarımıza dair umutlarımızı diri tutmamızı sağlayan

* 10.06.2016 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/185.

2 Nisâ, 4/41.

3 Buhârî, Fedâilü'l Kur'an, 33.

hayat kitabımızdır Kur'an. Sözlerin en güzeli, yaratıcımızın en büyük hazinesi, en büyük ikramıdır biz kullarına Kur'an. İnsana Rabbini, kendisini ve çevresini tanıtan ilahi kılavuzdur. Kur'an müminin, varlığını ve yokluğunu, hüznünü ve mutluluğunu ibadete dönüştüren kulluk kitabıdır. Kur'an, rahmet yüklü mesajlarıyla insanı yüceltmiş, onu şereflendirmiştir. Allah nice millet ve toplumları bu Kerim Kitap'la aziz kılmıştır. Ona yönelen felah bulmuş ondan yüz çeviren hüsrana uğramıştır.

Kardeşlerim!

Yüce kitabımız Kur'an insanlık âlemini evrensel ilkelerle buluşturmuş, insanlığı yüksek değerlere kavuşturmuştur. Bu kitap ki inmeye başladığı andan itibaren, tüm insanlığı hakka, adalete, merhamete, ahlak ve fazilete çağırmıştır. Bize iyi ile kötüyü, doğru ile yanlışı, güzel ile çirkini hayır ile şerri birbirinden ayırmayı öğretmiştir.

Bu kitap ki aklımızı kalbimizle buluşturdu. Kalbimizi de aklımızla buluşturdu. Bu kitap ki ruhumuzu bedenimizle buluşturdu. Bizde bir tevhid oluşturdu ve bizi tevhide iman etmeye davet etti.

Kardeşlerim!

Kitabımız Kur'an-ı Kerim bize iyi bir kul olmayı öğretti. Bizim başıboş yaratılmadığımızı, sorumluluk sahibi mükerrem bir varlık olduğumuzu hatırlattı. Bize iyi bir evlat olmayı öğretti. Anne-babaya "öf" demek bile yok dedi. "Rahmet ve şefkat kanatlarını annenin, babanın üzerinden kaldıramazsın" dedi. Eli öpülesi büyüklerimize şefkat göstermeyi öğretti. Sonra iyi bir baba, iyi bir anne olmayı öğretti. İyi bir eş, iyi bir dost, iyi bir komşu hâsılı iyi bir insan olmayı öğretti. Yetim yürekleri sevindirmeyi, engelli kardeşlerimizin yüzünü güldürmeyi, gurbet hayatı yaşayan mülteci misafirlerimize sıla sıcaklığı hissettirebilmeyi öğretti.

Aziz Kardeşlerim!

Öyleyse geliniz! Rahmet, bereket ve mağfiret iklimi Kur'an ayında kalplerimizi, zihinlerimizi ve yaşantılarımızı Kur'an ile mamur kılalım. Gönüllerimizi bu yüce kitabın mesaj ve anlam dünyasından mahrum bırakmayalım. Resul-i Ekrem (s.a.s.)'in "**Kalbinde Kur'andan herhangi bir eser bulunmayan kimse tıpkı harabe bir eve benzer**"[4] şeklindeki uyarısını unutmayalım. Kur'an'ın hakikatler dünyasıyla tanışalım. Bu ayda dünya semasına inen Kur'an'ı tekrar gönül semalarımıza indirelim. Allah Resûlü'nün sünneti seniyyesi mukabelelerimizle Kur'an aşkımızı ve şuurumuzu bir kez daha pekiştirelim. Unutmayalım ki, bizler Kur'an-ı Kerim'e yöneldikçe o bize bütün kapılarını, ufuklarını cömertçe açacaktır. Bizi insana huzur ve mutluluk veren mana saraylarında ağırlayacaktır.

4 Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'ân, 18.

Kardeşlerim!

Rahmetiyle bütün insanlığı kuşatan mübarek Ramazan günlerinde dahi vicdanlarını kaybetmiş, değerlerini yitirmiş insanlık düşmanları tarafından, memleketimizin muhtelif şehirlerinde menfûr terör saldırılarında şehit olan güvenlik güçlerimize ve vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. Kardeşlerimizin şehit olmasına ve yaralanmasına neden olan bu meş'ûm terör saldırılarını gerçekleştirenleri şiddetle lanetliyorum. Yüreklerimizi dağlayan bu elîm saldırılarda yakınlarını kaybeden kardeşlerimize ve milletimize sabır, metanet ve başsağlığı diliyorum.

Hutbemi, Efendimiz (s.a.s.)'in bir hadis-i şerifiyle bitiriyorum: "**Sözlerin en doğrusu, Allah'ın kelâmı; rehberliğin en güzeli ise Muhammed'in rehberliğidir.**" [5]

5 Nesâî, Îdeyn, 22.

KUR'ÂN, RAMAZAN VE ÇOCUK *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاعْلَمُوٓا اَنَّمَآ اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗٓ اَجْرٌ عَظِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ اللّٰهَ يَرْفَعُ بِهٰذَا الْكِتَابِ اَقْوَامًا وَيَضَعُ بِهٖ اٰخَرِينَ

Hayat rehberimiz ve kurtuluş reçetemiz olan Kerim Kitabımız Kur'ân'a gönülden iman etmiş Aziz Kardeşlerim! Cumanız mübarek olsun.

Bir gün Efendimiz (s.a.s.), Mescid-i Nebevi'nin minberinde hutbe irad ediyordu. Ashâb, pür dikkat onun ağzından dökülen altın misali sözleri dinliyordu. Bu esnada Mescid'e iki küçük çocuk girdi ve sendeleyerek minbere doğru ilerledi. Bu iki minik yavru, Rahmet Elçisi'nin güzide torunları Hasan ve Hüseyin Efendilerimizdi. Peygamberimizin, torunlarına olan sevgi, şefkat, merhamet ve muhabbeti öylesine fazlaydı ki, onları görmezden gelemedi. Ashâbın bakışları arasında minberinden indi. İleride cennet gençlerinin efendileri olacaklarını müjdelediği iki torununu[1] kucakladı. Ardından hutbesini tamamlamak üzere onlarla birlikte minbere çıktı ve sözlerine şöyle devam etti: "Allah, 'Mallarınız ve çocuklarınız imtihan vesilesidir.'[2] buyururken ne kadar doğru söylemiş! Şu iki yavrunun düşe kalka yürüyüşünü görünce dayanamadım ve sözümü keserek onları kucağıma aldım."[3]

Kardeşlerim!

Çocuklara olan şefkat ve sevgisini bu örnekte olduğu gibi her zaman açıkça göstermişti Efendimiz (s.a.s.). Allah Resûlü, çocuklarla huzur bulmuş, onları da mutlu etmişti. Onlara sevgisini dile getirirken bizlere de önemli mesajlar vermişti. Yavrularımıza olan ilgimizin, hayatın en ciddi sınanma noktalarından biri olduğuna dikkatlerimizi çekmişti. Bu konuda kullarını uyaran Rabbimizin âyetlerinden birini örnek olarak okurken sanki bizlere şöyle seslenmişti: "Çocuklarınızı sevin ama bu sevgiye asla yenik düşmeyin! Yavrularınızdan ilgiyi

* 17.06.2016 tarihli hutbedir.

1 Tirmizî, Menâkıb, 30.

2 Enfâl, 8/28.

3 Tirmizî, Menâkıb, 30.

kesmeyin, onlara karşı sorumluluklarınızı yerine getirin! Kendilerini dinine, milletine ve insanlığa faydalı, hayırlı kimseler olarak yetiştirin! Aksi takdirde imtihanı kaybedenlerden olursunuz!"

Kardeşlerim!

Kur'an'ın ifadesiyle gözlerimizin nuru, kalplerimizin sürûru olan çocuklarımız, Yüce Rabbimizin bizler için bir lütfudur. Bütün nimetler gibi, onlar da Allah'ın bizlere birer emanetidir. Her şeyden önce bu emaneti sevgiyle filizlendirmemiz, şefkat ve merhametle büyütmemiz gerekir. Zira Efendimizin çocuklara yaklaşımı böyledir. O, kimi zaman çocukları içtenlikle kucaklamış ve öpmüş, kimi zaman da çocukların başlarını şefkatli elleriyle okşamıştır. Çocuklarına şefkat gösterenleri överken, onlardan sevgisini esirgeyenleri ise "**Küçüğümüze merhamet etmeyen bizden değildir.**"[4] sözüyle ikaz etmiştir.

Kardeşlerim!

Çocuklarımızı sevgi ve şefkatle büyütmek, onların iyi bir eğitim almasını temin etmek ve onları yarınlara hazırlamak, anne-babalar olarak elbette görevimizdir. Bununla birlikte, gözbebeğimiz yavrularımıza bırakacağımız en değerli miras, onların yüce dinimiz İslam'ı doğru bir şekilde öğrenmelerini ve iyi birer Müslüman, iyi birer insan olarak yetişmelerini sağlamaktır.[5] Onlara Rabbimizi, Peygamberimizi, Kitabımızı tanıtmaktır. Bilhassa içinde bulunduğumuz rahmet, mağfiret ve bereket ayı Ramazan, bunun için güzel bir fırsattır. Ramazan, çocukları camiye, cemaate, ibadete alıştırır. Bu kutlu ayda huşu ile kılınan namazlar, teravihler, yapılan zikirler, hep birlikte getirilen tekbirler, salavâtlar ve âminler, çocukların gönül dünyalarında silinmez hatıralar bırakır.

Kardeşlerim!

Çocuklarımız, camilerimizin neşesidir, zinetidir. Bırakalım, camilerde koşsunlar, camilere gönül huzuruyla gelsinler. Onları hoş görelim, zihin ve gönül dünyalarında güzel hatıralar bırakalım. Bizler, Mescidinde çocuklara karşı şefkati, merhameti bizlere öğreten, sırtındaki çocuk yere düşmesin diye secdesini uzatan bir Peygamberin ümmetiyiz. Unutmayalım ki, çocuklarımızın camiyle, mihrapla, minberle, kürsüyle buluşması, namazlarda safların arasında bulunması bile bizim için bir rahmettir.

Kardeşlerim!

Çocuklarımızın Kur'an ile, Peygamberimiz (s.a.s.)'in örnek hayatı ile, cami, mihrap, minber ve ibadetlerle tanışıp buluşmaları için bu kutlu ayda çok güzel bir fırsat daha başlıyor. Yaz Kur'an Kurslarımız, 20 Haziran'da başlayıp, 26 Ağustos'a kadar devam edecek. **Gel bu yaz Kur'an'ı gönlüne yaz** şiarıyla camilerimiz, göz aydınlığı çocuklarımızla bir kez daha şenlenecek.

4 Tirmizî, Birr, 15.

5 Tirmizî, Birr, 33.

Geliniz! Kuran'ın inzal olduğu bu ayda evlatlarımızı Kur'an'ın rahmet yüklü mesajlarıyla buluşturalım. Onları, Allah'ın yeryüzündeki edep sofrası olan Kur'an'la nimetlendirelim. Kendilerinin, Yüce Rabbimiz ile sağlıklı bir bağ kurmalarını sağlayalım. Minik yüreklere Efendimizin sevgi ve muhabbetini nakşedelim. Onların, ibadetin huzur ve neşesini keşfetmelerini sağlayalım. İnsani ve ahlakî erdemleri öğrenmelerine öncülük edelim.

Kardeşlerim!

Hutbemi şu ayet ve hadislerle bitirmek istiyorum: Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Bu Kur'an, bizim indirdiğimiz bereket kaynağı bir kitaptır. Ona uyun ve Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.**"[6]

Peygamberimiz (s.a.s.) de şöyle buyuruyor: "**Şüphesiz Allah, Kur'an ile bazı toplulukları yüceltir, bazılarını da alçaltır.**"[7]

6 En'âm, 6/155.

7 Müslim, Müsâfirûn, 269.

KUR'AN AYINDA KUR'AN'LA BULUŞALIM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ هَذَا الْقُرْاٰنَ يَهْدِى لِلَّتِى هِىَ اَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا كَبِيرًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَدًا مِنْ نَحْلٍ اَفْضَلَ مِنْ اَدَبٍ حَسَنٍ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), bir gün ashabına yatsı namazını kıldırmak üzere kucağında torunuyla birlikte Mescid-i Nebevi'ye gelmişti. Namaz esnasında secdelerden birini alışılmışın dışında uzatmıştı. Öyle ki ashab, Allah Resûlü'ne bir şey oldu ya da vahiy indi diye düşünmeye başlamıştı. Nihayet namaz bitince sahabe-i güzin efendilerimiz, secdeyi neden uzattığını sordular. Rahmet Elçisi, şöyle cevap verdi: "**Durum düşündüğünüz gibi değildir. Secdeye vardığımda sevgili torunum sırtıma çıkmıştı. Gönlü hoş olsun, düşüp canı incinmesin diye yere inmesini bekledim.**"[1]

Aziz Müminler!

Yüce Kitabımızın ifadesiyle yavrularımız, gözlerimizin nurudur. Kalplerimizin sürurudur. Onlar dünya hayatının süsüdür. Çocuklarımız, bizlere Allah'ın en önemli emanetlerinden biridir. Bu yüzden müminler olarak bizler kulaklarına okuduğumuz ilk ezanla ciğerparelerimizi İslam'a çağırırız. Bu çağrıya fıtratıyla icabet eden her çocuk sevmeyi, inanmayı, güvenmeyi bizden öğrenir. Onların yaratılışını bozmadan ruhunu beslemek bize düşer. Onlara Rabbini ve Peygamberini tanıtmak, ibadet alışkanlığı kazandırmak, güzel ahlak aşılamak bizim görevimizdir.

Muhterem Cemaatimiz!

Kur'an-ı Kerim'i okumak, doğru anlamak ve en güzel şekilde yaşamak hepimiz için hayatın ana gayesi olmalıdır. Zira bizim kurtuluş reçetemiz Kur'an'dır. Bu Yüce Kitap, kendisine inanıp tabi olanları her iki cihanda da

1 Nesâi, Tatbik, 82.

saadete ulaştırır. "**En doğru yola iletir. İyi davranışlarda bulunan müminlere, kendileri için büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler.**"[2]

Değerli Müslümanlar!

Kur'an'ın rehberliğinde yetişmeleri için çocuklarımızı küçük yaştan itibaren Kur'an'ın temel değerleriyle tanıştırmalıyız. Zira çocukların ruhları Kur'an'ın manevi sofrasına herkesten daha yakındır. Onların körpe zihinleri, masum yürekleri Kitabımızın mesajına herkesten daha açıktır. Ömürlerini Kur'an ile aydınlatmak ve bereketlendirmek istiyorsak, Ramazan bunun tam zamanıdır.

Kardeşlerim!

Bu mübarek ayda evlatlarımızın, Yüce Kitabımızla, Peygamberimizin örnek hayatıyla, ibadetlerle tanışmaları; cami, minber ve mihrapla buluşmaları için çok güzel bir fırsat başlıyor. Yaz Kur'an kurslarımız 12 Haziran'da açılıyor. "Kur'an ayında Kur'an'la buluşalım" çağrısıyla camilerimiz, kurslarımız göz aydınlığı çocuklarımızla bir kez daha şenlenecek. Unutmayalım ki çocuklarımızı Yüce Kitabımız ile buluşturmak, hem anne baba olarak görevimiz hem de evlatlarımıza bırakacağımız en büyük mirastır. Peygamberimiz (s.a.s.), bu gerçeği şöyle dile getirmiştir: "**Hiç bir anne baba çocuğuna güzel terbiyeden daha kıymetli bir bağışta bulunmamıştır.**"[3]

Kıymetli Kardeşlerim!

Geliniz! Allah'ın bizlere büyük bir nimeti olan çocuklarımızı Kur'an'ın rahmet yüklü mesajlarıyla buluşturalım. Geliniz! Yavrularımızın her zerresini ilimle, irfanla, edeple donatalım. Onları Kur'an'sız bırakmayalım. Gönüllerini, zihinlerini ve istikballerini Kur'an ile mamur edelim. Elinde Kur'an, göğsünde iman ile hayatına yön veren samimi Müslümanlar yetiştirmek için Ramazan'ı fırsat bilelim. Allah'ın Kitabına aşina olan, Allah'ın Resûlü'nü örnek alan, dinine ve milletine vefa ile bağlanan nesiller yetiştirmek için emek verelim. Bu mübarek ayda dünya semasına inen Kur'an'ı önce kendi gönüllerimize sonra da yavrularımızın gönüllerine indirelim.

Hutbemi Yüce Rabbimizin Kur'an-ı Keriminde bizlere öğrettiği şu dualarla bitirmek istiyorum:

"**Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle!**"[4]

"**Rabbim! Beni namaza devam eden bir kimse eyle! Soyumdan da böyle kimseler yarat! Rabbimiz! Duamı kabul eyle!**"[5]

2 İsrâ, 17/9.

3 Tirmîzi, Birr, 33.

4 Furkân, 25/74.

5 İbrâhim, 14/40.

KUR'AN EĞİTİMİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِى خَلَقَۚ ۝ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍۚ ۝ اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُۙ ۝ اَلَّذِى عَلَّمَ بِالْقَلَمِۙ ۝ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْۜ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْاٰنَ وَعَلَّمَهُ .

Muhterem Müslümanlar!

Yüce Kur'an'ın inmeye başladığı andan bugüne 1401 yıl geçti. Geliniz vahyin ilk gelişini birlikte yâd edelim. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) yaklaşık beş yıldır yapageldiği üzere sık sık çıktığı Nur Dağı'ndaki Hira mağarasında yine tefekküre dalmıştı. İnsanlığın içine düştüğü cehalet ve azgınlığın tahammül edilemez dereceye ulaştığını görüyor, ancak elinden bir şey gelmiyordu. Bu da ona ıstırap veriyordu. Ama artık zamanı gelmişti. İnsanlığı nura kavuşturacak hayat rehberi ona verilecekti. Bu hayat rehberi yeni bir doğuş, insani bir varoluştur. Bu hayat rehberi hayat yolculuğunun meçhullerini malum kılan, sorunlarını çözüme kavuşturan, karanlıkları aydınlatan, akıl ve kalp için her açıdan tatminkâr deliller ihtiva etmektedir. Daha önce hiç görmediği melek bir anda önünde beliriverdi. Ona ilk sözü "**Oku!**"[1] oldu. "Ben okuma bilmem" dedi. Bu diyalog ikisi arasında birkaç kez tekrarlandı. Sonra melek Cebrail: "**Yaratan Rabbi'nin adıyla oku. O insanı "alak"tan yarattı. Oku! Senin Rabbin en cömert olandır. O, kalemle yazmayı öğretendir, insana bilmediğini öğretendir.**"[2] şeklindeki ayetleri vahyetti. Bunun üzerine Efendimiz(s.a.s.), aynı cümleleri tekrar etti. "Okuma" ve "Okunan şey" anlamlarına gelen Kur'an'ı okumak artık onun hayatının bir parçası haline geldi. Yeni Müslüman olanlar da Kur'an'ı ondan öğreniyor, ezberliyor, öğrendiklerini anlamaya ve yaşamaya çalışıyordu. Cahilî anlayış ve hayat tarzının yüreklerinde oluşturduğu kir ve pası Kur'an'ın nuruyla temizliyorlardı.

* 17.06.2011 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Alak,96/1.

2 Alak, 96/2-5.

Kardeşlerim!

Rahmân Suresi'nin ilk ayetlerinde[3] Allah Teâla'nın insanı yarattığı, ona Kur'an'ı ve beyanı öğrettiği ifade edilmekte, böylece insanın yaratılışının Kur'an'ı öğrenmek ve anlamakla ne kadar iç içe olduğu ortaya konulmaktadır.

Efendimiz de; "**Sizin en hayırlınız Kur'an'ı öğrenen ve öğreteninizdir**" buyurmuşlardır. Bu ayet ve hadislerin ilhamıyla Kur'an'ı öğrenmek ve öğretmek maksadıyla ecdadımız, İran'dan Türkistan'a Mısır'dan İstanbul'a binlerce kilometre yol kat etmişlerdir. Kur'an aşığı bu gönül insanları nasıl büyük bir coşku ile harekete geçmişse, bugün bizim de onu öğrenme, öğretme, anlama, anlatma ve hayatımızı Kur'an'a göre tanzim etme konusundaki azmimizin son derece yüksek olması gerekmektedir.

Değerli Kardeşlerim!

Özellikle çocuklarımızın Kur'an eğitimini zamanında vermemiz büyük önem arzetmektedir. Okullarımız yaz tatiline girdikten kısa bir süre sonra ülkemiz genelinde tüm camilerimizde ve Kur'an kurslarımızda yaz Kur'an kursları başlamaktadır. Binlerce din görevlimiz ile bu mekânlarda çağdaş eğitim metotlarına uygun olarak çocuklarımızın Kur'an eğitimini almaları konusunda büyük bir seferberlik başlatıyoruz.

Veliler olarak bizler yarınlarımızı kendilerine emanet edeceğimiz yavrularımızın gözlerinin, gönüllerinin ve zihinlerinin Kur'an'ın nuruyla aydınlanması, ülkesini, milletini seven bilinçli, ahlaklı ve erdemli gençler olarak yetişmeleri için hiçbir fedakârlıktan kaçınmamalıyız. Zira anne ve babaların, çocukları için bırakacakları en büyük miras bu olacaktır. Resulullah Efendimiz(s.a.s.) de; "**İnsanoğlu öldüğü zaman, bütün amellerinin sevabı da kesilir. Şu üç şey bundan müstesnadır: Sadaka-i câriye, istifade edilen ilim, kendisine dua eden hayırlı evlat.**"[4] buyurmuşlardır.

Aziz Kardeşlerim!

Şunu katiyetle ifade edelim ki, Yaz Kur'an Kurslarına gitme yaşında çocuğu olan kardeşlerimizin birkaç yıllık tatillerinden ailece fedakârlık etmeleri gerekebilir. Tatil yapma imkânı daha sonra da bulunur ama Kur'an öğrenmek için zamanı ve yaşı geri getirmek imkânsızdır. Zira dünya ve âhiret saadeti, evlatlarımızı Kur'an ikliminden nasiplendirmekle mümkündür. Bu konuyu dikkate almadan çocuklarının büyüdüğünü fark eden birçok insanımızın yaşadığı pişmanlığa çoğumuz şahit olmuşuzdur.

Dolayısıyla evlatlarımızı Kur'an terbiyesiyle büyütmek hepimizin yapması gereken aslî vazifelerden birisidir. Kur'an ile büyüyen evlatlarımız derin bir tefekkür ufku kazanacaktır. Çünkü Kur'an yerin, göğün lisanıdır. Ruhlara

3 Rahmân 55/1-4

4 Buhari, Fezailü'l-Kur'an, 21.

bereket ve ruhaniyet hazinesidir. Tefekkür dünyasının derinliklerine açılan ihtişamlı bir tevhit kapısıdır.

Böyle bir pişmanlık yaşamamak için gelin hep beraber Efendimiz (s.a.s.)'in şu tavsiyelerine kulak verelim:

"Kim Kur'an'ı öğrenip, başkalarına öğretir ve ondaki emirlerle amel ederse, ben onu cennete sevk eden ve cenneti ona gösteren kılavuz olurum."[5]

"… Allah'ın evlerinden birinde Kur'an okuyan ve onu aralarında ders konusu yapanların üzerine sükûnet ve iç huzuru iner. Onları rahmet kaplar, melekler onları kuşatır, Allah yanında bulunanların içinde onları anar."[6]

5 Müslim, Vasiyyet, 14.

6 Kenzü'l-Ummal, 2375.

ALLAH'IM! İLİMLE YÜCELT BİZİ! *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِى خَلَقَ ۚ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۚ اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۙ الَّذِى عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۙ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۚ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَدًا مِنْ نَحْلٍ اَفْضَلَ مِنْ اَدَبٍ حَسَنٍ.

Aziz Müminler!

Kur'ân-ı Kerim henüz nazil olmamıştı. Mekke'nin bitmez tükenmez kötülükleri, Peygamberimiz (s.a.s.)'i oldukça yoruyordu. Müşriklerin tevhidle bağdaşmayan inanç ve adetleri onu bir hayli üzüyordu. Böylesi bir ortamda Efendimize Hira'da ibadet ve tefekkür sevdirilmişti. Bir gün yine Hirâ'dayken ona vahiy meleği geldi ve "اِقْرَاْ" yani "Oku!" dedi. Allah Resûlü, "Ne okuyayım?" diye sordu. Bunun üzerine Cebrâil (a.s.), Peygamberimize Alak Suresi'nin şu ilk beş âyetini bildirdi: "**Yaratan Rabbinin adıyla oku. O, insanı alaktan yarattı. Oku! Senin Rabbin, sonsuz kerem sahibidir. Kalemle yazmayı öğreten O'dur. İnsana bilmediğini öğreten O'dur.**"[1]

Kıymetli Kardeşlerim!

İnsanlığın ufkunu aydınlatan İslam medeniyeti, işte bu "Oku!" emriyle başlamıştır. Kerim Kitabımızın bu ilk âyetlerinde Yüce Rabbimiz, insanlığa iki büyük nimetini haber vermiştir. Biri, Rabbimizin bizlere kalemle yazmayı öğretmesidir. Diğeri de bilmediklerimizi öğretmesi, bizleri cehaletin karanlık ve bataklığından kurtarmasıdır.

Kardeşlerim!

Bizim medeniyetimizde ilim, öncelikle kendimizi ve Rabbimizi bilmektir. İlim, eşyanın hakikatini, varlığın gaye ve hikmetini anlamaya çalışmaktır. İlim, sorumluluk ve görevlerimizin farkında olmaktır.

Kur'an-ı Kerim, bizlere "Oku!" emriyle hitap ederken herhangi bir ayrım gözetmemiştir. Kitabın âyetlerini ve kâinatın âyetlerini birlikte okumamızı

* 23.09.2016 tarihli hutbedir.

1 Alak, 96/1-5; Buhârî, Bed'ü'l-vahy, 1.

emretmiştir. Allah'ın kitabını okumamızı istediği gibi fizik, kimya, matematik, biyoloji gibi kâinattaki ilahi kanunları da okumamızı istemiştir. Hâsılı dinimiz, insanlığa faydalı olan her türlü ilmi tahsil etmemizi bizden istemiştir.

Kardeşlerim!

Bizim geleneğimizde evlatlarımızın hayatı, hakikati, kendi değerlerini öğrendikleri üç büyük müessese vardır. Bunlar, aile, okul ve camidir. Çocuklarımız, gençlerimiz, benlik ve kişiliklerini, hayata bakışlarını daha çok evde, ailede kazanırlar. Bilgi, bilinç ve kültürlerini okulda elde ederler. Kimlik ve aidiyet duygularını, manevi kazanımlarını da daha ziyade camide pekiştirirler. Tarihimizde ailelerimiz, insanlığa örnek nice şahsiyetler yetiştirmiştir. İlim ve irfanda insanlığa yön veren nice isimler, okullarımızda, camilerimizde yetişmiştir. Günümüzde de bu müesseselerin, aynı değerleri birlikte yetiştirme sorumluluğu bulunmaktadır.

Kardeşlerim!

Bu hafta itibariyle on sekiz milyon evladımız, yeni bir eğitim-öğretim dönemine daha başladı. Bu ulvi vazifede yaklaşık bir milyon öğretmenimiz görev alıyor. Öncelikle yeni eğitim-öğretim yılımızın evlatlarımıza, değerli öğretmenlerimize, tüm ailelere ve milletimize hayırlar getirmesini Yüce Rabbimizden niyaz ediyorum. Rabbimiz, kendi rızasına ulaştıracak, ülkemizin, âlem-i İslam'ın ve bütün insanlığın yararına kullanacakları bilgilerle donanmalarını yavrularımıza nasip eylesin! Bu vesileyle öğretmenlerimize, öğrencilerimize ve velilerimize seslenmek istiyorum.

İstikbalimizi inşa eden siz fedakâr öğretmenlerimiz!

Bizlere ilim ve irfanı sizler öğrettiniz. Evlatlarımızı kendi evlatlarınız gibi gördünüz. Bu günlerimizi sizler inşa ettiniz, yarınlarımızı da sizler inşa edeceksiniz. Aklını, iradesini, gönlünü başkalarına teslim etmeyen nesiller sizin şefkatli ellerinizde yetişecek. Çocuklarımız, vicdanlı ve merhametli olmayı, sadece milletine, hak ve hakikate hizmet etmeyi yine ilk sizden öğrenecek. Rabbim, sizlerden razı olsun!

Yarınlarımızın teminatı olan kıymetli evlatlarımız!

Sizler, daima insanlığa faydalı bilgilerle donanacaksınız. Öğrendiğiniz her bilgiyi milletiniz ve insanlığın hayrına kullanacaksınız. Ahlak ve erdemi kuşanacaksınız. Öğretmenlerinize, arkadaşlarınıza, anne-babalarınıza, bütün insanlara karşı sevgi ve saygıyı elden bırakmayacaksınız. Ulvi değerleri yaşayıp yaşatacaksınız. Sizler, ülkemizin, İslam âleminin, bütün mazlumların, mağdurların, mahrumların ümidi olmaya devam edeceksiniz.

Siz vefakâr anne-babalar!

Evlatlarınızın ilk öğretmeni sizler oldunuz. Sizlere düşen, evinizin de bir okul olduğunu asla unutmamaktır. Yavrularınızın öğretmenleriyle, eğitim kurumlarıyla daima irtibat halinde olmaktır. Eğitimin, çocuğunuza sadece bilgi yüklemekten ibaret olmadığı bilinciyle hareket etmektir. "**Hiçbir anne baba, çocuğuna güzel terbiyeden daha kıymetli bir miras bırakmamıştır.**"[2] hadisi gereği evlatlarınızın istikbali kadar, onların iyi ve faydalı birer insan olarak yetişmeleri için de gayret göstermektir. Bunun bir yolu olarak Kitabın âyetleriyle kâinatın âyetlerini birlikte öğrenmeleri için okullarımızda seçmeli olarak okutulan Kur'ân-ı Kerim ve Peygamberimizin Hayatı derslerini ihmal etmemektir.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, öğretmenler, öğrenciler ve anne-babalar olarak bizleri sorumluluğunun bilincinde olanlardan eylesin! Rabbimiz, öğrettikleriyle bizleri faydalandırsın! Bizlere fayda verecek ilmi öğretsin! İlmimizi ve kavrayışımızı artırsın! Bizleri salihlerin zümresine ilhak eylesin!

2 Tirmizî, Birr, 33; İbn Hanbel, IV, 77.

BİLENLERLE BİLMEYENLER BİR OLUR MU?*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۗ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ انْفَعْنِي بِمَا عَلَّمْتَنِي وَعَلِّمْنِي مَا يَنْفَعُنِي وَزِدْنِي عِلْمًا

Aziz Müminler!

Bir gün Mescid-i Nebevi'de bir grup sahabî, tesbih ve duayla, diğer bir grup sahabî de ilimle meşguldü. Ashabın bu durumunu gören Peygamberimiz (s.a.s.), şöyle buyurdu: "**Her iki grup da hayırlı bir işle meşguller. Bir kısmı Allah'a dua ediyor ve O'ndan bir şey istiyorlar. Allah, onlara dilerse verir, dilerse vermez. Diğerleri ise ilim tahsil ediyorlar ve bilmeyen kimselere ilim öğretiyorlar. İşte bunların yaptığı daha faziletlidir.**"

Allah Resûlü (s.a.s.), ilim tahsil eden sahabeyi sadece bu şekilde taltif etmekle kalmadı. "**Şüphe yok ki, ben de bir öğretmen, bir öğretici olarak gönderildim.**" buyurarak onların yanına oturdu.[1] Zira o, "**Bilenlerle bilmeyenler hiç bir olur mu?**"[2] âyeti doğrultusunda bilginin, ilmin üstünlüğünü yaşantısıyla ortaya koyan bir peygamberdi.

Kardeşlerim!

Resûlullah Efendimiz, ömrü boyunca ilme, bilgiye, öğrenmeye büyük önem verdi. Onun en büyük gayelerinden birisi, cehaleti yok etmekti. Hak ve hakikate götüren, hayatı anlamlı kılan bilgiyi, insanı yücelten ilmi öğretmekti. O, "**Allah'ım! Bana fayda verecek ilmi öğret ve ilmimi artır.**"[3] şeklinde yakaran bir Rahmet Elçisiydi. Zira Peygamberimiz, ilk olarak hidayet rehberimiz Kur'an-ı Kerim'in "Oku!" emrine muhatap olmuştu. Yüce Rabbimiz, Son Elçisi nezdinde insanlığa evvela şöyle buyurmuştu: "**Yaratan Rabbinin adıyla oku. O, insanı döllenmiş yumurtadan yarattı. Oku! Senin Rabbin, sonsuz**

* 15.09.2017 tarihli hutbedir.

1 Dârimî, Mukaddime, 32.

2 Zümer, 39/9.

3 Tirmizî, Deavât, 128.

kerem sahibidir. Kalemle yazmayı öğreten O'dur. İnsana bilmediğini öğreten O'dur."[4]

Aziz Kardeşlerim!

Bizler, bilginin hikmetle buluştuğu, ilmin irfanla yoğrulduğu, âlimin ahlâkla bezendiği bir medeniyetin mensuplarıyız. Medeniyetimizde ilim, aklın ibadeti olarak görülür. İlim, en başta eşyanın hakikatini, varlığın gaye ve hikmetini anlamaya çalışmaktır. İlim, kendini bilmektir. Zira kendini bilen, Rabbini bilir. Rabbini bilen, eşyanın hakikatini öğrenmeyi gaye edinir. Kendi varlığının farkında olan, çevresinin, kâinatın, hayatın farkında olur.

Bilgi, kişiyi kendisinden, Rabbinden, insanlardan uzaklaştırmamalıdır. Onu çevresine yabancılaştırmamalıdır. Bilgi, insanı hikmete taşımalıdır. Onun kalbine, gönlüne hitap etmelidir. Bilgi, ahlak ve sorumluluk bilinciyle hayata yansımalıdır. Kişiyi Allah rızasına ulaştıran bir araç olarak görülmelidir.

Kardeşlerim!

Bizler, nasıl ki Allah'ın kitabını okuyup hayatımıza yansıtmakla mükellefsek kâinatı ve kâinattaki nizamı da okumak, yani anlamakla mükellefiz. İnsana ve insanlığa fayda sağlayan her türlü ilmi tahsil etmekle sorumluyuz. İlmi çıkar ve tatmin vesilesi olarak asla göremeyiz. İnsanlığa zarar vermek, yeryüzünü tahrip etmek ve yaşanmaz hale getirmek için ilim tahsil edemeyiz.

Aziz Müminler!

Yavrularımız, gençlerimiz, yeni bir eğitim-öğretim dönemine başlıyor. Öğretmenlerimiz, vicdan ve merhamet sahibi; erdemli, değerlerine bağlı, milletinin ve insanlığın yararına çalışan nesiller yetiştirmeye devam edecektir. Bu vesileyle yeni eğitim-öğretim yılımızın geleceğimizin teminatı olan evlatlarımıza, değerli öğretmenlerimize, tüm ailelere ve milletimize hayırlar getirmesini Yüce Allah'tan niyaz ediyorum. Rabbimiz, evlatlarımıza kendi rızasına ulaştıracak, ülkemizin, âlem-i İslam'ın ve bütün insanlığın yararına kullanacakları bilgilerle donanmalarını nasip eylesin.

Bu vesileyle velilerimize de önemli bir hususu hatırlatmak istiyorum. Geliniz, yavrularımızın Kur'an'ın rahmet iklimiyle buluşmaları, Peygamberimiz (s.a.s.)'in örnek hayatını öğrenmeleri noktasında sorumluluğumuzu ihmal etmeyelim. Okullarımızda seçmeli olarak okutulan Kur'ân-ı Kerim ve Peygamberimizin Hayatı derslerini tercih etmeleri için yavrularımıza rehberlikte bulunalım.

4 Alak, 96/1-5.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hutbemi bitirmeden önce sizlerle iki hususu paylaşmak istiyorum. Önümüzdeki Perşembe hicri yeni yılın ilk gününü idrak edeceğiz. Bu vesileyle yeni yılınızı şimdiden kutluyorum.

Ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığımız, Türkiye Diyanet Vakfı ile birlikte Arakan'lı kardeşlerimize yönelik bir yardım kampanyası başlatmıştır. Kampanya çerçevesinde bugün ülkemiz genelindeki bütün camilerde necip milletimizin yardımına müracaat edilecektir. Toplanan yardımlar, Arakan'lı mazlum ve masum kardeşlerimize ulaştırılacak, onların yaralarına merhem olunmaya çalışılacaktır. Yüce Rabbimiz, hayır ve hasenatınızı kabul eylesin! Mazlumların, mağdurların, çaresizlerin ümidi olan ülkemize ve aziz milletimize zeval vermesin!

HİKMET YÜKLÜ ÖĞÜTLER (LOKMAN 13-19. AYETLER)*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا لُقْمٰنَ الْحِكْمَةَ اَنِ اشْكُرْ لِلّٰهِ وَمَنْ يَّشْكُرْ فَاِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهٖ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَمِيْدٌ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَلَا تَسْمَعُ اِلٰى قَوْلِ لُقْمَانَ لِابْنِهٖ اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيْمٌ

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimizin, Kur'an-ı Kerim'de bizzat ismini zikrederek yücelttiği şahsiyetlerden biri Lokman (a.s.)'dır. Hutbemin başında okuduğum Lokmân Suresi'ndeki ayet-i kerimede Rabbimiz, "**Andolsun, biz Lokmân'a Allah'a şükretmesi için hikmet verdik.**" buyurmuştur. Bu surede onun hikmetli lisanıyla oğluna yaptığı öğütleri bizlere haber verilmiştir.[1] Bir baba ile evladı arasındaki sevgi ve saygıya, bilgi ve hikmete, şefkat ve merhamete dayalı örnek bir ilişki gösterilmiştir. Geliniz bugünkü hutbemizde Lokman (a.s.)'ın oğluna yaptığı ve her biri hikmet ve merhamet yüklü öğütlere hep birlikte kulak verelim.

Kardeşlerim!

Lokman (a.s.)'ın oğluna yaptığı ilk öğüt, tevhit inancı olmuştur. O biricik evladına şöyle seslenmiştir:

يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ "**Yavrucuğum! Sakın ola ki Allah'a şirk koşmayasın!**" اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيْمٌ "**Çünkü şirk, büyük bir zulümdür.**" Zira insan, Allah'tan başkasına kul olursa Rabbine ve kendisine en büyük zulmü yapmış olur.[2]

Kardeşlerim!

Lokman Suresi'ndeki ikinci öğüt, وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ yani anne-babaya iyi davranmaktır. "**Zira annesi, yavrusunu meşakkat üzerine meşakkat çekerek karnında taşır.**" İşte bu yüzden Rabbimiz, bizlere şunları emretmiştir: "**Bana ve anne babana şükret. Dönüş ancak banadır. Eğer, annen-baban seni herhangi bir şeyi bana ortak koşmaya mecbur bırakırlarsa onlara itaat etme!**

* 24.03.2017 tarihli hutbedir.

1 Lokman, 31/13-19.

2 Buhârî, Tefsîr, (Lokman), 1.

Fakat yine de onlarla iyi geçin! Bana yönelenlerin yoluna uy! Dönüşünüz ancak banadır. Ben de yapmakta olduğunuz şeyleri size haber vereceğim."

Kardeşlerim!

Lokman (a.s.)'ın oğluna olan üçüncü öğüdü, zerre miktarı bir iyiliğin bile Allah katında asla zayi olmayacağıdır. En küçük bir kötülüğün karşılıksız kalmayacağıdır. Zira Allah, en gizli şeyleri bilendir. Her şeyden hakkıyla haberdar olandır.

Kardeşlerim!

Lokman (a.s.)'ın oğluna yaptığı dördüncü öğüdü,

يَا بُنَيَّ اَقِمِ الصَّلٰوةَ "Yavrum! Namazı dosdoğru kıl." şeklindedir. Zira namaz, bizim en önemli ibadetimizdir. Dünyanın tükenmek bilmeyen sıkıntılarıyla bunalan kalplerimizin inşirahıdır. Türlü meşakkatlerle daralan zihin ve gönüllerimizin huzurudur. Rağbetimizi Rabbimize arz ettiğimiz muazzam bir buluşmadır namaz.

Lokman (a.s.)'ın evladına olan beşinci öğüdü,

وَاْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنكَرِ "Oğlum! İyiliği emret! Kötülükten alıkoy!" ifadesidir. Zira bize düşen, her daim iyiliğin yanında yer almaktır. Kötülüğe boyun eğmemektir. Kötülerin hizmetkârı olmamaktır.

Lokman (a.s.)'ın altıncı öğüdü, وَاصْبِرْ عَلٰى مَا اَصَابَكَ "Evladım! Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol!" ifadesiyle hak ve hakikat yolunda sabretmektir.

اِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ "İşte bütün bunlar, azmedilmeye değer işlerdir."

Kardeşlerim!

Lokman (a.s.)'ın yedinci öğüdü kibirlenmemek ve mütevazı olmaktır. وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ "Yavrucuğum! Küçümseyerek surat asıp insanlardan yüz çevirme!" وَلَا تَمْشِ فِى الْاَرْضِ مَرَحًا "Yeryüzünde böbürlenerek yürüme!" اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ "Zira Allah, kendini beğenenleri ve övünenleri sevmez."

Lokman (a.s.)'ın evladına olan sekizinci öğüdü ise kişinin haddini bilmesidir. Mükerrem bir insan olduğunu hiçbir zaman unutmamasıdır. وَاقْصِدْ فِى مَشْيِكَ "Evladım! Yürüyüşünde tabii ol." وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ "Sesini alçalt." اِنَّ اَنْكَرَ الْاَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ "Zira seslerin en çirkini merkeplerin sesidir!"

Kıymetli Kardeşlerim!

Yüce Rabbimize sonsuz şükürler olsun ki bizleri rahmet, bereket ve mağfiret mevsimi olan üç aylara bir kez daha eriştirdi. Önümüzdeki Çarşamba günü Recep ayının ilk gününe gireceğiz. Perşembe günü de hep birlikte Regaib Kandili'ni idrak edeceğiz. Kandilinizi şimdiden tebrik ediyorum. Üç ayların hepimiz için hayırlara vesile olmasını Rabbimizden niyaz ediyorum.

ALLAH'A SIĞINMANIN EN GÜZEL İFADESİ: MUAVVİZETEYN SURESİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِۙ ۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَۙ ۝ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَۙ ۝ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِۙ ۝ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ۝ قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِۙ ۝ مَلِكِ النَّاسِۙ ۝ اِلٰهِ النَّاسِۙ ۝ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِۙ ۝ اَلَّذِىْ يُوَسْوِسُ فِى صُدُوْرِ النَّاسِۙ ۝ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ، مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ

Aziz Müminler!

Hutbemin başında okuduğum Felak ve Nâs Surelerinde Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "De ki: Yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, düğümlere üfürüp büyü yapan üfürükçülerin şerrinden ve haset ettiği vakit hasetçinin şerrinden sabahın Rabbine sığınırım!"[1]

"De ki: İnsanların kalplerine vesvese sokan, pusuya çekilen cin ve insan şeytanının şerrinden insanların Rabbine, insanların Melikine, yani mutlak sahip ve hâkimine, insanların İlâhına sığınırım."[2]

Kardeşlerim!

Bir insan için dünyadaki en büyük tehlike varoluş gayesini unutmaktır. İstikametten ayrılmaktır. Bir insan için en büyük kayıp, kendini kaybetmektir. Heva ve heveslerin esiri olmaktır. Bir insan için en büyük mahrumiyet, Allah'ın engin rahmetine sığınmaktan kendini mahrum bırakmaktır.

Yüce Rabbimiz, bizleri bu tehlikelerden koruyacak, zarar ve hüsrana uğramaktan kurtaracak hayat yüklü Kerim bir Kitap indirmiştir. Kendisine en güzel şekilde kul olmamızın yollarını göstermiştir. Özellikle Yüce Kitabımızda bizlere hediye ettiği Felak ve Nâs isimli iki muhteşem surede kendisine

* 24.02.2017 tarihli hutbedir.

1 Felâk, 113/1-5

2 Nass, 114/1-6.

sığınarak yaşamayı öğretmiştir. Bu yüzdendir ki Peygamberimiz (s.a.s.), istiazenin yani Allah'a sığınmanın en güzel ifadesi olarak nitelediği bu iki sureyi çokça okumamızı tavsiye etmiştir.[3]

Kıymetli Kardeşlerim!

Felak ve Nâs Sureleri, tevhid inancımızın, Allah'a teslimiyetimizin özlü bir ifadesidir. O'nun rızası ve himayesini talep ederek yaşama kararlılığımızın göstergesidir. Felâk ve Nâs'ı okuyarak, her türlü şer ve kötülükten, karanlıklar içerisinde yolumuzu kaybetmekten Rabbimize sığınırız. Haset ve öfkenin, kin ve nefretin, batıl ve hurafenin, vesvesenin esiri olmaktan O'na iltica ederiz. Art niyetlilerin, kem gözlülerin, kalbi kararmış, vicdanı taşlaşmışların şerri karşısında O'ndan yardım isteriz. Fitne ve fesat tohumları ekenlere; duygu ve düşünceleri ifsat ve istismar edenlere karşı O'nun nusret ve inayetini talep ederiz. Biliriz ki kendimizi güvende hissedeceğimiz yegâne sığınağımız Rabbimizdir.

Kardeşlerim!

Felak ve Nâs sureleri bizlere her daim mümince bir duruşu, şuurlu bir hayatı öğütlemektedir. Zira bizlere düşen sadece darlıkta, zorlukta, çaresizlikte, hüzünlü ve kederli anlarımızda değil; varlıkta ve bollukta, neşe ve sevinçte, en güçlü anımızda da Allah'a sığınmaktır. O'nun kudretini tefekkür etmek, zihnin istiazesidir. O'nun merhametini, af ve mağfiretini gönülden talep etmek, kalbin istiazesidir. O'nun yüceliğini içimizden geldiği şekliyle kelimelere dökmek ise dilin istiazesidir. Şu kadar var ki; zihnin, kalbin ve dilin bu istiazesine, yani Allah'a sığınmasına bütün bir beden iştirak etmelidir. Zira bizi Rabbimiz nezdinde asıl değerli kılan, salih amellerimizdir.

Kardeşlerim!

Felak ve Nâs Sureleri inancımızı, duygularımızı, çaresizliğimizi istismar etmek isteyenler karşısında bizlere ferasetli ve basiretli olmayı öğretmektedir. Hiçbir fâniye değil, sadece Allah'a kul olmayı öğretmektedir. Zira herkes bizi terk etse de bizi terk etmeyen Rabbimizden başka kimimiz vardır? Hiç kimse bizi görmese de bizi gören, hiç kimse bizi duymasa da bizi duyan, daima güvenip dayanabileceğimiz O değil midir? Rabbimiz, kendisine samimiyetle açılan elleri, gönülden yakarışları hiç karşılıksız bırakır mı? Affına, merhametine sığınanları, rahmet kapısını çalanları hiç mahrum ve mağdur eder mi? Yeter ki, gönüller samimiyetle sadece O'na yönelsin. Diller, içtenlikle O'nu yüceltip O'na yalvarsın. Eller, yürekten O'na açılıp sadece O'ndan istesin.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hutbemizi Peygamberimiz (s.a.s.)'in bizlere öğrettiği istiaze dualarıyla bitirmek istiyorum:

3 Nesâî, İstiâze, 1; Dârimî, Fezâilü'l-Kur'ân, 25.

"Her türlü kem nazardan, şerden ve şer sahiplerinden Allah'ın tam kelimelerine, O'nun sonsuz iradesi ve hükmüne sığınırız."[4]

"Allah'ım! Kulağımızın şerrinden, gözümüzün şerrinden, dilimizin şerrinden, kalbimizin şerrinden, heva ve heveslerimizin şerrinden sana sığınırız."[5]

"Allah'ım! Acizlikten, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, kabir azabından sana sığınırız."[6]

4 Buhârî, Ehâdîsü'l-enbiyâ, 10.

5 TirmizÎ, Deavât, 74.

6 Müslim, Zikir, 73.

ASR SURESİ'NİN ÖĞRETTİĞİ HAKİKATLER*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالْعَصْرِۙ ۝ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍۙ ۝ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَلْاِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً فَاَفْضَلُهَا قَوْلُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَدْنَاهَا اِمَاطَةُ الْاَذٰى عَنِ الطَّرِيقِ وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْاِيمَانِ

Aziz Müminler!

Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'de kısa ama anlamı oldukça derin bir sure vardır. Bu sure, insanı ebedî hüsrandan kurtarıp bitmez tükenmez nimetlere ulaştıracak yolları özlü bir şekilde ortaya koymaktadır. İşte bu sure, Asr Suresi'dir.[1] Asr Suresi, bizlere hayat veren beş hakikati öğretmektedir. Geliniz bugünkü hutbemizde bu beş hakikate hep birlikte kulak verelim.

Aziz Kardeşlerim!

Asr Suresi'nin bizlere öğrettiği birinci hakikat, zaman bilincidir. İnsan, zamanla sınırlı bir varlıktır. Yüce Rabbimiz, surenin hemen başında وَالْعَصْرِۙ . اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍۙ "**Asra yemin olsun ki, insan gerçekten ziyandadır.**" buyurmuştur. Zamanı insana şahit tutmuştur. Zira insana verilmiş en büyük nimetlerden biridir zaman. Dünyamızı güzelliklerle tezyin ederek âhiretimizi kazanmamız için bizlere emanet edilen en kıymetli hazinedir zaman. Bu emaneti hoyratça tüketmek, şuursuz ve sorumsuzca beyhude bir ömür geçirmek mümine asla yakışmaz. Bu, insan için en büyük hüsrandır.

Kardeşlerim!

Asr Suresi'nin bizlere öğrettiği ikinci hakikat, iman nimetinin önemidir. Yüce Rabbimiz, اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا buyurarak ziyanda olmaktan, hüsrana uğramaktan kurtulmanın ilk şartının iman etmek olduğunu haber vermiştir. Zira imansız geçen bir hayat, zararın en büyüğüdür. İman ise kalbin hayır ve güzelliklere, hak ve hakikate yelken açmasıdır. Kelime-i şehadeti, kelime-i tevhidi gönülden söyleyen bir mümin, küfre karşı imanın; batıla karşı hakkın; zillete karşı

* 17.02.2017 tarihli hutbedir.

1 Asr, 103/1-3.

izzetin; zulme karşı adaletin yolunda yürüyeceğine dair kendisine ve Rabbine söz vermiştir. Kötülüklerin değil, iyiliklerin yanında olacağını kabul etmiştir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Asr Suresi'nin bizlere öğrettiği üçüncü hakikat, salih amel bilincidir. Rabbimiz, وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ buyurarak bizi ebedi hüsrandan, imanımızla birlikte salih amellerimizin kurtaracağını bildirmiştir. Salih amel, imanın davranışlara yansımasıdır, eyleme dönüşmesidir. İmanın hayat bulmasıdır.

Bizi Rabbimizin rızasına ulaştıracak her bir söz ve eylem, salih ameldir. Nasıl ki ihlasla yoğrulmuş olan namazımız, orucumuz, zekatımız, haccımız birer salih amelse her türlü imkânımızı insanlığın hizmetine sunmak da salih ameldir. Mazlumlara, mağdurlara, kimsesizlere, yetimlere el uzatmak salih ameldir. Göremeyenin gözü, işitemeyenin kulağı, tutamayanın eli, yürüyemeyenin ayağı olmak salih ameldir. Huzurumuza, kardeşliğimize, değerlerimize sahip çıkmak salih ameldir. Kötülüğe engel olma ve iyiliği hâkim kılma gayreti salih ameldir. Hadis-i şerifte geçtiği üzere insanlara eziyet veren bir şeyi yoldan kaldırmak salih ameldir. [2] Kısaca salih amel, uygun amel demektir. Bu uygunluk, amelin Allah'ın rızasına, insanın fıtratına ve toplumun maslahatına uygun olmasıdır.

Aziz Kardeşlerim!

Asr Suresi'nin öğrettiği ve bizi ebedi hüsrandan kurtaracak dördüncü hakikat, وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ yani her daim hakkın yanında yer almaktır. Birbirimizi hak ve hakikate yönlendirmektir. Hem kendimizi hem de kardeşlerimizi batıl, yalan, hile, fitne ve fesadın karanlıklarından korumaktır. Rabbimizle, çevremizle, kâinatla ilişkilerimizde ne pahasına olursa olsun doğruluk ve istikametten ayrılmamaktır.

Kardeşlerim!

Asr Suresi'nin öğrettiği beşinci hakikat ise,

وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ yani hak yolda sabrı kuşanmaktır. Birbirimize sabrı tavsiye etmektir. Ancak unutulmamalıdır ki sabır, batıla katlanmak değildir. Bilakis sabır, hak ve hakikat yolunda sebat etmektir.

Kardeşlerim!

Asr Suresi'nin bizlere öğrettiği bu hakikatleri İstiklal Şairimiz Merhum Akif, şu dizeleriyle özetlemiştir:

Hani ashâb-ı kirâm, ayrılalım derlerken;

Mutlaka sûre-i ve'l-Asr'ı okurmuş bu neden?

Çünkü meknûn o büyük sûrede esrârı felâh,

2 Müslim, İman, 58.

Başta iman-ı hakikî geliyor, sonra salâh.

Sonra Hak, sonra sebat, işte kuzum insanlık.

Dördü birleşti mi yoktur sana hüsran artık.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hutbemizi bütün mümin kardeşlerimiz için önemli olduğuna inandığım bir hususu hatırlatarak bitirmek istiyorum. Okullarımızda ders seçme süreci 24 Şubat 2017 tarihine, yani önümüzdeki Cuma gününe kadar devam etmektedir. Geleceğimizin teminatı yavrularımızı okullarımızda tercihe bağlı olarak okutulan Kur'an-ı Kerim ve Peygamber Efendimizin Hayatı derslerini seçmeye teşvik edelim. Çocuklarımıza Yüce dinimiz İslam'ı, Kerim Kitabımız Kur'an'ı, Peygamberimizin örnek hayatını öğretmenin anne babalar olarak üzerimize düşen dini bir vazife olduğunu unutmayalım.

ARINMA VESİLESİ: ZEKAT VE İNFAK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُوْنَۙ اَلَّذِيْنَ هُمْ فِىْ صَلَاتِهِمْ خَاشِعُوْنَۙ وَالَّذِيْنَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُوْنَۙ وَالَّذِيْنَ هُمْ لِلزَّكٰوةِ فَاعِلُوْنَۙ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بُنِيَ الْاِسْلَامُ عَلٰى خَمْسٍ شَهَادَةِ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ وَاِقَامِ الصَّلَاةِ وَاِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَحَجِّ الْبَيْتِ وَصَوْمِ رَمَضَانَ

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Mü'minler gerçekten kurtuluşa ermişlerdir. Onlar ki namazlarını huşu ile kılarlar. Onlar ki faydasız işlerden ve boş sözlerden uzak dururlar. Onlar ki zekat vermek için çalışırlar…"[1]

Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.), sahabeden Muâz b. Cebel'i Yemen'e vali olarak tayin ettiğinde onu ve beraberinde gidecek olanları çağırdı. Kendilerine şu nasihatte bulundu: "Kolaylaştırın, zorlaştırmayın! Müjdeleyin, nefret ettirmeyin!"[2]

Ardından Muâz'a döndü ve şöyle buyurdu: "Muaz, henüz Müslüman olmayan bir topluluğa gidiyorsun. Onları, önce Allah'tan başka ilah olmadığına, benim de Allah'ın elçisi olduğuma davet et. Eğer bunu kabul ederlerse, beş vakit namazın farz olduğunu haber ver. Bunu da kabul ederlerse, Allah'ın kendilerine zekâtı farz kıldığını ve zekâtın zengin kimselerden alınıp fakirlere dağıtılacağını haber ver…"[3]

Aziz Müminler!

Sahip olduğumuz bütün nimetler Rabbimizin bizlere birer emanetidir. Bu nimetler, hepimiz için birer imtihan vesilesidir. Bizlere düşen bu nimetlerin kıymetini bilmektir. Onları Rabbimizin rızası doğrultusunda değerlendirmektir.

---

* 24.06.2016 tarihli hutbedir.

1 Mü'minûn, 23/1-4.

2 Buhârî, Megâzî, 61.

3 Buhârî, Zekât, 63; Müslim, Îmân, 29.

Yüce Rabbimiz, şükürsüzlükten, kanaatsizlikten, açgözlülükten ısrarla sakındırır bizleri. Fakirlerin korunup gözetilmediği zenginliğin, zekâtı verilmeyen kazancın, kişiyi nasıl bir hüsrana götüreceğini bildirir. Malımızı, mülkümüzü, dünyada sahip olduklarımızı ebedi kazancımıza bir vesile kılmamız gerektiğini hatırlatır Rabbimiz.

Aziz Müminler!

Zekat, insanlık tarihinin hemen her döneminde var olmuş bir ibadettir. Bu kadim ibadet, yüce dinimizin beş temel esasından biridir.[4] Zekat, dinen zengin sayılan kişilerin, Allah tarafından kendilerine lütfedilen nimetlerin bir kısmını ihtiyaç sahipleriyle, yoksullarla paylaşmalarıdır. Ayet-i kerime ve hadis-i şeriflerde zekâtın kimlere hangi mallardan, hangi oranlarda verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Kardeşlerim!

Malı eksilten ya da yok eden değil bilakis bereketlendiren bir ibadettir zekat. Kişiyi cimrilik hastalığından koruyup cömertlik erdemine kavuşturur. Gönlü manevî kirlerden, serveti de ihtiyaç sahiplerinin haklarından arındırır. Zengin ile fakir arasında gönülden sevgi, saygı ve kardeşlik köprüleri kurar.

Zekat, Rabbimize karşı şükür bilincimizin ifadesidir. O'na olan teslimiyet ve sadakatimizin bir tezahürüdür. Sırf Allah rızasını umarak, sahip olduğumuz her bir nimeti O'nun yolunda feda edebileceğimizin de bir sembolüdür.

Kıymetli Kardeşlerim!

Kur'an-ı Kerim'de zekâtın üzerinde önemle durulur. Zekâtını verenler, malını Allah yolunda harcayanlar "bahtiyar müminler" diye övülür ve ebedi cennet nimetleriyle müjdelenir.[5] Zekâtı dikkate almayanlar, yoksulu gözetmeyenler, malının esiri olanlar ise sert bir şekilde uyarılır. Bu uyarılardan biri Rabbimizin şu âyetidir: "**Altın ve gümüşü biriktirip Allah yolunda harcamayanlar için elem dolu bir azabı haber ver. Biriktirdikleri altın ve gümüş cehennem ateşinde kızdırılarak onların alınları, böğürleri ve sırtları bunlarla dağlanacaktır. Ve onlara şöyle denilecektir: 'İşte bu, kendiniz için biriktirip sakladığınız şeylerdir. Haydi tadın bakalım biriktirip sakladıklarınızı!'**"[6]

Kardeşlerim!

Rahmet Peygamberinin "**Yarım hurmayla da olsa cehennemden korunun.**"[7] ikazı zekat, infak, sadaka, yardımlaşma ve diğerkâmlık hakkında asırlar öncesinden bizlere rehberlik etmektedir. Ancak ne hazindir ki, bugün

4 Müslim, İman, 21.

5 Nûr, 24/36-38; Zâriyât, 51/15-19; Meâric,70/22-35.

6 Tevbe, 9/34-35; Ayrıca bkz. Buhârî, Rikâk, 10.

7 Buhârî, Zekât, 10.

insanlık olarak doğal kaynakların gelişigüzel tüketildiği, ekonomik kaynakların adaletsizce bölüşüldüğü, zengin ile fakir arasındaki uçurumun baş döndürdüğü bir dünyada yaşıyoruz. Dünyanın kimi yerlerinde insanlar açlıkla mücadele ederken, kimi yerlerindeyse israf ve vurdumduymazlık had safhadadır. İçinden geçtiğimiz süreçler, savaş ve işgaller milyonlarca fakir, kimsesiz ve yetim ortaya çıkarmıştır. Zekat ise bir anlamda yetim ve miskinlere kol kanat germektir. Nitekim İslam İşbirliği Teşkilatı, bu hususa dikkat çekmek üzere Ramazan ayının on beşinci gününü Dünya Yetimler Günü olarak ilan etmiştir.

Kardeşlerim!

İnsanlığın, bu gün, belki de tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar huzur ve mutluluğa, sevgi ve saygıya, dostluk ve barışa, yardımlaşma ve paylaşmaya hasret olduğu aşikârdır. İşte dünyayı bu erdemlere ve hasret kalınan huzura, adaletli bir gelir dağılımına kavuşturacak olan, İslam'ın hayat yüklü mesajlarıdır. Efendimizin bize öğrettiği zekat ve infak ahlakı, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma anlayışıdır.

Öyleyse geliniz kardeşlerim, hep birlikte bu kutlu ayda sahipsiz olmadıklarını hissettirmek için yanı başımızdaki ve uzağımızdaki yetim, kimsesiz, himayesiz ve yuvasız yavrularımıza gönüllerimizi, ellerimizi ve sofralarımızı açalım. Zekat ve fitrelerimizi vakit kaybetmeden verelim. İnfakta ve yardımda bulunmayı, paylaşmayı kendimize şiar edinelim. Zekatımızı, fitremizi verirken, infakta bulunurken, insanları incitmeyelim, rencide etmeyelim. Gelin, her bir vesileyi gönül yapmak ve gönüller kazanmak için fırsat bilelim. Geliniz, dünyada sahip olduklarımızı ebedi kazanca dönüştürelim.

ZEKAT KAZANCI ARTIRIR, FAİZ YOK EDER*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَمْحَقُ اللّٰهُ الرِّبٰوا وَيُرْبِى الصَّدَقَاتِ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ اَثِيمٍ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا اَحَدٌ اَكْثَرَ مِنَ الرِّبَا اِلَّا كَانَ عَاقِبَةُ اَمْرِهِ اِلٰى قِلَّةٍ .

Aziz Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), bir gün "**Helâk edici yedi günahtan kaçınınız!**" buyurdu. Sahâbîler, "Yâ Resûlallah! Bu yedi günah nedir?" diye sordular. Resûlullah şu cevabı verdi: "**Helak edici bu yedi günah, Allah'a şirk koşmaktır. Sihir yapmaktır. Hukukun gerektirdiği dışında Allah'ın zarar vermeyi yasakladığı bir cana kıymaktır. Faiz yemektir. Yetimin malına el uzatmaktır. Düşmanla karşılaşınca savaştan kaçmaktır. İffetli mümin kadınlara zina iftirasında bulunmaktır.**"[1]

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimizin bizlere lütfettiği her bir nimetin şükrü vardır. İnsan olarak yaratılışımızın şükrü imandır. Bedenimizin şükrü namazdır. Rızkımızın ve sağlığımızın şükrü oruçtur. Malımızın, varlığımızın şükrü zekâttır, sadakadır, infaktır.

Zekat, zenginlerin sahip olduğu malda Allah tarafından yoksullara verilen bir haktır. İnfak, varlıklı Müslümanın yoksul, muhtaç kardeşine uzattığı yardım elidir. Sadaka, hem Rabbimize hem de kardeşlerimize karşı samimiyet ve sadakatin tezahürüdür. Zekat, sadaka ve infak, nimetlerin, zenginliğin Allah'ın bir emaneti olduğunun bilincinde olmaktır. Geçici dünya malını, ebedi kılabilmenin adıdır. Aynı zamanda müminler arasındaki kardeşlik hukukunu derinden kavramak, en güzel şekilde yaşamak ve yaşatmaktır.

Değerli Cemaatimiz!

* 16.06.2017 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Vesâyâ, 23.

Yüce dinimiz İslam, zekat, sadaka ve infakı emrederken faizi yasaklamıştır. Faiz, haksız yoldan, emek sarf etmeden, alın teri dökmeden kazanmaktır. Rabbimiz, faizin esiri olmuş kişilerin ibretlik akıbetini Kur'an-ı Kerim'de şöyle haber vermektedir:

اَلَّذِينَ يَاْكُلُونَ الرِّبٰوا لَا يَقُومُونَ اِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِى يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ "Faiz yiyenler, (kabirlerinden) şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar."

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا اِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبٰوا "Bu durum, onların, 'Alışveriş de faiz gibidir' demelerinden dolayıdır." وَاَحَلَّ اللّٰهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا "Oysa Allah alışverişi helal, faizi haram kılmıştır."[2]

Kardeşlerim!

Zekat, sadaka, fitre ve infakımız, Rabbimizin ebedi cennetinin anahtarıdır. Faiz ise kişiyi ancak Allah'ın gazabına, büyük bir hüsrana götürür. Zira zekat, sadaka ve infak Allah'ın rızası uğrunda varlığı paylaşmaktır. O'nun yolunda fedakârlıkta bulunmaktır. Faiz ise, alın terinin kutsal olduğu inancını yitirmektir. Allah ve Resûlüne savaş ilan etmektir. Bencillik hastalığına tutulmaktır. Mal ve servetin esiri olmaktır.

Kıymetli Müminler!

Yüce Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmuştur: يَمْحَقُ اللّٰهُ الرِّبٰوا وَيُرْبِى الصَّدَقَاتِ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ اَثِيمٍ "Allah, faizden elde edilen malı mahveder. Sadakaları ise artırır, bereketlendirir. Allah hiçbir günahkâr nankörü sevmez."[3]

Rabbimizin bu âyeti bizlere göstermektedir ki; zekat, malı azaltıyor gibi görünse de aslında kat kat artırır, bereketlendirir. Geçici dünya malını ebedileştirir. Faiz, malı artırıyor gibi görünse de aslında azaltır ve bitirir.[4] Günümüzde yaşanan nice iflaslar, intiharlar, yıkılan aileler, heba olan nice ömürler faizin birer neticesidir.

Muhterem Müslümanlar!

O halde geliniz! Sevdiğimiz şeylerden Allah yolunda harcayarak iyilerden olmanın yollarını arayalım. Zekat ve sadakalarla, infakla, fitreyle Allah'a olan sadakatimizi pekiştirelim. Ramazanımızı ve ömrümüzü maddi ve manevi paylaşımlarımızla bereketlendirelim. Başta faiz olmak üzere her türlü haksız ve haram kazançtan sakınalım.

Kardeşlerim!

Evveli rahmet, ortası mağfiret, sonu cehennemden kurtuluş olan Ramazan ayının sonuna doğru yaklaştığımız şu günlerde ayrılığın hüznü yüreklerimizi kapladı. Ayrılmadan önce Kutlu Ramazan ayı bizlere bin aydan daha hayırlı

2 Bakara, 2/275.

3 Bakara, 2/276.

4 İbn Mâce, Ticâret, 58.

olan Kadir Gecesini hediye ediyor. Önümüzdeki Çarşamba'yı Perşembe'ye bağlayan gece her yıl kadrimizi yüceltmek üzere gelen mübarek Kadir gecesini idrak edeceğiz. Geliniz! Hayat kitabımız olan Kur'an'ın inmeye başladığı bu geceyi, kendimizi muhasebe edebileceğimiz, günahlarımızdan af ve mağfiret dileyeceğimiz bir fırsat olarak değerlendirelim.

Bu vesileyle, Kadir Gecenizi şimdiden tebrik ediyorum. Bu mübarek gecenin hayırlara vesile olmasını Cenâb-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

İNFAK ve YARDIMLAŞMA AHLÂKI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلِاَنْفُسِكُمْ ۚ وَمَا تُنْفِقُوْنَ اِلَّا ابْتِغَآءَ وَجْهِ اللّٰهِ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُّوَفَّ اِلَيْكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تُظْلَمُوْنَ ۞

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ.

Kardeşlerim!

Rahmet Peygamberi Efendimiz (s.a.s.)'in evinde bir koyun kesilmişti. Koyunun etinden ihtiyaç sahiplerine dağıtıldıktan sonra Efendimiz, geriye ne kadar et kaldığını sordu annelerimize. Aişe annemiz de sadece bir kürek kemiği kaldığını ifade etti. Bunun üzerine Kutlu Nebi (s.a.s.) şöyle karşılık verdi:

"**Aişe! Desene, bir kürek kemiği hariç hepsi bizim oldu!**"[1]

Efendimiz (s.a.s.), bu sözüyle, Allah yolunda harcanan malın aslında kalıcı hâle geldiğini ve bizlere ebedî nimetleri kazandıracağını hatırlatıyordu.

Kardeşlerim!

İslâm'ın bizlere yüklemiş olduğu sorumluluklardan birisi de, ihtiyaç sahibi kardeşlerimize el uzatmaktır.

Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak amacıyla hâli vakti yerinde olanların, ihtiyaç sahiplerine yardımda bulunması demek olan infak, dinimizin üzerinde hassasiyetle durduğu bir konudur. Buna göre, hem farz olan zekat hem de gönüllü olarak yapılan her çeşit hayır, infak kapsamı içerisinde değerlendirilir.

İnfak, zenginlerin fakirlere bir lütfu olarak düşünülmemelidir. İnfak aslında, ihtiyaç sahiplerinin hâli-vakti yerinde olanlar üzerindeki hakkıdır. İlâhî kelâmın belirttiği gibi: "**Mallarında, isteyene ve isteyemediği için mahrum kalmışa belli bir hak…**"[2] olduğunu bilenler, sahip oldukları imkanları fakir-fukarâ, garip gurebâ ile paylaşırlar. Böylece onlar cimrilik, mal-mülk esareti, dünyevileşme ve duyarsızlaşma gibi olumsuz durumlara düşmekten

* 03.08.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Tirmizî, Sıfatü'l-Kıyâme, 33.

2 Meâric, 70/24-25.

kurtuldukları gibi paylaşmanın, kaynaşmanın ve gönül huzuruna ulaşmanın mutluluğunu yaşarlar.

Kardeşlerim!

Rabbimizin rızasını kazanmak hepimizin hedefi olmalıdır. Elbette bu hedefe ulaşmanın sayısız yolları vardır. Bu anlamda sadaka ya da infak, sadece para ile yapılan yardım olarak anlaşılmamalıdır. Efendimiz (s.a.s.)'in ifadelerine göre; kardeşimize selâm vermemiz sadakadır. İnsanları iyiliğe teşvik edip kötülükten uzaklaştırmamız sadakadır. Gelip geçenlere rahatsızlık veren bir engeli yoldan kaldırmamız da sadakadır.[3] Yine Rahmet Peygamberi (s.a.s.), "**Yarım hurma ile de olsa cehennemden korunun. Onu da bulamayan, hiç olmazsa güzel bir sözle cehennemden korunsun.**"[4] hadisi ile yardımlaşmanın, diğergam olmanın, gönül almanın önemini vurgulamıştır.

Bizler bilmekteyiz ki, yapılan hiçbir iyilik boşa gitmemektedir. Çünkü Yüce Rabbimiz, Kitabımızda; "**Hayır olarak harcadıklarınız kendi iyiliğiniz içindir. Yapacağınız hayırları ancak Allah'ın rızasını kazanmak için yapmalısınız. Hayır olarak verdiğiniz ne varsa, karşılığı size tam olarak verilir ve asla haksızlığa uğratılmazsınız**"[5] buyurmaktadır. Bu âyet aynı zamanda, riyadan, savurganlıktan, mal çokluğu ile gururlanmaktan sakınmamız için bizlere bir uyarıdır.

Muhterem Kardeşlerim

Dinimizde yer alan zekat, fitre, kurban gibi ibadetler yardımlaşmanın, birlik beraberliğin ve ekonomik açıdan sosyal adaletin tesisine yönelik uygulamalardır. Bu ibadetlerde gereken hassasiyeti gösterenler, bir yandan manevi anlamda arınırken bir yandan da geçici olan mallarını bereketlendirip kalıcı hale getirirler ve kazançlı çıkarlar. Onlar, ihtiyaç sahiplerinin haliyle hallenerek zengin ile fakir arasında gönül köprüsü kurarlar. İşte böyleleri, nimetin şükrünü eda edebilenlerdir.

Ancak her işte olduğu gibi yardımda bulunmanın da bir âdâbı, usulü vardır. Bizlere yakışan, her türlü yardımı sırf Allah rızası için yapmak, yapılan iyiliği dile dolamamak, başa kakmamak, bu tür işleri olabildiğince gizli yapmak, karşı taraftan herhangi bir menfaat ummamaktır. "**Temizlenmek için malını hayra veren muttakî kimse, cehennemden uzak tutulacaktır. O, asla karşılık bekleyerek iyilik yapmaz. Yaptığı iyiliği ancak Yüce Rabbinin rızası için yapar.**"[6] âyet-i kerimesi bu konuda rehberimiz olmalıdır.

Değerli Müminler!

3 Ebu Davud, Tatavvu', 12.

4 Müslim, Zekat, 68.

5 Bakara 2/272.

6 Leyl 92/17-20.

Ramazan'ın manevî ikliminin bütün ruhumuzu kuşattığı şu günlerde, imkân ve fırsat varken gücümüz nispetinde infak etmeye, zekat ve fitremizi vermeye gayret gösterelim. Kendimizi fakir ve muhtaçların yerine koyarak ibret alalım ve sahip olduğumuz nimetlerin hakkını vermeye çalışalım. "**Allah yolunda her ne harcarsanız, Allah onun yerine başkasını verir.**"[7] âyetinde belirtildiği üzere, yapacağımız yardımların, hayır ve hasenâtın neticede mutlaka bize döneceğini unutmayalım.

7 Sebe 34/39.

EVRENSEL YOLCULUK: HAC*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ حَجَّ لِلّٰهِ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ .

Değerli Kardeşlerim!

Hac mevsimi içinde bulunduğumuz şu günlerde kutsal topraklara yolculuklar başladı. Kâbe özlemiyle, Peygamber sevgisiyle tutuşan milyonlarca hacı adayını tatlı bir heyecan sardı. Onlar ki, yıllardır kendilerini özlem duydukları yerlere götürecek bu en kutlu yolculuğun hayaliyle yaşadı.

Dinimizin beş temel esasından biri olan hac, mübarek bir yolculuktur. Çünkü Âlemlerin Rabbidir bu yolculuğa davet eden. Allah Teâlâ, Hz. İbrahim'e "**İnsanlar arasında haccı ilan et…**"[1] buyurarak insanları hacca davet etmesini emretmiştir. Son Peygamber olan Rasulullah Efendimiz (s.a.s.) ise bu çağrıyı yenilemiş ve ebedileştirmiştir.

Kardeşlerim!

Hac, bir terk ediştir. Hac yolcusu, Rabbi uğruna evini, memleketini, ailesini geçici bir süreliğine de olsa terk etmiştir. Böylece o, maddi ve manevi kirlerden arınma, ilahi rızaya ulaşma kararlılığını göstermiştir.

Hac, bir buluşmadır. Kul bu buluşmada, "Buyur Allahım, buyur! Evine geldim, emrine amadeyim" sözleriyle teslimiyetini dile getirir. Bu teslimiyet karşısında, Yüce Allah da kuluna rahmetiyle, bereketiyle izzeti ikramda bulunur. Bu ikramın bir neticesi olarak mümin, ömür boyu her namazda yöneldiği Kâbe'yi birkaç metreden dünya gözüyle doya doya seyretmenin mutluluğunu yaşar. Allah'ın kendine olan lütfuna telbiye nidalarıyla şükranını sunar.

* 21.09.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Hacc, 22/27.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hac bir yükseliştir. Makam, mevki, sosyal ve ekonomik konumu belli eden süslü elbiseler çıkarılmış, temizliği ve yüceliği ifade eden bembeyaz "takva elbisesi" giyilmiştir. İki parçadan oluşan sade bir örtüdür ihram. Birliğin, kardeşliğin, eşitliğin en güzel göstergesidir. Başı açık, yalın ayak vaziyetteki hacı adayı yokluk ve yoksulluk görüntüsü içinde, sonsuz güç ve kudret sahibi Allah'ın karşısında hiçbir güç, kudret ve üstünlük vesilesinin bir anlam ifade etmediğini ortaya koymuş olur.

Kâbe etrafında dönerek gerçekleştirilen tavaf, ilahî takdire boyun eğişin sembolü sayılır. Kişi, bu dönüşle Rabbi için adeta pervane kesildiğini bütün kâinata haykırır. Tavafta Kâbe'nin sola alınması, ibadetin kalpten yapılması gerektiğini ifade eder.

Kardeşlerim!

Hac bir arayıştır. Hacer validemiz, Safa ile Merve arasında koşturarak kızgın güneşin altında susuzluktan kıvranan biricik İsmail'ine hayat verecek suyu aramıştır. Hacılarımız da evlatlarına ve gelecek nesillerimize hayat verecek ahlakı, maneviyatı, ilmi, hayrı ve hakikati yeşertecek manevi zemzemi arayacaklardır.

Hac, arafattır.[2] Arif olmaktır. Kul, vakfe ile kendini, Rabbini, dünyanın faniliğini bildiğini ikrar eder. Bu yönüyle hac aynı zamanda bir provadır. Kefen misali elbise, yeniden dirilişi; zikir eşliğinde boynu bükük duruş, hesabı bekleyişi çağrıştırır. Dua ve yakarışların arşa yükselişiyle, rahmeti sonsuz Rabbimizin affı talep edilir.

Hac bir mücadeledir. Mina'da şeytan taşlamak, gerçekte kötülüğe sürükleyen ve iyiliğe set çeken her türlü şer odağına meydan okumaktır. Atılan taşlar, aslında Allah'ın rızasından alıkoyan her türlü gurur, kibir, mal-mülk, gönül kirliliği gibi ağırlıklardır.

Kardeşlerim!

Hac, Efendimiz'in; "**Kim hacceder, kötü söz söylemez ve günah işlemezse anasından doğduğu gibi günahsız döner**"[3] nebevi müjdesine erişebilmektir. Ve hac, Allah'a verilen sözlere, yapılan tövbelere, elde edilen yüce değerlere ömrün nihayetine kadar sadık kalabilmektir.

Rabbim haccımızı mebrur, amellerimizi makbul eylesin! Hacca gidecek kardeşlerimize hayırlı yolculuklar diliyorum. Henüz gidememiş kardeşlerimizin en kısa zamanda gidebilmelerini Yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

2 Tirmizi, Tefsîru'l-Kur'ân, 2.

3 Buhari, Hac, 4.

ALLAH'A YAKIN OLMA ARAYIŞI: KURBAN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اِنَّ صَلَاتِى وَنُسُكِى وَمَحْيَاىَ وَمَمَاتِى لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَۙ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا عَمِلَ اٰدَمِيٌّ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النَّحْرِ اَحَبَّ اِلَى اللّٰهِ مِنْ اِهْرَاقِ الدَّمِ...

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "De ki: 'Şüphesiz namazım da, diğer ibadetlerim de, hayatım da, ölümüm de sadece ve sadece Âlemlerin Rabbi olan Allah içindir.' "[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Âdemoğlu kurban bayramı günlerinde Allah katında kurban kesmekten daha sevimli bir ibadet yapmış olamaz..."[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Yüce Allah'a manen yakınlaşmamıza ve kardeşliğimizin pekişmesine vesile olan kurban bayramının heyecanı bir kez daha yüreklerimizi sardı. Bizleri bu mübarek günlere ulaştıran Yüce Rabbimize sonsuz hamd-u senalar olsun. Önümüzdeki Cuma günü, müminler olarak hep birlikte bayramı idrak edeceğiz. Kurbanlarımızdan elde edeceğimiz sevabın sevinciyle ve bayramın coşkusuyla en büyük arzumuz olan Rabbimizin rızasına beraberce ulaşmaya çalışacağız.

Aziz Kardeşlerim!

Kurban, yüce Allah'a yakın olma arayışıdır. Kurban, teslimiyet ve sadakatin, sevgi ve vefanın, fedakârlık ve paylaşmanın adıdır.

Kurban, nice hikmet ve ibretlerle dolu manevi bir yolculuktur. Bu yolculukta ihlas ve samimiyet sınavına tabi tutulan Âdem (a.s.)'ın evlatları Habil ile Kabil'i hatırlarız. Bu sınavda ihlas ve kanaatkârlık kazanırken, samimiyetsizlik

* 25.08.2017 tarihli hutbedir.

1 En'âm, 6/162.

2 Tirmizî, Edâhî, 1.

ve tamahkârlık kaybetmiştir. Zira bütün ibadetlerin kabul şartı ihlas ve samimiyettir.

Kardeşlerim!

Kurban ibadetinde sadakat ve teslimiyet sınavından geçen İbrahim (a.s.) ve oğlu İsmail (a.s.)'ın hatırası vardır. Bu imtihanda Hz. İbrahim ve ciğerparesi Hz. İsmail, sahip olunan her şeyin Allah yolunda tereddütsüz feda edilebileceğini göstermişlerdir. O gün bugündür müminler, sadakatin zirvesinde İbrahim (a.s.)'ı, teslimiyetin zirvesinde İsmail (a.s.)'ı görmüşlerdir.

Ve nitekim kurban ibadetinde Efendimiz Muhammed Mustafa (s.a.s.)'in vefası, fedakârlığı ve cömertliği vardır. Onun ümmetinde kurban, paylaşma, yardımlaşma ve kardeşlik sınavının adı olmuştur.

Muhterem Müslümanlar!

Kurbanlarımız, bir taraftan bizi Rabbimize yakınlaştırırken, bir taraftan da insanlığımıza anlam ve derinlik katar. Kurban, her şeyden önce bizlere sorumluluğumuzu hatırlatır. Hayatın akışı içerisinde unuttuğumuz değerleri bir kere daha gözden geçirmemize ve sırât-ı müstakîm üzere sebat etmemize vesile olur. Kurban, aslında nefsin arzu ve isteklerine esir olmamayı, kulluk basamaklarında samimiyetle yükselmeyi ifade eder. Zira kurbanımız, Rabbimize sunduğumuz bir samimiyet ve kulluk beyanımızdır. Rabbimiz, bu gerçeği bizlere şöyle haber verir: "**Kurbanların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır; Allah'a ulaşan yalnızca takvanızdır, samimiyetinizdir.**"[3]

Kardeşlerim!

Kurban, Allah yolunda infak ve paylaşma bilincimizin göstergesidir. Kurban, muhtaçların, yoksulların, garip ve kimsesizlerin yüzünü güldürmektir. Bayram yapamayanları bayram sevincine ortak etmektir. Rabbimize yaklaşırken aynı zamanda komşularımıza, akrabalarımıza, eş ve dostumuza, hâsılı birbirimize de yakınlaşmaktır kurban. Bu yönüyle kurban, adını bile duymadığımız nice ülkelerde daha önce hiç görmediğimiz, tanımadığımız kardeşlerimize uzattığımız bir yardım eli ve kardeşlik dokunuşudur.

Kardeşlerim!

Namaz, zekat, oruç, hac nasıl kendine has bir ibadetse kurban da kendine has bir ibadettir. Yoksula, kimsesize, ihtiyaç sahibine yardım etmek ve hayır işlemek nasıl güzel bir ibadetse kurban da öyle güzel bir ibadettir. Bu ibadetin de kendine özgü şartları, rükünleri vardır. Kurbanda aslolan, nisap miktarı mala sahip olan müminin gerekli şartları taşıyan hayvanı Allah rızası için bizzat kurban etmesidir. Dolayısıyla kurban ibadeti, maddi yardıma dönüştürülemez.

3 Hacc, 22/37.

Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız ile Türkiye Diyanet Vakfımız, bu yıl da vekâletle kurban kesim organizasyonu düzenlemektedir. Hem yurt içindeki hem de yurt dışındaki mağdur ve muhtaç kardeşlerimize cömert ve hayırsever milletimizin kurbanları ulaştırılacaktır. Bu vesileyle kardeşlik köprüleri sağlamlaştırılmaya çalışılacaktır. Aziz milletimizin, ihtiyaç sahibi kardeşlerimize hediye edeceği her kurban, insanlığın, kardeşliğin ölmediğinin; insafın merhametin tükenmediğinin kanıtı olacaktır. Milletimizin yardımseverliğinin göstergesi olan kurbanlar; çaresize "Biz varız", muhtaca "Seninleyiz", yoksula "Beraberiz" anlamına gelecektir.

Kardeşlerim!

Bu duygu ve düşüncelerle Rabbimizden hepimizi bayrama huzur içerisinde kavuşturmasını ve kurbanlarımızı kabul buyurmasını niyaz ediyorum.

KULLUK VE SAMİMİYET BEYANI: KURBAN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ اِنَّ صَلَاتِى وَنُسُكِى وَمَحْيَاىَ وَمَمَاتِى لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَۙ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ تَقَبَّلْ مِنْ مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ وَمِنْ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ .

Kardeşlerim!

Medine'de bir bayram sabahıydı. Namazlar eda edilmiş, sıra kurbanlara gelmişti. Efendimiz (s.a.s.), âdeti olduğu üzere iki kurban hazırlamıştı. Kurbanlık hayvanları şefkatli elleriyle yatırdı ve kıbleye çevirdi. Ardından Kerim Kitabımızın şu mealdeki âyetlerini okudu: "**Ben, O'nun birliğine inanarak, yönümü gökleri ve yeri yaratan Allah'a çevirdim ve ben müşriklerden değilim.**[1] **Şüphesiz namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi Allah içindir. O'nun ortağı yoktur.**"[2]

Peygamberimiz, bu âyetleri okuduktan sonra şöyle dua etti ve Allah'ın adıyla kurbanlarını kesti: "**Allah'ım! Bu kurbanlar senin nimetindir ve senin rızan içindir. Benim, ailemin ve ümmetimin kurbanlarını kabul eyle!**"[3]

Aziz Müminler!

Yeryüzünde en büyük şeref, Allah'a yakın olmaktır. Allah, bize yakındır. Hem de şahdamarımızdan daha yakındır. Bizim de kendisine yakın olmamızı ister. Bu yüzden bizi kendisine yakın kılmak için sayısız nimetler bahşetmiştir. İbadetleri O'na yakınlaşmamıza vesile kılmıştır. Biz, tüm ibadetlerimizi Rabbimize yakın olmak için yaparız. Zira O'na yakın olan, hakka yakın olur. O'na yakın olan, adalete, merhamete yakın olur. O'na yakın olan, şeytana uzak olur. Ve işte bizi O'na yakın kılan bir ibadet yaklaşıyor. Kurban ve bir bayram geliyor: Kurban Bayramı. İçimize sevinç yağmurları düşürüyor şimdiden.

---

* 02.09.2016 tarihli hutbedir.

1 En'âm, 6/79.

2 En'âm, 6/162-163.

3 İbn Mâce, Edâhî, 1; Ebû Dâvûd, Dahâyâ, 3-4.

Kardeşlerim!

Milletçe zor günler geçirdik. Zorlukları hep birlikte geride bıraktık. Şimdi tüm zorlukları bir kenara bırakarak kurbana, bayrama hazırlanma zamanıdır. Şimdi Allah'ın yakınlığını yeniden hatırlama ve birbirimize hatırlatma zamanıdır. Şimdi Allah'tan uzaklaştıran her şeyden bir kez daha uzaklaşma zamanıdır.

Peki biz, kurbanla Rabbimize yakınlaşmaya hazır mıyız? Bütün uzaklıkları ortadan kaldırmaya kararlı mıyız? Bizi Rabbimize ve birbirimize yakın kılacak planlar yapıyor muyuz? Kurbanımızı paylaşacağımız fakiri, miskini, muhaciri arıyor muyuz?

Değerli Kardeşlerim!

Kurban, bir hayvanın kanını akıtmaktan ibaret değildir. Bu ibadet, çok daha derin mana ve hikmetleri içermektedir. Her şeyden önce kurban, bizi Allah'tan uzaklaştıran bütün yüklerden kurtulma niyetidir. Kurbandan maksat, Allah'la aramıza girenlerden kurtulmaktır. Gönlümüzü doğrudan Allah'a açmaktır. Hâsılı kurban, Rabbimize sunduğumuz kulluk ve samimiyet beyanımızdır. Rabbimiz, bu gerçeği bizlere şöyle haber vermektedir: "**Kurbanların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır; Allah'a ulaşan yalnızca takvanızdır.**"[4]

Kardeşlerim!

Kurban, teslimiyet ve sadakatin, vefa ve yardımlaşmanın, fedakârlık ve paylaşmanın adıdır. Kurbanda Hz. İbrahim'in sadakati vardır. Hz. İsmail'in teslimiyeti vardır. Ve kurbanda Muhammed Mustafa (s.a.s.)'in merhameti, vefası, infak ve paylaşma ahlakı vardır.

Kurban, Allah yolunda infak bilincimizi diri tutmaktır. Bayram yapamayanları bayram sevincine ortak etmektir. Komşularımıza, akrabalarımıza, eş ve dostumuza, hâsılı birbirimize yakınlaşmaktır kurban. Bu yönüyle kurban, adını bile duymadığımız nice ülkelerdeki hiç görmediğimiz, tanımadığımız kardeşlerimize uzattığımız bir yardım elidir.

Kardeşlerim!

Gücümüz yetiyorsa keselim kurbanı. İmkânımız yoksa kardeşlerimize kardeşliğimizi ikram edelim. Tebessümlerimizi sadaka diye armağan edelim. Gelin, Allah'ı bize unutturanları unutalım. Duru ve doğru kalalım. Bir olalım, birlik olalım. Oğlu İsmail'le sınanan İbrahim (a.s.)'a yoldaş olalım. Evladımızın da İsmail (a.s.) gibi emanet olduğunu unutmayalım. Peygamberimiz (s.a.s.)'in ve ashabının baş koyduğu yoldan ayrılmayalım.

4 Hacc, 22/37.

Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız ve Diyanet Vakfımız, bu yıl da milletimizin iyilik ve hayır elini bütün dünyaya taşımaya hazırdır. Hayırsever milletimizin kurbanları yurt içi ve yurt dışındaki mazlum ve mağdur kardeşlerimize ulaştırılacaktır. Bu vesileyle kardeşlik köprüleri sağlamlaştırılmaya çalışılacaktır. Unutmayalım ki; ihtiyaç sahibi kardeşlerimize hediye edeceğimiz her bir kurban, aynı zamanda milletimizin ortak imzasını taşıyan bir muhabbet ve merhamet mektubu olacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle Rabbimizden hepimizi bayrama huzur içerisinde eriştirmesini, kurbanlarımızı kabul buyurmasını niyaz ediyorum.

MÜMİNCE YAKARIŞIN ADI: DUA*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاِذَا سَاَلَكَ عِبَادِى عَنِّى فَاِنِّى قَرِيبٌ اُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِى وَلْيُؤْمِنُوا بِى لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اُدْعُوا اللهَ وَاَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالاِجَابَةِ وَاعْلَمُوا اَنَّ اللهَ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءً مِنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لَاهٍ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Şu fâni dünyada bizleri huzura erdiren; zorluklar karşısında direncimizi artıran; ümitlerimizi ve istikbale dair ideallerimizi diri tutan büyük bir nimet vardır. Bu nimetin adı "dua" dır. Dua, Yüce Rabbimizin bizlere bahşettiği bir rahmet ve bereket kapısıdır. Dua, Allah'a iman ve teslimiyetimizin, kulluk bilincimizin bir ifadesidir. Bizleri bir an olsun terk etmeyen, yalnız bırakmayan bir Rabbimiz olduğu şuurunun tezahürüdür. Hamd ve şükür ile Allah'ın yüceliği karşısında acizliğimizin itirafıdır dua.

Aziz Müminler!

Dua, varoluşun keşfidir. Bizler dua ederken neye muhtaç olduğumuzu, sınırlarımızı, maddi ve manevi imkânlarımızı fark ederiz. Haddimizin ve takatimizin, yaratılış gayemizin, sorumluluklarımızın farkında olduğumuzu dile getiririz. Kendimizi biliriz, Rabbimizi biliriz. قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ رَبِّى لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ yani "**Resûlüm! De ki: Duanız olmasa, Rabbim size ne diye değer versin?**"[1] âyetinde belirtildiği gibi Rabbimizin katında duamızla daima değer buluruz.

Kardeşlerim!

Dua, kulluğumuzun Allah'a arzıdır. Dualarımızla Allah'ın emrine ve kararına razı olduğumuzu dile getiririz. Esasen bütün ibadetlerimiz, O'nun rızasını murat ederek yakarmaktır. Biliriz ki; bütün ibadetlere ruh ve anlam katan duadır. İbadet, yani kul olma bilinci, duayla tamamlanır. Bu yüzdendir ki; Peygamberimiz (s.a.s.), الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ yani "**Dua, ibadetin özüdür.**" [2] buyurmuştur.

---

* 10.02.2017 tarihli hutbedir.

1 Furkân, 25/77.

2 Tirmizî, Deavât, 1.

Kıymetli Kardeşlerim!

Dua, hem bir davettir, hem de davete icabettir. Rabbimiz, اُدْعُونِى اَسْتَجِبْ لَكُمْ ... "**Bana dua edin ki, duanıza icabet edeyim.**"[3] buyurarak bizleri duaya davet etmektedir. اُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِ "**Bana dua ettiğinde dua edenin dileğine karşılık veririm.**"[4] âyetiyle de duamıza icabet edeceğini müjdelemektedir. Yeter ki bizler, bu bilinç içerisinde Rabbimize dua edelim. O'nun rızasını, yardımını, bereketini, affını isteyelim.

Kardeşlerim!

Dua, tembel, sorumsuz, şuursuz, cesaretsiz bir insanın boynunu büküp de yalvarmasının adı değildir. Bilakis dua, azmin, gayretin, halis niyetin adıdır. Dua, sadece dil ile ifade edilen kalıp cümlelerden ibaret değildir. Tefekkür, aklın duasıdır. Aşk ve merhamet, kalbin duasıdır. İstiğfar ise sadece dilin duasıdır. Akıl ve kalp duaya durmadan dilin duası fayda etmez. Nitekim Peygamberimiz (s.a.s.), şöyle buyurmuştur: "**Allah'a, kabul edileceğine gerçekten inanarak dua ediniz. Biliniz ki Allah, ciddiyetten uzak ve umursamaz bir kalp ile yapılan duaları kabul etmez.**"[5]

Aziz Müminler!

Dua, kardeşlerimizle buluşmaktır. Kardeşlik bilincimizi, ümmet sevgimizi pekiştirmektir. Dua ederken bencil davranamayız. Sadece kendimizi düşünemeyiz. Gıyabında yaptığımız duanın makbul olacağı bilinciyle dünyanın dört bir yanında bulunan kardeşlerimiz için de dua ederiz. Zira Peygamberimiz (s.a.s.), umreye gitmek için izin isteyen Hz. Ömer'e şöyle buyurmuştur: "**Kardeşim! Duana bizi de ortak et, bizi unutma.**" [6]

Kardeşlerim!

Dua, yüce değerlere talip olmaktır. Peygamberimizin bizlere öğrettiği dualarda sadece maddi ihtiyaçları istemek yoktur. Bilakis O'nun dualarında ahlak ve erdemi, insanı yücelten faziletleri istemek vardır. O'nun duaları, toplumda sevgi, saygı, muhabbet, merhamet, adalet ve huzurun teminine yöneliktir. O'nun duaları alçaklıktan, zillet içerisinde ve başkasına muhtaç olarak yaşamaktan; ahlaksızlıktan korunma isteğidir.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, bizleri duanın bereketinden ve gücünden mahrum bırakmasın. Bizleri duaları kabul olunan bahtiyarlardan kılsın. Geliniz! Bu mübarek

3 Mü'min, 40/60.

4 Bakara, 2/186.

5 Tirmizî, Deavât, 65.

6 İbn Mâce, Menâsik, 5.

Cuma vaktinde Resul-i Ekrem Efendimizin öğrettiği duaları da vesile kılarak Rabbimize şöyle niyazda bulunalım:

"Allah'ım! Senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği istiyoruz."[7]

"Allah'ım, bozgunculuktan, nifaktan ve kötü ahlâktan sana sığınıyoruz."[8]

"Allah'ım! Fayda vermeyen ilimden, ürpermeyen kalpten, doymak bilmeyen nefisten ve kabul edilmeyen duadan sana iltica ediyoruz."[9]

"Rabbimiz! Bize dünyada iyilik ver. Âhirette de iyilik ver. Bizi cehennem azabından koru"[10]

Ya Rabbi! İslam ümmetini yeniden aziz eyle! Milletimizin ve memleketimizin bekası ve huzuru için canlarını feda eden şehitlerimize merhametinle muamele eyle! Yakınlarına ve milletimize sabr-ı cemil lütfeyle! Bizleri şehitlerimizin uğrunda canlarını verdiği yüce değerlerimizi yaşayan ve yaşatanlardan eyle!

7 Müslim, Zikir, 72.

8 Nesai, İstiaze, 21.

9 Müslim, Zikir, 73.

10 Bakara, 2/201; Buhârî, Deavât, 55.

ZİKİR VE GÖNÜL HUZURU*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي وَأَنَا مَعَهُ حِينَ يَذْكُرُنِي إِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَإٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَإٍ هُمْ خَيْرٌ مِنْهُمْ.

Kardeşlerim

Yüce Rabbimiz, Kerim Kitabımızda "**Biliniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur.**"[1] buyurarak kendisini zikretmenin ne kadar önemli bir ibadet olduğuna dikkatimizi çekmektedir. Allah'ı zikretmenin mükâfatı da bir hadis-i kutside şöyle müjdelenmektedir: "**Kulum beni zikrettiği zaman onunla beraberim. O beni gönülden zikrederse, onu gönlümden zikrederim. Beni topluluk içerisinde zikrederse, kendisini daha hayırlı bir topluluk arasında zikrederim.**"[2]

Değerli Kardeşlerim!

Zikir, Yüce Allah'ı tanıma, O'nu anma, O'nun rızasını arayarak yaşama sanatıdır. Zikir, Rabbimizin; "**Siz beni anın ki ben de sizi anayım.**"[3] emrine gönülden icabet etmektir. Zikir, hiç kimsenin olmadığı yerde Allah'ın olduğu ve bizi gördüğü şuuru ile O'ndan sakınmaktır. Zikir, bizi Rabbimizden uzaklaştıracak her şeyi kalbimizden söküp atmaktır. Zikir, yaşam tarzımızı ve gönül dünyamızı gözden geçirerek kendimizle hesaplaşmaktır. Ve zikir, Allah'ın engin rahmetine sığınarak el açıp "**Eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz.**"[4] yakarışıyla göz yaşı dökebilmektir.

---

* 21.12.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Ra'd, 13/28.

2 Müslim, Zikir ve Dua, 2.

3 Bakara, 2/152.

4 A'râf, 7/23.

Kardeşlerim!

Allah'ı zikir, dil, kalp ve bedenle olur. Dil ile zikir Allah'ı anmak, O'na yalvarıp yakarmaktır. Kalp ile zikir Allah'ın varlığı ile ilgili tüm şüphelerden arınarak O'nun sevgisiyle dolmak ve O'nun rahmetini umup azabından korkmaktır. Beden ile zikir ise tüm organlarımızla Allah'ın rızasını aramak, O'nun emirlerini yapıp yasaklarından kaçınmaktır.

Sevgili Peygamberimiz birçok hadisinde Rabbimizi zikredeceğimiz özlü sözleri de bizlere öğretmiştir. Buna göre, "lâ ilâhe illallah" cümlesi,[5] "sübhanallah", "elhamdülillah" "Allahu ekber", gibi ifadeler bunlardan bazılarıdır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Dünya meşgalesi bizleri öylesine sardı ki akıp giden zamana yetişemez hale geldik. Günlük hayatın telaşı ve kargaşası içerisinde kaybolmaya yüz tuttuk. Mutluluğu ve huzuru maddede ve geçici hazlarda arar olduk. Oysa Yüce Rabbimiz huzurun kendisini zikretmekten geçtiğini öğretir. Şu ayetleri ile de kendisini anmaktan uzak kalmamamız gerektiğini bildirir: "**Mallarınız ve evlatlarınız sizi, Allah'ı zikretmekten alıkoymasın. Her kim bunu yaparsa, işte onlar ziyana uğrayanların ta kendileridir.**"[6] "**Allah'ı anmak hususunda kalpleri katılaşmış olanlara yazıklar olsun!**"[7]

Ayet ve hadislerden de anlaşılacağı üzere zikir, insana uyanıklık ve bilinçli olma hali kazandırır; gönülleri huzura kavuşturur ve neticede kişiyi takvaya ulaştırır. Ayrıca zikirle insan, ihtirastan kanaate, yalnızlıktan ebedi ve bitmez sevgiye mazhar olur. Bundan dolayı zikir, inananların davranışlarına yön veren, hayatlarını anlamlı kılan çok önemli bir ibadettir.

Kardeşlerim!

Öyleyse geliniz! Gönlümüzle, dilimizle, bedenimizle her daim Rabbimizin rızasını hedefleyelim. Emanet nefeslerimizi boşa değil, hem kendimiz hem de insanlık için hayırlı, faydalı işlerde tüketelim. Her fırsatta Rabbimizin şanını yüceltelim ve böylece O'nun rızasına erelim. Hutbemizi Peygamberimizin şu duası ile bitirelim: "**Rabbim beni sana çokça şükreden, seni çokça zikreden, senin azabından çokça çekinen, sana hakkıyla itaat eden, sadece senin için eğilen, daima sana yalvarıp yönelen bir kişi eyle!**"[8]

5 Tirmizî, Daavât, 9.

6 Münafıkûn, 63/9.

7 Zümer, 39/22.

8 Tirmizî, Deavât, 102; İbn Mâce, Dua, 2.

ŞÜKREDEN BİR KUL OLABİLMEK *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاِذْ تَاَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذَابِى لَشَدِيدٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ اَعِنِّى عَلٰى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.) zaman zaman geceleri kalkar ve ibadet ederdi. Uzunca bir süre huşu içerisinde kıyamda dururdu. Gözyaşları eşliğinde secdeye kapanırdı. Gönülden Allah'a yakarışta bulunurdu. Onun bu haline gıptayla şahit olan Hz. Aişe validemiz, "Yâ Resûlallah! Rabbin geçmiş ve gelecek bütün günahlarını bağışladığı hâlde niçin bu kadar ibadet ediyorsun?" diye sordu. Allah Resûlü (s.a.s.), değerli eşinin bu sorusuna nice anlam ve ibretlerle dolu şu cevabı verdi: "**Allah'a şükreden bir kul olmayayım mı Ey Aişe?**"[1]

Aziz Müminler!

Bizler, bu fânî dünyada birer misafir olarak bulunuyoruz. Gözümüzü çevirdiğimiz her yerde Allah'ın nimetlerini görüyoruz. Her lokmada O'nun ikramlarını tadıyoruz. Her nefeste O'nun bize bağışladığı hayatı yaşıyoruz. Biliyoruz ki bütün bunlar bizim içindir.

Bir an için duralım ve birkaç saat içinde sahip olduğumuz nimetleri şöyle bir hatırlayalım. O nimetlerin her biri ile nasıl buluştuğumuzun muhasebesini yapalım. O nimet, toprağın derinliklerinden çıkan bir ağacın meyvesi ise, Allah onu çeşitli aşamalardan geçirerek bizim için hazırlamıştır. Eğer o, bir damla su ise, Allah onu okyanuslardan bulutlara çıkarmış, bulutlardan yeryüzüne bizim için indirmiştir. Eğer o bir ışık ise, Allah onu uzayın derinliklerindeki güneş yoluyla bize göndermiştir.

* 27.10.2017 tarihli hutbedir.

1 Müslim, Sıfâtü'l-münâfikîn, 81; İbn Hıbban, Sahih, II, 36.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimizin bu ikramlarını gördükten sonra, bir bakalım, bütün benliğimizi kaplayan o şükran duygusu bizi nerelere götürecek! İşte o zaman Rabbimizin bize bağışladığı bunca nimet arasında şükretmenin ayrı bir yeri olduğunu göreceğiz. Onun içindir ki, Yüce Rabbimiz, "**Kim şükrederse kendisi için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse, bilsin ki Allah her bakımdan sınırsız zengindir, övülmeye lâyıktır.**"[2] buyuruyor.

Aziz Kardeşlerim!

Şükür, Allah'ın emaneten verdiği nimetlerin kadrini bilmektir. Şükür, arzu ve isteklerin, hırs ve tamahın esiri olmaktan kendimizi koruyabilmektir. Şükür, yaratılış gaye ve hikmeti doğrultusunda yaşamanın bir göstergesidir. Şükür, yapılan iyiliğe kör ve sağır kesilmemektir. Sadece varlığın kıymetini bilmek değil, yokluğa da sabredebilmektir şükür. "**Hani Rabbiniz size şöyle bildirmişti: Eğer şükrederseniz elbette size nimetimi artırırım. Nankörlük ederseniz gerçekten azabım çok çetindir.**"[3] âyetinin bilinciyle şükür, her durumda Allah'ın gazabından rahmetine sığınmaktır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Şükretmek sadece dille "Elhamdülillah, Ya Rabbi şükür" demek değildir. Asıl şükür, her nimeti, Allah'ın razı olacağı şekilde değerlendirmektir. Aldığımız her nefesin, hayatımızın, aklımızın, sağlığımızın, bütün imkânlarımızın kendine has bir şükrü vardır.

Mükerrem bir insan olarak yaratılmış olmamızın şükrü imandır. Kalbimizin şükrü, kin, nefret gibi kötü duygulardan uzak durmaktır. Zihnimizin şükrü Allah'ın yüceliğini tefekkür ve tezekkürdür. Dilimizin şükrü, Allah'ı zikirdir. Bedenimizin şükrü, her daim Allah rızası doğrultusunda yaşamak ve ibadetlerimizi eda etmektir. Malımızın şükrü, sadaka ve zekat vererek ihtiyaç sahiplerine infakta bulunmaktır. İlmimizin şükrü, öğrenci yetiştirerek, ardımızda kalıcı eserler bırakarak insanlığa faydalı olmaktır.

Aziz Müminler!

Her birimiz, bize yapılan küçük bir iyilik karşısında dahi teşekkür etme gereği hissederiz. Peki bunca nimeti bizlere ikram eden Rabbimize karşı şükürden uzak kalmamız düşünülebilir mi? Bu nimetleri görmezden gelmek, kulluk bilinci ve mümin ahlakı ile bağdaşır mı? Elbette ki bağdaşmaz.

Öyleyse kardeşlerim! Zihnimizi, kalbimizi, dilimizi, bedenimizi şükür nimetinden mahrum bırakmayalım. Ömrümüz, şükrümüzle bereketlensin.

2 Lokmân, 31/12.

3 İbrâhîm, 14/7.

Şükrümüz, nimetlerimizin artmasına vesile olsun. Hamdimiz, bizleri Rabbimize yakınlaştırsın ve yüceltsin.

Hutbemizi, Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in sıkça yaptığı bir dua ile bitirelim: "**Allah'ım! Seni anıp zikretmek, nimetlerine şükretmek, sana en güzel şekilde kulluk etmek için bana yardım eyle!**"[4]

4 Ebû Dâvûd, Vitir 26.

NEDAMET VE ÜMİDİN ADI: TÖVBE*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا تُوبُوٓا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِى اللّٰهُ النَّبِىَّ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا مَعَهٗ ... ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَقُومُوا لَيْلَهَا، وَصُومُوا نَهَارَهَا...

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ey iman edenler! Allah'a içtenlikle tövbe edin. Ki Rabbiniz kötülüklerinizi örtsün. Peygamberi ve onunla birlikte iman edenleri utandırmayacağı günde sizi, içlerinden ırmaklar akan cennetlerine koysun…"[1]

Kardeşlerim!

Yüce Allah'ın güzel isimlerinden biri de et-Tevvâb'tır. O, tövbeleri kabul edendir. Engin rahmetine sığınanları affedendir. O, Ğafûr'dur; dileyeni ve dilediğini bağışlayandır.

اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ayetinde ifade edildiği gibi, Rabbimiz, tövbe edenleri sever. Kendisine yönelen elleri asla boş çevirmez. Samimiyetle yakaran gönülleri mahcup etmez. Nedametle gözyaşı dökenleri boynu bükük bırakmaz.

Aziz Müminler!

Hepimiz beşeriz. İmtihan dünyasında yaşıyoruz. Bu imtihanda günah da bizim içindir, sevap da. Günahlara karşı kimi zaman direnç gösteriyoruz. Kimi zaman da gaflete düşüp hata işliyoruz. Ancak biliyoruz ki günahlarımız karşısında Rabbimizin rahmet kapısı ardına kadar açıktır. Bize düşense günahta, hatada ısrar etmemektir. Bunları düzeltme erdemini gösterebilmektir. Rabbimizin mağfiretine sığınmaktır. Samimi bir tövbeyle, içten bir yakarışla O'nun affını talep etmektir.

* 05.05.2017 tarihli hutbedir.

1 Tahrîm, 66/8.

Kardeşlerim!

Tövbe, acziyetimizin itirafıdır. Allah'a olan ahdimizde zaman zaman zafiyete düştüğümüzün açık bir ifadesidir. Tövbe nimetini Yüce Rabbimiz, Kerim Kitabımızda ilk insanın dilinden bizlere öğretmiştir. Âdem (a.s.) ve eşi Havva validemiz, Allah'a şöyle tövbe etmişlerdir:

رَبَّنَا ظَلَمْنَآ اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخَاسِرِيْنَ "Ey Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen mutlaka hüsrana uğrayanlardan oluruz."[2]

Kardeşlerim!

Tövbe, yenilenme ve temizlenme kararlılığıdır. Dünya hengâmesinde zamanla kirlenen zihinlerin, dillerin arınmasıdır. Kararan ve katılaşan kalplerin yumuşamasıdır. Zedelenen gönüllerin durulmasıdır, sükûnete kavuşmasıdır.

Bizim için bir teselli ve umut kaynağıdır tövbe. Buhranlı anlarımızda sığınacağımız güvenli bir limandır. Zira yanlışlarımızda, hatalarımızda herkes bizi terk etse de Rabbimiz bizi terk etmez. Herkes bize yüz çevirse de O bize yüz çevirmez. اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُّشْرَكَ بِهٖ وَيَغْفِرُ مَا دُوْنَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَّشَآءُ "Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz. Diğer bütün günahları dilediği kimseler için bağışlar."[3] Yeter ki bizler, O'nun varlığına ve birliğine olan imanımıza sadık kalalım. Yeter ki, O'nun engin rahmetinden ümidimizi kesmeyelim. O'nun affından kendimizi mahrum bırakmayalım. Yeter ki zaaflarımıza yenik düşüp günah işlediğimizde içtenlikle bağışlanma dileyelim.

Kardeşlerim!

Rahmet, mağfiret ve arınma mevsimi Ramazan'ın habercisi olan bir Berat Kandiline daha ulaşmak üzereyiz. Önümüzdeki Çarşamba'yı Perşembe'ye bağlayan gece, Şaban ayının 15. gecesini yani Berat Kandilini idrak edeceğiz. Ruha ağır gelen her türlü sıkıntıdan, mümini inciten her türlü hatadan, insana yakışmayan her türlü kötülükten kurtularak Rabbimizin beratına ulaşmak için eşsiz bir fırsat daha yakalayacağız. Hızla akıp giden ömür içerisinde bizlere böylesine güzel bir fırsat bahşeden Cenab-ı Hakk'a sonsuz hamd-ü senalar olsun. Berat Kandilinizi şimdiden tebrik ediyorum.

Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Berat Gecesinde yapılacak tövbelerin geri çevrilmeyeceğini haber vermiştir.[4] Öyleyse geliniz! Bu geceyi fırsat bilerek günaha dönmemek üzere tövbe edelim. Dünyanın hengâmesi içerisinde zaman zaman âhireti unuttuğumuz için tövbe edelim. Kimi zaman en yakınlarımızdan

2 A'râf, 7/23.

3 Nisa, 4/48, 116.

4 İbn Mâce, İkâmetü's-salavât, 191.

bile sevgi, ilgi ve merhameti esirgediğimiz için tövbe edelim. Eşimizi, evladımızı, akrabalarımızı, yetimleri, kimsesizleri, ihtiyaç sahiplerini ihmal ettiğimiz günler için tövbe edelim. Rabbimizin bizlere emaneti olan birbirimizin haklarına riayet edemediğimiz; Peygamberimiz (s.a.s.)'in emrettiği üzere bir vücudun uzuvları, bir binanın tuğlaları gibi olamadığımız için tövbe edelim. Unutmayalım ki pişman olunduğunda günahının büyüklüğü sebebiyle tövbe kapısı yüzüne kapanacak hiç bir günahkâr yoktur.

SIRÂT-I MÜSTAKÎM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِتَّخَذُوٓا اَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ۠ وَمَٓا اُمِرُٓوا اِلَّا لِيَعْبُدُٓوا اِلٰهًا وَاحِدًا ۖ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۖ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تَرَكْتُ فِيكُمْ اَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا كِتَابَ اللهِ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ.

Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.), bazı sahabileriyle birlikte bulunduğu bir esnada Kerim Kitabımızdan bir âyet okumuştu. Bu âyet, İslam'dan önceki din mensuplarının, Allah'ın dinini nasıl tahrif ettiklerini şöyle haber veriyordu: "**Onlar, Allah'ı bırakıp, hahamlarını, rahiplerini ve Meryem oğlu Mesîh'i rab edindiler. Oysa onlara sadece bir olan Allah'a kulluk etmeleri emredilmişti. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O, yüceler yücesidir; onların ortak koştuklarından münezzehtir.**"[1]

Efendimizin âyet-i okumasını müteakip daha önce Hıristiyan iken Müslüman olmuş bir sahabi, "Yâ Resûlellah! Biz onlara kulluk etmiyorduk ki!" dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz, "**Onlar size istediklerini helâl, istediklerini haram kılıyorlardı. Siz de onlara uyuyordunuz öyle değil mi?**" diye sordu. Sorusuna "Evet!" cevabını alınca da, "**İşte âyette sözü edilen durum budur.**" buyurdu.[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Bu âyet-i kerime bizlere göstermektedir ki; insanoğlu, tarih boyunca din anlayışı ve tasavvurunda zaman zaman sapmalar ve savrulmalar yaşamıştır. İşte bu sapma ve savrulmalara karşı Yüce Rabbimiz Âdem (a.s.)'den Efendimiz Muhammed Mustafa (s.a.s.)'e kadar kutlu elçileri vasıtasıyla insanlığı tevhid inancına çağırmıştır.

---

* 12.08.2016 tarihli hutbedir.

1 Tevbe, 9/31.

2 Tirmizî, Tefsiru'l-Kur'ân, 9; Beyhakî, Sünenü'l Kübrâ, X,196.

Tevhid inancı, sırât-ı müstakîmdir, dosdoğru yoldur. Bu yolda sadece bir olan Allah'a itaat, teslimiyet ve kulluk vardır. Bu yolda şirk, küfür, nifak, ikiyüzlülük değil; özüyle sözüyle bir olmak, olduğu gibi görünüp, göründüğü gibi olmak vardır. Bu yolda ahlak, erdem ve samimiyet vardır. Bu yolda eğrilik değil, doğruluk; ihanet değil, sadakat vardır. Bu yolda sapkınlık, azgınlık, haddi aşma ve zalimlik değil; istikamet, adalet ve hakka tabi olmak vardır.

Bu mübarek yolun son davetçisi Efendimiz Muhammed Mustafa (s.a.s.) olmuştur. Yüce Allah, din-i mübin-i İslam'ı Kerim Kitabımızla ve Peygamber Efendimizle kemale erdirmiştir.[3] O gün bugündür insanlığı bu bereketli yola çağıran hakiki ilim ve irfan ehli nice bahtiyar kimseler olmuştur. Ancak, suret-i haktan görünerek insanları sırât-ı müstakimden saptıran, onları batıla davet eden nice bedbahtlar da olmuştur.

Kardeşlerim!

Sırât-ı müstakimde, Allah ve Resûlü'nün, Kur'an ve sünnetin önüne hiçbir anlayışı geçirmek yoktur. Sırât-ı müstakîmde dinin sabitelerini değiştirmeye kalkışmak yoktur. Sırât-ı müstakimde hiç kimsenin, arzu ve isteklerine, çıkarlarına göre helal ve haram koyma yetkisi yoktur. Zira böyle bir durum, dini mübin-i İslam'ı tahrif etmektir. Dinin içini boşaltmaktır. Dini tahrip etmektir. Yeni bir din ihdas etmektir. Bilinmelidir ki; kendisini Kur'an ve sünnetin önüne geçirerek yeni bir din ihdas etmeye yeltenenler de, körü körüne böylelerinin peşi sıra gidenler de beyhude bir yolun yolcularıdırlar. Aksine sırât-ı müstakimde Kur'an ve sünnetin ebedi rehberliğinde, İslâm kültür ve medeniyetinin zengin bilgi mirası eşliğinde nezih bir hayat yaşamak vardır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Yüce Allah'ın dosdoğru yolunda, Peygamberler dışında ismet sıfatına sahip "masum ve tartışılmaz" herhangi bir şahsiyet yoktur. Sırât-ı müstakîmde Peygamberler dışında hiç kimsenin özel, seçilmiş ve yanılmaz olduğu düşünülemez. Herhangi bir kimsenin sözlerine, eserlerine ve davranışlarına mahza hikmetli olduğu düşüncesiyle kutsiyet atfedilemez. Sırât-ı müstakimde Allah'a isyan hususunda hiçbir varlığa itaat edilemez. Hâsılı, mutlak itaat ve bağlılık, çerçevesi Kur'an ve sünnet tarafından belirlenen ilkeleredir.

Kardeşlerim!

Unutmayalım ki; herkes, âhiretteki âkıbetini bu dünyada yapıp ettikleriyle kendisi belirleyecektir. Hiç kimse sorumluluğunu ve hesabını bir başkasına asla yükleyemeyecektir.[4] O büyük günde tek umudumuz sadık imanımız, samimi niyetimiz, sahih bilgimiz, salih amellerimiz, selim kalbimiz olacaktır. Tek sığınağımız, Rabbimizin engin merhameti olacaktır.

3 Muvattâ, Kader, 3.

4 İsrâ, 17/13-14.

Yüce Rabbimiz, bizleri her daim sorumluluk bilinciyle, hesap şuuruyla yaşayan ve merhametine nail olan kullarından eylesin. Yüce Rabbimiz, bizleri bir an olsun sırât-ı müstakiminden ayırmasın, mahrum bırakmasın. Yüce Rabbimiz, dini değerlerimizi, imanımızı, İslam'ımızı tahrif ve istismar etmek isteyenlere fırsat vermesin.

RABBİMİZ! BİZİ DOSDOĞRU YOLA İLET! *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاَنَّ هٰذَا صِرَاطِى مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ۚ ذٰلِكُمْ وَصّٰيكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

... اِنَّ اَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللهِ وَاَحْسَنَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ...

Aziz Kardeşlerim!

Bir gün Peygamberimiz (s.a.s.), düz bir çizgi çizerek "**İşte bu, Allah'ın dosdoğru yoludur.**" buyurdu. Ardından bu çizginin sağından ve solundan başka çizgiler çizdi ve "**Bunlar da, dosdoğru yolun haricindeki yollardır. Bu yolların her birinin başında ona çağıran bir şeytan vardır.**" şeklinde açıklamada bulundu. Sonra da şu âyeti kerimeyi okudu[1]: "**Şüphesiz bu benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun. Başka yollara sapmayın. Onlar sizi Allah'ın yolundan uzaklaştırır. İşte günahtan korunmanız için Allah size böyle öğüt verdi.**"[2]

Kardeşlerim!

Rabbimizin dosdoğru yolu olan ve dualarımızdan hiç eksik etmediğimiz sırât-ı müstakimi, Efendiler Efendisi bizlere böyle takdim ediyordu. Bu yolun yolcusu olmanın, şeksiz şüphesiz mümin olmayı, Allah ve Peygamberinin mesajlarını her daim sadakat ve teslimiyetle dikkate almayı gerektirdiğini bildiriyordu. Efendimiz, hiçbir eğrilik ve sapkınlığın bulunmadığı bu yola koyulan yolcunun, dünya ve âhirette huzur ve mutluluğa ulaşacağını vurguluyordu. Farklı yolların ise insanı sadece sırât-ı müstakîmden değil, aynı zamanda Rabbinin rızasından, Resûlullah'ın izinden, yaratılış amacından, dahası tüm insani erdemlerden uzaklaştıracağını haber veriyordu.

Kıymetli Kardeşlerim!

Sırât-ı müstakîm, Kur'an'ın yoludur. Peygamberlerin yoludur. Allah'a verdikleri sözden bir an olsun ayrılmayan, sadakatle sembolleşen sıddıkların yoludur. Sırât-ı müstakîm, şühedanın, salih amel işleyenlerin, ilahi lütuf

* 01.01.2016 tarihli hutbedir.

1 En'âm, 6/153.

2 Dârimî, Mukaddime, 23.

ve nimetlere talip olanların yoludur. Bu yol, "**Sözlerin en doğrusu Allah'ın Kitabıdır. Rehberliğin en güzeli Muhammed'in rehberliğidir.**"[3] hadisini hayatında değişmez ilke olarak kabul edenlerin yoludur. Sırât-ı müstakîm dışındaki yollar ise şeytanın davet ettiği yollardır. Bu yollar, gayr-ı meşru arzu ve isteklerin, hırsların, kin ve düşmalığın, fitne ve fesadın, ayrılık ve gayrılığın, bencilliğin adreslerine uzanan yollardır.

Kardeşlerim!

Sırât-ı müstakimde sadece bir olan Allah'a kulluk vardır. Hayatı O'nun emir ve yasaklarına göre tanzim etmek vardır. Allah Resûlünü sevmek ve ona gönülden tabi olmak vardır. Onun gibi dosdoğru, emin ve yüce bir ahlak üzere oluş vardır.

Sırât-ı müstakimde, hayır ve güzelliklere anahtar, şerre kilit oluş vardır. Sırât-ı müstakimde insanı itibarsızlaştırmak değil, yüceltmek; öldürmek değil, yaşatmak vardır. Sırât-ı müstakimde ötekileştirmek değil, biz olmak; parçalanıp yok olmak değil, bir ve beraber olmak vardır. Farklı renkleri, farklı dilleri Yüce Yaratanın bir ayeti olarak telakki etmek vardır. Sırât-ı müstakimde yalan, hile ve türlü desiseler değil; dürüstlük, erdem ve istikamet üzere olmak vardır. Sırât-ı müstakimde şiddet, zulüm, terör değil; şefkat, merhamet ve adalet vardır. Bâtıl ve beyhude davaların peşinde savrulmak değil, hak ve hakikate tâbi olmak vardır.

Kardeşlerim!

Çağımızda bütün bu anlamları ifade eden sırât-ı müstakimden uzaklaşıldığı için, dünyada ve gönül coğrafyamızda korku, acı, gözyaşı, huzursuzluk kol geziyor. Sırât-ı müstakimden uzaklaşıldığı için bugün semamız nice merhametsizliklere, arzımız nice vicdansızlıklara şahitlik ediyor. Sırât-ı müstakimden uzaklaşıldığı içindir ki; dünyada milyonlarca insan evinden, barkından, yurdundan kaçıyor, açlık ve sefaletten hayatını kaybediyor. Sırât-ı müstakimden uzaklaşıldığı içindir ki; bugün ayrılık-gayrılık ve tefrikaya düşülüyor; kardeşlik, muhabbet, adalet, hak ve hakikat çağrıları cılız ve karşılıksız kalıyor. Öyle ki, mezheplere, meşreplere, dillere, ırklara, coğrafyalara mensubiyet, kimilerince İslâm'a ve ümmete mensubiyetin önüne geçiriliyor. Allah'ın insana lütfettiği saygınlık, haysiyet ve dokunulmazlık, dünyanın pek çok yerinde gün be gün çiğneniyor.

Kardeşlerim!

Unutmayalım ki; kurtuluşumuz, huzur ve mutluluğumuz Rabbimizin bizlere Kitabı ve Peygamberi aracılığıyla öğretmiş olduğu sırât-ı müstakiminde, dosdoğru yolda sapmadan, yılmadan yürümekle mümkündür. Efendimiz

3 Nesâî, Salâtu'l-îdeyn, 22.

(s.a.s.)'in eşsiz örnekliğinden ayrılmamak ve onun bize öğrettiği yüce değerlere sımsıkı sarılmakla mümkündür.

Hutbemi her gün namazlarımızda okuduğumuz, Rabbimize teslimiyet ve niyazımızı dile getirdiğimiz Fâtiha suresindeki şu âyet mealleriyle bitirmek istiyorum: "Rabbimiz! Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz. Bizi dosdoğru yola ilet. Nimet verdiklerinin yoluna; gazaba uğramışların ve sapmışların yolunu değil!"[4]

4 Fâtiha, 1/5-7.

KALBİN GIDASI MUHABBETULLAHTIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَاْتِى اللّٰهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهٗٓ اَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ اَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَآئِمٍ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَآءُ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ اِنِّى اَسْاَلُكَ حُبَّكَ، وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ، وَالعَمَلَ الَّذِى يُبَلِّغُنِى حُبَّكَ

Değerli Müminler!

Hepimiz annemizi ve babamızı çok severiz. Çünkü karşılıksız sevmeyi onlardan öğrendik biz! Şefkat ve merhameti onların kucaklarında tattık! Ve sevdiklerimizi korumak için canımızı bile verecek fedakârlığı ebeveynlerimiz gösterdi bize.

Fakat muhabbetullah denilen Allah sevgisi başkadır! Mümin gönüllerdeki en yüce muhabbettir o! Çünkü bizi ve bütün sevdiklerimizi yaratan, sayısız nimetlerle donatan ve diğer varlıkları emrimize veren O'dur. Allah'a borçlu olduğunuz kadar hiçbir şeye borçlu değiliz. Üstelik hiç kimse bizi Allah kadar sevemez. Onun için Allah sevgisi, sevgilerin ser tacıdır, baş tacıdır. İşte bu yüzden Müslüman, hiçbir şeyi Allah'ı severcesine sevemez[1].

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz kendisini, Peygamberini ve Allah yolunda çaba sarf etmeyi, ailemizden, aidiyetimizden, zarara uğramasından korktuğumuz kazancımızdan ve hoşumuza giden evlerimizden daha fazla sevmemizi istiyor bizden[2]. Bu yüzden Hz. Davud gibi şöyle dua etmek gerek: "**Allah'ım! Seni sevmeyi, Seni sevenleri sevmeyi ve Senin sevgine ulaştıracak amelleri sevmeyi istiyorum! Ey Rabbim! Sen'in sevgini bana canımdan, ailemden ve soğuk sudan daha ileri kıl.**"[3]

* 12.10.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Bakara, 2/165.

2 Tevbe, 9!24.

3 Tirmizi, Deavât, 74; Hâkim, el-Müstedrek, II, 470 (h. no: 3621).

Kul Allah'ı sevince, O'nun sevdiklerini de sevmeye başlar. Allah'ı seven gönlün, 'Ancak Allah'ın zikriyle huzur bulacağını[4]' bildiği için ibadeti sever. Ailesinden, çocuklarından ve servetinden, hatta canından bile daha çok Hz. Muhammed'i sever.[5] Çünkü Allah'ın sevgisini ve rahmetini kazanmanın yolu, Hz. Muhammed'e tâbi olmaktan,[6] dört elle Onun sünnetine sarılmaktan ve Onun güzel ahlakı ile ahlaklanmaktan geçer. Allah'ı ve Resûlünü her şeyden çok seven insan ise, imanın tadına varır.[7]

Kardeşlerim!

Kalbin ve ruhun gıdasıdır muhabbetullah. Vücut için ekmek ve su neyse, kalp için de Allah sevgisi odur. Nitekim Peygamberimiz (s.a.s.): "**Allah'ım! Beni, Sen'in muhabbetinle rızıklandır, sevgisi Sen'in katında fayda vereceklerin muhabbetleriyle rızıklandır**"[8] şeklinde yakararak, Allah sevgisini "Rabbânî bir gıda" olarak değerlendirir. Üstelik Allah ve Peygamber sevgisi, yalnızca bu dünyanın değil, âhiretin de azığıdır.[9]

Girişte okuduğumuz ayette Allah, muhabbetullahın bir lütuf ve ikram olduğunu bildirerek şöyle buyurur: "**Ey iman edenler! İçinizden kim dinine sırt çevirirse duysun: Allah onların yerine öyle bir topluluk getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler. Onlar müminlere karşı alçak gönüllü, hakikati inkâr edenlere karşı da onurludurlar. Onlar Allah uğrunda mücadele ederler ve bu yolda hiçbir kınayanın kınamasından da korkmazlar. İşte bu, Allah'ın bir lütfudur. Onu dilediğine verir. Allah, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir.**[10]"

Kardeşlerim!

Kul Allah'ı sever de, Allah o kulunu sevmez mi hiç? Allah sevince bir kulunu, önce Cebrail'e, sonra bütün meleklere ve arkasından da tüm insanlara sevdirir onu[11]. Böylece Allah, kendisini seven müminlerin sevgisini düşürüverir gönüllere[12]. Artık Allah, sevdiği kulunun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı, konuşan dili ve vicdanı olur da kulunun her istediğini verir[13].

Hutbemizi, Muhabbet Peygamberinin (s.a.s.) serlevha hadisimizdeki 'sevgi ve muhabbet' duasıyla bitirelim: "**Allah'ım! Seni sevmeyi, Seni sevenleri sevmeyi ve Senin sevgine yaklaştıracak amelleri sevmeyi istiyorum! Lütfeyle ya Rabbî!**

4 Ra'd, 13/28.
5 Müslim, İmân, 69-70.; Buhârî, Eymân, 3.
6 Âl-i İmrân, 3/31.
7 Buharî, İman 9, 14; Müslim, İman 67; Tirmizi, İman 10.
8 Tirmizî, Deavât, 74.
9 Buhârî, Menâkıb, 34, Edeb, 96; Müslim, Birr, 161-164.
10 Mâide, 5/54.
11 Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 20.
12 Meryem, 19/96. Ayrıca bkz. Tirmizi, Tefsir, 19.
13 Buhârî, Rikâk, 38.

KULLUK BİLİNCİ: TAKVA*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَآ اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَّاُنْثٰى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَّقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوْا اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰيكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ اِنِّى اَسْاَلُكَ الْهُدٰى وَالتُّقٰى، وَالْعَفَافَ وَالْغِنٰى

Değerli Kardeşlerim!

Bir gün Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'e, "**İnsanların Cennete girmelerine en fazla vesile olan şey nedir?**" diye soruldu. Efendimiz bu soruya, "**Allah'a karşı takva ve güzel ahlaktır**"[1] cevabını verdi.

Allah Resûlü, bu cevabı ile takva ve güzel ahlakın bir mümin için ne kadar önemli olduğuna işaret ediyordu.

Kardeşlerim!

Takva, Allah'a karşı yüksek bir sorumluluk ve görev bilincine sahip olmaktır. Takva, gönlümüzü, zihnimizi, dilimizi, hareketlerimizi kontrol altında tutmaktır. Takva, hayat yolculuğunda önümüze çıkan ve Rabbimizin rızasına ulaşmamıza engel olan her türlü günah tuzağından uzak durmaktır. Nihayet takva, Allah'a gerçek manada kul olmaktır.

Takva, ebedi mutluluk yurdu olan cennetin anahtarıdır. İnsanoğlunun şu fani dünyadan göçüp giderken yanında götürebileceği servetinin adıdır takva. Kerim Kitabımız bu hususa şöyle işaret eder: "**Âhiret için azık toplayın. Kuşkusuz, azığın en hayırlısı takvadır. Ey akıl sahipleri, bana karşı gelmekten sakının.**"[2]

Takva, gönüllerimizi olgunlaştıran ve aynı zamanda Rabbimiz katında bize değer kazandıran yegâne ölçüdür. Çünkü dinimizde üstünlük ölçüsü mal, mülk, makam gibi geçici nimetler değildir. Asıl üstünlük ölçüsünün takva, yani Allah'a karşı gelmekten sakınmak olduğunu Rabbimiz bizlere şöyle

* 22.02.2013 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Tirmizî, Birr, 62.

2 Bakara 2/197.

bildirmektedir: "**Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır…**"[3]

Takva aynı zamanda hayatımızı huzurlu ve ahenk içerisinde sürdürebilmenin yoludur. Çünkü takva sahibi olan insan sosyal hayatındaki bütün ilişkilerinde Allah'ın rızasını gözetir. O, yapıp ettiklerinin hesabını bir gün mutlaka vereceğini aklından hiç çıkarmaz; Bu bilinç ile de daima iyinin, hayırlı ve faydalı işlerin peşinde koşar.

Kıymetli Kardeşlerim!

Allah korkusunu, O'na karşı saygılı olmayı ön plana çıkarmak ve bu saygıyı, davranışlarımızın dayanağı yapmak takvalı olmaktır. Bizi Rabbimizden uzaklaştıran her türlü kötülüğü kalbimizden söküp atmak takvalı olmaktır. Dolayısıyla takvanın kaynağı kalbimizdir, gönlümüzdür, zihnimizdir.

Efendimiz (s.a.s.) üç kez, "**takva şuradadır!**"[4] diyerek kalbine işaret etmiştir. Ayrıca Allah Resûlü, "**Vücutta öyle bir et parçası vardır ki, o iyi olursa bütün vücut iyi olur; O bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir.**"[5] buyurarak kalbin davranışlarımız üzerindeki etkisine dikkat çekmiştir.

Ama ne yazık ki çoğu zaman çeşitli kaygılar nedeniyle gönüllerimizi ve hislerimizi ikinci plana atıyor, kalplerimizi ihmal ediyoruz. İşte bu yüzden gönül dünyamızı güzel hasletlerle zenginleştirmek ve süslemek için gayret göstermeliyiz. Bedenimizin en değerli köşesi olan gönül evlerimizi faydasız, boş uğraşlarla, kin ve nefretle heba etmeyelim. O evleri sevgi, saygı, muhabbet, şefkat gibi yüce değerlerle mamur edelim. Böylece insanların ve en mühimi de Rabbimizin dostluğuna erelim.

Kardeşlerim!

Bakınız Rabbimiz, kendisine hakiki manada kulluk eden müminlerin mükâfatını nasıl haber veriyor: "**Bilesiniz ki, Allah'ın dostlarına hiçbir korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir de. Onlar iman etmiş ve Allah'a karşı gelmekten sakınmış olanlardır. Dünya hayatında da, âhirette de onlar için müjde vardır.**"[6]

O müjdeye nail olabilme ümidi ile Efendimizin şu duasını dilimizden hiç düşürmeyelim:

"**Allah'ım! Senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği istiyorum.**"[7]

3 Hucurât 49/13.

4 Müslim, Birr, 32.

5 Buhârî, İman, 39.

6 Yunus, 10/62-63.

7 Müslim, Dua, 72.

ALLAH'IN SEVDİĞİ BİR KUL OLABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّوْنَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُوْنِى يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَحِيْمٌ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ اِنِّى اَسْاَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَالْعَمَلَ الَّذِى يُبَلِّغُنِى حُبَّكَ،

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz, sevgisine ve mağfiretine mazhar olmanın yolunu bizlere şöyle göstermektedir: "**Resûlüm! De ki: 'Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah bağışlayan ve merhamet edendir.**"[1]

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, kendi rızasına ulaştıracak amelleri Kerim Kitabında bizlere gösterdiği gibi, rahmetinden uzaklaştıracak amelleri de beyan etmiştir. Sevgisine mazhar olan kimseleri haber verdiği gibi, sevgi ve merhametinden mahrum kalanları da bildirmiştir. Geliniz, bugünkü hutbemizde, Rabbimizin sevdiğini bildirdiği kulların kimler olduğuna hep beraber kulak verelim.

وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ Allah, maddi ve manevi anlamda temiz olanları sever. Öyleyse geliniz, fıtratımızı her türlü kötülüklerden koruyalım. Zihin ve gönüllerimizi kötülük ve çirkinliklerin esiri değil; iyilik ve güzelliklerin merkezi kılalım.

اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ Allah tövbe edenleri sever. Öyleyse aziz kardeşlerim! Geliniz, tövbelerimizle kulluğumuzun farkına varalım. Rabbimize teslimiyetimizi, günahlarımıza nedametimizi dile getirelim. O'nun engin merhametine sığınalım. Tövbenin, adeta hayata yeni bir başlangıç olduğunu unutmayalım.

اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ Allah, kendine karşı gelmekten sakınanları sever. Öyleyse geliniz, her daim görev ve sorumluluğumuzun bilincinde olalım. Hayatımızı yaratılışımızın gaye ve hikmetine uygun yaşayalım.

---

* 13.01.2017 tarihli hutbedir.

1 Al-i İmran 3/31

اِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ Allah, kendisine tevekkül edenleri sever. Öyleyse geliniz, üzerimize düşeni yerine getirdikten sonra حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ "Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!" diyelim. Rabbimizin rahmet, nusret ve inayetinden hiçbir zaman ümidimizi kesmeyelim.

وَاللهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ. Allah, muhsinleri; her işinde, her sözünde kendi rızasını gözetenleri sever. Öyleyse geliniz kardeşlerim! Rabbimizin her an bizi gördüğü bilinciyle hareket edelim.

وَاللهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ Allah sabredenleri sever. Sabredenlerle beraberdir. Öyleyse geliniz, hayatın bir imtihan olduğu bilinciyle kendimize sabrı ve sükûneti şiar edinelim.

اِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ Allah, adil olanları sever. Öyleyse geliniz, her daim adaleti yüceltelim. Unutmayalım ki; adalet, güven ve huzurun anahtarıdır. İnsanca bir yaşamın olmazsa olmazıdır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Geliniz, şimdi de Rabbimizin sevmediği kulların kimler olduğuna bir bakalım.

اِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ Allah, haddi aşanları, taşkınlık yapanları sevmez. Öyleyse bizlere düşen, yıkıcı ve bölücü değil; yapıcı ve birleştirici olmaktır.

وَاللهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ Allah, zalimleri sevmez. Zira zulüm, en büyük günahlardandır. Hak ve hukuku ayaklar altına almaktır. Öyleyse bizlere düşen, her daim zalimin karşısında, mazlumun yanında yer almaktır.

اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ Allah, israf edenleri sevmez. Öyleyse bize düşen, sahip olduğumuz kazanımları saçıp savurmaktan, Allah'ın vermiş olduğu nimetleri ölçüsüzce kullanmaktan sakınmaktır.

وَاللهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ Allah, ifsat edicileri ve bozguncuları sevmez. Öyleyse bizlere düşen, huzurumuza, birlik ve beraberliğimize, kardeşlik ve muhabbetimize hep birlikte sahip çıkmaktır.

اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ Allah, büyüklük taslayanları, böbürlenenleri, kibirlenenleri sevmez. Öyleyse bizlere düşen, tevazuu ve vakarla yücelmektir.

اِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ الْخَآئِنِينَ Allah, kendisine, Yüce Kitabına, Peygamberine, değerlerine, kardeşlerine ihanet edenleri asla sevmez. Öyleyse bizlere düşen, her türlü ihanetten, ikiyüzlülükten, aldatmaktan uzak durmaktır.

وَاللهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ اَثِيمٍ Allah, küfürde ve günahta ısrar eden hiç kimseyi sevmez. Öyleyse bizlere düşen, Rabbimizin sayısız lütfuna, bizlere yapılan iyiliklere kör, sağır ve dilsiz kesilmekten, nankörlük etmekten sakınmaktır.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, bizleri sevgisine mazhar olan bahtiyar kullarından eylesin.

ALLAH'A VERDİĞİ SÖZE SADIK KİMSE: MÜMİN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلَّذِيْنَ يُوْفُوْنَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَلَا يَنْقُضُوْنَ الْمِيْثَاقَۙ ۝ وَالَّذِيْنَ يَصِلُوْنَ مَآ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ يُّوْصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُوْنَ سُوْٓءَ الْحِسَابِ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّمَا بُعِثْتُ لِاُتَمِّمَ مَكَارِمَ الاَخْلَاقِ.

Aziz Kardeşlerim!

Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi hepimizin üzerine olsun. Cumanız mübarek olsun.

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: "**O müminler ki, Allah'a verdikleri söze sadık kalırlar. Onlar, Allah'a vermiş oldukları sözden asla dönmezler. Allah'ın, korunmasını emrettiği bağı korurlar. Onlar, Rablerine saygıda kusur etmezler. Hesabın hüsran ile sonuçlanmasından korkarlar.**"[1]

Peygamberimiz (s.a.s.) de okumuş olduğum hadisi şerifte şöyle buyuruyor: "**Ben ahlakî güzellikleri tamamlamak için gönderildim.**" [2]

Kardeşlerim!

Öyle konuşmalar vardır ki bütün bir tarihi, bir medeniyeti özetler. İşte bu konuşmalardan biri olan, Cafer-i Tayyar'ın, Habeş Kralı Necaşi'nin huzurunda yaptığı ve İslam medeniyetini özetleyen konuşmasını sizlerle paylaşmak istiyorum.

Zira Cafer-i Tayyar'ın bu konuşması, Resûl-i Ekrem'in hayatını, gayesini, mesajını, risaletini özetleyen bir konuşmaydı. Afrika'nın ve insanlığın kararmış idrakini aydınlatan bir konuşmaydı. Necaşi'yi kavmiyle birlikte Muhammed Mustafa (s.a.s.)'e ümmet kılan bir konuşmaydı.

---

* 21.10.2016 tarihli hutbedir.

1 Ra'd, 13/20-21.

2 İbn Hanbel, II, 381; Muvatta, Hüsnü'l Hulk, 1.

Kardeşlerim!

Cafer, henüz 25 yaşlarında bir delikanlıydı. Eşi Esma ile birlikte Mekke'den bazı müminlerle beraber Habeşistan'a hicret etmişti. Kuşatma altındaki müminleri Habeşistan'a götürmüştü. Aslında Resûl-i Ekrem'in emriyle bir Medine, bir yurt aramaya gitmişti. Bundan haberdar olan müşrikler, Müslümanları iade etmesi için Necaşi'ye bir heyet gönderdi. Heyetin başkanı olan Amr b. As, Necaşi'nin huzuruna çıktı ve şu sözleriyle Müslümanların iade edilmesini istedi: "Ey Hükümdar! Bizden aklı ermeyen bazı gençler, senin ülkene sığındılar. Onlar, atalarının dinini terk ettiler. Senin dinine de girmediler. Bizim de sizin de bilmediğiniz yeni bir din icat ettiler. Onların babaları, amcaları, yakın akrabaları, onları geri yollaman için bizi sana elçi olarak gönderdi. Onlar, bu kimselerin kusurlarını ve kabahatlerini sizden daha iyi bilirler."

Aziz Kardeşlerim!

Necaşi, Amr'ı dinledikten sonra, kendisine sığınan müminleri de dinlemeye karar vermişti. Onları huzuruna çağırdı. Cafer ve arkadaşları, içeri girerken gelenekte olduğu üzere kralın huzurunda secdeye kapanmamışlardı. Necaşi, bunun sebebini sorduğunda, "Biz, Allah'tan başka kimsenin önünde secde etmeyiz." diyerek cevap verdi Cafer. Afrika kıtası, bu sözü ilk defa onun ağzından duymuştu. Cafer, sözlerine şöyle devam etti: "Ey hükümdar! Biz, cahiliye zihniyetine sahip bir kavimdik. Ağaçtan, taştan yapılmış putlara tapardık. Kendiliğinden ölmüş murdar hayvanları yerdik. Helal-haram nedir bilmezdik. Kız çocuklarımızı diri diri toprağa gömerdik. İnsanlık dışı bütün kötülükleri işlerdik. Akrabamızla ilgilenmezdik. Komşuluk hakkı diye bir hak tanımazdık. Kuvvetli olanlarımız, zayıf olanlarımızı ezerdi. Zenginlerimiz, fakirlerin sırtından geçinirdi. Hak ve hukuka riayet etmezdik.

Biz bu haldeyken Allah Teâlâ, bizim içimizden asil, doğru, emin, güvenilir, iffetli bildiğimiz birini Peygamber olarak gönderdi. O, bizi bir olan Allah'a imana davet etti. Yalnızca O'na ibadet etmeye çağırdı. Atalarımızdan miras kalan putlara tapmaktan bizleri kurtardı. Doğru söylemeyi öğretti. Emanete riayet etmeyi öğretti. Akrabayla iyi geçinmeyi öğretti. Komşuları gözetmeyi öğretti. Bütün kötülük ve günahları, kan dökmeyi haram kıldı. Yalancı şahitlik yapmaktan, yetim malına el uzatmaktan men etti. Namuslu kadınlara iftira atmayı yasakladı. Biz de onu doğruladık, "amenna ve saddekna" dedik. Allah'tan ona gelenlere tâbi olduk. Onun haram kıldıklarını haram, helal kıldıklarını helal kabul ettik. Sadece Allah'a ibadet ettik. O'na hiçbir şeyi ortak koşmadık.

Halkımız bu sebeple bize düşman oldu. Bize zulmettiler. Allah'ı bırakıp eskisi gibi putlara tapmamızı istediler. Dinimizi yaşayamaz olduk. Baskı ve zulümler dayanılmaz bir noktaya geldiğinden senin ülkene sığındık. Senin adaletine geldik. Seni başkalarına tercih ettik. Senin himaye ve komşuluğuna

can attık. Ey Hükümdar! Biz senin yurdunda hiçbir kötülüğe maruz kalmayacağımızı umut ediyoruz."[3]

Kardeşlerim!

Hutbemizi şu duayla bitirmek istiyorum:

Rabbimiz! Bizleri tevhid inancından, Efendimizin yolundan ve vahdet şuurundan ayırma!

Rabbimiz! Bizleri Efendimizin öğrettiği güzel hasletlere bağlı kalan ve hayatı boyunca onları muhafaza eden müminlerden eyle!

3 İbn Hanbel, I, 202.

ÖRNEK İNSAN: MÜMİN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيعُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُۥٓ اُولٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خَيْرُكُمْ مَنْ يُرْجٰى خَيْرُهُ وَيُؤْمَنُ شَرُّهُ وَشَرُّكُمْ مَنْ لَا يُرْجٰى خَيْرُهُ وَلَا يُؤْمَنُ شَرُّهُ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: "**Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerine dostturlar. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar. Namazı dosdoğru kılar, zekâtı verirler. Allah'a ve Resûlüne itaat ederler. İşte bunlara Allah merhamet edecektir. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.**"[1]

Peygamberimiz (s.a.s.), bir gün sahabeye "**Hanginizin iyi, hanginizin kötü insan olduğunu size haber vereyim mi?**" diye sordu ve ardından şöyle buyurdu: "**İyi olanınız, kendisinden herkesin hayır umduğu ve şerrinden emin olduğu kimsedir. Kötü olanınız ise kendisinden hiç kimsenin hayır ummadığı ve şerrinden emin olmadığı kimsedir.**"[2]

Değerli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), iyi bir müminin, örnek bir insanın nasıl olması gerektiğini sözleri ve yaşantısıyla bizlere göstermiştir. Geliniz bugünkü hutbemizde Muhammedü'l-Emin olan Peygamberimizin ortaya koyduğu örnek bir müminin özelliklerine beraberce kulak verelim. Bizlere bu dünyada huzur ve mutluluğu, âhirette ise ebedi kurtuluşu kazandıracak güzel hasletleri hep birlikte yeniden hatırlayalım.

* 10.11.2017 tarihli hutbedir.

1 Tevbe, 9/71.

2 Tirmizî, Fiten, 76; Ahmed b. Hanbel, II, 268.

Kardeşlerim!

Resûlullah (s.a.s.)'in dilinde mümin, her şeyden önce teslimiyet ve sadakat sahibidir. O, tıpkı altın gibi değerlidir.[3] Hayatı boyunca İbrahimî bir duruş sergiler ve vakarını korur. Her şart ve durumda اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رَاجِعُونَ "Allah'a aidiz ve O'na döneceğiz." diyerek imanından, değerlerinden asla taviz vermez. Kur'an-ı Kerim'in ve sünnet-i seniyyenin rehberliğini terk etmez, sırat-ı müstakimden yüz çevirmez.

Resul-i Ekrem (s.a.s.)'in dilinde mümin bal arısı gibidir. Bal arısı gibi hep güzel, temiz, helal şeyler yer, hep güzel şeyler üretir. Kimseyi kırıp incitmez.[4] Onun gönlünde kötüye değil iyiye, zararlıya değil faydalıya, olumsuza değil olumluya yer vardır.

Kıymetli Müminler!

Peygamberimizin ifadesiyle hurma ağacı gibidir mümin.[5] Her daim imanından aldığı kuvvetle canlılığını, diriliğini korur. Yaratılış gayesini unutmadan insanlığa yararlı olur.

Mümin, türlü musibetlerle imtihan edilse de yıkılmaz, ayakta kalır.[6] Bilir ki kula düşen, imtihan ve musibetleri Eyüp misali sabır, metanet ve vakarla kabullenmektir. Yüce Allah'tan gelene "lütfun da hoş, kahrın da hoş" diyebilmektir.

Aziz Müminler!

Müminin hayatında hüzne ve ümitsizliğe yer yoktur. O, لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا "Üzülme! Allah bizimle beraberdir"[7] âyetine gönülden inanır. Bilir ki herkesin onu terk ettiği anda kendisini terk etmeyen, ona ümit ve çare olan bir mevlası vardır.

Elinden ve dilinden insanların güvende olduğu kişidir mümin.[8] مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا "Aldatan bizden değildir."[9] hadisi gereği aldatmaktan ve aldanmaktan Allah'a sığınır. Müminin dilinden kötü ve yalan sözler, onur kırıcı ve gönül yaralayıcı ifadeler dökülmez. O, ötekileştirici değil birleştiricidir; nefret ettirici değil müjdeleyicidir. Her bir sözünün, her bir işinin bir gün mutlaka hesabını vereceğinin bilincindedir.

3 Ahmed b. Hanbel, II, 199.
4 Ahmed b. Hanbel, II, 199.
5 Buhârî, Edeb, 89.
6 Buhârî, Tevhid, 31.
7 Tevbe, 9/40.
8 Buhârî, Îmân, 4.
9 Müslim, Îmân, 164.

Aziz Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.)'in dilinde feraset, basiret ve itidal sahibidir mümin. Hayata ve olaylara tefekkür, hikmet ve ibret nazarıyla bakar. "**Mümin, bir delikten iki defa ısırılmaz.**"[10] Bile bile hataya düşmez. İnancının, duygu ve düşüncelerinin istismar edilmesine izin vermez. Gönlünü, zihnini başkalarına esir etmez.

"**Kalbinde zerre miktarı kibir bulunan kişi cennete giremez.**"[11] hadisinin bilinciyle mütevazi kişidir mümin. Yaratılanı sırf Yaratan'dan ötürü sever. Bilir ki insanlarla dost olmayan ve kendisiyle dostluk kurulamayanda hayır yoktur.[12] Onun davranışları şefkat, merhamet, samimiyet, ülfet ve muhabbetle örülüdür.

Ve nihayet mümin, güzel koku satan attar gibidir.[13] İnsanlara ahlâk, âdâb, erdem takdim eder. Zihinlerde hep olumlu yer edinir. Gönüllerde hep hoş sada bırakır.

Kardeşlerim!

Ne mutlu Peygamberimiz (s.a.s.)'in bu övgülerine mazhar olanlara! Ne mutlu yaratılış hikmetine sarılarak Yüce Allah'ın rızasına ulaşanlara! Ne mutlu fâni âlemi bâki bir hazineye dönüştürenlere!

10 Buhârî, Edeb, 83.

11 Müslim, Îmân, 147.

12 Ahmed b. Hanbel, II, 400.

13 Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebir, XII, 319

RAHMÂN'IN MÜMİN KULLARI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَاَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِى كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ مَثَلَ الْمُؤْمِنِ لَكَمَثَلِ النَّحْلَةِ اَكَلَتْ طَيِّبًا وَوَضَعَتْ طَيِّبًا وَوَقَعَتْ فَلَمْ تَكْسِرْ وَلَمْ تُفْسِدْ

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: " 'Rabbimiz Allah'tır' deyip, istikamet üzere olanlar var ya. Onların üzerine melekler iner ve derler ki: 'Korkmayın, üzülmeyin, size vâdolunan cennetle sevinin!' "[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Mümin, bal arısına benzer. Bal arısı gibi hep güzel, temiz, helal şeyler yer. Hep güzel şeyler üretir, hep iyiliklerin peşinden koşar. Hiçbir şeyi ne döker, ne kırar, ne de ifsat eder"[2]

Aziz Müminler!

Rabbimiz, bizlere Yüce bir Kitap indirdi. Örnek bir Peygamber gönderdi. İnsanca bir hayatı, mümince bir duruşu Kitabında ve Resûlü'nün örnekliğinde bizlere öğretti. Geliniz, bugünkü hutbemizde Kur'an-ı Kerim'in tanıttığı ve Peygamberimizin örnek yaşantısıyla gösterdiği bir müminin vasıflarını hep birlikte bir kez daha hatırlayalım.

Kardeşlerim!

Mümin, Allah'ın varlığına ve birliğine gönülden iman eden kişidir. Allah'ın meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini; âhireti, kaderi, Muhammed Mustafa (s.a.s.)'in Allah katından getirdiklerini tereddütsüz tasdik edendir. Peygamberinin örnek ahlakını hayata dönüştürendir mümin.

---

* 20.01.2017 tarihli hutbedir.

1 Fussilet, 41/30.

2 İbn Hanbel, II, 199; Hâkim, Müstedrek, I, 110.

Kardeşlerim!

Kur'an'da bizlere takdim edilen müminler, yaratılış gaye ve hikmetinin farkında olanlardır. Gördüklerine duyduklarına, yaşadıklarına tefekkür, tezekkür ve ibret nazarıyla bakanlardır. Kulluk ve ibadet bilinciyle yaşayanlardır. Namazlarını, şuur ve huşuyla eda ederek, miraç bilenlerdir. Zekâtı sırf Allah rızası için, gönülden verenlerdir. Oruçlarını kötülüklere kalkan kılanlardır.

Rahmân'ın has kullarıdır müminler. Kalpleri, Allah'ı hamd ve zikirle mutmain olur. O'nun ismi anıldığında yürekten, derin bir saygı duyarlar. Allah'ın âyetlerine, emir ve yasaklarına kör ve sağır kesilmezler. Bütün bunları doğru anlamaya, en güzel şekilde yaşamaya gayret gösterirler.

Kıymetli Kardeşlerim!

Tevazu sahibidir müminler. Kibirlenmezler. Gururlanmazlar. Üstünlük taslamazlar. Vakurdurlar. Dünya ve âhiretlerine faydası olmayan boş söz, tavır ve tutumlardan uzak dururlar. Cahillerin sataşmasına sadece "selâm!" diyerek karşılık verirler.

Tevekkül ehlidir müminler. Sadece Allah'a dayanıp güvenirler. Sadece O'ndan yardım isterler. Hata ve günahlarına tövbe ederler. Yanlışlarını bilerek, ısrarla sürdürmezler. Her daim sabrı kuşanırlar. Zorluk ve musibetler karşısında yılmazlar, ümitlerini yitirmezler. Hayatın bir imtihan olduğu bilinciyle,

اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رَاجِعُوْنَ "Biz her şeyimizle Allah'a aidiz ve O'na döneceğiz." diyerek teslimiyet ve metanetlerini dile getirirler. Öfkelerini yenerler. Kendilerine yapılan kötülükleri affederler.

Aziz Kardeşlerim!

Müminler, doğruluğu, sadakati kendilerine şiar edinirler. Yalandan, yalancı şahitlikten, aldatmadan kaçınırlar. Verdikleri sözden kesinlikle dönmezler. Emanete asla ihanet etmezler. Hak ve hukuktan ayrılmazlar. İffet ve haysiyetlerini korurlar. İnsanca bir yaşam uğrunda mücadeleden bir an olsun geri durmazlar. Yoklukta ve varlıkta Allah yolunda hiçbir fedakârlıktan kaçınmazlar.

Birbirlerinin dostları ve kardeşleridir müminler. Birbirlerini yalnızlığa terk etmezler. Başkalarının kötülüğünü istemezler. Şerde değil, hayırda yarışırlar. Kötülükte değil, iyilikte yardımlaşırlar. Şefkat ve merhameti elden bırakmazlar. Zulme, şiddete, vahşete geçit vermezler. Birbirlerinin saygınlığına gölge düşürmezler, hadlerini aşmazlar. Hiçbir zaman itidalden ayrılmazlar. Nazargâh-ı İlahî olan gönlü incitmezler. Hele hele Allah'ın mükerrem ve haram kıldığı bir cana asla kıymazlar.

Aziz Kardeşlerim!

İşte bütün bunlar, Rabbimizin Yüce Kitabında haber verdiği mümin kullarının vasıflarıdır. Bu güzelliklere sahip olanlara ne bir korku vardır ne de bir

hüzün. Onlar, Allah'ın sonsuz mağfiretine ve ebedi cennetine ulaşacaklardır. Orada hürmet ve selamla karşılanacaklardır. İkramların en güzeliyle ağırlanacaklardır.

Ne mutlu Rahmân'ın has kullarına! Ne mutlu yaratılış gaye ve hikmetine uygun yaşayarak Allah'ın rızasını kazananlara! Ne mutlu yolu huzura çıkanlara! Ne mutlu fâni âlemi bâki bir kazanca dönüştürenlere!

Yüce Rabbimiz, hepimizi sevdiği ve razı olduğu kullarından eylesin.

RAHMÂN'A HAS KUL OLABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ، وَلَا اللَّعَّانِ، وَلَا الْفَاحِشِ، وَلَا الْبَذِيءِ

Aziz Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.) bir gün ashabıyla sohbet ederken müminin sahip olması gereken güzel hasletleri veciz bir benzetmeyle şöyle dile getirdi: "**Mümin, bal arısına benzer. Bal arısı gibi hep güzel, temiz, helal şeyler yer. Hep güzel şeyler üretir, hep iyiliklerin peşinden koşar. Hiçbir şeyi ne döker, ne kırar, ne de ifsat eder**"[1]

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'de mümin kullarından övgüyle söz eder. Onları gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, zihinlerin tahayyül edemediği ebedi nimetlerle müjdeler. Geliniz bugünkü hutbemizde Rahmân'ın bu büyük müjdesine mazhar olan has kulların özelliklerine hep birlikte kulak verelim.

Kardeşlerim!

Rahmân'ın has kulları, الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا yeryüzünde vakar ve tevazu ile yürürler. Asla kibirlenmezler, gururlanmazlar, üstünlük taslamazlar. Zira bilirler ki gerçek üstünlük, Allah'a karşı görev ve sorumluluk bilincine sahip olmaktan geçer. Gurura ve kibre kapılmak, insanlara üstünlük taslamak, kişiyi ancak Allah'ın rahmetinden, rızasından uzaklaştırır.

Rahmân'ın has kulları, وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا dünya ve âhiretlerine faydası olmayan boş söz, tavır ve tutumlardan kaçınırlar. Cahillerin, kendini bilmezlerin sataşmasına aldırış etmezler. "Selam" diyerek geçip giderler. Zira bilirler ki haddi aşmak, küstahlık ve hoyratlık etmek, mümince bir tavır ve tutum

* 04.08.2017 tarihli hutbedir.

1 İbn Hanbel, II, 199.

değildir. Mümine yakışan, ölçülü ve saygılı davranmaktır; basiretli ve ferasetli olmaktır; itidalden ayrılmamaktır. Onun bu konudaki hayat ölçüsü, Peygamberimiz (s.a.s.)'in şu uyarısıdır: "**Mümin, insanları karalayan, lânet eden, kaba ve kötü sözlü, hayâsız birisi olamaz.**"[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Rahmân'ın has kulları, Allah'a gönülden teslim olanlardır. Bu teslimiyetin en belirgin tezahürü, gecenin sessizliğinde huşuyla kapandıkları secdelerdir. Onların imanlarına olan sadakatlerinin ifadesi, seherin bereketinde Allah'a ihlas ve samimiyetle arz ettikleri dua ve istiğfarlardır. Onlar, günah işlediklerinde gönülden pişmanlıkla رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ "**Ey Rabbimiz! Bizden cehennem azabını uzaklaştır!**" şeklinde yakaranlardır.

Rahmân'ın has kulları,

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذٰلِكَ قَوَامًا ne cimridirler, ne de savurgandırlar. Onlar, tasarruf ve harcamalarında bu ikisi arasında dengeli bir yol takip ederler. Yüce Rabbimizin kendilerine nimet olarak vermiş olduğu sağlığı, vakti, serveti israf etmekten kaçınırlar. İman ederler ki, her nimetin bir gün hesabı sorulacaktır. Onlar, gerektiğinde Allah yolunda hiçbir fedakârlıktan da geri kalmazlar.

Aziz Kardeşlerim!

Rahmân'ın has kulları, her daim elif gibi dosdoğru olurlar. Sırat-ı müstakimden bir an olsun ayrılmazlar. Allah'tan başka hiçbir varlığa boyun eğmezler. Kulluğu sadece O'na özgü kılarlar. Zihinlerini, gönüllerini hiçbir faniye esir etmezler. Allah'ın haram kıldığı cana kıymazlar. Zinaya bulaşmazlar. İffet ve haysiyetlerine halel getirecek, insan onurunu zedeleyecek davranışlarda bulunmazlar.

Rahmân'ın has kulları,

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ ۙ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا günahların en büyüklerinden olan yalancı şahitlikten kaçınırlar. Onlar, zihinlerini yersiz düşüncelerle kirletmezler. Dillerini yalan ve iftirayla zehirli bir ok haline getirmezler. Asılsız sözlere, olumsuz durumlara itibar etmezler. Zira bilirler ki bütün bunlar kötülüğün, fitne ve fesadın kaynağıdır; huzursuzluk ve çöküşün sebebidir. Mümine düşense her şartta hakkı savunmaktır. Her daim doğrunun yanında yer almaktır. Hakikatin tercümanı olmaktır.

Rahmân'ın has kulları,

وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا kendilerine Rabblerinin âyetleri hatırlatıldığı zaman, onlara kör ve sağır kesilmezler. Hayat kitabımız Kur'an'ı doğru bir şekilde anlamaya, en güzel biçimde yaşamaya çalışırlar. İçinde yaşadığımız

2 Tirmizî, Birr, 48; İbn Hanbel, I, 405.

kâinatı ve Allah'ın en mükemmel âyeti olan insanı tefekkür ederler. Hayata ve olaylara ibret nazarıyla bakarlar.

Kıymetli Kardeşlerim!

Rahmân'ın has kulları,

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ اِمَامًا "Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle" diye dua ederler. İşte onlar, sabretmelerine karşılık cennetin yüksek makamlarıyla mükâfatlandırılacaklardır. Orada hoş bir şekilde karşılanacaklar ve ebedi kalacaklardır. Orası ne güzel bir duraktır, ne güzel bir konaktır![3]

Ne mutlu Rahmân'a has kul olabilenlere! Ne mutlu yaratılış gaye ve hikmetine uygun yaşayarak Allah'ın rızasını kazananlara! Ne mutlu yolu huzura çıkanlara! Ne mutlu fâni âlemi bâki bir kazanca dönüştürenlere!

3 Furkân, 25/63-76.

ALLAH'IN YARDIMI MÜMİNLERLE BERABERDİR.*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يَمُوتَنَّ اَحَدُكُمْ اِلَّا وَهُوَ يُحْسِنُ الظَّنَّ بِاللهِ عَزَّ وَجَلَّ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Gevşeklik göstermeyin, üzüntüye kapılmayın. Eğer inanmışsanız üstün gelecek olanlar sizlersiniz**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Sizden her biriniz, öleceği güne kadar Allah'a hüsn-i zan besleyerek ümitvar olmaya devam etsin.**"[2]

Kardeşlerim!

İlk Müslümanların "zorluk yılları" adı verilen dönemleri olmuştur. Öyle ki bu zorluk yıllarında Mekkeli müşrikler, Müslümanları meşakkatle dolu boykot yıllarını yaşamaya maruz bıraktılar. Onlara her türlü kötülüğü reva gördüler. Allah'a ibadet etmekten dahi alıkoydular. Sırf Allah'a olan imanlarından dolayı işkenceler yaptılar, kimilerini şehit ettiler.

Fakat Rabbimiz, o zorlukları kendisine gönülden teslim olmuş müminler için hep kolaylıklara dönüştürdü. Bu zorlukların akabinde daima bir kolaylığın, bir rahmetin geleceğini müjdeledi. Bu hususu Rabbimiz, فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا "**Şüphesiz her zorlukla beraber bir kolaylık vardır.**"[3] âyet-i kerimesiyle bir kanun olarak insanın hayatına yerleştirdi. Allah Resûlü (s.a.s.) de, ashabıyla birlikte bütün bu zorlukların üstesinden geldi. Hicretle beraber Müslümanlar cihanşümul bir medeniyetin temelini attılar.

---

* 23.12.2016 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân 3/139.

2 Müslim, Cennet, 82.

3 İnşirâh, 94/5-8.

Aziz Müminler!

Bugün de hem millet olarak hem de İslam âlemi olarak, Peygamberimiz ve onu tasdik eden ilk müminlerin yaşadığı zorlukların benzerlerini yaşıyoruz. Kötülük, her geçen gün etrafımızı ve bütün insanlığı kuşatıyor. Bilhassa şiddet ve terörle kalplerimize korku salınmaya, gücümüz zayıflatılmaya çalışılıyor. Bu zorluk zamanlarında biz müminlerin sakınması gereken en büyük tehlike ise ümidin kaybedilmesidir. Tefrikaya düşülmesidir. Birlik ve beraberliğin yitirilmesidir. Kardeşliğe sahip çıkmaktan, mazluma umut olmaktan vazgeçilmesidir.

Kardeşlerim!

Bugün milletimize yöneltilen kötülüklerin üç gayesi vardır. Birincisi, yüzyıllardır bu topraklarda barış ve huzur içerisinde birlikte yaşayan aynı milletin fertlerini birbirine düşürmektir, kardeşler topluluğunu karşı karşıya getirmektir. Milletimizin arasına fitne ve tefrika tohumları ekmektir. Lakin bunlar, beyhude birer çabadır. Zira bizler Malazgirt'te, Çanakkale'de, İstiklal Harbi'nde omuz omuza nice şehitler vererek bu toprakları hep birlikte vatan kılmış bir milletiz. Biz aynı ülkenin, aynı kültürün, aynı tarihin çocukları olduğumuz gibi, aynı dinin, aynı kitabın, aynı peygamberin müminleriyiz.

Bugün de kötülüklere, şiddet ve teröre karşı milletçe verilecek en büyük cevap, birbirimize daha fazla kenetlenmek, daha fazla sahip çıkmaktır. Kardeşlik misakımızı yenilemektir. Kalplerimizin arasına sokulmak istenen fitne ve fesada asla geçit vermemektir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Milletimizin karşı karşıya olduğu kötülüklerin ikinci gayesi, bizleri umutsuzluğa sevk etmektir. Millet olarak bizim dünyayla, hayatla bağımızı koparmaktır. İnancımızı, bizi millet kılan değerlerimizi, aidiyet duygumuzu, ümidimizi, özgüvenimizi yok etmektir. Lakin bizler, ümitsizliği haram ilan eden bir dinin mensuplarıyız. Şartlar ne olursa olsun geleceğe dair umudunu asla kaybetmeyen bir peygamberin ümmetiyiz.

Kardeşlerim!

İstiklal ve istikbalimizi hedef alan kötülüklerin üçüncü gayesi, milletimizi yeryüzündeki mazlum, mağdur ve mahrumların ümidi olmaktan çıkarmaktır. Oysa bizler, Halep'teki masum yavruların, gönlü yaralı kadınların, beli bükük yaşlıların umudu olmaya devam etmeliyiz. Kaderine terkedilmiş Arakan'daki mazlumların, yüzyıllarca sömürülmüş Afrika'daki mahrumların ümidi olmaya devam etmeliyiz. Bizler bu bilinçle kötüye karşı iyinin, batıla karşı hakkın, zalime karşı mazlumun yanında durmaya devam etmeliyiz.

Kardeşlerim!

Rabbimiz, aziz milletimize zeval vermesin. İstikbal ve istiklalimize kast edenlere karşı bizlere güç, kuvvet ve metanet ihsan eylesin. Bizleri yolunda sabit kılsın. İnkârcılara karşı nusret ve inayetini, rahmet ve himayesini bizlerden esirgemesin. Âmin!

FİRDEVS CENNETİNE MİRASÇI OLMAK (MÜ'MİNÛN 1-10.AYETLER)*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَۙ ۝ اَلَّذِينَ هُمْ فِى صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَۙ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَۙ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكٰوةِ فَاعِلُونَۙ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَۙ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ زِدْنَا وَلَا تَنْقُصْنَا، وَاَكْرِمْنَا وَلَا تُهِنَّا، وَاَعْطِنَا وَلَا تَحْرِمْنَا، وَاٰثِرْنَا وَلَا تُؤْثِرْ عَلَيْنَا، وَارْضَ عَنَّا وَاَرْضِنَا

Aziz Müminler!

Hz. Ömer'in rivayet ettiğine göre Allah Resûlü (s.a.s.), bir gün ashabıyla sohbet ettiği esnada kendisinde vahiy alameti belirdi. Bir müddet bekledikten sonra kıbleye yöneldi. Ellerini semaya açtı ve Rabbine şöyle niyazda bulundu: "**Allah'ım! Bize nimetini artır, eksiltme! Bizi onurlandır, zelil eyleme! Bizi istediğimize ulaştır, mahrum etme! Bizi üstün kıl; zayıf duruma düşürme! Bizi razı olduklarından ve senden hoşnut olanlardan eyle!**"

Kardeşlerim!

Efendimiz, bu duanın ardından, "**Az önce bana on âyet indirildi. Kim bu âyetlerde belirtilenleri hayatına yansıtırsa cennete girer.**" buyurdu ve Müminûn Suresi'nin ilk on âyetini[1] okudu.[2]

İşte bugünkü hutbemizde bizleri Firdevs cennetine mirasçı kılacak bu on âyeti sizlerle paylaşmak istiyorum. Geliniz, bu on âyette haber verilen ve felaha eren gerçek müminlerin kimler olduğuna hep birlikte bakalım.

اَلَّذِينَ هُمْ فِى صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَۙ o müminler ki, namazlarını huşu içerisinde kılanlardır. Namazı, Rabbiyle bir vuslat anı, özlemle beklenen bir buluşma olarak görenlerdir. Bu muazzam ibadeti, şekle indirgemeyenlerdir. Onun ruhunu asla zayi etmeyenlerdir.

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَۙ o müminler ki, dünya ve âhiretlerine bir faydası dokunmayan, boş söz ve işlerden uzak duranlardır. Zira hayat, bir saniyesi bile heba

* 03.03.2017 tarihli hutbedir.

1 Müminûn, 23/1-10.

2 İbn Hanbel, I, 351; Tirmizî, Tefsir, 24.

edilemeyecek kadar kısa ve kıymetli bir nimettir. Vakit, bizlere emanet edilen eşsiz bir hazinedir. Ve bir gün her bir emanetin, her bir nimetin hesabı Rabbimiz tarafından eksiksiz sorulacaktır.

وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكٰوةِ فَاعِلُونَ felâha eren müminler, zekâtını verenlerdir. İnfakta bulunanlardır. Zekat vermek için adeta birbirleriyle yarışanlardır. Zekat ki; yoksulun, ihtiyaç sahibinin, zenginin malındaki hakkıdır. Zekat ki; kişiyi mal ve mülkün, servet ve gücün esiri olmaktan korur. Zekat ki; bir taraftan kişiyi maddi yüklerden kurtarır. Diğer taraftan da günah ve kirlerden arındırır.

Kardeşlerim!

Kendilerine cennetin vadedildiği müminler,

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ iffetlerini koruyanlardır. Başkalarının iffetini kendi iffeti sayanlardır. Zira insan, tertemiz fıtratını, haysiyetini koruduğu müddetçe özünü korur. Başkalarının saygınlığına halel getirmediği müddetçe saygı görür.

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ebedi nimetlere ulaşacak müminler, emanet bilincine sahip olanlardır. Ahitlerine, verdikleri sözlere sadık kalanlardır. Zira sadakat ehli, güvenilir bir kişi olmak, müminin en önemli özelliklerindendir. Çünkü mümin, Muhammedü'l-Emîn'in, yani özü sözü bir, güvenilir peygamberin kutlu yolunun yolcusudur.

وَالَّذِينَ هُمْ عَلٰى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ Firdevs cennetine kavuşacak olan müminler, namazlarını aksatmadan devamlı kılanlardır. Namazları, kendilerini çirkinliklerin esiri olmaktan alıkoyduğu kimselerdir. Şu bir gerçektir ki; biz namazlarımızı korursak namazlarımız da bizi korur. Biz namazlarımıza düşkün ve sevdalı olursak namazlarımız da bütün varlığıyla kötülüklere karşı bize kalkan olur.

Kardeşlerim!

İşte Rabbimizin büyük mükâfatı bu müminler içindir. أُولٰٓئِكَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ Onlar, Firdevs cennetinin ebedi varisleridirler. Firdevs cenneti ki, cennetin en özel yerlerindendir. En yüksek mertebelerindendir. Firdevs cenneti ki Peygamberimiz (s.a.s.)'in vefatından sonra ciğerparesi Fâtıma validemizin, "Makamı Firdevs cenneti olan babacığım!"[3] sözleriyle hüznü ve tesellisine konu olan cennettir.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, bizleri felâha eren ve Firdevs cennetinde Peygamberimiz (s.a.s.)'e komşu olan bahtiyar müminlerden eylesin.

3 Buhâri, Megazi, 78.

CENNET YOLCUSU OLABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمٰوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ اِنِّی اَسْاَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ اِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ اَوْ عَمَلٍ، وَاَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ اِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ اَوْ عَمَلٍ.

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyurmuştur: "**Rabbinizin mağfiretine, genişliği göklerle yer arası kadar olan ve takva sahipleri için hazırlanmış bulunan cennete koşun.**" [1]

Peygamberimiz (s.a.s.) de "Cennete girmeye vesile olacak en önemli husus nedir"? diye soran bir sahâbiye, "**Takva, yani Allah'a karşı sorumluluk bilinci ve güzel ahlaktır.**" buyurmuştur.[2]

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, bizlere birbirini takip eden iki hayat vermiştir. Birincisi fâni, kısa ömürlü ve kazanca dönüştürülmesi gereken dünya hayatıdır. İkincisi ise ebedi ve ölümsüz olan âhiret hayatıdır. Dünya hayatı, âhirete uzanan zorlu ve sonlu yoldur. Âhiret hayatı ise dünya tarlasında ektiğimizi biçeceğimiz, yapıp ettiklerimizin karşılığını eksiksiz göreceğimiz bir hayattır. Bu hayatta bizler için ya hüzün ya da sevinç vardır.

Dünya imtihanında başarılı olmak için gayret gösterenler, Allah'ın rızasına ve ebedi nimetler yurdu olan cennete kavuşacaklardır. Bu imtihanı kaybedenler ise âhirette pişmanlık ve hüsrana uğrayacaklardır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Rabbimiz, cennetine götürecek, cehennemden kurtaracak yolu bizlere hayat rehberimiz olan Kur'an-ı Kerim'de öğretmiştir. Peygamberimiz (s.a.s.) de bu yolu bizzat yaşayarak göstermiştir. Söz konusu bu yolun sonu ebedi

* 13.10.2017 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân 3/133.

2 İbn Mâce, Zühd, 29.

kurtuluştur. Bu yolun sonu bitmeyecek olan bir huzurdur. Geliniz bugünkü hutbemizde cennet yolcusunun özelliklerine hep birlikte bakalım.

Aziz Müminler!

Cennete giden yola imanla girilir. Zira ebedi kurtuluş, imandan geçer. Allah'ın varlığına ve birliğine, O'nun peygamberlerine, meleklerine, kitaplarına, âhiret gününe, kaza ve kaderin Allah'tan olduğuna gönülden inanmak mümin olabilmenin ilk şartıdır. Mümin, Allah'a gönülden teslim olmuş kişidir. Mümin, son nefesine kadar imanına sadık kalan kimsedir. O, bu uğurda türlü musibetlere maruz kalsa da sadakat ve teslimiyetini yitirmez.

Kardeşlerim!

Cennete giden yolda ilerleyebilmenin şartı ibadettir, salih ameldir. İhlasla kılınan namaz, samimiyetle tutulan oruç, hac, zekat, kurban nasıl birer ibadetse, sırf Allah rızası gözetilerek yapılan her güzel iş de bir ibadettir. Anne-babamıza, eşimize-evladımıza, komşu ve akrabamıza, can taşıyan her bir varlığa iyilikte bulunmak ibadettir. Hayatı birbirimize kolay kılmak, sahip olduğumuz nimet ve imkânları kardeşimizle paylaşmak, yardımlaşmak bir ibadettir. Tutamayanın eli, göremeyenin gözü, yürüyemeyenin ayağı, konuşamayanın dili olmak bir ibadettir. Hâsılı kötülükten uzak durma ve iyilik yolunda olma gayreti bir ibadettir.

Aziz Müminler!

Cennete giden yolda yücelebilmenin şartı güzel ahlaktır. Rabbimize, kendimize, çevremize karşı samimiyeti kuşanmaktır. Doğruluk ve istikametten asla ayrılmamaktır. Ahde vefayı elden bırakmamaktır. Emanete ihanet etmemektir. Zira Rahmet Elçisi (s.a.s.) tarafından "elinden ve dilinden emin olunan kişi" diye tarif edilen mümin, hiçbir kimseye zarar veremez. Yüce Allah'ın saygın bir varlık olarak yarattığı insanın onur ve haysiyetini zedeleyecek söz, tutum ve davranışlarla kısacık ömrünü israf ve heba edemez. Mümin, "**Utanmazsan dilediğini yap.**"[3] hadisi doğrultusunda güzel ahlakı kendisine şiar edinir.

Kardeşlerim!

Hutbemizi şu duayla bitirmek istiyorum: "**Allah'ım! Senden cenneti ve bizi cennete yaklaştıran söz ve amelleri isteriz. Cehennem ateşinden ve bizi ona yaklaştıran söz ve davranışlardan sana sığınırız.**"[4]

Allah'ım! Vatanımıza, milletimize; birliğimize, dirliğimize kastedenlere fırsat verme!

Yâ Rabbi! Değerlerimiz uğrunda canlarını feda eden aziz şehitlerimize rahmetinle muamele eyle! Gazilerimize acil şifalar lütfeyle! Bizleri onların uğrunda canlarını feda ettikleri, kanlarını akıttıkları yüce değerleri yaşayan ve yaşatanlardan eyle!

3 Buhâri, Ehadisü'l- Enbiya, 54.

4 İbn Mâce, Dua, 4.

HELAKE GÖTÜREN HASLET: KİBİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۖ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبْرٍ

Değerli Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) bir gün, "**Kalbinde zerre miktarı kibir bulunan kimse cennete giremez**" buyurdu. Bunun üzerine bir sahabî elbise, ayakkabı ve benzeri eşyalardan hoşlanmanın kibir olup olmayacağını ima eden bir soru sordu. Bu soruya Efendimiz şöyle cevap verdi:

"**Şüphesiz ki Allah güzeldir, güzelliği sever. Gerçek anlamda kibir, hakkı inkâr etmek ve insanları hakir görmektir.**"[1]

Şefkat Peygamberi, bu sözleriyle gerek insanlara gerekse Rabbimize karşı haddimizi bilmemiz ve her daim kulluk bilinci ile hareket etmemiz gerektiğini öğretiyordu.

Kardeşlerim!

Yüce dinimiz fıtrata aykırı, insana yakışmayacak, izzet ve onuru zedeleyecek her türlü huy ve davranışı yasaklamıştır. İşte bu davranışlardan biri de kibirdir. Kibir, kişinin kendini üstün görmesi ve bu duyguyla başkalarını aşağılayıcı davranışlarda bulunması demektir.[2]

Esasen kibir öyle bir hastalıktır ki, kalpleri katılaştırır, gözleri kör eder. Bu hastalık, kronik bir hale gelirse insana kendisini ve sonsuz nimetlerin gerçek sahibi olan Rabbini unutturur. Allah'ı unutmak, hâşâ Allah yokmuş gibi yaşamaksa insanı helake götürür.

---

* 11.01.2013 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Müslim, Îmân, 147.

2 DİA, "Kibir" Maddesi, c. 25, s. .

Kardeşlerim!

Kibrin ilk temsilcisi şeytan olmuştur. Yüce Rabbimiz, Âdem (a.s.)'i yarattığında meleklerden ona secde etmelerini istemişti. Melekler bu emri tereddütsüz yerine getirdikleri halde, kendisinin ateşten yaratılmasını üstünlük vesilesi sanan İblis, kibrinin esiri olmuş ve Allah'ın bu emrine isyan etmişti. [3]

Başta Peygamberimiz olmak üzere bütün güzel huyların ilk temsilcileri olan peygamberler ise insanlığa kibre karşı alçak gönüllülüğü, katı kalpliliğe karşı şefkat ve merhameti, kin ve nefrete karşı sevgi ve şefkati öğretmişlerdir. Bu öğretileri kabul eden ve onlara sadık kalan müminler kibir ve gurur hastalığına düşmekten kendilerini korumuşlardır. Bu kutlu yolu bırakıp şeytanın yolunu tercih edenler ise kibir girdabına kapılarak kendilerine yazık etmişlerdir.

Şeytan ve yandaşları her zaman, küçük iddiaların peşinde koşarak sözde büyük adamlar olmayı vaat etmişlerdir. Peygamberler ve onların yolundan gidenler ise büyük iddiaların mütevazı savunucuları olmak gerektiğini insanlara öğütlemişlerdir. Bu öğüt, Kur'an-ı Kerim'de Lokman (a.s.)'ın oğluna yaptığı hikmetli bir baba nasihati şeklinde insanlığa şöyle sunulmuştur: "**Küçümseyerek surat asıp insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme! Çünkü Allah, kendini beğenmiş övünüp duran kimseleri asla sevmez.**"[4]

Kıymetli Kardeşlerim!

Hepimiz insanız. Ne kadar geniş imkânlara sahip olursak olalım, Kur'an'ın ifadesiyle, ne yeri yarabilecek bir kuvvete, ne de dağlarla boy ölçüşecek bir kudrete sahibiz.[5] Bizler, övülmekten hiç hoşlanmayan, kendisine "**Allah'ın kulu ve rasûlü**" denmesini isteyen[6] bir Peygamberin ümmetiyiz. O Peygamber ki karşısında konuşurken titreyen bir adama; "**Rahat ol. Ben kral değilim. Kurutulmuş et yiyen bir kadının oğluyum.**"[7]diyerek tevazunun en güzel örneğini sergilemiştir. Aynı zamanda O, "**Allah için tevazu gösterenin, Allah derecesini yükseltir.**"[8] sözüyle mütevaziliği kendisine şiar edinenleri müjdelemiştir.

O halde geliniz kardeşlerim! Rabbimizin birer lütfu olan servet, makam, mevki, rütbe, unvan gibi nimetleri kibir değil şükür vesilesi sayalım ve bu nimetlerin gerçek sahibine şükredelim. Unutmayalım, kibir afet, tevazu ise rahmettir. Hutbemi şu veciz mısralarla bitirmek istiyorum:

Mala mülke olma mağrur; Deme var mı ben gibi!

Bir muhalif yel eser; Savurur harman gibi.

3 Bakara, 2/34; A'râf, 7/11-12; İsrâ, 17/61-62; Kehf, 18/50; Tâhâ, 20/116-122; Sa'd, 38/71-76.

4 Lokman, 31/18.

5 İsrâ, 17/37.

6 Buhârî, Kitâbu Ehâdîsi'l-Enbiyâ, bâb 47, hadis no 3445.

7 İbn-i Mâce, Sünen, Kitâbü'l-Et'ime, bâb 30, hadis no 3312.

8 Müslim, Birr, 69.

EDEP VE HAYÂ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۖ إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اسْتَحْيُوا مِنَ اللهِ حَقَّ الْحَيَاءِ...

Cumanız mübarek olsun Aziz Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bir gün ashâbına,

اسْتَحْيُوا مِنَ اللهِ حَقَّ الْحَيَاءِ ...

"Allah'tan hakkıyla hayâ ediniz!" buyurdu. Ashab,

نَسْتَحِي مِنَ اللهِ يا رَسُولَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ

"Yâ Resûlallah! Biz zaten Allah'tan hayâ ediyoruz, elhamdülillah!" şeklinde karşılık verdi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem, sözlerine şöyle devam etti. "Hayâ, sadece sizin anladığınız manada değildir. Allah'tan hakkıyla hayâ etmek, bütün organları her türlü günah ve haramdan korumaktır. Dünyanın geçici nimetlerine aldanmamaktır. Ölümü ve ölümden sonraki hayatı asla unutmamaktır."[1]

Kardeşlerim!

Rabbimizin insanın fıtratında var ettiği duygulardan biri de edep ve hayâdır. Edep ve hayâ, Efendimizin de işaret ettiği gibi yaratılış hikmet ve gayesine uygun, insana yaraşır bir hayat sürme çabasıdır. Edep ve hayâ, insanın nefsini terbiye etmesi, kendini ve haddini bilmesidir.[2]

Ruhunu Kerim Kitabımızın mana sofrasından besleyen müminler, kâmil insan olma yolunun edep ve hayâdan geçtiğini bilirler. Müminin söz ve davranışları edeple değer bulur. Edeple yapılan tövbe makbul olur. Dua ve ibadetler, edeple eda edilirse Allah'a yükselir ve sahibini yüceltir.

* 08.01.2016 tarihli hutbedir.

1 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 24.

2 İsrâ, 17/37.

Aziz Müminler!

Edep ve hayâyı kuşanan kalpte ancak hayır ve güzellik bulunur. Edebi şiar edinmiş bir zihinden ancak faydalı düşünceler sadır olur. Edeple konuşan bir dilden ancak hayırlı ve hoş sözler dökülür. Böyle bir dil, kendini ilgilendirmeyen boş sözlerden, dedikodu, yalan, iftira gibi mümine yakışmayan konuşmalardan uzak durur.

Edep ve hayâ ile nazar eden göz, kendi ayıbını aramaktan başkalarının kusur ve noksanını göremez. "Söyle müminlere, gözlerini muhafaza etsinler."[3] âyetinin terbiyesinden geçen göz, mahremiyet sınırlarını ihlal edemez. Edep ve hayâ perdesine bürünen kulak, Rabbimizin hoşnut olmadığı her türlü söze kapalıdır. Edep ve hayânın tadına varan gönül, kin, haset, kibir, nefret gibi her türlü nefsani duygunun esaretinden kurtulur.

Değerli Kardeşlerim!

İnsan her yaşta, her çağda ve her konumda edep ve hayâya muhtaçtır. Edep, bizim medeniyetimizde üstün bir ahlakî meziyet olarak değer görmüştür. Ancak bugün büyük oranda insanlık, bir edep ve hayâ mahrumiyeti, bir ahlak çöküntüsü yaşamaktadır. Günümüz dünyasında ahlakî değerler giderek yozlaşmaktadır. Öyle ki, önceleri edep ve hayâ sahibi olanlar övülür, değerli görülürken, şimdilerde edepli davranmak ve hayâlı olmak bir eksiklik, bir zayıflık gibi algılanmaktadır. Edebe aykırı sözler sarf etmek ve ahlâk dışı davranışları alenî olarak işlemek ise ne acıdır ki kimilerince cesaretin, özgüvenin ve özgürlüğün göstergesi kabul edilmektedir.

Nice zihinler, gönüller ve bedenler edep ve hayâ ile yücelmek yerine edepsizliğin girdabında boğulmaktadır. Fıtratı zedeleyen, ahlakı zayıflatan, hayâ perdesini yırtan araçlar her geçen gün artmaktadır. İnsanlık, nicelerinin ar damarlarının çatlayışını üzüntü ve ibretle izlemektedir. Kimi sosyal medya ortamları, ekranlar, sayfalar her gün hataya teşvik eden, günahı tatlı gösteren, kötüye ve şiddete müsaade eden kareler yayınlamaktadır. Çocuklar istismar malzemesi hâline getirilmekte; kadınlar, cinsel meta olarak görülmektedir. Dün harama karşı edeple öne eğilen başlar, hürmetle çevrilen gözler bugün sınır tanımaz bir biçimde harama yönelebilmektedir.

Kardeşlerim!

Bütün bunların temelinde erdem ve ahlak üzerine bina edilmeyen bir hayat anlayışının var olduğu aşikârdır. Edep ve hayâ yoksunluğu, insanın değer bakımından yoksullaşmasının bir ifadesidir. Edepsizlik, değersizliktir. İnsanın fıtratında var olan edebi, hayâyı kaybetmek, kişiyi "en şerefli varlık" olmaktan çıkararak değersizleştirir. Peygamberimiz, hayâ ve edebin, imanın bir

3 Nûr, 24/30-31.

tezahürü olduğunu, bu meziyetlerden kendini mahrum edenlerin ise hüsrana sürükleneceklerini haber vermektedir.[4]

Kardeşlerim!

Geliniz! Edep ve hayânın eşsiz bir hazine olduğunu bir kez daha hatırlayalım. İşe önce kendi ayıplarımızı görüp düzeltmekle başlayalım. Zamanın ve mekânın hakkımızda şahitlik yapacağı hesap günü gelmeden önce kendimizi hesaba çekelim. Mümin olmanın hakkını verebilmek için gayret gösterelim. Her hal ve hareketimizde Resûl-i Ekrem (s.a.s.) Efendimizin ahlak ve edebini örnek alalım.

Hutbemizi, müminin nişanı olan edebe dair şu veciz ifadelerle bitirmek istiyorum:

Edeb bir tâc imiş nûr-i Hudâ'dan,

Giy o tâcı emin ol her belâdan.

4 Tirmizî, Birr ve Sıla, 65.

ZÜLEYHA KARŞISINDA YUSUF OLABİLMEK (İFFET VE HAYÂ)*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ اَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذٰلِكَ اَزْكٰى لَهُمْ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ اِنِّي اَسْاَلُكَ الْهُدٰى وَالتُّقٰى وَالْعَفَافَ وَالْغِنٰى

Değerli Kardeşlerim!

İffet ve haya denildiğinde hemen hepimizin aklına Hz. Yusuf'un kıssası gelir değil mi?. O gün odada Züleyha ile ikisi baş başa kalmışlardı. Züleyha ondan arzuladığı şeyi elde etmek istedi. Ve kapıları kilitleyerek talebini Yusuf'a iletti. O ise; "**Allah'a sığınırım**"[1] diyerek haramdan yüz çevirdi. Böylece Yusuf'un iffet imtihanı ve harama karşı dik ve onurlu duruşu Kerim Kitabımızın tanıklığıyla büyük bir ibret ve örnek olarak takdim edilmiş oldu.

Kardeşlerim!

İffet, insanın süsü, ziyneti ve namus anlayışının göstergesidir. İffet ve namus duygusu, insanda doğuştan var olan ve onu diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerden biridir. Cennette yasak ağacın meyvesinden yiyen, bu yüzden açığa çıkan edep yerlerini örtmeye çalışan Hz. Âdem ve eşinin bu tavrı[2], hayâ ve edebin ne denli köklü bir duygu olduğunu göstermektedir bize.

Dürüst ve iffetli bir hayat sürmek en önemli ahlakî sorumluluklarımızdandır. Rabbimizin rızasını ve hoşnutluğunu kazanırız böylece. İffet zırhını kuşanmış ve hayâ elbisesini giyinmiş müminler gözlerini haramdan korumakla başlarlar işe. Yüce Mevla her halimizden haberdar olduğunu hatırlatarak, "**Mümin erkeklere söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar, ırzlarını korusunlar….**", **Mümin kadınlara da söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar, ırzlarını korusunlar. …**" buyurmakta, gönlümüze açılan pencerelerimiz olan

* 09.09.2011 tarihli Ankara Hutbesidir.

1 Yusuf, 12/23.

2 Tâ-Ha, 20/121.

gözlerimizi edep perdesiyle örtmemizi istemektedir. Böyle bir tutumun kadın ve erkek tüm inananlar için en nezih bir tavır olduğuna işaret etmektedir.[3]

Kutlu Nebi de, utanma duygusunun görünmez ama insanı koruyan hassas bir çizgi olduğuna dikkatimizi çeker ve insan utanma duygusunu yitirirse varsın, dilediğini yapsın, der[4].

Muhterem Kardeşlerim!

Mümin, kendi iffet ve onurunu korumakla sorumlu olduğu kadar, başkalarının iffetinin de kudsi bir emanet olduğu biliciyle yaşamaya gayret eder. Dürüst ve namuslu kimselere iftirada bulunmanın büyük günahlardan olduğunu bilir. O şu ilahi ikaz ile adeta titrer:

"İffetli, hiçbir şeyden habersiz mümin kadınlara zina isnat edenler, gerçekten dünya ve âhirette lanetlenmişlerdir. İşlemiş oldukları günahtan dolayı dillerinin, ellerinin ve ayaklarının kendi aleyhlerine şahitlik edecekleri günde onlara çok büyük bir azap vardır."[5]

İffet, müminin cümle kötülük ve çirkinliklere karşı korunduğu kalkanıdır. "Edep Ya Hû" düsturuyla göz, kulak, dil ve gönül kapılarını kapatır mümin her türlü hayâsızlığa ve harama. İffet abidesi Resûlümüzün hadislerinde ifade ettiği gibi, gücü yettiği ve fırsat önüne geldiği halde "Ben Allah'tan korkarım" diyerek sırt çevirir günaha ve ahlaksızlığa. Böylece hiçbir gölgenin bulunmadığı günde Allah'ın arşının gölgesinde gölgelenmekle müjdelenir, Yüce Nebinin diliyle.[6]

Kardeşlerim!

Biz de Yüce Rabbimizin arşının gölgesinde, rahmetiyle kuşatılmış bahtiyar kullardan olmak istiyorsak, geliniz zihin ve gönül dünyamızı bulandıran, edep duygumuzu zorlayan tüm menfi düşünce, meyil ve etkenlere karşı Yusuf (a.s.) misali dimdik duralım. Gelin her dem ihtiyacımız olan iffet duygusunu bize lütfetmesi için Fahr-i kainat efendimizin lisanıyla Mevla'ya yakaralım:

"Yâ Rabbi! Senden hidâyet, takvâ ve iffet diliyorum."[7]

3 Nur, 24/30-31.

4 Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV,121.

5 Nur, 24/23-24.

6 Buhari, Zekat, 16.

7 Müsned, I/389, 439.

SADÂKAT*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قَالَ اللّٰهُ هٰذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا

Kardeşlerim!

Kerim Kitabımızda Yüce Allah sâdıklardan şöyle söz etmektedir: "**Bugün sadıklara, sadâkatlarının kendilerine fayda vereceği bir gündür. Onlar, altlarından ırmaklar akan, içinde ebedî olarak kalacakları cennetler vardır. Allah onlardan râzı olmuş, onlar da Allah'tan râzı olmuşlardır. İşte budur büyük kurtuluş.**"[1] Peki Kur'an'da bahsedilen Allah'ın razı olduğu ve kurtuluş müjdesi verdiği sâdıklar kimlerdir?

Sâdıklar, duygu, düşünce, söz ve davranışlarında doğruluğu şiar edinen, ahitlerini yerine getiren, emaneti koruyan, gönülden dostluklar kurup, dostluklarını samimiyetle devam ettiren kimselerdir.

Sadâkat, ihlas ve samimiyetle yüce Yaratanımıza bağlanmaktır. Bu bağlılık, Rabbimize elest bezminde verdiğimiz sözün ve onun bizlere bahşettiği sayısız lütuf ve nimetlerin, gösterdiği şefkat ve merhametin gereğidir.

Kardeşlerim!

Sözünden ve vaadinden asla dönmeyen Rabbimizin gönderdiği kutlu nebiler de sadâkat üzere bir hayat yaşamışlardır.

Hz.İbrahim, "Halilü'r-Rahmân" övgüsüne, sadâkatinden, vefâsından, başına gelen onca musibeti tevekkül ve teslimiyet ile karşılamasından dolayı mazhar olmuştur. Rabbi emrettiği için sevgili eşi Hacer Vâlidemizi ve ciğerparesi İsmail'i ıssız bir vadiye terkeden, yine biricik evladıyla Hakkın emrine boyun eğen Hz.İbrahim, "sadâkat ve dostluğun" en eşsiz simâlarından biridir.

* 10.02.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Maide 4/119.

"Bir elime güneşi diğer elime ay'ı verseniz yine davamdan vazgeçmem." diyen âlemlere rahmet Efendimiz (s.a.s.), hayatı boyunca Rabbine karşı gösterdiği üstün sadâkat ve bağlılığıyla bizlere en güzel örnektir.

Allah Resûlü'nün rahle-i tedrisinde yetişen ashabın da hayatı sadâkat örnekleriyle doludur. Efendimiz'in sâdık dostu Hazreti Ebû Bekir'in Miraç olayında gösterdiği sonsuz sadâkati ona "Sıddık" lakabını kazandırmıştır. Miraç hadisesini duyan müşrikler, Peygamber Efendimiz Mescid-i Aksa'yı tüm ayrıntılarıyla tarif etmesine rağmen iman etmezken; sâdık dostuna "seninki Mirac'a gittiğini söylüyor. Sen ne diyorsun?" diye sorduklarında: "O diyorsa doğrudur" sözü ile adını tarihe yazdırmıştır.

Hz.Ebu Bekir'in o günkü sadâkati günümüzde ve sonsuza kadar zihinlerde hep diri ve bâki kalacaktır. Bugün inananlar olarak bizler de, peygamberimizin getirmiş olduğu mesajlar karşısında "o diyorsa doğrudur" deme sadâkatini her daim göstermeliyiz.

Kardeşlerim!

Müminler, yalnız Rablerine karşı değil, her türlü iş ve muamelelerinde sadâkat ve samimiyetle davranırlar. Onların imanı sadâkatle neşvü nemâ bulur. Sadâkat, müminin ahlakının da en önemli göstergesidir. Bütün ahlakî değerlerin üzerine inşa edildiği kilit kavramdır sadâkat. Bu itibarla kişinin, yakın ve uzak çevresine, ailesine sadâkatle bağlanması dini ve ahlakî bir haslettir.

Verilen sözün yerine getirilmesi, anlaşmalara ve akitlere bağlı olmak da sadâkatin göstergesidir. Nitekim Rabbimiz, **"Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğru söz söyleyin ki Allah sizin işlerinizi düzeltsin ve günahlarınızı bağışlasın. Kim Allah'a ve Resûlüne itaat ederse, muhakkak büyük bir başarıya ulaşmıştır."**[2] buyururken, Efendimiz de, **"Bizi aldatan bizden değildir"**[3] sözüyle Müslüman ahlakının doğruluk üzerine bina edildiğine işaret etmektedir.

İnsanları aldatmayan, işlerinde ve sözlerinde doğruluk üzere olan kişi, çevresinde güven duyulan biri olmanın yanı sıra Allah katında da sâdıklar defterine yazılır. Her durumda bu ahlak üzere olan kimse şu beyitte de ifade edildiği gibi Allah'ın yardımına mazhar olur:

İnsana sadâkat yakışır görse de ikrah,

Yardımcısıdır doğruların Hazreti Allah

2 Ahzâb, 33/70

3 Müslim, İman 164.

ALLAH İÇİN SEVMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمٰنُ وُدًّا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ الاِيمَانِ اَنْ يَكُونَ اللهُ وَرَسُولُهُ اَحَبَّ اِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا ، وَاَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ اِلَّا لِلّٰهِ ، وَاَنْ يَكْرَهَ اَنْ يَعُودَ فِى الْكُفْرِ كَمَا يَكْرَهُ اَنْ يُقْذَفَ فِى النَّارِ.

Değerli Kardeşlerim!

Bir gün Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in yanında oturan bir sahâbî, yoldan geçen bir şahsı göstererek:

-"Yâ Rasûlallah! Şu adamı ben çok seviyorum" dedi. Efendimiz:

-"**Onu sevdiğini kendisine söyledin mi?**" diye sordu. Sahâbî, "Hayır" deyince, Gönüller Sultanı:

-"**Git ve hemen ona kendisini sevdiğini söyle!**" buyurdu. Bunun üzerine sahâbî yerinden kalktı; o kişinin arkasından yetişti ve: "Ben seni Allah rızası için seviyorum" dedi. O şahıs da, "Beni rızası için sevdiğin Allah da seni sevsin." diyerek karşılık verdi.[1]

Kardeşlerim!

Sevgiye ve sevgiyi dile getirmeye işte böyle önem verirdi Merhamet Peygamberi. "**Bir kimse kardeşini sevdiği zaman, bunu ona söylesin**"[2] buyururdu. Çünkü o, kin ve nefret için değil, sevgi ve rahmet için gönderilmiş muhabbet peygamberi idi. İmanın tadına varmanın yollarından birinin de yalnızca Allah için sevmek olduğunu belirtirdi.[3] Böylece, sevgi gibi güzel bir duygunun çirkin işlere alet edilmemesini isterdi.

* 30.11.2012 tarihli Ankara hutbesidir

1 Ebû Dâvûd, Edeb 112, 113; Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 141.

2 Ebû Dâvûd, Edeb 112, 113

3 Müslim, İmân, 67.

Kardeşlerim!

Sevgi, Yüce Rabbimizin bizler için var ettiği nadide bir nimettir. Dostluklar kurmamız, kalplerimizin birbirine kenetlenmesi bu duygu sayesindedir. Anne babamıza, çoluk çocuğumuza, eş dostumuza bağlılığımızı çoğu zaman sevgi sözcüğü ile dile getiririz. Bu duyguyu gönlünden silip atmış taş yüreklileri hep yadırgar ve onların kötülüklerinden Rabbimize sığınırız.

Şüphesiz, Allah'a iman etmek ve O'nu sevmek mü'min olmanın şartıdır. Allah için sevmek ve Allah için hoşnutsuzluğu dile getirmek de mümin olmanın en belirgin özelliklerindendir. Ne dünyevi bir çıkar, ne de insanların kınamasıdır mü'minin sevgisine yön veren. Mü'min, "**İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de gerçek anlamda iman etmiş olmazsınız**"[4] nebevî öğretisi ile hareket edendir. Mü'min, "**İnanıp salih ameller işleyenler için Rahmân, (gönüllere) bir sevgi koyacaktır.**"[5] ilahî fermanının şuuruna erendir. Bu şuur ile mü'min, hem Allah'ın hem de insanların sevgisini kazandıracak işleri yapmaya gayret gösterendir.

Değerli Kardeşlerim!

Ne yazık ki günümüz dünyasında birçok değerimiz zayıflamaya, hatta unutulmaya yüz tuttu. Sevgi, saygı, şefkat, merhamet, muhabbet gibi güzel hasletler de bundan nasibini aldı. İnsanlar, kendilerine huzur ve mutluluk verecek bu güzel duyguları birbirlerinden esirger hale geldiler. Oysa çok mu zor kardeşimize sevgimizi izhâr etmek, hissettirmek, bir güler yüz göstermek, tatlı bir söz söylemek? Şefkat Peygamberi'nin, "**Din kardeşini güler yüzle karşılaman dahî olsa! Sakın hiç bir iyiliği küçük görme!**"[6] sözü bizler için hem bir uyarı hem de bir müjde değil midir? Rabbimiz, Yüce Kitabında, sevgisini kazandıracak işler yapanları dostları olarak nitelemez mi? Dostlarının asla korkmayacaklarını ve üzülmeyeceklerini bildirmez mi?[7]

Öyleyse kardeşlerim, geliniz Allah sevgisini ve Allah için sevmeyi hayatımızın merkezine oturtalım. Sevgili Peygamberimizin oluşturduğu insanlık medeniyetinin birer neferi olduğumuzu unutmayalım.

Ne mutlu, Allah sevgisini gönlüne yerleştirenlere! Ne mutlu, O'nun rızası için birbirini sevenlere!

Hutbemizi, Efendimizden öğrendiğimiz ve Rabbimizin sevgisine vesile olacak şu dua ile bitirelim:

"**Allahım! Sevgini, seni sevenin sevgisini ve sevgine ulaştıracak işleri istiyorum.**"[8]

4 Müslim, İman,93.

5 Meryem, 19/96.

6 Müslim, Birr ve Sıla, 144.

7 Yunus, 10/62.

8 Tirmizî, Deavât, 74.

SEVGİ İLE YAŞAMAK!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلَآ اِنَّ اَوْلِيَآءَ اللّٰهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا تَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ حَتّٰى تُؤْمِنُوا وَلَا تُؤْمِنُوا حَتّٰى تَحَابُّوا

Değerli Kardeşlerim!

Ebû Hureyre'den nakledildiğine göre Efendimiz; "**Allah'ın kulları içinde birtakım kimseler vardır ki bunlar peygamber değildir. Öyle ki, peygamberler ve şehitler onlara gıpta ederler**" buyurmuştur. Bunun üzerine orada bulunanlar "**Bunlar acaba kimdir**" diye sorduğunda Efendimiz, "**Onlar aralarında herhangi bir kan ve soy bağı bulunmaksızın Kur'an'ın rehberliğiyle birbirlerini seven kişilerdir. Onların yüzleri nurdur. Ve onlar nur üzeredirler. Diğer insanlar korktukları zaman onlar korkmazlar, diğer insanlar üzüldükleri zaman onlar üzülmezler**" buyurmuş ve "**Allah'ın dostlarına korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir**"[1]ayetini okumuştur.[2]

Kardeşlerim!

İnsanı, peygamber ve şehitler derecesine yücelten bu sevgi nedir? Sevgi, Yüce Allah tarafından, kalplerimize nakşedilmiş Rahmanî bir duygudur. Rabbimiz de "**çok bağışlayan ve çok sevendir.**"[3]

Sevmek, Allah'ın cemal sıfatının bir tezahürü olarak O'nun ilahi nefha ve esintisinin tüm yaratılmışlara dokunuşudur. Sevgi, türlü hengâmelerle boğuşan insanın, Rabbinin vahdaniyet ve birliğiyle yeniden hayat buluşudur. Bu manada Allah'ın sevgiyi var etmesi, **O'nun varlığının ve kudretinin delillerindendir.**"[4] Sevme duygusu, bir taraftan merhamet ve şefkat, diğer taraftan hürmet ve itidal ile yakından ilgilidir. Ne var ki sevgi, sadece kalbî bir duygudan

* 17.02.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Yunus, 10/62

2 Ebû Dâvud, Sünen, Buyû, 3527

3 Büruc, 85/14

4 Rûm, 30/21

ibaret olamaz. O, kalplerin asıl sahibi olan Allah'ın emri gereği, iyiliklerle başka insanlara erişmektir... Sevmek "**Onlar, yiyeceği seve seve yoksula, yetime ve esire yedirirler**"[5] mealindeki ayetin bir sonucu olarak bazen bir ihtiyaç sahibine el uzatmak, bazen gözü yaşlı bir yetimin başını okşamak, derdine ortak olmaktır. Bir hastayı ziyaret etmek, ona dua edip şifa dilemektir sevmek.

Bazen ise sevmek, nesnenin meta olmaktan çıkması, insanlığın emrine amade kılınmasıdır. Bu itibarla dünya metaını, malı ve parayı sevmek Süleyman Peygamberin Kur'an'daki ifadesiyle "**Gerçekten ben malı, Rabbimi anmamı sağladığından dolayı çok severim.**"[6] şeklindeki tavrın parçası olmalıdır. Aksi takdirde dünya nimetlerine duyulan sevginin sonu hüsrandır.[7]

Muhterem Kardeşlerim!

Mümin, Allah'ın sevdiğini sever, Allah'ın rızasını ister. Bilir ki Allah âdil davrananları sever. Sakınanları, sabredenleri, güzel davrananları, iyilik edenleri, tevekkül edenleri Allah yolunda, duvarları birbirine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak mücadele edenleri çok tövbe edenleri ve çok temizlenenleri sever O halde Müslümanlar da bu vasıftakileri sever ve böyle olmayı ister.

Mümin, Allah'ın sevmediğini sevmez. Kur'an'da ifade edildiğine göre Allah kibirlenen ve övünen kimseleri, böbürlenip şımaranları, hainleri, günahkârları, inkâr edenleri, çirkin sözün açıklanmasını, haddi aşanları, israf edenleri sevmez. O halde Müslümanlar da bu vasıftakileri sevmez ve böyle olmayı istemez.

Bu çerçevede sevgi ahlâki bir temele, kendi içinde bir bütün oluşturan manevi bir değerler sistemine dayanmalıdır. Herhangi bir şeye beslenen sevgide dünya ve âhiret dengesi gözetilmelidir. Aşırı arzuların etkisiyle kör ve aklî muhakemeden uzak bir tavırla bir şeye bağlanmak ve Rabbin rızasını göz ardı etmek, sonuç bakımından insanı "**Hayır! Siz dünyayı seviyorsunuz ve âhireti bırakıyorsunuz.**"[8] diye ifade edilen bir hayata sürükleyebilir.

Yüce Mevlâ, Efendimiz'in ifade ettiği üzere, "**Peygamberlerin ve şehitlerin gıpta edeceği şekilde Allah'ın nuru ile seven müminler**" olmayı bizlere nasip etsin kardeşlerim.

5 İnsan, 76/8
6 Sad, 38/32-33
7 Ankebût, 29/25
8 Kıyame,75/20-21

METÂNET SAHİBİ OLMAK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولٰى

Değerli Kardeşlerim!

Derin bir hüzünle başını öne eğmişti Allah Rasûlü (s.a.s.). Evlât acısı yaşamak kolay mıydı? Henüz iki yaşını doldurmamış olan oğlu İbrahim kucağında can verirken Rahmet Elçisi'nin gözlerinden yaşlar süzülüyordu. Onun bu hali ashabını çok üzmüş hatta biraz da hayrete düşürmüştü. Onlar, belki nice zorluğa metanetle göğüs gerdiğine şahit oldukları Rahmet Peygamberi'nin ağlamasına şaşırmışlardı. Belki de O'nun, ölenin arkasından feryat ederek ağlanmasını yasaklayan sözleriyle[1] bu gözyaşlarını bağdaştıramamışlardı. Rasûl-i Ekrem'in cevabı, bütün şaşkınlıkları ve çaresizlikleri bertaraf edecek kadar açık ve netti:

"Bu gözyaşları merhamettendir. Göz ağlar, kalp hüzünlenir. Biz ancak Rabbimizin razı olacağı şeyleri söyleriz."[2]

Kardeşlerim!

Sevdiklerimizin hayata veda edişi, ruhsal, fiziksel ve ekonomik sıkıntılar, kaza ve felaketler, hastalık ve geçimsizlikler takatimizi zorlayan çeşitli hâdiselerdir. Aslında olumsuz gibi görünen bu durumlar hemen her birimiz için sabır ve imtihan vesilesidir. "İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece 'iman ettik' demekle bırakılacaklarını mı sandılar?"[3] ayeti, mü'minlerin zorluklar ve sıkıntılar karşısında nasıl bir tavır takınacaklarına işaret etmektedir.

Peygamber Efendimiz, bizlere üzüntü ve kederi sükûnet ve vakar ile karşılamayı tavsiye eder. Musibetler karşısında mü'mince bir duruşu öğretir.

* 04.05.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Ebû Dâvud, Cenâiz, 24-25.

2 Buhârî, Cenâiz, 43.

3 Ankebut, 29/2.

Acımız gözyaşına dönüşse de gözyaşımızın isyana dönüşmemesi gerektiğini anlatır. Yüreğimiz, acının kıskacında ezilse de, belimiz zahmet yüküyle bükülse de, dilimizden bizi bu imtihan dünyasına gönderen Rabbimize karşı en ufak bir isyanın dökülmemesi gerektiğini hatırlatır.

Allah Rasûlü'nü hayatına model olarak seçen bizler, imtihanın ne zaman ve ne şekilde geleceğini bilemediğimizden, "**Hanginizin daha güzel işler yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratan O'dur.**"[4] ayetinin bilinciyle hareket ederiz. Bununla beraber, "**Biz Allah'a aidiz ve yine O'na döneceğiz. Allah'ım! Sıkıntılarımın mükâfatını senden bekliyorum, bunun karşılığını bana ihsan et, benim için onu daha hayırlısıyla değiştir.**"[5] diye dua ederiz.

Kıymetli Kardeşlerim!

Mümin olmak, acıyı isyana değil, kazanca dönüştürebilmektir. "**Sabır, musibet ilk başa geldiği anda ortaya konulan tavırdır.**"[6] hadisinde belirtildiği gibi, can sıkıcı bir durum karşısında soğukkanlılığı ve feraseti elden bırakmamaktır. Mü'min olmak, "**Sizi biraz korku ve açlıkla; mallardan, canlardan ve ürünlerden biraz azaltma ile deneriz. (Ey Peygamber!) Sabredenleri müjdele!**"[7] ayetindeki "müjdelenenler" den olabilmek için çaba sarf etmektir.

Biz, kendilerine bir hayır dokunup da iyiliğe erişince memnun olan ama bir sıkıntı ile karşılaştıklarında inkâr ve isyana sürüklenen kimseler[8] olmaktan Allah'a sığınırız! Biliriz ki böyle bir tutum hem dünyada hem de âhirette hüsranla sonuçlanacaktır.[9]

Kardeşlerim!

Hayatımızın her aşamasında Allah'a hamd edebilen kullardan olmak için gayret gösterelim ve Efendimizin şu güzel tasvirine lâyık olmanın bilinciyle hareket edelim:

"**Müminin durumu ne ilginçtir! Her hâli kendisi için hayırlıdır. Bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına sevinecek bir hâl geldiğinde şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı gelecek olursa ona da sabreder; onun için bu da hayır olur.**"[10]

4 Mülk 67/2.
5 Ebû Dâvud, Cenâiz, 22.
6 Müslim, Cenâiz, 14.
7 Bakara, 2/155.
8 Fecr, 89/15-16.
9 Hac, 22/11.
10 Müslim, Zühd ve rekâik, 64.

KORKU VE ÜMİT ARASINDA YAŞAMAK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

تَتَجَافٰى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا ۖ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا اجْتَمَعَا فِى قَلْبِ عَبْدٍ فِى مِثْلِ هَذَا المَوْطِنِ اِ لاَّ اَعْطَاهُ اللهُ مَايَرْجُو، وَ اٰمَنَهُ مِمَّا يَخَافُ .

Kardeşlerim!

Resûlullah Efendimiz bir gün son anlarını yaşamakta olan bir gencin ziyaretine gider. Ona; "**Kendini nasıl hissediyorsun?**" diye sorar. Genç; "**Ey Allah'ın Resûlü, Allah'tan ümidim var, ancak günahlarımdan da korkuyorum**" der. Bunun üzerine Rahmet Peygamberi(s.a.s.); "**Bu durumda olan bir kulun kalbinde ümit ve korku birleşti mi, Allah o kulun ümit ettiği şeyi mutlaka verir ve korktuğu şeyden de onu emin kılar.**"[1] buyurarak o gencin şahsında hepimizi müjdeler.

Kulun Rabbi karşısındaki ruh halini tasvir eden, umarken korkmayı, korkarken de umudu öğreten ne güzel bir tablo…

Kardeşlerim!

Yüce kitabımız müminleri korku ve ümit sıfatlarıyla birlikte anar ve şöyle der; "**Onlar, korkarak ve ümid ederek Rablerine ibadet etmek için yataklarından kalkarlar…**"[2]

Allah'ın emir ve yasaklarına yönelik hükümler insanı salt korkuya değil, aynı zamanda Allah'a karşı sorumluluk bilincine yöneltir. Allah'tan korkmak kulu; Rabbinin hoşnutsuzluğuna neden olacak davranışlardan sakındırır.

Allah'ın sonsuz rahmet ve merhamet sahibi olmasının mümindeki bir tecellisi de ümittir. Ümit; Efendimizin ölüm döşeğindeyken ziyaret ettiği o genç gibi; cennetin nimetleriyle gelecek mükâfatı özlemektir.

Ümit; Rabbimizin;

---

* 03.06.2011 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Tirmizi, Sünen, Cenaiz, 8, III, 311.

2 Secde, 32/16.

"Ey âdemoğlu! Sen bana dua edip, affımı ümid ettikçe ben senden her ne sâdır olsa, aldırmam, seni affederim.

Ey âdemoğlu! Senin günahın semanın bulutları kadar bile olsa, sonra bana dönüp istiğfar etsen, çok oluşuna bakmam, seni affederim.

Ey âdemoğlu! Bana arz dolusu hata ile gelsen, sonunda şirksiz bana kavuşursan, seni arz dolusu mağfiretimle karşılarım."[3] müjdesiyle hayat bulmaktır.

Kardeşlerim!

Bir kediyi kasten aç ve susuz bırakarak ölümüne sebep olan ve bu yüzden cehennemi hak eden kadından bahseder İnsanlığın Efendisi (s.a.s.)… Sonra susuzluktan ölmek üzere olan bir köpeğe su verdiği için affedilen kadından… Rahmet peygamberi hep ümit ufkunu gösterir her an korkudan sarsılanlara. Rehavete kapılanlara da korku ve endişe ufkunu…

İnsan hayatı da, işte bu korku ve ümitlerin çalkantısı içinde seyreder. O çalkantıyı gönüllerinde hissedenler ise; "Cennete bir tek kişi girecek!" dense "Acaba ben miyim?"; "Cehenneme bir tek kişi girecek!" dense; "Yoksa ben miyim?" der peygamber dostu bir sahabî gibi…

Ne kadar güzel davranışlarda bulunursak bulunalım ve ne kadar ibadet edersek edelim, hiç birimizin mutlaka cennete girme gibi bir garantisi yoktur. Nitekim Kuran'da; "Rablerinin azabından emin olunamaz."[4] ayetiyle bu gerçeğe karşı insanlar uyarılmıştır.

Öte yandan hata ve günahımız ne kadar çok olsa da, ümitsizliğe düşmemeliyiz. İşlediğimiz günahlardan samimi bir şekilde tevbe etmeli ve Rabbimizin mağfiretinden ümidi kesmemeliyiz.

Allah cümlemizi umduklarımıza nail ve korktuklarımızdan emin eylesin kardeşlerim.

3 Tirmizi, Sünen, Daavat, 49, V, 548.

4 Me'âric, 70/28.

SAMİMİYETSİZLİĞİN ADI: RİYA*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۝ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۝ الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُنَ ۝ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

.. اَللّٰهُمَّ! رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، اجْعَلْنِي مُخْلِصًا لَكَ وَاَهْلِي فِي كُلِّ سَاعَةٍ فِي الدُّنْيَا وَالاٰخِرَةِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالاِكْرَامِ ..

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Bugünkü hutbemizde, yaptığımız bütün iyilikleri yok eden, işlediğimiz bütün amelleri silip götüren bir kötülükten söz etmek istiyorum. O da riyadır. Riya ki; bütün güzellikleri yok eden, iyilikleri boşa çıkaran samimiyetsizliğin adıdır. Riya ki; insanî ilişkileri ve karşılıklı güveni zedeleyen, kişiyi değersizleştiren bir hastalıktır.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), ashabıyla bir sohbetinde riyaya dikkatlerimizi şöyle çekmiştir: "**Hakkınızda en fazla korktuğum şey küçük şirktir.**" buyurur Allah Resûlü. Ashab, "Küçük şirk nedir Ey Allah'ın Resûlü?" diye sorar. Bunun üzerine Efendimiz, şu cevabı verir: "**Küçük şirk, riyadır. Allah, kıyamet gününde herkese amelinin karşılığını verirken riyakârlara şöyle diyecektir: 'Dünyada kendilerine riyakârlık yaptıklarınızın yanına gidin! Bakın! Acaba onların yanında bir mükâfat ya da hayır görebilecek misiniz?'**"[1]

Aziz Müminler!

Dîn-i Mübîn-i İslam'ın özü samimiyettir, ihlastır. İnancı, kulluğu ve itaati sadece ve sadece âlemlerin Rabbi olan Allah'a has kılmaktır. Sözlerimizde, amellerimizde yalnızca Allah rızasını gözetmektir. Olduğumuz gibi görünmek, göründüğümüz gibi olmaktır.

Kardeşlerim!

Ameller, riya ve gösteriş arzusu ile kirletildiğinde anlamını kaybeder. İhlas ve samimiyetten uzak amellerin dışı süslüdür ama içi boştur. Samimiyet olmadan değerler, değerini yitirir. Samimiyet sadece inanç ve ibadetlerde değil,

* 12.05.2017 tarihli hutbedir.

1 Beyhakî, Şuabü'l-îmân, V, 333.

insanlarla ilişkilerimizde de son derece önemlidir. Aile ve akraba ortamında, komşuluk ve arkadaşlık ilişkilerinde, iş hayatında, kısacası müminin, hayatının her alanında içten ve samimi olması en büyük ahlakî erdemlerdendir. Bu erdemi kazanmanın yolu da her işimizde Rabbimizin rızasına talip olmaktan geçer.

Kardeşlerim!

Riya bulaşırsa şayet, miracımız olan namazlarımız bizleri kötülüklerden alıkoyamaz. Böylesi bir namaz, فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ **"Yazıklar olsun o namaz kılanlara!"** âyetinde sözü edilen namazdır. Böylesi bir namaz, اَلَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ **"Onlar ki namazlarını ciddiye almazlar."** âyetinde ifade edilen namazdır. Böylesi bir namaz اَلَّذِينَ هُمْ يُرَآؤُنَ **"Onlar ki namazlarıyla gösteriş yaparlar."**[2] âyetinde açıkça belirtilen namazdır.

Aziz Müminler!

Riyaya kurban edilirse eğer oruçlarımız, bizim için kötülüklere karşı kalkan olamaz. Riya ile kesilmişse kurbanlarımız, bizleri Rabbimize yakınlaştıramaz. Riya ile kirletilmişse sadakalarımız, infakımız ve hasenatımız, Rabbimize olan sadakatimizi ifade etmekten uzak kalır.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), riya ile kirletilen amellerin, kıyamet gününde kişiyi büyük bir hüsrana sürükleyeceğini haber vermiştir. "Cömert desinler" diye infakta bulunanın ateşi, kendi serveti olacaktır. "Âlim desinler" diye ilim tahsil edenin ilmi onun azabı olacaktır. Hatta "Kahraman desinler" diye şehit olanın şehadeti de kabul görmeyecektir. Çünkü Allah rızasını bir tarafa bırakıp niyetini sadece gösterişe indirgeyenlerin amelinin Âlemlerin Rabbi nezdinde hiçbir kıymeti yoktur.[3]

Kardeşlerim!

Her geçen gün dünyada imaj ve gösteriş hâkim olmaktadır. İnsanlık, hızla samimiyetten uzaklaşmaktadır. Bugün, zihin ve gönüllerimizi tahrip eden, iman ve amellerimizi tehdit eden, beşeri münasebetlerimizi, dostluklarımızı zedeleyen en büyük tehlikelerden biri gösterişti, riyadır. Müminler olarak ihlas ve samimiyet sınavından geçtiğimiz dünyada bizlere düşen, ikiyüzlülükten, gösterişten bencillikten uzak durmaktır. Her sözümüzde, her işimizde, Rabbimizin rızasını, O'nun hoşnutluğunu amaçlamaktır. Yüce değerlerimizi, samimimi duygularımızı istismar etmek isteyen riyakârlara karşı uyanık olmaktır. Göz boyayarak aramıza fitne, fesat, ayrılık, gayrılık sokmaya çalışanlara fırsat vermemektir.

2 Mâûn, 107/4-6.

3 Müslim, İmare, 152.

Aziz Kardeşlerim!

Hutbemi Sevgili Peygamberimizin bir duasıyla bitirmek istiyorum: "…Ey yücelik ve ikram sahibi, her şeyin Rabbi olan Allah'ım! Bizi dünya ve âhirette her an sana ihlâs ve samimiyetle bağlı kıl![4]

4 Ebû Dâvûd, Vitr, 25.

ACELE İŞİN SONU PİŞMANLIKTIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَيَدْعُ الْاِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَآءَهُ بِالْخَيْرِ ۖ وَكَانَ الْاِنْسَانُ عَجُولًا ۝

Aziz Kardeşlerim!

"İnsan, hayra dua eder gibi şerre dua eder. İnsan çok acelecidir"[1] buyuran Yüce Rabbimiz, zafiyet noktalarımızdan birinin de acelecilik olduğunu beyan etmektedir.

Esasında, hangimiz şerre dua edip kendisine bir kötülük veya zarar gelmesini ister ki? Fakat kişinin, bir olay karşısında hislerine mağlup olarak, düşünüp taşınmadan, tedbirsiz ve sabırsız davranışı, çoğu kez kendi aleyhine bir sonuç vermekte ve telafisi mümkün olmayan zararlara sebep olabilmektedir. "Acele işin sonu pişmanlık", "acele işe şeytan karışır" ve benzeri atasözlerimiz, insanlığın yüzyıllar boyunca kazandığı tecrübe ve okuduğumuz ayetin mesajının örtüştüğünü göstermektedir.

Muhterem Kardeşlerim!

Aceleci insan, içinde bulunduğu ortamın ve çevrenin telkinlerinin sorgusuz sualsiz bir uygulayıcısı konumuna düşer. Sonuç ise, hem dünya hem âhiret açısından pişmanlık, haksızlık ve adaletsizlik gibi olumsuzluklardır.

Tarihteki büyük fakihlerden biri olan İmam Şâfiî'nin, bir mahkemeye kadı olarak tayin edilen öğrencisine yaptığı şu tavsiye, ne kadar da anlamlıdır:

"Evlâdım! Sana bir kimse, falan kişi benim gözümü yaralayıp kör etti diye şikâyete gelirse, sakın acele ile hüküm verme! İyi araştır; belki bu kişi diğerinin iki gözünü kör etmiş olabilir."

Değerli Kardeşlerim!

İnsanın aceleyle davranması ve tahriklere kapılması, bireysel ve toplumsal yaşamda da onulmaz yaralara sebep olabilir. Fertler arası kavga ve nefretlerin kaynağı, genellikle, aceleci, düşüncesiz ve önyargılı davranışlar değil midir? Bu tehlikeye dikkat çeken Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

---

* 18.02.2011tarihli Ankara hutbesidir.

1 İsrâ Sûresi, 17/11.

"Ey iman edenler! Size bir fâsık bir haber getirirse, bilmeyerek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için o haberin doğruluğunu araştırın."[2]

"Ey iman edenler! Allah için hakkı titizlikle ayakta tutan, adâlet ile şâhitlik eden kimseler olun. Bir topluma olan kininiz, sizi adaletsizliğe sevk etmesin. Âdil olun."[3]

Aziz Müminler!

Acelecilik; Kur'ân ve sünnetin rehberliği ile kontrol altına alınabilirse, iyi neticeler verecektir. Nitekim dinimizde, bazı işlerin geciktirilmemesi ve bugünün işinin yarına bırakılmaması istenmiştir. Bir günahın peşinden hemen tevbe etmek, namazları vaktinde kılmak, gençleri zamanı gelince evlendirmek gibi uygulamalar, zamanında ve yerinde yapılması istenen başlıca hususlardandır.

Kardeşlerim!

Gerçek şu ki, her konuda ayaklarımızı kaydırabilecek bir tehlike olan aceleciliğin üstesinden gelebilmek için; akla ve tecrübeye müracaat etmek, hakikati iyice araştırmak, sabır ve teenni ile hareket etmek, başkalarıyla istişâre etmek ve ilerisini düşünerek davranmak gibi hasletlere sarılmalıyız. Özellikle, aniden önümüze çıkan olaylar karşısında bu hasletlere sarılabilmek ve doğrudan şaşmamak, büyük önem arz etmektedir.

Hutbemizi, hayat rehberimiz Kur'ân'ın öğütleriyle bitirelim:

"Şüphe yok ki Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, kendilerine şeytandan bir vesvese dokunduğu zaman iyice düşünürler (derhal Allah'ı hatırlarlar da) sonra hemen gözlerini açarlar. Şeytanlara kardeş olanlara gelince, şeytanlar onları azgınlığın içine çekerler, sonra da bundan hiç geri durmazlar."[4]

2 Hucurât Sûresi, 49/6.

3 Mâide Sûresi, 5/8.

4 A'râf Sûresi, 7/201-202.

MÜMİNCE BİR DURUŞ: TEVEKKÜL*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوْبُهُمْ وَاِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ اٰيٰتُهٗ زَادَتْهُمْ اِيْمَانًا وَّعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُوْنَۚ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِسْمِ اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ اَنْ نَزِلَّ اَوْ نَضِلَّ اَوْ نَظْلِمَ اَوْ نُظْلَمَ اَوْ نَجْهَلَ اَوْ يُجْهَلَ عَلَيْنَا

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ve Hz. Ebû Bekir, Medine'ye hicret için yola çıkmışlardı. Durumdan haberdar olan müşrikler her tarafta onları aramaya başlamışlardı. Takip edilmemek ve müşrikleri şaşırtmak amacıyla Allah Resûlü, yol arkadaşıyla birlikte Sevr Dağı'nda bir mağaraya sığınmıştı. Müşrikler, bir ara mağaranın önüne gelip dayanmışlardı. Bu esnada Hz. Ebû Bekir, "Yâ Resûlallah! Eğilip ayaklarının dibine bir baksalar bizi görecekler." sözüyle endişesini dile getirmişti. Allah'a karşı her daim tam bir güven ve teslimiyet içinde olan Resûlullah Efendimiz ise âyette de ifade edildiği üzere[1] şöyle diyerek arkadaşını sakinleştirmiş ve bir yönüyle bizlere tevekkülü öğretmişti: "**Üzülme! Allah bizimle beraberdir. Allah'ın yanlarında olduğu iki kişi hakkında neden endişe ediyorsun ki?**"[2]

Kardeşlerim!

Müminde bulunması gereken en önemli hasletlerden biri de tevekküldür. Tevekkül, elimizden gelen gayreti gösterdikten sonra sonucu Allah Teâla'ya havale etmektir. Acizliğimizi, çaresizliğimizi itiraf ederek Yüce Mevla'ya kayıtsız şartsız teslimiyettir tevekkül. Sevinçte-kederde, bollukta-darlıkta, kısacası her anımızda Allah'a sığınmaktır. En zor anlarımızda yanımızda kimseyi bulamasak da, ümidimizi kesmeden el açıp Yüce Rabbimizden yardım dilemektir.

* 20.10.2017 tarihli hutbedir.

1 Tevbe, 9/40.

2 Buhârî, Fedâilü'l-Ashâb, 2.

Aziz Müminler!

Gerçek tevekkülün ne olduğunu görmek için peygamberlerin hayatına bakmak gerekir. Zira onların her birisi bizlere tevekkülün en güzel örneklerini göstermiştir.

İnsanlık için tevekkülün ilk örneğini Hz. Âdem sergilemiştir. Onun nezdinde hata ve günahtan pişmanlığın, Allah'ın rahmetinden ümidi kesmemenin adıdır tevekkül. Âdem (a.s.) ile eşi Havva annemiz, yaptıkları yanlışın farkına varınca şöyle niyazda bulunmuşlardır: "**Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen mutlaka hüsrana uğrayanlardan oluruz.**"[3]

Kıymetli Kardeşlerim!

Tevekkül, tevhid inancı uğrunda ateşe atılmayı göze alan Hz. İbrahim gibi azimli ve kararlı olmaktır. İsmail (a.s.) gibi gerektiğinde Allah yolunda bütün varlığını feda edebilme cesaretini gösterebilmektir. Yaraları kemiğe dayandığı halde, Eyyûb Peygamber gibi, sabrı ve metaneti kuşanmaktır tevekkül. Ciğerpâresi Yusuf'un hasretinden, gözlerini yitiren Yâkup Peygamber gibi, fedakâr olabilmektir. Tevekkül, iffet ve hayâ timsali Yusuf (a.s.) gibi her türlü imtihanın karşısında Allah'a sığınmaktır.

Ve nihayet tevekkül, her türlü olumsuzluğa rağmen, Rahmet Elçisi Muhammed Mustafa (s.a.s.) gibi ümitvâr olmaktır. Onun gibi her daim sarsılmaz bir imana, yüce ideallere, diriltici bir gayrete sahip olabilmektir. Şefkat ve merhametin; hak ve hakikatin; ahlak ve erdemin yolunda sebat edebilmektir.

Aziz Kardeşlerim!

Tevekkül, tembellik ve miskinliğin mazereti olamaz. Aksine tevekkül, çalışkanlığın, üretkenliğin diriltici bir unsurudur. Tedbiri terk ederek, sorumluluğu yerine getirmeden, sebeplere tutunmadan tevekkül etmek İslam'ın ruhuyla bağdaşmaz. Böyle bir tevekkül anlayışı, işin kolayına kaçmaktır, tembellik ve tedbirsizliktir. Çalışıp çabalamaksızın kuru bir tevekkül anlayışına sahip olmanın sonu hüsrandır.

Muhterem Kardeşlerim!

Öyleyse her birimiz, görevlerimiz konusunda gayret gösterelim. Sorumluluğumuzu yerine getirerek Yüce Mevla'dan istemesini bilelim. Fani olan dünyaya ve dünyalıklara değil, sadece Bâkî ve her şeye kâdir olan Allah'a dayanıp güvenelim. Yüce Kitabımızın şu âyetinde belirtilen gerçek müminlerin özelliklerine sahip olmak için çaba sarf edelim: "**Müminler o kimselerdir ki; Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. O'nun âyetleri kendilerine okunduğu**

3 A'râf, 7/23.

zaman bu onların sadece imanını artırır. Onlar yalnızca Rablerine tevekkül ederler."[4]

Aziz Müminler!

Hutbemizi Peygamberimiz (s.a.s.)'in öğrettiği şu dua ile bitirelim: "Allah'ın adıyla tevekkül ettim. Allah'ım! Ayağımızın kaymasından, şaşırmaktan, zulmetmekten zulme uğramaktan, cahillik etmekten veya bize cahillik edilmesinden sana sığınırız."[5]

4 Enfâl, 8/2.

5 Tirmizî, Deavât, 35.

TÜKENMEYEN ZENGİNLİK: KANAAT*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَمَا مِنْ دَآبَّةٍ فِى الْاَرْضِ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِى كِتَابٍ مُبِينٍ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَيْسَ الغِنٰى عَن كَثْرَةِ العَرَضِ، وَلٰكِنَّ الغِنٰى غِنَى النَّفْسِ.

Değerli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Kur'an-ı Kerim'de gelip geçici olduğu defalarca belirtilen dünya hayatı için aşırı derecede hırs yapılmasını istemiyordu. Bir gün Tekâsür suresini okurken ağzından şu cümleler dökülüverdi:

"Âdemoğlu, 'Malım, malım' der. Ey Âdemoğlu! Acaba yiyip tükettiğinden, giyip eskittiğinden ve sadaka verip âhirette karşılığını almak üzere önden gönderdiğinden başkası senin malın mıdır? İnsan ölür gider, malını başkalarına bırakır."[1]

Kıymetli Kardeşlerim!

Rahmet elçisinin bu anlam yüklü sözleri, bir gün başkasının olacak dünya malı uğrunda insanın kendisini helak etmemesi gerektiğini vurgular. Zaman zaman dünyanın faniliğini unutan ve malının, hırsının esiri olanların durumunu ibretli bir şekilde ortaya koyar.

Allah Resûlü, hayatı boyunca kanaatle, paylaşma ile elde olanı artırmanın yollarını öğretmiştir bizlere. Gönül dünyamızda hırsa ve tatminsizliğe geçit vermememizi istemiştir. Yüce Rabbimiz de "Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, rızkı Allah'a âit olmasın. Her birinin (dünyada) duracakları yeri de, (öldükten sonra) emaneten konulacakları yeri de O bilir…"[2] ayetinde rızık konusunda gereksiz endişelere ve tamaha kapılmanın yersiz olduğunu haber vermiştir.

---

* 24.05.2013 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Müslim, Zühd, 3-4.

2 Hûd Sûresi, 11/6.

Kardeşlerim!

Kanaat, insanoğlunun Rabbi nezdindeki değerini yükselten nadide meziyetlerden birisidir. Kuvvetli bir imanın ve Allah Teâlâ'ya sonsuz güvenin tezahürüdür.

Bizler, iki vadi dolusu malımız olsa üçüncüsünü arzulayacak[3] bir mizaçta yaratılmışız. Ama her türlü nimetle olduğu gibi dünya malıyla da imtihana tabi tutulmaktayız. "**Allah, rızkı dilediğine bol verir (dilediğine de) kısar.**"[4] ayetinde belirtildiği üzere kimimiz varlıkla kimimiz de yoklukla imtihan edilmekteyiz. İmtihanımız her ne olursa olsun kanaat kulluğumuzun vazgeçilmezidir. Aynı zamanda şükrün en üst derecesine ulaşmak için sahip olmamız gereken ahlakî bir erdemdir.[5] Zira, elinde olanla yetinmeyi bilenler gereksiz ihtiraslardan, hırs ve tamahtan uzak durur, kendilerini yiyip bitirmezler. Allah'ın takdirine teslimiyetle de kulluk şuuru içerisinde hareket ederler.

Resûlullah Efendimiz (s.a.s.)'in "**Gerçek zenginlik mal çokluğu değil, gönül tokluğudur**"[6] sözünde ifade ettiği gibi bitmez tükenmez bir hazinedir kanaat. Gün gelir mal tükenir ya da el değiştirir. Elimizde kalacak ve bizi kurtaracak olan ise sâlih amellerimizdir. Servetimiz, güzel işlerimiz değil de mal ve mülkten ibaretse bu dünyadan göçerken yanımızda götüreceğimiz ne kalır?

Kardeşlerim!

Geliniz, Rahmet Peygamberi'nin şu tavsiyesine kulak verelim: "**Hayat şartları sizinkinden daha kötü olanlara bakın; sizden daha iyi olanlara bakmayın. Bu, Allah'ın üzerinizdeki nimetini hor görmemeniz adına daha uygun bir davranıştır.**"[7] Dünyalık rızkımızı temin etmek için çalışırken, gözümüzü hırs bürümesin. Yatırımımızı gönül hazinemize yapalım. Peygamberimizin, şu duasına âmin derken dünyada bir dilim ekmeğe, bir yudum suya, barınağa muhtaç olanlar gözlerimizde canlansın: "**Allah'ım! Fayda vermeyen ilimden, ürpermeyen kalpten, kabul edilmeyen duadan ve doymak bilmeyen nefisten sana sığınırım.**"[8]

3 Müslim, Zekât, 116
4 Ra'd Sûresi 13/26.
5 İbn-i Mâce, Zühd, 24
6 Buhârî, Rikâk, 15.
7 Müslim, Zühd, 9.
8 Nesai, İstiâze, 21.

SÖZ AHLAKI *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ۝ يُصْلِحْ لَكُمْ اَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يَسْتَقِيمُ اِيمَانُ عَبْدٍ حَتّٰى يَسْتَقِيمَ قَلْبُهُ وَلَا يَسْتَقِيمُ قَلْبُهُ حَتّٰى يَسْتَقِيمَ لِسَانُهُ...

Aziz Müminler!

Bir gün Peygamberimiz (s.a.s.)'e sahabeden biri, "Kurtuluşun yolu nedir?" şeklinde bir soru sordu. Efendimiz, bu soru vesilesiyle tüm müminlere kurtuluşa ve huzura giden yola dair şu önemli tavsiyede bulundu: "**Diline sahip ol! Fitneye bulaşma! Günahların için pişmanlıkla gözyaşı dök!**"[1]

Hutbemin başında okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: "**Kulun kalbi doğru olmadıkça imanı doğru olmaz. Sözü doğru olmadıkça da kalbi doğru olmaz.**"[2]

Kardeşlerim!

Söz, Yüce Rabbimizin kelam sıfatının bir yansımasıdır. Âlem, O'nun "Ol!" sözüyle var olmuştur. Âdem (a.s.), O'nun bir sözüyle yaratılmış ve insan, dünya serüvenine sözle başlamıştır. Rabbimiz, kelâm sıfatının bir tezahürü olarak insanlara vahiy göndermiştir. Kerim Kitabımız Kur'an, okunan bir söz olarak Efendimiz (s.a.s.)'e vahyedilmiştir. İnsanoğlu, zihin ve gönül dünyasındakileri hep sözle ifade etmiştir. Dil, aklın da kalbin de tercümanı olmuştur.

Kardeşlerim!

İslam medeniyeti ahlak, hikmet, irfan, hak ve hakikati izhar eden bir söz medeniyetidir. Sözde öncelikle doğruluğun, sadakatin bulunması gerekir. Söz, hak ve hakikate tercüman olmalıdır. Yalanla, iftirayla zihinler, gönüller, diller kirletilmemelidir. Doğru olmayan sözlerle fesat ve huzursuzluğa sebebiyet verilmemelidir. Emanet olan ömür sermayesi ve hızla akıp giden zaman,

* 22.01.2016 tarihli hutbedir.

1 Tirmizî, Zühd, 60.

2 İbn Hanbel, III, 199.

faydasız, beyhude sözlerle israf edilmemelidir. Bu hususta Efendimizin "**Ya hayır söyleyin, ya susun!**"[3] uyarısı her daim şiarımız olmalıdır.

Allah katında sözün değeri, hakkı ve hakikati ne kadar yansıttığı ile ölçülür. Çünkü söz, özün aynasıdır ve sadece insanın davranışını değil, aynı zamanda kişiliğini, hatta âkıbetini belirlemektedir. Bu gerçeği Yüce Rabbimiz, şu âyet-i kerime ile haber vermiştir: "**Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğru söz söyleyin ki Allah sizin işlerinizi düzeltsin ve günahlarınızı bağışlasın.**"[4]

Kıymetli Kardeşlerim!

Sözde aranan diğer bir özellik ahlaktır, nezahettir. Sözün bir ahlakı, bir âdâbı vardır. Mümin, konuşmasıyla zarafet ve nezaketini yansıtmalıdır. Onun kelâmı, güzel ve hoş olmalı, insanın gönlüne akmalıdır. Ancak, gönle akabilmesi için söz, samimiyetle, gönülden söylenmelidir. Efendimiz (s.a.s.), insanları etkilemek için yapmacık sözler söyleyenleri, ağzını eğip bükerek gösteriş amacıyla söz sarf edenleri Allah'ın sevmediğini haber verir.[5] Müminin insanlara lânet okuyan, kaba, çirkin, kötü sözlerle hakaret eden biri olamayacağını vurgular.[6] Sadaka diye tanımladığı güzel sözün, kişiyi cehennem ateşine karşı koruyan bir kalkan olduğunu bildirir.[7]

Kardeşlerim!

Ne acıdır ki günümüzde büyük ölçüde sözün değeri düşmüş, imaj yüceltilmiş, görüntü ve görsellik öne çıkarılmıştır. Çoğu zaman söz söyleme sorumluluğu göz ardı edilir olmuştur. Sorumsuzca, sonu düşünülmeden söylenen sözlerle nice olumsuzluklara, huzursuzluklara, buhranlara neden olunmaktadır. Sosyal medya başta olmak üzere kimi yayın organlarında gündeme getirilen asılsız sözlerle kitleler etki altına alınmakta ve algılar yanlış yönlendirilmektedir. Hiçbir ahlakî değer tanımaksızın, insanların kişilik hak ve onurları hedef alınmakta ve insafsızca zedelenebilmektedir. Daha da ötesi kimilerince zaman zaman hiçbir insanî değer gözetilmeksizin türlü iftira ve karalama kampanyalarıyla din ve dini müesseseler itibarsızlaştırmaya çalışılmaktadır. Gayri ahlakî ve gayri vicdanî bu tür çabalar, mümin gönülleri derinden yaralamaktadır. Bu asılsız sözlerin, araştırılıp teyit edilmeden dillere dolanması ise ne vahim bir durumdur. Unutulmamalıdır ki bu tür sözleri ortaya atanlar kadar, araştırma gereği duymadan onlara itibar edenler de sorumluluk ve vebal sahibidir.

3 Buhârî, Edeb, 31.

4 Ahzâb, 33/70-71.

5 Tirmizî, Edeb, 72.

6 Tirmizî, Birr ve sıla, 48.

7 Buhârî, Cihad, 128, Buhârî, Edeb, 34.

Kardeşlerim!

Bugün, insan olarak, Müslüman olarak hepimize düşen görev, imajın ve görselliğin görüntüsüne kendimizi kaptırmamaktır. Manayı maddeye, bâkî olanı fâniye, hakikati yalana esir etmemektir. Söz ahlakı ve sorumluluk bilinciyle hareket ederek her daim hak ve hakikatin peşinden gitmektir. İnsanî ilişkilerimizde empati, saygı, nezaket ve anlayışı kendimize şiar edinmektir. Her bir sözümüzün, her bir işimizin kıyamet günü hesabının sorulacağını unutmamaktır.

Hutbemizi Yunus Emre'nin şu anlamlı beyitiyle bitirmek istiyorum:

Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı,

Söz ola ağulu aşı, bal ile yağ ede bir söz.

KARDEŞLİĞE SAPLANAN HANÇER: GIYBET*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ اَنْ يَاْكُلَ لَحْمَ اَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا اَوْ لِيَصْمُتْ...

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Müminler!

Bir gün Peygamberimiz (s.a.s.)'in eşi Aişe validemiz, Safiyye validemizin boyunun kısa olduğunu ima etmişti. Bunun üzerine Allah'ın Resûlü şu ikazıyla gıybetin ne kadar kötü bir tutum olduğuna dikkat çekti: "Ey Aişe! Sen öyle bir söz söyledin ki, o söz denize karışsaydı denizin suyunu bile kirletirdi."[1]

Aziz Müminler!

Gıybet, bir kardeşimizi hoş olmayan sözlerle anmaktır. Yokluğunda onun onur ve haysiyetini zedelemektir. Kul hakkına girmektir. Gıybet, güven ve samimiyete, huzur ve muhabbete, birlik ve beraberliğe, hâsılı kardeşliğe saplanan bir hançerdir. İnsanlıkla bağdaşmayan, mümine yakışmayan, bireyi ve toplumu sarsan çirkin bir tutum ve davranıştır. Bu yüzden Yüce Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurarak gıybeti haram kılmıştır: "Ey iman edenler! Zannın çoğundan kaçının. Çünkü öyle zanlar vardır ki günahtır. Birbirinizin özelini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Biriniz ölmüş bir kardeşinin etini yemekten hiç hoşlanır mı? Bundan tiksindiniz değil mi? O hâlde Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah, tövbeyi çok kabul edendir, çok merhametlidir."[2]

Kardeşlerim!

Bizler, birbirine iman kardeşliği ile bağlı müminleriz. Bu kardeşlik, bir binanın birbirine kenetlenmiş yapı taşları gibi sapasağlam bir kardeşliktir. Bu kardeşlikte kardeşler birbirine emanettir. Kardeşimizin canı bizim canımızdır. Onur ve haysi-

* 15.12.2017 tarihli hutbedir.

1 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 51; Ebû Dâvûd, Edeb, 35.

2 Hucurât, 49/12.

yeti bizim onur ve haysiyetimizdir. Birbirimizi en ufak bir îma ile dahi incitmemek bu kardeşliğin bir gereğidir. Gönül erlerinden birinin şu sözü bu gerçeği ne de veciz ifade etmektedir: "Sakın incitme bir canı. Yıkarsın arş-ı Rahmân'ı."

Aziz Kardeşlerim!

Günlük hayatımızda zihinlerimiz türlü haberlerle yorgun düşmektedir. Kulaklarımız, arzu edilen edilmeyen nice sözler işitmektedir. Özellikle kitle iletişim araçları ve sosyal medyada çoğu zaman dedikodu, yalan, iftira gibi çirkin sözler, ilgi ve merak uyandıracak şekilde sunulabilmektedir. Zaman zaman sorumsuz ve şuursuzca yayınlanan asılsız haber ve yorumlarla insanların onur ve haysiyeti hedef alınabilmektedir. Oysa Peygamberimiz (s.a.s.), Müslümanı "**elinden ve dilinden emin olunan insan**"[3] diye tanımlamıştır.

Kardeşlerim!

Resûlullah (s.a.s.), şu hadisiyle gıybet, dedikodu, su-i zan ve özel halleri araştırma gibi mümine yakışmayan durumlardan uzak durmayı emretmiştir: "**Birbirinizin gıybetini yapmayın. Gizli hâllerinizi araştırmayın. Çünkü her kim insanların gizli hâllerini araştırırsa Allah da onun gizli hâlini araştırır. Ve neticede onu evinde bile olsa rezil eder.**"[4]

Resûl-i Ekrem Efendimiz, "**Allah'a ve âhiret gününe iman eden ya hayır konuşsun ya da sussun.**"[5] buyurmuştur. Her duyduğunu söylemesinin, kişiye günah olarak yeteceğini bildirmiştir.[6]

Heyhât! Gelin görün ki bugün bir sektör haline gelen yalan, iftira, gıybet ve dedikodu ile kimilerince algı operasyonları yürütülmektedir. Bu tür olumsuzluklarla, birey ve toplumun huzur ve sükûnetine büyük zararlar verilmektedir.

Değerli Kardeşlerim!

Dilimiz, fitne ve fesat için değil; her daim güven ve itimat, huzur ve sükûnet için dönsün. Sözlerimiz, gıybet ve dedikodu, iftira ve yalan için değil; sadakat ve doğruluk için dökülsün. Kelamımız, kin, nefret ve düşmanlığa değil; ülfet, muhabbet ve kardeşliğe vesile olsun. Unutmayalım ki, o büyük gün ebedi nimetlere kavuşacak olanlar, zihnine, gönlüne, diline, eline, hâsılı bütün bedenine sahip çıkan ve hayata mümince bakanlardır.

Hutbemizi Peygamberimiz (s.a.s.)'in şu duasıyla bitirmek istiyorum:

"**Allah'ım! Kulağımın, gözümün ve dilimin şerrinden, kalbimin kötülüğünden sana sığınırım.**"[7]

3 Buhârî, Îmân, 4.

4 Ebû Dâvûd, Edeb, 35.

5 Buhârî, Rikâk, 23.

6 Ebû Dâvûd, Edeb, 80.

7 Tirmizî, Daavât, 74; Ebû Dâvûd, Vitir, 32.

ÖFKE BALDAN TATLI MI?*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِى السَّرَّآءِ وَالضَّرَّآءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ اِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِى يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ

Değerli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ashabıyla otururken bir adam dikkatini çekti. Adam; karşısındakine var gücüyle bağırırken yüzü kıpkırmızı kesiliyor, şah damarı boynunda belirginleşiyordu. Öfkenin alevi yüzüne yansırken, kırıcılığı da sesinde çınlıyordu. Onun bu hali üzerine Rahmet Peygamberi yanındakilere dönerek o sakin ve huzur veren sesiyle şöyle demişti; "**Öyle bir söz biliyorum ki, eğer şu kişi o sözü söylese, öfkesi yok olur gider. Eğer bu adam 'Eûzü billâhi mine'ş-şeytânir-racîm' dese, öfkesi diner.**" Bunu duyan sahâbîler hemen adamın yanına gelerek şeytandan Allah'a sığınmasını yani eûzü besmele çekmesini söylemişler ama o; "Ben deli miyim de bunu yapacağım!" diyerek itiraz etmişti.[1]

Kardeşlerim!

Elbette deli değildi o adam. Onun deli olmadığını Peygamberimiz de biliyordu. Oysa öfkesi onu delirtmiş gibiydi. Kendini kontrol edemez ve sağlıklı düşünemez hale gelmişti. O adeta şeytanın kötü yönlendirmesine dur deme kabiliyetini yitirmişti. Resûl-i Ekrem onun bu savunmasız halini gördüğü için Allah'ın engin merhametine sığınmasını ve şeytandan uzaklaşmasını istemişti. Öfkesiyle sonradan pişman olacağı adımlar atmasına engel olmayı arzu etmişti.

Kardeşlerim!

Aslında doğal bir duygudur öfke. Bedenine, malına, inancına, ırzına ve sevdiklerine karşı bir tehdit algıladığında öfkelenen insan, güçlerini hareket geçirerek söz konusu tehdidi uzaklaştırmaya çalışır. Ancak her ne kadar

* 16.03.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Buhârî, Bed'ü'l-halk, 11.

yaratılıştan gelse de öfke, kontrol edilmesi gereken ve haddini aştığında hem öfkelenen kişi hem de karşısındakiler için son derece tahripkâr olan bir duygudur. Üzülerek ifade edelim ki günümüzde, bedeli ödenemeyecek, telafisi zor nice üzücü olaylar, öfke neticesinde ortaya çıkmaktadır. Nice aile yuvalarının yıkılmasına, dostluk, akrabalık ve komşuluk ilişkilerinin bozulmasına öfke sebep olmaktadır. Atalarımızın; "Öfke gelince akıl gider" sözü bu noktada oldukça mânidardır.

Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz, kendisinden nasihat isteyen bir kişiye "**Öfkelenme!**" buyurmuş ve bunu üç defa tekrar etmiştir.[2] Elbette bir alev topunu andıran öfkeyi yutmak kolay bir iş değildir. Ama Allah Resûlü'nün ifadesiyle, "**Asıl pehlivan güreşte karşısındakini yenen değil, öfke anında kendini kontrol edebilendir!**"[3]

"Öfke baldan tatlıdır." derler. Öfkeye kapılıp ne dediğini ve ne yaptığını bilmez bir halde savrulmak insanın kolayına gider. Oysa akl-ı selim bir kimsenin öfkelendiğinde, sabırlı ve sağduyulu olması gerekir. Velhasıl, marifet, güreşmeyi ve ezmeyi değil, öfke ile mücadele edebilmeyi öğrenmektir.

Öfke kontrolü konusunda ümmetinin yardımına koşan Resûl-i Ekrem, öfkeye yenilmek konusunda endişe etmiş ve Rabbinden şöyle yardım dilemiştir:

"**Allah'ım! Muhammed ancak bir beşerdir. Her insanın öfkelendiği gibi o da öfkelenir. Eğer bir Müslüman'a haksız yere lanet okur, ağır konuşur, beddua edersem, bunu onun için (günahlarından) temizlenme ve rahmet vesilesi kıl.**"[4]

Kardeşlerim!

Mesele, inanan bir kul olarak Rabbin hoşnutluğunu kazanmak ve Kur'an'da kendilerinden övgüyle bahsedilenler arasına girmek değil midir?

"**Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda harcayanlar, öfkelerini yenenler, insanları affedenlerdir… İşte onların mükâfatı Rab'leri tarafından bağışlanma ve içinden ırmaklar akan cennetlerdir ki orada ebedî kalacaklardır. (Allah yolunda) çalışanların mükâfatı ne güzeldir!**[5]

2 Buhârî, Edeb, 76.

3 Buhârî, Edeb, 76.

4 Müslim, Birr ve sıla, 89.

5 Âl-i İmrân, 3/134, 136.

ÖFKEYE HÂKİM OLABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ، اِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الغَضَبِ

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, Kerim Kitabımızda "**Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda infak edenlerdir, öfkelerine hâkim olanlardır, insanları affedenlerdir.**"[1] buyurarak cennette talip takva ehli müminlerin bir özelliğinin de öfke kontrolü olduğuna vurgu yapmaktaydı.

Nitekim Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), bir gün ashabıyla sohbet ederken onlara, "**Pehlivan kimdir bilir misiniz?**" diye sordu. Sahabe, "Pehlivan, güreşte rakibini yenen kişidir." cevabını verdi. Bunun üzerine Efendimiz, "**Asıl pehlivan, güreşte rakibini yenen değil, öfke anında kendisine hâkim olup öfkesini yenebilendir.**"[2] buyurdu.

Merhamet Peygamberi, bu sade ama bir o kadar da anlamlı benzetmeyle gönüllere ve zihinlere nakşedilecek bir mesaj veriyordu. Nice pişmanlıklara, gözyaşlarına, âh-vâhlara neden olan öfkeye mağlup olmamamız konusunda bizleri uyarıyordu. Efendimiz, bir taraftan öfke kontrolü konusunda ashabını eğitirken bir taraftan da her birimiz için vazgeçilmez öğütlerde bulunuyordu. Bir defasında kendisine gelip, "Yâ Resûlallah! Bana özlü bir tavsiyede bulun!" diyen birine, Efendimiz; "**Öfkene hâkim ol!**" [3] demekle yetiniyordu.

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, öfkeden sakınma konusunda Kerim Kitabımızda peygamberlerin hayatlarından bizlere kesitler sunar. Bu peygamberlerden biri Musa (a.s.)'dır. Onun yokluğunda kardeşi Harun, kavminin hidayetten

* 01.04.2016 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/134.

2 Müslim, Birr, 106; Ayrıca bkz. Buhârî, Edeb, 76.

3 Buhârî, Edeb, 76.

uzaklaşmasına engel olamamıştı. Bu duruma öfkelenen Hz. Musa, onu yakasından tutup hiddetle silkelemişti. Neticede kardeşinin ikazıyla öfkesine hâkim olmuş ve "**Rabbim! Beni ve kardeşimi bağışla. Bize rahmetinle muamele eyle! Sen merhameti engin ve sonsuz olansın.**"[4] yakarışıyla Rabbine sığınmıştı.

Yunus (a.s.), kavmini bir olan Allah'a teslimiyet ve kulluğa davet etmişti. Ancak onlar, bu daveti karşılıksız bırakmışlardı. Bunun üzerine Yunus Peygamber, bir hışımla kavmini terk edip gitmişti. Ama öfkesi onun için bir imtihana dönüşmüştü. Bir balığın karnında karanlıklar içerisinde kalmış, sabrın ve itidalin anlamını bir kez daha kavramıştı. Nedametle Rabbine şöyle iltica etmişti: "**Senden başka ilah yoktur. Seni her türlü eksiklikten tenzih ederim. Ben gerçekten kendine yazık edenlerden oldum.**"[5]

Kıymetli Kardeşlerim!

İnsanlığın yolunu aydınlatan peygamberlere dair bu örneklerle bizi eğitir Âlemlerin Rabbi. Peygamberlerin dahî kimi zaman öfkelendiklerini ancak öfkelerini Allah'a sığınarak yendiklerini öğretir. Peygamberimiz (s.a.s.) de, öfke anında kişinin Allah'a sığınmasını, hesabı, sevap ve günahı hatırlamasını tavsiye etmiştir.[6] Öfkelenince dilimizin isyan, küfür, intikam sözcüklerine değil; dua, sükûnet, esenlik ifadelerine tercüman olmasını istemiştir.

Kardeşlerim!

Olgun bir insan ve kâmil bir mümin olmanın tezahürlerinden biri de öfkeye hâkim olabilmektir. Onun bir anda parlayan ateşine odun değil su taşımaktır. Zira öfkesine yenik düştüğünde insanın gözü kör, kulağı sağır olur; insaf ve vicdanı devre dışı kalır. Öfke seline kapılan kişi merhametten, hoşgörüden yoksunlaşır; kırıcı, yıkıcı hale gelir. Hatta ölümle sonuçlanacak kadar aşırı davranışlar sergileyebilir.

Nitekim günümüzde öfkenin sebep olduğu nice olumsuzluklara, ibretlik ve hazin tablolara hemen her gün şahit olmaktayız. Şeytan, öfke silahıyla aramıza kin, nefret, intikam tohumları ekmektedir. Nice akrabalık, dostluk ve kardeşlikler sudan sebeplerle başlayan kavga ve çekişmelerle husumete dönüşebilmektedir. Bir anlık öfke, ailelerde, iş ortamlarında, hâsılı gündelik hayatın farklı alanlarında nice mutlulukları alıp götürmekte, nice hayalleri yok etmektedir. Nice yuvalar, bir anlık öfke ateşiyle yanıp kül olmaktadır. İnsanoğlunun öfkeye yenik düşmesinin bedelini kimi zaman masum eşlerin, çocukların, anne-babaların, komşuların, suçsuz insanların canlarıyla ödemesi, yüreklerimizi parçalamaktadır.

4 A'râf, 7/151.

5 Enbiyâ, 21/86-88; Ayrıca bkz. Saffât, 37/139-148.

6 Buhârî, Edeb, 44.

Kardeşlerim!

Bugün, insanlık olarak bir stres çağında yaşıyoruz. Gündelik hayatta zaman zaman bizi çileden çıkaran olaylarla karşılaşıyoruz. Fakat bizler, öfkemizde haklı olsak dahî, öfkenin bizi nerelere sürükleyebileceğini asla unutmayalım. Hayatın bir imtihan olduğu gerçeğini hiçbir zaman aklımızdan çıkarmayalım. Duyduğumuz her sözü, başımıza gelen her bir olayı akl-ı selimin süzgecinden geçirelim. Geliniz, müminler olarak daima şefkat, merhamet, hoşgörü ve sabrı kuşanalım. Öfkenin esaretiyle, kin, nefret, husumet gibi duygularla yüreklerimizi karartmayalım. Mevlanâ'nın "Hilm kılıcı, öfke kılıcından keskindir." sözünü kendimize şiar edinelim.

Yüce Rabbimiz bizleri öfkesine mağlup olanlardan değil; sabrı kuşanan, öfkesini yenebilen, haklıyken dahî affedebilen müttaki kullarından eylesin!

AFFEDİLMENİN YOLU AFFETMEKTİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللهُ.

Değerli Müminler!

Fahri-i Kâinat Efendimiz (s.a.s.), Hak yolunda öylesine sıkıntı yaşadı ki; en sonunda doğup büyüdüğü topraklardan göç etmek zorunda bile kaldı. Fakat O yüce insan, bütün bunları kendisine ve ashabına reva görenlere karşı kalbinde kin ve nefret duygusu beslemedi. Aksine, doğru yolu bulup İslam ile müşerref olmaları için onlara dua etti. Çünkü O, affın, şefkatin ve merhametin en büyük timsali idi.

O Kutlu Peygamber, Mekke'yi fethettiğinde de asla intikam alma yoluna gitmedi. Kâbe'de toplanan ve kendilerine nasıl davranılacağını endişe ile bekleyenlere, "**Ey Kureyş topluluğu! Benim size ne yapmamı beklersiniz?**" diye sorduğunda onlar şöyle demişlerdi: "**Senin iyi bir kardeş olduğunu biliriz. Bu yüzden bize iyilikle muamele edeceğini ümit ederiz.**" Bunun üzerine Allah Resûlü, "**Gidebilirsiniz, hepiniz serbestsiniz!**" buyurarak merhametin ve affın zirvesini tüm insanlığa gösterdi.[1]

Kardeşlerim!

Şimdi kendimize soralım: bize sırt çeviren, bizi yalnızlığa terk eden, bize her türlü kötülüğü layık gören, hatta canımıza kastedenlere acaba ne yapar ve onlara karşı ne hissederiz? Rahmet Peygamberi'nin yolunu tutarak onları affedebilme yüceliğini gösterebilir miyiz? Yoksa zaaflarımıza yenik düşüp onlara daha kötüsü ile karşılık mı veririz?

* 14.12.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 İbn-i Hişâm, es-Sîre, II, 412; İbn Hacer, Fethu'l-Bârî, VIII, 18.

Kardeşlerim!

Hiç birimiz günahsız ve hatasız değiliz! Bazen, düşünmeden hareket edebiliriz. Bazen de hiç araştırmadan aslı astarı olmayan haberlerin peşine takılıp yanlış yapabiliriz. Unutmayalım ki, hata yapmak insanın bir zaafıdır. Nitekim Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurur: "**İnsan hata edebilir. Tövbe edenler, hataya düşenlerin en hayırlılarıdır!**"[2] Bu hadis-i şeriften de anladığımız üzere asıl erdem, yapılan yanlışın farkına varıp tövbe edebilmektir. İnsanlara karşı kusurlarımızda ise kendilerinden özür dileyebilmektir. Bizim dışımızdaki insanların da tıpkı bizler gibi hata edebileceğini kabullenebilmektir.

Kardeşlerim!

Hayatımızın her anında; evimizde, mahallemizde, işyerimizde, trafikte, alışverişte canımızı sıkan, bize rahatsızlık veren durumlarla karşılaşabiliriz. İmtihan dünyasında yaşadığımızı düşünerek bu durumlar karşısında sabırlı ve sağduyulu olabilmeliyiz. Yanlışları büyütmek yerine, nasihat ve af yolunu tutarak Rabbimizin rızasını ve mükâfatını kazanmanın gayretiyle hareket etmeliyiz. Eğer işin sonucunu düşünmeden, hislerimizle hareket eder ve aynı yanlış ile karşılık verirsek o yanlışı yapandan ne farkımız kalır ki?

Dolayısıyla Allah'ın affını ümit eden bir insanın, öncelikle kendisi affedici olmalıdır. Affetmeye yanaşmayan ve intikamla yanıp tutuşan birisinin, Allah'tan af beklemesi ne yaman bir çelişkidir! "**Sen af ve müsamaha yolunu tut, iyiliği emret, cahillere aldırış etme!**"[3] emriyle Rabbimiz, bizim de affedebilme yüceliğine sahip olmamızı ister. Öfkelerini yenip bu yüceliği sergileyebilenleri ise Allah'a karşı gelmekten hakkıyla sakınanlar olarak nitelendirir ve cennetiyle müjdeler.[4]

Yaptığı hatanın farkına varıp pişman olan ve özür dileyen birinin özrünü kabul etmeyen ve kendisini affetmeyen kimseyi Rasûlullah Efendimiz, "günahkâr" olarak nitelendirmiştir.[5] Çünkü kin, nefret, intikam, öfke ve ihtiras, insanın yüreğini karartır, kalbini katılaştırır. Bu negatif duygular çöle döndürür gönülleri; Sevgisiz ve yapayalnız bırakır insanları! Af ve şefkatle muamele ise insanı toplumda saygın bir konuma yükseltir. Bu alicenaplık, çözülemez zannedilen sorunları yok eder, gönüllerde sevgi ve huzuru yeşertir.

Kardeşlerim!

Her daim, mü'mine yakışır şekilde hareket edelim. Kin ve nefreti değil; sevgi ve şefkati seçelim. Böylece hem biz güvende olalım hem de insanlara güven verelim. Hutbemizi Efendimizin şu hadis-i şerifi ile bitirelim: "**Sadaka, malı eksiltmez! Allah, affedici olanın şerefini artırır, mütevazı olanı da yüceltir.**"[6]

2 Tirmizi, Sıfatü'l-Kıyâme, 49; İbn Mâce, Zühd, 30.

3 A'râf, 7/199.

4 Âl-i İmrân, 3/134.

5 Ebû Dâvûd, Merâsîl, 351; İbnMâce, Edeb, 23.

6 Müslim, Birr, 69.

AKIL VE RUH SAĞLIĞIMIZI KORUMAK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ الْاَرْضِ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِذَا نَظَرَ اَحَدُكُمْ اِلَى مَنْ فُضِّلَ عَلَيْهِ فِى الْمَالِ وَ الْخَلْقِ فَلْيَنْظُرْ اِلَى مَنْ هُوَ اَسْفَلَ مِنْهُ

Muhterem Kardeşlerim!

Allah Resûlü, Taif'te bulamadığı destek ve himayeyi Yesrip'te bulunca, gözyaşlarıyla vedalaşıp ana yurduna, Sevr Dağı'na tırmanıyordu bir gece vakti hicret yoldaşıyla.

Çarelerin tükendiği o noktada, mağara arkadaşını; "**Üzülme! Çünkü Allah bizimle beraberdir!**"[1] sözleriyle teselli ediyordu.

Biz de Sevr'e tırmanırcasına dünya hayatında çeşitli imtihanlarla karşılaşırız. Elbette hayatın sevinçleri, nimetleri, kolaylıkları olduğu gibi, sıkıntıları, külfet ve zorlukları da vardır. Gönül her şeyin kendi arzu ettiği gibi olmasını istese de, esasen bu bir temenniden ibarettir. Bazen canımızı yakan, ruhumuzu daraltan, adeta dünyamızı karartan olaylarla karşılaşır, sabır süzgecinden geçeriz. Nice güç yetmez, akıl almaz, çare bulunmaz musibetlerle imtihan ediliriz.

İşte böylesi durumlarda sabır ve tevekkül ile kullarına karşı sonsuz merhamet sahibi olan yüce Rabbimizden dua ve niyazlarımızla yardım istemeliyiz. "**Yahut kendisine dua ettiği zaman zorda kalmışa cevap veren ve başa gelen kötülüğü kaldıran, sizi yeryüzünün halifeleri kılan mı? Allah ile birlikte başka ilah mı var!?**[2] ayetiyle yüce Rabbimiz, omuzlarına çöken yükün ağırlığından beli bükülen, sesi soluğu kesilen ve ne yapacağını bilemez hale gelen kullarına; rahmet elini uzatmaktadır.

Erzurumlu İbrahim Hakkı hazretleri ne güzel söyler;

---

* 20.05.2011 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Tevbe, 9/40

2 Neml,27/62

Hak şerleri hayreyler / Zannetme ki gayreler

Arif ânı seyreyler/ Mevla görelim neyler

Neylerse güzel eyler…

Değerli Kardeşlerim!

Hayatın zorlukları karşısında herkesin tahammül gücü aynı olmayabilir. Aklımızın zorlandığı, ruhumuzun iyice yıprandığını hissettiğimiz durumlarda zaman zaman, ilim ve irfan sahibi kişilerin görüşlerine de başvurmalı, nasihatlerine kulak vermeliyiz. Sıkıntılarımızı içimize atarak sürekli gerilmek yerine, bir türlü içinden çıkamadığımız sorunlarımızı bize yol gösterip rehberlik edebilecek dostlarımızla paylaşmalıyız. Her derdin bir dermanı, her meşakkatin bir kolaylığı olduğunu unutmamalı, asla ümidimizi yitirmemeliyiz. Gereksiz yere telaşa kapılmaktan, strese girmekten uzak durmalı, huzurumuzu kaçıracak şüphe ve vesveselere düşmemeliyiz.

Başımıza gelen tüm olumsuzluklara rağmen hayata sımsıkı sarılmalı, yaşama sevincimizi kaybetmemeliyiz. Her şeyden etkilenerek takıntı ve saplantılarımızın baskısı altında düşüncelere dalmanın, anlamsız konuşmaların, adeta kendini yiyip bitirmenin hiçbir yararı olmadığı ortadadır. Öyleyse yaşanan kötü anıları geçmişte bırakmaya, geleceğe ümitle bakmaya, imkân dâhilinde dünü bugüne taşımamaya çalışmalıyız.

Aziz Kardeşlerim!

Emellerimizin ve hayallerimizin sonu yok. Ne kadar istesek de bazen ulaşamayacağımız şeylerin de olacağını bilmeliyiz. Bu sebeple, Yüce Rabbimizin bizlere lütfettiği nimetlere kanaat etmeli, sürekli şikâyet etmek yerine, kendi durumumuzdan daha aşağıda olanlara bakarak halimize şükretmeliyiz. "**Sizden biriniz mal ve yaradılış bakımından kendisinden üstün kimseye bakarsa, bir de kendisinden aşağıdakilere baksın.**"[3] buyuran Efendimiz de bizleri; itidale, doğru düşünmeye ve iç dünyamızı ele geçiren nefsânî duygularla mücadeleye davet etmektedir.

Cenabı Allah, bizleri sağlık ve sıhhatte, huzur ve saadette daim eylesin.

3 Buhârî, Rikak 30; Müslim, Zühd 8

HAYATIN GAYESİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلَّذِىْ خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْغَفُوْرُ ۙ

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَاِنَّ حَقَّ اللّٰهِ عَلَى الْعِبَادِ اَنْ يَعْبُدُوْهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهٖ شَيْئًا

Kardeşlerim!

Allah Resûlü (s.a.s.), genç sahabî Muâz'la yolculuk yapıyordu. Peygamberimiz, üç defa "**Muâz!**" diye seslendi. Muâz ise her seferinde "Buyur ey Allah'ın Resûlü, emrine amadeyim!" diyerek gönülden teslimiyet, sevgi ve hürmetini dile getirdi. Nihayetinde Peygamberimiz, kendisini merakla dinleyen bu sahabiye, "**Allah'ın kulları üzerindeki hakkının ne olduğunu biliyor musun?**" diye sordu. "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." cevabını verdi Muâz. Bunun üzerine Efendimiz şöyle buyurdu: "**Allah'ın kulları üzerindeki hakkı, onların Allah'a ibadet etmeleri ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır.**"

Peygamberimiz, bir müddet sonra "**Peki kulların Allah üzerindeki hakkının ne olduğunu biliyor musun?**" diye sordu. Ardından da şu müjdeyi verdi: "**Kendisine kullukta bulunması ve hiçbir şeyi ortak koşmaması halinde Allah'ın, kuluna azap etmemesi ve onu cennete koymasıdır.**"[1]

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimizin üzerimizdeki en büyük hakkı, O'nu tanımamız, O'na kul olmamızdır. O'na teslimiyet ve sadakat göstermemizdir. Zira yaratılış gayemiz, Allah'ın varlığına ve birliğine şeksiz şüphesiz iman etmektir. Her türlü azamet ve yüceliğin, yalnızca Allah'a ait olduğunu kabul etmektir. O'nun emir ve yasakları doğrultusunda bir hayat sürmektir.

Kardeşlerim!

Bütün mahlûkatı yaratan Rabbimiz, kerem ve cömertlikte eşsizdir. O'nun bizlere ihsan ettiği nimetler saymakla bitmez. Aldığımız nefesten, içtiğimiz

* 25.11.2016 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Cihâd, 46; Müslim, Îmân, 48.

suya; yediğimiz lokmadan, harcadığımız zamana, her şey O'nun bizlere lütfudur. Aklımız, gönlümüz, sevgi ve merhametimiz, birbirimize olan muhabbetimiz hep O'nun bizlere ikramıdır.

O halde bize ömrümüzü, türlü nimetleri, hâsılı varlığımızı bağışlayan Allah'a ne kadar şükretsek az değil midir? Rabbinin bunca nimetini görmezden gelerek, insanın sorumluluklarını ihmal etmesi ve başıboş bir hayat sürmesi hiç insana yakışır mı?

Kardeşlerim!

Varlık amacımız, Allah'a iman ve kulluğun yanında yeryüzünü imar etmektir. Yeryüzünde sevgi, saygı, şefkat ve merhameti yaymaktır. Hepimizin ortak yurdu olan dünyamızda iyiliği egemen kılmaktır. Her daim adaleti yüceltmektir. Hakk ve hakikate tercüman olmaktır. Batıla karşı hakkın, zalime karşı mazlum ve mağdurun, cehalete karşı ilim ve irfanın yanında yer almaktır. Fitne, fesat, zulüm, savaş, katliam gibi her türlü kötülüğün karşısında durmaktır.

Aziz Kardeşlerim!

Bugün, genelde insanlık özelde ise İslam coğrafyası, barış ve huzurun, emân ve selamın, güven ve sükûnetin özlemini duymaktadır. Unutulmamalıdır ki; bütün bu güzellikler Kur'an'ın bâkî hakikatlerinde, Peygamberimiz (s.a.s.)'in çağlar üstü örnekliğinde mevcuttur. Yeter ki müminler olarak bizler, hayatımızı bu güzelliklerle tezyin edelim. Yeter ki bu güzellikleri uygun bir lisanla, hikmetli bir üslupla insanlık ailesine takdim edebilelim.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, ölümü ve hayatı hangimizin daha güzel işler yapacağını sınamak için yarattığını haber vermiştir.[2] Öyleyse şu kısacık imtihan dünyasında bize düşen, muhabbetullah ile dolu bir gönle, Allah'ı zikreden ve O'na şükreden bir dile, salih amellerle geçirilen bir ömre sahip olmaktır. Fâni dünyamızı imar ederken, ebedi yurdumuz olan âhireti mamur etmeyi unutmamaktır. Yüce Rabbimizin, rızası uğrundaki hiç bir gayreti zayi etmeyeceği ümidi ile yaşamaktır. Yeter ki bizler, sadece O'na dayanıp güvenelim. Yeter ki **"Benim namazım, her bir ibadetim, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi Allah içindir."**[3] diyerek her daim Rabbimizle, Rabbimiz için yaşayalım.

Kardeşlerim!

Geliniz! Gaye-i hayatımız üzerinde bir kez daha düşünelim. Varlık gayemiz doğrultusunda bir hayat yaşamaya gayret edelim. Rabbimize yüz akıyla dönmeye çalışalım. Böylelikle ömrümüzün nihayetinde şu ilahi müjdeyi

2 Mülk, 67/2.

3 En'âm, 6/162.

duyabilmek için ümidimiz her daim diri kalsın: "Ey huzur içinde olan nefis! Sen O'ndan, O da senden razı olarak Rabbine dön! İyi kullarımın arasına gir. Cennetime gir."[4]

4 Fecr, 89/27-30.

HAK VE HAKİKAT*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَآنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ النَّاسُ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ، وَالْمُؤْمِنُ مَنْ امِنَهُ النَّاسُ عَلٰى دِمَّائِهِمْ وَاَمْوَالِهِمْ

Aziz Müminler!

Allah Resûlü (s.a.s.), bir gün ashâbı ile otururken onlara, "**Müflis kimdir bilir misiniz?**" diye sordu. Ashâbdan söz alan biri, "Müflis, malı mülkü olmayan kimsedir." dedi. Bu cevap üzerine Efendimiz, asıl müflisi şöyle tarif etti ve onun ibretli akıbetini haber verdi: "**Müflis, dünyadayken namazını kılmış, orucunu tutmuş, zekâtını vermiş olarak kıyamet günü Allah'ın huzuruna gelen fakat kimine sövmüş, kimine iftira etmiş, kiminin malını gasp etmiş, kimine hakaret etmiş, kiminin canına kast etmiş kişidir. Yapmış olduğu iyiliklerin sevabı, dünyada bir şekilde haklarını ihlal ettiği hak sahiplerine verilir. İşlemiş olduğu günahlara karşılık iyilikleri kifayet etmezse, mağdur ettiği insanların günahlarından alınarak ona yüklenir. Sonra da cehenneme atılır.**"[1]

Rahmet Elçisi'nin dilinden dökülen bu kutlu söz, iman ve sorumluluk, iman ve amel, söz ve ahlak konusunda hassasiyet göstermeyen kişinin o büyük günde uğrayacağı hüsranı vurgulamaktadır.

Kardeşlerim!

Bizler, bu dünyaya her şeyden önce Hak ve hakikate şahitlik etmek için gönderildik. Hak ve hakikatin kaynağı, sahibi ve belirleyicisi olan Yüce Rabbimiz, "**Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutan, adaletle şahitlik eden kimseler olun...**"[2] buyurdu. Ve bütün inananları hakkı tanımaya, hakikati duyurmaya, adaleti yüceltmeye davet etti.

* 25.03.2016 tarihli hutbedir.

1 Müslim, Birr ve Sıla, 59.

2 Maide 5/8.

Bizler de, imanımız ve Müslümanlığımızın tescili olan kelime-i şehadetle Rabbimizin varlığına ve birliğine, sonsuz kudretine, O'nun Âlemlere Rahmet Elçisi Muhammed Mustafa (s.a.s.)'nın peygamberliğine şahitlik ettik. Bu, sadece dilden dökülen bir şahitlik değildi elbette. Bu ulvi şahitlikle ağır bir sorumluluk da üstlendik. Rabbimize, bize emanet ettiği hak ve hakikate sahip çıkma, şahitlik etme, onu yaşama ve yaşatma sözünü verdik.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hakka sahip çıkmak, Rabbimize, kendimize, çevremize ve bütün yaratılmışlara karşı sorumluluk bilinciyle hareket etmektir. Rabbimize karşı hak ehli olmak, O'na karşı vazifelerimizde teslimiyet ve sadakat sahibi bir kul olmaktır. Her vesile ile O'nun rızasını aramaktır.

Kendimize karşı hak ehli olmak, Allah'ın lütfu olan nimetleri yerli yerinde kullanmaktır. Zihnimizi kötü düşüncelerin esiri yapmamaktır. Dilimizi kötü sözlere kapatmaktır. Bedenimizi kötülükten korumak, insanlığın hayrı ve faydası için kullanmaktır.

Çevremize karşı hak ehli olmak, onlara karşı şefkat, merhamet, insaf ve adaletle davranmaktır. Dili, ırkı, mezhep ve meşrebine bakmaksızın hiç kimsenin can, mal, onur ve haysiyetine dil uzatmamaktır. Dünyanın sadece bize değil, bizim dışımızdakilere de ait olduğunu unutmamaktır.

Kardeşlerim!

Her türlü israftan kamu malını çarçur etmeye; kumardan gaspa; dolandırıcılıktan hırsızlığa; aldatmadan hileye; karaborsacılıktan haksız kazanca; gıybetten iftiraya; yalandan sahteciliğe; cinayetten şiddet ve teröre, İslam'ın yasakladığı bütün davranışlar, aslında hem Allah'ın hakkına hem de insanların hakkına bir tecavüzdür, zulümdür. Müslüman, bu gibi durumlarla bir arada olamaz. Müslüman, bu gibi kötülüklerle anılamaz. Mümin, asla başkalarının hakkını gasp edemez. Haksızlık, hukuksuzluk ve adaletsizliğe sessiz de kalamaz. Zulme duyarsız olamaz. Zalimin yanında yer alamaz. Çünkü mümin, Peygamberimizin tarif ettiği gibi, insanların elinden ve dilinden emin oldukları, canları ve mallarını kendisine karşı güvende bildikleri kişidir.[3]

Kardeşlerim!

Bizler, dünyada gerçek anlamda hakkı, hukuku tesis etmiş, adaleti yüceltmiş bir medeniyetin mensuplarıyız. Biliyoruz ki, hiçbir haksızlık, hiçbir zulüm ebedi değildir. Ve yürekten inanıyoruz ki; hakkı tutup kaldırdığımız sürece batıl bize asla zarar veremeyecektir. Haklının yanında olduğumuz müddetçe Rabbimiz bizi yüceltecektir. Yeter ki bizler, hak ve hakikatin kaynağı olan Kur'an'ı Kerim'i ve Efendimiz (s.a.s.)'in sünnetini kendimize rehber edinelim.

3 Nesâî, İman ve Şerâiuhû, 8.

Yeter ki, hak benim, hakikat yalnız benim elimdedir demeyelim. Dinimizin bize öğrettiği hak duyarlılığına sahip olalım ve bunu yaymak için çabalayalım.

Hutbemi gönülden "âmin" diyeceğimiz şu dua ile bitirmek istiyorum:

"Allahım! Hakk'ı hak bilip Hakk'a uymayı, bâtılı bâtıl bilip bâtıldan kaçınmayı bizlere nasip eyle!"

TEVHİD VE VAHDETİN ÖNCÜSÜ MÜMİNLER*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ ۗ

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا.

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Siz, insanlar için var kılınmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarsınız ve siz Allah'a iman edersiniz."[1]

Aziz Müminler!

Resûl-i Ekrem (s.a.s.) Efendimiz, bir gün ashâbıyla birlikte bir kabristana uğradı. Orada medfun olanlara, "Allah'ın selamı size olsun ey Müminler diyarının sakinleri! Biz de bir gün inşallah sizlere kavuşacağız." şeklinde selâm verdi. Sonra sözlerine, "Benden sonraki kardeşlerimi görmüş olmayı ne kadar da çok arzu ederdim." şeklinde devam etti. Bu sözü işiten ashâb, "Biz senin kardeşlerin değil miyiz yâ Resûlallah!" dediler. Allah Resûlü, "Sizler benim ashabımsınız. Kardeşlerim ise benden sonra gelecek müminlerdir." buyurdu.[2]

Evet, bir zamanlar Müminlerin sayıları pek azdı. Sonra dalga dalga, nesilden nesile çoğaldılar. Zamanla kıtalar kuşatan büyük bir topluluk hâline geldiler. Peygamberimizden öğrendikleri hakikatleri dünyanın her tarafına yaydılar. Gittikleri her yere şefkat, merhamet, insaniyet taşıdılar. Mümin gönüller, imanla birbirlerine ısındı ve kaynaştı; ırk, renk, dil, bölge ve coğrafya farkları gibi engeller bir bir aşıldı. Müslümanlar kardeş oldular, yekvücut oldular.[3] Tevhid ile gelen vahdetin temsilcileri oldular. Bir ve beraber olmanın en güzel örneklerini sergilediler. Aynı kıbleye dönerken, Kâbe'de yan yana tavaf

* 22.04.2016 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmran, 3/110.

2 Müslim, Tahâret, 39;

3 Buhârî, Salât, 88.

ederken, aynı inanca bağlı bir ümmet olmanın huzur ve mutluluğunu yaşadılar. Bilgiyi, hikmeti ve marifeti rehber edindiler, insanlığı yücelten medeniyetler inşa ettiler. Yeryüzünde hak ve adaleti tesis ettiler.

Kıymetli Kardeşlerim!

İslâm ümmeti, İslâm'ın bir araya getirdiği müminler topluluğudur. İnsanlığa örneklik, önderlik ve rehberlik yapacak ana kitledir. Tüm insanlık için var kılınmış topluluktur. Bu itibarla yeryüzünde hak ve adaleti tesis etme gibi bir sorumluluğu vardır. İyiliği emretme, kötülükten alıkoyma gibi bir vazifesi vardır. İslâm ümmeti, bir anneden doğmuş çocuklar gibi güven ve sadakatle birbirine bağlıdır. Kur'an-ı Kerim ve Peygamberimiz (s.a.s.)'in rehberliğinde yüce değerleri yaşayan ve yaşatan topluluktur. Her türlü aşırılıktan uzak, mutedil bir ümmettir.

Aziz Kardeşlerim!

Ne zaman ki Müminler, Kerim Kitabın ilk çağrısı olan ilim, hikmet ve marifet yolundan uzaklaştı, o vakit cehalet bataklığına saplandı. Böyle bir durumda fert ve toplum hayatına, insanlığa yön veren, ışık tutan değerler üretemedi, medeniyet inşa edemedi. Bilgide, fikirde, düşüncede, eğitimde, kültürde ve sanatta tutulma yaşadı, söz sahibi olamadı. Ne zaman ki heva ve heves, menfaat ve çıkar, hak ve hakikatin önüne geçirildi, o vakit ihlas ve samimiyet kaybedildi. Dinin özünden uzaklaşıldı. Riya ve gösteriş ön plana çıkarıldı.

Ne zaman ki, İslam dünyasında çalışma ve üretme terk edildi, o vakit fakirlik ve yoksulluk girdabına düşüldü. İslam beldelerinin zenginliği sömürülmeye başlandı. Müslümanlar, hep başkalarının ürettiklerini tüketmeye mecbur bırakıldı.

Ne zaman ki Müslümanlar, tefrika, ayrılık ve gayrılığa düştüler, o vakit coğrafyamız eman ve güven, sulh ve selam özelliğini kaybetmeye başladı. Gücümüz zayıfladı. Kötülüklere engel olamaz, huzur ve barışı sağlayamaz olduk.

Kardeşlerim!

Bugün İslam coğrafyasını üç büyük fitne ateşi sarmış vaziyettedir. Birincisi, mezhepçilik fitnesidir. Mezhebe, meşrebe mensubiyeti, İslam'a, Muhammed Mustafa'ya mensubiyetin önüne geçirmek, Müslümanlar için en büyük fitnedir. Kendisi gibi düşünmeyenleri tekfir ederek ümmetten saymama gafleti içerisinde olmak, Müslümanları kuşatan en büyük tehlikedir.

İkinci büyük fitne, Peygamberimiz (s.a.s.)'in "Cahiliye asabiyeti" olarak adlandırdığı ırkçılık fitnesidir. Oysa yüce Rabbimiz Kerim Kitabında şöyle buyurmaktadır: "**Göklerin ve yerin yaratılması, dillerinizin ve renklerinizin**

farklı olması da Allah'ın varlığının ve kudretinin delillerindendir. Şüphesiz bunda bilenler için ibretler vardır."[4]

Üçüncü fitne ise terördür. Kimilerinin, masum insanları hunharca katletmeyi cihat, kendisiyle beraber kadın, erkek, çoluk-çocuk demeden insanları öldürmeyi şehadet zannetmesidir. Hiçbir insani ve ahlakî değer tanımayan eli kanlı terör örgütlerinin, insanları evinden, yurdundan, işinden, gücünden etmesidir. Gözü dönmüş cinayet şebekelerinin, topyekûn bir milletin, ümmetin istikbalini hedef alması, insanların ümitlerini, hayallerini kazdıkları çukurlara gömmeye çalışmasıdır.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz bütün bu hastalıklarla mücadele etmeyi, her türlü fitne ateşini söndürebilmeyi İslam ümmetine nasip eylesin. Bizleri, zihinleri ve yürekleri bir, gayeleri ve duyguları bir, sevgileri ve hüzünleri bir kardeşler topluluğu eylesin! Bu camide yan yana, omuz omuza durduğumuz gibi her daim müminler topluluğu olarak yan yana, gönül gönüle olabilmeyi bizlere bahşeylesin! Ümmet-i Muhammedi tevhid ve vahdette birleştirsin.

4 Rûm, 30/22.

ÖRNEK ÜMMET OLABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّ هٰذِهٖٓ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّاَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْنِ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا.

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz, şöyle buyuruyor: "**Doğrusu sizin ümmetiniz yani İslam ümmeti bir tek ümmettir. Ben de sizin Rabbinizim. Öyleyse bana ibadet** ediniz"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Müminlerin birbirlerine olan bağlılığı, birbirine kenetlenerek inşa edilmiş bir binanın tuğlaları gibidir.**"[2]

Kardeşlerim!

Sahabeden birkaç kişi, Mescid-i Nebevi'de kendi aralarında sohbet ediyorlardı. O esnada sahabeden Selman, mescide girdi. Bunun üzerine sohbet etmekte olanlardan birisi yanındakilere sırayla "aileniz, soyunuz sopunuz nedir?" diye sordu. Sohbet halkasında bulunanlardan her biri kendi ailesini, soyunu sopunu överek zikretmeye başladı. Nihayet bu şahıs, Selman'a dönerek "Senin soyun sopun, sülalen nedir ey Selman?" dedi. Aslında bu soruyla onu zor durumda bırakmayı arzuluyordu. Zira onun Selman'la arasında şahsi bir problemi vardı. Herkes Selman'ın ne diyeceğini merakla beklerken şu ibretlik sözler döküldü dilinden:

اَنَا سَلْمَانُ ابْنُ الْاِسْلَامِ Ben İslam oğlu Selman'ım.

كُنْتُ ضَالًّا فَهَدَانِيَ اللّٰهُ بِمُحَمَّدٍ Ben dalaletteydim, Allah beni Muhammed Aleyhisselam ile hidayete erdirdi.

---

* 19.08.2016 tarihli hutbedir.

1 Enbiyâ, 21/92.

2 Buhari, Salat, 88; Müslim, Birr ve Sıla, 65.

فَقِيرًا فَاَغْنَانِىَ اللهُ بِمُحَمَّدٍ كُنْتُ Ben fakirdim, Allah beni Muhammed Mustafa'yla zenginleştirdi.

كُنْتُ مَمْلُوكًا فَاَعْتَقَنِىَ اللهُ بِمُحَمَّدٍ Ben köleydim, Allah beni Muhammed Mustafa'yla özgürleştirdi."

Bu konuşmaları duyan Hazreti Ömer topluluğun yanına gelerek, "Benim kim olduğumu, benim de soyumu sopumu öğrenmek ister misiniz?" diye sordu. Ve sonra dedi ki: "اَخُو سَلْمَانِ ابْنِ الْاِسْلَامِ اَنَا عُمَرُ ابْنُ الْاِسْلَامِ Ben de İslam oğlu Ömer'im, İslam oğlu Selman'ın kardeşiyim."

Kardeşlerim!

Din-i Mübin-i İslam, iki büyük temel üzerine inşa edilmiştir: Birisi tevhit, diğeri vahdettir.

Tevhit, Allah'ın birliğine imandır, Allah'ın vahdaniyetini ikrardır. Kur'an-ı Kerim bir tevhit kitabıdır. Bütün peygamberler ve Hatemü'l-Enbiya Muhammed Mustafa (s.a.s.), bir tevhit peygamberidir. Allah'ın bize farz kıldığı bütün ibadetler; namazımız, orucumuz, haccımız, kurbanımız, zekâtımız, her biri birer tevhit eylemidir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Tevhitten sonra en büyük temel ilke vahdettir, müminler arasında birliktir. Birlik olmadan ümmet olmaz, ümmet olmadan tevhid olmaz. Tevhid ve vahdet olmadan da Yüce Rabbimizin, şu âyet-i kerimesinin gayesi gerçekleşmez: "Siz, insanlar için var kılınmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarsınız ve siz Allah'a iman edersiniz."[3]

Aziz Müminler!

Bu âyet-i kerime bizlere göstermektedir ki; İslam ümmetinin en büyük gayesi, yeryüzünde iyiliği egemen kılmak, kötülüğü ortadan kaldırmaktır. Her daim ahlak, adalet, fazilet ve iyiliğin yanında yer almaktır. Her türlü kötülüğün, şerrin ve batılın karşısında durmaktır. Nerede bir zulüm, bir haksızlık, bir adaletsizlik varsa ona engel olmak için gayret göstermektir. Zira bu güzellikler, Rabbimizin övgüyle söz ettiği en hayırlı ümmetin vasıflarıdır.

Aziz Kardeşlerim!

Tevhide karşı en büyük günah, en büyük zulüm şirktir. Allah'a ortak koşmaktır. Tevhidi bozmaktır. Allah'ın vahdaniyetini ikrardan, O'na imandan yüz çevirmektir.

Vahdete karşı en büyük günah ise tefrikadır. Ümmeti bölmektir. Ümmeti parçalamaktır. Bozgunculuk yapmaktır. Ümmetin arasına fitne, fesat ve nifak

3 Âl-i İmran, 3/110.

sokmaktır. Asabiyet, kin, öfke, nefret, gibi cahiliye kalıntılarıyla kardeşleri birbirine düşürmeye çalışmaktır.

Kardeşlerim!

Bugün müminler topluluğu olarak ümmet bilincini yeniden inşa etmeye ihtiyacımız var. Bugün İslam coğrafyasında barış ve esenliği, şefkat ve merhameti, hak ve hakikati yeniden egemen kılmaya ihtiyacımız var. Unutmayalım ki, örnek ümmet olabilmenin yolu gönülleri bir, gayeleri bir, samimiyet ve sadakatle bezenmiş kardeşler olmaktan geçer.

Aziz Kardeşlerim!

Hutbemizi şu duayla bitirmek istiyorum: **Allah'ım! Bozgunculuktan, düşmanlıktan, münafıklıktan, ihanetten ve kötü ahlaktan sana sığınırız.** [4] **Bizleri bu kötülüklerden muhafaza eyle!**

Ümmeti Muhammed'i yeniden ve ebediyen aziz bir ümmet eyle Allah'ım!

4 Ebû Dâvûd, Vitr, 32.

MÜMİN VE EMANET BİLİNCİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

والمؤمنُ من امنه الناسُ على دمائهم واموالهم...

Kardeşlerim!

Tevhid inancı, Mekke'de her geçen gün dalga dalga yayılıyordu. Müşrikler, bu durumu bir türlü hazmedemiyorlardı. Peygamberimiz (s.a.s.)'e ve müminlere türlü işkence ve düşmanlığı reva görüyorlardı. Nihayet Peygamberimizi davasından vazgeçirmek için amcası Ebu Talib'e geldiler. Peygamberimize makam-mevki, şan-şöhret gibi türlü imkânlar vaad ettiler. Davasından vazgeçmediği takdirde onu ölümle tehdit ettiler. Lakin Allah Resûlü, ne onların tehditlerinden korktu, ne de tekliflerine iltifat etti. Ve onlara, şöyle cevap verdi: "**Amca! Güneşi sağ elime, ayı da sol elime verseler, ben bu davadan asla vazgeçmem. Allah, ya dinini üstün kılar, ya da ben bu yolda canımı veririm.**"[1]

Kardeşlerim!

Resûl-i Ekrem (s.a.s.), davasından asla vazgeçmedi. Rabbinin yüce emanetine daima sahip çıktı. Zira o, Muhammedü'l-Emin'di, güvenilir peygamberdi. Her daim sâdık oldu, emanete riayet etti.

Ümmetine de güvenilir olmayı, emanete sahip çıkmayı öğütledi Efendimiz. Her ne surette olursa olsun, ihanetten kaçınmamız gerektiğini bildirdi. O, mümini güven veren, itimat edilen, şerrinden emin olunan kişi diye tanımladı.[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

"Mümin" ismini bizlere Kerim Kitabımızda bizzat Yüce Rabbimiz vermiştir. O, bu ismi de bütün nimetleri de bizlere emanet etmiştir. Hiç şüphesiz en yüce

* 19.08.2016 tarihli hutbedir.

1 İbn Hişâm, Sîret, I, 101; Belâzurî, Ensâb, I, 229-230.

2 Nesâî, Îmân, 8.

emanet, imanımız ve İslâm'ımızdır. Bizler, dünya ve âhiret saadetimizi ancak iman nimeti sayesinde elde edebiliriz. Bu noktada bizlere düşen, bu yüce emanete asla ihanet etmemektir. Ona her koşulda sahip çıkmaktır. Kelime-i şehadetlerimizle, kelime-i tevhidlerimizle Rabbimize verdiğimiz ahdimize sâdık kalmaktır. İmanın gereği olarak, hayatımızı salih amellerle ve güzel ahlâkla müzeyyen kılmaktır.

İmanımızı ve İslam'ımızı ifsat ve istismar etmek, sarsmak ve zedelemek isteyenlere karşı uyanık olmaktır. İman ve İslâm üzerinden maneviyat hırsızlığı yapanlara, yüce dinimizle insanları aldatanlara, ihanet içinde bulunanlara fırsat vermemektir. Rabbimizin şu âyetini aklımızdan çıkarmamaktır: "Ey iman edenler! Allah'a ve Peygamberine ihanet etmeyin. Şayet Allah'a ve Peygamberine ihanet ederseniz, size verilen emanetlere bile bile ihanet etmiş olursunuz."[3]

Kardeşlerim!

Kerim Kitabımız ve Resûl-i Ekrem Efendimizin muhteşem mirası olan sünneti, müminler olarak hepimize emanettir. Nitekim Peygamberimiz (s.a.s.), bu gerçeği şöyle haber vermiştir: "Size iki emanet bırakıyorum, onlara sımsıkı sarıldığınız sürece yolunuzu şaşırmayacaksınız. Bunlar, Allah'ın Kitabı ve Peygamberinin sünnetidir."[4]

Bugün bizlere düşen, Kur'an ve sünnetin hayat veren mesajlarıyla gönlümüzü mamur eylemektir. Mümince bir hayatın, ancak Kur'an ve sünnetin çizdiği yolda yürümekle mümkün olduğunu unutmamaktır. Kur'an ve sünnetle yoğrulmuş on dört asırlık muazzam ilim ve irfan birikimimizi iyi idrak etmektir. Bu iki yüce emanetten ilham alarak, insanlığa yeni medeniyetler takdim etmek için gayret göstermektir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hz. Âdem ile Havva'nın çocukları olarak hepimiz, birbirimize emanetiz. Bu emanet, sevgi, saygı ve anlayış içerisinde yaşamayı gerektirir. Bu emanet, kardeşimizi kendimiz gibi görmeyi, kardeşimizin neşesini kendi neşemiz, onun kederini kendi kederimiz bilmeyi gerektirir.

Bu emanet, "Müslüman, Müslüman'ın kardeşidir. Ona hainlik yapmaz, yalan söylemez, onu zor durumda yüzüstü bırakmaz…"[5] hadisi gereği, her durumda sadakat ve vefayı gerektirir. Paylaşmayı, yardımlaşmayı ve dayanışmayı gerektirir.

3 Enfâl, 8/27.

4 Muvattâ, Kader, 3.

5 Tirmizî, Birr ve sıla, 18.

Kardeşlerim!

Sayılı nefeslerimiz, akıp giden vaktimiz, şu kısacık ömrümüz emanettir. Aklımız, kalbimiz, dilimiz, bütün bedenimiz emanettir. Huzur ve muhabbet ocağı ailemiz, göz aydınlığı çocuklarımız, külüne muhtaç olduğumuz komşularımız, malımız-mülkümüz, bilgimiz, birikimimiz emanettir. Bizlere düşen, bu emanetlerle Rabbimizin rızasına ulaşmanın gayretinde olmaktır.

Şehit kanlarıyla sulanmış vatan toprağımız, bağımsızlığımızın sembolü bayrağımız, İslam'ın şiarı ezanımız, hâsılı bütün yüce değerlerimiz birer emanettir. Bizlere düşen, bu emanetleri canımız gibi aziz saymaktır.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, bizleri emanete riayetle izzetini muhafaza edenlerden eylesin. Emanete ihanet ederek zillete düşenlerden eylemesin. Yüce Rabbimiz, bizleri Firdevs cennetinde ağırlayacağı sâdık, emîn, bahtiyar kullarından eylesin.

Kardeşlerim!

Son günlerde ülkemizin farklı illerinde terör örgütlerince düzenlenen menfur saldırılarda şehit olan tüm kardeşlerimize Yüce Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı diliyorum. Yaralılara acil şifalar niyaz ediyorum.

Bilinmelidir ki; topyekûn milletimizin varlığına, huzur ve güvenine, birlik ve beraberliğine kast eden bu hain saldırılar, aziz milletimizi asla yıldıramayacak ve amacına ulaşamayacaktır. Bizler inanıyoruz ki; milletimiz, inancıyla, birlik ve beraberlik ruhuyla, basiret ve ferasetiyle bu zorlukların üstesinden gelecektir. Yüce Rabbimiz, birlik ve beraberliğimizi, kardeşliğimizi daim eylesin. Cenab-ı Hakk'ın gazabı, değerlerimize kast eden bütün hainlerin, zalimlerin ve şer odaklarının üzerine olsun.

HZ. PEYGAMBER VE GÜVEN TOPLUMU*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّا عَرَضْنَا الْاَمَانَةَ عَلَى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَالْجِبَالِ فَاَبَيْنَ اَنْ يَحْمِلْنَهَا وَاَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْاِنْسَانُ اِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ النَّاسُ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ

Aziz Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.), bir gün Beytullah'ın yanındaki Safâ tepesinden Mekke ahalisine şöyle seslendi: " **'Şu vadinin arkasında size saldırmak üzere bekleyen bir ordu var.' desem bana inanır mısınız?**" Mekkeliler hep bir ağızdan, "Evet, inanırız. Zira sen emin bir kişisin. Güvenilir birisin. Doğruluk ve sadakat timsalisin. Biz senin yalan söylediğini hiç işitmedik." diyerek karşılık verdiler. Bunun üzerine Rahmet Elçisi, "**Ben sizi elîm bir azaba karşı uyarıyorum.**"[1] dedi. Ve Mekkeliler nezdinde bütün insanlığı Allah'a imana çağırdı. İman ile eman bulmaya, yani her türlü korku ve endişeden güvende olmaya davet etti.

Kardeşlerim!

Peygamber Efendimizin dünyayı teşriflerinin miladi yıldönümü olan yeni bir Kutlu Doğum Haftasına daha girmiş bulunuyoruz. Kutlu Doğum Haftası, Resûl-i Ekrem (s.a.s.)'i anmaktan anlamaya şiarıyla Diyanet İşleri Başkanlığımızın tamamen kendi inisiyatifi ile başlattığı ve 1989 yılından beri kutladığı bir haftadır. Kutlu Doğum Haftası, mümin gönüllerde Peygamberimize duyulan muhabbetin artmasına, onun insanlığa takdim ettiği güzelliklerin daha iyi anlaşılmasına vesile olan, milletimiz ve gönül coğrafyamızca benimsenmiş ilmi ve kültürel bir faaliyettir. Bu hafta, hicri takvime göre idrak ettiğimiz mevlid kandilimizin bir alternatifi değildir.

* 14.04.2017 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Tefsîr, Şu'arâ, 2; Müslim, Îmân, 355.

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'de "**Biz emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar onu yüklenmek istemediler, ondan çekindiler. O emaneti insan yüklendi.**"[2] buyurmuştur.

Kardeşlerim!

İman nimetinden sonra Allah'ın bizlere lütfettiği en büyük nimet emândır. Güven nimetidir. Rabbimiz, kainatı insana emanet etmiş ve güvenli bir dünya kurmamızı emretmiştir. İnsanın insana, komşunun komşuya, işçinin işverene güvendiği bir dünyayı inşa etmemizi istemiştir. Ne hazindir ki bugün insanlık bütün bu emanetlere hakkıyla riayet edemediği için küresel ölçekte bir güven bunalımı yaşıyoruz. Bireyler ve toplumlar arası ilişkileri sarsan hâdiselerin bir türlü ardı arkası kesilmiyor. Gün geçtikçe insanın insanla ve tabiatla ilişkisi bozuluyor. Ve her geçen gün dünyamız daha da güvensiz bir hale geliyor.

Kardeşlerim!

Etrafımıza şöyle bir baktığımızda büyük bir kargaşa ve kaos ortamı, müthiş bir güvensizlik ve korku tablosu ile karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Güven ihtiyacını karşılamak için olağanüstü güvenlik önlemleri alınıyor. Teknolojinin her türlü imkanı seferber ediliyor.

Bugün yerküremizi kuşatan güven bunalımı öyle boyutlara ulaşmıştır ki tüm insanlığın ortak yurdu ve evi olan dünyamızın güvenliği de geleceği de büyük bir tehlike altındadır. İnsanların bitmek tükenmek bilmeyen hırs ve tamahları yüzünden tabiatın dengesi bozulmaya başlamıştır.

Üzülerek ifade edelim ki; tüm bu yaşanan olumsuzluklardan müminler topluluğu da kendisini koruyabilmiş değildir. Tarihte "selâm ve emân yurdu" olarak bilinen İslam beldeleri bugün ahlak ve hukuk tanımayan karanlık ve kuralsız savaşların pençesinde tarumar edilmektedir.

Kardeşlerim!

İşte bütün bu gerekçelerle Diyanet İşleri Başkanlığımızca 2017 yılı Kutlu Doğum Haftası teması "**Hz. Peygamber ve Güven Toplumu**" olarak belirlenmiştir. Düzenlenecek etkinliklerle yeniden Emin Peygamber'in emin ümmeti olabilmek ve güven toplumu olarak anılabilmek için mümin gönüllerde bir bilinç ve farkındalık oluşturulmaya çalışılacaktır. Diğer taraftan insanlığın hep birlikte güvensizlik girdabına doğru sürüklendiği günümüzde güvenli, huzurlu, yaşanabilir bir dünyanın inşasına katkı sağlanacaktır.

2 Ahzâb, 33/72.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bütün peygamberlerin ortak gayesi, tevhid inancını insanlığa duyurmaktır. İmanı gönüllere yerleştirmektir. İman ile gönülleri, zihinleri, bedenleri, şehirleri, ülkeleri emana, yani güvene kavuşturmaktır. İnsanlara canın, inancın, neslin, malın ve haysiyetin emniyette olduğu huzurlu bir toplum takdim etmektir. Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz (s.a.s.)'in de, hayatı bu uğurda mücadele ile geçmiştir. O, iman ile emân; mümin ile güvenilir olmak arasında sımsıkı bir bağ kurmuştur. Mümini "**Elinden ve dilinden insanların güvende olduğu kişi**"[3] olarak tanımlamıştır.

Kardeşlerim!

Bugün emin peygamberin ümmeti olarak bizlere düşen de güvenilir müminler olmaktır. Eğer bizler güvenilir müminler olursak işte o vakit Rabbimizin emanı, himayesi bizimle olur. O, bizi her türlü korku ve hüzünden, endişe ve kederden korur. Eğer bizler güvenilir müminler olursak işte o vakit çevremizden güven bekleyebiliriz. Eğer bizler güvenilir müminler olursak işte o zaman hanelerimiz, işyerlerimiz, mahallelerimiz, şehirlerimiz, ülkemiz ve dünyamız güvende olur. Zira güvende olan bir dünya ancak güvenilir insanlar, emin müminler eliyle inşa edilecektir. Unutmayalım ki; din güvendir. Mümin güvenilendir. İnsanlık insana emanettir.

Kardeşlerim!

Bu vesileyle Kutlu Doğum Haftanızı tebrik ediyorum. Bu haftanın ülkemiz, milletimiz, gönül coğrafyamız ve bütün insanlık için hayırlara vesile olmasını Yüce Rabbimizden diliyorum.

3 Ahmed b. Hanbel, XI, 658.

MÜMİN GÜVENEN VE GÜVENİLEN İNSANDIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِينَ اٰمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوٓا اِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْاَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لا ايمانَ لمن لا امانةَ لَهُ ولا دينَ لمن لا عَهدَ لَهُ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Hutbemin başında okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**İman edip de imanlarına hiçbir zulüm bulaştırmayanlar var ya; işte onlara eman ve güven vardır. Onlar, doğru yolda olanlardır.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Emanete riayet etmeyen kimsenin imanı kemale ermez. Ahde vefa göstermeyen kimse de kâmil anlamda dindar olamaz.**"[2]

Kardeşlerim!

Rabbimiz, kâinatı yoktan var etmiş, güven ve huzur dolu bir hayat kurması için varlık âlemini insana emanet etmiştir. Okuduğum ayet-i kerimede güvenli bir dünya tesis etmemizin iki şartı olduğu beyan edilmektedir. Birinci şart, imandır. Allah'a ve Resûlüne iman etmeden, mümin olmadan doğru yola erişilemez. Emaneti koruyup güvenilir bir insan olmadan da imanın hakikatine erilemez. Eman olmazsa iman olmaz, İslam yaşanamaz.

Emniyetli bir dünya inşa etmenin ikinci şartı ise imanımıza hiçbir şekilde zulmü, şirki bulaştırmamaktır. Adaleti şiar edinmek, haksızlığa göz yummamaktır. Yeryüzünün, hayatın, Allah'ın nimetlerinin ve çevremizdeki her bir insanın birer emanet olduğunu akıldan çıkarmamaktır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Güven; inançtan, imandan, ihlastan beslenir ve yüreğe yerleşir. Kalbimizde eman oluşturmadan ne kadar dış güvenlik tedbirleri alsak da evlerimizin,

* 21.04.2017 tarihli hutbedir.

1 En'âm, 6/82.

2 İbn Hanbel, III, 134.

çarşılarımızın, okullarımızın emniyetini sağlayamayız. Gönül evimizin güvenliğini sağlama almadan, mahallemizin, şehrimizin, ülkemizin güvenliğini koruyamayız.

Mümin, önce Rabbine güvenir, ne zaman sarsılmaz bir güven kaynağı arasa, "esenlik veren ve emniyet ihsan eden" Yaratıcısına sığınır. Sonra bu iman sayesinde kendine güveni gelişir, çevresine güven aşılayan, dürüst ve merhametli bir insan haline gelir. İman güvendir. Mümin güvenen ve güvenilendir. Rabbine, kitabına, Peygamberine güvenmeyen bir insan, kendine nasıl güvenebilir? Kendine güveni olmayana kim güvenir?

Kardeşlerim!

Bütün peygamberler insanlığı imana davet etmiştir. Onlar yeryüzünü bir eman yurduna dönüştürmek için nice zorluklara, çetin imtihanlara katlanmışlardır. Her peygamber, emanı önce kendi kalbinde, kendi hayatında bizzat yaşamıştır. لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اَنتَ سُبْحَانَكَ اِنِّى كُنتُ مِنَ الظَّالِمِينَ "**Rabbim! Senden başka hiçbir ilah yoktur. Seni her türlü eksiklikten tenzih ederim. Ben gerçekten nefsine zulmedenlerden oldum.**"[3] diye yakaran Hz. Yunus (a.s.), karanlık denizlerde balığın karnında emandaydı.

İbrahim Halilullah, tevhid uğruna atıldığı ateşte Allah'ın himayesiyle selamete ve güvene kavuşmuştu. O, oğlu İsmail'le birlikte Kâbe'nin temellerini yükseltirken رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بَلَدًا اٰمِنًا "**Rabbim! Burayı güvenli bir belde yap!**"[4] diyerek Rabbinden öncelikle güven niyaz etmişti.

Hz. Yusuf (a.s.), kardeşleri tarafından kuyuya atıldığında, iffetine iftira edildiğinde hep Rabbine güvenmişti. Babası Hz. Yakup (a.s.) ve annesi yanına geldiklerinde, اُدْخُلُوا مِصْرَ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ اٰمِنِينَ "**Allah'ın izniyle güven içinde Mısır'a girin!**"[5] diyerek onları bağrına basmıştı. Hz. Musa ise, Allah'ın yardımı ve muhafazasıyla Firavun'un yanında güvende büyümüştü.

Aziz Kardeşlerim!

Hayatı tevhid ve tebliğ yolunda meşakkatlere göğüs gererek geçen Sevgili Peygamberimiz de hicret esnasında Sevr Mağarasında Allah'ın emanına sığınmıştı. Mağaranın ıssızlığında Sâdık dostu Ebû Bekir'e لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا "**Üzülme! Endişelenme! Zira Allah bizimle beraberdir.**"[6] diyerek güven telkin etmişti.

O, dostun da düşmanın da, yakının da uzağın da kendisine güven duydukları Muhammedü'l-Emin'di. Elinden, dilinden, halinden, gönlünden kimsenin zarar görmediği dürüst, temiz, mütevazı insandı.

3 Enbiyâ, 21/87.

4 Bakara, 2/126.

5 Yûsuf, 12/99.

6 Tevbe, 9/40.

Müminler olarak bize düşen, peygamberler zincirini örnek almak, Sevgili Peygamberimizin ahlakıyla bezenmek, emin peygamberin emin ümmeti olmaktır. Unutmayalım ki, güvenilir olmanın şartı imana ve Rabbimizin emanetlerine sahip çıkmaktan geçer. Ama insan emanete hıyanet ederse, huzur da, güven de yok olur. İnsan emin oldukça, haneler emin olur. İnsan emin oldukça, beldeler emin olur. İnsan emin oldukça, ülkeler emin olur. Yüreğimizdeki iman ve güven, kâinatın, tabiatın, dünyamızın emin bir yer olmasının teminatıdır.

Kardeşlerim!

Resûl-i Ekrem (s.a.s.), Allah'ın varlığının ve kudretinin delillerinden biri olan hilali gördüğünde "**Allah'ım! Bu hilal, üzerimize bereket, iman, esenlik, güven ve emniyet getirsin.**"[7]şeklinde dua etmiştir.

Kutlu doğumun rahmet iklimini yaşadığımız bugünlerde Rabbimiz bizleri bir mübarek geceye daha ulaştırdı. Önümüzdeki Pazar akşamı Miraç gecesini idrak edeceğiz. Miraç gecesi, Resûl-i Ekrem Efendimizin önce Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya, oradan da semaya uzanan yolculuğuna şahit olan kutlu bir gecedir.

Bu vesileyle Miraç Kandilinizi tebrik ediyorum. Miraçla bütünleşen değerlerin tüm insanlığın hayrına vesile olmasını, yükseliş ve yücelişimizin nefislerimizden başlayarak dalga dalga toplumun her kesimini kuşatmasını temenni ediyorum. Mescid-i Aksâ, Kudüs ve çevresinin tekrar eman ve güven yurduna dönüşmesini, insanlığın ortak huzurunu tehdit eden terör, şiddet, savaş ve düşmanlığın yerini barış ve huzura bırakmasını Cenâb-ı Mevlâ'dan niyaz ediyorum.

7 Tirmizî, Deavât, 50.

GÜVEN VE MUHABBET KÖPRÜSÜ: SELAM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَاِذَا حُيِّيْتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوْا بِاَحْسَنَ مِنْهَآ اَوْ رُدُّوْهَا ۭ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ حَسِيْبًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتّٰى تُؤْمِنُوا وَلَا تُؤْمِنُوا حَتّٰى تَحَابُّوا . اَوَلَا اَدُلُّكُمْ عَلٰى شَيْءٍ اِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ اَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ

Allah'a ve Resûlüne iman etmiş gönüllere selam olsun!

Aziz Kardeşlerim, Cumanız mübarek olsun!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "**Size selam verildiği zaman ondan daha güzeliyle veya misliyle karşılık verin. Şüphesiz ki Allah, her şeyin hesabını gereği gibi yapandır.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "**İman etmedikçe cennete giremezsiniz! Birbirinizi sevmedikçe de kâmil anlamda iman etmiş olamazsınız! Size birbirinizi sevmenize vesile olacak bir davranış öğreteyim mi? Aranızda selâmı yayın!**"[2]

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimizin isimlerinden biri de "es-Selam"'dır. Rabbimiz, barış ve esenliğin kaynağıdır. Bu yüzden bizler, her namazımızın ardından O'nun "Selam" adını anarız. "**Allahümme ente's selâm ve minke's selâm. Tebârekte ya ze'l-celâli ve'l-ikram!**" deriz. Yani "Alah'ım sen Selâm'sın. Barış, eman ve güven Senden gelir. İzzet ve İkram Sahibi Rabbim, Sen ne kadar yücesin!" diye sesleniriz. Bizleri selâmete ve hidayete erdirmesini, huzur ve emniyet içinde yaşatmasını Rabbimizden niyaz ederiz.

Aziz Kardeşlerim!

Selam, müminin şiarıdır. Korku, endişe, keder ve tehlikeden uzak olmanın, sükûn ve güvenin adıdır. Onun için bizler, tanıdığımız tanımadığımız bütün müminlere selam verir, güven ve muhabbet bağları kurarız. Söze başlarken

* 28.04.2017 tarihli hutbedir.

1 Nisâ, 4/86.

2 Müslim, İman, 93.

“selâmun aleyküm” “Allah’ın selamı üzerinize olsun” der, iyi niyetlerimizi duaya dökeriz.

Selam, dost olduğumuza ve bizden zarar gelmeyeceğine dair karşımızdakine verdiğimiz teminattır. Selam, küslüğü ve kini unutup kardeş kalma ahdidir. Zira tebessümle verilen bir selam, kırgınlıkları ve endişeleri yok eder. Yürekleri birleştirir, şefkat ve nezakete vesile olur.

Kardeşlerim!

Selam sıradan bir ifade, gündelik bir alışkanlık değildir. Kilitli kapıları açan, gönüller yapan kıymetli bir anahtardır. Bu yüzden Peygamberimiz (s.a.s.) hicret yolculuğu sonunda Medine’ye ulaştığında, kendisini büyük bir heyecanla karşılayan kalabalığa şöyle seslenmiştir: “Ey insanlar!” اَفْشُوا السَّلَامَ “Selâmı yayın!” وَاَطْعِمُوا الطَّعَامَ “Muhtaçlara ikramda bulunun!” وَصِلُوا الاَرْحَامَ “Akrabayı gözetin!” وَصَلُّوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ “İnsanlar uykudayken namaz kılın!” تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ “Ve selâmetle cennete girin!”[3]

Kardeşlerim!

Rahmet Peygamberi Efendimiz, hayatı boyunca selamı dilinden eksik etmemiştir. Kadınıyla erkeğiyle, yaşlısıyla çocuğuyla kimseyi selamsız bırakmamıştır. O, “İnsanların Allah katında en makbul olanı, selama önce başlayandır.”[4] buyurmuştur. Kabristanın sakinlerine bile selâm vermiş, esenlik dilemiştir.

Peki kardeşlerim! Böyle bir peygamberimiz varken bizler yanı başımızdaki komşumuzu nasıl tanımadan geçer gideriz? Akrabamızı, yakınlarımızı nasıl selamsız sabahsız bırakırız? Her biri bize emanet olan yoksulları, yetim ve kimsesizleri nasıl görmezden geliriz? Unutulmamalıdır ki, Allah’ın selamını esirgemek en büyük cimriliktir. “Selâm verirsem borçlu çıkarım” diye korkanlar şunu bilmelidir ki, aslında mümin selâm vermedikçe borçlanır. Çünkü Peygamberimiz, Müslüman’ın Müslüman üzerindeki haklarını sayarken, selâm vermeyi de zikretmiştir.[5]

Aziz Müminler!

Selâmın dili evrenseldir. Çünkü Rabbimizin Selâm adı, bütün âlemi kuşatmıştır. Rengi, ırkı, mezhebi, meşrebi ne olursa olsun insan, selama muhtaçtır. Zaman ve mesafe, esenlik rüzgarının önünü kesemez. Uzak coğrafyalardan Medine’ye, Peygamberimize gönderdiğimiz her selam nasıl ona ulaşıyorsa, din kardeşlerimize, mazlumlara, mağdurlara yolladığımız selam ve dualar da öylece yerini bulur.

3 Tirmizî, Sıfatü’l-Kıyâme, 42.

4 Ebû Davud, Edeb, 132-133.

5 Müslim, Selâm, 5.

Aziz Kardeşlerim!

Cenab-ı Hak, yurdumuzda, İslam beldelerinde ve bütün dünyada selamı, huzuru ve güveni hâkim kılsın. İmanımızı selama, selamımızı emana dönüştürmeyi bizlere müyesser kılsın. Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi ve esenliği hepimizin üzerine olsun.

SORUMLU VE DUYARLI BİR VARLIK OLARAK İNSAN*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَنْ يُّتْرَكَ سُدًى ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُوْلٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

Değerli Kardeşlerim!

Şeyh Galip: "Hoşça bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen / Merdüm-i dîde-i ekvân olan âdemsin sen" derken, insana âlemin özü ve varlığın gözbebeği olduğunu hatırlatmaktadır. "**Biz insanı en güzel biçimde yarattık**"[1] ilâhî fermânına paralel düşen bu hatırlatma, insanın yaratılmışlar içindeki konumunu anlamlandırmasına yardımcı olmaktadır. Akıl ve idrak melekeleriyle varlık sebebini kavramaya çalışan insan, eşref-i mahlûkât olduğunu görecek ve Yaratıcısının lütuf ve nimetlerine karşı duyarsız kalmayacaktır.

Kardeşlerim!

Her nimet beraberinde sorumluluklar getirmektedir. Yaratıcımız genel anlamıyla bizlere; **Kendisine ibadet etmemizi, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamamızı, ana-babaya, yakınlara, öksüzlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya yanındaki arkadaşa, yolda kalana ve elimizin altında olanlara iyi davranmamızı**[2] emretmiştir. Bu emirlerin karşılığı ise; inanç, ibadet, ahlak konularındaki duyarlılığımız sayesinde verilecektir. Çünkü kul: "Çok yalnızım" dediğinde, "**Ben çok yakınım. Bana dua ettiği vakit dua edenin dileğine karşılık veririm**"[3] buyuran Rabbine olan inancı onu diri tutacaktır. İman duyarlılığı sayesinde Allah'a, kendisine, ailesine ve çevresine karşı yerine getirmiş olduğu her sorumluluk, insanı Rabbine bir adım daha yaklaştıracaktır. "**Kulum bana bir karış yaklaştığı zaman, ben ona bir arşın yaklaşırım;**

* 27.04.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Tîn 95/4

2 Nisâ 4/36

3 Bakara 2/186

o bana bir arşın yaklaşınca ben ona bir kulaç yaklaşırım; o bana yürüyerek geldiği zaman, ben ona koşarak varırım"[4] müjdesine nail olacaktır.

Kardeşlerim!

İnsanın Allah'a olan saygısını canlı tutan ibadet sorumluluğu, aynı zamanda insanı kötülüklerden uzaklaştırır. Yaratılıştaki temiz fıtratına yabancılaşmasını önler. Örneğin, ibadet bilinciyle, zahirî ve manevî şartlarına özen gösterilerek kılınan her namaz, müminin erdemine erdem katar.

Erdemli bir mü'minin, sözü hikmet, susması tefekkür, bakışı ibret, ameli de sadece iyiliktir. İşittiğinde insan onuruna yakışmayana değil, güzele ve doğruya kulak verir. Baktığında alaycı bir bakışla değil, ibret nazarıyla bakar. Maddî zenginliği değil, gönül zenginliğini önemser. Sevgi medeniyetinin bir neferi olarak gönüllere girme duyarlılığını her daim ön planda tutar. Böylece Rabbinin sevgisini kazanarak, "…**Nihayet ben onu severim. Kulumu sevince de âdetâ ben onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. Benden her ne isterse, onu mutlaka veririm. Bana sığınırsa, onu korurum**"[5] hadis-i kudsîsinde belirtilen mükâfatları elde eder.

Kardeşlerim!

Dinimizin ısrarla vurguladığı bir diğer sorumluluk alanı da ahlakî duyarlılıklardır. İyi ve kötüyü, günah ve sevabı bilme ve ayırt etme kabiliyeti sayesinde insan, ahlakî sorumluluklarını şekillendirecektir. İyilikte yardımlaşmayı, iffeti korumayı, emanete riayet etmeyi, adil olmayı, hoşgörüyü, tevâzuyu, sözünde durmayı, güzel söz söylemeyi kendisine şiar edinecektir. Çünkü sorumluluk bilinciyle yapılan bu davranışlar müminin faziletli olmasını sağlayacak, faziletli mümin de Hz. Peygamber'in ifadesiyle, "**Ahlakı en iyi olan**"[6] mü'min olacaktır.

Kardeşlerim!

Müminler olarak, hayatımızda Yüce Rabbimizin, "**İnsan, kendisinin başıboş bırakılacağını mı sanır?**"[7] uyarısını ve Peygamberimizin, "**Hepiniz sorumlusunuz ve hepiniz sorumluluğunuz altında bulunanlardan mesulsünüz**"[8] hatırlatmasını asla göz ardı etmemeliyiz. Bu çerçevede dünyada yapılması gerekenleri yapmalı ve Rabbimizin huzuruna sevinçli çehrelerle varma gayreti içerisinde olmalıyız.

4 Buhârî, Tevhid, 50
5 Buhârî, Rikak, 38
6 İbni Mâce, Zühd, 31
7 Kıyame 75/36
8 Buhârî, Cuma, 11

İMTİHANIN ADI: FİTNE*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ السَّعِيدَ لَمَنْ جُنِّبَ الْفِتَنَ وَلَمَنِ ابْتُلِيَ فَصَبَرَ فَوَاهًا .

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Sizden sadece zulmedenlerle sınırlı kalmayacak fitneden sakının. Ve bilin ki, Allah'ın cezası oldukça şiddetlidir." [1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "Şüphesiz bahtiyar kimse, fitnelerden uzak kalandır. Bir musibete uğradığında sabredendir. Yazıklar olsun fitneye sebebiyet verenlere ve destek olanlara!"[2]

Aziz Müminler!

Kerim Kitabımızda farklı anlamlarda kullanılan fitne kelimesi aynı zamanda "imtihan" anlamına gelir. Kimi zaman canımızla imtihan oluruz. Kimi zaman sahip olduğumuz ve nice emeklerle biriktirdiğimiz malımız ve mülkümüzle imtihan oluruz. Kimi zaman göz aydınlığı evladımızla imtihan oluruz. Kimi zaman yüzümüzü güldüren bir sevincin adıdır imtihan. Kimi zaman başımıza gelen bir musibettir imtihan.

Kardeşlerim!

Kimi zaman da imtihanımız, türlü huzursuzluklara, karışıklıklara sebep olan fitne karşısındaki tutumumuzdur. Yüce Rabbimiz, fitnenin öldürmekten daha kötü, daha korkunç olduğunu belirtir. Peki fitne neden bir insanı öldürmekten daha kötü ve korkunç olarak takdim ediliyor bizlere? Çünkü fitne,

* 15.01.2016 tarihli hutbedir.

1 Enfâl, 8/25.

2 Ebû Dâvûd, Fiten ve Melâhim, 2.

kin ve husumete sebep olur. Kardeşliğimizi ve birliğimizi sarsar, gücümüzü zayıflatır. Fert ve toplumların güne ve yarına dair umudunu yerle bir eder.

Fitne, insanların onurlarını, şeref ve haysiyetlerini zedeler. Fitneyle iştigal etmek zihni kirletir, gönlü kirletir, dili kirletir. Fesat peşinde koşan ve insanları birbirine düşürmek için çalışanlar, sadece şeytanın amacını kolaylaştırırlar. Benliğindeki fitne duygusu, kişinin yalnız kendisini değil, aynı zamanda toplumu ve hatta insanlık ailesini tarumar eder. İşte bu nedenledir ki, Yüce Rabbimiz ve Peygamber Efendimiz, fitneyi değil, ıslahı; çatışmayı değil, kaynaşmayı esas almamız hususunda bizleri sıkça uyarır. Kerim Kitabımız, fitne çıkararak huzursuzluk ve kargaşaya neden olanların âhirette ağır bir cezaya çarptırılacaklarını bildirir.[3]

Kardeşlerim!

Tarih, fitnenin sebep olduğu nice yıkımlara, nice kıyımlara, nice karanlık dönemlere şahit olmuştur. Geçmişte yaşanan kavgaların, savaşların, katliamların birçoğunun temelinde fitne vardır. Biz de geçmişte türlü fitnelere maruz kaldık, türlü fitnelerle imtihan edildik. Bugün de ülke olarak, millet olarak en ağır imtihanlardan geçiyoruz. Birlik beraberliğimize kast eden ve bizi birbirimize düşürmek isteyenlerce fitne ateşi her geçen gün bütün şiddetiyle körükleniyor. Pek çok kardeşimiz ve masum insan, fitnenin sebep olduğu hain saldırılarla, vicdan ve insafını kaybetmişlerin sınır tanımayan vahşetleriyle can veriyor. Cehaletten kaynaklanan taassupla, birtakım mihrakların yönlendirmesiyle her türlü şiddet ve cinayeti meşru gören bir anlayış, kalbimize bir hançer gibi günden güne saplanıyor.

Diğer yandan hiçbir ahlakî değer ve sınır tanımaksızın ortaya atılan ve aslı astarı olmayan ithamlarla diller kirletiliyor, zihinler ve gönüller bulandırılıyor. Fitne ve huzursuzluklara sebep olunuyor. Görsel ve sosyal medyada asılsız söz ve töhmetlerle nice masum insanın onur ve haysiyeti, izzet ve şerefi ölçüsüzce dile dolanıyor. Oysa en büyük fitnelerden biri, bir insanın onur ve haysiyetine kast etmek değil midir? En büyük zulümlerden biri, dili zehirli bir ok haline getirerek nazargâh-ı ilahî olan kalpleri yaralamak değil midir?

Kardeşlerim!

Bizler, geçmişten günümüze her zorluğu, her imtihanı Rabbimizin emirlerine, Peygamberimizin öğütlerine riayet ederek geçtik. Fitne, fesat, kaos ve desiseleri basiretle, ferasetle hep birlikte aştık. Gönülleri bir, hüzün ve kederleri bir, gayeleri bir kardeşler olduk. Öyleyse geliniz, bugün de millet olarak bizi kuşatan, yarınlarımızı tehdit eden fitne ve güçlükleri aşabilmek için rahmet, adalet, hak ve hakikat dini İslam'a sımsıkı sarılalım. Hep birlikte fitne ateşini söndürmenin yollarını arayalım. Bizi birbirimize düşürmeye yönelik tuzak ve komplolara, içimizden ve dışımızdan beslenen fitne uzantılarına karşı uyanık

3 Bürûc, 85/10.

olalım. Farklılıklarımızı bir eksiklik, ayrılık ve çatışma nedeni değil, bir zenginlik vesilesi olarak görelim. Kardeşliğimizi, birlik ve beraberliğimizi her türlü aidiyet ve çıkarın üstünde tutalım. Önyargılardan sıyrılarak birbirimizin izzet, onur ve haysiyetini saygın, muhterem ve mükerrem görelim. Allah'a, Peygambere, ahlakî değerlere gönül vermiş müminler olarak fitne ve fesadın değil, ıslahın öncüsü olalım. Boş, asılsız, aslına vakıf olmadığımız, fitneye sebep olan dedikodu ve töhmetin peşinde koşarak ömrümüzü ve zamanımızı israf etmeyelim. Elimizle, dilimizle, hâsılı bütün bir bedenimizle bir gün mutlaka hesaba çekileceğimizi unutmayalım.

Hutbemi şu dua ile bitirmek istiyorum:

Ya Rabbi! Fitnenin esiri olmuş zihin ve gönle sahip olmaktan sana sığınırız. Dillerimizi fitne ateşini tetiklemekten, gönüllerimizi, gözlerimizi, kulaklarımızı hak ve hakikate karşı kör ve sağır kesilmekten muhafaza eyle! Bize kudret ver; haysiyetin ayaklar altına alınmasına müsaade etmeyelim. Bize gayret ver; aramıza öfke, kin ve nefret tohumları ekmek isteyenlere fırsat vermeyelim. Bize vahdet ver; bir olalım, birlik olalım.

Rabbimiz! Milletimizi ve İslam âlemini her türlü fitne ve musibetten muhafaza eyle! Bizleri tevhit üzere sabit kıl!

GÜN, MİLLETÇE KENETLENME VE GELECEĞİMİZİ İNŞA ETME GÜNÜDÜR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَجَبًا لِاَمْرِ الْمُؤْمِنِ، اِنَّ اَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَاكَ لِاَحَدٍ اِلَّا لِلْمُؤْمِنِ، اِنْ اَصَابَتْهُ سَرَّاءُ شَكَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَاِنْ اَصَابَتْهُ ضَرَّاءُ، صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ

Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Gevşeklik göstermeyin, üzülmeyin! Eğer inanmışsanız şüphesiz en üstün olan sizsiniz."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Müminin durumuna şaşılır! Her hâli kendisi için hayırlıdır. Bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına sevinecek bir hâl geldiğinde şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı geldiğinde ona sabreder; bu da onun için hayır olur."[2]

Kardeşlerim!

İçinden geçmekte olduğumuz zorlu süreçte engin rahmetiyle milletimizi büyük sıkıntılardan ve felaketlerden kurtaran Yüce Allah'a sonsuz hamd-ü senalar olsun.

Bu süreçte kendilerine şehitlik nasip olan bütün kardeşlerimize Cenabı Hak'tan rahmet ve mağfiret, yakınlarına ve milletimize sabr-ı cemil ve metanet diliyorum. Yaralılarımıza acil şifalar vermesini Yüce Rabbimden niyaz ediyorum.

* 22.07.2016 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/139.

2 Müslim, Zühd ve rekâik, 64.

Aziz Kardeşlerim!

15 Temmuz gecesi millet olarak tarihimizin en zor, en uzun ve karanlık gecelerinden birini yaşadık. Yüce Rabbimiz, bütün unsurlarıyla milletimize kenetlenmeyi nasip etti ve milletimiz emanetine sahip çıktı. Hiç kuşkusuz millet olarak sahip olduğumuz bu birlik, beraberlik ve kardeşlik ruhu en büyük nimetlerden biridir. Hamdolsun! Bu büyük nimet sayesinde ateş çukuruna yuvarlanmaktan ve karanlığa gömülmekten kurtulduk.

Kardeşlerim!

Bu acı tecrübe bize şunu gösterdi: Hiçbir güç Allah aşkı ve vatan sevgisiyle dolu yüreklerden daha üstün olamaz! Bu hain saldırılar bize şunu öğretti: Şerefli milletimizi sindirmeyi, itibarını zedelemeyi hedefleyenler rezil ve zelil olmaya mahkûmdur! Kim mazlumun, mağdurun, muhacirin yanındaysa Cenab-ı Hakk'ın kudret, rahmet ve inayeti de onun yanındadır.

Değerli Kardeşlerim!

Allah'a sonsuz hamdolsun ki, bu topraklar asırlardır Müslüman yurdudur. Bu millet şüheda evladıdır. Bu ezanlar, bu cumalar İslam'ın şiarıdır. Bu dinin, tek bir harfi bile değişmeyen bir kitabı vardır. Bu dinin, en güzel örnek olma vasfına sahip bir Peygamberi vardır. Allah'ın bize verdiği bir akıl, bir kalp vardır. Bizim değişmez değerlerimiz, 14 asırlık engin bir tecrübemiz vardır. Hiçbirimiz Müslüman olarak bütün bunları bir tarafa bırakamayız. Aklımızı, idrakimizi, vicdanımızı bir kişiye ya da gruba teslim edemeyiz. Dünya menfaati için dinimizden geçemeyiz. Din-i mübin-i İslam'ı alet ederek dünyayı elde etmeye çalışanlara ise asla fırsat veremeyiz.

Muhterem Kardeşlerim!

Geliniz! Bu Cuma gününde, bu mübarek saatte hep birlikte el açıp Yüce Rabbimize yalvaralım:

Allah'ım!

İzzetine sahip çıkmak için tanklara meydan okuyan bu millete zeval verme!

Asırlar boyunca mazlumların umudu olmuş, mağdurların yanında yer almış, muhacirlere kucak açmış bu milletin üzerinden rahmet ve nusretini eksik etme!

Umudumuzu ve huzurumuzu bozmak isteyenlere, topraklarımıza fesat tohumları ekmeye çalışanlara fırsat verme!

Dinimizin, devletimizin, milletimizin bekasını sarsacak her türlü dâhili ve harici düşmanlardan bizleri halas eyle!

Biz sırtımızı sana dayadık, sana güvendik, gücümüzü sana ettiğimiz imandan aldık, yıkılmamıza ve dağılmamıza izin verme Allah'ım!

Zalimlerin zulmüne rağmen bizi adaletten ve merhametten ayırma Allah'ım!

Kötülerin kötülüklerine rağmen bizi iyilikten ayırma Allah'ım!

İntikam hırsıyla adaletten şaşan, öfkesine kurban olup hakkaniyetten uzaklaşan, mağrur olup haddi aşan kullarından olmaktan sana sığınırız.

Sen, milletimizin bu soylu direnişini bir adalet ve hakkaniyet direnişi olarak muzaffer eyle!

GÜN, TERÖRE KARŞI YEKVÜCUT OLMA GÜNÜDÜR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ اَوْ فَسَادٍ فِى الْاَرْضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَزَوَالُ الدُّنْيَا اَهْوَنُ عَلَى اللهِ مِنْ قَتْلِ رَجُلٍ مُسْلِمٍ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Millet olarak yine hüzünlüyüz bugünlerde. Zira geçtiğimiz hafta İstanbul'da, dün de İzmir'de milletçe menfur terör saldırılarına maruz kaldık. Yitirdiğimiz masum canlarla yüreklerimiz bir kez daha yandı. Hayatını kaybedenlere Yüce Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifa, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Milletimizin ve insanlık ailesinin başı sağolsun.

Aziz Kardeşlerim!

Bu minberlerden her zaman ifade edildiği gibi bizim inancımızda her insan saygındır. Her insanın hayat hakkı kutsaldır. Canı, malı, şeref ve haysiyeti dokunulmazdır.[1] Ku'an-ı Kerim'de "…**Kim, bir cana kıyarsa bütün insanları katletmiş gibidir.**"[2] buyurulmaktadır. Yüce dinimiz İslam'ın ana gayesi, insana hayat vermektir. Canı can kılmaktır. Cana can katmaktır.

Bilinmelidir ki; adı, yöntemi, zihniyeti, görünüşü farklı olsa da varlığımıza kast eden her türlü terörün gayesi aynıdır. Birlik, beraberlik ve kardeşliğimizi zedelemektir. Birer zenginlik vesilesi olan farklılıklarımızla bir arada huzur içinde yaşama kültürümüzü yok etmektir. Terörün gayesi, kalplerimizi fitne ve fesadın, kin ve nefretin, şiddet ve husumetin karanlıklarına esir etmektir. Bizleri çatışma ve huzursuzluk girdabına sürüklemektir. Gücümüzü zayıflatmaktır. İstikbale dair ümitlerimizi tüketmektir.

* 06.01.2017 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, İlim, 9.

2 Mâide, 5/32.

Kardeşlerim!

İçinden geçtiğimiz bu zorlu süreçlerde Rabbimizin, Hucurât Suresinde[3] bizlere öğrettiği ahlâki ilkelere ne kadar da muhtacız. Geliniz, bugünkü hutbemizde her biri altın değerindeki bu ilkelere hep birlikte kulak verelim:

Bu ilkelerden birincisi, فَتَبَيَّنُوٓا yani "**araştırınız**" emridir. Rabbimiz, "**Ey iman edenler! Güvenilir olmayan biri size haber getirdiğinde o haberin doğruluğunu iyice araştırın.**" buyurmaktadır. Bizlere gelen bir haberi araştırıp soruşturmadan, gerçekliğini tespit etmeden onu doğru kabul etmek bizleri yanlış sonuçlara götürebilir. Böyle bir tutum, istenmeyen durumlara, fitne ve fesada sebebiyet verebilir. Neticede yaptığımıza pişman oluruz.

Kardeşlerim!

İkinci ahlakî ilke فَاَصْلِحُوا emriyle ıslah edici olmaktır. İnsanlar arasında yaşanan sorunları çözüme kavuşturmaktır. İfsat edici ve yıkıcı değil, yapıcı ve onarıcı; ayrıştırıcı ve bölücü değil, birleştirici ve bütünleştirici olmaktır. Kin, nefret ve şiddetin karanlıklarına karşı sevgi, muhabbet ve kardeşliğin gücünü el birliğiyle hâkim kılmaktır. Tefrika ve çatışmanın bataklığını hep birlikte kurutmaktır.

Üçüncü ahlakî ilke وَاَقْسِطُوا yani "**adil olunuz**" emriyle adaleti yüceltmektir. Hiçbir koşulda hak ve hukuktan, sadakat ve doğruluktan asla ayrılmamaktır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hucurât Suresi'nin bize öğrettiği dördüncü ahlakî ilke ise لَا يَسْخَرْ yani "**alay etmeyiniz**" emridir. Hiç kimseyi hor ve hakir görmemektir. Âdem ve Havva'nın çocukları olarak aynı özden yaratıldığımızı hiçbir zaman unutmamaktır.

Beşinci ahlakî ilke, وَلَا تَلْمِزُوٓا اَنْفُسَكُمْ emriyle birbirimizi karalamaktan kaçınmaktır. Küçük bir işaretle veya ima ile de olsa karşımızdakini rencide etmekten sakınmaktır. İnsan onur ve haysiyetini zedeleyecek her türlü söz, tutum ve davranıştan uzak durmaktır.

Altıncı ahlakî ilke, بِالْاَلْقَابِ وَلَا تَنَابَزُوا yani "**Birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayınız. Birbirinize lakap takmayınız**" emridir. Zira tıpkı insanın kendisi gibi ismi, şerefi ve itibarı da saygıya layıktır, mükerremdir.

Aziz Kardeşlerim!

Hucurât Suresinin bize öğrettiği yedinci ahlakî ilke, اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ yani birbirimiz hakkında yerli yersiz zanda bulunmaktan kaçınmaktır. Çünkü insanlar hakkındaki zan, çoğu kez kişiyi yanıltır, günaha sevk eder. Yanlış anlaşılmalara, huzursuzluklara sebebiyet verir.

3 Hucurât, 49/1-18.

Sekizinci ahlakî ilke, وَلَا تَجَسَّسُوا emridir. Yani başkalarının kusurlarını, eksiklerini araştırmaktan sakınmaktır. Başkalarının mahrem hallerini ifşa etmeye kalkışmamaktır. Bize düşen asıl görevin kendi hata ve kusurlarımızı gidermek olduğunu unutmamaktır.

Dokuzuncu ahlakî ilke ise, وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا yani "**Birbirinizin gıybetini yapmayınız. Birbirinizi arkadan çekiştirmeyiniz.**" emridir. Zira bize düşen, yokluğunda dahi kardeşimizin hak ve hukukunu gözetmektir. Onun varlığını kendi varlığımız gibi görmektir. Haysiyetini kendi haysiyetimiz bilmektir.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, bizleri bu ilkelere riayet edenlerden eylesin. Bizleri Kur'an'ın ve Peygamberimizin ahlakı ile ahlaklananlardan eylesin. Rabbimiz, milletimizin birlik ve beraberliğine kast edenlere fırsat vermesin. Rabbimiz, mazlumların umudu olan ülkemize ve milletimize zeval vermesin.

EN BÜYÜK BOZGUNCULUK, DİNİN MUAZZEZ DEĞERLERİNİ İSTİSMAR ETMEKTİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِى الْاَرْضِ قَالُٓوا اِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ۝ اَلَٓا اِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلٰكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا.

Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.), kendisine ilk vahiy geldiğinde o yüce emanetin sorumluluğu karşısında endişelenmişti. Hemen evine dönerek başından geçenleri, müminlerin annesi Hz. Hatice'ye anlatmıştı. Bunun üzerine Hatice Validemiz, şöyle demişti Resûl-i Ekrem Efendimize: "**Korkma, endişelenme! Allah, seni asla mahcup etmez. Çünkü sen, akrabalarınla ilgilenirsin. Yetim ve kimsesizleri gözetirsin. Fakir ve ihtiyaç sahibinin yardımına koşarsın. Misafire ikramda bulunur, komşuna iyi davranırsın. Mazluma ve mağdura kol kanat gerersin. Hakkı savunur, doğrunun yanında yer alırsın.**"[1]

Kardeşlerim!

Aslında Hz. Hatice Validemiz, bu ifadeleriyle hayatında bu erdem ve faziletlere sahip olanları Allah'ın mahcup etmeyeceğini müjdeliyordu. Nitekim tarih boyunca bu değerleri ayakta tutanları Rabbimiz, mahcup, mağdur ve mahrum etmemiştir. Tıpkı 15 Temmuz'da milletimizi mahcup etmediği gibi.

Zira Yüce Allah, zalime karşı mazlumun yanında duranları mahcup etmez. Zira Yüce Allah, fakire, yoksula, ihtiyaç sahibine el uzatanları mağdur etmez. Zira Yüce Allah, garibe, yetime, kimsesize gönlünü açanları mahrum bırakmaz. Ve bu millet, ırk, dil, din, coğrafya ayrımı gözetmeksizin kendisine sığınanlara her daim gönül kapılarını açmış, onlara sığınak olmuştur. Ve bu millet yetimi, garibi, kimsesizi gözetmiştir. Ve bu millet zalime karşı mazlumun yanında durmuştur. Ve bu millet her şart ve durumda hakkı savunmuş, medeniyetler kurmuş, dünyanın dört bir yanına medeniyetler taşımıştır.

---

* 29.07.2016 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Bed'ü'l-vahy, 1; Tefsîr, (Alak) 1.

Kardeşlerim!

Bizler inanıyoruz ki; Yüce Rabbimiz, milletimizi mahzun etmeyecektir. Zira bu millet, geçmişten günümüze, imanını, vatanını, istikbal ve istiklalini en muazzez varlığı bilmiştir. Bu değerlerine namahrem ellerin değmesine izin vermemiştir. İstiklal Şairimizin, "Âsım'ın nesli diyordum ya, nesilmiş gerçek. İşte çiğnetmedi nâmûsunu, çiğnetmeyecek." dizelerinde dile getirdiği gibi milletimiz, toprağını, haysiyetini, izzet ve şerefini çiğnetmemiştir. İradesini, aklını ve ruhunu başkalarına teslim etmemiştir.

Aziz Kardeşlerim!

Cenab-ı Hak, hutbemin başında okuduğum ayet-i kerimede şöyle buyurmuştur: "**Onlara 'yeryüzünde fesat çıkarmayın, bozgunculuk yapmayın' denildiğinde, 'biz ıslah edicileriz!' derler. İyi biliniz ki, onlar bozguncu ve ifsat edicilerin ta kendileridir. Fakat onlar, ne yaptıklarının farkında değillerdir.**"[2]

Aziz Kardeşlerim!

Ayet-i kerimede de buyrulduğu gibi tarih boyunca yeryüzünde en büyük bozgunculuk ıslah adı altında yapılmıştır. En büyük bozgunculuk din kisvesine bürünerek millete kötülük yapmaktır. En büyük bozgunculuk dinin muazzez değerlerini istismar ederek insanları aldatmaktır. Nitekim Sevgili Peygamberimiz, hutbemizin başında okuduğum hadis-i şerifte "**Bizi aldatan bizden değildir**"[3] buyurmuştur.

Kardeşlerim!

Milletimizin 15 Temmuz gecesindeki onurlu duruşu, şüphesiz nesiller boyu şükran ve minnetle anılacaktır. Milletin varlığına kast edenler ise elbette hüsrana uğrayacaklardır. Ancak başımızdan geçen bu büyük badireden elbette millet olarak çıkaracağımız büyük dersler vardır. Bu aziz millete bu kötülüğü reva görenleri unutmamalıyız. Yüce dinimizi, sahih kaynaklardan doğru bir şekilde öğrenmeliyiz. Kalbimizi, gönlümüzü, ruhumuzu, aklımızı, fikrimizi, irademizi başkalarına teslim etmemeliyiz. Bizi Allah'a kulluk yerine kendine kul ve köle olmaya davet edenlere zerre kadar itibar etmemeliyiz. Birlik ve beraberliğimizi, huzur ve kardeşliğimizi korumalıyız. Birbirimizin varlığını kendi varlığımız, hukukunu kendi hukukumuz saymalıyız. Farklılıklarımızı ayrılık-gayrılık nedeni değil, zenginlik ve rahmet vesilesi görmeliyiz. Fitne ve fesada, hile ve tuzağa karşı feraset ve basiretle davranmalıyız. Yarınlarımızın, bugünlerimizden çok daha güzel olacağına dair inancımızı sürdürmeliyiz. Unutmayalım ki; bizi diri tutan, inancımız ve ümidimizdir.

2 Bakara, 2/11-12.

3 Müslim, İman, 164.

Kardeşlerim!

Gelin hep birlikte Rabbimize şöyle yalvaralım:

Ya Rabbi! Sana inandık, sana güvendik, sana tevekkül ettik. Bizleri sensiz, sahipsiz, inayetsiz bırakma! Bize lütfettiğin hidayetten sonra kalplerimizi saptırma! Bizi sırât-ı müstakiminden ayırma!

Rabbimiz! Bize rahmetinle muamele eyle! Her türlü inkârcı ve münafığa karşı bize yardım et! Bizleri onlar karşısında küçük düşürme!

Allah'ım! Bozguncu ve fesatçılara karşı bizi her daim muzaffer eyle! Bizleri her türlü fitne ve fesattan, ikiyüzlülükten, kötü ahlaktan muhafaza eyle![4] Bizlere basiret ve feraset ihsan eyle!

Ya Rabbi! Asırlardır İslam'ın sancaktarlığını yapan, senin adının gök kubbede yankılanması için çabalayan bu aziz milleti sen mahcup etme!

4 Ebû Dâvûd, Vitr, 32.

HER ZORLUKLA BERABER BİR KOLAYLIK VARDIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ اَوْ فَسَادٍ فِى الْاَرْضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَزَوَالُ الدُّنْيَا اَهْوَنُ عَلَى اللهِ مِنْ قَتْلِ رَجُلٍ مُسْلِمٍ

Cumanız mübarek olsun aziz kardeşlerim.

Peygamberimiz (s.a.s.)'in dünyayı teşriflerini idrak ettiğimiz Mevlid Kandili'nin arefesinde millet olarak menfur bir terör saldırısına maruz kaldık. İnsanlıktan yoksun cinayet şebekesinin düzenlediği bu meşum saldırıda şehit olan kardeşlerimize bir kez daha Allah'tan rahmet, yaralı kardeşlerimize acil şifalar diliyorum. Rabbimiz, hepimize sabır ve metanet ihsan eylesin. Milletimizin başı sağolsun.

Kardeşlerim!

Cinayetler ister İstanbul'da, ister Halep'te ister Arakan'da işlensin. İnsan öldüren, can alan, insanları katlederek emellerine ulaşmaya çalışanların peşini Yüce Rabbimizin ezeli iki hükmü asla bırakmayacaktır.

Birinci hüküm şudur ki; "**Her kim haksız yere bir cana kıyarsa, bir insanı öldürürse bütün insanları öldürmüş gibidir.**"[1] Masum bir cana kıyan, insanlığı katletmiş bir cani olarak Allah'ın huzuruna gidecektir. İstanbul'da 44 cana kıyanlar, 44 defa bütün insanlığı katlettiler. Halep'te her bir çocuğu katledenler, insanlığı defalarca katlettiler. Bu katliamları gerçekleştirenler, bütün insanlığı katletmiş gibi hesap vereceklerdir.

İnsana kıyan canilerle ilgili Rabbimizin ikinci ezelî hükmü ise şudur: "**Her kim, bir mümini kasten öldürürse onun cezası, ebedî olarak cehennemde kalmaktır.**"[2] Zira "**Bir Müslümanın öldürülmesi, Allah katında dünyanın yok olmasından daha vahimdir.**"[3]

* 16.12.2016 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/32.

2 Nisâ, 4/93.

3 Tirmizî, Diyât, 7.

Aziz Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, Kerim Kitabımızda "**Şüphesiz her zorlukla beraber bir kolaylık vardır.**"[4] buyurmaktadır. Bizler inanıyoruz ki; millet olarak, İslam dünyası olarak bugün yaşadığımız sıkıntılar, ebedi değildir. Geçmişte içinden geçtiğimiz zorlu süreçler, bizim için yeni dirilişlerin habercisi olmuştur. Bugün de hep birlikte yaşadığımız acıların, çektiğimiz zorlukların akabinde yepyeni bir dirilişin, Rabbimizin lütuf ve rahmetinin bizleri beklediğine olan inancımız tamdır. Yeter ki bizler, bu inancımızı, ümidimizi asla yitirmeyelim. Yeter ki bu uğurda üzerimize düşen görev ve sorumlulukları hakkıyla yerine getirelim. Şehitlerimizin uğrunda canlarını verdikleri değerlerimizden, birlik-beraberlik ve kardeşlikten, hak ve adaletten asla taviz vermeyelim.

Gönüllerimizi hiçbir ayrım gözetmeksizin birbirimize sımsıkı kenetleyelim. Aramızdaki ülfet ve muhabbeti zedeleyecek her türlü söylem ve eylemden uzak duralım. Her türlü hile, tuzak ve oyuna karşı uyanık olalım. Hiçbir insani ve ahlakî değer tanımayan cinayet şebekelerinin işlediği cürümler karşısında sükûnet ve itidali elden bırakmayalım.

Aziz Müminler!

Bizler inanıyoruz ki; Allah'ın merhameti, adaleti, mağfireti ne kadar hak ise gazabı, laneti, kahrı da o kadar haktır. Gözünü bile kırpmadan onlarca masum cana kıyanlar ve bunların yanında yer alanlar, elbette hak ettikleri cezayı bulacaklardır. Varlığımıza, değerlerimize, huzurumuza kast edenler, Allah'ın "Kahhar" ismiyle kahrolacaklardır.

Kardeşlerim!

Geliniz bu mübarek vakitte şu gönülden yakarışlarımızla hep birlikte Yüce Rabbimize niyaz edelim:

Rabbimiz! Birliğimize, dirliğimize göz dikenlere, izzetimize, şerefimize kast edenlere fırsat verme! Milletimizi, İslam ümmetini her türlü dahili ve harici düşmanlardan muhafaza eyle!

Halep'te insanlık dışı katliamlara uğrayan masum çocuklara, kadınlara, yaşlılara, hâsılı bütün kardeşlerimize yardım eyle Allah'ım!

Rabbimiz! Sen bizlere metanetli, ferasetli, iradeli olmayı lütfeyle! Terör ve vahşetten, kan ve gözyaşından beslenenlere karşı milletçe yekvücut olmayı nasip eyle! İnkârcılara karşı bize yardım et!

Yâ Rabbi! Bizleri, şehitlerimizin aziz hatıralarına sahip çıkan ve onların canlarıyla bizlere emanet ettikleri ulvi değerlerimizi yaşatanlardan eyle!

4 İnşirâh, 94/5-8.

ZULÜM EBEDÎ DEĞİLDİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا اَنَّ اللهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ النَّاسَ اِذَا رَاَوْا ظَالِمًا فَلَمْ يَاْخُذُوا عَلٰى يَدَيْهِ اَوْشَكَ اَنْ يَعُمَّهُمُ اللهُ بِعِقَابٍ مِنْهُ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: "**İçinizden sadece zulmedenlere erişmekle kalmayacak olan bir azaptan sakının ve bilin ki Allah, azabı çetin olandır.**"[1]

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de okuduğum hadis-i şerifte hepimize şu uyarıyı yapıyor: "**İnsanlar bir zalimi görürler de onun zulmüne engel olmazlarsa Allah'ın onları genel bir azaba uğratması kaçınılmazdır.**"[2]

Kardeşlerim!

İslam coğrafyası uzun zamandan beri adeta kara bulutlarla kuşatılmış durumda. Bir taraftan Afrika'da hüküm süren kıtlık ve kuraklık neticesinde on binlerce çocuk açlıktan ölürken, maalesef on binlerce insan ölüme doğru gidiyor. Diğer taraftan yanı başımızda yıllardır devam eden savaşta yüzbinlerce insan hayatını kaybetti. Bombaların, kimyasal silahların altında kadınlar, çocuklar, masumlar can vermeye devam ediyor.

Aziz Kardeşlerim!

Daha birkaç gün evvel Suriye'nin İdlib kentinde insaf ve vicdanı körelmemiş herkesin yüreğini derinden dağlayan bir katliama tanık olduk. Kimyasal silahların hedefi olan çocukların yürek yakan feryatlarına hüzünle şahit olduk. Ancak bu vahşet ne kadar vahim ise, insanlığın bu zulme, bu katliama ses çıkarmaması daha da vahimdir. Bu vahşeti durdurmak için hiçbir çaba harcamaması bundan daha ağır bir vebaldir. Şu bir gerçek ki, mazlumların hayatını

* 07.04.2017 tarihli hutbedir.

1 Enfâl, 8/25.

2 Tirmizî, Tefsiru'l-Kur'an, 5.

kaybetmesinden daha acı olanı insanlığın vicdanını kaybetmesidir. Çekilen sıkıntılara, yaşanan acılara, işlenen zulümlere karşı her geçen gün duyarsızlaşmasıdır.

Kardeşlerim!

İslam'a inanmış müminler olarak bu dehşet karşısında insanlığımızdan utanıyoruz. Rahmet Peygamberi (s.a.s.)'in,

لَا حَتّٰى تَأْخُذُوا عَلٰى يَدَيِ الظَّالِمِ فَتَأْطِرُوهُ عَلَى الْحَقِّ اَطْرًا yani "**Zalimin zulmünü önlemedikçe size de kurtuluş yoktur.**"[3] ikazı karşısında sarsılıyoruz. Mazlumlara karşı insanlık görevimizi, kardeşlik sorumluluğumuzu hakkıyla yerine getirememiş olmanın hicabını derinden yaşıyoruz. Ancak her hâlükârda biliyoruz ki; bize düşen, imanımızı, umudumuzu ve cesaretimizi yitirmeden tek yürek olarak mazlumun yanında yer almaktır, zalime karşı durmaktır.

Kardeşlerim!

Unutmayalım ki, kötülüğün sıradanlaştığı, şiddete aldırış edilmez olduğu vakit zulüm sadece mazlumu vurmakla kalmaz, bütün insanlığı kuşatır. Küresel zulüm günahından her insan nasibini alır. Bu yüzden haksızlığa şahit olan herkes, buna karşı durmalıdır. Üzülüp yanmakla, acınıp kederlenmekle yetinmeyip zulmü ortadan kaldırmak için çalışmalıdır.

Kardeşlerim!

Bizler inanıyoruz ki; bu katliamlar, bu kuralsız ve karanlık savaş bir gün elbet sona erecektir. Bizler biliyoruz ki masumların kanları üzerine kurulu hiçbir hükümranlık ayakta duramaz, duramayacaktır. Gözyaşı ve kanın eksik olmadığı bu coğrafyada Allah'ın izniyle bir gün adalet ve hakkaniyet yeniden hayat bulacaktır. Zalimler bu dünyada da âhirette de hak ettikleri cezayı göreceklerdir. Zira Resûl-i Ekrem (s.a.s.) Efendimizin ifadesiyle;

وَاتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُوم ، فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللهِ حِجَابٌ yani mazlumun bedduasıyla Allah Teâla arasında hiçbir perde yoktur.[4]

Kardeşlerim!

Geliniz şu kutlu zaman diliminde, bu mübarek mabedde el açıp Yüce Rabbimize canı gönülden yakaralım: Allah'ım! Masum insanları, anaları, yavruları ezip geçen bu hayasızca akının bir an önce son bulmasını lütfeyle! İnsanlığa basiret ver, feraset ver, vicdan ve merhamet ver! Bizi kardeşliğimizi unutmaktan muhafaza eyle! Bizi zulme ve haksızlığa karşı suskun kalanlardan eyleme!

Allah'ım! Suriye'de ve dünyanın muhtelif bölgelerindeki katliamlarda hayatını yitiren kardeşlerimize rahmet eyle! Yaralanan kardeşlerimize acil şifalar ihsan eyle! Müslüman kardeşlerimize içinde bulundukları zor durumdan bir

3 İbn Mâce, Fiten, 20.

4 Buhârî, Zekât, 63.

an evvel kurtulmaları için yardımını lütfeyle! İnsanlığın vicdan yükünü omuzlayan aziz milletimizden yardımını, inayetini esirgeme!

PEYGAMBERİMİZ VE MERHAMET*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا .

Aziz Kardeşlerim!

Allah Teâla, Kur'ân-ı Mübin'inde meâlen şöyle buyuruyor:

"**Andolsun, size kendi içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı da çok şefkatli ve merhametlidir.**"[1]

Sıkıntıya düşmemizi istemeyen, müminlere karşı çok şefkatli, çok merhametli bir Peygamberimiz var.

Rabbimiz, yine Kur'ân-ı Kerim'inde, onu; "**Âlemlere rahmet olarak gönderdiğini**"[2] bildiriyor.

Demek ki onun rahmet mesajı, bütün âlemleri kuşatıyor.

Peygamberimiz, yine Kur'an-ı Kerim'de, "**Üsve-i hasene**" yani "**güzel örnek**" olarak niteleniyor.

O, hayatıyla güzel örnek olmuş ve elinden tutan insanlara en güzel insanlık erdemlerini kazandırmış.

Ona bakarsak, önümüzde güzel örnek görürüz, onun elinden tutarsak, o bizi, güzel insan olarak eğitir.

O, insanlığın öğretmeni, insanlığın mürebbisi.

Eğer onun elinden tutarsak, gözümüzü kulağımızı ona yöneltirsek, bize vereceği ilk öğüt, herhalde, şefkatli, merhametli bir insan olma, rahmet insanı olma öğüdü olacaktır.

* 01.04.2011tarihli Ankara hutbesidir.

1 Tevbe, 9/128

2 Enbiyâ, 21/107

O, kız çocuklarını diri diri toprağa gömen bir kavimden, pırıl pırıl yürekleri olan bir toplum inşa etti.

Bugün de ona yönelirsek der ki bize:

-Elinizden ve dilinizden başkaları zarar görmesin.

Der ki:

-Ayıpları araştırmayın. Haset etmeyin. Kin tutmayın. Birbirinize lanet etmeyin. Kimsenin gizli hallerini araştırmayın. Katı kalpli olmayın. Kibirli olmayın.

Der ki:

-Merhametli olun. Birbirinizi sevin. Gönüllerinizi muhabbet ile arındırın. Mütevazı olun. Birbirinizin dertleriyle ilgilenin. Birbirinizin hatasını düzeltin. Hediyeleşin. Selamlaşın birbirinizle.

Alır ve yoğurur yüreklerimizi merhamet duygularıyla.

Anne babayı yoğurur, evlatları yoğurur, eşleri yoğurur, gençleri, yaşlıları yoğurur…

Der ki:

-Komşun aç yatarken sen tok uyuma.

Der ki:

-Çalıştırdığın insanın ücretini teri kurumadan ver.

Der ki.

-Susuz kalmış hayvana su veren insan cennetlik oldu.

Der ki:

-Cennet annelerin ayağı altındadır.

Sorar insanlara:

-Bugün bir yetimin başını okşadın mı? Bugün bir açı doyurdun mu? Bugün bir hastayı ziyaret ettin mi?

O bitmez tükenmez bir sevgi ve merhamet çağlayanıdır.

Değerli Kardeşlerim!

Bir Kutlu Doğum haftasına daha yaklaşıyoruz. Aslında her gün, her hafta, her ay, Sevgili Peygamberimizle birlikte yaşıyor gibi bir hassasiyet içinde olmamız gerekiyor. Böyle özel haftalar ise, bu yakınlığı daha diri hale getirmek içindir. Onun elinden yeniden tutmak ve gönlümüzü ona açmak içindir. Kişiliklerimizde ona daha çok benzemek içindir. Onun güzelliklerini kuşanmak içindir.

Şiddetin, acımasızlığın, savaşların kol gezdiği bir dünyada, en çok muhtaç olduğumuz şey, Peygamber Efendimizin merhamet yüklü mesajlarına yeniden sarılmaktır. Çünkü Sevgili Peygamberimizi en güzel anlatan kavramlar rahmet ve merhamettir.

Bunu, en öncelikle, Rahmet Peygamberinin izinden gidenler yapacaktır.

O sebeple, yüreklerimizi onun mektebinde eğitmek ve her birimiz, ondan aldığımız ışıkla rahmet insanları olmak, rahmet toplumları kurmak durumundayız.

Hutbemizi, Efendimiz (s.a.s.)'in bir hadisi şerifleriyle bitirmek istiyoruz:

"İman etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe gerçekten iman etmiş olmazsınız."[3]

3 Müslim, İman 93-94

GELİN GÖNÜLLER YAPALIM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَحُرْمَةُ الْمُؤْمِنِ أَعْظَمُ عِنْدَ اللهِ حُرْمَةً مِنْكَ

Cumamız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), bir gün tavaf esnasında Kâbe'ye yönelerek şöyle buyurdu:

"Ey Kâbe! Sen ne güzelsin. Senin kokun ne güzeldir. Senin azametine ve kutsallığına hayranım. Fakat Allah'a yemin ederim ki, müminin saygınlığı Allah katında senin saygınlığından daha fazladır…"[1]

Aziz Müminler!

Rahmet, bereket ve mağfiret iklimi Ramazan ayının gölgesi bir kez daha üzerimize düştü. Şu günlerde hep birlikte bunun huzur ve mutluluğunu yaşamaktayız. Pazar günü kılacağımız ilk teravih namazının ardından Pazartesi günü tutacağımız ilk oruç ile bu mübarek aya girmiş olacağız. Bizleri Ramazana, Ramazanı bizlere kavuşturan Rabbimize sonsuz hamdü senalar olsun.

Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız, her Ramazan ayında bireysel ve toplumsal hayatımıza ışık tutan önemli bir değerimizi gündeme taşımaktadır. Böylece konuya dair bir farkındalık oluşturmaya çalışmaktadır. Başkanlığımız, bu yıl Ramazan ayında, "**Gelin gönüller yapalım, Bu Ramazan ve Her zaman**" çağrısında bulunacaktır. Bu çağrıyla, gönüller arasında köprüler kurulmasına, kırık kalplerin, yaralı gönüllerin, bitap düşmüş yüreklerin onarılmasına vesile olunması amaçlanmaktadır.

* 03.06.2016 tarihli hutbedir.

1 İbn Mâce, Fiten, 2.

Kardeşlerim!

İnsan, İslam nazarında sevgi ve hürmete layık mükerrem bir varlıktır.[2] Bu hürmet ve saygıda şüphesiz ki kalbin, gönlün önemli bir yeri vardır. Peygamberimiz (s.a.s.)'in "**Allah, sizin suretlerinize ve mallarınıza değil, kalplerinize ve yapmış olduğunuz amellerinize bakar.**"[3] hadisi bu hususu vurgulamaktadır. Buradan hareketle inancımızda gönül, nazargâh-ı ilahî kabul edilmiştir. İmanımızın, ihlasımızın, niyetimizin, sevgimizin, hâsılı insanı güzelleştiren hasletlerin karargâhıdır kalp. Rabbimiz, kalb-i selime bakar. Bu itibarla, gönül yapmak, inancımızın ve insanlığımızın bir gereğidir. Gönül incitmek ise inancımızda hiçbir şekilde tasvip edilmeyen ve mümine yakışmayan yanlış bir davranıştır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Gönül yapmanın, gönüller fethetmenin sayısız yolları vardır. Gönüller, her şeyden önce sevgi, saygı ve muhabbetle fethedilir. Sevgiyi kullarının kalbine yerleştiren Allah, bütün sevgilerin de kaynağıdır. Gönüllerimizi birleştirmesi ve inananları kardeş kılması, Rabbimizin büyük bir nimetidir.[4] Efendimizin ifadesiyle, gerçek anlamda mümin olabilmenin yolu birbirimizi sevmekten geçer.[5]

Kardeşlerim!

Gönüller, merhametle kazanılır. Merhamet, varlığın ilahi mayasıdır. Rahmân ve Rahim olan Rabbimizin rahmetinin yüreklerdeki yansımasıdır merhamet. Efendimizin anlatımıyla, "**Müminler, birbirini sevmede, birbirine merhamet ve şefkatte, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da bu acıyı paylaşan bir beden gibidir.**"[6]

Gönüller, paylaşmakla inşa edilir. Paylaşmak, evvela gönlümüzü muhabbet ve samimiyetle birbirimize açmaktır. Düşmanlığı, kini, nefret ve intikamı, kalbimizden söküp atmaktır. Paylaşmak, dünyanın neresinde olursa olsun muhtaçlara, kimsesizlere, insanlığın insafına terkedilmişlere yardım eli uzatmaktır. Paylaşmak, duyduğumuz her yardım çığlığına nereden geldiğine, kimliğine, etnik yapısına, mensubiyetine bakmaksızın karşılık verebilmektir.

Değerli Kardeşlerim!

Ramazan ayı, bir mekteptir. Bu mektebin talebeleri bütün müminlerdir. Bizlere sabrı, şükrü, nimetlerin kıymetini, paylaşmayı, varlık ve yokluğun anlamını idrak etmeyi öğretir Ramazan. Bu mektep, bizlere aynı zamanda gönlün

2 İsrâ, 17/70.

3 Müslim, Birr, 34.

4 Âl-i İmran, 3/103.

5 Müslim, İman, 93.

6 Müslim, Birr, 66.

değerini, kendimize ve insanlara saygıyla muameleyi öğretir. Bize düşen, bu kutlu mektebin cennet esintilerini hücrelerimize kadar hissedebilmektir. Orucumuzu, sahurumuzu, iftarımızı, infakımızı, teravihimizi, gönüller inşa etmeye vesile kılabilmektir. Gönüllerimizi, aynı Allah'a, aynı Peygambere, aynı Kitaba iman şuuru ile kardeş kılabilmektir.

Kardeşlerim!

Ramazan mektebinde bize düşen, varlık sebebimiz olan, bizleri türlü meşakkatle hayata hazırlayan anne-babalarımızın gönüllerini hoş tutmak, onların rızasını kazanmaktır. Ramazan mektebinde bize düşen, ülkemize hicret etmek zorunda kalmış mülteci kardeşlerimize kucak açmaktır. Evinden, yurdundan çıkıp gelen Mekkeli Muhacirlerle evini, aşını, ekmeğini paylaşan Ensar'ın kardeşlik ahlakını kuşanmaktır. Bize düşen, açın halinden anlamak, yetimin başını okşamak, ağlayanın gözyaşını silmektir.

Kardeşlerim Öyleyse Geliniz!

Hep birlikte büyüklerimizin, yetimlerimizin, mültecilerin, engelli kardeşlerimizin, kimsesizlerin tebessümü ile Ramazan mektebini dolu dolu yaşayalım. Onlara gönüllerimizi açıp ellerimizi uzatalım.

Birbirimizin hatalarını örtelim, kusurlarını affedelim. Hiçbir kalbi kırmayalım. Üzüp kırdıklarımızı vakit geçirmeden onarmaya bakalım.

Gelin, Rabbinden mahrum kalmış gönülleri Rabbimizle buluşturalım. Rabbimizin rızasının gönül yapmaktan geçtiğini unutmayalım.

Bu duygu ve düşüncelerle Ramazanın milletimize, ülkemize, âlem-i İslam'a huzur, barış, merhamet getirmesini Yüce Rabbimden niyaz ediyorum. Hutbemi, gönlün önemini ve gönül incitmemeyi veciz bir şekilde ifade eden şu dizelerle bitirmek istiyorum.

"Hazer kıl! Kırma kalbin, kimsenin cânını incitme!

Esîr-i gurbet-i nâlân olan insanı incitme!

Tarîk-i ışkda bîçâre-i hicrânı incitme!

Sabır kıl her belâya, Hâneyi Rahmân'ı incitme!

Felekde hâsılı insan isen bir cânı incitme!

Günahkâr olma, Fahr-i Âlem-i Zî-Şânı incitme!"

CÖMERTLİĞİN ZİRVESİ: ÎSÂR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُ الدَّارَ وَالْاِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ اِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِى صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا اُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلٰى اَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ۟ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يُؤْمِنُ اَحَدُكُمْ حَتّٰى يُحِبَّ لِاَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ.

Kardeşlerim!

Fedakârlık, vefakârlık, paylaşma, gerçek anlamda kardeş olma hususunda ibret dolu şu olaya gelin hep birlikte kulak verelim:

Sahabeden bir kadın elinde bir parça kumaşla Peygamberimiz (s.a.s.)'e gelerek "Ya Resulallah! Bu kumaşı giysi olarak kullanmanız için kendi elimle dokudum." der. O günlerde böyle bir kumaşa ihtiyacı olan Efendimiz bu hediyeyi alır, üzerine örtünür ve ashabının yanına gelir. Ashabın içinden biri bu yeni kumaşı beğenir ve Allah Resûlü'nden kendisine hediye etmesini talep eder. Rahmet Elçisi, bu kişiyi kırmaz ve kumaşı ona hediye eder. Fakat ashaptan bazıları bu durumu hoş karşılamaz ve "Hiç iyi yapmadın. Efendimizin buna ihtiyacı vardı. Kendisinden bir şey isteyeni geri çevirmediğini bildiğin halde o kumaşı istedin." diye o şahsa çıkışırlar. Sahabî ise, onu giymek için değil, Resulullaha ait bir örtüyü kendisine kefen yapmak için istediğini söyler ve nitekim dediği gibi de olur.[1]

Bu olay, Merhamet Peygamberi'nin, başkalarını kendine tercih etme yüceliğini ve sahabenin Peygamber sevgisini ortaya koyan ne güzel bir örnektir. Gereksiz kaygılar uğruna çoğu zaman sadece kendini düşünen bizler için de anlamlı mesajlar içerir.

Değerli Kardeşlerim!

Yüce dinimizin ısrarla üzerinde durduğu bir değer vardır. Bu değer, başkalarını kendine tercih edebilme erdemi olan îsârdır. Îsâr, kendi muhtaç olsa da insanın, kardeşinin de ihtiyacını düşünmesidir. Îsâr, kendimiz dışındakilerin

* 01.03.2013 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Buhârî, Libâs, 18.

dertleriyle dertlenebilmektir. Böylesine yüce bir davranışı ifade eden bu kavram, İslam kardeşliğinin temel taşı, cömertliğin zirvesidir.

Dinimize göre paylaşma, yardımlaşma, dayanışma güzeldir. Bunu kendi ihtiyacımız varken yapabilmek daha da güzeldir. Zira bu davranış, kardeşlerimizin ihtiyacını kendi ihtiyacımıza yeğlemektir. Allah Resûlü, şu sözüyle mü'minde bulunması gereken bu ulvi meziyete işaret etmiştir: "**Kişi, kendisi için istediğini kardeşi için de istemedikçe gerçek anlamda iman etmiş olamaz.**"[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

Rahmet Elçisi'nin yardımlaşma ve paylaşım konusundaki bu tutumu ortadayken ihtiyaç sahiplerini görmezlikten gelmek, malın mülkün esiri olmak üzücü bir durum değil midir? Bu anlayışın sonucu olarak dünya, kendisiyle âhiretin kazanılacağı bir imtihan yeri olarak değil, sadece mal ve menfaat elde etme yeri olarak görülür. Kerim Kitabımız, böylesine bir anlayışa kapılanların âhiretten nasiplerinin olmadığını haber verir.[3] "**Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu bilir.**"[4] ayeti de, malın kalıcı bir servete dönüştürülmesi gerektiğini bildirir.

Kardeşlerim!

Ne zaman, nerede ve nasıl karşılaşacağımızı bilemediğimiz o malum son bizleri de bulacak. Elimizde avucumuzda ne varsa hepsi başkalarının olacak. Yanımızda sadece gerçek servetimiz olan hayırlı ve güzel işlerimiz kalacak. Bugün bizi oyalayan dünya meşgalesi, dün de bizden öncekileri oyalamış, farkında olmadan onların ömür sermayelerini tüketivermişti. Bugün onlardan hayırla yâd edilip hatırlananlar, sahip olduğu imkânları fakir ve ihtiyaç sahipleriyle paylaşıp, cömertlik ve diğerkâmlıkta öne geçenlerdir. Sevgili Peygamberimiz'in "**Asıl zenginlik mal çokluğu değil, gönül tokluğudur**"[5] hadisinde anlamını bulduğu şekilde; aradığımız huzur, mal biriktirmede değil, vermededir. Özlediğimiz kardeşlik, bencillikte değil diğerkâmlıktadır. Gerçek sermaye de âhirete götürdüklerimizdir.

O halde muhterem kardeşlerim! Gelin, en yakınımızdan başlayarak, kimsesizlerin kimsesi, açıkta kalanların elbisesi, aç kalanların sofrası, hastaların ilacı olalım. Bir gün bizim de ihtiyaç sahibi olabileceğimizi düşünerek ihtiyaç sahibi kardeşlerimizi unutmayalım. Hayat yolculuğunda kendimiz dışındakileri de hesaba katalım. "**…Kendileri ihtiyaç içerisinde olsalar bile muhtaçları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden, hırsından korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.**"[6] ayeti bu konuda pusulamız olsun.

2 Buhârî, İmân, 7.

3 Şûrâ, 42/20.

4 Âl-i İmrân, 3/92.

5 Buhârî, Rikâk, 15.

6 Haşr, 59/9.

YETİMLERİ HİMAYE EDELİM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَاٰوٰى ۝ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا فَهَدٰى ۝ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغْنٰى ۝ فَاَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«اَنَا وكافلُ الْيتيمِ فى الجنَّةِ هَكَذَا » واَشَار بِالسَّبَّابَةِ وَالْوُسْطٰى ، وفَرَّجَ بَيْنَهُمَا

Kardeşlerim!

Uhud'ta şehit düşen bir müslümanın küçük oğlu, aynı gün akşamüstü gönlü yaralı ve acılı bir halde Resulullah Efendimiz (s.a.s.)'e sorar: "Babam nerede?" "**Baban şehit düştü.**" der Allah Resûlü (s.a.s.). Şehit çocuğu ağlamaya başlar. Efendimiz (s.a.s.) dayanamaz, başını okşar çocuğun, kucağına alır onu ve: "**İstemez misin, ben baban olayım, Ayşe de annen olsun!**" der.

Aziz Kardeşlerim!

Uhud'da şehit olan babasının ardından gözyaşı döken o çocuk gibi, yalnızlık kaderi, hüzün nasibi olanlar var. Onlar; ağladığında gözyaşını silecek kimse bulamayanlar. Korktuğunda sığınacak bir sineye hasret kalanlar. Sevinçleri kederli, üzüntüleri katmerli, baba şefkatinden mahrum, anne sevgisinden bîhaber yetimler…

"**Sakın öksüzü ezme...**"[1] ilahi kelamı ile koruma altında olan yetimler… Kaybettikleri anne babalarının yerine Rablerinin gözetimindedir onlar… İkazların en çetini düşer yetimi tanımayanların payına! "Sakın öksüzü ezme!" yoksa azığın ateş olur âhiret yamaçlarında… Yetimleri kollayanlarla eşit tutar kendini Efendiler Efendisi (s.a.s.)… Dünyada yetime kanat gerenle, âhirette birlikte olacağını müjdeler… İki mübarek parmağını bir araya getirir; "**Ben ve yetimi himaye eden kimse cennette şöylece beraber bulunacağız**"[2] der…

* 22.07.2011 tarihli Ankara Hutbesidir.

1 Duhâ, 93/9

2 Riyazü's-Salihin, Hadis No:264

Çünkü yetimdi Allah'ın en sevgilisi (s.a.s.)… Kur'an bu hakikati o yetime de(s.a.s.) hatırlatır ve "**Rabbin seni yetim bulup himaye etmedi mi?**"[3] der. İşte bu ilahi ikazla yönelmiştir yetimlere Efendimiz (s.a.s.)…

Ve sahip çıkmıştır etrafındaki kimsesizlere şefkat ve muhabbetle… Okşamıştır onların başlarını. Bayramda ziyaret etmiştir hanelerini. Ayrı görmemiştir torunlarından hiçbirini. Bir dizinde Hasan otururşa, diğerine misafir etmiştir yetimleri.

Çünkü Resulullah Efendimiz (s.a.s.) bilir onların neler hissettiklerini. Bizlere de derki; "**kalbinin yumuşamasını istiyorsan, yoksulu doyur ve okşa yetimin başını.**"[4]

Kardeşlerim!

"**Hayır hayır! Yetime ikram etmiyorsunuz! Yoksulu yedirmek konusunda birbirinizi teşvik etmiyorsunuz!**"[5]

"**Hem itip kakıyorsunuz yetimleri, hem de özendirmiyorsunuz onlara kol kanat germeyi**"[6] buyuruyor Yüce Rabbimiz kerim kitabında…

Yetime ayrı bir yer verilmiştir Kur'an-ı Kerim'de. Onlara ikram, iyilik sahiplerinin vasıflarından sayılmıştır.[7] Bu öyle bir ikramdır ki; hem Allah rızası hem de gönül rızası vardır işin içinde. O iyilik sahipleri seve seve ikram ederler yetimlere mallarının en kıymetlilerinden. Çünkü yetime harcamak Allah yolunda harcamaktır.[8] Ve yetime adım atmak Rabbin rızasına doğru bir adım atmaktır.

Değerli Kardeşlerim!

Hazreti Cafer'i anarken, yetimlerini koklayan, onlara bayramı, hiçbir şekilde unutturmayan; "**Dünyada ve âhirette onların velisi benim!**"[9] diye üstüne basa basa hatırlatan bir Resûlümüz (s.a.s.) var. Uhud'da babası şehit düşen çocuğa baba olan, tam on yıl boyunca hane-i saadette yetişen Enes'i, bir kere bile azarlamayan[10] şefkat ve merhamet rehberimiz var.

Yetime karşı sorumluluğumuzu bize hatırlatan en güzel örnek!

Resûlümüzle aynı safı paylaşabilme ve cennette ona komşu olabilme bahtiyarlığına ermek istiyorsak; geliniz karışalım yetimlerin arasına. Ve haşyet

3 Duhâ,93/6
4 Ahmed bin Hanbel, II, 263, 387
5 Fecr,89/17-18
6 Mâ'ûn,107/3
7 Beled,90/16-17.
8 Bakara,2/215.
9 Ahmed, I, 204-205; Ebû Dâvûd, Tereccül, 13/4192.
10 Buhârî, Edeb, 39.

kaplasın kalplerimizi onlar hakkında. “Hak ettikleri şefkat ve merhameti gösterebildik mi?” diye soralım kendimize. Endişe duyalım onlar hakkında ve bir kalp taşıdığımızı hatırlayalım bu vesile ile. Böylece, hissedelim yetimlerin kalp atışlarını. Onların kalbiyle aynı ritimde atarsa kalbimiz, belki bizler de rahmeti ilahiyi üstümüze çekeriz.

En sevgilin hürmetine, içimizdeki yetimler hürmetine; “Allah’ım kalplerimizi birleştir. Aramızı düzelt ve bizi kurtuluş yollarına ilet. Bizi karanlıklardan aydınlığa çıkar. Ve büyük günahların açığından da gizlisinden de uzaklaştır.”[11]

Âmin!

11 Ebu Dâvûd, Sâlât, 182.

ŞİMDİ YARALARI SARMA ZAMANI!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۚ

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

... وَاللّٰهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ اَخِيهِ ...

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**İyilik ve Allah'a karşı gelmekten sakınma hususunda yardımlaşın. Günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayın.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Kişi, kardeşine yardım ettiği sürece Allah da ona yardım eder...**"[2]

Aziz Müminler!

Dünya üzerinde birbirini alevlendiren nice çatışma ve savaşın yaşandığı ağır bir dönemden geçmekteyiz. İslam coğrafyasının farklı köşelerinde insanlığın utancı niteliğinde kara günler yaşanıyor. Masum Müslümanlar dayanılmaz acılar yaşıyor. Akan kan bir türlü dinmiyor. Çevremiz bir ateş çemberi ile sarılmışken, Türkmen, Arap ve Kürt binlerce kardeşimiz, barış umuduyla ülkemize sığınıyor.

Diğer taraftan ülkemiz de zor zamanlardan geçiyor. Birliğimizi sınayan, bütünlüğümüzü hedef alan hain eller, vatanımızın bir köşesinde şiddeti tırmandırıyor. Onlarca kahraman evladımız şehit düştü. Ciğerler dağlanıyor, ailelerin boynu bükülüyor.

Bugün varlığımızı seferber ederek yıkılanları yeniden inşa etmek, yorulana can, boğulana nefes, kimsesize kimse olmak, kardeşliğimizi bir daha hatırlamak durumundayız. Şimdi gözlerin feri, dillerin duası, yüreklerin cesareti olma zamanıdır. Şimdi yaraları sarma zamanıdır.

---

* 05.02.2016 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/2.

2 Müslim, Zikir, 38.

Kardeşlerim!

Öncelikle vatanımızın güvenliğini canları pahasına sağlayan aziz şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyor, onları en derin minnet ve şükranla yâd ediyorum. Yüce Rabbimiz onları rahmet ve mağfireti ile huzuruna kabul buyursun. Mekanları cennet olsun.

Şehitlerimizin ailelerine bir defa daha başsağlığı diliyorum. Şehitlerini en yüce makamlarda ağırlayan Rabbimiz, onlara sabır ve metanet ihsan etsin. Yüreklerindeki yangını söndürsün, gözyaşlarını dindirsin.

Kardeşlerim!

Şimdi milletçe şehitlerimize olan vefa borcumuzu ödeme zamanıdır. Şimdi şehit ailelerinin yaralarını sarma zamanıdır. Onların evlatları biz olalım, ellerini biz öpelim, hallerini biz soralım, dualarımızı onların dualarına katalım. Şehit eşlerinin maddi ve manevi ihtiyaçlarında yanlarında olalım. Şehitlerimizin bize emaneti olan çocuklarını bağrımıza basalım. Şehit, Rabbine kavuşmuştur, nimetlerle ikrama ermiş, ebedi mutluluğa erişmiştir. Bize düşen, onun ardında bıraktığı emanetlere bu hayatı kolaylaştırmak, hayata tutunma ve ayakta kalma gücü aşılamaktır.

Kardeşlerim!

Şimdi terörün mağdur ettiği kardeşlerimizin yaralarını sarma zamanıdır. Evleri yakılıp yıkılan, şehirlerini terk etmek zorunda kalan, çocuklarını okula gönderemeyen, iş yerlerinin kepenklerini kapatan binlerce insanımız hayata dönmeyi bekliyor. Bugün bizim vazifemiz onlara ensar olmak, dertlerine derman olmak, halleriyle hemhal olmaktır. Bugün bizlere düşen, hayatın eski tadı ve ahengi ile akması ve hatta eskisinden daha büyük umutlar taşıması için kardeşlerimizin yanında olmaktır. Evsize ev, yuvasıza yuva, kimsesize kimse olmayı bilen milletimiz, bugün terör mağduru olan kardeşlerimizi yalnız bırakmayacaktır. Terörle örselenen ruhları tedavi edelim, toprağından koptuğu için garipleşen yüreklere dokunalım. Bu vatanın geleceği olan yavruların gözlerinin önündeki yıkıntı sahnelerini silelim, kulaklarındaki silah seslerini unutturalım.

Kardeşlerim!

Şimdi Bayır Bucak Türkmenlerinin yaralarını sarma zamanıdır. Türkmen kardeşlerimiz, son ana kadar topraklarını zalimlere karşı savunmak ve yurtlarını terk etmemek için uğraşmış, canlarını dişlerine takarak hayatta kalma mücadelesi vermiştir. Son büyük saldırı ve bombalamaların ardından ülkemize sığınan binlerce soydaşımızın ağır yaralarını sarmak için seferber olma zamanıdır. Onlara hicretin zorluklarını unutturacak, kendilerini dost ellerde hissettirecek, yitirdikleri güven ve huzur iklimine kavuşmalarını sağlayacak her türlü yardım ve desteğimiz için gün bugündür. Gün, yaraları sarma günüdür.

Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız ve Diyanet Vakfımız olarak daha önce milletimizin hayır elini dünyanın pek çok noktasına ulaştırdık. Bugün de "**Şimdi Yaraları Sarma Zamanı**" başlığıyla yeni bir kampanya başlatmış bulunuyoruz. Bu kampanya uzak diyarlara değil, bizzat kendi dünyamıza kendi vatandaşlarımıza, misafirlerimize yöneliktir. Bu itibarla, bugün ülkemiz genelindeki bütün camilerde şehit ailelerimiz, terör mağduru kardeşlerimiz ve ülkemize sığınan Türkmen kardeşlerimiz için bir yardım kampanyası düzenlenmiştir. Rabbim yaptığınız ve yapacağınız yardımlarınızı kabul eylesin.

Kardeşlerim!

Hutbemizi bütün mümin kardeşlerimiz için önemli olduğuna inandığım bir hususu dile getirerek bitirmek istiyorum. Geleceğimizin teminatı yavrularımızın yetişmesi için, göz aydınlığı çocuklarımızı, okullarımızda tercihe bağlı olarak okutulan Kur'an-ı Kerim ve Peygamber Efendimizin Hayatı derslerini seçmeye teşvik edelim. Bunun, anne babalar olarak üzerimize düşen dini bir vazife olduğunu unutmayalım.

HAYRA ANAHTAR OLABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ الدَّالَّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِه.

Kardeşlerim!

Bir gün Efendimiz (s.a.s.) ashabı ile birlikte namaz vaktini beklemekteydi. Derken bir grup insan çıkageldi. İhtiyaç sahibi oldukları her hallerinden belliydi. Onların bu durumunu gören ve yüzü değişen Efendimiz, namazdan sonra herkesin imkanı ölçüsünde yardımda bulunmasını, bu misafirlere duyarsız kalınmamasını emretti. Kısa bir süre sonra sahabeden biri elinde yardım paketi ile geldi. Bunun üzerine diğerleri de harekete geçti ve azımsanamayacak miktarda yardım toplandı. Bu manzara karşısında sevinçten yüzü parlayan Rahmet Peygamberi şöyle buyurdu:

"Her kim güzel bir uygulamaya vesile olursa, hem kendisi sevap kazanır, hem de onu yapanların sevaplarından nasibini alır. Her kim de kötü bir uygulama başlatırsa, hem kendi günahını hem de kendisinden sonra onu yapanların günahını yüklenmiş olur."[1]

Efendimiz bu sözüyle, hayra öncülük eden sahabeyi övüyordu. O, aynı zamanda hayırlı işlerde yarışmanın değerini vurguluyor, kötülüğe ön ayak olmamamız için de bizleri uyarıyordu.

Kıymetli Kardeşlerim!

Biz müminler, Yüce Yaratanımızın lütfu ile her şeye hikmet ve ibret nazarı ile bakarız. Mümin şuuru ile düşünür, mümin basireti ile görmeye çalışırız. Ancak hayatta öyle durumlar karşımıza çıkar ki hakkımızda hayırlı mı hayırsız mı olduğunu kavrayamayız. Bu nedenledir ki, sürekli bir teslimiyet içerisinde Rabbimizden her şeyin hayırlısını diler, hayırsız olanlardan yine O'na sığınırız.

* 14.09.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Müslim, Zekât, 69.

Çünkü Rasûlullah Efendimiz, bizlere sürekli hayır işlemeyi ve hayırlı olanı istemeyi emretmiştir. O, "**Hayra aracılık eden, o hayrı işleyen gibi sevap kazanır**"[2] sözüyle de aynı zamanda hayırlı hizmetlerde öncülük etmeyi teşvik etmiştir.

Kardeşlerim!

Sadece para ile değildir hayır yapmak, hayırda koşmak. Hayrın anahtarı, herkesin gönlüne ve gücüne göredir. Bu, kimine göre gönül almak kimine göreyse şehir kurmaktır. Hayrın anahtarı olmak, bazen yolunu kaybetmiş birine yol göstermek, bazen de boynu bükük bir garibin ümidi olabilmektir. Kimi zaman da hayrın anahtarı, darda olan kardeşlerimize duada gizlidir. "**İman yetmiş küsur şubedir. En üstünü 'Allah'tan başka ilah yoktur' sözünü söylemektir. En alt seviyesi ise gelip geçenlere zarar veren bir şeyi yoldan gidermektir.**"[3] hadisi hayrın bitmez tükenmez çeşitlerine bir işarettir.

Değerli Kardeşlerim!

"**İyilik ve Allah'a karşı gelmekten sakınma hususunda yardımlaşın. Günah ve düşmanlık hususunda yardımlaşmayın.**"[4] ayetinde belirtildiği gibi, kendimizi ve kardeşimizi Rabbimizin rızasına ulaştıracak her türlü düşünceye, söze ve işe yönlendirmek hayrın anahtarı olmaktır. Buna karşılık, Rabbimizin gazabına neden olacak şeylerden uzak durmak ve uzaklaştırmak ise şerre kilit olmaktır. Kutlu Nebi'nin şu sözü hayra öncülük edip şerre set çekenler için ne güzel bir müjde; tam tersini yapanlar içinse ne düşündürücü bir uyarıdır:

"**Hayır, hazineler dolusudur. O hazinelerin de bir takım anahtarları vardır. Ne mutlu Allah'ın hayra anahtar, şerre kilit kıldıklarına. Yazıklar olsun şerre anahtar, hayra kilit olanlara!**"[5]

Hayra anahtar, şerre kilit olabilmek ise ancak dil ve gönül birlikteliği sağlandığında gerçekleşebilir. Gönlün derinliklerinden süzülerek eyleme dönüşen sözün gücü ile sadece dilde kalan sözün gücü bir olur mu? Zihin ve gönül dünyasını hayra ve iyiliğe kapatan birinin, hayır öğütlemesi karşıdakini etkiler mi?

Kardeşlerim!

Geliniz! Hayırlı hizmetleri sadece desteklemekle kalmayıp, bu hizmetlere anahtar olalım. Hayır peşinde koşalım ki, hayırla anılalım. İyilik ve güzellikleri çoğaltalım ki güzel olana kavuşalım. Hutbemizi, Efendimizin şu duası ile sonlandıralım:

2 Tirmizî, İlim, 14.

3 Müslim, İmân, 58.

4 Mâide, 5/2.

5 İbn Mâce, Sunne, 19.

"Allahım! Senden doğru söyleyen bir dil, sana teslim olan bir kalp istiyorum. Her zararlı şeyin şerrinden sana sığınıyor, her hayırlı şeyi istiyorum. Her günah için beni bağışlamanı diliyorum."[6]

6 Tirmizî, Deavât, 23.

DÜNYAYI İYİLİK DEĞİŞTİRİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَلَا تَسْتَوِى الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ اِدْفَعْ بِالَّتِى هِىَ اَحْسَنُ فَاِذَا الَّذِى بَيْنَكَ وَبَيْنَهٗ عَدَاوَةٌ كَاَنَّهٗ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا تَكُونُوا اِمَّعَةً تَقُولُونَ اِنْ اَحْسَنَ النَّاسُ اَحْسَنَّا وَاِنْ ظَلَمُوا ظَلَمْنَا وَلَكِنْ وَطِّنُوا اَنْفُسَكُمْ اِنْ اَحْسَنَ النَّاسُ اَنْ تُحْسِنُوا وَاِنْ اَسَاءُوا فَلَا تَظْلِمُوا

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: “İyilikle kötülük asla bir olmaz. Kötülüğü en güzel bir şekilde iyilikle ortadan kaldır. O zaman göreceksin ki, seninle arasında husumet bulunan kimse sanki sıcak bir dost oluvermiştir.”[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Efendimiz (s.a.s.) bizleri şöyle uyarıyor: “ ‘İnsanlar iyilik yaparsa biz de iyilik yaparız, kötülük yaparsa biz de kötülük yaparız.’ diyen sıradan kimseler gibi olmayınız. Bilakis iyilik yaptıklarında insanlara iyilikle karşılık vermeyi, kötülük yaptıklarında ise onlara zulmetmemeyi alışkanlık hâline getiriniz.”[2]

Kardeşlerim!

Bu âyet-i kerime ve hadis-i şerifte, hayatımızın herhangi bir safhasında karşılaşabileceğimiz husumetlere karşı nasıl bir tavır takınacağımız öğretiliyor bizlere. Kötülüklerin, ancak iyilikle ortadan kaldırılabileceği belirtiliyor. Yüreğimizi kötülüğe esir etmekten, kötülüklerle onu bir taşa dönüştürmekten sakınmamız gerektiği haber veriliyor. İyilik, şefkat, merhamet gibi ulvi hasletlerle önce kendi gönüllerimizi mamur etmemiz, sonra da bunları çevremize ve dünyamıza dalga dalga yaymamız isteniyor.

* 11.03.2016 tarihli hutbedir.

1 Fussilet, 41/34.

2 Tirmizî, Birr, 63.

Aziz Müminler!

İslâm medeniyetinde iyilik, var oluşun temel gayesidir. Yüce Rabbimiz, insanı yeryüzünde iyilik, birr ve ihsan, hayır ve marufu egemen kılmak için yaratmıştır. İnsan, bu dünyada iyi, doğru, güzel, hayırlı ve faydalı olan işleri yapmak için vardır. Kötü, yanlış, çirkin ve zararlı işlerden kaçınmak ve bunlara engel olmak için vardır.

İmanın ve her türlü ibadetin bize kazandırmak istediği haslettir iyilik. İyi ve iyilik, insanı insan kılan değerlerin bütünüdür. İyi bir kul, iyi bir evlat, iyi birer anne-baba, iyi bir eş, iyi bir komşu, iyi bir dost, iyi bir arkadaş olmak, kısacası iyi bir insan olmak İslam'ın her birimizde görmek istediği en önemli özelliktir.

Kardeşlerim!

İyilik, insanın sadece kendi menfaati için çalışması demek değildir. İyilik, sadece maddi yardımları anımsatacak kadar dar kapsamlı da değildir. İyiliğin bitmez tükenmez çeşitleri vardır. Bizi iki cihanda aziz kılacak, huzur ve mutluluğa ulaştıracak, bize Rabbimizin rızasını kazandıracak her türlü söz, tutum ve davranış iyiliktir.

İyilik yalnıza arkadaş, yorguna dayanak, garibe sığınak, muhtaca imdat olmaktır, dünyayı yaşanılır kılmaktır. İyilik, ümmetin boynu bükük yetimlerinin başını şefkatle okşayabilmektir. Mazlumları sevindirmek, İslam coğrafyasının mülteci durumuna düşen muhacirlerine ensar olabilmektir. İyilik, ağır hayat yükünü omuzlamak zorunda kalan engelli kardeşlerimizin önündeki engelleri kaldırabilmektir. Darda, yolda kalmışa yardım elimizi uzatmak, kimsesize kimse, çaresize çare olabilmektir iyilik. İyilik, bazen kardeşimizin yüzüne tebessümle bakmak, bazen de sıkıntılı anlarımızda birbirimiz için âminlerde buluşmaktır. Unutulmamalıdır ki; insan kardeşini ne kadar düşünürse, mazlumun, yetimin, kimsesizin derdiyle ne kadar hemhal olursa kendisine de o kadar iyilik yapmış olur.

Aziz Kardeşlerim!

Üzülerek belirtmek gerekir ki; her geçen gün çevremizi ve insanlığı kötülükler kuşatıyor. İyilik anlayışı gün geçtikçe zedeleniyor. Dünyanın bir bölümü açlık, sefalet ve korku içinde temel ihtiyaçlarını karşılamanın mücadelesini veriyor. Diğer bir bölümü ise sorumsuz ve ölçüsüzce arzularının peşinden koşuyor. İnsanoğlu, hırs ve tamah, heva ve heves uğruna insaf, vicdan ve merhametini kaybediyor.

Kardeşlerim!

Bugün insanlık, kötülüğü kötülükle, şiddeti şiddetle ortadan kaldırmaya çalışıyor. Kötülüğe kötülükle mukabele etmenin, sadece ve sadece kötülüğün sayısını artıracağını göz ardı ediyor. Oysa Yüce Rabbimiz, bütün insanlığa

muhteşem bir yol gösteriyor. Kötülüklerden kurtulmamız için yeryüzünde iyiliği egemen kılmamızı emrediyor. İyiliği egemen kıldığımızda kötülüğün kendiliğinden ortadan kalkacağını, şerrin hayırla; fesâdın ıslahla düzeltilebileceğini haber veriyor. Kötülüklerin esiri olmamamız için kalbimizden kin, öfke ve nefreti atmamızı, gönüllerimizi rahmet, şefkat, merhamet, muhabbet gibi erdemlerle müzeyyen kılmamızı istiyor.

Kardeşlerim!

Öyleyse geliniz! Hep birlikte kalplerimiz arasında iyilik ve merhamet köprüleri kuralım. İyiliği hanelerimizde, memleketimizde, ülkemizde ve dünyamızda dalga dalga yayalım. Dünyayı iyiliğin değiştireceğini unutmayalım.

Hutbemi Rabbimizin Kerim Kitabımızda bize öğrettiği şu dua ile bitirmek istiyorum: "**Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru!**"[3]

3 Bakara, 2/201.

ÜZERİMİZDE HER CANIN HAKKI VARDIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهٖ شَيْـًٔا وَّبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَّبِذِى الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَالْجَارِ ذِى الْقُرْبٰى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْۢبِ وَابْنِ السَّبِيْلِۙ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْۗ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُوْرًاۙ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ لِنَفْسِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَلِرَبِّكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَلِضَيْفِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَاِنَّ لِاَهْلِكَ عَلَيْكَ حَقًّا فَاَعْطِ كُلَّ ذِى حَقٍّ حَقَّهُ.

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyurmaktadır: "Allah'a ibadet edin. O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana-babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolcuya, sorumluluğunuz altındakilere iyilik edin. Şüphesiz, Allah kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez."[1]

Peygamberimiz (s.a.s.) de okuduğum hadis-i şerifte şöyle buyurmaktadır: "Üzerinde nefsinin hakkı vardır. Rabbinin hakkı vardır. Misafirinin hakkı vardır. Ailenin hakkı vardır. Her hak sahibine hakkını ver!"[2]

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimize hamd-ü senalar olsun ki bizleri rahmet, bereket ve mağfiret ayı olan bir Ramazan'a daha ulaştırdı. Bu akşam ilk teravihin coşkusunu hep birlikte yaşayacağız. Bu gece ilk sahurun huzurunu hep beraber tadacağız. Yarın ilk orucumuzun heyecanını duyacağız. Bir ay boyunca evimize misafir olacak Ramazan mektebini en güzel şekilde ağırlamaya çalışacağız.

Kardeşlerim!

Ramazan mektebinin talebeleri bütün müminlerdir. Bu mektep bizlere ubudiyeti, sabrı, şükrü ve nimetlerin kıymetini idrak etmeyi öğretir. Bu mektep,

* 26.05.2017 tarihli hutbedir.

1 Nisâ, 4/36.

2 Tirmizî, Zühd, 63.

Rabbimize, birbirimize ve çevremize karşı sorumluluklarımızı hatırlatır. Üzerimizde her canın hakkı olduğuna dikkatlerimizi çeker. Bu mektepten alacağımız en büyük ders orucumuzu, sahurumuzu, iftarımızı, teravihimizi ve bütün iyiliklerimizi birbirimizin hakkına riayet etmeye vesile kılabilmektir. Eş ve çocuklarımızın, anne-baba, komşu ve akrabalarımızın, işçimiz ya da işverenimizin haklarını gözeteceğimize dair sözümüzü yenilemektir. Yetimlerin, kimsesizlerin, ihtiyaç sahibi her bir yüreğin durumuna ilgisiz kalmayacağımızın kararlılığını pekiştirmektir.

Kardeşlerim!

Üzerimizde anne-babamızın hakkı vardır. Zira onlar, bizleri türlü meşakkatle dünyaya getirmişlerdir. Nice zorluğa göğüs gererek büyütüp hayata hazırlamışlardır. Öyleyse geliniz! Bu Ramazan ve her zaman anne-babamıza hayırlı birer evlat olalım. Hürmet ve merhametimizi onlardan esirgemeyelim.

Üzerimizde eşimizin, evladımızın hakkı vardır. Zira onlar, bizlere Allah'ın birer emanetidir. Hayatın yükünü beraberce paylaştığımız değerlerimizdir. Öyleyse geliniz! Eşimiz ve evladımıza sevgi, şefkat, ülfet ve muhabbetle davranalım. Yavrularımızı Rabbini, dinini, peygamberini, kitabını bilen, İslam'a ve insanlığa faydalı nesiller olarak yetiştirelim.

Kardeşlerim!

Üzerimizde akraba ve komşularımızın hakkı vardır. Zira onlar bizim için birer bereket vesilesidir. Öyleyse geliniz! Akraba ve komşularımızdan ilgiyi kesmeyelim. Onların sevinç ve üzüntülerini paylaşalım. Onları kalabalıklar içinde yalnızlığa terk etmeyelim.

Üzerimizde yetimlerin hakkı vardır. Zira onlar, bizim için birer imtihan vesilesidir. Öyleyse geliniz! Yetimlere sahip çıkalım. Ellerinden tutup onları hayata hazırlayalım. Gözlerinde oluşturacağımız en ufak bir ışıltının onlar için en büyük mutluluk, bizim için en kalıcı kazanım olduğunu unutmayalım.

Kıymetli Kardeşlerim!

Üzerimizde her insanın, her canın hakkı vardır.[3] Zira bu dünya bizim olduğu kadar, bizim dışımızdakilerindir. Öyleyse geliniz! Haklara duyarlı olalım. Unutmayalım ki; kendi hakkımızı ancak başkalarının hakkını koruduğumuz oranda koruyabiliriz. Başkalarının hakkına ne kadar riayet edersek, kendi hakkımıza da o kadar riayet edilmesini bekleyebiliriz.

Kardeşlerim!

Başkanlığımız, bu yıl Ramazan ayında, "**Üzerinde Her Canın Hakkı Var, Bu Ramazan ve Her Zaman**" başlığıyla hak kavramına dikkat çekecektir. Her geçen gün zayıflayan hak duyarlılığının Ramazan ayı vesilesiyle yeniden

3 Ebû Dâvûd, Tatavvû, 27.

pekiştirilmesi için gayret gösterecektir. Bu duygu ve düşüncelerle mübarek Ramazan'ın milletimiz, İslam âlemi ve insanlık için hayırlara vesile olmasını Yüce Rabbimden niyaz ediyorum. Rabbimiz, bizleri haklara riayet eden ve haklarına riayet edilenlerden eylesin.

KÖTÜLÜĞE ENGEL OLABİLMENİN YOLU İYİLİKTİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَؤُنَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ أُولٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْبِرُّ مَا اطْمَأَنَّ إِلَيْهِ الْقَلْبُ، وَاطْمَأَنَّتْ إِلَيْهِ النَّفْسُ، وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي الْقَلْبِ، وَتَرَدَّدَ فِي الصَّدْرِ، وَإِنْ أَفْتَاكَ النَّاسُ وَأَفْتَوْكَ

Aziz Müminler!

Vâbisa, yeni Müslüman olmuş bir sahâbîydi. Vâbisa, İslam'ın rahmet yüklü mesajlarını henüz tam olarak kavrayamadığından Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'e sorular sormak istiyordu. Bunlardan birisi de neyin iyi neyin kötü olduğu hususuydu. Sorularını sormak üzere Resûlullah'ın yanına gitti Vâbisa. 'Yanı başında olmaktan en çok mutluluk duyacağım insan' dediği Resûl-i Ekrem'e yaklaştı. Onun gelişini fark eden Rahmet Elçisi, "**Yaklaş Vâbisa! Yaklaş!**" buyurdu ve onu dinledikten sonra sorusunu şu şekilde cevapladı: "**Vâbisa! İyilik ve kötülük konusunda kalbine, vicdanına danış! Zira iyilik, kendisiyle gönlünün huzur bulduğu ve vicdanını rahatlatandır. Kötülük ise, insanlar onaylasalar bile gönlünü huzursuz eden ve vicdanına endişe verendir.**"[1]

Aziz Kardeşlerim!

İyilik varlıktır, kötülük yokluktur. İyilik huzurdur. Kötülük zulmettir, karanlıktır. İyilik Rabbimizin rızasını talep etmektir. Kötülük ise O'nun gazabına adım adım yol almaktır. İyilik akl-ı selime, kalb-i selime, tab-ı selime, yani insanın yaratılmışların en şereflisi olma vasfına uygun güzelliklerdir. Kötülük ise insanı alçaltan, onu hem Allah katında hem de insanlar nezdinde değersizleştiren çirkinliklerdir. İyilik Yüce Rabbimizin, insanın fıtratına yerleştirdiği yüce bir haslettir. Kötülük ise insanın kalbine sonradan bulaşan siyah bir lekedir. İyilik tertemiz fıtratın sahibi Yüce Allah'a sadakattir. Kötülük ise bu sadakati yitirmektir. İyilik, yeryüzünden şerri, kötülüğü silecek olan en büyük güçtür. Kötülüğün kaderi ise iyilik karşısında her zaman hüsrandır, mağlubiyettir.

1 İbn Hanbel, IV, 227; Dârimî, Büyu', 2.

Kardeşlerim!

Yüce Kitabımız, iyiliğin ne olduğundan önce, ne olmadığını anlatır bizlere.

لَيْسَ الْبِرَّ اَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ yani "**İyilik yönünüzü Doğuya ve Batıya yöneltmeniz değildir.**" buyurur. İbadetlerin sadece şekle indirgenmesini ve dindarlığın bir gösterişe dönüştürülmesini iyilik cümlesinden kabul etmez.

Kur'an-ı Kerim, gerçek iyiliği bizlere şöyle tanıtır: Asıl iyilik, مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيّٖنَ yani bizleri her türlü kötülüğün egemenliğinden kurtaran Rabbimize imandır. Âhiret gününü, melekleri, Allah'ın Kitabını ve peygamberlerini tasdik etmektir.

وَاٰتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّهٖ ذَوِى الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّآئِلِينَ وَفِى الرِّقَابِ

Asıl iyilik, çok sevdiğimiz mal ve servetimizi fakirlerle, yoksullarla, yetimlerle paylaşmaktır. İnsanı her türlü esaretten kurtarmaktır. Asıl iyilik, وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ namazın müdavimi olmaktır. Zekâtı gönül rızasıyla vermektir. Asıl iyilik, وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ ahde vefadır, emanete riayettir.[2] Asıl iyilik, وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَآءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ darlıkta ve zorlukta sırf Allah rızasını umarak sabretmektir.

Asıl iyilik, وَيَدْرَؤُنَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ yani kötülüğü iyilikle savabilmektir, iyilikle yok edebilmektir.[3] Zira Mümin, hayatını iyiliğe adayan ve iyiliklerle anlamlandıran kişidir. Müslüman, eliyle, diliyle, kalbiyle, bütün varlığıyla kötülüğün her türlüsünün karşısında dimdik durabilen kimsedir.

Aziz Kardeşlerim!

Üzülerek belirtmek gerekir ki; günümüzde iyilik, insanlığın gündeminde kötülük kadar yer almıyor. Her geçen gün, dünyamızı kötülükler kuşatıyor. İnsanoğlu; heva ve hevesleri, hırs ve ihtirasları uğruna vicdan, adalet, hakkaniyet ve merhametini hızla kaybediyor. Kendisinden başkasına iyiliği dokunmayan bir varlık haline dönüşüyor. Asıl iyiliğin başkalarına yapılan iyilik olduğunu unutuyor.

Kardeşlerim!

Böylesi bir dünyada iyiliği hâkim kılmak, kötülüğe engel olmak idealine sahip biz müminlere çok önemli vazifeler düşüyor. Durum ve şartlar ne olursa olsun bizler, bu dünyada hala iyi insanların olduğu inancını yaşatmalıyız. Kötülüğün iyiliği mağlup etmesine asla göz yummamalıyız. Unutmamalıyız ki; dünya ve âhiret mutluluğu, iyiliğe hizmet etmekten, kötülüğe set çekmekten geçer.

2 Bakara, 2/177.

3 Bkz. Hûd, 11/114; Ra'd, 13/22.

Kardeşlerim!

İyiliğin yolcuları olarak bu mübarek vakitte Rabbimize el açıyor ve şöyle niyazda bulunuyoruz: Yâ Rabbi! Coğrafyamızı ve insanlığı kuşatan bütün kötülükleri ortadan kaldırabilmeyi bizlere nasip eyle! İyiliklerin hâkim olduğu bir dünyayı hep birlikte imar edebilmek için bizlere yardım eyle! Gelecek nesillerimize daha güzel, daha yaşanabilir bir yeryüzü bırakabilmeyi bizlere lütfeyle!

İMANIMIZ VE İNSANLIĞIMIZIN İMTİHANI: MÜLTECİLER*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُ الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ، مَثَلُ الْجَسَدِ، إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى.

Aziz Müminler!

Medineli Ensar, imanları uğrunda evlerini, yurtlarını terk ederek kendilerine sığınan Mekkeli Muhacir kardeşlerine gönülden kucak açmıştı. Onlara karşı hiçbir fedakârlıktan kaçınmamıştı. Öyle ki bir gün Ensar'dan biri Peygamberimiz (s.a.s.)'in misafir edilmesini istediği fakir bir muhaciri alıp evine götürmüştü. Evinde de sadece çocuklarına yetecek kadar yiyecek vardı. Bunun üzerine çocuklarını uyuttular. Evdeki o azıcık yemeği misafirlerine ikram ettiler. Hatta bir bahaneyle lambayı da söndürerek misafirle birlikte yemek yiyormuş gibi yaptılar. Karı koca o gece çocukları gibi aç uyudular. Yüce Rabbimiz, onlar nezdinde Ensar'ın fedakârlığından övgüyle söz eden şu âyeti indirdi: "Daha önce Medine'yi kendilerine yurt edinmiş ve gönülden inanmış olanlar var ya; onlar, kendilerine hicret edenlere muhabbet beslerler. Onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar. Öyle ki ihtiyaç içinde olsalar bile kardeşlerini kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin bencilliğinden korunmayı başarırsa işte kurtuluşa erecekler onlardır."[1]

Muhterem Müslümanlar!

Yüce Rabbimize şükürler olsun ki Allah Resûlü'nü rehber edinen, bu ilk Müslüman nesli kendisine örnek alan aziz milletimiz de asırlardır muhacire ensar oldu. Irkı, dili, dini ne olursa olsun kendisine sığınanlara hiç düşünmeden gönül kapılarını açtı. Dünyanın neresinde bulunursa bulunsun mazluma ve mağdura kol kanat gerdi. Yetimleri ve kimsesizleri gözetti. Fakirlerin ve ihtiyaç sahiplerinin yardımına koştu. Her daim hakkın, haklının, doğrunun

* 07.07.2017 tarihli hutbedir.

1 Haşr, 59/9; Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 10.

yanında yer aldı. Zulme ve zalime karşı dimdik durdu. Ve neticede gariplerin, boynu bükülerin, gözyaşlarıyla yoğurarak Alah'a arz ettikleri duaları, milletimizin tükenmez gücü, aşılamaz kalkanı oldu. Rabbimiz, mazlum yüreklerden yükselen bu duaların, mahzun yüzlerde açan tebessümlerin, mahrum gönüllerde yeşeren ümitlerin hürmetine bizleri hiçbir zaman zelil duruma düşürmedi, hep aziz eyledi. Çaresiz, kimsesiz, sahipsiz bırakmadı. Nusret ve inayetini bizden esirgemedi.

Kardeşlerim!

Üzerinde yaşadığımız bu topraklar, öteden beri bir hicret yurdudur. Cömertlik ve fedakârlığıyla ün salmış olan bu necip millet, her daim güvenli bir liman olmuştur. Son yıllarda coğrafyamızda meydana gelen iç savaş, vahşet ve katliamlardan kaçan milyonlarca kardeşimiz zorunlu olarak topraklarımıza sığınmıştır. Milletimiz, yeryüzündeki bütün toplumları kıskandıracak bir cömertlikle kendilerine yardım elini uzatmıştır. Onları en güzel şekilde ağırlamıştır.

Ancak son zamanlarda milletimizin bu alicenaplığına gölge düşürecek birtakım olumsuzluklara üzüntüyle şahit olunmaktadır. Özellikle kimi çevrelerce kardeşlik ve misafirperverliğimize yönelik bir algı operasyonu yürütülmektedir. Çoğu mesnetsiz iddia ve paylaşımlarla kin ve nefret duyguları körüklenmeye, milletimizin birlik ve beraberliği, huzur ve muhabbeti zedelenmeye çalışılmaktadır. Bu konuda her mümin kardeşimiz dikkatli ve ferasetli olmak durumundadır.

Değerli Cemaatimiz!

Peygamberimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle "**Müminler, birbirlerini sevmede, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermede, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da bu acıyı paylaşan bir bedene benzer.**"[2] Öyleyse geliniz! Misafir kardeşlerimizi külfet değil, rahmet vesilesi olarak görelim. Bazılarının yanlışlarını tamamına yüklemeyelim. "Allah hiç kimseye, hiçbir millete böyle ağır bir imtihan yaşatmasın!" diye dua edelim.

İçinden geçtiğimiz bu zorlu süreçte milletçe bizi ayakta tutan ve en fazla ihtiyaç duyduğumuz değerlerin feraset, basiret ve sağduyu olduğunu unutmayalım. Bilelim ki; kardeşliğimiz, birliğimiz, dirliğimiz, huzurumuz bizlere emanettir. Merhametimize sığınan, bizden yardım uman her bir can, imanımız, İslam'ımız ve insanlığımızın bir imtihanıdır.

Aziz Kardeşlerim!

Milletimizin varlığına ve değerlerine yönelik girişilen 15 Temmuz ihanetinin birinci yıldönümünü idrak edeceğiz. Bu vesileyle başta 15 Temmuz şehitlerimiz olmak üzere bütün şehitlerimizin ruhlarına ithafen ülkemiz genelinde

2 Buhârî, Edeb, 27.

hatm-i şerifler okunmaktadır. Aynı zamanda 14 Temmuz günü Cuma namazı öncesinde bütün camilerimizde şehitlerimizi anma programları düzenlenecek ve okunan hatimlerin duası yapılacaktır. Şehitlerimize bir vefa borcu olarak, sizleri yapılacak dualara hep birlikte "amin" demeye davet ediyoruz. Canlarıyla bu toprakları bizlere vatan kılan bütün şehitlerimize bir kez daha Yüce Rabbimizden rahmet, gazilerimize şifalar niyaz ediyoruz.

HALEP'TE İNSANLIK ÖLMESİN!*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِى رَسُولِ اللّٰهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَذَكَرَ اللّٰهَ كَثِيرًا

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَاللّٰهُ فِى عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِى عَوْنِ اَخِيهِ

اَلصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللّٰهِ، اَلصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللّٰهِ، اَلصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينْ

Salât ve Selâm Senin Üzerine Olsun Ey Allah'ın Resûlü! Salât ve Selâm Senin Üzerine Olsun Ey Allah'ın Habibi! Salât ve Selâm Senin Üzerine Olsun Ey Âlemlere Rahmet Nebi!

Kardeşlerim!

Önümüzdeki Pazar'ı Pazartesi'ye bağlayan gece hep birlikte Mevlid Kandilini idrak edeceğiz. Kandiliniz şimdiden mübarek olsun.

Yüce Rabbimiz, hutbemin başında okuduğum âyet-i kerimede, "**Sizin için; Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için Resûlullah güzel bir örnektir.**"[1] buyuruyor. Rabbimiz, bizleri Resûlü'nün örnekliğinden, kutlu yolundan bir an olsun ayırmasın. Âlemlere Rahmet Efendimize duyduğumuz derin hürmet ve muhabbetimizi hiçbir zaman kalbimizden eksik etmesin. Bizleri onu doğru anlayan, doğru tanıyıp tanıtan, insanlığa takdim ettiği güzellikleri hakkıyla yaşayanlardan eylesin.

Aziz Müminler!

Bir şehir düşünün; insanların evlerine bombaların, sofralarına açlığın düştüğü. Bir şehir düşünün; kimyasal silahların acımasızca insanların üzerinde denendiği.

Bir şehir düşünün; kadın, çocuk, yaşlı demeden her gün onlarca masumun hunharca katledildiği. Bir şehir düşünün; mazlumların, mağdurların feryadının her an arş-ı Rahmân'ı titrettiği.

* 09.12.2016 tarihli hutbedir.

1 Ahzâb, 33/21.

Kardeşlerim!

Bir şehir düşünün; hastanelerin ağır bombardıman altında yıkıldığı. Çaresizlikten yaralıların tedavi edilemediği. İlaca hasret bekleyen hastaların yardım çığlığının, sokaklarda yankılandığı.

Bir şehir düşünün; yiyecek ekmeğin, içecek suyun, sığınılacak bir evin bulunmadığı. İnsanların soğuktan donarak can verdiği.

Kardeşlerim!

İşte bu şehir, asırlardır gönül bağımızın olduğu Halep'tir. Bugün Halep'te bir medeniyet, bir tarih, bütün insanlığın gözü önünde yok ediliyor. Kadim şehir, insanlarıyla birlikte haritadan siliniyor. Sözün tükendiği noktadayız. İnsanlık olarak tarihin en büyük acılarından birisine, tarifi imkânsız üzüntülere şahit oluyoruz. Egemen güçlerin bölgemizdeki hırs, menfaat ve iktidar kavgası uğruna İslam beldeleri harabeye dönüyor. Bir adım ötemizdeki topraklar feryat, kan ve gözyaşına doydu. Sınırımızın bittiği yerde şiddet ve nefret başlıyor.

Kardeşlerim!

Soralım şimdi hep birlikte kendimize: Zalimler, zaferler devşirirken, mazlumlar tel örgüler önünde beklerken biz susacak mıyız? Kudret sahipleri karşısında dünya Müslümanları olarak sadece yutkunacak mıyız? Buğzetmekle, kahretmekle, ağlayıp, sızlanmakla mı yetineceğiz?

Elbette hayır! Millet olarak bizler hakkı ve hakikati söylemeye, insaf ve vicdana çağırmaya, mazlumların sesi, mağdurların ümidi olmaya devam edeceğiz. Devam edeceğiz ki, insanlık ölmesin!

Bizler, Halep'ten yükselen ve yüreklerimizi dağlayan çocuk çığlıklarını, annelerin çaresiz feryadını, babaların, yaşlıların ah-u eninlerini elbette duyacağız. Duyacağız ki insanlık ölmesin!

Bizler, Halep'ten son bir ümitle bize uzanan elleri elbette boş çevirmeyeceğiz. Çevirmeyeceğiz ki insanlık ölmesin!

Kardeşlerim!

Necip milletimiz, "**Kişi, kardeşine yardım ettiği sürece Allah da ona yardım eder...**"[2] hadisini her daim şiar edindi. Hiçbir ayrım gözetmeksizin kendisine sığınan bütün muhacirlere ensar oldu. Yeryüzünün her tarafına iyilik ve güzellikler taşıdı. İnsanlığın ölmediğini dünyaya asırlarca bu millet haykırdı. Bugünse sıra Halep'te. Bugün bize Halep'i yaşatmak, yine insanlığın ölmediğini haykırmak düşüyor. Kardeşlerimize yalnız olmadıklarını göstermek, onlara bir umut ışığı olabilmek düşüyor.

2 Müslim, Zikir, 38.

Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız, Halep'teki mazlumlar ve mağdurlar için sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirerek yeni bir kampanyaya öncülük ediyor. "Halep'te İnsanlık Ölmesin!" çağrısıyla başlatılan bu kampanyaya desteklerinizi bekliyoruz. Ve biliyoruz ki; her daim mazlumun sesi, mağdurun ümidi olan necip milletimiz, bu kampanyaya da duyarsız kalmayacaktır. Mazlum ve mağdur kardeşlerine dün olduğu gibi bugün de cömertçe yardım elini uzatacaktır. Yüce Rabbimiz, yaptığınız ve yapacağınız yardımları kabul eylesin.

MAZLUMUN YANINDA YER ALMAK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظّٰلِمُوْنَ اِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْاَبْصَارُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ رَاٰى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَاِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ فَاِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذٰلِكَ اَضْعَفُ الْاِيمَانِ

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: “Sakın, zalimlerin yaptıklarından Allah’ı habersiz sanma! Allah onları cezalandırmayı, korkudan gözlerin dışarı fırlayacağı bir güne erteliyor.”[1]

Peygamberimiz (s.a.s.) de okuduğum hadis-i şerifte şöyle buyuruyor: “Bir kötülüğe şahit olan, gücü yettiği takdirde onu eli ile düzeltsin. Buna gücü yetmez ise dili ile düzeltsin. Buna da gücü yetmezse kalbi ile o kötülüğe karşı tavır koysun. Kaldı ki bu durum da imanın asgarî gereğidir.”[2]

Değerli Kardeşlerim!

İslam dünyası olarak ne yazık ki yine hüzünlü bir bayram geçirdik. Gönüllerimiz mahzundu, gözlerimiz yaşlıydı. Bayramın sevincini yüreğimizin derinliklerinde hissedemedik. Haccın manevi iklimini tam anlamıyla yaşayamadık. Kurbanın heyecanını doyasıya tadamadık. Zira bir taraftan İslam coğrafyasındaki kısır çekişmeler, şiddet ve çatışmalar, bizleri üzmeye devam ediyor. Diğer taraftansa Arakan’daki kardeşlerimizin maruz kaldığı baskı, zulüm, vahşet ve katliamlar yüreğimizi dağlıyor. Masum ve mazlumların uzak diyarlardan yükselen çığlıkları bizleri derinden yaralıyor.

Aziz Kardeşlerim!

Bugün Müslümanların maruz kaldığı haksızlıklar, asılsız ithamlar, şiddet ve zulümler hepimizi sarsmaktadır. Lakin bundan daha acısı ise bütün bu yanlışlıklar karşısında büyük ölçüde insanlığın sergilediği duyarsızlıktır. Varlık amacı yeryüzünde kötülüğü, zulmü, haksızlığı önlemek olan kuruluşların sessizliğidir. Mazlum ve masumların arşı titreten feryatlarına dünyanın kör

* 08.09.2017 tarihli hutbedir.

1 İbrahim, 14/42.

2 Müslim, Îmân, 78.

ve sağır kesilmesidir. Karaya vuran bir balina için seferber olunurken, kıyıya vuran cansız minik bedenlerin görmezden gelinmesidir. İnsanların açlıktan hayatını kaybetmesi; çocuk, kadın, yaşlı demeden evinden, yurdundan sürülmesi karşısında insaf ve vicdanın yitirilmesidir. Müslümanların maruz kaldığı katliamlara farklı dünyaların, gözünü kapamasıdır.

Aziz Müminler!

Yüce dinimizde bir insanın katli bütün insanlığın katli gibidir. Zira inancımızda insan, bizatihi insan olduğu için değerlidir. Allah'ın bir âyeti olduğu için saygındır. Herkesin canı, inancı, malı ve haysiyeti dokunulmazdır. Hiç kimse inancından dolayı temel hak ve özgürlüklerinden alıkonamaz. Yerinden yurdundan çıkarılamaz. Şiddete, vahşete maruz bırakılamaz. İnancımızda zulmetmek şöyle dursun, zulme sessiz dahi kalınamaz. Hangi gerekçeyle olursa olsun zalime asla meyledilemez. Mazluma sırt çevrilemez. Bu konudaki temel prensibimiz Peygamberimiz (s.a.s.)'in şu uyarısıdır: "**İnsanlar bir zalimi görürler de onun zulmüne engel olmazlarsa, Allah'ın onları umumi bir azaba uğratması kaçınılmazdır.**"[3]

Kıymetli Kardeşlerim!

İnancımız gereği asla ümitsizliğe kapılamayız. Bizler inanıyoruz ki zalimler er ya da geç hak ettikleri cezayı göreceklerdir. Bizler biliyoruz ki bütün bu olumsuzluklar elbette son bulacaktır. Yeter ki, insanlığa tarih boyunca umut olmuş bir milletin evlatları olarak bizler, birlik ruhuyla mazluma, masuma ve mahruma el uzatmaya devam edelim. Dil, din, renk, coğrafya ayrımı gözetmeksizin geçmişte olduğu gibi bugün de zalimin karşısında, mazlumun yanında yer alalım. Yalnız kalsak da en büyük yardımcımızın Rabbimiz olduğu inancıyla zulmün her türlüsüne karşı duralım. Şer odakları topyekûn üzerimize gelse de en büyük gücümüzün mazlumların duası olduğu şuuruyla her daim hakkı ve haklıyı savunalım. Haksızlıklar karşısında asla susmayalım.

"**Müslümanların haline duyarsız kalan kimse onlardan değildir.**"[4] مَنْ لَا يَهْتَمُّ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ hadisi gereği kardeşliğimize sahip çıkalım. Sevincimizi ve üzüntümüzü, varlığımızı ve yokluğumuzu kardeşlerimizle paylaşalım.

Aziz Müminler!

Geliniz bu mübarek Cuma vaktinde el açıp Yüce Rabbimize canı gönülden yalvaralım: Allah'ım! Dünyanın çeşitli yerlerinde varlık mücadelesi veren kardeşlerimize rahmetinle, nusretinle muamele eyle! Onların bir an önce sıkıntıdan kurtulmalarını nasip eyle! Allah'ım! Arakan'da ve dünyanın muhtelif bölgelerindeki katliamlarda hayatını yitiren kardeşlerimize rahmet eyle! Yaralanan kardeşlerimize acil şifalar ihsan eyle! Allah'ım! İnsanlığın vicdanı

3 Ebû Dâvûd, Melâhim, 17.

4 Taberânî, el-Mu'cemü's-sağîr, II, 131.

olan aziz milletimizden yardımını esirgeme! İnsanlığa ve âlem-i İslam'a feraset, basiret, huzur ve dirlik lütfeyle! Bizleri insanlığını unutanlardan değil, insanca yaşayanlardan eyle Allah'ım!

KOMŞULUK ATEŞİNİ YAKMAK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهٖ شَيْـًٔا وَّبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَّبِذِى الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَالْجَارِ ذِى الْقُرْبٰى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْۢبِ وَابْنِ السَّبِيْلِ

وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُوْرًا ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا زَالَ يُوصِينِى جِبْرِيلُ بِالْجَارِ حَتّٰى ظَنَنْتُ اَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُ

Peygamberimizin arkadaşlarından Abdullah b. Amr (r.a.)'ın evinde bir koyun kesilmişti. Ailesine "Bunun etinden Yahudi komşularımıza verdiniz mi?" dedikten sonra şöyle dedi. Peygamberimizin şunu söylediğini işittim: "**Cebrail komşu ve komşuluk hakkı konusunda o kadar çok tavsiyede bulundu ki, komşuyu komşuya mirascı kılacak sandım.**"[1]

İşte bu olay, İslâm'ın komşuya verdiği yüce değeri ifade etmesi bakımından oldukça önemlidir.

Kardeşlerim!

Birbirimizle ilişkilerimizin zayıflayıp kaybolma noktasına geldiği çağımızda, kalabalıklar içinde gün geçtikçe yalnızlaşıyoruz. Komşularımızla, akrabalarımızla ve diğer insanlarla ilişkilerimiz zayıflamakta. Kendimizin dışındaki insanları ve onların problemlerini umursamaz durumdayız. Huzuru, sevinci, üzüntüyü, varlığı, yokluğu bireysel olarak yaşamaya doğru hızla ilerliyoruz. Ebeveynin evladından, evladın aile ocağından kaçmaya çalıştığını üzüntüyle müşahede ediyoruz.

Yüce Yaratan'ın kendisine kulluktan ve ana-babaya güzel davranmaktan sonra zikrettiği komşuya iyilik de[2], bu yozlaşan değerlerle adeta buharlaşıverdi.

---

* 12.08.2011 tarihli Ankara Hutbesidir.

1 Buharî, Edeb, 28.

2 Nisâ,4/36.

Oysa; "**Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir,**"[3] "**Komşusunun kendisinden emin ve razı olmadığı kişi hakiki manada iman etmiş olmaz**"[4] buyurmamış mıydı Yüce Nebi?

İyi bir komşu; yerine göre şefkatine muhtaç olduğumuz annemiz, yönlendirmelerine her dem ihtiyaç duyduğumuz babamız, kendisiyle huzur bulduğumuz evladımız değil miydi?

Yani komşu akrabadan yakın olmaz mıydı çoğu zaman?

Bu topraklar üzerinde yaşamak demek, bir zamanlar "komşuluk" rütbesini göğsünü gere gere taşıyabilmek demekti. Komşu olmak bir mecburiyet, bir yük demek değildi. Komşu olmak yakın olmak, paylaşabilmek, hatta paylaşmak arzusu ile yaşayabilmek demekti.

Kardeşlerim!

Gelin içinde bulunduğumuz bu kutlu Ramazan günlerinde kaybolmaya yüz tutmuş komşuluk ve dostluk ümitlerimizi yeniden filizlendirelim.

Gelin, hayatımıza anlam, ömrümüze bereket ve tat katan tatlı dil ve güler yüzü, sevgi, dostluk ve paylaşmayı bu Ramazanda komşularımızla doyasıya yaşayalım.

Önce naif ve içten bir "komşu selamı" ile başlayalım yakınlaşmaya. Birbirimizle karşılaştığımızda selâm verip vermemekte tereddüt etmeyelim. Ziyaretine gidelim hastalandığında komşumuzun. Cenazesi olduğunda ilk biz koşalım. Zekâtlarımızla, fıtır sadakalarımızla, infaklarımızla güç durumda olan komşularımıza yardımcı olalım.

Kardeşlerim!

"**Ey Ebû Zer! Çorba pişirdiğin zaman suyunu çok koy ve komşularını gözet!**"[5] buyuruyor Efendimiz (s.a.s.).

Bu çağrı yüreğimizin en gizli köşelerini titrettikçe umut var demektir. Derya içinde susuzluk çekmek misali, kalabalıklar içinde yalnız kalmak istemiyorsak, geliniz unutulanları hatırlayalım. Dinimizin paylaşımı, feragat ve diğerkâmlığı emreden, "Ben"i, "Biz" yapan rahmet yüklü çağrılarına kulak vererek içimizdeki komşuluk ateşini yeniden yakalım…

Komşu komşunun külüne muhtaçtır… İçimizdeki o ateşi yakmak için de…

Rabbim bizi iki cihanda da sevdikleriyle komşu eylesin!

3 Hâkim, II, 15.

4 Buhari, Edep,29.

5 Müslim, Birr, 142.

RABBİMİZE YAKINLAŞMA VESİLESİ: SILA-İ RAHİM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِى تَسَّاءَلُونَ بِهِ وَالْاَرْحَامَ إِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ... ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اَفْشُوا السَّلَامَ وَاَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَصِلُوا الاَرْحَامَ ...

Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.), Mekke'den başlayan uzun ve meşakkatli yolculuğun nihayet sonuna gelmişti. Müminlerle birlikte yurt edindiği, İslam'ı dalga dalga yayacağı Medine'ye ulaşmıştı. Medineliler, günlerdir hasretle, heyecanla Allah Resûlü'nün yolunu bekliyordu. İçlerinden birçoğu onu henüz görmemişti. "Ey bizden seçilen elçi, yüce bir davetle geldin. Sen bu şehre şeref verdin. Ey sevgili hoş geldin" nidalarıyla karşıladılar Rahmet Elçisi'ni. Kadın-erkek, büyük-küçük herkes yollara dökülmüştü. Onu yakından görmek, söyleyeceği ilk sözleri bizzat mübarek ağzından işitmek istiyorlardı. Kendisini merakla takip eden kalabalığa Peygamberimiz (s.a.s.)'in ilk mesajlarından biri şu olmuştu: "**Aranızda selâmı yayın. Birbirinize ikramda bulunun. Sıla-i rahmi, akrabalık ilişkilerini gözetin…**"[1]

Kardeşlerim!

Rahmet Elçisi (s.a.s.), bu sözleriyle akrabalık ilişkilerinin ne derece önemli olduğuna dikkatlerimizi çekmişti asırlar öncesinden. O, hayatı boyunca ailesinin, akrabalarının, çevresindekilerin hukukuna titizlikle riayet etmişti. Yakınlarını her daim gözetmiş, onlara karşı sorumluluğunu ihmal etmemişti. Peygamberimiz, insanlara olan vefasını her fırsatta samimiyet ve muhabbetiyle göstermişti.

Aziz Müminler!

Yüce dinimizin büyük önem atfettiği değerlerden biri de sıla-i rahimdir. Sıla-i rahim, başta ailemiz olmak üzere akrabamızla ilişkilerimizi sürdürmek, ilgilenmektir. Onların sevinçlerini, hüzünlerini paylaşmak ve birbirimize

* 08.07.2016 tarihli hutbedir.

1 İbn Mâce, Et'ıme, 1.

güvenli bir liman olmaktır. Darda kaldıklarında yardımlarına koşmak, düştükleri vakit ellerinden tutup onları kaldırmaktır. Dünyanın türlü hengâmesinde yorulan zihinlerimizi, gönüllerimizi birbirimizin şefkat, merhamet ve muhabbetiyle rahatlatmaktır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Sadece bizimle bağını koparmayan akrabalarımızla ilişkimizi sürdürmek değildir sıla-i rahim. Asıl sıla-i rahim, sormayanı sorabilmek, aramayanı arayabilmek, gelmeyene gidebilmektir. Asıl yücelik, iyiliğini gördüklerimize değil, görmediklerimize de iyilik edebilmektir.[2] Şu olay bunu ortaya koymaktadır:

Sahabeden biri Peygamberimize gelerek, "Ey Allah'ın Resûlü! Ben akrabalarımla ilişkilerimi sıcak tutmaya çalışıyorum, onlarsa beni arayıp sormuyorlar. Onlara iyilik ediyorum, onlar bana kötülük ediyorlar. Ben onlara yumuşak davranıyorum, onlar bana kaba davranıyorlar." der. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.s.), o sahabeye, akrabalarının tutumunun yanlış olduğunu bildirir ve şöyle buyurur: "**Sen böyle davranmaya devam ettiğin sürece Allah'ın yardımı seninledir.**"[3]

Kardeşlerim!

Her geçen gün hayatımızı kolaylaştıran nice buluşlara şahit oluyoruz. Bilhassa teknoloji alanında baş döndürücü gelişmeler yaşanıyor. Dünya, hızla küçücük bir köye dönüşüyor, mesafeler aradan kalkıyor. İstediğimiz anda bir tuşa dokunarak dünyanın öbür ucundaki insanlara ulaşabiliyor, onlarla görüşebiliyoruz. Ancak ne hazindir ki zaman zaman kendimizi, birbirimizi, en yakınımızdakileri ihmal ediyoruz. Kendimiz dışındaki insanları ve onların problemlerini gün geçtikçe umursamaz oluyoruz.

Milyonların yaşadığı şehirlerde sevinci, üzüntüyü, varlığı, yokluğu bireysel olarak yaşamaya doğru savruluyoruz. Onlarca hatta yüzlerce kişiyle aynı binayı paylaşıyoruz, aynı çatı altında yaşıyoruz ama her geçen gün yalnızlaşıyoruz. Belki gün geçtikçe hanelerimiz genişliyor ama bir o kadar da gönüllerimiz daralıyor. Günümüzde gözbebeği evlatlarının yolunu bekleyen, yalnızlığa terk edilmiş nice anne-babalarımız var. Halinin hatırının sorulmasını bekleyen, unutulmaya yüz tutmuş nice akrabalarımız var. Bir nebze olsun dertlerinin paylaşılmasını, gönüllerinin alınmasını bekleyen nice mahzun, garip, boynu bükük yakınlarımız var. Bir selama, içten bir tebessüme, samimiyet ve muhabbete muhtaç nice komşularımız var.

Kardeşlerim!

Geliniz, cennete girebilme vesilesi olan sıla-i rahmi ihmal etmeyelim. Anne-babamızın gönlünü yapalım. Eş ve evladımızla, yakın uzak akrabamızla,

2 Buhârî, Edeb, 15.

3 Müslim, Birr ve sıla, 22.

komşularımızla ilişkilerimizi canlı tutalım. Ve kendimize şu soruları soralım: Biz yaşayıp örnek olmazsak, çocuklarımız kimden öğrenecek büyüklere hürmet ve hizmet etmenin güzelliğini? Yavrularımız nereden bilecek akrabayla yaşanınca sevinçlerin çoğaldığını, keder ve üzüntülerin paylaşıldıkça azaldığını?

Hutbemi Yüce Rabbimizin şu emriyle bitirmek istiyorum: "… **Allah'a karşı gelmekten ve akrabalık bağlarını koparmaktan sakının. Şüphesiz Allah, hepinizi görüp gözetmektedir.**"[4]

4 Nisâ, 4/1.

ALLAH'IN SIKI TUTULMASINI EMRETTİĞİ BAĞ: SILA-İ RAHİM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

...وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ ...

Gönüllerindeki imanla bu güzel mabedi dolduran mümin kardeşlerim! Cumanız mübarek olsun.

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: "…Adını anarak birbirinizden dilek ve istekte bulunduğunuz Allah'a karşı gelmekten ve akrabalık bağlarını koparmaktan sakının. Şüphesiz Allah, hepinizi görüp gözetmektedir."[1]

Peygamberimiz (s.a.s.) de okuduğum hadis-i şerifte şöyle buyuruyor: "… Allah'a ve âhiret gününe inanan, akraba ilişkilerini sıkı tutsun…"[2]

Muhterem Müslümanlar!

Sahabeden biri Peygamberimize gelerek, "Ey Allah'ın Resûlü! Ben akrabalarımla ilişkilerimi sıcak tutmaya çalışıyorum, onlarsa beni arayıp sormuyorlar. Onlara iyilik ediyorum, onlar bana kötülük ediyorlar. Ben onlara yumuşak davranıyorum, onlar bana kaba davranıyorlar." dedi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.s.), o sahabiye, akrabalarına karşı güzel davranmaya devam ettiği sürece Allah'ın yardımının kendisiyle olacağını bildirdi.[3]

Aziz Müminler!

Rabbimizin bizlere lütfettiği nimetlerden biri de sıla-i rahimdir. Sıla-i rahim; ailemizle, akrabamızla, komşularımızla ilişkilerimizi sürdürmektir. Onlarla ilgilenmektir. Onların sevinçlerini, kederlerini paylaşmaktır. Birbirimize

* 30.06.2017 tarihli hutbedir.

1 Nisâ, 4/1.

2 Buhârî, Edeb, 85.

3 Müslim, Birr, 22.

güvenli bir liman olmaktır. Darda kaldıklarında yakınlarımızın yardımına koşmaktır. Düştükleri vakit ellerinden tutup onları kaldırmaktır. Dünyanın türlü hengâmesinde bitap düşen zihinlerimizi, gönüllerimizi birbirimizin şefkat, merhamet ve muhabbetiyle rahatlatmaktır.

Kardeşlerim!

Başta anne-babamız olmak üzere bütün yakınlarımızla ilgilenmemiz, Rahmân'ın merhametine ulaşmamıza bir vesiledir. Rabbimiz, Resûlü'nün diliyle bir kutsi hadiste şöyle buyurmaktadır: "**Ben Rahmân'ım. Akrabalığı ben yarattım. Kendi ismimden bir ismi ona verdim. Yakınlarıyla ilgilenip akrabalığın hakkını verene lütufta bulunurum. Akrabalarıyla ilişkisini kesenden ben de rahmetimi keserim.**"[4]

Aziz Kardeşlerim!

Hepimiz bu dünyada gurbetteyiz. Gurbetin acısı, birbirimize yardım elimizi uzatmakla hafifler. Gurbetin zorluğu, hayatı birbirimize kolaylaştırmakla azalır. Gurbetin sevinci, birbirimizle paylaştıkça çoğalır ve daha da anlam kazanır. Bizler, gurbetimiz olan bu dünyada birbirimize ülfet ve muhabbetle muamele edersek Rabbimiz de kıyamet günü bizlere merhametiyle muamele eder. Bizler bu gurbette birbirimize şefkat, merhamet ve samimiyetimizi ikram edersek Rabbimiz de ebedi yurdumuz olan âhirette bizlere tükenmeyen cennet nimetlerini lütfeder.

Kardeşlerim!

Öyleyse geliniz! Rabbimizin rızasını kazanabilmenin şartlarından biri olan sıla-i rahme özen gösterelim. Anne-babamızın, eş ve evladımızın gönlünü hoş tutalım. Yakın-uzak akrabamızla, komşularımızla ilişkilerimizi ihmal etmeyelim. Her biri bizim için bir değer olan yakınlarımızı kalabalıklar içerisinde yalnızlığa terk etmeyelim. Onları gurbetin soğukluğuna bırakmayalım. Hayatın koşuşturması içerisinde farkında olmadan gönüllerimiz arasına duvar örmeyelim. Uzakları yakın eylemek için Ramazan'ın ve bayramın gölgesinde geçirdiğimiz şu günleri fırsat bilelim.

Unutmayalım ki; asıl sıla-i rahim, sormayanı sorabilmektir. Aramayanı arayabilmektir. Gelmeyene gidebilmektir. Zira asıl yücelik, yalnızca iyiliğini gördüklerimize değil, görmediklerimize de iyilik edebilmektir.[5]

Aziz Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, bizleri sıla-ı rahim bilincinde olanlardan, akrabalık hak ve hukukuna riayet edenlerden eylesin.

4 Ebû Dâvûd, Zekât, 45.

5 Buhârî, Edeb, 15.

HASTA ZİYARETİ, RABBİN RIZASINA ULAŞTIRIR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الَّذِى خَلَقَنِى فَهُوَ يَهْدِينِ ۝ وَالَّذِى هُوَ يُطْعِمُنِى وَيَسْقِينِ ۝ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ۝ وَالَّذِى يُمِيتُنِى ثُمَّ يُحْيِينِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِذَا دَخَلْتَ عَلٰى مَرِيضٍ فَمُرْهُ اَنْ يَدْعُوَ لَكَ، فَاِنَّ دُعَاءَهُ كَدُعَاءِ الْمَلَائِكَةِ

Aziz Kardeşlerim!

Resûlüllah (s.a.s.) bir gün ashâb-ı kiramla sohbet ederken;

"**Kıyamet günü Yüce Allah: 'Ey Âdemoğlu! Ben hasta oldum da sen beni ziyarete gelmedin!'** der.

Buna şaşıran insan: '**Ey Rabbim! Sen alemlerin Rabbisin. Seni nasıl ziyaret edebilirdim ki?**' şeklinde cevap verir.

Yüce Allah: '**Bilmiyor muydun? Falan kulum hasta oldu sen onu ziyarete gelmedin. Ziyaret etseydin beni onun yanında bulacağını bilmiyor muydun?**[1] der buyurmuştur.

Değerli Müminler!

Hasta ziyareti, müminin mümin üzerindeki haklarından biridir. Bu ziyaretle, sadece bir görev yerine getirilmiş olmaz, aynı zamanda, merhametini umduğumuz Yüce Rabbimizin sonsuz rahmetine nail olmak için bir fırsat yakalanmış olur.

Hastaların ziyaret edilmesi konusuna büyük önem veren Peygamberimiz (s.a.s.): "**Aç kimseyi doyurun. Hastayı ziyaret edin. Esiri hürriyetine kavuşturun**"[2] buyurarak, toplumda sıkıntı içinde bulunan kesimlere destek olmayı, onlara karşı kardeşliğin gerektirdiği şekilde davranmayı öğütlemiştir.

* 10.06.2011 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Müslim, "Birr ve Sıla", 43

2 Buhârî, "Merdâ", 4.

Muhterem Kardeşlerim!

Bir hastayı ziyaret edip yardım elini uzatan, gerçekte kendine iyilik yapmaktadır. Çünkü hastalar bize değil, belki biz hastalara ve zayıflara muhtacız. Bu konuda Allah'ın elçisinin yaptığı şu uyarı, çok anlamlıdır:

"Sizler, ancak içinizdeki zayıflar sayesinde Allah'tan yardım görüyor ve rızka kavuşuyorsunuz."[3]

Kulun yeryüzündekilere merhameti, Allah'ın da ona merhamet etmesine vesile olur. Efendimiz de; sadece Allah'tan sevap umarak hasta kardeşini ziyaret edenlerin yetmiş yıllık bir yol kadar cehennemden uzaklaştırılacağını[4] bildirmiştir.

Aziz Müminler!

Ziyaret esnasında, hasta kardeşimizin yanında makul bir müddet kalıp hatırını sormamız ve elimizden geldiğince ihtiyaçlarını karşılayabileceğimizi ona hatırlatmamız, ziyaretin adabındandır. Aynı şekilde, hüznünü artıracak soruları ve meseleleri gündeme getirmeksizin, onun sağlığına kavuştuğunda başarabileceği güzel işlerden söz ederek moral vermemiz ve bu esnada karşılıklı duayı eksik etmeyerek varlığımızın da yokluğumuzun da Allah'ın kudretinde olduğu gerçeğini vurgulamamız yerinde olur.

Şüphesiz ki, yaratan ve doğruyu gösteren, yediren ve içiren, hasta olunca şifayı veren, canımızı alacak ve sonra tekrar diriltecek olan, ancak Allah'tır.[5]

Rahmet Peygamberi'nin şu tavsiyesine geliniz hep birlikte kulak verelim:

"Bir hastayı ziyaret ettiğinde, ondan senin için dua etmesini iste. Zira onun duası, meleklerin duası gibidir."[6]

3 Buhârî, "Cihâd", 76.

4 Ebû Dâvud, "Cenâiz", 3.

5 Şuarâ, 26/78-81.

6 İbn Mâce, "Cenâiz", 1.

BİR CAN DA SİZ OLUN!… (ORGAN BAĞIŞI)*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلِكُلٍّ وِجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّيهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللهُ جَمِيعًا إِنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ، كَانَ اللهُ فِي حَاجَتِهِ

İnsanlığın derdiyle hemdert olan Aziz Kardeşlerim!

Yüce Allah'ın lütfettiği sınırsız nimetler karşısında insanın Rabbine hamdetmesi ve sahip olduğu her şeyi O'nun rızasını kazanmak için vesile bilmesi en önemli kulluk vazifelerindendir. Şu kısacık ömrünü iyilik ve takvada yardımlaşarak[1] geçirenlere; hayırda yarışarak[2] tamamlayanlara ne mutlu!

Selâm olsun hayırda yarışanlara!

Selâm olsun iyilikte yardımlaşanlara!

Kardeşlerim!

"Mü'minler birbirlerini sevmede, birbirlerine merhamet etmede ve birbirlerini korumada bir vücuda benzerler. Vücudun bir uzvu hasta olduğu zaman, diğer uzuvlar da bu sebeple uykusuzluğa ve ateşli hastalığa tutulur."[3] nebevî öğretisiyle Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), müminlerin birbirleri üzerindeki haklarına ve sorumluluklarına dikkat çekmektedir. İşte bu bilinçledir ki müminler, sorumluluk içerisinde bir hayat yaşarlar. Ve "… Bir kimse müslüman kardeşinin ihtiyacını giderirse, Allah da ona yardım eder…"[4] inancıyla hareket ederler.

Kardeşlerim!

Bir müslüman olarak her hal ve zamanda diğer kardeşlerimize maddi ve manevi olarak yardımcı olmak, hem insanî hem de dinî görevimizdir.

* 09.11.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Mâide, 5/2.

2 Mâide, 5/48.

3 Müslim, Birr ve Sıla, 66.

4 Buhari, Mezâlim 3, İkrah 7; Müslim, Birr 58.

Yardımlaşmanın pek çok tezahürlerinin görüldüğü günümüz dünyasında, hastane köşelerinin bitmek bilmeyen gecelerinde hasretle şifa bekleyen, organ bekleyen, kan bekleyen nice hastaların olduğu düşünüldüğünde organ, doku ve kan bağışlamanın ne kadar anlamlı bir yardımlaşma olduğu görülecektir. Candan yapılan bu bağışın bir "**can bağışı**", aynı zamanda bir "**can zekâtı**" olacağı bilinmelidir. Şüphesiz bu durum müminin mümine yapabileceği en büyük ihsanlardan ve ikramlardan olacaktır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Organ nakli kişinin, hayatta iken serbest iradesiyle, tıbben yaşamı sona erdikten sonra da ailesinin izniyle "doku ve organlarının" başka hastaların tedavisi için kullanılmasına izin vermesidir.

Dinimize göre insan bedeni, canlı iken nasıl muhterem ise, cansız iken de öyledir. İnsan öldüğünde bedeninin herhangi bir organına keyfi olarak zarar verilmesi caiz değildir. Ancak bir hastaya tedavi maksadıyla organ nakli bazı şartların bulunması halinde caiz görülmüştür. Bunlardan bazıları şunlardır:

Hastanın hayatını veya hayati bir uzvunu kurtarmak için başka bir çarenin olmaması,

Organ veya dokusu alınacak kişinin, işlemin yapıldığı esnada hayatını kaybetmiş olması; organı alınacak kişi sağ ise alınacak organ veya dokunun, hayati bir organ olmaması,

Organ veya dokusu alınacak kişinin sağlığında yani ölmeden önce buna izin vermiş olması veya hayatta iken aksine bir beyanı olmamak şartıyla, yakınlarının rızasının sağlanması,

Alınacak organ veya doku karşılığında hiçbir şekilde ücret alınmaması,

Tedavisi yapılacak hastanın da kendisine yapılacak bu nakle razı olması gerekir.[5]

Aziz Kardeşlerim!

Ülkemizde on binlerce kişi organ nakli için sıra beklerken her yıl ortalama 8 bin kişi de bu listeye eklenmektedir. Ve en acısı, yurdumuzda her yıl yaklaşık 8 bin hasta, organ bulunamadığı için hayatını kaybetmektedir. Bu ise üzerinde düşünülmesi gereken elem verici bir durumdur.

Kardeşlerim!

Geliniz; "**bir insanı yaşatmak bütün insanlığı yaşatmaktır**"[6] ilahi fermanına râm olarak insanlık adına bir el uzatalım kardeşlerimize; şifa olalım

5 http://www.diyanet.gov.tr/turkish/namazvakti/dok/d_hiz/id2.asp

6 Mâide, 5/32.

bedenlerine. Bir hayat bağışı yaparak umut olalım umudunu kaybedenlere. Bağışladığımız her organın filizlenen bir can olduğunu bilelim.

Geliniz, organ bağışlayarak yeni bir hayata vesile olmanın huzur ve mutluluğunu hep birlikte yaşayalım.

Ve bir can da biz olalım!

ENGELLİLER-OTİZM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ ۗ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَذْهِبِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ ، وَاشْفِ اَنْتَ الشَّافِي ، لَا شِفَاءَ اِلاَّ شِفَاؤُكَ ، شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا .

Muhterem Kardeşlerim,

Hayat, hepimiz için bir imtihandır. Nihâi gayemiz bu imtihanı kazananlardan olabilmektir. İmtihanımız sadece; iman edip etmemek, ibadetleri yerine getirip getirmemek gibi inanç alanlarıyla sınırlı değildir. Tabiî afetler, yoksulluk, hastalık, ölüm gibi pek çok acı ve sıkıntılarla da imtihan olmaktayız.

Aziz Kardeşlerim,

Hangi türden olursa olsun bütün imtihanları, her şeyden önce sabırla karşılamalıyız. Zira Yüce Rabbimiz; "**Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele.**"[1] buyurmaktadır. Sabır, imtihanın kazanılmasında ve zorluklarla mücadelede en önemli adımdır. Çünkü karşılaşılan dert ve sıkıntılar Allah'tan gelmektedir. Bu bilince sahip olan kimseler herhangi bir zorluk karşısında; "**Onlar; başlarına bir musibet gelince**, "Biz şüphesiz Allah'a aidiz ve şüphesiz O'na **döneceğiz**"[2] diyerek, Rablerine sığınmanın manevi huzurunu yaşarlar.

Kardeşlerim, yaşanan olumsuzlukları ve güçlükleri aşmak için, sabır tek başına yeterli değildir. Aynı zamanda, insanî bir çaba ve gayret de gereklidir. Afet, hastalık ve diğer musibetlerin sebeplerini araştırmak, imkân ölçüsünde bunları ortadan kaldırmak ve gereken tedbirleri almak temel görevimizdir. Özellikle karşılaştığımız durum bir hastalık ya da engellilik haliyse öncelikle bu durumla ilgili bilgi sahibi olmak gerekir. Zira çoğu zaman, farkındalık ve erken teşhis hayat kurtarmaya vesile olduğu gibi, muhtemel zarar ve kayıpları da asgariye indirir.

* 08.04.2011 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Bakara, 2/155

2 Bakara, 2/156

Değerli Kardeşlerim,

Otizm, down sendromu gibi zihinsel bozukluklar ya da belki henüz adını bile bilmediğimiz çeşitli hastalıklar, hayat yolculuğumuz boyunca kimimizin önceden karşılaştığı, kimimizin de her an karşılaşabileceği gerçeklerdendir. Şu anda bizi ilgilendirmediği düşüncesiyle çevremizdekilere de duyarsız olmamalıyız. Bu gibi özel durumlar hakkında fert ve toplum olarak bilgilenmeli, erken hareket etme noktasında gereken hassasiyeti göstermeliyiz. Müminler olarak, bu konularda araştırma yapan, çareler üretmeye çalışan kurum ve kuruluşları maddi ve manevi yönden desteklemeliyiz. Bu destek, toplumumuzun sağlıklı geleceği adına önemli bir sorumluluktur. Zira, böyle bir sıkıntıya uğrayan kimselere; sadece "**geçmiş olsun**" dileğinde bulunmakla görevimizi yapmış olmayız. Bilakis "**geçmesi için benim üzerime düşen nedir?**" duyarlılığını da göstermeliyiz her birimiz.

Muhterem Kardeşlerim,

Engelli olmak, hastalık ve özel durumlarla ilgili farkındalık ile belirtilen çerçevede yardım ve destek, Rabbimizin zorluklar karşısında bizden istediği sabrın aktif biçimidir. Böyle bir sabır ve rıza halinde, aynı zamanda eller Allah'a açılır, O'na yakarılır ve bu zor imtihanları hafifletmesi, üzerimizden kaldırması için niyaz edilir. Dayanma gücü ve şifa dilenir. Tam bir tevekkül ile boyun eğilir. Böyle bir kulluk bilinci bizi dünyada da âhirette de mesûd edecektir.

Geliniz hep birlikte en halisane duygularımızla bütün engelli ve zor durumda olan kardeşlerimiz için Resûlullah Efendimizin öğrettiği şu dua ile Rabbimize iltica edelim:

"**Ey İnsanların Rabbi! Hastalığı giderip, şifa ver. Sen şifa verensin. Senin şifandan başka hiçbir şifa yoktur. Hiçbir hastalık bırakmayacak şekilde şifa ver!**" [3]

3 Buhari, Tıp/ 39

ÖMÜR NİMETİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِغْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ: شَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ، وَصِحَّتَكَ قَبْلَ سَقَمِكَ، وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ،

وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ، وَحَيَاتَكَ قَبْلَ مَوْتِكَ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve herkes, ebedi âlem için ne hazırlamış olduğuna baksın…"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "Beş şey gelmeden önce beş şeyin değerini iyi bil: Ölümden önce hayatın, meşguliyetten önce boş zamanın, yokluktan önce varlığın, ihtiyarlıktan önce gençliğin ve hastalıktan önce sağlığın"[2]

Kardeşlerim!

Kısa bir süre önce hep birlikte yeni bir hicri yıla girdik. Bugünlerde ise miladi yılın son günlerini yaşıyoruz. Ömür sermayemizden bir yıl daha eksildi. Yüce Rabbimiz, hepimize hayırlı, bereketli bir ömür lütfeylesin.

Şu bir gerçek ki; ister hicri, ister miladi olsun. Mühim olan, günlerimizi, yılımızı nasıl değerlendirdiğimizdir. Zamanın birer şahidi olan ay da Allah'ın âyetidir, güneş de Allah'ın âyetidir. Aslolan, Rabbimizin bir nimeti ve emaneti olan zamanın içini nasıl doldurduğumuzdur. Sayılı nefeslerimizi nasıl ve hangi amaçla harcadığımızdır. Ömür sermayemizin her bir ânını, her bir gününü yaratılış ve varlığımızın gayesine uygun olarak kullanıp kullanmadığımızdır.

* 30.12.2016 tarihli hutbedir.

1 Haşr, 59/18.

2 Hâkim, el-Müstedrek, IV, 341

Aziz Kardeşlerim!

Rabbimizin dünya imtihanında bizlere takdir ettiği kısa bir zaman vardır. Bizler bu zamana "ömür" diyoruz. Beyhude geçirilmiş bir hayata ömür denilemez. Ömür, iyilik ve güzelliklerle geçirilmiş bir hayattır. Ömür, insani ve ahlakî erdemlerle tezyin edilmiş bir hayattır. Ömür, emanet ve sorumluluk bilinciyle iman ve salih amellerle mamur kılınmış bir hayattır.

Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.), "**Kıyamet gününde insanoğlu şu beş şeyden hesaba çekilmedikçe Rabbinin huzurundan bir yere kımıldayamaz.**"[3] buyurmuştur. Hesabını vereceğimiz ilk nimet, ömür nimetidir. عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا اَفْنَاهُ Ömrümüzü nerede, nasıl geçirdiğimizden, zamanımızı nasıl değerlendirdiğimizden, bütün yapıp ettiklerimizden sorguya çekileceğiz.

Kardeşlerim!

Kıyamet gününde bize yöneltilecek olan ikinci soru, وَعَنْ شَبَابِهِ فِيمَا اَبْلاهُ gençliğimizi nerede, nasıl geçirdiğimizdir. Bu soruyu hiçbir zaman zihnimizden çıkarmamalıyız. Zira kimi zaman, ibadet etmeyi, iyi işler yapmayı gençlikten sonraya ertelemek gibi bir yanlışın içerisine düşebiliyoruz. Oysa Peygamberimiz (s.a.s.), ideal gençleri, وَشَابٌّ نَشَاَ فِى عِبَادَةِ رَبِّهِ "**Neşeyi ve huzuru Rabbine ibadette bulan gençler**"[4] diye tarif etmiştir.

Aziz Müminler!

Hesap günü bizlere sorulacak bir diğer soru ise

وَعَنْ مالِهِ مِنْ اَيْنَ اِكْتَسَبَهُ، وَفِيمَ اَنْفَقَهُ Allah'ın bize lütfettiği kazancımızla ilgili olacaktır. Rabbimiz, malını nereden kazandın, nereye harcadın? Helale harama riayet ettin mi? Yoksulun, ihtiyaç sahibinin hakkını gözettin mi? diye soracaktır bizlere. Zira mal, servet, her türlü imkân ve kazanç Yüce Rabbimizin bizlere birer emanetidir. Bütün bunlar zihnimizi, kalbimizi, geleceğimizi esir almamalıdır.

Kardeşlerim!

Rabbimizin huzurunda bizlere sorulacak bir diğer soru ise, وَعَنْ عِلْمِهِ مَاذَا عَمِلَ فِيمَا عَلِمَ alimle ilgilidir. O gün şu sorulara muhatap olacağız: İlminle amel ettin mi? Onu insanlığın hayrı ve yararına mı kullandın, yoksa kötülükler için bir silaha mı dönüştürdün? İlmin, insanlar arasında güzelliklerin yayılmasına mı vesile oldu, yoksa onu fitne, fesat ve bozgunculuğa mı vesile kıldın? Sahip olduğun ilim, bilgi senin hayatına, ahlakına, ilişkilerine rehberlik etti mi?

3 . Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 1.

4 Buhârî, Ezan, 36.

Aziz Kardeşlerim!

Her yılın sonu, yeni bir yılın başlangıcıdır aslında. Öyleyse bu yeni başlangıcı vesile kılarak hadiste dile getirilen soruları kendimize yeniden soralım. Unutmayalım ki; ömür sermayesinden geçen bir yılın sonunda kendini ve yaratılış gayesini unutarak, değerlerimizle örtüşmeyen, insan hayatına katkısı olmayan gayr-i meşru tutum ve davranışlar sergilemek bir mümine asla yakışmaz. Yeni bir yılın ilk saatlerinin başka kültürlere, başka dünyalara ait yılbaşı eğlenceleriyle israfa dönüştürülmesi ne kadar da düşündürücüdür. Sevap-günah, hayır-şer konularında muhasebe yapılması gereken saatlerin, emek harcamadan zengin olmak arzusuyla kumar, piyango gibi şans oyunlarıyla heba edilmesi ne kadar da üzücüdür.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, ömrümüzün kalan kısmını geçen kısmından daha hayırlı ve bereketli yaşayabilmeyi bizlere nasip eylesin. Hesabını veremeyeceğimiz bir hayat yaşamaktan hepimizi muhafaza eylesin.

ÖMÜR SERMAYESİ: GENÇLİK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَا بُنَيَّ اِنَّهَا اِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِى صَخْرَةٍ اَوْ فِى السَّمٰوَاتِ اَوْ فِى الْاَرْضِ يَاْتِ بِهَا اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا تَزُولُ قَدَمُ ابْنِ اٰدَمَ يَوْمَ القِيَامَةِ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ حَتّٰى يُسْاَلَ عَنْ خَمْسٍ، عَنْ عُمُرِهِ فِيمَ اَفْنَاهُ، وَعَنْ شَبَابِهِ فِيمَ اَبْلَاهُ، وَمَالِهِ مِنْ اَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَ اَنْفَقَهُ، وَمَاذَا عَمِلَ فِيمَا عَلِمَ.

Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'de, kendisine hikmet verildiği belirtilen[1] bilge insan Lokman(a.s.), bizlere de ışık tutacak tarzda oğluna öğüt veriyor ve şöyle diyordu: "Yavrum! Şüphesiz yapılan iş bir hardal tanesi ağırlığında olsa ve bir kayanın içinde yahut göklerde ya da yerin dibinde bile olsa, Allah onu çıkarır getirir. Çünkü Allah, en gizli şeyleri bilendir, her şeyden hakkıyla haberdar olandır. Yavrum! Namazı dosdoğru kıl. İyiliği emret, kötülükten alıkoy. Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol. Çünkü bunlar kesin olarak emredilmiş işlerdendir. Küçümseyerek surat asıp insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme! Çünkü Allah, hiçbir kibirleneni, övüneni sevmez."[2]

Kardeşlerim!

Dünya hayatında sahip olduğumuz nimetler elbette bize emanettir. Emanette ise asıl olan sadakattir. Yüce Rabbimiz, dünyayı amaçsız ve sorumsuzca bir hayat sürmemiz için yaratmadığı gibi bedenimizi, sıhhatimizi, vaktimizi ve sahip olduğumuz bütün değerleri ölçüsüzce tüketmemiz için bağışlamamıştır. Emaneti teslim etme ve hesabını verme vakti mutlaka gelecektir.[3]

Kardeşlerim!

Hiç şüphesiz gençliğimiz, Rabbimizin bizlere çok önemli bir lütfudur. Gençlik, insan ömrünün sermayesidir. Sermayeyi yerinde ve isabetli değerlendirenler kazanırlar, yanlış yatırımda kullananlar ise sonunda hüsrana uğrarlar.

* 24.02.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Lokmân, 31/12.

2 Lokmân, 31/12.

3 Tekâsür, 102/8.

Gençlik, filizlenmeye yüz tutmuş bir tohum, meyve vermeye hazır bir ağaç gibidir. Ömrün en verimli en enerjik dilimidir. Şayet bu enerji olumlu yönde kullanılabilirse toplumun geleceği garanti altına alınmış, ihmal edilirse toplumun temeline dinamit konulmuş demektir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Üzülerek ifade edelim ki, günümüzde gençliğin zihin ve gönül dünyasını tahrip eden, onları düşünmekten, üretmekten ve sorumluluktan alıkoyan nice meşgaleler vardır. Bu meşgalelerin büyün çoğunluğu geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin israfına yol açmaktadır.

Çocuklarımızı iyiye, doğruya, hem Allah'ı hem de insanları hoşnut edecek olana yönlendirme noktasında her birimize ayrı ayrı görevler düşmektedir. Çocukların, gençlerin sadece maddi ihtiyaçlarını karşılamakla sorumluluğumuzu yerine getirmiş olamayız. Şüphesiz ki, anne ve babalar olarak evlatlarımıza bırakabileceğimiz en önemli servet, onların yaratılış amacını okuyabilecekleri bir birikim, bir bilinç ve bir tefekkür dünyasıdır.

Aynı zamanda, yaşadığımız topluma birey olarak bırakacağımız en güzel servet güzel ahlak sahibi gençlerdir. Efendimiz (s.a.s.)'in "**hayırlı bir evlat yetiştirenlerin amel defterlerinin kapanmayacağını**"[4] müjdeleyen sözü de bunu ifade etmektedir. Ayrıca Peygamber Efendimiz (s.a.s.), gençlere ayrı bir önem ve değer atfederek onların sahip olduğu gücü ve enerjiyi daima toplum yararına kullanma gayreti içinde olmuş, onları son derece mühim görevlere getirmiş ve hayata hazırlamıştır.

Kıymetli Kardeşlerim!

"**Her şey gençlikte**", "**Ne yaşanırsa gençlikte yaşanır**" gibi anlamsız ve geleneğimizle örtüşmeyen sözlerle gençlerimizi yanlışa teşvik etmekten kaçınmalıyız. Genç kardeşlerimiz de, özgüven duygusu ile hareket ederek yarınlarını inşa etmek için çaba sarf etmelidirler. Unutulmamalıdır ki, tarihimizde çağ açıp çağ kapamış, medeniyetlerin inşasında başrol oynamış nice gençler vardır.

Bu itibarla, genç kuşaklarımıza tarihimizi, ahlakımızı, bizi biz yapan değerlerimizi iyi öğretmeliyiz ki, gelecekteki hedeflerimize sağlam adımlarla ilerleyebilelim.

Beyhude tüketilmiş bir ömrün sonunda, ah edip "keşke" demek yerine, hayırlı ve kazançlı bir ömrün sonunda "**elhamdülillah, çok şükür**" diyebilmek temennileri ile Efendimiz (s.a.s.)'in şu sözü üzerinde hep birlikte düşünelim:

"**Kıyamet günü insan şu beş şeyden hesaba çekilmedikçe Allah'ın huzurundan ayrılamaz: "Ömrünü ne yolda tükettiğinden, gençliğini nerede yıprattığından, malını nereden kazanıp nereye harcadığından, bildiği ile ne iş yaptığından."**[5]

4 Tirmizî, Ahkâm, 36; Nesâî, Vasâyâ, 8.

5 Tirmizî, Kıyamet, 1.

EŞSİZ SERMAYEMİZ: ÖMÜR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِى خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلاً وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ: اَلصِّحَّةُ وَالْفَرَاغُ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: "**Allah, hanginizin daha iyi amel işlediğini ortaya koymak amacıyla sizi imtihan etmek için ölümü ve hayatı yaratandır. O, mutlak güç sahibidir, çok bağışlayandır.**"[1]

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de okuduğum hadis-i şerifte şöyle buyuruyor: "**İki nimet vardır ki insanların çoğu bunları değerlendirme hususunda aldanmıştır: Sağlık ve boşa geçirilen vakit.**"[2]

Kardeşlerim!

Bugünlerde yeni bir miladi yılın eşiğindeyiz. En değerli sermayemiz olan ömrümüzden bir yılı daha geride bırakmak üzereyiz. Yüce Rabbimiz, hepimize bereketli bir ömür nasip eylesin. Gelecek günlerimizi, geride bıraktığımız günlerden daha hayırlı kılsın.

Kıymetli Kardeşlerim!

Yılları ister hicri, ister miladi diye adlandıralım. Günleri ister hicri ister miladi takvime göre hesaplayalım. Zamanın yegâne sahibi Yüce Rabbimizdir. Her bir ânımızı bizlere emanet olarak lütfeden O'dur. Ve Rabbimizin katında asıl önemli olan, zamanı nasıl geçirdiğimizdir. Sayılı nefeslerimizi ne uğrunda tükettiğimizdir. Ömür nimetini, yaratılış gayemize uygun değerlendirip değerlendirmediğimizdir.

---

* 29.12.2017 tarihli hutbedir.

1 Mülk, 67/2.

2 Buhâri, Rikâk, 1.

Kardeşlerim!

Rabbimizin dünya imtihanında bizler için takdir ettiği kısa zaman dilimine ömür diyoruz. Ömür, mamur edilmesi, ebedi kazanca dönüştürülmesi gereken hayatı ifade eder. Eğer fani dünya hayatı, Allah'a iman ve salih amellerle donatılmışsa mamur edilmiş demektir. Eğer bu kısacık hayat, emanet ve sorumluluk bilinciyle Allah'ın razı olacağı şekilde yaşanmışsa bereketlenmiş demektir.

Aziz Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, ömrümüzü daha anlamlı ve bereketli kılabilmemiz için fırsatlar sunar her birimize. Zamanın hızla geçişini haber veren her yeni yılın başlangıcı da bu fırsatlardan biridir. Bu fırsat, hayata adeta yeni bir başlangıç yapmamız ve tertemiz bir sayfa daha açmamız içindir. Bir yıla yönelik yeni niyetler ve yüce idealler belirlememiz, hayırlı planlar yapmamız içindir. Bu fırsat, kendimizi hesaba çekmemiz, hatalarımızı gözden geçirip düzeltmemiz ve günahlarımıza tövbe etmemiz içindir.

Kardeşlerim!

Öyleyse ömrümüzden bir seneye daha veda ederken hep birlikte kendimize şu soruları yöneltelim:

Yerde ve gökte bulunan varlıklar, kendi lisanlarıyla Yüce Allah'ı tesbih ederken biz O'na ne kadar yakın olabildik? اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ **"Ben sizin Rabbiniz değil miyim?"**[3] sualine karşı Allah'a verdiğimiz söze ne kadar sadık kalabildik? O'nun emirlerini ne kadar tutabildik? Yasaklarından ne kadar sakınabildik?

Bu yıl boyunca sevap hanemize hangi hayırları, hangi iyilik ve güzellikleri kaydedebildik? Elimizi, dilimizi, gözümüzü, kulağımızı, zihnimizi, gönlümüzü haram ve günahlardan ne kadar koruyabildik?

İki günü birbirine denk olanın zararda olduğu şu hayatta acaba kaç günümüzü diğerinden daha verimli kılabildik? Kaç günümüzü ebedi kazanca dönüştürebildik?

Anne ve babamıza, eş ve evladımıza, akraba ve komşularımıza karşı vazifelerimizi ne kadar yerine getirebildik? İhtiyaç sahiplerinin derdiyle ne kadar dertlenebildik? Dünyanın neresinde olursa olsun mağdur ve mazlum kardeşlerimizin acısını dindirmek için neler yapabildik?

Kardeşlerim!

Bütün bu soruların cevabını vermemiz gereken saatleri, inancımızda, kültür ve geleneğimizde olmayan bir takım yanlış davranışlarla israf etmek bizlere yakışmaz. Piyango ve şans oyunlarına umut bağlayarak alın teri dökmeden,

3 A'râf, 7/172.

emek harcamadan kazanmaya çalışmak, dinimizin helal kazanç duyarlılığıyla bağdaşmaz. Alkollü içkilerle sağlığı heba etmek, sınırsız ve uygunsuz eğlencelerle vakti öldürmek, müminde bulunması gereken emanet bilinciyle asla uyuşmaz.

Zira Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in ifade ettiği gibi mümin, hastalığa yakalanmadan önce sağlığının kıymetini bilmelidir. Meşguliyete düşmeden önce boş zamanını faydalı işlerle geçirmelidir. İhtiyarlık gelip çatmadan önce gençliğini hayırlı amellerle değerlendirmelidir. Darlığa ve yokluğa maruz kalmadan önce varlığını ve imkânlarını dünya ve âhiret saadetine vesile kılabilmelidir.[4]

Kardeşlerim!

Yılın bu son Cuma vaktinde Yüce Rabbimizden niyazımız odur ki; bahşettiği iman nimetini son nefesimize kadar taşıyabilmeyi bizlere lütfeylesin. Günlerimizi, aylarımızı, yıllarımızı salih amellerle bereketli kılsın. Bizleri iyi olan ve iyi işler yapan, kötüden uzak duran ve kötülüğe engel olan kullarından eylesin. Cennetini kazandıracak işleri yapabilme, cehenneme götürecek davranışlardan kaçınabilme konusunda bizlerden yardımını esirgemesin.

4 Hâkim, el-Müstedrek, IV, 341.

AİLE BİLİNCİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَمِنْ اٰيَاتِهٖٓ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِتَسْكُنُٓوا اِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِاَهْلِهِ وَاَنَا خَيْرُكُمْ لِاَهْلِي.

"Allah'ım! Bu anlaşmayı bereketli ve mübarek eyle! Bu çifti ülfet, muhabbet ve bağlılık duygularıyla kaynaştır. Aralarına nefret, fitne ve ayrılığın girmesine izin verme. Tıpkı Hz. Âdem ile Havva'yı, Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ile Hatice validemizi ve Hz. Ali ile Fâtıma'yı kaynaştırdığın gibi..."

Kardeşlerim!

Bir aile kurulurken işte böyle dua ederiz biz mü'minler. Bu dua ile, toplumun en küçük fakat en önemli birimi olan ailenin, sevgi ocağı, şefkat kucağı ve hayatın bütün aşamalarına etki eden başlangıç noktası olduğu mesajı verilir. Bu yüzden de ailenin samimiyet, sadakat, muhabbet ve ihlas üzerine kurulması niyaz edilir.

Yüce Yaratıcımızın en güzel nimetlerinden olan aile, O'nun rahmeti ile desteklenen, çocuklar ve temiz rızıklar ihsan edilerek güzelleştirilen kutsal bir birlikteliktir. Aile olmak bir olmaktır! Aile olmak, bir bütünü tamamlamaktır. Aile olmak, muhabbeti, neşeyi ve lezzeti paylaşmaktır. Aile olmak; "**En hayırlınız, ailesine hayırlı davranandır.**"[1] buyuran Rahmet Peygamberi'nin öncülüğünde hayra teşvik etmek ve hayır peşinde koşmaktır.

Değerli Kardeşlerim!

Aile hayatında mutluluk, ancak sorumluluk sahibi olmakla mümkündür. Eş, anne-baba ve çocuklar olarak birbirimize karşı sorumluluk bilinciyle hareket etmemiz, aile ocağımızın huzuru açısından son derece önemlidir. Eşlerin birbirlerine karşı tutum ve davranışlarının, geleceğimiz olan çocuklarımız üzerindeki etkileri ise asla göz ardı edilmemelidir. Aile, çocuklara güzel ahlâkın, âdâbın, erkânın, sevginin, saygının verildiği yegâne eğitim yuvasıdır. "**Bir**

* 01.05.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 İbn Mâce, Nikâh, 50.

anne-babanın evladına bırakacağı güzel ahlâktan daha değerli bir hazine yoktur."[2] buyuran Şefkat Peygamberi, aynı zamanda ailenin çocuk açısından önemini vurgulamaktadır.

Kardeşlerim!

Aile, dünyevi çıkar ve menfaatler uğruna feda edilemeyecek kadar değerlidir. Ayrılık yoktur ailede; eşler birbirlerine verdikleri destekle çocukları için örnek teşkil ederken, toplum için de birlik ve dirlik mesajı veren birer model olurlar.

Bencillik yoktur ailede; sürekli bir yardımlaşma vardır. Hz. Âişe'ye, Peygamber'imizin evdeki yaşamı sorulduğunda "**Allah Resûlü ailesinin işiyle ilgilenir, ailesine yardımda bulunurdu…**"[3] şeklinde cevap vererek, aslında bir ailenin nasıl olması gerektiğini dile getiriyordu.

Çekişme, kavga ve üstünlük yarışına girme ortamı değildir aile. Sadece maddi doyumların tatmin edildiği bir birliktelik ise asla değildir. Aksine bütün bireylerinin sevgi, saygı ve muhabbet bağlarıyla kenetlendiği ve manevi duyguların huzur ve mutluluğa götürdüğü esenlik ortamıdır aile.

Kardeşlerim!

Manevi değerlerin örselendiği ve maddenin ön plana çıktığı günümüz dünyasında insan, çoğu zaman yalnız kalmaktadır. Aynı evde yaşadıkları halde televizyon ve bilgisayar başında saatlerini geçirerek birbirlerinden habersiz yaşayan nice insanlar vardır. Ne acıdır ki ailenin muhabbet kokan ortamından kendisini mahrum bırakan insan, yaşadığı evi bir konaklama yeri haline getirerek kendisine, aile bireylerine ve dolayısıyla topluma haksızlık etmektedir.

Oysa Yüce Allah; "**Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda sevgi ve merhamet var etmesi Allah'ın (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için ibretler vardır.**"[4] buyurarak aile hayatının sadece aynı çatı altında bulunmak olmadığını belirtir. Bilakis bu çatı altında hayatlarını paylaşanların, iyi günde kötü günde birbirleri için sığınılacak bir liman olmaları, birbirlerine gönül vermeleri ve neticede aile huzuruna ermeleri gerektiğini ifade eder.

Kardeşlerim!

Ailelerimiz, Rabbimizin bizlere ihsan ettiği önemli bir nimettir. Geliniz, ailelerimizin Yüce Allah'ın rızası doğrultusunda şekillenmesi için gayret sarf edelim. Gönülden hep beraber amin diyeceğimiz şu dua ile hutbemize son verelim:

---

2 Tirmizi, Birr ve Sıla, 33.

3 Buhari, Ezan 44.

4 Rum, 30/21.

"Allahım! Ailelerimize şefkat ve rahmet lütfeyle!

Allahım! Ailelerimize sevgi, saygı, esenlik ve bereket ihsan eyle! Efendimize ve ailesine ihsan eylediğin gibi. Kuşkusuz sen, övgüye en lâyık ve şanı en yüce olansın."

HUZUR VE MUHABBET OCAĞI: AİLEMİZ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَمِنْ اٰيَاتِهٖٓ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِتَسْكُنُٓوا اِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِاَهْلِهِ ..

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Kendileri ile huzura eresiniz diye sizin için eşler yaratması ve aranızda sevgi ve merhamet var etmesi de Allah'ın varlığının ve kudretinin delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: "En hayırlınız, ailesine karşı en hayırlı olanınızdır."[2]

Kardeşlerim!

Ailemize karşı her daim güzel davranmamızı öğütlüyordu bizlere Rahmet Elçisi. Onun aile anlayışını özellikle Hz. Hatice annemize olan muhabbet, bağlılık ve vefasında görmek mümkündür. Şöyle ki; Hz. Hatice validemiz, Peygamberimiz (s.a.s.)'in sadakat timsali eşiydi. Efendimiz, kendisinden önce ebediyete irtihal eden eşini hayatı boyunca hep hayırla yâd etti, onu gönlünden hiç çıkarmadı. Ona olan vefasını sıklıkla dile getirdi. Bir gün kendisine bunun sebebi sorulduğunda Allah Resûlü şu cevabı verdi: "İnsanlar bana inanmazken o bana inandı. İnsanlar beni yalanlarken o doğruladı. İnsanlar yardımlarını benden esirgediklerinde o bana malıyla destek oldu. Yüce Allah bana ondan çocuklar ihsan etti."[3]

* 13.05.2016 tarihli hutbedir.

1 Rûm, 30/21.

2 İbn Mâce, Nikâh, 50.

3 İbn Hanbel, VI, 118.

Kıymetli Kardeşlerim!

Aile, eşlerin Allah'ın adını anarak birbirleriyle ahitleşmesidir; ömür boyu sürmesi niyetiyle yapılan bir sadakat sözleşmesidir. İnsanoğlunun ruhuna huzur ve sükûnet veren bir nimettir aile. Aile, Rabbimizin rahmeti ile desteklenen, sevgi, saygı, şefkat ve muhabbetle güzelleşen bir sığınaktır. Kişiyi olumsuzluklara, tehlikelere karşı koruyan sağlam ve güvenli bir limandır.

Kardeşlerim!

Her fert değerlidir, saygındır ailede. Anne, şefkat timsalidir; sevgi doludur; onun yüreğinin kapısı her daim açıktır. Anne, fedakârlığın adıdır; emeğinin hesabını tutmaz. Bu nedenledir ki, Peygamberimiz (s.a.s.), ilgimizi ve iyiliğimizi en fazla hak eden kişiler olarak tanımlar biricik annelerimizi.[4]

Baba, saygı, güven ve merhametin temsilcisidir. O, ailesini kötülüklere karşı koruma uğrunda her türlü meşakkat ve zorluğa göğüs gerer. Ve bilir ki; ailesinin geçimi uğrunda akıttığı alın teri, cennetin anahtarıdır. Babalarımız, Efendimizin ifadesiyle, bizler için cennete açılan bir kapıdır.[5]

Göz aydınlığı çocuklarımız, yuvanın en tatlı meyveleridir. Şefkat, merhamet, ilgi ve sevgiye muhtaçtırlar. Anne ve babanın elinde yarınlar için hazırlanması gereken bir değerdirler.

Kardeşlerim!

Ailede herkes birbirine emanettir ve ailenin bütün fertlerine düşen sorumluluklar vardır. Bazen anneyle, babayla, çocukla bir imtihandır aile. Bu imtihanda aile mensuplarının izzet, onur ve saygınlığını zedelemek değil, korumak ve yüceltmek vardır. Bu imtihanda üzmek, kırmak, şiddete başvurmak değil, şefkat ve merhamet, nezaket ve nezahet vardır. Bu imtihanda "bir" ve "biz" olma vardır. Sevinçte ve kederde, varlıkta ve darlıkta hemhal olma, hayatın yükünü birlikte omuzlama vardır.

Aziz Müminler!

Ailenin bir mahremiyeti ve bir saygınlığı vardır. Bu mahremiyet ve saygınlığı zedelemeye, tahrip etmeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Ancak ne acıdır ki, günümüzde ailenin bu saygınlığını tehdit eden birçok olumsuzluk bulunmaktadır. Özellikle bazı yayınlarda ve sosyal medyada hiçbir değer ve sınır tanımaksızın aile mahremiyeti gözler önüne serilebilmektedir. Zaman zaman da gayr-ı meşru ilişkiler, nikâhsız birliktelikler adeta özendirilmektedir. Şüphesiz ki bu durum, toplumumuzun en önemli değerlerinden olan aile kurumunu yıpratmaktadır.

4 Buhârî, Edeb, 2.

5 Tirmizî, Birr ve sıla, 3; İbn Mâce, Talâk, 36.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimizin bizlere bir lütfu olan ailenin önemi günümüzde kimilerince tam anlamıyla idrak edilememekte ve aile, bir külfet olarak görülebilmektedir. Ailenin huzur veren ortamı, sorumsuzluklara, şuursuzluklara, heva ve heveslere kurban edilebilmektedir. Ne yazık ki sadakatsizlik, vefasızlık, tahammülsüzlük ve şiddet gibi sebeplerle nice yuvalar yıkılabilmektedir. Yıkılan bu yuvaların acı ve ibretlik sonu tüm olumsuzluğuyla toplum olarak karşımızda durmaktadır. Aile kurumunun dağılmasının en ağır bedelini ise daha hayat yolculuğunun başında hayatın yükü altında ezilmeye mahkûm edilen minik bedenler ödemektedir.

Kardeşlerim!

Unutmayalım ki Allah'ın adıyla nikâhladığımız eşlerimiz ve bizlere lütfedilen çocuklarımız bizler için büyük bir nimettir. Bize düşen, anne-babamızla, eşimizle, çocuklarımızla el ele verip hep birlikte hangi koşulda olursa olsun bu emaneti zayi etmemek ve bu nimetin kıymetini bilmektir.

Hutbemi Rabbimizin, Kerim Kitabımızda bize öğrettiği şu dua ile bitirmek istiyorum: "**Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle!**"[6]

6 Furkân, 25/74.

AHİT, AKİT VE MİSAK OLARAK NİKÂH*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَآ اَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِى خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَآءً وَاتَّقُوااللّٰهَ الَّذِى تَسَآءَلُونَ بِهِ وَالْاَرْحَامَ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ اِيمَانًا اَحْسَنُهُمْ خُلُقًا، وَخِيَارُكُمْ خِيَارُكُمْ لِنِسَائِهِمْ.

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: “Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan, ikisinden birçok erkek ve kadın üretip yayan rabbinize itaatsizlikten sakının. Adını anarak birbirinizden dilek ve istekte bulunduğunuz Allah’a saygısızlıktan ve akrabalık haklarına riayetsizlikten de sakının. Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözetleyicidir.”[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmaktadır: “Müminlerin iman bakımından en olgun olanları, ahlâkı en güzel olanlarıdır. Sizin en hayırlılarınız da eşine karşı en iyi davrananlarınızdır.”[2]

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, Nisâ Sûresi’nde وَاَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا buyurmuştur. Yani eşlerin, yuva kurarken nikâh akdinde birbirlerine verdikleri söze “misak” adını vermiştir. Misak, öylesine önemli, öylesine sorumluluğu ağır olan bir kavramdır ki; Rabbimiz, kendisine verdiğimiz kulluk sözümüze “misak” demiştir. Peygamberlerin, insanları hidayete çağırma ve onlara rehberlik etme konusunda kendisine verdikleri söze de “misak” adını vermiştir.

Aziz Kardeşlerim!

Nikâh, sadece iki bedeni bir araya getiren şekilsel bir ritüel değildir. Nikâh, eşlerin Yüce Allah’ın adını şahit tutarak bir ömrü paylaşmak üzere birbirlerine

* 03.02.2017 tarihli hutbedir.

1 Nisâ, 4/1.

2 Tirmizî, Radâ’, 11.

verdikleri sözdür. Nikâh, hem bir ahid, hem bir akit, hem bir misaktır. Ahit ve muahede, yani sözleşme olması itibariyle nikâh bize ahlakî bir sorumluluk yükler. Akit olması itibariyle nikâh, bizi hukuki sorumluluk altına sokar. Misak olması itibariyle de nikâh, eşlerin sadece birbirlerine değil, aynı zamanda Allah'a söz verdiklerini ve sorumlu olduklarını hatırlatır.

Kardeşlerim!

Nikâhtaki misak üzere kurulan aile yuvasının temeli sadakate dayanır. Aile olmak, iyi günde, kötü günde, varlıkta ve yoklukta eşlerin birbirlerine sadık kalmalarını gerektirir. Birbirlerinin hak ve hukukuna sahip çıkmalarını icap ettirir.

Ailenin temelinde emanet bilincine sahip olmak vardır. Zira eşler, birbirine Allah'ın emanetidirler. Onlar, nikâhta birbirlerine söz verirlerken aslında emanetini koruyacaklarına dair Allah'a söz verirler. Kendisi gibi mükerrem bir varlık olan eşinin gönlünü incitmeyeceğini, haysiyetini zedelemeyeceğini, Allah'ın emanetine asla ihanet etmeyeceğini dile getirirler.

وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً âyetinde belirtildiği üzere ailenin temelinde sevgi ve rahmet vardır. Zira bu güzelliklerle tezyin edilen bir aile, Allah'ın rahmetiyle kuşatılır. Fertleri için adeta bir cennete dönüşür.

Kardeşlerim!

Üzülerek belirtmek gerekir ki; sadakat ve muhabbetle cennete dönüştürülmesi gereken nice aileler, sorumsuzca, şuursuzca adeta bir azap diyarına dönüştürülebilmektedir. Kimi eşler, vebali çok ağır olan misaklarına riayet etme erdemini zamanla yitirebilmektedir. Kimileri, emanete sahip çıkma ahlakından zamanla yoksun kalabilmektedir. Ahitler verilerek, yeminler edilerek kurulan nice aileler sadakatsizlik, sevgisizlik, merhametsizlik girdabında savrulabilmektedir. Oysa mümin, sevgi, şefkat ve merhameti kendisine şiar edinen kişidir. Oysa mümin, Yüce Kitabımızın ifadesiyle وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ yani ahitlerini asla bozmayan, emanetlerine kesinlikle ihanet etmeyen kimsedir.[3]

Aziz Kardeşlerim!

Aile kurumunun günümüzde nice tehlikelere maruz kaldığı bir gerçektir. Özellikle bazı yayınlarda aile mahremiyetinin çiğnenmesi ve nikâhsız birliktelikleri adeta özendirilmesi, aile anlayışı ve yaşantımızda büyük tahriplere yol açmaktadır. Evlendirme adı altında yapılan kimi programlarda ise aileye yönelik değerlerin istismar edilmesi ve ayaklar altına alınmasıyla aile müessesesi itibarsızlaştırılmaktadır. Diğer yandan ihanet, aldatma, şiddet gibi sebeplerden dolayı işlenen cinayetlerin, kararan hayatların, dağılan yuvaların, tükenen umutların sayısı azımsanamayacak kadar çoktur.

3 Mü'minun, 23/8.

En üzücü olanı ise bu olumsuzlukların neden olduğu mağduriyetten en fazla masum çocukların ve kadınların etkilenmesidir. Örneğin 2015 yılında ülkemizde 602.982 çift evlenirken, 131.830 çift boşanmıştır. Bu boşanmalar neticesinde 109.978 çocuk, anne şefkatinden, baba merhametinden mahrum bırakılmıştır.

Kardeşlerim!

Ailede sadakat ve meveddeti temel şiar kabul eden bir dinin müminleri için bu sayılar ürkütücü boyutlardadır. Öyleyse geliniz! Rabbimizin büyük bir nimeti olan huzur ve muhabbet ocağımız ailelerimize sahip çıkalım. Emanetlerimizi koruyalım. Eşlerimizi ve çocuklarımızı göz aydınlığımız kılalım. Ve bu mübarek Cuma vaktinde yuvalarımızı kurarken yaptığımız dua ile Rabbimize hep birlikte şöyle niyazda bulunalım:

Allah'ım! Ailelerimize sevgi, saygı, sadakat, esenlik ve bereket ihsan eyle! Ailelerimizi ülfet, muhabbet ve bağlılık duygularıyla kaynaştır! Yuvalarımıza nefret, fitne, ihanet ve ayrılığın girmesine izin verme! Bizlere Hz. Âdem ile Havva, Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ile Hatice validemiz, Hz. Ali ile Fâtıma Annemiz arasındaki huzur ve mutluluğu ihsan eyle!

YERYÜZÜNÜN KÜÇÜK VE ONURLU HALİFESİ: ÇOCUK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يَرْحَمُ اللهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ

Kardeşlerim!

Küçük yaşlarından itibaren Peygamberimiz (s.a.s.)'in yanında yetişen Enes (r.a)'in Ebû Umeyr isminde bir kardeşi vardı. Kuşları çok seviyordu Ebû Umeyr; serçe besliyordu. Bir gün bu küçük çocuğun mahzun hali Efendimizin dikkatini çekmişti. Nedenini sordu. Ebû Umeyr'in serçesinin öldüğünü ve bundan dolayı çok üzüldüğünü öğrendi. Bunun üzerine Rahmet Elçisi, Ebû Umeyr'in yanına gitti, şefkatli elleriyle onun başını okşadı ve onu teselli etti. Üstelik bununla da yetinmedi. Küçük arkadaşının evine taziyeye gidip onunla uzunca bir süre sohbet etme büyüklüğünü de gösterdi.[1]

O bir şefkat elçisiydi. O, bir merhamet pınarıydı. Kaybettiğimiz çocuk yanımızı bizlere yeniden o hatırlattı. Özlediğimiz masumiyetimizle bizi yeniden o tanıştırdı. Onun için çocukluk ve çocuklar, insanın içindeki cennetin nefesiydi.

Aziz Müminler!

Çocuk, göz aydınlığıdır, gözün nurudur; bize Kur'ân böyle öğretir, böyle söyler.[2] Göz, nurunu yitirdiği zaman, önünü göremez, istikbalini kaybeder. Aile ve toplumun istikbali de çocuklardır. Çocuk ihmal edilir, ötelenir ve örselenirse aile ve toplum, geleceğini göremez. İnsanlık, çocuk için iyilik düşünmedikçe, dünyayı çocukların geleceğine göre tasarlamadıkça huzura kavuşamaz. Çocuğa "yeryüzünün küçük ve onurlu halifesi" gözüyle bakmadıkça felah bulamaz. Şu bir gerçektir ki; bütün çocuklar masumdur ve bütün çocuklar her türlü güzelliği hak eder.

* 02.12.2016 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Edeb, 112; Ebû Dâvûd, Edeb, 69.

2 Furkân, 25/74.

Kıymetli Kardeşlerim!

Üzülerek belirtelim ki; bugün dünya çocukları, doğuştan sahip oldukları haklardan mahrumdur. Onlar, Peygamberimizin merhametine ne kadar da muhtaçtır. Zira şefkat ve merhamet yoksunu günümüz dünyasında pek çok çocuk ihmal edilmekte, türlü istismarlara maruz bırakılmaktadır. Kimi çocuklar, barınma, beslenme, sağlık, eğitim gibi en temel haklarından mahrum kalmaktadır. Kimileri taşıyamayacakları bedensel ve duygusal yükler altında ezilmektedir. Kimileriyse acımasızca sokağın yalnızlık ve sahipsizliğine, açlık ve ölüme terk edilmektedir.

Aziz Müminler!

Gönül coğrafyamızdaki çocukların her gün arş-ı âlâya yükselen feryatları yüreklerimizi dağlamaktadır. Musul'da, Halep'te, Arakan'da ve daha pek çok İslam beldesinde her gün onlarca, yüzlerce yavru zulüm altında inlemektedir. Nicesi ya sakat kalmakta ya yetim bırakılmakta ya da hunharca katledilmektedir. Bugün ümmetin geleceği, zulüm ve vahşetin, savaş ve şiddetin karanlıklarında yok olmaktadır. Kendilerine huzurlu bir dünya bırakmamız gereken nice yavru, dehşet içinde kıvranmaktadır. İnsanca yaşayabileceği bir diyar ararken Aylan çocukların cansız bedenleri, umutlarıyla birlikte kıyıya vurmaktadır. Aslında kıyıya vuran, sadece çocukların cansız bedenleri değil, tüm insanlığın insaf ve istikbalidir. Üzerine yağan bombaların altında Ümran çocuklar, kendisine uzanacak bir yardım eli beklemektedir. Aslında göçük altında kalan, bütün insanlığın vicdan ve merhametidir. Nice masum, mazlum ve mağdurlar, her gün insanlığı Yüce Yaratan'a şikâyet etmektedir.

Kardeşlerim!

Unutmamalıyız ki, çocukların varlığı bizim için bir imtihandır. Yazık ki her geçen gün kaybediyoruz bu imtihanı. Yeryüzündeki her bir çocuğun gözyaşından biz sorumluyuz. Hesap günü yetimlerden sorulacağız, öksüzlerden, evsizlerden sorgulanacağız.

Öyleyse artık uyanmalıyız kardeşlerim. Çocuklara daha erdemli bir insanlık, daha güzel bir dünya bırakmak için çalışmalıyız. Her geçen gün etrafımızı saran kötülüklerle hep birlikte mücadele etmeliyiz. Bilhassa ümmetin yetimlerine şefkatle kol kanat germeliyiz. Peygamberimiz (s.a.s.)'in "**İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.**"[3] uyarısı gereği merhameti kendimize şiar edinmeliyiz. Evlatlarımızı rahmet ve şefkat ikliminde yetiştirmeliyiz. Onların o tertemiz gönüllerinde var olan Allah sevgisini pekiştirmeliyiz. Peygamberimizin örnek ahlakını yavrularımıza iyi tanıtmalıyız.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, bizlere çocuklarımız için daha güzel, daha güvenli bir dünya kurmayı nasip etsin.

3 Bûhârî, Tevhid, 2.

MAHREMİYETİ YİTİRMEK MAHRUMİYETTİR*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْاِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ... ۞

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ مِمَّا اَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النُّبُوَّةِ الْأُولٰى اِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ .

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: “De ki: Rabbim açık ve gizli bütün fuhşiyatı, günahı ve haddi aşmayı haram kılmıştır.”[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: “İnsanlığın, nübüvvetin başlangıcından itibaren peygamberlerden duyduğu ortak söz, ‘Hayâ etmiyorsan, dilediğini yap!’ sözüdür.”[2]

Kıymetli Kardeşlerim!

İffet ve hayâ, İslâm ahlâkının vazgeçilmez iki temel değeridir. İffet ve hayâ, bütün erdemlerin ve ahlakî güzelliklerin özüdür. Zira insan için hayâ, hayattır. İnsan olmanın ve mümince yaşamanın bir gereğidir. İffet ve hayâ, insanın Allah, tabiat, eşya karşısında haddini ve sorumluluklarını bilmesi ve idrak etmesidir. Bünyesinde hayatı ve var olmayı, rahmet ve berekete ulaşmayı barındırır. İffet ve hayâ, her türlü çirkinlik ve kötülükten uzak kalmayı, hakkı teslimde kusur etmemeyi ifade eder.

Hayâsızlık ise alçalmanın, insanlığı yitirmenin, varlığın amaç ve hikmetini unutmanın ifadesidir. Yine hayâsızlık, insan için manevi anlamda ölümün adıdır. İsyanın, inkârın, sınır tanımamanın, tahribat ve haksızlığın göstergesidir.

Kardeşlerim!

İffet ve hayâ ile birbirini tamamlayan önemli bir değer daha vardır. Bizler, ona “mahremiyet” diyoruz. Mahremiyet, hürmettir; izzet, onur ve saygınlıktır. Mahremiyet, kişinin ve ailenin kendine özgü ve özel alanları, sınırlarıdır.

* 20.05.2016 tarihli hutbedir.

1 A'râf, 7/33.

2 Buhârî, Edeb, 78.

Mahremiyet, her şeyden önce her hal ve şartta bu alan ve sınırların muhafaza edilmesidir.

Kardeşlerim!

Mahremiyet, haramdan gelir. Haram, Yüce Rabbimizin bizler için koyduğu yasaklardır. Bazı şeylerin haramlığı bizzat kötü ve çirkin olmasından kaynaklanır. İçki içmek, kumar oynamak, zina etmek, kötü ve zararlı olduğu için haramdır. Bazı şeylerin haramlığı ise hürmetten, saygıdan kaynaklanır. Anne-baba, saygın oldukları için onlara "öf" demek bile haramdır. Dünyadaki cennetimiz ailenin mahremiyeti de Allah'ın aileye yüklemiş olduğu saygınlıktan kaynaklanır. Aile mahremiyeti ihlal ve ifşa edildiğinde toplumda büyük kötülükler, bozulmalar ortaya çıkar. Bunun içindir ki Rabbimiz, insanlığa ilk olarak Hz. Âdem ve Havva aracılığıyla insanın ve ailenin mahremiyetini öğretmiş ve bu mahremiyetin korunmasını emretmiştir.

Kardeşlerim!

Irz, namus, hayâ, iffet ve mahremiyet gibi insana özgü değerler, zamanla sadece belli bir cinsiyette bulunması gereken değerler gibi telakki edilmişlerdir. Zira ırz, namus, hayâ ve iffet gibi kavramlar, herhangi bir cinsle sınırlı olmaksızın kadın erkek herkesi kuşatmaktadır. Irz ve namus, hayâ ve mahremiyet, kadını ne kadar yüce, saygın ve müzeyyen kılıyorsa erkeği de o derece yüce ve saygın kılmaktadır. İffetsizlik ve hayâsızlık, kadını ne kadar aşağıların aşağısına çekiyorsa erkeği de o derece alçaltmaktadır.

Kardeşlerim!

İnsanı insan, mümini kâmil kılan bu erdemlerin hemen hepsi, hayatı ve var olmayı ifade etmektedir. Eğer bir insan, bu erdemleri kaybetmiş ve mahremiyet anlayışını yitirmişse o insanın varlığıyla yokluğu arasındaki fark ortadan kalkmıştır. Gerçek şu ki; dünyada bazı şeylerden mahrum olmak, insan için zor ve kötü bir durumdur. Unutulmamalıdır ki en kötü mahrumiyet, mahremiyetten mahrum ve yoksun olmaktır.

Kardeşlerim!

Bugün iletişim ve teknoloji çağında yaşıyoruz. İletişim araç ve gereçleri hayatımızı bir yönüyle kolaylaştırırken diğer yönüyle zorlaştırmaktadır. Kitle iletişim araçları ve sosyal medyanın sınır tanımaksızın ve ölçüsüzce mahremiyeti hiçe sayarak kullanımı, kişisel, ailevi ve toplumsal birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle ailemizi, yavrularımızı, gençlerimizi bütün bu kötülüklerden koruyacak bir merhamet ve mahremiyet eğitimine ihtiyacımız var. Bugün, çocuklarımızı her geçen gün hakikat dünyasından koparıp sanal dünyaya mahkûm eden bu gidişata karşı bilinçlendirmeye çok ihtiyacımız var. Ailenin temelini oluşturan muhabbet, merhamet, sevgi, sadakat ve mahremiyet gibi değerleri korumak ve gelecek nesillere aktarmak hususunda hepimize

düşen büyük görevler ve sorumluluklar var. Yüce Rabbimiz, bizleri sorumluluklarının bilincinde olan kullarından eylesin.

Kardeşlerim!

Yarın akşam on bir ayın sultanı Ramazan'ın habercisi olan Berat Kandilini idrak edeceğiz. Kandilinizi şimdiden tebrik ediyorum. Berat Kandilinin hep birlikte ebedî kurtuluş beratımız olmasını; ülkemiz, gönül coğrafyamız, Âlem-i İslam ve bütün insanlığa hayırlar getirmesini Yüce Rabbimizden diliyorum.

HAYATA EMEKLE DOKUNMAK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَمَنْ كَانَ اَخُوهُ تَحْتَ يَدِهِ فَلْيُطْعِمْهُ مِمَّا يَاْكُلُ ، وَلْيُلْبِسْهُ مِمَّا يَلْبَسُ ، وَلَا تُكَلِّفُوهُمْ مَا يَغْلِبُهُمْ ، فَاِنْ كَلَّفْتُمُوهُمْ فَاَعِينُوهُمْ.

Cumanız mübarek olsun Aziz Kardeşlerim!

Bugünkü hutbemizde milyonlarca kardeşimizin hukukunu ilgilendiren ve çoğu kez ihmal ettiğimiz önemli bir konuyu sizlerle paylaşmak istiyorum: Hizmet ve emeğiyle hayatımızı kolaylaştıranlara saygı ve nezaketle davranmak.

Kardeşlerim!

Medine'de Allah Resûlüne gönülden bağlı, Ümmü Mihcen isminde bir hanım sahabî vardı. Medine'nin kenar mahallelerinden birinde ikamet eden bu sahabî, her gün Allah rızası için gelir ve Mescid-i Nebevî'nin temizliğini yapardı. Peygamberimiz (s.a.s.), onun bu fedakârlığını takdir eder ve kendisine derin bir muhabbet duyardı. Bir ara ondan haber alamayan Efendimiz, onun nerede olduğunu sordu. Sahabe, bu fedakâr kadının vefat ettiğini ve defnedildiğini söyleyince Efendimiz çok ama çok üzüldü. Kutlu Nebi, "**Keşke bana haber verseydiniz?**" diyerek üzüntüsünü dile getirdi. Ve hiç yapmadığı bir şey yaptı. Ümmü Mihcen'in kabrine gitti, kabri başında cenaze namazı kıldı ve ona dua etti.[1]

Kardeşlerim!

Hayatta her birimizin bir meşgalesi vardır. Kimimiz amir, kimimiz memur, kimimiz işçi, kimimiz işveren. Aslında özü itibariyle her birimiz, diğerlerimizin hayatlarına bir emekle, bir fedakârlıkla dokunuyoruz. Kimi kardeşlerimiz, sokaklarımızı, okullarımızı, camilerimizi temizliyor. Kimi kardeşlerimiz, ekmeğimizi, yiyeceğimizi, giyeceğimizi üretiyor. Kimi kardeşlerimiz, canı pahasına güvenliğimizi, huzurumuzu temin ediyor. Ancak, gündelik hayatımızın akışı içinde çoğu kez bize emeğiyle hizmet eden kardeşlerimizi unuturuz,

* 14.10.2016 tarihli hutbedir.

1 Buhârî, Salât, 72.

ihmal ederiz, bazen hiç görmeyiz. Oysa bize düşen, hayatımıza katkı sağlayan, bize hayatı kolaylaştıran her kardeşimizin hem onurunu, hem emeğini saygın ve kutsal kabul etmektir. Ona değer vermektir. Hiçbir kimseyi topluma ve insanlığa yapmış olduğu meşru hizmetin çeşidinden dolayı küçük görmemek, tahkir etmemektir. Zira işimiz, toplumsal hayattaki konumumuz her ne olursa olsun her insanın, insanlık onuru, haysiyeti aynıdır. Ve Kerim Kitabımızın ifadesiyle her insan saygındır, mükerremdir.[2] Kaldı ki hepimiz aynı topraktan yaratılmışız. Aynı zamanda bizler iman kardeşiyiz.

Nitekim Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: "**Hizmet edenleriniz, sizin kardeşlerinizdir. Allah, onları sizin himayenize vermiştir. Kimin yanında bir kardeşi çalışıyorsa ona yediğinden yedirsin, giydiğinden giydirsin. Hizmet edenlerinize takatlerini aşan yük yüklemeyin. Eğer onlara ağır işler yüklerseniz bizzat kendiniz onlara yardım edin.**'"[3]

Kardeşlerim!

Geliniz! Bugün, bu mübarek saatte Allah Resûlü'nün işlerini bizzat kendisinin yaptığını hatırlayalım. Geliniz, onun ayakkabısını tamir ettiğini, elbisesinin söküğünü diktiğini, süt sağdığını yeniden hatırlayalım. Geliniz! Onun kendisine hizmet edenlere olan nezaket ve merhametini ona on yıl hizmet eden Enes'ten dinleyelim: "Allah Resûlü, beni bir kez olsun azarlamadı, kalbimi kırmadı. 'Niçin böyle yapmadın?' ya da, 'Şöyle yapsaydın ya!' gibi sözler dahi söylemedi. Bana karşı sürekli 'evladım', 'yavrucuğum' gibi gönül alıcı, sevgi dolu ifadeler kullandı.[4]

Kardeşlerim!

Geliniz! Efendimizin "**İşçiye ücretini alın teri kurumadan veriniz.**" sözüne yeniden kulak verelim. Geliniz! Hayatımızı kolaylaştıran, emeğiyle hayatımıza dokunan kardeşlerimize saygı gösterelim. Geliniz! Onları incitecek, gönüllerini kıracak tavır ve davranışlardan uzak duralım. Ve bilelim ki, hayatımız onların emekleriyle ve hizmetleriyle daha da güzelleşmektedir.

Kardeşlerim!

Geliniz! Hep birlikte gönülden "âmin" diyeceğimiz şu dua ile hutbemizi bitirelim: Ey Rabbimiz! Bizleri mükerrem olarak yarattığın insana saygı ve merhametten mahrum eyleme! Kardeşlerimizin izzet ve onuruna halel getirecek, onların emeğini zayi edecek davranışlardan bizleri muhafaza eyle! Emek ve hizmetiyle bize hayatımızı kolaylaştıran kardeşlerimizin işlerini Sen kolay kıl Allah'ım!

2 İsra, 17/70.

3 Buhârî, İman, 22.

4 Buhârî, Edeb, 39; Müslim, Âdâb, 31.

İŞ VE TİCARET HAYATI (AHÎLİK ÖRNEĞİ)*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَاْكُلُٓوا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ اِلَّٓا اَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُٓوا اَنْفُسَكُمْ

اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا

Kardeşlerim!

Rabbimiz; "Ey İman edenler! Karşılıklı rızaya dayanan ticaret dışında mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin"[1] buyurmaktadır.

Resulullah Efendimiz (s.a.s.) bir gün pazarda dolaşırken bir buğday satıcısına uğrar. Buğday yığınına elini daldırır ve parmaklarına ıslaklık dokunur. Bunun üzerine satıcıya; "Ey bu yığının sahibi, nedir bu durum?" der. Satıcı buğdayın yağmur sebebiyle ıslandığını söyler. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.s.); "O ıslak olan kısmı insanların görmesi için yığının üzerine çıkarmanız gerekmez mi?" diyerek satıcıyı uyarır ve şu evrensel ikazda bulunur; "Bizi aldatan bizden değildir!"[2]

Kardeşlerim!

İşte bu ilahi ve nebevî mesajlardan hareketle ecdadımız dürüst, aldatmadan uzak bir ticaret yapılanmasını sağlamak amacıyla; "Ahîlik" teşkilatını ihdas etmişlerdir. Ahîlik teşkilatı, iş ve ticaret hayatı içerisinde yer alanları; vefâ, doğruluk, emniyet, cömertlik, tevazu gibi prensipler şemsiyesi altında birleştirmiş ve her şeyden öte onları "kardeş" kılmıştır. Ahlâkın, ticârî hayat için de vazgeçilmez olduğunu, mensuplarına özümsetmiştir.

Kardeşlerim!

Bu teşkilat mensuplarının "yiğit" olarak anılması helalinden, alın teri ve el emeği ile kazanmanın, ne kadar yiğitçe bir iş olduğunu göstermesi bakımından

* 06.05.2011 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Nisâ 4/29.

2 Tirmizi, Buyû',74.

oldukça manidardır. Aynı zamanda Resulullah Efendimiz'in; "**Hiçbir kimse kendi elinin emeğinden daha hayırlı bir lokma yememiştir.**"[3] hadisi şerifi bu teşkilat mensuplarının ticarî hayatlarının zeminini teşkil etmiştir. Ahîlik teşkilatı, mal ve kalite kontrolü, fiyat tespiti yaparak insanların aldatılmasına engel olmuştur. Mesleğe yeni başlayan kimselerin, işini iyice öğrenip liyakatli hale gelmedikçe, iş hayatında yer almasına müsaade edilmemiştir. Bu bağlamda Yüce Rabbimizin; "**Emanetleri ehline verin**"[4] uyarısına her zaman sadık kalınmıştır.

Ahîlik teşkilatı, yalan, gıybet, hile gibi davranışları meslekten atılmayı gerektiren sebeplerden saymıştır. Şüphesiz bu davranışlar, sadece insan onurunu zedelemekle kalmayıp, Allah katında da kişiyi mesul duruma düşürecektir. Ayrıca; "**Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğru söz söyleyin ki Allah sizin işlerinizi düzeltsin ve günahlarınızı bağışlasın. Kim Allah'a ve Resülüne itaat ederse, muhakkak büyük bir başarıya ulaşmıştır.**"[5], "**Ölçüde ve tartıda hile yapanların vay haline! Onlar insanlardan bir şey ölçüp aldıkları zaman, tam ölçerler. Fakat kendileri onlara bir şey ölçüp yahut tartıp verdikleri zaman eksik ölçüp tartarlar**"[6], "**Ölçtüğünüzde ölçmeyi tam yapın, doğru terazi ile tartın. Bu daha hayırlı, sonuç bakımından daha güzeldir.**"[7] ayetleriyle yapılan uyarıları da ihmal etmek olacaktır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Haksız yollara meyledilmeden, insanların hak ve hukukunu gasp etmeden yapılan her türlü ticari faaliyet dinimiz tarafından tavsiye edilmiştir. Kişinin kimseye muhtaç olmadan hayatını sürdürmesi, çoluk-çocuğunun nafakasını temin etmesi esastır. Bu maksatla helal ve meşrû yoldan kazanç temini için iş ve ticaret hayatının içinde bulunmak, kısacası çalışmak; kutsal ve değerli sayılmıştır. Ancak Allah'ın rızasını, helal-haram çizgisini gözetmeyen, haksızlık ve aldatma içeren her türlü ticaret de yerilmiştir. Helal olmayan kazancın ibadetimize, duamıza, hayatımıza çeşitli olumsuzluklarla yansıyacağını unutmayalım. Nitekim âlemlere rahmet olan Efendimiz(s.a.s.); uzun seferlere çıkan ancak helal-harama riayet etmeyen bir şahıs üzerinden şöyle buyurmuştur; "**Yediği haram, içtiği haram, giydiği haram bir kimsenin duasına Allah cevap verir mi?**"[8] Evet, Allah, bu konumdaki şahsın yapacağı duaya icabet etmez.

Hutbemizi, şu hadisi şerif mealiyle bitirelim: "**Güvenilir ve dürüst tüccar kıyamet gününde Peygamberler, sıddıklar ve şehitlerle beraber olacaktır.**"[9]

3 Buhârî, Buyû',15.
4 Nisâ 4/58
5 Ahzab 33/70-71.
6 Mutaffifîn 83/1-3.
7 İsrâ 17/35.
8 Müslim, Zekât, 19.
9 Tirmizi, Buyû', 4.

TİCARET AHLAKI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ ۝ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ۝ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ۝
أَلَا يَظُنُّ أُولَٰئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ۝ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ۝ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا ...

Aziz Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.), zaman zaman Medine pazarına giderdi. Orada alışveriş ve ticaret yapan insanlar üzerinde izlenimde bulunur, onlarla sohbet ederdi. Yanlış tutum ve davranışlar sergileyenleri uyarırdı. Nitekim Yüce Rabbimizin alışverişe yönelik hayati ikazları ihtiva eden şu ayetleri nazil oldu: "Ölçü ve tartıda hile yapanlara yazıklar olsun. Onlar, insanlardan bir şey aldıklarında tam ölçüp tartarlar. Kendileri başkalarına vermek için ölçtüklerinde ise eksik tartarlar. Onlar, büyük bir gün için diriltileceklerini hiç mi düşünmezler? O gün insanlar, Âlemlerin Rabbinin huzurunda hazır beklerler."[1]

Kardeşlerim!

Bu âyetler nazil olduktan sonra müminler, Peygamberimizin rehberliğinde alışverişte daha hassas, daha dikkatli davranmaya başladılar.[2] Resûlullah Efendimiz (s.a.s.), bu durumdan gayet hoşnut oldu. "Yâ Rabbi! Bunların ölçü ve tartılarını, alışverişlerini bereketli kıl!" duasıyla onları ticarete teşvik etti.[3]

Aziz Müminler!

Yüce dinimiz İslam, bizlere bir alışveriş, bir ticaret ahlakı öğretmiştir. Bu ahlakın başında dürüst davranmak vardır. Yalan ve aldatmaktan kaçınmak vardır. Zira doğruluk ve dürüstlük, mümin olmanın bir gereğidir. Erdemli

* 18.08.2017 tarihli hutbedir.

1 Mutaffifîn, 83/1-6.

2 İbn Mâce, Ticâret, 35.

3 Buhârî, Büyû', 53.

bir birey olarak yaşamanın şartıdır. Kaldı ki, sadece alışverişte değil; mümin, hayatın her alanında samimiyeti kuşanması gereken kişidir. Yüce Rabbimizin فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ "**Emrolunduğun gibi dosdoğru ol**"[4] emri, müminin söz, tutum ve davranışlarının mihveridir. Peygamberimiz (s.a.s.)'in مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا "**Bizi aldatan bizden değildir**"[5] uyarısı, müminin insanlarla olan ilişkisinde vazgeçilmez bir ilkedir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Allah Resûlü (s.a.s.), "**Dürüst ve güvenilir tüccar, peygamberler, dosdoğru kimseler ve şehitlerle beraberdir.**"[6] buyurmuştur. Bu hadisten de anlaşılacağı üzere alışverişte, ticarette açık sözlü, şeffaf olmak, önemli ahlakî bir ilkedir. Şu olay bunun en güzel örneklerindendir: Sahabeden biri, alışverişle ilgili zihnini meşgul eden bazı hususları danışmak üzere Peygamberimiz (s.a.s.)'in yanına gelir. Allah Resûlü, onu dikkatlice dinledikten sonra kendisine şu nasihatte bulunur: "**Bir şey satın almak istediğin zaman, verebileceğin fiyatı söyle! Bir şey satmak istediğin zaman da, yüksek fiyat değil, onun piyasadaki değerini söyle!**"[7]

Değerli Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.), "**Kusurlu bir malı, kusurunu açıklamadan satması Müslümana helâl değildir.**"[8] hadisiyle bizleri uyarmıştır. Zira malın kusurunu gizlemek, alışverişin bereketini, insanların birbirine olan güvenini yok eder. Satıcı, her ne kadar kâr etmiş gibi gözükse de onun kârı hüsrandır. Bunun bilincinde olan bir mümin, kâr ve kazanç elde etmek için her yolu mubah göremez. Aldatıcı reklam, hile, haksız rekabet ve aşırı kâr gibi yollara tevessül edemez. Bir başkasının kaybı ve zararı üzerinden kazanç ve kâr devşiremez. Bilir ki bir başkasını aldatması aslında bizatihi kendisini aldatmasıdır. Nitekim Yüce Rabbimiz, geçmiş toplumlardan kimilerinin, alışverişte dürüst davranmayarak yeryüzünde bozgunculuk çıkardıkları için helak edildiklerini bildirmiştir.[9]

Kardeşlerim!

Ticaret ahlâkının temel ilkelerinden biri de kazancın helâl olmasına dikkat etmektir. Yapıp ettiklerinden bir gün mutlaka hesaba çekileceğine inanan bir mümin, kazancına haram karıştıramaz. Bu anlamda Yüce Allah'ın haram kıldığı şeyleri alıp satmak bir Müslüman için helâl değildir. İçki, uyuşturucu

4 Hûd, 11/112.
5 Müslim, Îmân, 164.
6 Tirmizî, Büyû', 4.
7 İbn Mâce, Ticâret, 29.
8 İbn Mâce, Ticâret, 45.
9 Hûd, 11/84-95.

ticareti yapmak, kumar oynamak veya oynatmak, vergi kaçırmak gibi hususlardan Müslüman uzak durmalıdır.

Aziz Müminler!

Ne hazindir ki, kimileri gün geçtikçe helal kazanç duyarlılığını yitirmektedir. Kimileri, her yolu mubah sayarak sadece kazanç ve menfaat odaklı hareket edebilmektedir. Kimileri, hırs ve tamahın, kuralsızca daha çok kazanmanın, hâsılı dünya malının esiri olabilmektedir. Kimileriyse Allah'ın en büyük ayeti olan insanın maddi ve manevi kazanımlarını ölçüsüz ve hayasızca istismar edebilmektedir.

Oysa hayatımızın her alanında olduğu gibi alışverişte de asıl olan Yüce Rabbimizin rızasıdır. Öyleyse geliniz! Kazancımızı doğruluk ve samimiyet üzerine inşa edelim. Kul hakkına riayet ederek sofralarımızı, ömrümüzü daha da bereketli kılalım. Kendimizin, eşimizin, evladımızın boğazından haram bir lokma geçmemesi için duyarlı olalım. Alışverişimizde, ticaretimizde Peygamberimiz (s.a.s.)'in şu hadisi hepimiz için bir ölçü olsun: "**Dünya malı, tatlı ve çekicidir. Kim onu tok gözlü bir şekilde alırsa o mal bereketlenir. Kim de onu açgözlülük ve ihtirasla alırsa bereketi kaybolur.**"[10]

10 Buhârî, Zekât, 50.

İMAN VE İSLAM'IN TEZAHÜRÜ: FAYDASIZ ŞEYLERDEN UZAK DURMAK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ

Aziz Kardeşlerim! Bayramınız, Cumanız Mübarek Olsun.

Müminler olarak bizleri bu kutlu bayram gününe, bu Cuma vaktine eriştiren, bizlere bayram sevinci lütfeden Yüce Rabbimize hamd olsun. Bizlere imanı ve İslam'ı, ibadeti ve ahlakı, hamdi ve şükrü öğreten Peygamber Efendimize salat ve selam olsun.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: "**O müminler, gıybet, dedikodu, yalan gibi sözleri işittikleri zaman, ondan yüz çevirirler. 'Bizim yaptıklarımızın sorumluluğu bize, sizin yaptıklarınızın sorumluluğu da size aittir. Selam olsun size. Bizim cahillik edenlerle işimiz yok' derler.**"[1]

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de okuduğum hadis-i şerifte şöyle buyuruyor: "**Kendisini ilgilendirmeyen söz, tutum ve davranışlardan uzak durması, kişinin iyi bir Müslüman olduğunun göstergesidir.**"[2]

Kardeşlerim!

Bugün, iki bayramı bir arada yaşadığımız büyük bir gün… Bugün, kaynaşmamız, birbirimize kardeşliğimizi daha fazla hissettirmemiz için Rabbimizin bize armağan ettiği sevinç günü... Bugün, telbiyelerin tekbirlere, dua ve niyazlara karıştığı feyizli ve bereketli bir gün…

* 01.09.2017 tarihli hutbedir.

1 Kasas, 28/55.

2 Tirmizî, Zühd, 11.

Aziz Müminler!

Bayramlar, sadece neşe, eğlence ve tatil günleri değildir. Bayramlar, aynı zamanda müminin hayatını anlamlandıran, onu Rabbine ve kardeşlerine yaklaştıran günlerdir. Bu günler, huzur ve mutluluğun müminler arasında paylaşılarak arttığı; hüzün ve kederin yardımlaşarak azaltıldığı günlerdir. Müminler olarak bizler, bayramımızı bu şuurla idrak edeceğiz. Bayramın ve hayatın her anını Rabbimizin rızasına uygun söz ve davranışlarla değerlendirmeye çalışacağız. Zira mümin, kendisine, çevresine, insanlığa faydası olmayan söz, tutum ve davranışlardan uzak duran kimsedir.

Kardeşlerim!

İman etmek, sorumluluğu üstlenmektir. Bu anlamda bizlere verilen her nimet, bir şükrü gerektirir. Bizlere lütfedilen her imkân, beraberinde bir sorumluluk getirir. Bu imkanları Rabbimizin rızası ve insanlığın hayrı doğrultusunda kullanmak ve korumak, bizim en büyük sorumluluğumuzdur.

Bu anlamda dilimiz, yalana değil, doğruya dönmelidir. Sözümüz, batıla değil, hakka tercüman olmalıdır. Gözümüz, fitne ve fesadı değil, ıslah ve huzuru aramalıdır. Elimiz, şerre değil, her daim hayra uzanmalıdır. Zihnimiz, çevremize kötülük ve çirkinlik değil, iyilik ve güzellikler saçmalıdır. Gönlümüz, kin ve nefret değil, sevgi ve muhabbet yaymalıdır.

Kardeşlerim!

Allah Rasulü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur. "**Kıyamet gününde insanoğlu, şu beş şeyden hesaba çekilmedikçe Rabbinin huzurundan bir yere kımıldayamaz: Ömrünü nerede ve nasıl tükettiğinden, gençliğini ne şekilde geçirdiğinden, malını/servetini nereden kazanıp nerelere harcadığından, bildiği ile amel edip etmediğinden.**"[3]

Muhterem Müslümanlar!

Bu hadisten de anlaşılacağı üzere hepimiz bir hesap vaktine doğru hızla yol alıyoruz. Bu yolculukta sermayemiz, bir saniyesi bile boşa geçirilemeyecek kadar değerli olan ömrümüzdür. Bu yolculukta en büyük gücümüz, Allah'a olan iman ve teslimiyetimizdir. Kazanımlarımız, hayır ve iyiliklerimiz, salih amellerimizdir. Bütün bunları israf etmek, beyhude tüketmek ise bizim en büyük kaybımız ve hüsranımızdır.

Hayat yolculuğumuzda bize düşen, boş söz, tutum ve davranışlardan uzak durmaktır. Zira mâlâyani olarak isimlendirilen boş söz ve faydasız davranışlar, öncelikle zihnimizi gereksiz yere meşgul eder; kişiliğimizi ve itibarımızı zedeler; zamanla bizleri esir alır. Dünyamıza da âhiretimize de yararı olmayan

3 Tirmizi, Sıfatü'l- Kıyâme, 1.

meşguliyetler, bizlere hayır, bereket ve güzellik kazandırmaz. Aksine vaktimizi öldürür, ömrümüzü tüketir.

Kardeşlerim!

Günümüzde zaman tuzağı olan faydasız bazı televizyon programları, internet siteleri, oyunlar, adeta bir mâlâyani sektörü meydana getirmiştir. Dünya ve âhirete bir katkısı olmayan bu tür meşguliyetler, kişiyi kendisinden, Rabbinden ve çevresinden uzaklaştırmaktadır. Kardeşlerine yabancılaştırmaktadır. Oysa mümin, ancak iki âleme de yararlı olan salih amellere yöneldikçe zamanın bereketini hisseder. Mümin, ancak insanlığına yakışan söz, tutum ve davranışlar sergiledikçe erdemli bir birey olur, yücelir ve saygı görür.

Aziz Kardeşlerim!

Hutbemi Peygamberimiz (s.a.s.)'in öğrettiği şu duayla bitirmek istiyorum: "**Allah'ım! Kulağımızın kötülüğünden, gözümüzün kötülüğünden, dilimizin kötülüğünden, kalbimizin kötülüğünden sana sığınırız.**"[4] Bizleri bunlardan muhafaza eyle Ya Rabbi!

4 Nesâî, İstiâze, 4.

HELAL HARAM DUYARLILIĞI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا اِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْاَنْصَابُ وَالْاَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ الْحَلَالَ بَيِّنٌ وَاِنَّ الْحَرَامَ بَيِّنٌ وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنِ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ...

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyurmuştur: "Ey iman edenler! İçki ve benzeri şeyler, kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak, şeytan işi birer pisliktir. Onlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz."[1]

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de, okuduğum hadis-i şerifte şöyle buyurmuştur: "Helâl de bellidir, haram da bellidir. İkisinin arasında birtakım şüpheli hususlar vardır ki insanların çoğu bunları bilmezler. Kim şüpheli şeylerden sakınırsa, dinini ve haysiyetini korumuş olur. Kim de şüpheli şeylere düşerse, harama düşmüş olur…"[2]

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, insanı en değerli varlık olarak yaratmıştır. Tertemiz fıtratını korumak ve ebedi kurtuluşa ulaşmasını sağlamak için ona bazı sınırlar çizmiştir. Hayatımız boyunca riayet etmemiz gereken bu sınırlara helal ve haram diyoruz.

Helal, yaratılışın gaye ve hikmetine uygun olan güzelliklerdir. Haram ise, mükerrem olarak yaratılan insanın onur ve haysiyetini zedeleyen, ona zarar veren çirkinliklerdir. Helal, Allah'ın rızasına uygun söz, tutum ve davranışlardır. Haram ise Rabbimizin gazabına ve insanların kınamasına neden olacak kötülüklerdir.

---

* 22.12.2017 tarihli hutbedir

1 Mâide, 5/90.

2 Buhârî, Îmân, 39; Müslim, Müsâkât, 107.

Değerli Müminler!

Helali gözetmek, Allah'a imanın yani O'na verdiğimiz kulluk sözüne sadakatin göstergesidir. Harama bulaşmak ise bu sözü göz ardı etmektir. Helalin peşinde koşmak, insana yaraşır, nezih ve şerefli bir hayat yaşama gayretidir. Harama dalmak ise zihni ve gönlü bulandırma; heva ve hevesin, arzu ve isteklerin esiri olma halidir.

İnsan, helale ne kadar yaklaşırsa huzura da o kadar yaklaşır. Harama doğru yürümenin sonu ise pişmanlık ve mutsuzluktur. Helâl-haram duyarlılığını yitirerek israf edilmiş bir ömrün akıbeti hüsrandır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Dinimizde hiç kimsenin kendi arzusuna göre helal ve haram koyma yetkisi yoktur. Kur'an-ı Kerim'in rahmet yüklü mesajlarına iman eden, Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in kutlu yolundan yürüyen her mümin, helal-haram duyarlılığına sahip olmak zorundadır. Mümin, imanının gereği olarak Rabbini seven, sınırlarını bilen, kendini tanıyan insandır. O, vicdan ve merhametini yitirerek hiçbir canı incitemez. Duyarsız, hürmetsiz ve iffetsiz davranarak kendisinin ve başkasının haysiyetini çiğneyemez.

Mümin, şu geçici dünyada sayılı nefeslerini falcılık, kumar, şans oyunları, faiz, rüşvet, tefecilik, hırsızlık gibi haksız kazançlarla tüketemez. Allah'ın kendisine emanet verdiği bedenini alkollü içki ve uyuşturucu maddelerle zehirleyemez. Helal olmayan yiyecek ve içeceklerle sağlığına yazık edemez.

Mümin öyle bir insandır ki; yetim malına el uzatamaz. Kul ve kamu hakkına giremez. Eş ve çocuklarına, anne ve babasına, komşu ve akrabasına kötü muamelede bulunamaz. Yalan, yalancı şahitlik, iftira ve kötü sözlerle dilini kirletemez. Emanete asla ihanet edemez, verdiği sözden dönemez. Fitne ve fesat peşinde koşamaz, bozgunculuk yapamaz.

Değerli Kardeşlerim!

Müminler olarak, helal ve haram sınırları karşısındaki tutumumuza bakalım. Her birimiz, şu soruları kendimize soralım: Helal-haram duyarlılığı çerçevesinde bir hayat mı yaşıyoruz? Yoksa bir idrak tutulması içinde miyiz? Günahı umursamayarak, haramdan kaçınmayarak dünya ve âhiret mutluluğumuzu tehlikeye mi atıyoruz? Yoksa gönülden bir tövbe ile bir daha geri dönmemek üzere yanlışlarımızı terk edebiliyor muyuz?

Kıymetli Kardeşlerim!

Unutmayalım ki; mümine yaraşan, helale ve harama karşı uyanık olmaktır. İnsan hata yapabilir. Ama hata edenlerin en ferasetlileri, en kısa zamanda hatadan dönen ve tövbe edenlerdir.

Hutbemizi Peygamberimiz (s.a.s.)'in şu duasıyla bitirmek istiyorum: "Allah'ım! Doğu ile batı arasını uzaklaştırdığın gibi benimle günahlarımın arasını da uzaklaştır!

Allah'ım! Beyaz elbisenin kirden arınması gibi beni de günahlarımdan arındır!"[3]

3 Buhârî, Ezân, 89.

KAPANMAYAN YARAMIZ: KUDÜS*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سُبْحَانَ الَّذِیْٓ اَسْرٰی بِعَبْدِهٖ لَیْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَی الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِیْ بَارَكْنَا حَوْلَهٗ لِنُرِیَهٗ مِنْ اٰیَاتِنَا اِنَّهٗ هُوَ السَّمِیْعُ الْبَصِیْرُ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ

لَا تُشَدُّ الرِّحَالُ اِلَّا اِلٰی ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ مَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَسْجِدِیْ هٰذَا وَالْمَسْجِدِ الْاَقْصٰی.

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu bir gece Mescid-i Haram'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah'ın şanı yücedir. Hiç şüphesiz O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Üç mescit için ibadet maksadıyla yolculuğa çıkılabilir: Mescid-i Haram, Benim şu mescidim ve Mescid-i Aksâ.**"[2]

Kardeşlerim!

Kudüs, bizim gözbebeğimizdir. Kudüs, bizim tükenmeyen özlemimizdir. Kudüs, nice peygamberin tevhid mücadelesine sahne olmuş, ismiyle ve çevresiyle mukaddes ve mübarek kılınmış bir şehirdir. Kudüs, Kutsi Şerif'tir. Diğer adıyla Beytü'l-Makdis'tir. Binlerce yıldır birçok medeniyete beşiklik yapan Kudüs ve çevresinde Hz. İbrahim, Hz. Yakub, Hz. Musa, Hz. Süleyman ve Hz. İsa gibi nice peygamberler yaşamıştır. İsrâ ve Mirâc olayı ile Kudüs'ün son kutlu misafiri Efendimiz Muhammed Mustafa (s.a.s.) olmuştur. İslam'ın ilk kıblesi Mescid-i Aksâ da Kudüs'tedir.

Kudüs ve Mescid-i Aksâ, bize Peygamberimizin müjdesi ve emanetidir. Kudüs, her müminin gönülden bağlandığı ve aziz bildiği bir şehirdir. Kudüs, herhangi bir toprak parçası değildir. Kudüs, sadece Filistin ve Mescid-i Aksâ

* 08.12.2017 tarihli hutbedir.

1 İsrâ, 17/1.

2 Müslim, Hac, 511.

civarında yaşayanların değil, tüm dünya Müslümanlarının ve insanlığın ortak meselesidir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Kudüs, Hz. Ömer'in fethiyle huzura kavuşmuştur. Müslümanlar, Kudüs'te uzun yıllar adaletli bir yönetim sergilemişlerdir. Herkesin canına, malına, inancına saygı duymuşlardır. Hatta gayr-i müslimler, aralarındaki anlaşmazlıkların çözümünde İslam'ın adaletine sığınmışlardır. Ama Darü's-selam, yani barış ve huzurun merkezi olan Kudüs uzun zamandır mahzundur, yıllardır kan ağlamaktadır. Kudüs, bugün kapanmayan yaramız, dinmeyen sızımızdır. Kudüs, her türlü saldırıya maruz kalarak barışın şehri olmaktan çıkmıştır. Peygamberler diyarında silahlar susmamaktadır. Masum insanlar acımasızca katledilmektedir.

Kardeşlerim!

Kudüs ve çevresinde yaşayanlar, baskı, şiddet ve yalnızlaştırma gibi insanlık dışı uygulamalara maruz bırakılmaktadır. İnsanların yaşama, inanç ve düşünce özgürlüğüne insafsızca kastedilmekte, kimlik ve kişilikleri, onur ve haysiyetleri hedef alınmaktadır. Gözbebeğimiz olan Mescid-i Aksâ'dan daha dün müminler alıkonmuşken bugün ise Kudüs, işgal edilmeye çalışılmaktadır. İnsanlığı, kadim geleneği ve uluslararası hukuku hiçe sayan pervasız bir anlayış, Kudüs'ü İsrail'in başkenti yapma gayreti içerisindedir.

Bilinmelidir ki; böylesi fütursuzca girişimler, Kudüs ve çevresini huzursuzluk ve çatışma yurdu haline getirecektir. Bu tür kabul edilemez teşebbüsler, sağduyuya ve insanlığın vicdanına vurulan büyük bir darbedir. Huzuru, barışı ve güvenliği yok etmeye yönelik tehlikeli bir adımdır.

Kıymetli Müminler!

İnsanlık şiddet, zulüm, savaş ve göç gibi olumsuzluklar nedeniyle büyük acılar yaşamaktadır. Bütün bunlara ilaveten Kudüs'e yönelik basiret ve ferasetten uzak, insaf ve vicdandan mahrum bu teşebbüsler, sağduyu sahibi her insanı endişeye sevk etmiştir. Bütün bunlar karşısında her birimize düşen vazife, bu tür olumsuzluklara asla rıza göstermemektir. Dünyanın neresinde olursa olsun, kime karşı yapılırsa yapılsın, yanlışa ve haksızlığa boyun eğmemektir.

Şu bir gerçektir ki; bugün İslam coğrafyasının, kardeşlerimizin ve insanlığın maruz kaldığı tüm felaket, zulüm ve mağduriyetlerden çıkaracağımız dersler vardır. Geliniz, bir an önce ümmet bilinciyle iman kardeşliğimizi pekiştirelim. Birbirimizin saygınlığını ve haklarını koruyalım. İçinde bulunduğumuz zorluklardan, acılardan, mahrumiyetlerden kurtulabilmek için her birimiz olanca gücümüzle çalışalım. İnancımızı, değerlerimizi yaşayalım ve gelecek nesillerimize öğretelim.

Kıymetli Kardeşlerim!

Aziz milletimiz, tarih boyunca Kudüs'le, Mescidi Aksâ ile ve Filistinli mazlum kardeşlerimizle gönül bağını hiçbir zaman koparmamıştır. Bundan sonra da koparmayacaktır. Bizler bu bilinçle bu Cuma vaktinde Rabbimize el açıp şöyle niyaz ediyoruz: Allah'ım! Bizi yeryüzündeki bütün mazlum kardeşlerimizin acısını yüreğinde hisseden ve onlara yardım için maddi-manevi varlığını seferber eden samimi Müslümanlar eyle! Bizi basiretsizlerden, ferasetsizlerden, vicdansızlardan, zalimlerden yana eyleme!

Allah'ım! Kudüs'ü ve İslam beldelerini işgale yeltenenlere, ıslah adı altında ifsat edenlere ve barışı baltalayanlara fırsat verme! Şu mübarek Cuma günü hürmetine dualarımızı kabul eyle Allah'ım!

TÜKENMEYEN HÜZNÜMÜZ: KUDÜS VE MESCİD-İ AKSÂ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللّٰهِ اَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعٰى فِى خَرَابِهَا اُولٰٓئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ اَنْ يَدْخُلُوهَآ اِلَّا خَآئِفِينَ لَهُمْ فِى الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَنْ مَيْمُونَةَ مَوْلَاةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَتْ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللهِ، اَفْتِنَا فِى بَيْتِ الْمَقْدِسِ. قَالَ : اَرْضُ الْمَحْشَرِ وَالْمَنْشَرِ، اْئْتُوهُ فَصَلُّوا فِيهِ، فَاِنَّ صَلَاةً فِيهِ كَاَلْفِ صَلَاةٍ فِى غَيْرِهِ

Aziz Müminler!

Peygamberimiz (s.a.s.)'in eşi Hz. Meymune validemiz bir gün, "Ya Rasûlallah! Bize Beyt-i Makdis hakkında bilgi verir misin?" der. Allah Rasûlü şöyle buyurur: "**Orası mahşer ve menşer, yani yeniden diriliş yeridir. Oraya gidin ve içinde namaz kılın. Çünkü orada kılınan bir namaz başka yerdeki bin namaza bedeldir.**" Hz. Meymune: "Peki oraya girmeye gücümüz yetmezse ne yapalım ya Rasûlallah" dediğinde Rahmet Elçisi şu cevabı verir: "**Kandillerini yakmak için zeytinyağı, yakıt hediye gönderin. Kim bunu yaparsa oraya gitmiş ve namaz kılmış gibi olur.**"[1]

Muhterem Müslümanlar!

Bir şehir düşünün; nice peygamberin tevhid mücadelesine ev sahipliği yapmış. Bir şehir düşünün; üç semavi dinin kıblesi olmuş. Bir şehir düşünün; ismiyle ve çevresiyle mukaddes ve mübarek kılınmış. Sözünü ettiğimiz bu şehir, Kudüs'tür; Kuts-i Şerif'tir. Diğer adıyla Beytü'l-Makdis'tir. Binlerce yıldır birçok medeniyete beşiklik yapan, bir cazibe merkezi olan Kudüs ve çevresinde Hz. İbrahim, Hz. İsmail, Hz. Yakub, Hz. Yusuf, Hz. Musa, Hz. Süleyman ve Hz. İsa gibi nice peygamberler yaşamıştır. İslam'ın ilk kıblegâhı, Peygamberimiz (s.a.s.)'in İsrâ ve Mîrac tecrübesini yaşadığı[2] Mescid-i Aksâ da Kudüs'tedir.

* 21.07.2017 tarihli hutbedir.

1 İbn Mâce, İkâmetü's-Salât, 196; Ebû Dâvûd, Salât, 14.

2 İsrâ, 17/1.

Allah Rasulü, bu yüzden Beytü'l-Makdis ile gönül bağımızın olmasını istemiştir. Oradan umre yapmayı bizlere tavsiye etmiştir.[3]

Kardeşlerim!

Kudüs, Hz. Ömer'in fethiyle huzura kavuşmuştur. Özellikle Osmanlı devrinde Müslümanlar, insaflı ve adaletli bir yönetim sergileyerek farklı inanç mensuplarının canına, malına ve din özgürlüğüne herhangi bir müdahalede bulunmamışlardır. Hatta gayr-i müslimler, aralarındaki anlaşmazlıkların çözümünde İslam'ın adaletine sığınmışlardır. Dinimizin engin hoşgörüsünün, kuşatıcı ve kucaklayıcı anlayışının en açık tezahürü, Halil Kapısı'nın iç duvarında bulunan kitabedir. Ecdadımız, "Lâ ilâhe illallah, İbrâhim Halîlullah" yani "Allah'tan başka ilah yoktur; İbrahim, Allah'ın dostudur." yazarak bütün semavi din mensuplarının peygamber kabul ettikleri Hz. İbrahim'in adını Kudüs'ün surlarına nakşetmiştir.

Aziz Müminler!

Üzülerek belirtmek gerekir ki tarihte Darü's-selam, yani barış ve huzurun merkezi olan Kudüs uzun zamandır mahzundur. İlk kıblegâhımız Mescid-i Aksâ yaralıdır. Kudüs, bugün her türlü tecavüze maruz kalarak barışın kenti olmaktan çoktan çıkmıştır. Her bir köşesinde insanlığın ortak izlerini, hatırasını barındıran kadim şehir, huzura hasrettir. Peygamberler diyarında her geçen gün müminlerin birliği, beraberliği, en kutsal değerleri hedef alınmaktadır. Masum insanlar acımasızca katledilmektedir. Müslümanların kendi camilerinde ibadet etmeleri zalimce ve barbarca engellenmektedir. 1967 yılından beri Mescid-i Aksâ'da ilk kez geçen hafta Cuma namazı kılınamamıştır. Unutulmamalıdır ki; bir mabedi ibadete kapatmanın hiçbir hukuki gerekçesi, hiçbir dini dayanağı, hiçbir insani yönü olamaz. İnsanları mabetlerden alıkoyanlar, oraları tarumar edenler hakkında Yüce Rabbimizin şu hükmü son derece açıktır: "**Allah'ın mescitlerinde Allah'ın adının anılmasını yasak eden ve onların yıkılması için çalışandan kim daha zalimdir. Böyleleri oralara ancak korkarak girebilmelidirler. Bunlar için dünyada rezillik, âhirette de büyük bir azap vardır.**"[4]

Aziz Müminler!

Coğrafyamız büyük acılar yaşarken Mescid-i Aksâ ve çevresinde olup bitenler, sağduyu sahibi her insanı endişeye sevk etmiştir. Bizler inanıyoruz ki; peygamberleri bağrında barındıran bu mübarek topraklarda bir an önce işgal sona erecek; sağduyu, itidal ve barış hâkim olacaktır. Müslümanların kalbi, insanlığın ortak değeri olan Kudüs'te akl-ı selimin devreye girmesi en büyük temennimizdir.

3 Ebû Davûd, Salât, 14; İbn Mâce, Menâsik, 49.

4 Bakara, 2/114.

Şu bir gerçektir ki; Müslümanlar olarak tarihimizde bizi mahcup edecek hak ihlalleri, zulüm, vahşet gibi insanlık dışı uygulamalar yoktur. Ancak bugün kardeşlerimizin maruz kaldığı tüm felaketler, zulümler ve mağduriyetlerden alacağımız dersler vardır. Bir an önce ümmet bilinciyle iman kardeşliğimizi pekiştirmeliyiz. Birbirimizin saygınlığını, haklarını ve kazanımlarını korumalıyız. İslam ümmetinin yeniden aziz bir ümmet olması için her birimiz olanca gücümüzle çalışmalıyız.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bizler, millet olarak tarih boyunca Kudüs ve Mescidi Aksâ ile olan gönül bağımızı hiçbir zaman koparmadık, koparamayız. Bu bilinçle bu Cuma vaktinde Rabbimize el açıp şöyle niyaz ediyoruz: Allah'ım! Kudüs'teki ve yeryüzündeki bütün mazlum kardeşlerimizin acısını yüreğimizde hissettir! Bizi basiretsizlerden, ferasetsizlerden, vicdansızlardan, zalimlerden yana eyleme! Allah'ım! Mescid-i Aksâ'yı ve İslam beldelerini işgale yeltenenlere fırsat verme! Müslüman kardeşlerimize içinde bulundukları zor durumdan bir an evvel kurtulmaları için yardım eyle! Bizlere yeniden aziz bir ümmet olarak adaleti ayakta tutmayı nasip eyle! Şu mübarek Cuma günü hürmetine dualarımızı kabul eyle Allah'ım!

FETİH ŞUURU*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا اِنْ تَنْصُرُوا اللّٰهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ اَقْدَامَكُمْ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِتَّقُوا الظُّلْمَ فَاِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

"Niyetim, 'Allah yolunda cihad ediniz!'[1] emrine riâyet etmektir. Gayretim de, İslam dininin hâlis ve ulvî gayretidir. Benim, peygamberlere ve Allah dostlarına bağlılığım vardır. Fetih ve zafer ümidim de, daima Allah'ın lütfundandır. Ne olursa olsun inşallah zafer bizimdir! Artık ya şehîd olup cennete, veya zaferle Bizans'a gireceğiz!..."

Kardeşlerim!

Fatih Sultan Mehmet Han'ın dilinden işte böyle dökülüyordu İstanbul'u fethetme ümidi ve arzusu…

Bedir'de Sahâbe-i Kirâm, Malazgirt'te Alparslan, Kudüs'te Selahattin-i Eyyûbî, İstanbul'da Sultan Fâtih Han ve daha nice gönül eri kahraman, i'lây-ı kelimetullah için işte bu bilinçle hareket ediyordu. Eyüp Sultan Hazretlerinin İstanbul'da, Ümmü Harâm'ın Kıbrıs'ta, Abdullah b. Huzâfe'nin Afrika'da ve daha birçok sahâbenin doğdukları yerlerden çok uzaklarda şehîd olmaları fetih anlayışının en önemli göstergesidir.

Kuru bir mücadele, kavga, çatışma ve hükmetme davası olmayan fetih, açmak ve açılmak anlamlarına gelmektedir. Gönüllerdeki kilidin çözülerek gönlün, beldelerin ve ülkelerin İslam'a açılması demektir fetih. Zulumât perdelerinin kapanıp nurlu sabahların ufkumuzda arz-ı endam etmesinin adıdır fetih. İslam dininin eşsiz güzelliğinin, adaletinin, din, vicdan ve ifade özgürlüğünün bütün insanlığa yansımasının adıdır fetih. Fettâh olan Rabbimizin isminin dünyanın her bir köşesine götürülme mefkûresinin adıdır fetih. Ve fetih, imanın inkâra, ilmin cehalete, birlik ve beraberliğin düzensizliğe olan üstünlüğünün ifadesidir.

---

* 25.05.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Tevbe, 9/41.

Değerli Kardeşlerim!

Fetih evvela kişinin kendinde başlar ve kendi kendinin fâtihi olur insan. Nefis ve şeytanın esaretinden, hakka kulluk hürriyetine geçen kişidir fâtih. Arınan, kulluğun hazzına varan ve fethi sevda kabul edip Hak yoluna sevdalı kimse demektir fâtih. Gönül fethetmenin en büyük cihangirlik kabul edildiği bir medeniyetin müntesipleri olarak, "Gönül yapmak halîlim, Kâbe bünyâd etmekten yeğdir…" anlayışıyla gönüller fatihi olmaktır. Ve fatih, "Gönül yapmak gelmiyorsa elinden, bari gönül yıkılmasın dilinden" bilinciyle kötülüklere engel olan kimsedir.

Tarihimizdeki en önemli dönüm noktalarından biridir İstanbul'un Fethi. Bir çağı kapatıp bir çağı açan bu önemli olay, medeniyetimizin insana verdiği değerin en güzel ifadesidir. Devletle halkın, madde ile mananın, ilimle ahlâkın birleşmesinin sonucudur fetih. Fatih'in, mekânı değil zamanı fethederek gerçekleştirdiği büyük bir birikimin sonucudur fetih.

Kardeşlerim!

İstanbul'u fethetmek için çok defa teşebbüste bulunuluyor ancak bu başarı, henüz yirmili yaşlarında Fâtih unvanına kavuşan İkinci Mehmet'e nasip oluyordu. Çünkü Fatih'in küçüklüğünden itibaren fethi kolaylaştıracak maddi ve manevi ortam hazırlanıyordu. Fatih, eğitim ve terbiyesini gönül erleri Akşemsettin ve Molla Güraniler'den alıyordu. O, "**Ey iman edenler! Eğer siz Allah'ın dinine yardım ederseniz O da size yardım eder, ayaklarınızı kaydırmaz.**"[2] ayetinin bilinci ile samimi bir niyet taşıyordu. Fatih, "**Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah'a tevekkül et!**"[3] şeklindeki emr-i İlâhî mucibince "ya ben Bizans'ı alırım ya da Bizans beni" sözü ile candan, canandan vazgeçebiliyordu. Ve yine O, "**zulümden sakınınız. Çünkü zulüm kıyamet günü felâketlere sebep olur.**"[4] buyuran en büyük fâtih Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in izinden yürüyordu. Neticede Fatih ve şanlı ordusu, Kutlu Nebi'nin müjdesine ve övgüsüne[5] nail oluyordu.

Kardeşlerim!

İstanbul'un fethi, aziz milletimizin İslam'a ve Peygamberimiz'e olan sevgi ve bağlılığını bir kez daha göstermiştir. Bizler de ecdadımızın canları pahasına yaptıkları mücadelenin şuuruyla hareket edelim. Birlik, dirlik ve beraberliğimizin önündeki tüm engelleri kaldıralım. Unutmayalım ki, tarihimizi bilerek değerlerimiz doğrultusunda yaşamak, geçmişimize karşı bir sorumluluk, geleceğimize yönelik de atılmış en önemli adım olacaktır.

2 Muhammed, 47/7.

3 Âl-i İmrân, 3/159.

4 Müslim, Birr ve Sıla, 56.

5 Ahmed b. Hanbel, IV, 325

Kendi ifadesiyle, “Gayretim Allah’ın dinine hizmettir. Allah’ın huzuruna varınca mahcup olmamak içindir.” diyerek fethin amacını ortaya koyan Fatih’e ve tarihimizin Fatih ruhlu neferlerine selâm olsun! Ruhları şâd, mekânları cennet olsun!

AZİZ ŞEHİTLERİMİZE…*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِى سَبِيلِ اللهِ اَمْوَاتٌ بَلْ اَحْيَاءٌ وَلٰكِنْ لَا تَشْعُرُونَ . ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا اَحَدٌ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ يُحِبُّ اَنْ يَرْجِعَ اِلَى الدُّنْيَا وَلَهُ مَا عَلَى الْاَرْضِ مِنْ شَىْءٍ ، اِلَّا الشَّهِيدُ ، يَتَمَنّٰى اَنْ يَرْجِعَ اِلَى الدُّنْيَا فَيُقْتَلَ عَشْرَ مَرَّاتٍ ، لِمَا يَرٰى مِنَ الْكَرَامَةِ .

Bir anne ciğerparesini son defa koklarken, şu sözler dökülüyordu dilinden:

-“Hüseyin!.. Dayın Şıpka’da, baban Dimetoka’da ağaların da sekiz ay evvel Çanakkale’de şehit düştüler. Bak son yongam sensin! Minareden ezan sesi kesilecekse, caminin kandilleri körlenecekse, sütlerim haram olsun, öl de köye dönme! Yolun Şipka’ya uğrarsa, dayının ruhuna Fâtihâ okumayı unutma! Haydi oğul, Allah yolunu açık etsin.”

Hatice Analar, Fatma Nineler ve daha nice gönül erleri işte bu bilinçle uğurluyorlardı evlatlarını, eşlerini ve kardeşlerini şehâdet meydanlarına. Onlar, “**Allah yolunda öldürülenlere “ölüler” demeyin. Onlar diridirler. Ancak siz bunu bilemezsiniz.**”[1] ayetine gönülden inanıyorlardı. Onlar, kutsal değerler uğruna verilen her canı ölümsüzlük olarak kabul ediyorlardı.

Kardeşlerim!

Tarihin kaydettiği en önemli savaşlardan biridir Çanakkale. İnancın ve azmin hiçbir engel tanımadığının canlı şahididir Çanakkale. İnancını, kimliğini, kişiliğini tarihini ve kültürünü bilen aziz milletimizin değerleriyle yüceldiği yerin adıdır Çanakkale.

İman, vatan sevgisi, birlik, beraberlik ve dayanışma ruhu, zamanın en güçlü ve donanımlı ordularına karşı galip gelmiştir Çanakkale’de. Bu ruh bizi biz yapan, birbirimize kenetleyen yegâne güç ve kuvvettir. Seyit Onbaşılar, Mehmet Çavuşlar, Kınalı Hasanlar, Şerife Bacılar ve daha nice kahramanlar bu ruhla bağımsızlık mücadelesi vermişler ve bu güzel vatanı bizlere emanet

* 16.03.2012 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Bakara, 2/154

etmişlerdir. Bugün de bu ruhu canlı tuttuğumuz müddetçe ulaşamayacağımız hiçbir hedef kalmayacaktır. Başaramayacağımız hiçbir iş, üstesinden gelemeyeceğimiz hiçbir sorun ve çözemeyeceğimiz hiçbir problem olmayacaktır.

Kardeşlerim!

Tarihimizin bu güzel insanlarını, fedakârlıklarını ve eşini, evladını, anne-babasını gözü yaşlı geride bırakarak verdikleri mücadelelerini merhum Mehmet Âkif ne de güzel ifade etmiştir:

Âsım'ın nesli... diyordum ya... nesilmiş gerçek:
İşte çiğnetmedi nâmusunu, çiğnetmeyecek.

Şûhedâ gövdesi, bir baksana, dağlar, taşlar...
O, rükû olmasa, dünyâda eğilmez başlar...

Vurulup tertemiz alnından, uzanmış yatıyor,
Bir hilâl uğruna, yâ Rab, ne güneşler batıyor!

Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş, asker!
Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alnı değer.

Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhid'i...
Bedr'in arslanları ancak, bu kadar şanlı idi.

Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
"Gömelim gel seni tarihe" desem, sığmazsın.

Kardeşlerim!

Şehâdet aşk, şehîd ise inandığı değerler uğruna en kıymetli varlığı olan canını seve seve feda eden bir âşıktır. Yüce Mevlâ'nın; "**Allah yolunda öldürülenleri ölü saymayın, bilakis Rableri katında diridirler. Allah'ın, bol nimetinden onlara verdiği şeylerle sevinç içinde rızıklanırlar, arkalarından kendilerine ulaşamayan kimselere, kendilerine korku olmadığını ve kendilerinin üzülmeyeceklerini müjde etmek isterler**" beşâretinin sahibidir şehîd.[2]

Şehitlik mertebesi, cennetteki en yüksek mertebelerden biridir. Bu hakikati Peygamberimiz(s.a.s.) şöyle dile getiriyor: "**Cennete giren hiçbir kimse, yeryüzündeki her şey kendisinin olsa bile dünyaya geri dönmeyi arzu etmez. Sadece şehit, gördüğü aşırı itibar ve ikram sebebiyle tekrar dünyaya dönmeyi ve on defa şehit olmayı ister.**"[3]

2 Âl-i İmrân, 3/169-170

3 Buhârî, Cihâd, 21

Kardeşlerim!

Doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine her bir vatan evladının kutsal değerler, istiklal ve bağımsızlık uğruna şehit düştüğü bu kutlu zaferin yıldönümünde şehitlerimizi rahmet ve minnetle yâd edelim. İstiklal Şâirimiz Mehmet Akif'in, "Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez, / Toplu vurdukça yürekler onu top sindiremez." uyarısını dikkate alıp birliğimizi, dirliğimizi ve beraberliğimizi koruyarak onlara karşı vefa borcumuzu ödeyelim.

ÇANAKKALE VE BİRLİK RUHU*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا.

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**Yılgınlık göstermeyin, hüzünlenmeyin. Eğer iman etmiş kimseler iseniz üstün gelecek olan sizlersiniz.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Müminlerin birbirlerine olan bağlılığı, birbirine kenetlenerek inşa edilmiş bir binanın duvarları gibidir.**"[2]

Kardeşlerim!

Bundan bir asır önce kahraman ecdadımız, bütün dünyaya "Çanakkale Geçilmez" diye haykırdı. Onlar, i'lâ-yı kelimetullah için, din-i mübin-i İslâm için kanlarını ve canlarını feda ettiler. Şehadet şerbetini içtiler, o yüce mertebeye eriştiler. Tevhidi savundular, İslâm'ın izzet ve şerefini, Müslümanların haysiyet ve onurunu müdafaa ettiler. Mabetlerimize namahrem eli değdirmediler. Şehadetleri dinimizin temeli olan ezanlarımızın susturulmasına müsaade etmediler. İmanlarıyla, cesaretleriyle, fedakârlıklarıyla, Allah'ın inayet ve yardımıyla büyük bir zafer kazandılar. Bu vesileyle başta Çanakkale şehitlerimiz olmak üzere bütün şehitlerimize Yüce Rabbimizden rahmet diliyorum.

Aziz Müminler!

Nasıl ki insanların fert olarak imtihanları söz konusuysa milletlerin de imtihanı vardır. Millet olarak biz de tarihin hemen her döneminde zorlu imtihanlardan geçtik. Varlığımıza, inancımıza, mukaddesatımıza, huzurumuza

* 18.03.2016 tarihli hutbedir.

1 Âl-i İmrân, 3/139

2 Buhârî, Salât, 88; Müslim, Birr, 65.

kast edildi. Vicdanı körelmiş, insafını kaybetmiş güçler, bizi tarih sahnesinden silmek amacıyla Çanakkale'de olduğu gibi, Sakarya'da, Dumlupınar'da var güçleriyle üzerimize geldi. Bu ordular karşısında elimizde güçlü silahlarımız yoktu; fakat kalplerimiz iman doluydu. Gönüllerimiz birbirine sımsıkı bağlıydı. Aynı secdede Rahmân'a kul olmakla, aynı kıblede istikameti bulmakla, birbirimize verdiğimiz değerle, muhabbetimizle, birlik ve beraberlik ruhuyla bütün zorlukların üstesinden geldik. Din, ezan, bayrak ve mukaddesat uğrunda Doğusuyla, Batısıyla, Kuzeyiyle, Güneyiyle hep birlikte aynı safta mücadele ettik. Binlerce evladımızı şehit vererek bu toprakları hep birlikte vatan kıldık.

Aziz Kardeşlerim!

Bugün millet ve yaşadığımız coğrafya olarak yine ağır bir imtihandan geçiyoruz. Bizi birbirimize düşürmek, gücümüzü zayıflatmak isteyenler tarafından, ülkemiz, bir ateş çemberinin içerisine çekilmeye çalışılıyor. Mezhep, meşrep, ırk, renk, coğrafya ayrımı gözetmeksizin kardeşliğimiz, birlik ve beraberliğimiz, huzurumuz hedef alınıyor. Nice evladımız, geleceğimiz için şehadet şerbetini yudumluyor. İnsanlıktan nasibini alamamış, hiçbir ahlakî ve insani değer tanımayanlarca gerçekleştirilen hain terör saldırılarında masum kardeşlerimizi yitiriyoruz, yaralanıyoruz. Büyük üzüntüler yaşıyoruz.

Bize bu acıları yaşatanlar, kardeşliğimizi, birlik ve dirliğimizi hedef alanlar bilmelidirler ki; bizler bu topraklarda rengi rengine, dili diline, sesi sesine, gönlü gönlüne karışmış bir milletiz. Bizler asırlardır sevinçte-kederde, varlıkta-yoklukta birlikte ağlayıp birlikte gülmüş bir milletiz. Acı, şiddet ve korku bizi asla yıldıramayacaktır. Aksine bizi birbirimize daha fazla kenetleyecek, kardeşlik bağlarımızı daha da pekiştirecektir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Yeter ki bizler, milletimizin, ülkemizin içinden geçtiği bu zorlu ve sıkıntılı süreçte görev ve sorumluluklarımızın farkında olmaya devam edelim. Şiddet, korku ve acıyla bizi birbirimize düşürmek isteyenlere inat, gönüllerimizi hiçbir ayrım gözetmeksizin sımsıkı kenetleyelim. Yeter ki gözü dönmüş cinayet şebekelerine karşı, "sen", "ben" anlayışını bir kenara bırakıp "biz" anlayışıyla yekvücut olalım. Terörün ve onu kullanan şer odaklarının, topyekûn ülkemize, milletimize, kutsalımıza, istikbalimize kastettiğini asla aklımızdan çıkarmayalım. Yeter ki her türlü fitne, hile, tuzak ve oyuna karşı uyanık olalım. Aramızdaki muhabbet ve kardeşliği zedeleyecek her türlü söylem ve eylemden uzak duralım. Aksi takdirde terörün ve onu yönlendiren karanlık mihrakların emellerine alet olacağımızı asla unutmayalım.

Kardeşlerim!

Geliniz! Şu mübarek Cuma vaktinde, hep birlikte Rabbimize şöyle yalvaralım:

Rabbimiz! Kardeşliğimize, birliğimize, dirliğimize, izzetimize, şerefimize göz dikenlere fırsat verme! Allah'ım! Dinimizin, milletimizin bekasını sarsacak her türlü dahili ve harici saldırılardan, fitne ve fesatlardan milletimizi, memleketimizi ve âlem-i İslam'ı muhafaza eyle! Varlığımıza, canlarımıza, mukaddesatımıza, huzurumuza kast edenlere karşı milletçe yekvücut olmayı nasip eyle Allah'ım! Rabbimiz! Bu toprakları vatan kıldığımız günden bugüne kadar nasıl birlikte kardeşçe yaşadıysak bundan sonra da bu şekilde yaşamayı bizlere nasip eyle!

ŞEHADETİN DESTANLAŞTIĞI YER: ÇANAKKALE*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْئَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللهِ هِيَ الْعُلْيَا، فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللهِ.

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyurmaktadır: "Önceki ümmetler, gelip geçti. Onların yapıp etikleri kendilerine, sizin yapıp ettikleriniz de size aittir. Siz onların yapıp ettiklerinden sorguya çekilecek değilsiniz"[1]

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, bu âyette bizleri geçmişten ibret alarak geleceğimizi inşa etmeye çağırmaktadır. Zira tarihte yaşananlar sadece bir hatıradan ibaret değildir. Tarih, bizim geçmişimiz olduğu kadar günümüz ve istikbalimizdir. Tarih, geleceğimize ışık tutan değerlerimizdir. Tarihte nesilden nesile aktarılması ve unutturulmaması gereken büyük olaylar, büyük zaferler vardır. Milletimizin tarihindeki bu büyük zaferlerden biri de Çanakkale'dir.

Aziz Kardeşlerim!

Çanakkale, imanın karşısında maddi gücün dize geldiği yerdir. Çanakkale, Yüce Rabbimizin; وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ "Yılgınlık göstermeyin, hüzünlenmeyin. İman etmiş kimseler iseniz üstün gelecek olan sizlersiniz."[2] müjdesinin bir kez daha tecelli ettiği yerdir. Çanakkale imanın küfre, hakkın batıla, haklının haksıza karşı zaferinin perçinlendiği yerdir. Çanakkale, kuzeyden güneye, doğudan batıya nice vatan evladının mukaddesat uğruna omuz omuza şehadete koştuğu yerdir. Çanakkale, İstiklal Şairimiz merhum Âkif'in,

* 17.03.2017 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/134, 141.

2 Âl-i İmrân, 3/139.

Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor tevhidi,

Bedrin aslanları ancak bu kadar şanlı idi.

dizelerinde ifade ettiği gibi şehadetin destanlaştığı, bir milletin Allah aşkı ile şahlandığı yerdir.

Aziz Müminler!

Çanakkale, çağdaş dünyaya savaş ahlakı ve hukukunun öğretildiği müstesna bir mekteptir. Milletimiz, varlığına kast eden hayâsız akınlar karşısında unutulmayacak bir insanlık dersi vermiştir. "Allah Allah" nidalarıyla cepheye koşan Mehmetçiğimiz, yaralı düşman askerlerini sırtında taşıyacak, onlara kırbasından su içirecek kadar yüce bir ruh sergilemiştir.

Kardeşlerim!

Çanakkale, ortak ideallerde buluşmanın, millet ve ümmet bilincine sahip olmanın en güzel tezahürlerinden biridir. Manevi değerlerin üzerinde hiçbir değer tanımamak gerektiğinin nadide bir örneğidir. Zira Çanakkale'de dilleri, renkleri, coğrafyaları farklı nice vatan evladı din, millet, vatan, hak, hakikat, adalet ve fazilet için canından geçmiştir. Anadolu'nun her evinden, Rumeli'nin her bölgesinden, Şam'dan, Bağdat'tan, Kahire'den, Trablus'tan, Üsküp'ten, Kosova'dan, Saray Bosna'dan, Kafkasya'dan son ehl-i salibin savletini yıkmak için Çanakkale'ye akın edilmiştir. Ve neticede milletin izzet ve onuru çiğnetilmemiştir. Ümmetin umudunun tüketilmesine izin verilmemiştir. Karanlıkların, bugünümüzü ve yarınlarımızı esir almasına müsaade edilmemiştir.

Aziz Kardeşlerim!

Bizim için bir dönüm noktası olan Çanakkale Zaferi'ni bugün millet olarak elbette kutlayacağız. Tarihte eşine az rastlanan böylesi büyük bir hadiseyi bu minberlerden, bu kürsülerden, bu mihraplardan anlatmaya elbette devam edeceğiz. Ancak bizler, Çanakkale'yi ve diğer zaferlerimizi anmakla yetinemeyiz. Bu zaferlerimizi sadece belirli merasimlere indirgeyemeyiz. Ecdadımızın başarılarıyla övünüp kalamayız. Zira aslolan bu başarılardan büyük dersler ve ibretler çıkarmaktır. Bugünümüzü ve geleceğimizi bu zaferlerin ışığında inşa etmektir.

Kardeşlerim!

Bugün bizlere düşen asıl görev, Çanakkale'nin o muazzam ruhunu iyice idrak etmektir. Geçmişten günümüze nice hain teşebbüse rağmen yok olmayan bu ruhu nesilden nesile aktarmaktır. Toprak altında medfun bulunan, lakin hala diri olan aziz şehitlerimizin hatıralarına sahip çıkmaktır. Onların uğruna canlarını feda ettikleri yüce değerlere sımsıkı sarılmaktır. Zira cennet kokulu bedenlerini göremesek de, seslerini işitemesek de şehitlerimiz, bizden bunu istemektedir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hutbemizi gönülden "âmin" diyeceğimiz şu dua ile bitirmek istiyorum: Allah'ım! Canını senin yolunda feda eden; varlığını varlığımıza, izzet ve onurumuza adayan bütün şehitlerimizin makamlarını âlî eyle! Bizlere onlarla birlikte haşrolmayı lütfeyle!

Allah'ım! Bizleri, şehitlerimizin yüce ruhlarını taşıyanlardan eyle! Bizleri şehitlerimizin aziz hatıralarına sahip çıkanlardan eyle! Bizleri şehitlerimizin uğruna canlarını verdikleri değerleri yaşayan ve yaşatanlardan eyle! Bizleri bu değerlere ihanetten muhafaza eyle Allah'ım!

SALÂLARIN ŞAHİT OLDUĞU DİRENİŞ: 15 TEMMUZ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ هَمَّ قَوْمٌ اَنْ يَّبْسُطُوْٓا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۭ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ey iman edenler! Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani bir topluluk size el uzatmaya yeltenmişti de Allah, onların ellerini sizden çekmişti. Allah'a karşı gelmekten sakının. Müminler yalnızca Allah'a güvenip tevekkül etsinler."[1]

Kardeşlerim!

Aslında bu âyet, Hendek Savaşı'nda Yüce Allah'ın, İslâm ordusunu melekleriyle nasıl teyit ettiğini, nasıl desteklediğini bildirmek için nazil olan bir ayettir. Ancak Allah'ın bu vaadi, tarihin nice dönüm noktalarında tahakkuk etmeye devam etmiştir. Allah'ın bu vaadi Malazgirt'te, Çanakkale'de gerçekleşmiştir. Sakarya'da, Dumlupınar'da tahakkuk etmiştir. Ve biz millet olarak bundan bir yıl önce 15 Temmuz'da Allah'ın bu vaadinin gerçekleştiğine yeniden şahit olduk. O gece ülke ve millet olarak büyük bir ihanet ve işgal teşebbüsüne maruz kaldık. Bu karanlık gecede Allah'ın lütuf ve rahmetini, yardım ve inayetini bizlerden esirgemediğini bir kez daha müşahede ettik. Bunun için 15 Temmuz'un sene-i devriyesinde millet olarak bize düşen en önemli vazife, Allah'ın lütuf ve inayetini, rahmet ve nusretini asla unutmamaktır. Bu büyük badireyi omuz omuza atlatmış müminler olarak üzerimize düşen, Yüce Rabbimize olan hamdimizi, senamızı, şükrümüzü, secdemizi hiçbir zaman eksik etmemektir.

* 14.07.2017 tarihli hutbedir.

1 Mâide, 5/11.

Aziz Kardeşlerim!

Hiçbir zaman unutmamamız gereken bir gerçek de yeryüzünde bize umut bağlamış mazlum, mahrum ve mağdur kardeşlerimizin o gece gözyaşları ile yaptıkları dua ve yakarışlarıdır. O gece hepimiz şahit olduk ki Gazze'den Saraybosna'ya, Kerkük'ten Somali'ye, Sudan'dan Pakistan'a, Asya'nın steplerinden Afrika'nın uçlarına kadar dünyanın bütün mazlumları, mağdurları, mahrumları, muhacirleri, göçmenleri milletimize dua ettiler. "İslâm ümmetinin son kalesi düşmesin" diye secdeye kapanarak gözyaşı döktüler. O gece Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in "**Müminler, bir binanın yapı taşları gibidir. Onlar, birbirlerinin hayata tutunmasını temin ederler.**"[2] hadis-i şerifinin anlamını hep birlikte yaşadık.

Kıymetli Müslümanlar!

Zihinlerimizde her daim canlı tutmamız gereken diğer bir hakikat, o gece genciyle-yaşlısıyla, kadınıyla-erkeğiyle milletimizin devletiyle el ele vererek gösterdiği birlik, beraberlik ve dayanışma ruhudur. 15 Temmuz'da hepimiz şahit olduk ki aziz milletimiz, devlet büyüklerimizin çağrısıyla kendi vatanını, hakkını, hukukunu, özgür iradesini, istiklal ve bağımsızlığını savunmak için dilinde tekbir, kulağında salâ sesleri, kalbinde şehadet arzusuyla meydanlara akın etti. O gece aziz milletimiz, İstiklal Marşımızın "Hangi çılgın bana zincir vuracakmış şaşarım/Kükremiş sel gibiyim bendimi çiğner aşarım" dizelerinde ifade edilen o muazzam ruhu bütün dünyaya bir kere daha gösterdi. Bilhassa gençlerimizin "bismillah" diyerek abdestlerini alması, "şehadet getirerek" evlerinden ayrılması, "Allahu Ekber" nidalarıyla yollara düşmesi, milletimizin istikbali açısından en büyük umut olmuştur.

Kardeşlerim!

Daima hatırlamamız gereken bir başka husus, o gece minarelerde yankılanan salâların millet olarak bizi dimdik ayakta tuttuğu, manevi duygularımızı, ortak bilinç ve irademizi harekete geçirdiği gerçeğidir. Salâlar, bir milletin yeniden şahlanmasının, değerleri etrafında kenetlenmesinin şahidi olmuştur. Zira bizi millet yapan ve o gecenin karanlığından aydınlığa çıkaran en büyük gücümüz, Allah'a olan sarsılmaz imanımızdır. O'ndan gayrı hiçbir güce boyun eğmeme irademizdir.

Aziz Müminler!

Zihinlerimizden asla çıkartmamamız gereken diğer bir husus da, o gece maruz kaldığımız ihanet ve işgal teşebbüsünün din kisvesi altında yapılmasıdır. 15 Temmuz gecesinde şahit olduk ki suret-i haktan görünerek 40 yıl boyunca bu milletin dinini, imanını, değerlerini, duygularını, zekat, sadaka ve yardımlarını istismar eden bir ihanet şebekesi, milletimizin varlığına kast

2 Buhârî, Salât, 88; Müslim, Birr ve Sıla, 65.

etti. Milletin çocuklarını çalarak birkaç nesli heba eden bir nifak hareketi, müstevlilerin emelleri doğrultusunda ülkemizin bekasını hedef aldı. Bu ihanet girişimi bir kez daha gösterdi ki, bizlere düşen vazife, yüce dinimizi sahih kaynaklardan öğrenmektir. İslâm'ı Kur'an ve sünnetin rehberliğinde en güzel şekilde yaşamaktır. Tarih boyunca medeniyetler kuran ana yoldan sapmamaktır. Din gibi yüce bir hakikati şahıslar üzerine bina etmemektir. Bu tür ihanet ve kötülüklere bir daha maruz kalmamak, maslahat rengine bürünmüş mefsedet hareketlerine boyun eğmemek için bilgi ve hikmet yolundan ayrılmamaktır.

Kardeşlerim!

Son olarak unutmamamız gereken bir hakikat de değerlerimiz uğruna can veren aziz şehitlerimizi, yaralarını bir istiklal madalyası gibi bedenlerinde taşıyan gazilerimizi her daim minnet ve şükranla anmaktır. Cenâb-ı Hak, şehitlerimize rahmet eylesin! Onları Bedir, Uhud ve Hendek şehitleriyle, Malazgirt, Çanakkale ve Sakarya şehitleriyle buluştursun. Bütün gazilerimize ecir, mükafat ve şifa ihsan eylesin! Bizleri de, onların yollarından ayırmasın!

GÜNEŞİN DOĞDUĞU EN HAYIRLI GÜN: CUMA*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا اِذَا نُودِيَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ. ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمُ الْجُمُعَةِ ...

İslam'ın şeâirinden olan Cuma namazını eda etmek üzere bu kutlu mabette bir araya gelen aziz kardeşlerim! Cumanız mübarek, gününüz hayırlı olsun!

Yine böyle bir Cuma günüydü. Peygamber Efendimiz (s.a.s.), günlerce süren meşakkatli hicret yolculuğunda nihayet Medine'ye yaklaşmıştı. Medine'nin yakınında bulunan "Rânûnâ" denen yere ulaştığında öğle vakti girmişti. Rahmet Elçisi, coşkuyla kendisini karşılamaya gelen kalabalığa hutbe irad etti ve ilk Cuma namazını kıldırdı. Bu hutbede Peygamberimiz (s.a.s.), ashabı nezdinde hepimize şöyle buyurdu: "Kendiniz gitmeden önce âhirete salih ameller gönderiniz. Allah'a yemin olsun ki, her biriniz dünyaya veda edeceksiniz. Sonra Allah, 'Resûlüm sana dinimi tebliğ etmedi mi? Sana mal vermedim mi? İmkân bahşetmedim mi? Dünyadayken âhiretin için ne hazırladın?' diye soracak… Öyleyse herkes gücü nispetinde kendini cehennem ateşinden korusun. Yarım bir hurmayı infakla ya da güzel bir sözle dahi olsa bunu yapsın."[1]

Kardeşlerim!

Bugün Cuma. Bugün haftalık bayram günümüz. Bizler, her Cuma büyük bir sevinç yaşarız. Tarifi imkânsız bir coşku ve heyecanın tadına varırız. Zira Cuma, haftalık dirilişimize, hayata yeniden tutunmamıza vesile olan müstesna bir gündür. Cuma, hayatın türlü hengâmesinde bunalan ruhlarımızın sükûnete kavuştuğu gündür. Türlü zorluklar içinde bitap düşen gönüllerimizin durulup kendini bulduğu kıymetli bir zaman dilimidir.

* 01.12.2017 tarihli hutbedir.

1 İbn Hişâm, Sîret, III, 30.

Kıymetli Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de, **"Ey iman edenler! Cuma günü ezan okunduğunda namaz için koşun ve alışverişle meşguliyeti bırakın. Bilesiniz ki bu, sizin için daha hayırlıdır."**[2] buyurmuştur. Bu yönüyle Cuma, gündelik meşgalelerden, her türlü dünyevi kaygıdan sıyrılarak Yüce Allah'ın huzuruna duruşumuzun adıdır. Nasıl ki günde beş vakit namazımızda Rabbimize olan teslimiyet ve sadakatimizi gösteriyorsak Cuma namazında da bu kararlılığımızı perçinleriz. Her Cuma kulluk ahdimizi yenileriz. Hafta boyunca yaptığımız ibadet ve iyiliklerimizi bu buluşmada Rabbimize adeta yeniden arz ederiz.

Aziz Kardeşlerim!

Bizim için bir muhasebe zamanıdır Cuma. Gidişatımızı yeniden gözden geçirme, bilerek ya da bilmeyerek yüklendiğimiz günahlardan arınma anıdır. Cuma, duaların geri çevrilmeyeceği bilinciyle Allah'a yakarışın, O'nun engin rahmeti ve merhametine sığınmanın tam da vaktidir.

Birlik ve beraberliğimizi, kardeşlik ve muhabbetimizi gür bir sedayla haykırdığımız gündür Cuma. Bizler, genciyle yaşlısıyla, kadınıyla erkeğiyle Cuma namazında aynı inançla, aynı niyetle, aynı ideallerle camilerimizde toplanırız. Peygamber makamı bu minberlerden yankılanan hutbeleri can kulağıyla dinleriz. Sevincimizle hüznümüzle yeniden kaynaşırız. Hep birlikte Allah'a kul olmanın, kardeş olmanın, paylaşmanın, dayanışmanın hazzını iliklerimize kadar yaşarız.

Aziz Müminler!

Peygamberimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle güneşin doğduğu en hayırlı gündür Cuma.[3] Bu yüzdendir ki Cuma, Yüce Dinimiz İslam'ın sembollerinden biridir. Cuma rahmettir. Cuma berekettir. Cuma huzurdur. Şu kadar var ki; inancımızda her bir saniyemiz, her bir günümüz değerlidir. Çünkü zamanı yaratan da, bizlere emanet olarak lütfeden de Yüce Rabbimizdir. Ve Allah katında zamana ne atfedildiğinden, günlerin nasıl isimlendirildiğinden daha önemlisi vaktin nasıl değerlendirildiğidir. Her bir nefesimizi Rabbimizin rızası doğrultusunda tüketip tüketmediğimizdir. Kısacık ömür sermayemizi ebedi bir kazanca dönüştürüp dönüştüremediğimizdir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Son zamanlarda sıkça duyduğumuz "Kara Cuma" ifadesi, müminler olarak hepimizi rahatsız etti. Zira bizim inancımızda bütün günler Allah'ındır. Her günün sabahı, aydınlık bir geleceğe uyanıştır. Bir inancın sembolünü hedef alan ve mensuplarını yok sayan böylesi saygısız ifade ve yaklaşımların bizim

2 Cum'a, 62/9.

3 Müslim, Cum'a, 18.

geleneğimizde yeri yoktur. Bir dinin kutsalının çılgınca ve sınırsızca bir tüketim anlayışına alet edilmesi asla kabul edilemez bir durumdur.

Kardeşlerim!

Zihinlerde olumsuz bir algı oluşmasına sebep olacak bu tür gayretler karşısında müminler olarak bizlere düşen, dinimize ve değerlerimize sımsıkı sarılmaktır. Bugün insanlığa karşı en önemli görevimiz, Yüce Dinimiz İslam'ı, hidayet rehberimiz Kur'an'ı, Âlemlere Rahmet Peygamberimizi en iyi şekilde temsil etmektir, doğru tanıtmaktır. Unutmayalım ki biz bu uğurda gayret ettiğimiz müddetçe Allah'ın yardımı da bizimle beraber olacaktır.

MUHARREMİN HATIRLATTIKLARI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَفْضَلُ الصِّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللّٰهِ الْمُحَرَّمُ وَاَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلَاةُ اللَّيْلِ

Değerli Kardeşlerim!

Mekânlar içerisinde özel mekânlar, zamanlar içerisinde de özel zamanlar vardır. Bu özel zamanlardan biri de, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in "**Allah'ın ayı**"[1] olarak nitelediği Muharrem ayı ve bu ayın onuncu günü olan Aşure günüdür.

Peygamber Efendimiz'in Mekke'den Medine'ye hicreti Muharrem ayında gerçekleşmiştir. Gönüller Sultanı, rahmeti, şefkati, adaleti ve bereketi ile Medine'de farklı inanç ve kültürlerin bir arada, barış ve huzur içerisinde yaşadığı bir ortam tesis etmiştir. Dolayısıyla Muharrem ayı, anlamsız mücadelelerle yıpranan günümüz insanlığı için derin mesajlar içerir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Muharrem ayı, mü'minlerin gönlünde onulmaz yaralar açan elîm Kerbelâ olayına şahittir. Kerbelâ, Sevgili Peygamberimiz'in, isimlerini bizzat kendisinin koyduğu, "**cennet gençlerinin efendileri**"[2] sözüyle taltif ettiği, Hz. Ali ve Hz. Fatıma'nın iki ciğerparesinden biri Hz. Hüseyin efendimizin ve yetmişten fazla müminin siyasi ihtiraslar uğruna şehit edildiği yerdir.

Bu elim olay, Hz. Peygamber'i ve O'nun Ehl-i Beyti'ni seven bütün mü'minleri derinden yaralamış, kalplerimizi incitmiş; o günden bugüne bölgesi, kültürü, mezhep ve meşrebi ne olursa olsun bütün Müslümanları derin acılara sevk etmiştir. Hz. Hüseyin ve yakınları, haksızlığa ve zulme karşı onurlu direnişleriyle, doğruluk adına samimi yürüyüşleriyle, bütün müminlerin gönüllerini fethetmişlerdir. Resûlullah Efendimiz'in torunlarına bu zulmü reva görenler ise insanlığın ortak vicdanında mahkûm edilmişlerdir.

1 Müslim, "Sıyâm", 202.

2 İbn Mâce, Sunne, 11/4.

Aziz Kardeşlerim!

Muharrem, bizim için ortak bir hüzün ve matem mevsimi olduğu kadar, bir adalet, hikmet, hak ve hakikat sofrasıdır. Bizler bu hâdisenin matemini tutarken, aynı acıların bir daha yaşanmaması için; Muharrem'i doğru okuyup anlamaya, müspet sonuçlar çıkararak ibret almaya ve yüce Rabbimizin; "**Allah'a ve Resûlüne itaat edin. Birbirinizle çekişmeyin. Sonra gevşersiniz ve gücünüz, devletiniz elden gider...**"[3] emrine uygun hareket etmeye her zamankinden daha çok muhtacız.

Muharrem ayını; Hz. Hüseyin'in uğrunda canını feda ettiği hak, adalet, rahmet, merhamet, müsamaha ve şefkat duygularının yeniden ihyâsı ve Müslümanların muhabbet, kardeşlik ve beraberlik duygularının güçlenmesi için fırsat bilmeliyiz.

Nitekim Muharrem ayında yaşattığımız aşure geleneğimiz birlik ve beraberliğimizin, kaynaşma, paylaşma ve dayanışmamızın bir simgesidir. Tıpkı aşure aşında bir araya gelen farklı nimetlerin aynı ortak tada katkı sağlamaları gibi, milletimiz asırlardır sürdürdüğü gelenekle bugün de birlikte yaşamanın gereği olarak sevinç ve kederi, muhabbet ve meşakkati paylaşmaya devam etmektedir.

Bu vesileyle, Rahmet Peygamberi'nin çiçeği, cennet gençlerinin seyyidi, ümmetin gözbebeği Hz. Hüseyin efendimizi ve hak, hürriyet, adalet, ahlak, erdem ve fazilet için, izzet ve şeref için can veren bütün şühedayı, rahmet, minnet, şükran ve tazim ile yâd ediyoruz.

"Ehl-i Beyt-i Mustafâ'nın muhabbetinin her daim yüreklerimizde bâki kalmasını, onlardan bize miras kalan insani ve ahlakî erdemlerin zihin ve gönül dünyamızı tezyin etmesini, bu değerler etrafında kenetlenen sevgi ve bağlılığımızın perçinlenmesini, Hicri 1434 yılının hepimize hayırlar getirmesini Yüce Rabbimizden diliyoruz.

3 Enfâl, 8/46.

HİCRET: KUTLU BİR YOLCULUK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَلْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ ، وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللهُ عَنْهُ.

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: "**İman edenler, hicret edenler, Allah yolunda cihad edenler, şüphesiz bunlar Allah'ın rahmetini umarlar. Allah çok bağışlayan ve merhamet edendir.**"[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyuruyor: "**Müslüman, elinden ve dilinden diğer müslümanların emin oldukları kimsedir. Muhacir ise Allah'ın yasakladığı şeyleri terk edendir.**"[2]

Kardeşlerim!

Müminler olarak dün hep birlikte Muharrem ayının ilk gününü idrak ettik. Hicri 1439 yılına girmenin heyecanını yaşadık. Bizleri yeni bir hicri yıla ulaştıran Yüce Rabbimize sonsuz hamd-ü senalar olsun. Cennetten yeryüzüne adım atışımızla başlayan hicret hikâyemizin, cennette hitama ermesi niyazıyla hicri yeni yılınızı kutluyorum. Yeni yılın, İslam ve insanlık âleminin huzur ve kurtuluşuna vesile olmasını Yüce Mevlâ'dan niyaz ediyorum.

Aziz Müminler!

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz (s.a.s.)'i, insânî erdemlerden ve kulluk bilincinden uzaklaşmış cahiliye toplumu hazmedemedi. Mekkeli müşrikler, kendilerine bir şahit, müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderilen Merhamet Peygamberine akla hayale gelmedik baskı ve zulmü reva gördüler. Ona kucak açmak, onunla yeniden kendilerine gelmek yerine onu dışladılar, Onun hayatına kastettiler. Bu baskı ve şiddet ortamında İslam'ı

* 22.09.2017 tarihli hutbedir.

1 Bakara, 2/218.

2 Buhârî, İmân, 4.

yayma ve yaşama imkânı kalmadığını gören Peygamberimiz önce sahabeden bazılarını gönderdi, sonra da kendisi gitti fedakâr insanların şehri Medine'ye.

Kardeşlerim!

İşte Allah Resûlü ve ashabının bu kutlu yolculuğunun adı hicrettir. Bu hicret, sıradan bir göç değildir. Hz. Ömer döneminde takvim başlangıcı kabul edilen hicret, Müslümanlar için bir milattır. Hicretle beraber İslam'ın yüksek hakikatleri Medine'den bütün yeryüzüne dalga dalga yayılmaya başlamıştır.

Hicret, Müslümanlar için birçok dersler içermektedir. Her şeyden önce bu hicret, bir kaçış değil, yüce değerlerin yeryüzünde neşv-ü nemâ bulması için girişilen kutlu bir yolculuktur. Hicret; şiddetten merhamete, esaretten özgürlüğe gidişin adıdır. Allah'a itaatin, sadece O'na kul olmanın göstergesidir.

Hicret, İslam davası uğruna anadan, babadan, evlattan hatta candan vazgeçişin, ibretli ve meşakkatli kıssasıdır. Hicret, yârını, diyârını, malını-mülkünü Allah için göz kırpmadan terk eden Muhacir ve onları bağırlarına basan[3] Ensârın destanıdır. Bu destanda fedakârlık, kardeşlik, ahde vefa, birlik ve beraberlik, sevgi, saygı, paylaşma ve kucaklaşma vardır. Hâsılı hicret, Allah'a ibadete, insanî erdemlere, rahmet ve medeniyete gönlünü açanların azmi ve kararlılığı, bu değerlere kapılarını kapatanların ise hüsranıdır.

Kıymetli Müminler!

Resûlullah Efendimizin hadisi doğrultusunda asıl hicret, haram ve günahları terk ederek Yüce Allah'a teslimiyettir. Allah Resûlüne gönülden bağlılığın, sadakatin, ümmet olabilme gayret ve samimiyetinin ifadesidir. Hicret, insanlık onurunu zedeleyen her türlü süflî duygu ve emellere sırt çevirmektir. Ulvî değerler uğruna mücadele etmektir. Hicret; bâtıldan, boş şeylerden, ömrü israf eden her türlü arzu ve istekten uzaklaşmaktır. Hakk, hakikat ve ahlak yolunda ilerlemektir. Yüce Mevlâ'nın yarattığı tertemiz fıtratımızı muhafaza edebilmektir. Şirkten, küfürden, nifaktan uzak durup, imana sadık kalabilmektir.

Kardeşlerim!

Hicret ahlakına sahip olmanın ölçüsü Allah'a kul, Rasulüne ümmet olma bilinciyle, yeryüzünde iyiliğin hâkim olması için gayret göstermektir. Sevgi, saygı, paylaşma, yardımlaşma duygusuyla, samimiyetle kardeşine, milletine, değerlerine gönülden bağlı olmaktır. Dolayısıyla İslam'ın bütün değerlerini istismar ederek, vatanına ve milletine her türlü hainliği yapanların, hicret kelimesinin arkasına sığınmaları beyhude bir çabadır. Böylelerinin, içine düştükleri acizliği, hicret kelimesini kirleterek müntesiplerine izah etmeye çalışmaları, hicret gibi ulvi bir kavramı istismardan başka bir şey değildir.

3 Haşr, 59/9.

Kardeşlerim!

Geliniz! Bu mübarek saatte iyilik ve hayırlara hicrete, hakiki bir muhacir olmaya söz verelim. Salih ve sadık kul olmak, Muhacir ve Ensar kardeşliğini aramızda yeniden kurmak ve ilahi rahmeti tecelli ettirecek hicretlere koyulmak adına bu günümüzü milat bilelim. Peygamberimiz (s.a.s.)'in öğrettiği şekilde, Allah'ın emrettiklerini yapıp yasaklarından uzak kalalım ve böylece bizler de hicret sevabına nâil olalım. Gönül yesribimiz, İslam'ın nuruyla erdemi, ahlakı, insaniyeti temsil eden tenvir edilmiş Medine olsun.

Ne mutlu hayat yolculuğunu kutlu bir hicrete dönüştürebilenlere!

Ne mutlu bu hicretin sonunda Allah'ın rızasına ulaşabilenlere!

YÜREKLERİMİZİ SAHRÂ-I KERBELÂ'YA DÖNÜŞTÜRMEYELİM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَأَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

... وَكُونُوا عِبَادَ اللّٰهِ إِخْوَانًا .

Aziz Müminler!

Hicri 1438 yılının Muharrem ayını idrak ediyoruz. Muharrem ayı, Efendimiz (s.a.s.)'in "**hürmete şayan bir ay**"[1] olarak nitelediği, sayısız lütuf ve hikmetlerle dolu kutlu bir aydır. Muharrem ayı, aynı zamanda yüreklerimizde derin yaralar açan elîm Kerbelâ hâdisesine tanıklık eden aydır.

Kardeşlerim!

Hz. Hüseyin Efendimiz ve çoğu ehl-i beyt-i Mustafa'dan olan 70 kişi, Kerbelâ'da hunharca katledilerek şehadet şerbetini içmiştir. Hz. Hüseyin ki; Peygamberimizin, "**Benim dünyadaki çiçeğim, reyhanım**"[2] diyerek, "**cennet gençlerinin efendisi**"[3] olarak bizlere takdim ettiği iki güzide torunundan biridir. Hz. Aliyyü'l-Murtaza'nın, Hz. Fatımatu'z-Zehra'nın yavrusu, ciğerparesidir. Bu vesileyle şehadetinin 1336. yılında seyyid-i şüheda Hz. Hüseyin Efendimiz başta olmak üzere Kerbelâ şehitlerini ve bugüne kadar hak, hakikat, adalet, ahlâk ve fazilet için; din, iman, vatan ve millet için can veren bütün şühedayı rahmet ve minnetle yâd ediyorum. Allah, bütün şehitlerimize gani gani rahmet eylesin!

Kardeşlerim!

Kerbelâ, İslam ümmetinin, bütün müminlerin asırlardır dinmeyen ortak hüznü ve kederidir. Dünyanın neresinde bulunursa bulunsun; mezhebi, meşrebi ne olursa olsun, kalbinde iman taşıyan, Resûl-i Ekrem'e, ashabına ve ehl-i beyt-i Mustafa'ya muhabbet besleyen her müminin ortak acısı ve elemidir.

* 07.10.2016 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Müslim, Sıyâm, 203.

2 Tirmizi, Menâkıb, 30.

3 İbn Mâce, Sunne, 11/4.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bugün bize düşen, Kerbelâ'yı doğru okumak, doğru anlamaktır. Onu tarihte yaşanmış bir kıssaya, sıradan bir hâdiseye dönüştürmemektir. Bu müessif olaydan ders ve ibret çıkarmaktır.

Kerbelâ'yı anlamak, her şeyden önce Hz. Hüseyin ve arkadaşlarının, uğruna canlarını verdikleri yolun, Kur'an'ın yolu, Muhammed Mustafa (s.a.s.)'in yolu olduğunu bilmektir. Onların, uğruna canlarını feda ettikleri yüce değerleri anlayıp yaşamaktır. Tıpkı onlar gibi hak ve hakikate, ahlak ve erdeme, izzet ve onura sevdalı olmaktır.

Kardeşlerim!

Bugün Kerbelâ, hepimize taze bir bilinç aşılamalıdır. Kerbelâ, aramızda ayrılık-gayrılığa değil, birlik ve beraberliğe vesile olmalıdır. Rabbimizin, "**Allah'a ve Resûlüne itaat edin, birbirinizle çekişmeyin. Sonra içinize bir korku düşer de heybet ve kuvvetiniz elden gider.**"[4] mesajı gereği Kerbelâ, bizi birbirimize sımsıkı kenetlemelidir.

Bugün bizlere düşen, tarihin sayfalarında yolumuzu kaybetmek değil, tarihten ibret alarak istikametimizi belirlemektir. Bugün Kerbelâ'nın bizlere yüklediği görev ve sorumluluk, gönül kapılarımızı ardına kadar birbirimize açmaktır. Yüreklerimizi sahrâ-ı Kerbelâ'ya dönüştürmemektir. Peygamberimiz (s.a.s.)'in "**Ey Allah'ın kulları! Kardeşler olun!**"[5] çağrısına samimiyetle kulak verip aramızdaki kardeşlik ahdini yenilemektir.

Kardeşlerim!

Bugün de üzülerek şahit oluyoruz ki İslam coğrafyasında hala Kerbelâlar yaşanıyor. Hala kardeş kanı akıtan, kardeşlerine Kerbelâ zulmü yaşatan zalimler var. Bugün, insanlığın gözü önünde, insanlığın en büyük medeniyet merkezlerinden biri olan Halep acımasızca bombalanıyor. Halep'te ve pek çok İslam beldesinde her gün onlarca masum insan, tıpkı Kerbelâ'da olduğu gibi hunharca katlediliyor. Enkaz altından çıkarılan çocukların, kadınların, masumların bedenleri, aslında insanlığın enkaz altında kaldığını bizlere gösteriyor. Zira insanlık, bütün bu vahşeti, dehşeti, katliamları sessizce izlemeye devam ediyor.

Kardeşlerim!

Bu elîm hâdiseler karşısında daha fazla basirete, daha derin ferasete ihtiyacımız var. Ortak değerlerimizi yüceltip, hilkatte eş, dinde kardeş; sevinçte, kederde bir olduğumuzu bir kez daha ilan etmeye ihtiyacımız var.

4 Enfâl, 8/46.

5 Buhârî, Edeb, 57.

Hutbemizi Hz. Hüseyin Efendimizin şu duası ile bitirmek istiyorum: Allah'ım! Sana hamdlerin en güzelini arz ediyorum. Allah'ım! Atamızı peygamber kıldığın için sana şükrediyorum. Allah'ım! Bize Kur'ân'ı gönderdiğin ve onun derinliğini öğrettiğin için sana hamd ediyorum. Allah'ım! Bize hakkı gören göz, hakkı duyan kulak ve hakkı düşünen kalp verdiğin için sana şükrediyorum. Allah'ım! Bizi sana şükreden kullarından eyle! Bizi zalimlerden berî, müminlere velî eyle!

KUTLU DOĞUM (PEYGAMBERMİZ'İN GÜZEL AHLAKINDAN BİR DEMET)*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا .

Muhterem Kardeşlerim!

Bildiğiniz gibi 14-20 Nisan tarihlerini de içine alan önümüzdeki hafta, ülkemizin her yerinde **Kutlu Doğum** haftası olarak kutlanacaktır.

Yaklaşmakta olan bu haftanın hepimiz için hayırlara vesile olmasını Yüce Rabbimizden niyaz ediyorum. Bu vesileyle Efendimiz (s.a.s.)'in, Allah'ın övgüsüne mahzar olan üstün ahlakî özelliklerinden[1] kısa bir demet sunmak istiyorum.

Hz. Ali'nin bildirdiğine göre, kusursuz bir ifade kabiliyetine sahip olan Peygamber Efendimiz (s.a.s.), hayatı boyunca yalnız gerçeği söylemiş ve söylediklerini harfi harfine yaşamıştır. Nitekim daha gençliğinde bile Mekkeliler onu "**el-Emîn**", yani "**güvenilir insan**" diye anarlardı.

O (s.a.s.), daima tatlı dilli, güler yüzlü, hoşgörülü olmuş; bununla beraber söylediklerini saygıyla dinletip yaptırmayı da başarmıştır.

Efendimiz (s.a.s.), toplulukta yemek yemeyi severdi. Yemeğe besmele ile başlar, tıka-basa doymadan sofradan kalkardı. Yemekten önce ve sonra ellerini yıkardı.

Temiz, sade, ama düzgün giyinir, pejmürdelikten hoşlanmazdı. Bu konuda çevresindekileri de uyarırdı. Temizliği "imanın yarısı" sayardı. Temizliği, "maddi temizlik ve ruh temizliği" olarak anlar ve anlatırdı. Azla yetinmeyi bilir, geçici sıkıntıları tasa edinmezdi. Diğer müslümanlara da her durumda kanaatkâr olmayı, hayata daima iyimser bakmayı öğütlerdi.

* 08.04.2011 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Darimi, Sünen, Rikak, Hadis no: 2672

Değerli Kardeşlerim!

Efendimizin gönlü zengindi. Affetmeyi sever, kimseyi incitmez, düşmanlarının dahi iyiliğini isterdi. Kur'an-ı Kerim onun bu meziyetinden övgüyle bahseder ve şöyle der:

"… **Eğer kaba, katı kalpli olsaydın, muhakkak ki insanlar çevrenden dağılır giderlerdi…**" [2]

O şefkat Peygamberi, bir öğünlük yemeğini olmayana verdiği için, kendisinin ve ailesinin aç sabahladığı geceler çok olmuştu; ama onlar, aç kalmalarına rağmen, iyilik yapmanın ve Allah'ın hoşnutluğunu kazanmanın mutluluğunu yaşamışlardır.

Resûlullah Efendimiz (s.a.s.), adaleti titizlikle korur; insanlara mevki ve makamlarına göre muamele etmezdi. Aksine; fakirlerin, kimsesizlerin, yetimlerin, hastaların, gariplerin, çocukların daha çok ilgiye, sevgiye, mutluluğa muhtaç olduklarını bilir ve bunu onlardan esirgemezdi.

Cenâb-ı Peygamber, kibirlenmekten nefret ederdi. Kibirle imanın bir kalpte birleşemeyeceğini söyler; kimseye karşı büyüklük taslamazdı; ama düşmanları karşısında da ezilmezdi, eğilmezdi. Meclislerde boş bulduğu yere otururdu. Her vesileyle kendisinin de bir insan olduğunu, sadece Allah'ın koruması sayesinde hata ve günahtan kurtulabileceğini içtenlikle ifade ederdi. Halkın arasına katılır; hastaları, dostlarını, komşularını ziyaret eder; müslümanların acı ve tatlı günlerini paylaşmaktan mutluluk duyardı.

Resulullah'ın aile hayatı da son derece muntazamdı. Kadınlara saygı duyar, haklarını gözetirdi. Geceleyin ibadet etmek istediği zaman bile eşinden izin alma inceliğini gösterirdi. Çocuklara ve gençlere yürekten sevgi ve ilgi gösterirdi. Çocukların oyunlarına katılırdı; gençlere güvenir, onların görüşlerini alır, onlara sorumluluk yüklerdi.

Değerli Müslümanlar!

Efendimiz (s.a.s.)'in güzel ahlâkını ve üstün niteliklerini elbette kısa bir hutbeye sığdıramayız. Ama şu anlattıklarımın bile bizim için ne kadar değerli olduğunu, adeta bir hayat hazinesi olduğunu görüyoruz.

Unutmamalıyız ki, O'nun doğumunu anmaktan asıl gaye; evrensel olan nübüvvetini, Allah'a olan tevekkül ve itimadını, Kur'ân'a dayanan yüce ahlakını, insanlık ve merhametini, insaf ve adaletini, sabır ve sebatını, kerem ve cömertliğini, fazilet ve cesaretini, kısaca insanlığa sunduğu değerleri ve hayat biçimini anlamak, '**biz bunun neresindeyiz?**' diye düşünmek, hatalarımızı gözden geçirme fırsatını yakalamaktır.

Hutbemi, bir ayeti kerime meali ile bitiriyorum:

2 Al-i İmran, 3/31.

"Habibim, de ki: Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın."[3]

3 Âl-i İmran 3-159.

MEVLİD-İ NEBİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِى رَسُولِ اللهِ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَذَكَرَ اللهَ كَثِيرًا ۞

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَنَا مُحَمَّدٌ وَاَحْمَدُ وَالْمُقَفِّى وَالْحَاشِرُ وَنَبِيُّ التَّوْبَةِ وَنَبِيُّ الرَّحْمَةِ. اَلصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يا رَسولَ اللهِ!

اَلصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللهِ! اَلصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ...

Salât ve Selâm Senin Üzerine Olsun Ey Allah'ın Resûlü! Salât ve Selâm Senin Üzerine Olsun Ey Allah'ın Habibi! Salât ve Selâm Senin Üzerine Olsun Ey Âlemlere Rahmet Nebi!

Kardeşlerim!

Önümüzdeki Çarşamba'yı Perşembe'ye bağlayan gece hep birlikte Mevlid-i Nebi'yi idrak edeceğiz. Âlemlere rahmet olarak gönderilen Muhammed Mustafa (s.a.s.) Efendimizin dünyayı teşriflerini bir kez daha coşkuyla kutlayacağız. Geceniz şimdiden mübarek olsun. Yüce Rabbimiz, Resûl-i Ekrem Efendimize duyduğumuz derin hürmet ve muhabbetimizi hiçbir zaman eksik etmesin. Bizleri onun yolundan, sünnet-i seniyyesinden bir an olsun ayırmasın.

Aziz Müminler!

Ümmeti olma bahtiyarlığına erdiğimiz Resûlullah Efendimiz, insanlığa sorumluluk ve görevlerini yeniden hatırlatan son peygamberdir. O bizlere; hayata ve ölüme, maziye ve istikbale dair mümince bir bakışı öğretmiştir. Teslimiyet ve sadakati, hak ve hakikati, insaf ve vicdanı, adalet ve fazileti, sabır ve hoşgörüyü bizzat yaşayarak göstermiştir.

Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in ümmeti olarak bizlere düşen ilk vazife, onu doğru tanıyıp doğru anlamaktır. Onu doğru tanıyıp doğru anlamak ise öncelikle yaratılışın gaye ve hikmetini, insânî ve ahlakî değerleri, onun hayat anlayışını, şefkat ve merhamet yüklü bakışını anlamaktan geçer. Peygamberimizi doğru tanımak, hayat kitabımız Kur'an-ı Kerim'i daha iyi anlamaya vesile

olacaktır. Zira Yüce Kitabımız, Peygamberimizle yaşanan bir hayata dönüşmüştür.

Kıymetli Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, "**Andolsun, Allah'ın Resülünde sizin için; Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çokça zikreden kimseler için güzel örnekler vardır.**"[1] buyurmuştur. Peygamberimiz (s.a.s.) de kendisinin rahmet ve tövbe peygamberi olduğunu belirtmiştir. [2]

Bu âyet-i kerime ve hadis-i şerif bizlere göstermektedir ki; Peygamberimizi doğru anlamakla birlikte bizlere düşen asıl vazife, onun bizlere yaşayarak öğrettiği Kur'an-ı Kerim'i hayatımıza doğru yansıtmaktır. Peygamber Efendimizin örnekliğini, güzel ahlakını kendimize şiar edinmektir. Onun gibi örnek bir mümin, iyi bir insan olmak için gayret göstermektir. Onun gibi sadakatli bir eş, hayırlı bir evlat, şefkatli bir dede, merhametli bir baba olmaya çalışmaktır. Onun gibi emin bir komşu, candan bir kardeş, vefalı bir akraba olarak tanınmaktır.

Aziz Kardeşlerim!

Bugün insanlık, Peygamberimiz (s.a.s.)'in güzel ahlakına, eşsiz örnekliğine her zamankinden daha fazla muhtaçtır. Zira insanlık, huzursuzluk girdabında, zulüm ve haksızlıkların karanlığında savrulmaktadır. Resûlullah Efendimizin idealleri, varlık ve insan tasavvuru tam olarak kavranamadığı için özellikle İslam coğrafyasında terör, şiddet, savaş ve vahşet kol gezmektedir. Peygamberimizin öldürmeyi değil yaşatmayı esas alan anlayışı bir kenara bırakıldığı için İslam diyarlarında her gün nice insan acımasızca katledilmektedir.

Kardeşlerim!

Bugün Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'e karşı yapılabilecek en büyük ihanet, onun mübarek adının bir takım karanlık düşüncelere alet edilmeye çalışılmasıdır. İnsanlığa takdim ettiği yüce değerler kullanılarak güç ve çıkar devşirilmesidir. Mümin gönüllerdeki tertemiz peygamber sevgisi ve muhabbetinin hayasızca istismar edilmesidir. Unutulmamalıdır ki; Peygamberimizin sünneti ve sireti, örnek hayatı, bizlere miras bıraktığı yüce değerler, müminler olarak hepimize emanettir. Rabbimiz, bizleri bu emanetlere sahip çıkan emin kullarından eylesin.

Aziz Müminler!

Bugün yavrularımızı kendilerine emanet ettiğimiz, nesillerimizin yetişmesinde büyük emekleri olan öğretmenlerimizin günüdür. Değerli öğretmenlerimizin gününü kutlarken aynı zamanda yarın da "Kadına Yönelik Şiddetle

* 24.11.2017 tarihli hutbedir.

1 Ahzâb, 33/21.

2 Müslim, Fedâil, 126.

Mücadele Günü" olduğunu hatırlatmak istiyorum. Bu günler vesilesiyle Peygamberimizin ilme, alime ve kadına verdiği değeri asla unutmamalıyız. Üzerimize düşen görev ve sorumluluklarımızı ihmal etmemeliyiz.

Hutbemi istiklal şairimizin Peygamberimize yönelik şu dizeleriyle bitirmek istiyorum:

Dünya neye sahipse, onun vergisidir hep,

Medyun ona cemiyeti, medyun ona ferdi,

Medyundur o masuma bütün bir beşeriyet,

Ya Rab! Bizi mahşerde bu ikrar ile haşret!

ÜÇ AYLAR VE REGAİB KANDİLİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّ عِدَّةَ الشُّهُوْرِ عِنْدَ اللّٰهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِى كِتَابِ اللّٰهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ مِنْهَآ اَرْبَعَةٌ حُرُمٌ

ذٰلِكَ الدِّيْنُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ اَنْفُسَكُمْ... ۞

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَجَبُ شَهْرُ اللّٰهِ وَشَعْبَانُ شَهْرِى وَرَمَضَانُ شَهْرُ اُمَّتِى.

Bizi sonsuz rahmet ve bereket esintilerinin kuşattığı bir üç aylar iklimine yeniden eriştiren Rabbimize hamdolsun. Üç ayların, kandillerin özellik ve güzelliği ile gönüllerimizin buluşmasına vesile olan Resûlümüze salat ve selam olsun. Hepimizin üç ayları ve kandili şimdiden mübarek olsun.

Muhterem Kardeşlerim,

Üç aylar ve kandil geceleri Yüce Rabbimizin hesapsız rahmet, bereket, mağfiret ve merhametini biz kullarına taşıyan elçileri gibidir.

"Andolsun zamana ki, insan gerçekten ziyan içindedir. Ancak, iman edip de sâlih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka."[1] ilahi ikazının ilhamıyla; çoğu defa nasıl geçtiğini anlamadığımız bir hızla yaşayıp tükettiğimiz, günlük koşuşturmalara feda ettiğimiz zaman içinde biraz durup düşünme, özümüze dönüp kendimizle hesaplaşma imkanını sunar bize üç aylar.

Günahlarla kararan yüreklerimizi, merhamet fakiri paslı vicdanlarımızı tövbelerle ve nedamet gözyaşlarıyla arındırıp, tertemiz bir hale getirebilmek için önümüzden akıp giden rahmet pınarıdır üç aylar. Bitiş çizgisine doğru yürürken hayat yolunda, dünyanın ötelere bir hazırlık yeri olduğunu idrak etmek, asıl ve daimi olan âhiret yurduna hazırlanmak, az zamanda çok kazanmak vaktidir üç aylar.

* 27.05.2011 tarihli Ankara hutbesidir.

1 Asr, 103/1-2.

Aziz Kardeşlerim,

Kalan günlerimizin yaşayıp geride bıraktıklarımızdan daha az olabileceğinin idraki içinde hayırlı işlerde yarışmak, faydasız uğraşlardan kaçınmak, günahlara dur deyip, sevaplarla buluşmak zamanıdır üç aylar.

Gafletle kapanmış gözlerimizi basiretle açmak, katılaşmaya yüz tutan kalplerimizi zikrullah ile yumuşatmak, kibirle dikleşen başlarımızı tevazuyla eğip alnımızı secdelere koymak ve bağışlanmak ümidiyle yakarış anıdır üç aylar. "**Onlar, Rablerine secde ederek ve kıyamda durarak geceleyenlerdir.**"[2] ayeti kerimesiyle hemhâl olmaktır üç aylar…

Dua ve münacatların semaları titrettiği, rahmet-i Rahmân'ın mahzun gönüllere sağanak sağanak indiği, bir ânı bir ömre bedel bereketli günlerdir üç aylar.

Birbiri ardına açılan rahmet ve mağfiret kapılarından, Recep, Şaban ve Ramazan'dan geçerek ulaşılacaktır manevi kurtuluşun ve sevincin bayramına. Bayram yapmaya hakkımız olması için geliniz, üç aylar gibi yolu gözlenen, umutla beklenen biz olalım. Kur'an-ı Kerim'deki vasıflarından biri de "**sirac-ı münir/nur saçan kandil**" olan Yüce Nebiye iman etmiş, gönülden bağlanmış müminler olarak cehlin karanlığını aydınlatan kandil, susuz gönüllere rahmet, ahlakıyla çevresine nur saçan güneş biz olalım.

Bizim olsun yetimin başını okşayan el, bizim olsun dertli yüreklere şifa sunan dil ve biz olalım gülmeyi unutmuş yüzlere sürur. Biz olalım kimsesizlerin kimsesi, biz olalım çaresizlerin çaresi. Biz olalım akan gözyaşlarını silen, garibin halini o söylemeden bilen.

Kardeşlerim,

Kandiller, karanlık gecelerin süsü olan yıldızlar gibidir. Bunların içinde rahmeti üstümüze çöken, ışıltısı gözlerimizi kamaştıran Regaib'le hoş geldin diyeceğiz bu kutlu mevsime. Geliniz biz de bir Regaib olalım. Özlenen, rağbet edilen, değer veren ve değer verilen olalım. Yaratılmışı yaratanından dolayı hoş gören, insanı kâinatın gözbebeği, Yüce Allah'ın en şerefli varlığı olarak bilip hürmet eden. Gelmeyene giden, aramayanı soran, vermeyene bolca ikram eden olalım.

Aşk-ı ilahin gönlümüzde, Yüce Resûlümüzün münacatı dilimizde, dergâhında imdad dilenen bu kutlu gece hürmetine Ya Rabbi; "**Receb ve Şabanı bizlere mübarek kıl ve bizi Ramazan'a eriştir.**"[3] Âmin!

2 Furkan, 25/64.

3 Ahmed b. Hanbel; Müsned, c. 1 s. 259.

RAĞBETİMİZ, RABBİMİZE OLSUN! (REGAİB KANDİLİ)*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۞ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ۞ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۞ اَلَّذِىْ اَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۞

فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۞ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۞ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ۞ وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ۞

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِى رَجَبَ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Rabbimize sonsuz şükürler olsun. Bizleri rahmet iklimi üç aylara ulaştırdı. Dün gece Ramazan'ın müjdecisi olan Regaib kandilinin coşkusunu hep birlikte gönülden hissettik. Bugün ise bir taraftan Recep ayının bereketini, diğer taraftan da haftalık bayramımız olan Cumanın sevincini yaşıyoruz. Allah Resûlü (s.a.s.) bu mevsimler geldiğinde, "**Allah'ım! Recep ve Şaban ayını bizlere mübarek eyle! Bizleri sıhhat ve afiyet içerisinde imanla Ramazan'a ulaştır!**"[1] diye dua ederdi. Yüce Rabbimiz, Recep ve Şaban'ı milletimiz ve âlem-i İslam için mübarek kılsın. Her türlü kötülüklerden korunmuş olarak Ramazan ayına kavuşmayı hepimize nasip eylesin.

Aziz Kardeşlerim!

Yüce Kitabımız Kur'ân-ı Kerim'de "İnşirah" adında muhteşem bir sure vardır. İnşirah; kalbin açılmasıdır. Göğsün genişlemesidir. Gönlün ferahlaması ve sükûnet bulmasıdır. İnşirah suresi, Allah Resûlü ve ashabının çok büyük zorluklar çektiği bir zamanda nazil olmuştur. Bu sure, Resul-i Ekrem (s.a.s.) Efendimizin şahsında bütün müminlerin kıyamet sabahına kadar kalplerinin nasıl inşirah bulacağını, nasıl huzura kavuşacağını haber vermiştir. Sırtımızdaki ağır yüklerden nasıl kurtulacağımızın, şanımızı, şerefimizi nasıl yücelteceğimizin, zorluklarımızı kolaylıklara nasıl dönüştüreceğimizin yollarını göstermiştir.

Şöyle buyurur Rabbimiz, İnşirah Suresi'nde: "**Habibim! Biz, senin göğsüne inşirah vermedik mi? Belini büken yüklerinden seni kurtarmadık mı?**

* 31.03.2017 tarihli hutbedir.

1 Ahmed b. Hanbel; Müsned, 1/259.

Senin şanını ve ününü yüceltmedik mi? Elbette zorlukla beraber bir kolaylık vardır. Muhakkak her zorlukla beraber bir kolaylık vardır. Öyleyse bir işi bitirince hemen başka bir işe koyul! Ve rağbetin yalnızca Rabbine olsun!"[2]

Kardeşlerim!

Surenin son iki ayetinden öğrenmekteyiz ki; kalplerimizin inşirah bulmasının, sırtımızdaki ağır yüklerden kurtulmanın, şanımızı yüceltmenin, zorluklarımızın kolaya dönüşmesinin iki şartı vardır. Birincisi, Rabbimizin فَإِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ "Çalış, çabala, gayret et, üret!" emrine riayet etmektir. Yani şu kısacık hayatımızı boşa geçirmemektir. En değerli sermayemiz olan ömrümüzü beyhude tüketmemektir. İyilik için, doğruluk için, faydalı işler için çabalamaktır. Yeryüzünü daha yaşanabilir hale getirmek için gayret göstermektir.

Aziz Müminler!

İnşirah suresindeki müjdelere nail olabilmenin ikinci şartı ise وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ "Sadece Rabbine yönel!" âyeti gereğince Allah'a rağbet etmektir. Regaib kandilinde en çok üzerinde durmamız gereken husus Rabbimizin bu emri olmalıdır. Yani Allah için çalışmaktır. Allah için koşturmaktır. Allah için yorulmaktır. İstek ve dileklerimizi, arzu ve tutkularımızı Allah'a yöneltmektir. Şan ve şöhreti, makam ve mevkii, mülk ve serveti değil, Rabbimizin rızasını amaçlamaktır.

Değerli Kardeşlerim!

Bugün de Müslümanlar olarak çok zor süreçlerden geçiyoruz. Her müminin kalbinin sıkıştığı bir dönemdeyiz. İnşiraha en çok muhtaç olduğumuz bir zamandayız. Sırtımızdaki ağır yüklerden kurtularak huzura kavuşmanın ihtiyacı içindeyiz. Öyleyse geliniz kardeşlerim! Bu uğurda azimle gayret edelim. Hayatımızı heva ve heveslerimiz doğrultusunda değil, Rabbimizin rızası için yaşayalım. Hak, hakikat, adalet ve iyilik için, insanlık için daha fazla çalışmaya, daha fazla yorulmaya çaba gösterelim.

İşte o zaman Cenabı Hakk, kalplerimize inşirah verir. Sinemizdeki ağır yüklerden bizleri kurtarır. Günah kirlerinden arındırır. Bütün zorluklarımızı kolaylaştırır. İşte o zaman Rabbimiz, özgürlüğümüzü elimizden alan bütün kötülüklerden bizi korur. Meşakkatlerimizi rahmete dönüştürür. Şanımızı yüceltir. Bizi yeniden aziz bir ümmet eyler.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, hidayete davet etmesi için Musa (a.s.)'ı Firavun'a gönderdiğinde Hz. Musa,

2 İnşirâh, 94/1-8.

رَبِّ اشْرَحْ لِی صَدْرِی وَیَسِّرْ لِی اَمْرِی **"Rabbim! Gönlüme ferahlık ver! İşimi kolaylaştır."**[3] diye dua etmişti. Bugün bizler de Musa (a.s.) gibi Rabbimize niyaz ediyor ve diyoruz ki:

Rabbimiz! Gönüllerimize inşirah lütfeyle! Zorluklarımızı kolaya dönüştür. Bizleri her nefesini senin yolunda tüketenlerden eyle!

Allah'ım! Bizleri göz açıp kapayıncaya kadar dahi nefsimizin eline bırakma! Rağbetimizi, isteklerimizi, arzularımızı, tutkularımızı sadece senin rızanı aramaya vesile kıl!

Rabbimiz! Şanımızı yücelt! İslam ümmetini yeniden aziz bir ümmet eyle!

3 Tâhâ, 20/25-26.

MİRAÇ KANDİLİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سُبْحَانَ الَّذِىٓ اَسْرٰى بِعَبْدِهٖ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِى بَارَكْنَا حَوْلَهٗ لِنُرِيَهٗ مِنْ اٰيَاتِنَا

اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَنْ عَبْدِ اللهِ، قَالَ :فَأُعْطِيَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثًا: أُعْطِيَ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسَ، وَأُعْطِيَ خَوَاتِيمَ سُورَةِ الْبَقَرَةِ، وَغُفِرَ لِمَنْ لَمْ يُشْرِكْ بِاللهِ مِنْ أُمَّتِهِ شَيْئًا، الْمُقْحِمَاتُ.

Kardeşlerim!

Önümüzdeki Salı'yı Çarşamba'ya bağlayan gece Miraç Kandilini idrak edeceğiz. Kandilinizi şimdiden tebrik ediyorum.

İsrâ ve Miraç, Peygamberimiz (s.a.s.)'in bir gece Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya, oradan da Yüce Mevla'nın sonsuz âyet ve kudretini müşahede etmek için yaptığı mucizevi bir yolculuktur. Pek çok ilahî hikmet ve bereketi barındıran bu kutlu yolculuk, okuduğum âyet-i kerimede şöyle dile getirilmektedir:

"Kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu bir gece Mescid-i Haram'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya ulaştıran Allah'ın şanı ne yücedir. Hiç şüphesiz O, hakkıyla işiten, hakkıyla görendir."[1]

Kıymetli Kardeşlerim!

Miraç, Rahmet Peygamberi (s.a.s.)'nin Allah'ın sonsuzluğu, yüceliği ve O'nun nihayetsiz kudretine yaptığı en görkemli şahitliktir. Rabbimiz, bu şahitlikte gerçek yüceliğin yalnızca kendisine ait olduğunu Efendimizin şahsında beşeriyete bir kez daha göstermiştir. Aynı zamanda arınma, yücelme ve kulluğun zirvesine erişmenin yollarını da öğretmiştir. Âlemlerin Rabbi, teslimiyet, sadakat, ahlak, doğruluk, dürüstlük timsali olan Kutlu Nebi'yi miraç ile taltif

* 29.04.2016 tarihli hutbedir.

1 İsrâ, 17/1.

buyururken biz kullarına da mesajlar vermiştir. Buna göre, ömrünü bu yüce değerlerle tezyin edenler, kulluk basamaklarında her daim yükseleceklerdir. Onlar, cennetin ebedi nimetlerine mazhar olarak bâki makamlarda yüceleceklerdir.

Aziz Müminler!

Miraç, bir yönüyle Rabbe vuslat, bir yönüyle de Rabbin nehyettiklerini terk ediştir. Biz müminler için müjdedir Miraç. Rabbimiz, kendisine ortak koşmayanların büyük günahlarının bağışlanacağını bu kutlu gecede müjdelemiştir.

Bizler için hediyedir Miraç. Rabbimize en yakın anımız olan namaz, bu gece beş vakit farz kılınmıştır.[2]

Resûlullah Efendimiz (s.a.s.)'in, miraç ile mana âleminin basamaklarında bir bir yükseldiği gibi bizler de Rabbimiz katında namazlarımızla yükseliriz. "Allahu ekber" diyerek, tekbirimizle dünyanın bütün hengâmelerinden sıyrılıp yaratılış ve varoluşumuzun hikmet ve anlamını derinden kavrarız. Kıyamımızla istikamet üzere, dosdoğru oluşu simgeleyerek Allah'ın huzurunda dururuz. Kıraatimizle, O'na en içten sena ve yakarışta bulunuruz. Rükûmuzla yalnız Rabbimizin önünde boyun eğdiğimizi gösteririz. Secdemizle O'na en yakın olmanın ve kulluğun zirvesine varmanın hazzını duyarız. Tahıyyatımızla Rabbimizi yüceltirken biz de yüceliriz. Selamımızla özgürlük ve felahı hatırlarız. Günde beş vakit namazımızda tüm canlılığıyla miracı doyasıya yaşarız.

Kardeşlerim!

Her gün yatsı vaktinde okuduğumuz Âmenerresûlü diye başlayan âyetler bize Miracın bir hediyesidir. Bizler bu ayetlerde, "**Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettik**" diyerek Rabbimize verdiğimiz kulluk sözümüzü yenileriz. "**İşittik, itaat ettik. Rabbimiz, affına sığındık! Dönüş ancak sanadır.**" âyetiyle teslimiyetimizi dile getiririz. "**İnsanın yaptığı iyilik lehine, ettiği kötülük de aleyhinedir**" diyerek sorumluluk bilincimizi tazeleriz. Bununla birlikte, dünyada yapıp ettiğimiz her şeyin bir hesabı ve karşılığı olduğunu, âhireti ikrar ederiz. Ve nihayet, şu dualarımızla Rabbimize en içten yakarışlarla iltica ederiz. "**Rabbimiz! Eğer unutacak veya yanılacak olursak bizi sorumlu tutma. Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi, bize de ağır yük yükleme. Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği şeyi taşıtma, bizi affet, bizi bağışla, bize acı. Sen Mevlamızsın, kâfirlere karşı bize yardım et.**"

Kıymetli Kardeşlerim!

Miraç değerleri, bizlere yüce ve anlamlı ufuklar açan kutsal değerlerdir. Miraç değerleri ile insan, esfel-i sâfiline, aşağıların aşağısına savrulmaktan kurtulur; ahsen-i takvime, en güzel hale ulaşır. Miraç değerleri, insanı sidre-i

2 Müslim, İman, 279.

müntehaya, en üst kemal noktasına çıkarır. Bu ulvi değerler, bizleri ebediyen huzur içinde kalınacak cennete götürür. Yeter ki bizleri yükseltecek bu değerlere sımsıkı sarılalım ve bunları hayatımıza yansıtmakta kararlı olalım. Yeter ki burağımız imanımız, refrefimiz ibadetlerimiz, salih amellerimiz ve güzel ahlakımız olsun. Böyle olduğu takdirde hayatımızın her anı bizim için miraç olacaktır.

Kardeşlerim!

Miraç Kandili vesilesiyle Rabbimize, kendimize ve çevremize karşı sorumluluklarımızı bir kez daha hatırlayalım. Unutmayalım ki, bugün biz müminlere düşen, miracı Peygamberimiz (s.a.s.)'in bir hatıratı, bir tarih olarak okumak değildir. Bize düşen, Ebu Bekir Efendimiz misali, Allah'ın emir ve yasakları karşısında her daim sadakatle, teslimiyetle bir duruş sergilemektir. Bu sadakat ve teslimiyeti gösteremeyenler, miracın anlamı, ruhu ve kazanımlarından mahrum kalacaklardır.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizin Miraç Kandilini bir kez daha tebrik ediyorum. Bu kutlu gecede Yüce Rabbimize açılan ellerin ve yakaran dillerin, bütün İslâm âleminin birlik, dirlik ve beraberliğine, insanlığın hidayetine, dünyada adalet, huzur ve barışın teminine vesile olmasını Cenab-ı Hak'tan diliyorum.

BERAATE EREBİLMEK (BERAT KANDİLİ)*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ اَسْرَفُوا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ اَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَ اَعُوذُبِكَ مِنْكَ لَا اُحْصِيَ ثَنَاءً عَلَيْكَ اَنْتَ كَمَا اَ ثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ .

Muhterem Kardeşlerim!

Değerli bir misafirimizi ağırlamanın gönlümüzde doğurduğu sevinç ve heyecan misali bir duygu atmosferiyle kuşatıldı derûnumuz. Bu gece Berat Kandili…

Şaban ayının ortasına ulaşmak demek, çok yakında ayların sultanı Ramazan'a kavuşmak demektir. Berat işte bu buluşmanın müjdesini duyuran kutlu bir andır.

Leyle-i Berat! Suçların bağışlanması, günahların affolunması, nefsin esaretinin sona ermesi, rahmet-i Rahmân ile kuşatılma gecesi.

Mahkûmun beratına hükmedilmesiyle özgürlüğün tadına varması ve aklanması gibi, Mevla'nın nice isyankâr ve nadim gönlün beratına hükmeylediği kutlular safında yer alabilme ümidiyle yüreklerin çarptığı gecedir. Bu gece hatırına ilahi rahmet coşmuş, yağdıkça yağıyor. Şu kulun gözleri kuru mu kalacak?

Merhameti gazabını geçmiş olan Mevla tenezzül eyliyor dünya semasına da bu kulun başı hâlâ kibir ve enaniyetle dimdik mi duracak? Alınlar rükû ve secdeye ihlâsla ne zaman varacak?

Rahmân ve Rahim olan sesleniyor: "**Yok mu bağışlanma dileyen affedeyim, yok mu rızık isteyen ikram edeyim, musibete uğrayan yok mu afiyet, şifa bahşedeyim?**"[1] Şu muhtaç kul ses vermeyecek mi bu ilâhi çağrıya, yakarmayacak mı kapanıp secdeye: "İlâhî! Geldim kapına, sığındım affına, muhtacım

* 15.07.2011 tarihli Ankara Hutbesidir.

1 İbn Mâce, İkâme, 191.

sana. Ne varlıkta gözüm ne dünyalıkta. Ne olursun aşkını, muhabbetini ver bana!" diye…

"Ey kendilerinin aleyhine aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz Allah bütün günahları affeder. Çünkü O çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."[2] buyuran Ulu Mevlam! Settâr isminle iltica ediyoruz cümle ayıplarımızın setri için Sana. Tevvâb isminle iltica ediyoruz tövbelerimizin kabulü için. Ya Rabbi tövbemizi de bizi de kabul eyle!

Değerli Kardeşlerim!

Berat, nefsimizi sîgaya çekmek için büyük bir fırsat. Hesap günü gelmezden önce kendi elimizle kendi yakamızdan tuttuğumuz, Münker-Nekir misali kendimize hesap sorduğumuz, vicdan terazimizde amellerimizi tarttığımız ölçü ve takdir gecesi eylemeli bu geceyi. "Amel çokluğuna itibar olmaz, kulundan Hâlıkı hoşlanmayınca" deyip, rekâtların sayısını değil, ihlasını, huşuunu arttırma gayreti içinde olmalıyız. "Bir kez Allah dese aşk ile lisan/Dökülür cümle günah misl-i hazan" mısraının dile getirdiği hakikatle şükür secdesine varmalı, affa mazhar olmuş kul olarak secdelerden kalkmalıyız bu gece…

Kardeşlerim!

İlahi beraate erenlerden olmak için; önce biz olmalıyız berat! Hata ve kusurları setreden, suçluyu affeden, borçluya merhamet edip, kol kanat geren. Gönül bahçesinde güller açan. "Veylün lil mutaffifin/Ölçü ve tartıda hile yapanların vay haline!"[3] ihtarına uğramamak için vicdan terazimizi adaletle tartmalı. Güçlünün değil haklının, zalimin değil mazlumun yanında olmalıyız. Affedenlerin affolunacağı hakikatini bir an dahi unutmamalıyız. Günahlarımız ne kadar çok olsa da, can-u gönülden yapacağımız bir tövbe ile "Rahmeti gazabını geçmiş olan Mevlamız'ın bizi de bağışlayacağından her daim ümitvâr olmalıyız."[4] Ama bu ümit bizi ihlasla kulluktan asla alıkoymamalıdır.

Berat gecesi hürmetine dargınlar barışmalı, küskünler konuşmalı, gülümsemeli yüzler birbirine, çatık kaşlar düzelmeli, yumruk eller çözülmeli, kalplerdeki buzlar erimeli. Eller kenetlenmeli, beraberce güzelliklere yürümeli…

Bu duygularla Berat Kandilinizi tebrik ediyor, Yüce Rabbimizden hepimizi mağfiret ve rahmetine eriştirmesini diliyorum…

"Allah'ım öfkenden rızana, cezandan affına, Senden yine Sana sığınırım. Sana övgüyü saymakla bitiremem. Sen kendini nasıl övdüysen öylesin…"[5]

2 Zümer, 39/53.

3 Mutaffifin, 83/1.

4 Tirmizî, Savm, 39.

5 Müslim, Salat, 222.

KADRİMİZİ YÜCELTEN GECE: KADİR GECESİ*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّآ اَنْزَلْنَاهُ فِى لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝ وَمَآ اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍ ۝
تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ ۝ سَلَامٌ هِىَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ اِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

Kıymetli Kardeşlerim!

Bizi en faziletli geceye, Kadir Gecesine tekrar ulaştıran Rabbimize hamd-ü senalar olsun. Kadir Gecemiz mübarek olsun.

Okuduğum sure-i celilede Rabbimiz, bu geceyi bizlere şöyle tanıtmaktadır: "Şüphesiz, Kur'an'ı biz Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecesinin ne olduğunu sen nerden bilebilirsin? Kadir gecesi, bin aydan daha hayırlıdır. Melekler ve Ruh o gecede, Rablerinin izniyle her türlü iş için iner de iner. O gece, fecrin doğuşuna kadar bir esenliktir."[1]

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (s.a.s.), şöyle buyurmaktadır: "İnanarak ve sevabını Allah'tan umarak Kadir Gecesini ihya edenin geçmiş günahları affolunur."[2]

Kardeşlerim!

Kısa bir süre önce rahmet ayı Ramazana ulaşmanın huzur ve mutluluğunu hep birlikte yaşadık. "Hoş Geldin Ya Şehri Ramazan" nidalarıyla karşıladık bu kutlu ayı. Şimdi veda vakti. Bereketi ve mağfiretiyle evlerimize ve gönüllerimize misafir olan on bir ayın sultanı, bugünlerde bize veda ediyor. Bu kutlu misafiri uğurlamaktan dolayı mahzunuz.

Bir taraftan da Ramazan-ı Şerifin kalbi olan mübarek Kadir Gecesine kavuşmanın huzur ve mutluluğunu yaşıyoruz. Kur'an-ı Kerim'de bu geceye

* 01.07.2016 tarihli hutbedir.

1 Kadir, 97/1-5.

2 Buhârî, Fadlu Leyleti'l-Kadr, 3.

müstakil bir sure tahsis eden Yüce Rabbimiz, gecenin değerini de en güzel şekilde bizzat kendisi tavsif etmiştir. Her sene kadrimizi yüceltmek için Rabbimizden bir bağış gibi, bir armağan gibi gelen Kadir gecesinin anlatıldığı bu sure, bizlere üç önemli mesaj getirmiştir.

Birincisi; Kadir Gecesini değerli kılan, onun "yaradılış gayemizin kitabı" Yüce Kur'an'ın ilk nüzûlüne şahit olmasıdır. Kadir Gecesinin kadrini yücelten, Aziz Kur'an'ın rahmet yüklü evrensel mesajlarının bu gece inmeye başlamasıdır. Bu nedenledir ki, Kadir Gecesinin değerini, kadrini, yüceliğini, büyüklüğünü ve mübarekliğini insanlığı karanlıklardan kurtaran Kerim Kitabımızda aramalıyız. Ve bu gece dünya semasına inen Kur'ân'ı yeniden kalbimizin semasına indirmeliyiz.

İkinci mesaj; Kadir Gecesinin, müminlere her yıl ömürlük bir fırsat sunmasıdır. Rabbimiz, ömre bedel bu geceyi, müminlere bir rahmet kapısı, bir umut pınarı olarak bahşetmiştir. Bu gece bize düşen, ömür sermayemizden tükettiğimiz günlerin muhasebesini yapmaktır. Hata ve günahlarımızdan, kusur ve nisyanlarımızdan tövbe ederek Rabbimizin razı olacağı şekilde bir ömür sürmeye azmetmektir.

Kadir Suresinin bizlere getirdiği üçüncü mesaj; Allah'ın meleklerinin, Kadir Gecesinde yeryüzüne selâm ve esenlik getirmek üzere inmeleridir. Bu muhteşem hâdise, Cenab-ı Hakk'ın biz müminlere çok büyük bir ikramı, ihsanı ve lütfu olarak her sene tekrar etmektedir. O halde Kadir Gecesini ihya etmek için Kur'an'ın barış ve esenlik mesajlarına kulak vermeliyiz. Bu mesajları yeryüzünde egemen kılmak için çaba göstermeliyiz.

Kardeşlerim!

Bir kez daha hatırlatmak isterim ki; bu mübarek geceyi hakkıyla değerlendirmenin yolu, Kerim Kitabımızın kadir ve kıymetini bilmekten, hayatımızı onunla anlamlandırmaktan, insana, kâinata onunla bakmaktan geçer. Kadir Gecesini ihya etmenin yolu, Rabbimizin muhatap kabul ettiği, nazargâh-ı ilahi olan kalbimizin, gönlümüzün değerini bilmekten geçer. Gönüller yapıp gönüller almaktan, olur olmaz sebeplerle gönüller kırıp, gönüller incitmemekten geçer.

Kadir Gecesinde ancak bu sayede bir ömre bedel manevî gelişmeler yaşayabiliriz. Kur'an'ın barış ve esenlik mesajlarına değer verdiğimiz nispette Allah'ın meleklerinin, yeryüzüne barış ve esenlik getirmek üzere indiklerinin idrakine varabiliriz. "Her geleni Hızır, her geceyi Kadir bil!" şuuruyla hayatımızı sürdürdüğümüz müddetçe Kadir gecesinden hakkıyla istifade edebiliriz. Ancak o vakit şeref, izzet ve itibar gecesi, bizlere de şeref, izzet ve itibar kazandırabilir.

Değerli Kardeşlerim!

Kadir Gecesinin manevi iklimini yaşadığımız, bayram sevincinin gölgesinin üzerimize düştüğü müstesna bir zaman dilimindeyiz. Böyle bir zamanda terör ve cinayet şebekeleri, İstanbul'da onlarca masum insanın şahsında hepimizi ve bütün insanlığı bir kez daha can evinden vurdu.

Bu acımasız saldırıda hayatını kaybeden kardeşlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, yaralı kardeşlerimize acil şifalar diliyorum.

Yüce Rabbimiz, milletimizi her türlü kazadan, beladan, bu tür hain saldırılardan muhafaza eylesin. Rabbimiz, milletimizin birlik ve beraberliğine, kardeşliğine, huzuruna tasallut edenlere fırsat vermesin.

EBEDİ BAYRAMLARA BİRLİKTE YOL ALABİLMEK*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللهَ فَأَنْسٰيهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ۝

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ اَعِنِّى عَلٰى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ .

Kardeşlerim!

Muâz b. Cebel, genç yaşta İslam'la müşerref olmuş bir sahâbiydi. O bir peygamber aşığıydı. Allah Resûlü (s.a.s.) de, Muâz'ı çok sever, sevgisini dile getirir ve ona tavsiyelerde bulunurdu. Efendimiz, yine bir gün bu genç sahâbiye, kulluk bilinciyle yaşamaya dair şu özlü tavsiyede bulunmuştu: "Ey Muâz! Namazların ardından şu duayı oku: 'Allah'ım! Seni anıp zikretmek, nimetine şükretmek, sana en güzel şekilde ibadet etmek için bana yardım et!' "[1]

Aziz Kardeşlerim!

Rabbimize hamd-ü senalar olsun ki bereketli bir mevsimi daha geride bıraktık. Bu süreçte Rabbimizin rahmeti adeta sağanak olup üzerimize yağdı. Bugünlerde sevinçliyiz, umutluyuz. Sevinçliyiz. Zira kardeşlerimiz, hac ibadetini tamamladı. Müminlerin, Arafat'tan, Kâbe'den arşa yükselen yürekten duaları, hepimizi kapsadı. Sevinçliyiz. Çünkü İslam ümmetinin, Hz. İbrahim'in eliyle kuruluşunun bayramı olan Kurban bayramını hep birlikte idrak ettik. Sevinçliyiz. Çünkü kurbanlarımızla sadakat ve teslimiyetimizi, kulluk şuurumuzu bir kez daha tazeledik.

Kardeşlerim!

Umutluyuz. Çünkü hac, kurban ibadeti ve bayram, bize bir kez daha arınma, durulma, günahlardan kurtulma imkânı verdi. Bize yeniden dirilişi ve yücelmeyi müjdeledi. Bu bereketli mevsim, aramızdaki uzaklıkları ortadan kaldırdı. Bizi kendimize ve birbirimize yaklaştırdı. Beden ülkesine hapsettiğimiz ruhumuzu gerçek sahibine, Rabbimize yakın kıldı.

---

* 16.09.2016 tarihli hutbedir.

1 Ebû Dâvûd, Vitir, 26.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bizler, bu bereketli mevsimin iklimini hayatımız boyunca solumakla mükellefiz. Haccın, kurbanın ve bayramın bizlere kazandırdığı ulvi hasletleri bir ömür boyu korumakla mükellefiz.

Hac, bizlere marifetullahı, Allah'ı bilmeyi, Allah'a samimiyetle kul olmayı hatırlattı. O halde geliniz, sadece hac mevsiminde değil, ömrümüzün her anında Allah'ı anıp hatırlayalım. Sadece O'na kul olalım. O'nu unutanlardan değil, O'nun adıyla hayat bulup, O'nun adıyla can verenlerden olalım. "**Allah'ı unutan, bu yüzden Allah'ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. İşte onlar gerçekten yoldan çıkmışlardır.**"[2] âyetini asla aklımızdan çıkarmayalım.

Aziz Müminler!

Kurban, bizlere ihlas ve takvayı, riyadan uzak durmayı, Rabbimize yakın olmayı hatırlattı. O halde geliniz, sadece kurbanlarımızla değil, bütün ibadetlerimizle, hayır ve hasenatımızla Rabbimize yakın olmanın yollarını arayalım. Bizi Rabbimizden uzaklaştıracak olumsuzlukların değil, O'na yakınlaştıracak iyilik ve güzelliklerin peşinden koşalım.

Kardeşlerim!

Bayram bizlere "bir" olmayı, "biz" olmayı hatırlattı. Bir binanın birbirine kenetlenmiş tuğlaları, bir bedenin birlikte hareket eden organları gibi bütün olmayı hatırlattı. O halde geliniz, birbirimize sadece bayramlarda değil, her daim sahip çıkalım. Bayramda pekişen birlik-beraberlik ve kardeşliğimizi, ülfet ve muhabbetimizi koruyalım. Bayramın rahmet ve bereketini, sevinç ve neşesini, huzur ve sükûnetini birbirimize her gün ikram edelim. Birbirimizi, kardeşlerimizi ihmal etmeyelim, yalnızlık ve çaresizliğe terk etmeyelim. Âlemlere rahmet olarak gönderilen bir peygamberin ümmeti olduğumuzun bilinci doğrultusunda bir hayat sürelim.

Kardeşlerim!

Unutmayalım ki, dünya âhiretin tarlasıdır ve âhiret dünyada kazanılmaktadır. Öyleyse geliniz, fâni olan dünya hayatımızı ebedi mutluluk ve huzura dönüştürebilmeye gayret edelim. Gönlümüzden hasedi, kini, nefreti atıp, yeryüzünde sevginin, merhametin, iyiliğin yayılması için yarışalım. Allah'a layık kul, Efendimiz (s.a.s.)'e layık ümmet, birbirimize hakiki kardeş olmaya bakalım. Rabbimizin huzuruna, âhiret yurduna hesabını verebileceğimiz bir hayat yaşayarak varalım. Ebedi bayramlara hep birlikte yol alalım.

2 Haşr, 59/19.

Kardeşlerim!

Hutbemi bitirmeden önemli bir hatırlatmada bulunmak istiyorum. Son yıllarda yaşadığımız trafik kazaları, bayramların huzur ve sevincini acı ve hüzne dönüştürüyor. Bu kazalarda nice insanımız, nice kardeşimiz can veriyor. Nice aileler yok oluyor. Nice ümitler, nice istikballer sönüyor. Nice anne-babalar, evlatlar, yakınlar, gözü yaşlı, boynu bükük kalıyor.

Bugünlerde artık evimize, yuvamıza, işimize geri dönüş yolculuğumuz var. Bu noktada bütün kardeşlerimizi trafik kurallarına uymaya, sabırlı ve dikkatli davranmaya, birbirimizin hak ve hukukunu korumaya davet ediyorum.

Yüce Rabbimiz, bütün kardeşlerimizin sağ salim yuvalarına ulaşmasını nasip etsin. Bizleri her türlü kaza, bela ve musibetten muhafaza eylesin.

RAMAZAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا...

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا.

Kardeşlerim![1]

Bizleri bir Ramazan bayramına daha ulaştıran Rabbimize sonsuz hamdü senalar olsun. Bayramımız mübarek olsun.

Rahmet ve mağfiret ayı Ramazanı aziz bir misafir edasıyla uğurluyoruz bugün. Onu uğurlarken hüzünleniyor, ancak bayram ile seviniyoruz bugün.

Ne büyük bahtiyarlıktır ki orucu, kötülüğe karşı kalkan edindik. Gecenin karanlığını sahurlarımızla, namazlarımızla aydınlattık. Tefekkürü, sabrı, şükrü bir kez daha öğrendik. Kardeşimizin derdiyle dertlenmeye adadık kendimizi. Ve bir aydır yaşadığımız iftar sevincimiz, bayram sevinciyle birleşti.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bayramlarımız, Allah'ın lütfuyla ihya edilen, neşe ve sevinç günleridir. Bayramlarımız ibadettir, zikirdir, tekbirdir, duadır; sıla-ı rahim, paylaşma, huzur ve umuttur.

Bayramlarımız, aynı mabette, aynı safta, aynı inancın şuurunda yüreklerimizi birleştirdiğimiz günlerdir. Bayramlarımız, kırgınlık ve dargınlıklarımızı bitirdiğimiz günlerdir. Bayramlarımız, birliğimizi, beraberliğimizi, kardeşliğimizi güçlendirip haykırdığımız günlerdir.

Aziz Kardeşlerim!

Kimi gönüller mahzundur, kimi yürekler yaralıdır, kimi canlar sıkıntıdadır bu bayram. Coğrafyamızı saran şiddet ve teröre kurban gitmektedir

* 05.07.2016 tarihli hutbedir.

insanlarımız. Anne çocuğundan, kardeş kardeşinden, yüzbinler vatanından, gençler değerlerinden koparılmıştır. Acı, hüzün ve gözyaşı dağlamaktadır yürekleri.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen bugün bize düşen, yangın yerine dönen yüreklerimizi bayram neşesiyle canlandırmaktır. Bugün bize düşen, bayramı göremeyen kardeşlerimiz adına da bayramı eda etmektir. Bugün İslam âlemi olarak bize düşen, yüreklerimiz mahzun olsa da bayramımızın hakkını vermek ve onu mahzun göndermemektir.

Kardeşlerim!

Bugün bize düşen, bayramımızı hepimiz için bir umuda dönüştürmektir. Farklılıklarımızı ayrılık-gayrılık vesilesi değil, Rabbimizin bir âyeti olarak görmek ve birbirimize kenetlenmektir. Yüce Rabbimizin, "**Topyekûn Allah'ın kitabına sımsıkı sarılın. Bölünüp parçalanmayın…**"[2] çağrısının gereğini yapmaktır.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in "**Müminler, bir binanın yapı taşları gibidir. Onlar, birbirlerinin hayata tutunmasını temin ederler.**"[3] Mesajına uygun bir hayat sürmektir.

Kardeşlerim!

Bizler, insanlığın umuduyuz. Şunu unutmayalım ki; birliğimizi, dirliğimizi korursak mazlumların, mağdurların, yoksulların, kimsesizlerin umudu olmaya devam ederiz. Bunu başaramaz, kısır tartışmalarla, kavgayla, gürültüyle zamanımızı heba edersek işte o zaman insanlık adına umutlar söner…

Gelin umutları söndürmeyelim. Bayram sevincimizi gönüllerden gönüllere, gözlerden gözlere, dillerden dillere, evlerden evlere dalga dalga yayalım. Bayramla sevinmeyen bir gönül, hüznü dinmeyen bir mahzun, başı okşanmamış bir yetim, eli öpülmemiş bir büyük bırakmayalım.

Aziz Müminler!

Gelin, yüreklerimizin ağır yükü olan dargınlıkları, küskünlükleri, kin ve öfkeyi bir tarafa bırakalım. Af ve bağışlama yolunu tercih edelim. Gönlümüzü birbirimize açalım, muhabbetle kucaklaşalım ve bayramlaşalım. Varlık sebebimiz olan anne-babalarımıza, hayatın çilesini birlikte omuzladığımız eşlerimize, evlerimizin canlı bayramları olan çocuklarımıza bayramın coşkusunu tattıralım.

Gelin, bayram yapamayanlara da bayram yaptıralım. Yaralı gönülleri, bitap düşmüş yürekleri onaralım. Evlat sevgisiyle yanıp tutuşan yaşlılarımızı unutmayalım, onları ziyaret edelim. Sevgiye ve merhamete aç yetim ve öksüzlerin

2 Âl-i İmrân, 3/103.

3 Buhârî, Salât, 88; Müslim, Birr ve Sıla, 65.

başlarını okşayalım. Hastalara, garip ve kimsesizlere, yoksullara, muhtaçlara bayram sevinci taşıyalım.

Gelin, bayramı, insanlık adına yaşayalım. Herkesin kardeşçe yaşadığı muhteşem bir medeniyetin mirasçıları olarak evvela ülkemizi gül gülistan edelim. Aynı sofrada sevindiğimiz, aynı kıblede buluştuğumuz, aynı Peygambere ümmet olduğumuz, aynı Kitab'a inandığımız bilinciyle kardeş olalım. Bizi birbirimize düşürmek isteyenlere fırsat vermeyelim, ayağımıza dolanan bütün tuzakları bozalım. Tüm dünyaya insanların hor görülmediği, kadınların ezilmediği, çocukların üzülmediği bir güzel medeniyet örneği olmaya devam edelim.

Kardeşlerim!

Bu duygu ve düşüncelerle, ülkemizin, gönül coğrafyamızın ve İslâm âleminin mübarek Ramazan bayramını en kalbi duygularımla kutluyorum.

Hutbemi, hakiki bayramları dile getiren şu dizelerle bitirmek istiyorum:

Can bula cananını, bayram o bayram ola,

Kul bula sultanını, bayram o bayram ola,

Hüzn-ü keder def ola, dilde hicap ref ola,

Cümle günah af ola, bayram o bayram ola.

RAMAZAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيعًا وَّلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ كُنْتُمْ اَعْدَآءً فَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهٖٓ اِخْوَانًا ۚ وَكُنْتُمْ عَلٰى شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَاَنْقَذَكُمْ مِّنْهَا ۗ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ۝

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا

Bayram Sevinci İle Bu Mabedi Dolduran Aziz Kardeşlerim![1]

Bayramınız mübarek olsun.

Aziz Müminler!

Bizler bu bayrama nice günlerden, nice iftarlardan, nice sahurlardan sonra geldik. Bir ay oruç tuttuktan sonra neşenin, sevincin, huzurun eşiğine vardık.

Hep birlikte aynı sofranın etrafında, aynı bekleyişin yolcusu olduk. Sevindik, sevindirdik, sevindirildik. Topluca aynı sevinçleri yüreklerimizde paylaştık. Müslümanlar olarak aynı çaresizliklerin, aynı kederlerin halkası olduk. Bütün farklılıklarımızı unuttuk. Bir olduk, birlik olduk. Her akşam iftarı hak ettiğimiz gibi bugün de bayramı hak ettik.

Muhterem Müslümanlar!

Bu bayram, huzur ve esenliğin bayramıdır. Bu bayram, Allah'a gönülden teslim olmuş müminlerin bayramıdır.

Bu bayram, yaratılış gaye ve hikmetine uygun bir hayat yaşamanın bayramıdır. Bu bayram, Kur'an ile yenilenmenin bayramıdır. Bu bayram, imsak ile dizginlenen nefislerin mükâfatı olarak nimetlerin ikrama dönüştüğü iftarın bayramıdır.

Bu bayram, yokluğu, açlığı ve susuzluğu hissederek, sahip olduğumuz nimet ve kazanımları başkasıyla paylaşmanın bayramıdır. Bu bayram, dayanışmanın, yardımlaşmanın, arınmanın, karşılıksız vermenin bayramıdır.

* 25.06.2017 tarihli hutbedir.

Bu bayram, yeryüzünü ifsat edenlerin değil, ıslah edenlerin, felaha erenlerin bayramıdır. Bu bayram, Rabbimizin "**Hep birlikte Allah'ın ipine sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin.**"[2] emrine uyarak her türlü fitne, fesat ve tefrikanın karşısında duranların bayramıdır.

Kardeşlerim!

Geliniz! Bugün, aynı sofrada sevindiğimiz gibi, aynı kıblede buluştuğumuz gibi, aynı Peygamber'de birleştiğimiz gibi, aynı Kitab'a inandığımız gibi kardeş olalım. Bizi birbirimize düşürmek isteyenleri utandıralım, ayağımıza dolanan bütün tuzakları bozalım.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in "**Müminler, bir binanın yapı taşları gibidir. Onlar, birbirlerinin hayata tutunmasını temin ederler.**"[3] hadisi gereğince birbirimizi tutalım. Birbirimize tutunalım. Kardeşliğimizi pekiştirelim. Birbirimize kol kanat gerelim. Şehirlerimizi huzurun, kardeşliğin şehirleri yapalım. Farklılıklarımızı hoş görelim.

Kardeşlerim!

Geliniz! Ecdadımıza lâyık evlat olmak için çalışalım. Bu gök kubbenin altında insanlığın bayram ümidi olduğumuzu unutmayalım. Yeryüzünde kimsenin burnu kanamasın diye çırpınalım. Başkalarının kurtuluşu için dua edelim.

Geliniz! Yüreklerin en ağır yükü olan küslüklere son verelim. Bayram sevincini içimizde hissedelim. Bayram coşkusunu gönüllerden gönüllere, evlerden evlere, şehirlerden şehirlere taşıyalım.

Geliniz! Yetimlerin, gariplerin, kimsesizlerin tebessümü ile bayramlarımıza tat katalım. Bayram yapamayanlara bayram yaptıralım. Hastane köşelerinde şifa bekleyenlerin gönüllerini alalım. İslam beldelerinde zorda, darda ve sıkıntıda olan kardeşlerimize dua edelim.

Geliniz! Cennet vatanımız için canlarını seve seve feda eden aziz şehitlerimizi ve geçmişlerimizi rahmetle yâd edelim. Bu sabahı bize bayram eden, günümüzü rahmetine garkeden Rabbimizin hatırını, cümle hatırların üzerinde tutalım.

Aziz Kardeşlerim!

Bayramımız yeni bayramlar doğursun. Sevincimiz yeni sevinçlerin toprağı olsun. Mutluluğumuz dünyanın dört bir yanındaki acılara teselliler sunsun. Soframızdan açlar doysun. Elimizden susuzlar hep suya kansın. Birliğimiz, huzur ve muhabbetimiz daim olsun. Bayramımız mübarek olsun.

2 Âl-i İmrân, 3/103.

3 Buhârî, Salât, 88.

BAYRAM VE HZ. İBRAHİM*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

... قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرٰهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ ۚ

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

... إِنِّي دَعْوَةُ أَبِي إِبْرَاهِيمَ وَبِشَارَةُ عِيسَى بِي وَرُؤْيَا أُمِّي

Kardeşlerim!

Bir grup sahâbî, Peygamberimiz (s.a.s.)'e, "Ya Resulallah! Bize kendinden bahseder misin?" dediler. Bunun üzerine Efendimiz, şöyle buyurdu: "**Ben, atam İbrahim'in duası, kardeşim İsa'nın müjdesi, annem Âmine'nin rüyasıyım.**"[1]

Kardeşlerim!

Rabbimize hamd-ü senalar olsun ki önümüzdeki Pazartesi günü hep birlikte kurban bayramını idrak edeceğiz. Dünyanın farklı bölgelerinden milyonlarca hacı adayı kardeşimiz, Arafat'a çıkmak üzere. Onlar, orada tövbe ve niyazlarını âlemlerin Rabbine arz edecekler. Dualarına bizleri de katacaklar. Onlar, hac ibadetinin heyecan ve huzurunu yaşarken, bizler de kurbanlarımızı keseceğiz. Rabbimize ve birbirimize yakın olma niyet ve gayretimizi bir kez daha tazeleyeceğiz. Rabbimiz, bu bilinçle bizleri huzurlu bir şekilde bayrama ulaştırsın.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bizler, her sene bu muhteşem bayramı yaşıyoruz. Fakat kurban bayramıyla özdeşleşen büyük peygamberi yeterince tanımıyoruz. O büyük peygamber, İbrahim Peygamberdir. İbrahim Peygamber, Halilullah, yani Allah dostu olarak anılma bahtiyarlığına erişmiş bir peygamberdir.[2] Kendisinden sonra gelen bütün müminlere örnek olarak sunulmuş muhteşem bir şahsiyettir. Rabbimiz, Kerim Kitabımızda Peygamberimizi en güzel örnek olarak takdim ettiği gibi[3]

* 09.09.2016 tarihli hutbedir.

1 İbn Hanbel, IV, 127; İbn Hişam, I, 158.

2 Nisâ, 4/125.

3 Ahzab, 33/21.

"İbrahim ve beraberindekilerde sizin için güzel bir örneklik vardır."[4] buyurarak onu da örnek olarak takdim etmiştir.

Kardeşlerim!

İbrahim (a.s.) denince akla tevhid gelir. Onun tevhid mücadelesi gelir. İbrahim Peygamber, inancı uğrunda yanardağlar misali ateşe atılmayı göze almıştır. Allah'a iman ve kulluğun nasıl olması gerektiğini bütün insanlığa göstermiştir. Kula kul olmayı reddetmiştir. Hak, hakikat, adalet, doğruluk ve gerçek özgürlük yürüyüşünden asla geri dönmemiştir.

İbrahim denince akla vahdet gelir, ümmet gelir. O, bir evlat ile bir ümmet kurmuştur. Kendisinden sonraki bütün peygamberlerin, bütün müminlerin atası olma şerefine ulaşmıştır.[5] Hz. İbrahim'den sonra gelen her bir peygamber, onun duasında yer almıştır.

İbrahim denince akla teslimiyet ve sadakat gelir. O, ciğerparesi İsmail'le zorlu bir imtihana tabi tutulmuştur. Bu imtihanda bütün varlığını Allah'a adama kararlılığını göstermiştir.

Değerli Kardeşlerim!

Bugün İslam'ın sembolleri, şeâiri olan pek çok değerimizde İbrahim Halilullah'ın hatırası vardır. O, Kâbe'yi Muazzama'yı oğlu İsmail'le birlikte yeniden inşa etmiştir. Türlü hikmetlerle dolu hac ibadetini insanlığa o göstermiştir. Allah'a yakınlık arayışımız olan kurban ibadeti onunla özdeşleşmiştir.

İbrahim (a.s.)'ın, inkârcılara Allah'ın varlığını ispat etme gayreti, bizim için büyük bir örnektir. Onun ümmete öncülüğü bizim için büyük bir örnektir. Tevhid yolundaki kutlu yürüyüşü, hicreti bizim için büyük bir örnektir. Onun sabrı ve metaneti, şükrü ve cömertliği bizim için büyük bir örnektir. Kerim Kitabımızda yer alan ve her biri kulluk şuurunun bir yansıması olan duaları, bizim için güzel bir örnektir.

Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.) de, atası İbrahim (a.s.)'ın mübarek yolunun yolcusudur. Bugün, Peygamberimizin ümmeti olarak bizlere düşen de Hz. İbrahim gibi bir tevhid şuuruna, vahdet anlayışına, kulluk bilincine sahip olmaktır. İbrahimî bir sadakat ve teslimiyeti kuşanmaya gayret etmektir. Bu büyük peygamberin azmini ve ahlakını kendimize örnek almaktır. İnsanlığa büyük hayırlar getiren İbrahim (a.s.)'ı, Kur'an'dan ilham alarak, bayram vesilesiyle çocuklarımıza ve gençlerimize tanıtmaktır.

Hutbemi Yüce Rabbimizin, Kur'an-ı Kerim'de bizlere öğrettiği İbrahim Peygamber'in dualarıyla bitirmek istiyorum:

4 Mümtehine, 60/4.

5 Hac, 22/78.

"Rabbimiz! Bizi ve gelecek nesillerimizi sana teslim olanlardan eyle!"[6]

"Rabbimiz! Sadece sana dayandık, sana yöneldik. Dönüş ancak sanadır. Bizleri inkâr edenlerin zulmüne uğratma!"[7]

"Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri namazı kılanlardan eyle! Dualarımı kabul eyle! Hesap günü beni, anne-babamı ve inananları bağışla!"[8]

6 Bakara, 2/128.

7 Mümtehine, 60/4-5.

8 İbrâhim, 14/40-41.

KURBAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

لَنْ يَنَالَ اللّٰهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَآؤُهَا وَلٰكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوٰى مِنْكُمْ ۝

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا عَمِلَ اٰدَمِيٌّ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النَّحْرِ اَحَبَّ اِلَى اللّٰهِ مِنْ اِهْرَاقِ الدَّمِ

Bizi yoktan var eden ve bize bir bayram sevinci daha lütfeden Yüce Rabbimize sonsuz hamd-ü senalar olsun.

Hz. İbrahim'in sadakatini, Hz. İsmail'in teslimiyetini ebedî bir bayrama dönüştüren Peygamber Efendimize salât ve selam olsun.

İslam'ın şeâirinden olan bayram namazını eda etmek üzere burada toplanan Aziz Kardeşlerim! Bayramınız mübarek olsun.

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: "Kurbanların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır. Allah'a ulaşan, yalnızca takvanızdır."[1]

Peygamberimiz (s.a.s.) de okuduğum hadis-i şerifte şöyle buyuruyor: "Âdemoğlu kurban bayramı günlerinde Allah katında kurbandan daha hayırlı bir amel işlemiş olmaz..."[2]

Kardeşlerim!

İçerisinde pek çok güzellikleri ve hikmetleri barındıran Kurban Bayramına bir kez daha ulaşmanın huzurunu, sevincini ve bereketini hep birlikte yaşıyoruz. Kurban Bayramı, bizlere İslâm'ın beş temel ibadetinden hac menâsikini ve Rabbimize yakınlaşma vesilesi olan kurban ibadetini getirir. Hac, kurban ibadeti ve bayram, bizleri Hz. İbrahim, Hz. İsmail ve Hz. Hacer'in hayatına götürür. İslâm tarihine ve Efendimizin örnek hayatına götürür.

* 12.09.2016 tarihli hutbedir.

1 Hacc, 22/37.

2 Tirmizî, Edâhî, 1.

Kıymetli Kardeşlerim!

Kurban bayramında hac ibadetini ifa eden milyonlarca kardeşimiz Beytullah'a, Arafat'a akın ederler. Allah'la olan misaklarını yenilerler. Bütün dünya Müslümanları olarak bizler de bayramda kurbanlarımızı Allah'ın adıyla keseriz. Böylece tevhid inancımızı, kulluk şuurumuzu tahkim ederiz. Hacdaki kardeşlerimiz, kefeni andıran ihramlarıyla, en içten yakarışlarıyla Allah'tan başka sığınılacak bir melcein bulunmadığını, dünyevi tutku ve isteklerin geçici olduğunu, kurtuluşun ancak takvada olduğunu ikrar ederler. Bizler de kurbanlarımızla, asıl olanın Allah'a yakınlık olduğunu, bütün varlığımızı O'nun yolunda adamaya hazır olduğumuzu gösteririz.

Kıymetli Kardeşlerim!

Her yıl gelen kurban bayramı, barışın, esenliğin, birlik içinde duanın, yakarışın bayramıdır. Bu bayram, her türlü farklılığı bir kenara bırakarak eşitlenmenin, kendini bilmenin, tefekkürün, tezekkürün, yenilenmenin bayramıdır. Bu bayram, zihinleri arındırmanın, gönülleri durultmanın, büyük bir dirilişin bayramıdır. Bu bayram, nefsi terbiye etme, hiç kimseyi incitmeme gayretinin bayramıdır. Bu bayram, sabrı ve şükrü kuşanmanın, varoluşumuzun hikmet ve gayesini bir kez daha anlamanın bayramıdır. Bu bayram, İslam'ın şeâirini ve geçmişi idrak etmenin, yoksula, yalnıza, kimsesize yaklaşmanın, çaresize çare olmanın bayramıdır.

Kardeşlerim!

Bayramlar, birbirimize daha çok kenetlenmemize, kardeşlik hukukunun gereklerini hakkıyla yerine getirmemize vesile olan zaman dilimleridir. Bayramlar, birlik ve beraberlik duygularının, paylaşma ve infakın zirveye çıktığı günlerdir. Bayramlar, kâh sevinç, kâh hüzünle akıp giden hayat yolculuğumuzda Rabbimizin bizlere lütfettiği huzur ve neşe mevsimleridir.

Öyleyse geliniz. Bayramı bir gönül kazanma seferberliğine dönüştürelim. Anne-babamızın, kardeşlerimizin, komşularımızın yüzünü güldürelim. Yoksullara, yaşlılara, kimsesizlere, boynu büküklere, hasta ve engelli kardeşlerimize bayram sevinci yaşatalım. Kırılan kalpleri, darılan gönülleri, bayramın bereketi ve güzellikleriyle mamur edelim. Kardeşliğimize, bayram sevincimize engel olan dargınlıkları, küskünlükleri, çekişmeleri, her türlü olumsuzluğu ortadan kaldıralım.

Unutmayalım ki; birbirimize sunduğumuz her bayram hediyesi, bizi Rabbimizin rızasına ulaştıracaktır. Birbirimize sunabileceğimiz en güzel bayram hediyemiz ise kalbimizin derinliklerinden gelen selam ve dualarımız, tebessüm ve ziyaretlerimiz olacaktır.

Kardeşlerim!

Hutbeme son verirken aziz milletimizin, yurt dışında yaşayan millet varlığımızın, gönül coğrafyamızdaki kardeşlerimizin ve âlem-i İslâm'ın Kurban Bayramlarını tebrik ediyorum. Kurbanlarımızın makbul, bütün kardeşlerimizin haccının mebrur, bayramlarımızın mesrur olmasını Yüce Rabbimizden niyaz ediyorum.

KURBAN BAYRAMI*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

لَنْ يَنَالَ اللّٰهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلٰكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوٰى مِنْكُمْ ۚ

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَللّٰهُمَّ تَقَبَّلْ مِنْ مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ وَمِنْ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ .

Essalâtü ve's-Selâmu Aleyke Yâ Rasûlallah!

Essalâtü ve's-Selâmu Aleyke Yâ Habiballah!

Essalâtü ve's-Selâmu Aleyke Yâ Seyyide'l-Evveline ve'l-Âhirin

Aziz Kardeşlerim! Bayramınız Mübarek Olsun!

Bizlere böyle bir bayram sevinci lütfeden Yüce Rabbimize sonsuz hamd-ü senalar olsun.

Aziz Müminler!

Yüce Rabbimiz, okuduğum âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: "**Kurbanların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır. Allah'a ulaşan, yalnızca takvanızdır, samimiyetinizdir.**"[1]

Peygamberimiz (s.a.s.) de yine böyle bir bayram günü, okuduğum hadis-i şerifteki şu dua ile kurbanlarını kesmiştir: "**Allah'ım! Bu kurbanlar senin nimetindir ve senin rızan içindir. Benim, ailemin ve ümmetimin kurbanlarını kabul eyle!**"[2]

Kardeşlerim!

Neşe ve coşku günleri olan Kurban Bayramına hep birlikte bir kez daha ulaşmanın huzur ve mutluluğunu yaşıyoruz. Kurban Bayramı, bizlere her yıl İslâm'ın beş temel ibadetinden biri olan haccı getirir. Rabbimize yakınlaşma vesilesi olan kurban ibadetini takdim eder. Bu bayram, bizlere Hz. İbrahim'in sadakatini, Hz. İsmail'in teslimiyetini yeniden hatırlatır. Efendimiz

* 01.09.2017 tarihli hutbedir.

1 Hacc, 22/37.

2 İbn Mâce, Edâhî, 1; Ebû Dâvûd, Dahâyâ, 3-4.

Muhammed Mustafa (s.a.s.)'in vefasını, cömertliğini, mümince duruşunu ve örnek bir insan oluşunu bir kez daha gözlerimizin önüne getirir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bugünlerde milyonlarca kardeşimiz hac ibadeti için Beytullah'a, Arafat'a akın ettiler. Rabbimizle olan iman misaklarını yenilediler. Bütün dünya Müslümanları olarak bizler de bugün kurbanlarımızı Allah'ın adıyla keseceğiz. Tevhid inancımızı, kulluk şuurumuzu tahkim edeceğiz.

Hacdaki kardeşlerimiz, hata ve günahlardan arınmayı ifade eden bembeyaz ihramlarıyla, en içten yakarışlarıyla Allah'tan başka hiçbir sığınağın olmadığını ikrar ediyorlar. Dünyanın dört bir yanından Kabetullah'a gelen kardeşlerimizin duaları aynı duygularla birleşiyor. Yürekten söylenen "Lebbeyk" sadaları gök kubbeyi inletiyor. Bizler de bugün kurbanlarımızı keserken, aslolanın Allah'a yakınlık olduğunu dile getireceğiz.

Hacdaki kardeşlerimiz, haccın her bir aşamasında dünyevi arzu ve isteklerin esiri olmamak gerektiğini, kurtuluşun ancak takvada olduğunu ifade ediyorlar. Bizler de bugün kurbanlarımızla, bütün varlığımızı Allah'ın yolunda adamaya hazır olduğumuzu göstereceğiz.

Kıymetli Kardeşlerim!

Kurban bayramı, huzurun, esenliğin, kardeşliğin, birlik ve beraberliğin bayramıdır. Her türlü farklılığı bir kenara bırakıp kesrette vahdete ulaşanların, kendini ve Rabbini bilenlerin, tefekkür ve tezekkür edenlerin, gönülden Rabbine teslim olanların bayramıdır. Bu bayram, zihinlerini kötülüklerden arındıranların, gönüllerini manevi kirlerden temizleyenlerin, günahlardan uzak duranların bayramıdır. Bu bayram, nefsini terbiye edenlerin, hiçbir canlıyı incitmeyenlerin ve çevresine güven verme gayretinde olanların bayramıdır. Bu bayram, sabrı ve şükrü kuşananların, varoluşumuzun hikmet ve gayesi doğrultusunda bir hayat sürenlerin bayramıdır. Bu bayram, değerlerimizi yaşatanların; yetime, yoksula, yalnıza, kimsesize yaklaşanların, çaresizlere çare olanların bayramıdır.

Kardeşlerim!

Bayramlar, Rabbimize ve birbirimize daha çok yakınlaşmamız gereken zamanlardır. Bayramlar, birlik ve beraberlik duygularının, paylaşma ve infakın zirveye çıktığı günlerdir. Bayramlar, kâh sevinç, kâh hüzünle akıp giden hayat yolculuğumuzda her şeyin bir imtihan olduğu bilincini yeniden hatırlama günleridir.

Öyleyse geliniz! Bayramda anne-babamızın, eş ve çocuklarımızın, kardeşlerimiz ve komşularımızın yüzünü güldürelim. Yalnızlara, kimsesizlere, yoksullara, boynu büküklere ve yaşlılara bayram sevinci götürelim. Kırılan kalpleri, yıkılan gönülleri, bayramın bereketi ve güzellikleriyle mamur edelim.

Kardeşliğimize ve bayram sevincimize gölge düşüren dargınlıklara, küskünlüklere ve çekişmelere bugün bir son verelim.

Unutmayalım ki; sunduğumuz her bayram hediyesi, bizi Rabbimizin rızasına ulaştıracaktır. Birbirimize sunabileceğimiz en güzel bayram hediyesi ise kalbimizin derinliklerinden gelen selam, içten dualarımız, tebessüm ve ziyaretlerimiz olacaktır.

Kardeşlerim!

Hutbemi bitirmeden önemli bir hatırlatmada bulunmak istiyorum. Yaşanan trafik kazaları bayramların sevincini hüzne dönüştürüyor; millet olarak hepimizin yüreğini burkuyor. Bu kazalarda nice insanımız, nice kardeşimiz can veriyor. Nice aileler yok oluyor. Nice ümitler, nice istikballer sönüyor. Bu noktada bütün kardeşlerimizi trafik kurallarına uymaya, sabırlı ve dikkatli davranmaya, birbirimizin hak ve hukukuna saygılı olmaya davet ediyorum. Geliniz! Hem kendimizin, hem de kardeşlerimizin güvenliği için frene değil, kurala güvenelim.

Bu duygu ve düşüncelerle aziz milletimizin, yurt dışında yaşayan millet varlığımızın, gönül coğrafyamızdaki bütün kardeşlerimizin ve âlem-i İslâm'ın Kurban Bayramlarını tebrik ediyorum. Kurbanlarımızın makbul, bütün kardeşlerimizin haccının mebrur, günahlarımızın mağfur, bayramlarımızın mesrur olmasını Yüce Rabbimizden niyaz ediyorum. Hutbemizi hakiki bayramları dile getiren şu dizelerle bitirmek istiyorum:

Can bula cananını, bayram o bayram ola!
Kul bula sultanını, bayram o bayram ola!

Hüzn-ü keder def ola, dilde hicap ref ola!
Cümle günah affola, bayram o bayram ola!